Holy Bible

Aionian **Edition**®

Kindengereko Bible

Ndengereko Bible

Holy Bible Aionian Edition ®
Kindengereko Bible
Ndengereko Bible

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2024
Source text: eBible.org
Source version: 7/13/2024
Source copyright: CC Attribution 4.0
Door43 World Missions Community, 2020

Formatted by Speedata Publisher 4.19.18 (Pro) on 7/19/2024
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
https://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc
https://Nainoia-Inc.signedon.net

We pray for a modern public domain translation in every language
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Kindengereko at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal… and purple is the color of royalty!

History

Kindengereko at AionianBible.org/History

04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 135 languages.
05/01/24 - 371 translations now available in 151 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Mathayo 1
Marko 26
Luka 41
Yohana 69
Matendo ga Mitume 90
Arumi 117
1 Akoritho 128
2 Akoritho 139
Agalatia 147
Baefeso 151
Wafilipi 155
Akolosai 158
1 Athesalonike 161
2 Athesalonike 164
1 Timotheo 166
2 Timotheo 169
Tito 171
Filemoni 173
Baebrania 174
Yakobo 183
1 Petro 186
2 Petro 189
1 Yohana 191
2 Yohana 194
3 Yohana 195
Yuda 196
Ufunuo 197

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

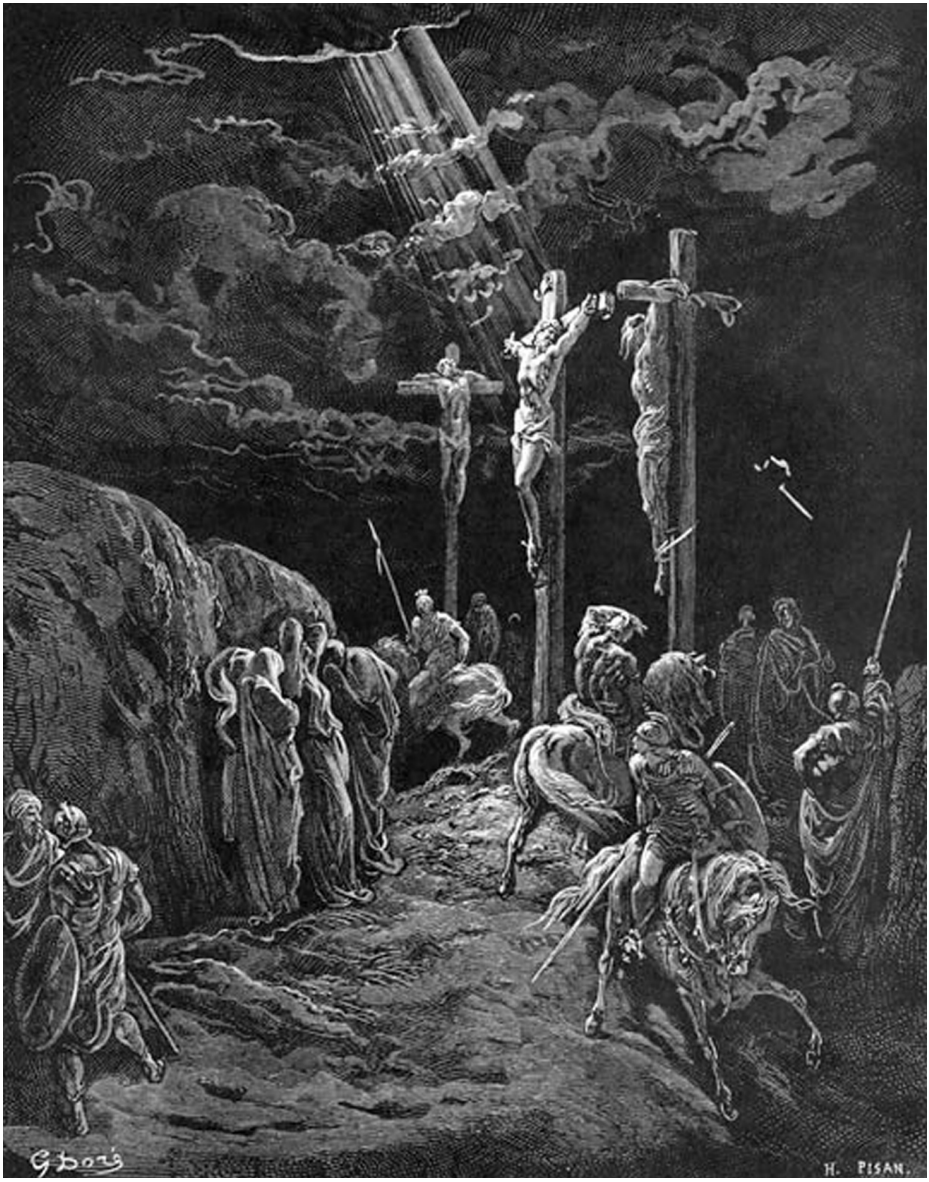

Yesu kabaya, “Tate, ubasamei, kwa mana payowa kwaa bapanga namani.”
Bembe bapiyite kura, kutaikulya nganju yake.
Luka 23:34

Mathayo

1 Kitabu cha lukolo lwa Yesu Kristo mwana wa
Daudi, mwana wa Ibrahimu, **2** Ibrahimu abile tate
ba Isaka, ni Isaka tate bake Yakobo, ni Yakobo tate
ba Yuda ni nuna bake. **3** Yuda abile tate ba Peresi ni
Sera kwa Tamari, Peresi tate ba Hezeroni, ni Hezeroni
tate ba Ramu. **4** Ramu abile tate ba Aminadabu,
Aminadabu tate ba Nashoni, ni Nashoni tate ba
Salimoni, **5** Salimoni abile tate ba Boazi kwa Rahabu,
Boazi tate ba Obedi kwa Ruth, Obedi tate ba Yese,
6 Yese abile tate ba mpwalume Daudi, Daudi abile
tate ba Sulemani kwa nnyumbo wa Uria. **7** Sulemani
abile tate ba Rehoboamu, Rehoboamu tate ba Abiya,
Abiya tate ba Asa. **8** Asa abile tate ba Yehishafati tate
ba Yoramu, ni Yoramu tate ba Uzia. **9** Uzia abile tate
ba Yothamu, Yothamu tate ba Ahazi, Ahazi tate ba
Hezekia. **10** Hezekia abile tate ba Manase, Manase
baba ba Amoni ni Amoni tate ba Yosia. **11** Yosia
abile tate ba Yekonia ni kaka bake wakati pabatolilwe
yenda Babeli. **12** Ni baada ya tolelwa yenda Babeli,
Yekonia abile tate ba Shatieli abile babu bake ni
Zarubabeli. **13** Zarubabeli abile tate ba Abiudi, Abiudi
tate ba Eliakimu, ni Eliakimu tate ba Azori, **14** Azori
abile tate ba Zadoki, Zadoki tate ba akimu, ni Akimu
baba ba Eliudi. **15** Eliudi abile tate ba Eliaza, Eliaza
tate ba Matani ni Matani tate ba Yakobo. **16** Yakobo
abile tate ba Yusufu nsengo wa Mariamu, ambaye
kwa Yembe Yesu abelekilwe, ywa kemwa Kristo. **17**
Ibelei yoti tangu Ibrahimu hadi Daudi yabile ibelei komi
ni ncheche, kuoma Daudi hadi kutoliwa yenda Babeli
ibelei komi ni ncheche, ni kuoma kutoliwa yenda
Babeli mpaka Kristo yabile ibelei komi ni ncheche.
18 Belekwa kwa Yesu Kristo kwabile nyonyo, Mao
bake, Mariamu, achumbilwe ni Yusufu, lakini babi
bado gonja pamope, abonekine kubi ni ndumbo kwa
uwezo ba Roho mtakatifu. **19** Nchengo bake, Yusufu,
abile mundu wa Nnongo apendi kwaa kumpeya
oni. Amweni anneka kwa siri. **20** Pabilekagawaza
kunani makowe ago, Malaika ba Ngwana ampili
mundoto, kakoya, “Yusufu mwana wa Daudi, kana
uyogope kuntola Mariamu kuba nnyumbo bako, kwa
sababu ndumbo abi nayo ni kwa uweza wa Roho
mtakatifu. **21** Alowa beleka mwana nnalome ni walowa
kunkema lina lyake Yesu, kati apala kubalopwa bandu
bake kuoma musambi zabe.” **22** Ngoti yega yapitike
kamirisha chelo sabakilwe kwa ndela ya manabii,
kakoya, **23** Lola, bikira apatola ndumbo ni beleka
mwana nnalome, ni akemwa lina lyake Imanueli
maana yake, “Nnongo pamope natwenga.” **24** Yusufu
atiyumuka kuoma mulugono ni panga kati malaika wa
Ngwana akoite nga atikumpotwa kati nnyumbo bake.
25 Palyo, agonjike kwaa nakwe mpaka paapapite
mwana wake nnalome akemilwe lina lyake Yesu.

2 Baada ta Yesu, belekwa mu Bethlehemu ya
Uyahudi plyo pa utawala ba mpwalume Herode
bandu asomi buka kubwani ya kutalu baisile
Yerusalemu kaakoya, **2** “ywabile kwaa'ko ywabelekilwe
mpwalume Ayahudi? twabweni itondwa yabile
mashariki yitu tuisi kumwabudu. **3** Palyo mpwalume
Herode payowine atiyogopa, ni Yerusalemu yote
pamope ni ywembe. **4** Herode nga akusanya
boti apendo ba makuhani ni baandishi ba bandu,
kaalokiya, “Kristo abelekwa kwako?” **5** Kaba
koya, “ku'Bethlehemu ya Ayahudi, mana nyon nga
yaandikilwe ni manabii, **6** Ni wenga Bethlehemu, mu,
nchi ya ya Yuda, nchunu kwaa nnonge ya iongozi
ba Yuda. kwa kuwa kuoma kwako wabile mtawala
ywalowa kuwachunga bandu bango ba Israeli.” **7**
Herode kabakema balo asomi kwa siri ni kabakoya
muda gani hasa itondwa ipala bonekana. **8** Abatumite
ku Bethlehemu, kakoya, “muyende mbolembole
mukalaluye muda hasa mwana ywa abelekilwe. Palyo
mwalowa m'bona, muniletei habari ili mwanja ni
nenga niweche isa ni kumwabudu.” **9** Paba myowine
mpwalume, bayei ni mwanja wabe, ni tondwa lelo
waibweni ngolo ni yatikuwalongoya mpakanpaluyemi
kunani ya mwana pabelekwile. **10** Palyo paibweni
tondwa, bapulaike muno. **11** Bajingii nnyumba ni
bamweni mwana ywa belekilwe ni Mariamu mao
bake, batikunolekea ni kunnoba. Baundwi misigo
yabe ni kumpeya zawadi ya dhahabu, uvumba ni
manemane. **12** Nnongo atikubaonya mu'ndoto kana
bapite kwa Herode, ila babuye kwa ndela yenge. **13**
Baada ya kuoma, malaika ba Ngwana ampiye Yusufu
mundoto ni kukoya,'Uluka, umpotwe mwana ni mao
bake ni m'butukie Misri. Mutame kwoo mpaka pana
mmakiya, mwanja Herode apala mwana amulage.
14 Kilo Yusufu atiyumuka ni kupotwa mwana ni mao
bake ni kabutukya Misri. **15** Atami kwoo mpaka
Herode awile. Alee litimii lelo likowe lya longei
Ngwana pitya kwa anabii, “kuoma Misri ni kemite
mwana wango.” **16** Boka po Herode pabweni asomi
batikonga, atikasirika sana. Alangi kwabulaga bana
boti alalome bababile Bethlehemu miaka ibele mpaka
pae yake kuoma muda ng'ulo wa akikishe na asomi.
17 Palyo ngalitimii likowe lya alongei mukano wa
nabii Yeremia, **18** “Lilobe lyayowinike Rmah, kilelo
sa lobola muno, Raheli kalelya bana bake, ni akani
kumpembelya, mana bawile.” **19** Herode pawile,

linga malaika wa Ngwana atikumpitya Yusufu mu ndoto kaakoya, **20** "Uluka untole mwana ni mao bake, ni myende mu'nnema ba'Aisraeli kwa maana babau palenge byomi wa mwana bawile." **21** Yusufu kayumuka ngampotwa mwana pamope ni mao bake, kaisa kunnema wa Israel. **22** Lakini payowine panga Arikelau abile katawala Yuda badala ta tate bake Herode. endeyogopa yenda kwao. Baada ya Nnongo kukalipwa kwa lota, atibuka yenda kunnema wa Galilaya. **23** ni ayei tama kunnema woo waukemelwa Nazareti. Alee lenga lilimi likowe lyalongei kwa ndela ya manabii, panga alowa kemelwa Mnazareti.

3 Palyo machiba ago Yohana mbatizaji atiisa kuhubiri kupongoti ya Yuda kakoya, **2** "Mulobe samaha mana utawala wa Nnongo ubi karibu." **3** Maana ayoo nga mmaite manabii Isay kakoya, "Lilobe lyamundu buka kupongoti, mwibika tayari ndela ya Ngwana, mumugoloye mwalowa peta. **4** Nambeambe Yohana aweti manyoya ga ngamia ni nkanda wa likenga nkibuno chake chakulya chake chaimapai nni busi wa mmwitu. **5** Boka po Yerusalemu, Yuda yote, ni lieneo lyoti lyalitindiyete libendo lya Yordani bayei kachake. **6** Bayendage batizilwa mulibende lya Yordani kuno bakitubu sambi zabe. **7** Ila paabweni mafarisayo ni Masadukayo banyansima kabankengama kwabe kupala batizwa, kabakokiya, "Mwenga mwa lukolo lya nng'ambo ywabile sumu nyai nyai ywakwelike mwitile gadhabu yaisa? **8** Mupambike matunda gagalendine ni toba. **9** Kana muwaze ni longela nkati yinu,'Tubile ni Ibrahimu kati tate bitu.' Kwa kuwa nenda kuwakokiya Nnongo awesa kutondobekeya Ibrahimu bana kuoma mu'maliwe aga. **10** Libengo tayari liyomwike bekelwa mu, mikega ya mikongo. Ni nkongo wawakotoka kwaa pambika matunda ganoike kutema ni kuteikuliwa pa mwoto. **11** Nindakuwabatiza mu'mache kwaajili ya tubu, Lakini ywembe ywaicha nchogo yangu kulo nenga ni nchene ni nenga ngwesa kwaa hata kwipotwa ilatu yake, ywembe alowa kwabatiza kwa Roho Mtakatifu ni kwa mwoto. **12** Ni kipepeto sake kibii muluboko lwake pwaya sana lubanja lyake ni kumba ngano yake muligala. Lakini atinie makapi mo mwoto wainika kwaa. **13** Yesu kaisa kuoma Galilaya mpaka lubendo Yordani abatizwile ni Yohana. **14** Lakini Yohana apalage kana kakoya, "Nenga nipalikwa nibatizilwe ni wenga, ni wenga kaicha kachango?" **15** Yesu kayangwa ni kukoya, Uyeketi ibe nyonyo saa yeno, kwa sababu ipalikwa timiza haki yoti."kisha Yohana atiyeketya. **16** Baada yabatizilya, mara Yesu apitike mmache, linga, kunani kwatiyogopa kayake ni amweni Roho ya Nnongo kuuluka kwa mfano wa nngunda ngaloa pantwe wake. **17** Lola, lilobe latiboka kumaunde ni kukoya, "Ayo nga mwana wango nimpendile muno."

4 Boka po Yesu ngapelekelwa ni Roho mpaka kupongoti lenga ajaribiwe ni nchela. **2** Atabike masoba arobaini mutwekati ni kilo ngaibona njala. **3** Nchela atimwichilya ni kunkokiya, "Mana itei wenga wa mwana wa Nnongo, ugabakiye maliwe aga gapangite nkate." **4** Lakini Yesu kan'yangwa ni kunkokiya, "Itiandikwa,'Mundu kana atama kwa nkate kichake, ila kwa kila likowe lyapita munkano wa Nnongo.'" **5** Boka po nchela ampelekile kunnema mtakatifu ni kunbeka kunani muno ya kuliyengo lya hekalu, **6** ni kunkoya, "Mana itei wenga wa mwana wa Nnongo, witomboye pae, maana itiandikwa,'Alowa kwalazimisha malaika bake pake pakupoke,' ni 'kuku kakatuya kwa maboko gabe, linga wakana kobala lungolo lwake muliwe." **7** Yesu kaakoya, "Kae iandikilwe, kana un'geye Ngwana Nnongo bako." **8** Boka po nchela ngamputwike yendya mahali pa kunani muno ngamnaya utawala wote wa dunia ni ikowe yake yoti. **9** Kakoya, "Nalowa kukupeya ilebe yoti yino mana unisujudu ni kuniabudu." **10** Boka po Yesu kankoya, "boka uyende wa nchela! Mana iandikilwe,'Ipalikwa kumwabudu Ngwana Nnongo bako, ni umtumikie yembe kichake.'" **11** Nchela anlekite, nga linga, malaika ngaisa kunyangatia. **12** Yesu nga yowine panga Yohana ateboyolwa, atiboka mpaka Galilaya. **13** Abokite Nazareti yenda ni kutama Karperanaumu, yaibile papipi ni bahari ya Galilaya, mpakani mwa lijimbo lya Zabuloni ni Naftali. **14** Ayee yapiti lenga litimii chelo chalongei nabii Isaya, **15** Ku nnema wa Zabuloni ni nnema wa Naftali yendelya kubari, kwiye ya Yordani, Galilaya ya bamataifa! **16** Bandu babatami mulubendo baubweni mbwega wananchima, ni balo batami pamwili wa kiwo, kunani ya mbwega yatikuwaangazia." **17** Kuoma muda woo Yesu atumbwi hubiri kakoya, "mutubu, mana utawala wa kunani ulegelile." **18** Abile atyanga mbwega ya bahari ya Galilaya, amweni apendo abele, Simoni ywa kemela Petro, ni Andrea kaka bake, kabatengwa mbelete yabe mubahari, mana babile avuvi ba omba. **19** Yesu kaakoya, "Muiche munikengame, nilowa kuwapeya uvuvi wa bandu." **20** Nga bailekite belele yabe ni kumkengama. **21** Yesu abile kayendelya kuoma abweni apendo benge, Yakobo mwana wa Zebedayo, ni Yohana kaka bake babile mungalaba pamope ni tate babe Zebedayo kaba sokota mbelele yabe, Nga akema, **22** ni mara jimo baileka ngalaba ni tate babe ni bembe kabankengama. **23** Yesu ayei karibia Galilaya yoti, kapundisha mumasinagogi gabe

kahubiri Injili ya utawala, ni kuponya kila matamwe ga bandu. **24** Habari yake yayowanike Siria yoti, ni bandu kabaleta balo boti atamwe, bababile ni malazi goti ni minya, bababile ni moka, ni bene kiundaundani bababile lemile. Yesu kabaponiya. **25** kipenga sa bandu bati kunkengama kuoma Galilaya ni Dekapoli, ni Yerusalemu ni Uyahudi ni kuoma ng'ambo ya Yordani.

5 Yesu paakibweni kipenga sa bandu, atiboka ayei pakitumbi, paatami pae, banapunzi bake baichi kichake. **2** Nga yowa nkano wake kapundisha, kakoya, **3** "Heri bababile akeba ba Roho maana utawala wa Nnongo wabe. **4** Heri balo bene huzuni, mana batafarijiwa. **5** Heri bene upole, mana balowa kurithi nchi. **6** Heri bene njala ni kui ya haki, mana bapala yukutilwa. **7** Heri bene rehema mana abo bapala pata Rehema. **8** Heri bene mwoyo sapi mana walowa kum'bona Nnongo. **9** Heri bapatanishi ba haki, maana abo balowa kemelwa bana ba Nnongo. **10** Heri balo babateswa kwaajili ya haki, maana upwalume wa Nnongo ni wabe. **11** Heri mwenga mwamutukanilwa ni bandu ni kuwatesa, au kubakokeya kila ubaya kachinu kwa ubocho kwa mwanja nenga. **12** Mupulaike ni luluta, maana thawabu yinu ni ngolo kunani kumaunde. Kwa kuwa nga bandu gaba-apangite manabii bababile kabla yinu. **13** Mwenga mwa mwinyo wa dunia. Lakini kati mwinyo uaribike, olowa pangika kitiwi ubenanoga kwake kae? Iwezekana kwaa ube ni radha ili kujita panja ni kulebata ni agolo ga bandu. **14** Mwenga mwa mbwega wa dunia. Nnema wauchengilwe pakitombe wiyobeya kwaa. **15** Bandu bawasha kwaa taa ni kwibeka pae ya kindanda, ila kunani, ni ywembe yenda kuwamulikya boti nkati ya nyumba. **16** Ni mbwega winu umulike nnongi ya bandu linga bagabone matendo gananoga ni kumsifu tate binu ywaabile kumaunde. **17** Kana muwase niichi kuibulaga saliya wala manabii, niichile kwaa kuiharibu ila kwitimiza. **18** Kwakweli nindakuwakoya nyoo mpaka maunde ni dunia yate pita mtupo yodi wala nukuta jimo ya saliya yayalowa kuoma musaliya mpaka po kila kilebe kiyomwile timia. **19** Eyo yeyote ywatekwana amri njunu yimo nkati ya amri yee nikuwapudisha benge panga nyoo alowa kemelwa nchunu mu'utawala wa kumaunde. Lakini ywoywoti ywaikamwa ni kuipudisha alowa kemelwa nkolo mu'utawala wa kumaunde. **20** Kwa maana nabakokiya ukweli winu mana mukotwike kwazidi baandishi ni mafarisayo, kwa vyovyoti mwabile mwajingya nkati ya ufalme wa kumaunde. **21** Muyowine yabakiyilye zamani panga, "kana ubulage" ni ywoywoti ywa bulaga abi pae ya hukumu.' **22** Lakini nendakuwakokiya ywoywoti ywanchukiya nnongowe apalikwa ukumilwa. Ni ywoywoti ywammakiya nnongowe panga, wenga wa mundu wangefaika! apangika kwa ballaza, Ni ywoywoti ywabaya wenga wa nyinga apalikwa ni mwoto wa jehanamu. **(Geenna g1067)** **23** Eyo mana kopiya sadaka yako nnonge ya Nnongo ni kankombokiya panga winakikowe nnongogo. **24** Uwileke sadaka nnonge ya madhabahu, ni ukamwe ndela yako. Ukapatane wete nnongo'wo, ni boka po uiche kuitola sadaka yako. **25** Upembele ni mshitaki wako upesi, uwineke mundela kamuyenda mahakamani, kinyime chake alowa kupeleka kwa hakimu ni kukutaikulya muligereza. **26** Muamini nendakuwamakiya, walowa lekelwa kwa mpaka ulepe senti ya mwisho yalongelwa. **27** Muyowine yaiikokiywe panga, "Kaa ube ni malaya." **28** Lakini neda kuwakokiya ywoywoti ywa nnolekeya nnwawa kwa kutamaniya ayomwile gonja nakwe mwoyo wake. **29** Na mana itei liyo lyako lya kummaliyo lyenda kuobeya, ulitolwe ulitaikwe kutalu ni wenga. Kwasababu bora kiungo chimo cha payega yako kiobe kuliko yega yako yoti watakulikwe jehaamu. **(Geenna g1067)** **30** Na mana itei luboko lwako lwa kummaliyo lyenda kukosea, walukate ni kulutaikwa kutalu ni wenga. mana bora kiungo chako chimo cha payega yako kiobe kuliko yega nzima taikulilwa jehanamu. **(Geenna g1067)** **31** Itibakijilwa kae, jwalowa kuneka nnyumbowe ampei hati ya talaka' **32** Lakini nenda kuwakokiya, ywoywoti jwa nneka nnyumbowe, ila kwa abari ya umalaya, apanga mmalaya, i ywoywoti ywa nkobeka baada ya peyelwa taraka enda zini. **33** Kai muyowine batibakijilwa balo azamai,'kana mulape kwa ubocho, umtumikiye Ngwana lapa kwako' **34** Ila nenda kuwakokiya, kana mulape hata pasene, au kwa maunde, kwasababu kuezi ya Nnongo; **35** Wala kwa dunia, maana ngabeka magolo gake, aokwa Yerusalem, maana ni nema mpwalume nkolo. **36** Wala kana walape kwa mtwe wako, mana uweza kwa kulupanga lunywili limo panga luua u lupili. **37** Ila makowe ginu gabe, "Kweli, kweli, kana, kana,'mana ywa yongeya makowe gabuka kwa nchela. **38** Muyowine ikokiywe panga, "Liyo kwa liyo, ni lino kwa lino.' **39** Lakini nenda kuwakokiya, kana mwasindane nchochi, lakini mundu akukombile ligomo lya mmaliyo wangalambukiye ni lenge. **40** Ni mundu ywa lowa kukushitaki ni kuitola nganju yako, unneki ni likoti. **41** Ni mundu ywa kulazimisha yenda maili jimo wayende nakwe ibele. **42** Ywa kuloba wampei, ni ywapala kukopa kana untile. **43** Muyowine panga ikokiywe,'umpende jirani bako ni umchukie adui bako.' **44** Lakini nenga nendakuwakokiya, mwapende adui

binu mwalobii mwisi, **45** linga mupange mwabana batate binu bababile kumaunde, maana jwembe amulikya lisoba lyake abaya ni bema, ulaenda niya kwa bandu boti bene haki ni bange haki. **46** Mana mene mwapendi babapendile mwenga mupata thawabu gani? Hata bai! ni bembe bapanga kwaa nyoo? **47** Kae mana mwapendi alongo binu bai, mupanga namani cha zaidi? Hata bandu bageaminiye bapanga kwaago? **48** Bai mwenga mwalowa panga mwatakatifu, kati tate binu ba kumaunde mwababile atakatifu.

6 Kana upange makowe ganoite kwa bandu linga ubonekane, wapata kwaa thawabu buka kwa Tate abile kumaunde. **2** Kwaiyo mana kopiya kana upage ndoti na kuipuna mwene kati nanfiki babapanga mumasinagogi gabe ni mumitaa, linga panga bandu balumbe, kweli nenda kuakokiya, bayowine pokya thawabu yabe. **3** Lakini wenga mana kopiya, liboko lyako lya mashoto kunkeya lwa mmalyo kana lutange chakipanga. **4** linga panga zawadi yako ipijilwe kwa siri, ni Tate bako babakubona kwa siri alowa kukupeya zawadi yake ipiyilwa kwa siri. **5** paupanga, kana ube kati wa nnafiki, maana bapendike yema ni loba 'mumasinagogi ni mulukona, linga panga babonekane ni bandumkweli nenda kuakokiya bapokite thawabu yabe. **6** Lakini wenga, mana ulobie, kuyingii mu, chumba, ujigale nnango, ni ulobe kwa mwanja tate bako ywa abile musiri, Nga Tate bako ywaaibona siri alowa kupeya thawabu yako. **7** Na paaloba, kana ukeme kwaa marudio kati ya apanga amataifa, kwasababu bawasa panga balowa kwayowa kwa mwanza makowe gabe gana nchima. **8** Kwa eyo, kana mube kati bembe, mana Tate bako atangite ywagapala hata balo waloba kwake. **9** Kwa eyo, mulobe nyonyo, “Tate bitu waubile kumaunde, lina lyako litukuzwe. **10** Upwalume wako uiche, champendile kipangilwe hapa pakilambo kati kwo kumaunde. **11** Utupei lino nkate witu wa kila lisoba. **12** Utusamee madeni yitu, kati twenga twatuwasamee wadeni witu. **13** Kana utupei majaribu, lakini utulopwe ni yulu nchela. **14** mana itei mwalowa kwasamiya kwa makosa gabe, Ni Tate bako ywabile kumaunde apala kwasamee mwenga. **15** Lakini yaibile muwasamee kwaa makosa gabe, Tate binu awasamee kwaa makosa yinu ni mwenga. **16** Zaidi ya yoti, mana autabike, kana ubonekane kuminyo kwati kekenaa kati anafiki mwabapaga, mana benda kekenala kuminyo yabe linga bababonikine ni bandu, panga batabike. Kweli niaalokiya, bayomwite pokya thawabu yabe. **17** Lakini wenga, mana utabike, upakile mauta mutwe wako ni uuluwe kuminyo. **18** Nyoo watanganikwa kwaa ni bandu panga utabike, ila Tate bako ywabile musiri, alowa kupeya thawabu yako. **19** Kna ubeke akiba mukilambo, mabongo ni kutu yalowa alibiya, ni bai tekwana ni jiba. **20** Itunzie akiba yako mwene kumaunde, hakwo mabongo wala kutu ialabiya kwaa ni mwii aweza kwaa tekwana ni jiba. **21** Mana akiba yako paibile, ni mwoyo bako nga walowa baa. **22** Liyo nga taa ya payega, kwa eyo, mana itei liyo lyako likoto, yega yoti walowa panga ni bwega. **23** Lakini mana liyo lyene libou, yega yako yoti, iba twelya lybendo totoro. Kwa eyo, mana itei bweya waubile nkati yake lubendo hasa, lubendo lukolo kiasi gani! **24** Ntopo hata yumo ywaweza kwatumikya ngwana abele, mana alowa kunchukiya yumo ni umpenda ywenge, au alowa tama kwa yumo ni kunzalau ywenge, mwaweza kwaa kuntumikya Nnongo ni mali. **25** Kwa eyo nendakukokiya, kana mube ni masaka husi maisha gako, panga mwalwaa namani ni mwawala namani. **26** Lola iyuni ya kunani, bapanda kwaa, bauna kwaa, ni kana bakusanye ni kutunza mughala, lakini Tate binu ywaabile kumaunde ubalisha. Namani mwenga mwa thamani kwaa kuliko iyuni? **27** Nyai nkati yinu ywaisumbukiya ywa enda weza kwiyongeya miaka ya maisha gake? **28** Mwanja namani mukonda mashaka husu mawalo? muwase maloba ga mumigunda, mwaganawili. Gapanga kwaa lyengo ni gaweza kwiwalika. **29** Bado niakokiya, hata Sulemani wakati wa utawala wake awalikwe kwa kati ga mulobe. **30** Mana itei Nnongo agawalika manyei mu'ng'unda ni gatama kwaa miaka yananchima malao baika kagataikulya kumwoto, tubwe kwa kitiwi mwalowa kumwalika mwenga, mwenga mwabile ni imani njene? **31** Tubwe kana bube ni mashaka kamukoya,'mwakolongwa tulolya namani?'Au “Twalowa nywaa kele?” au twalowa waa ngobo gani?” **32** Mana amataifa nembe bapala makowe aga, ni Tate binu ywa kumaunde atangite panga mwenda gapala goo. **33** Lakini wete mupale utawala wake ni kweli wake ni ago goti mwalowa peyelwa. **34** Kwa eyo, kana ubeke shaka kwaajili ya malabo, mana malabo yaisumbukya yene. Kila lisoba lyalengani kwa litatizo lyake lyene.

7 Kana uhukumu, ni wenga walowa hukumilwa. **2** Kwa hukumu yalowa kubahukumu benge, ni wenga walowa hukumilwa. Kwa kipimo sa upimite ni wenga walowa pemelwa chechelo. **3** Mwanja namani ulolekipande cha kibile muliyo lya nnongowo, lakini utanga kwaa lipekete lya libile muliyo lyako? **4** Uweza buli baya kwa nongowo, linda nikubuye kipande sa kibile muliyo lya nongowo, wakati wabile ni lipekete

mu'liyo lyako? **5** Wannafiki wenga, “wete uboye lipekete lyalibile muliyo lyako, ngauweza kuliboa kinanoga ni kummoya nongowo lyalibile muliyo lya nnongowo. **6** Kana uwapei mbwa chakulya kitakatifu, ni kana wataikuli magombe kilebe cha thamani nnonge yabe. Mana balowa kuitahabikya ni kwi lebata kwa magolo, ni kai bakugalambukya wenga ni kukupalangwana ipande ipande. **7** Loba, ni wenga walowa pata, Upate ni wenga walowa kwibonapanga. Upinge hodi, ni wenga wapala yogolelwa. **8** ywoywoti ywa loba, upokya. Ni ywoywoti ywabisha hodi, apala yogolelwa, **9** Au abile mundu nkati yinu ywabile, mwana wake anobite kipande sa nkate apala mpei liwe? **10** Au maa anobite omab, ni ywembe apala mpeya lingambo? **11** Kwa eyo, mana itei mwenga mwabaya mutangite kuwapea wana winu zawadi inogite, je kiasi gani kwa Tate ywabile kumaunde apala kuwapea ilebe inanoga balo bannobite? **12** Kwasababu eyo, waupala pangilwa ni bandu benge ni wenga wapayi nyonyonyo mana ayee sheria ni manabii. **13** Mjingi kwo pitya niyango wabana, Mana nnyango nkolo ni ndela ngolo yeyenda kuobi, ni bandu babapeta ndela yoo bananchima. **14** Nnyango watibana, nnyango wabana ni ndela yeeyenda kuukoti achunu baweza kuibona. **15** Muiazari ni manabii baubocho, balowaicha bawati likengo lya ngondolo, lakini kumbe kibwa mwitu akale. **16** Kwa matokeo gabe mwalowa kuwataba, je bandu baweza una matunda gaanoga muichongoma, au tini mukongo wa mbaruti? **17** Kwa nyoo bai, kila mkongo unanoga upambika matunda gananoga, lakini mkongo mmaya upambika matunda ganoite kwaa. **18** Mkongo unanoga uweza kwaa pambika matunda yanoite kwaa, ata mkongo unanyata uweza kwa pambika matunda gananoga. **19** Kila mkongo waupambika kwaa matunda yanoite walowa taikwa mu mwoto. **20** Nga nyo, mwalowa kwatanga bokana ni matunda gabe. **21** Si kila mundu ywanikema nenga,'Ngwana, Ngwana,' alowa jingya mu upwalume wa kumaunde, ila yolo ywapanga gagapendike Tate bangu ba kumaunde. **22** Bandu bananchima banibakiya lisoba lyo,'Ngwana, Ngwana, twapiyete kwa unabii kwa lina lyako, tukemile kwa masetani kwa lina lyako ni lina lyako twapagite makowe makolo?' **23** Nga niakokiya wazi,'Niatangite kwaa mwenga! muboke kachango, mwamupanga sambi!' **24** Kwa eyo, kila yumo ywayowa maneno gango ni kugatii alowa landana ni mundu mwene lunda ywachengite nyumba yake paliwe. **25** Ulatiniya machegatitwelyana na mbonga ya tiputa nyumba yoo lakini wawezike kwa bomoka maana ya chengilwa paliwe. **26** Namundu jwa liyowa likowe iyango alitikwako aliwapangitwa katimundu ngalunda jwachungite nyumba yake palwangi. **27** Ulatisa mafuliko gatiicha mbonga yatipukatya na kwikobwa nyumba yoo! ngobomoka na alibika sana. **28** Wakati yesu payomwi longule makowe gaa bandu batigasangala mapundisho gake. **29** Mana apundishike katimundu mwene utawala sio kati waandishi babe

8 Ysu pauluka buka pakitombe bandu banyansima batikuukengama. **2** Lola mwene ukoma atikukilikitya nnonge yake kabaya.”Nngwana mana uwezike uniponeye. **3** Yesu ngamkwamwa na liboko lwake kabaya “mbala ube wankoti,” popopo ngapona ukoma wake. **4** Yesu kankokeya, “lola kene wamakiye munelu jwo jwote. Uyende ukailaye kwa makuwani na upiye sadaka kati Musa mwalagile, lenga na bembe bakatange” **5** Yesu paikite kaperanaumu jemedari atei ni kunnobia, **6** kabaya, “Nngwana, mtumishi wango atigonja kasango alipooza na andaminya sana. **7** Yesu ngammakiya, “nalowaicha na kumponeya.” **8** Jemedari kanyangwa na kummakiya, “Ngwana nega najwa thamani kwaa hatawiche nojingya nnyumba yango ulongele likowe tuu na mtumwa wango alowapona. **9** Mana nenga wa mundu wa mwene utawala na nibii na askari pae yangu mana nibaite wenga ayo yenda na kayenda na wenga isa aicha na kwa tumishi wango panga nyoo nanjwembe panga! **10** Yesu payowine nyoo atashangala sana na kwabakiya balo baba nkengamage kweli nendakumakiya napata kwa kumona mundu mwene imanikati yoo Muisrael. **11** Nendakumakiya baingi balowaisa buka kubwani na kubara balowa tama pameza pamope na Abrahamu, Isaka na Yakobo mu utawala wa kumaunde. **12** Lakini bana ba ufalme balowa taikulilwa mulubendo lwa panja nga kwaba na kulelo na tauna mino. **13** Yesu ngamakiya jemedari yenda kati mwoyo mwi aminiya naipangi lwe nyo kachako namtumishi aponi muda wowowo **14** Wakati Yesu paaikite kunyumba ya Petro, amweni mao bake nyumbowe Petro agonjike kaminya homa. **15** Yesu kankamwa ni luboko lwake, ni homa yake gainneka. Ngayumuka kaba muhudumia. **16** Piikite kitamunyo, bandu banletike Yesu bandu banyansima bene nsela. Kaabuya nsela ni kuaponiya atamwe. **17** Kwa jinsi yee gatimii galo gagabakiyilwa ni Isaya nabii, “Ywembe mwene agapotwi matamwe gitu ni apotwi malasi gitu.” **18** Kae Yesu pabweni kipenga sa bandu kiyengetike, atikwaelekeza ya yenda upande wenge wa bahari ya Galilaya. **19** Ngaa mwandishi aisa kasake ni kunkokeya, “Mwalimu, mbala kukukengama kwokwote kwawapalayenda.”

20 Yesu kakoya, “mkunge abi ni lembwa, nakiyuni sakunani ayi ni iyumba, lakini mwana wa Adamu ntopo pandu pogonjeka ntwe wake.” **21** Mwanapunzi ywenge kankokeya, “Ngwana, umbei rusa wete ngasike Tate bango,” **22** Lakini Yesu kaankokeya, “Ungengame, waleke wafu basikane bene” **23** Yesu payingii mungalaba, anapunzi bake, batikunkengama molo mungalaba. **24** Linga lyapitike limbonga mubahari yene, mpaka ngalaba yaiwekelekwa. Lakini Yesu agonjike. **25** Anapunzi bake kabayenga kunyumuya kababaya, “Ngwanautulopwe twenga, twenda waa!” **26** Yesu kaakokeya, “mwanja namani muyogopa, mwenga mwabene imani njene?” Ngayumuka ni kukalipya limbonga lya mubahari. Ngapautulia liki, **27** Analome kabasangala ngababaya, “Ayu mundu ywa aina gani, ata mbonga ya mubahari yenda kumtii yembe?” **28** Wakati Yesu pabiliye lenge wa nnema wa Magadala, alalomea abele batawalilwe ni nsela batikwembana nakwe. Babokage mumakaburi ni babile ni vulugu muno, ata apeta ndela bawesa kwaa peta ndela yoo. **29** Lenga, batikemelana ni koya, “Twinamani cha panga kachako, wa mwana wa Nnongo? Uichi kututesa ata wakati witu wangaisa?” **30** Pabile ni likundi likolo lya ngobe kabalepolya manyei, babile kwa kutalu, **31** nsela ngabakemelya kabakoya, “Mana kautuamuru tuboke utupeleke kulikundi lya ngobe.” **32** Yesu kaakokeya, “Muyende!” nsela kababoka yenda kwa ngobe. Ngalinga, likundi lyoti galilela buka kukitombe ni yendya mubahari ni lyoti lyaweli mmache. **33** Alalome kabasangala ngobe batitila, Napabayei mjini batikuwabakiya yoti gagapitile, hata cha ubendi upepo. **34** Lola, mji woti wati icha kwembana ni Yesu. Paba mweni, batikunnoba abuke mukowa wabe.

9 Yesu kayingya mungalaba, ngaloka kaika mukijiji chenge cha atamage. **2** Lola, kabannetya mundu ywa pozike agonjike paligodolo. paaibweni imani yabe, Yesu kankokeya ywa mundu apoozike, “Mwanawango, ube ni puraha, dhambi yako usameilwe.” **3** Lola, baadhi ya baalimu ba saliya bende bakiyana bene kwa bene, “Mundu yoo enda kupulu” **4** Yesu atangite mawazo gabe ni kabaya, “Mwanja namani muwaza mabaya mumwoyo winu? **5** Cha'ako chakibii rahisi baya, “sambi yako isameilwe!” au baya, “Yema uyende” **6** Lakini mutange panga mwana wa Adamu abile nao uwezo wo samiya sambi...”Abayite goo kwa yolo ywapoozike, “Yema, uputwe ligodolo lyako, ni uyende kasako.” **7** Ni yolo mundu kayema kaboka yenda kachake. **8** Kipenga sa bandu kapabweni agoo, batisangala ni kunsifu Nnongo, ywa apeilea uwezo uwo bandu. **9** Ni Yesu paabile kapeta kuoma koo, amweni mundu ywakemelwa lina lyake Mathayo, ywa abile tama palo paakusanyle kodi. Niywembe kankokeya, “ngengame nenga” Ni ywembe atiyema ni kunkengama. **10** Ni Yesu patamile kulya chakulya cha kiloo nkati ya nyumba, baisi bakusanyile kodi bananyansima ni bandu baovu balya chakulya pamope ni Yesu ni anapunzi bake. **11** Nga Mafarisayo pamweni ago, kabakokeya anafunzi, “Mwanja namani mwalimu winu alye chakulya pamope ni bakusanya kodi ni bandu abaya?” **12** Yesu paayowine ago abayite, “Bandu bababile ni afya nzuri bapalike kwaa nng'anga, ila balo babile atamwe. **13** Yatikuwapasa muyende mkajipunze maana yake, “Mbendike rehema ni dhabihu kwaa.” kwa mana niisile, kwa balo babile ni haki kwaa kutubu, ila kwa balo babile ni sambi. **14** Nga anapunzi ba Yohana baisi kachake ni kukoya, “Mwanja namani twenga na mafarisayo twatabite, lakini anapunzi bako atabite kwaa?” **15** Yesu kabakokeya, babaindikiya ndowa baweza huzunika wakati mwene ndowa abile pamope nakwe? Lakini lisoba lyaisa ambalo Ngwana ndowa alowa boka ngabalowa taba. **16** Ntopo mundu ywa beka ipande ya ngobo ya ayambe mu ngobo ya ayambe kwaa, kiraka salowa papwanilwa buka mu ngobo ni mwepopwaniko nkolo wa pita. **17** Ntopo bandu babayeya wembe mmabau mu chombo cha wembe kwele, bene bapanga, likengelya popwanika, wembe walowa penganika ni likengo lwalowa popwanika. Badala yake babeka wembe wayambe mulikengo lya ayambe ni vyoti vyabile vikoto. **18** Palyo Yesu kabakokeya makowe ago, linga, afisa atiicha ngampingya magoti nnonge yake, ni ywembe kabaya, “Mwana wango atiwaa nambeyambe, lakini wiche unobii ni ywembe atama kai. **19** Yesu ngayema ni kunkengama ni anapunzi bake. **20** Linga nwawa ywabile kapita mwai kwa kyaka komi niibele, atiicha papipi ni Yesu kakamwa mu'lipindo lya ngobo yake. **21** Kwasababu atibaya, “Mana niikamwi ngobo yake, nalowa pona.” **22** Yesu kagalambuka kummakiya, “Mwinja, line na mwoyo, imani yako itekuponeya,” Ni muda wowo mwale atipona. **23** Yesu paikite mu'nyumba ya afisa, nembe abweni akombwa talumbeta ni kipenga sa bandu sakibile kikombwa likoti. **24** Ni ywembe kabaya, “Mbukange pani, mana nwawa awile kwaa ila atigonja, Lakini balo bandu batiheka ni kumgeya. **25** Na balo badu pabapitike panja, ni ywembe ajingii kuchumba ni kunkamwa luboko ni mwale ngayumuka. **26** Ni habari yee yatiyowanika nnema woti. **27** Nga Yesu kapeta buka palo, alalome abele ipofu bati kunkengama. Kabankema ni kunkokeya, “mwana wa

Daudi, utuponyee" 28 Palyo Yesu aikite panyumba balo ipofu baisi kachake, Yesu ngabakiya, "Mwendaaminiya panga nenda weza panga?" kabankokeya "Eloo, Ngwana." 29 Nga Yesu kakamwa minyo yabe ni baya, "Naipangilwe nyoo kwinu kati mwaaminikwe" 30 Na minyo gabe kabagauywa, Yesu ngabakiya ni kuakokeya, "Lenga mundu ywoywote kana atange kuhusu likowe lee." 31 Lakini bandu abele batibuka na tangaza habari yee sehemu yoti ya nnema. 32 Tubwe abo alalome abele pababile kabayenda kachabe, linga, mundu yumo bubu ywaabii na nchela banetike kwa Yesu. 33 Na nchela pagamoi yolo mundu bubu ngatumbwa longela. Kipenga sa bandu satumbwa sangala ni baya, Ayee inawa kwaa pitya mu'Israel. 34 Lakini Mafarisayo babile kababya, "Kwa mpendo wa nchela, abenga masetani." 35 Yesu atetindiya mjini mpaka mwijiji. Ni ywembe kayendelya pundisha mumasinagogi. Kahubiri Injili ni upwalume, na poneya atamwe ga kila aina ni udhaifu wa aina yoti. 36 Bandu pabamweni, nembe abeki kiya, mana batisumbuka mwoyo. Babile kati ngondolo yange nchungaji. 37 Ni ywembe kaakokeya anapunzi bake."Mauno ni yananchima, ila apanga kachi ni achene. 38 Nga eyo munobe Ngwana wa mauno, linga apeleke apanga kachi mu'mauno gake."

10 Yesu akemite anapunzi bake komi ni ibele pamope ni kwapeya ngupu kunani ya nsela achapu, kwabendya ni kwabenga kila aina ya malasi goti ni matamwe. 2 Maina ga mitume komi ni ibele nga aga. Lya kwanza Simeoni(ywakemelwa Petro), ni Andrea kaka bake, Yakobo mwana wa Zebedayo, ni Yohana kaka bake: 3 Philipo, ni Bartelemayo, Thomaso, ni Mathayo, ntoza kodi, Yakobo mwana ba Alfayo, ni Tadeo, 4 Simoni mkananayo, ni Yuda Iskariote, ywa ansalitiye. 5 Haba komi ni ibele Yesu atikubatuma. Ni ywembe atibaelekeza kabaya, "Kana muyende seemu yabatama amataifa ni kana muyjingii mumji wa asamalia. 6 Badala yake, mwayendeli kwa ngondolo babaobite ba nyumba ya Israel. 7 Ni mana kamuyenda, muhubiri ni kubaya, upwalume wa Nnongo waisa.' 8 Mwaponye atamwe, mwayoye babawile, mwaponeye bene ukoma ni kugabenga nsela. Mupeyilwe bure, mwapeye bure. 9 Kana mtole dhahabu, almasi, ao shaba mu'pochi yinu. 10 Kana mwaputwe mpuko nkati ya safari yinu, ao ngobo ya ngalabwa, ilatu au fimbo, kwa sababu mpanga kazi apalikwa alepelwe. 11 Mji wowoti ao ijijicha mujingii, mumpale ywa aminike mtame palo kachake pamwapala buka. 12 Ni nyumba yamwalowa jingya mwailobi, 13 Mana itei nyumba yastahili, amani yinu ibaki palyo, lakini kati nyumba istahili kwaa, amani yinu imuyangani ni mwenga mwabuka. 14 Na kwa balo babakotoka kumpokya mwenga na kulipekaniya kwa likowe lino, mana kamubuka munyumba au pamji woo, muikung'unde hata vumbi ya kulwayo yinu. 15 Kweli nenda kuakokeya, bora mwabapumiliye bandu ba Sodoma na Gomora lisoba lya ukumilwa kuliko nnema woo. 16 Linga niatuma kati ngondolo nkati ya mabwa mwitu, nga eyo mube mwamutangite na mwapolw kati ngambo, namube apole kati ngunda. 17 Mube aangalifu ni bandu, balowa kushitakya ni balowa kumkombwa mu'masinagogi. 18 Ni mwalowa potwa nnonge ya akolo ni afalme kwaajili yango, kati ashuhuda kwabe ni mataifa. 19 Pabalowa kunshutumu, kana mube ni mashaka kinamani chabakokeya, kwa kuwa kilebe sa longela mwalowa pewa wakati woo. 20 Kwa kuwa mwenga kwaa mwawalowa koya, ila Roho ba Tate binu ywabile longela nkati yinu. 21 Alongo balowa bulangana, tate ni mwana wake. Bana balowa inuka kunani ya azazi bao, ni kwabulaga. 22 Ni mwenga mwalowa chukilwa na kila mundu kwamwanja ya lina lyango. Lakini ywoywoti ywalowa pumuliya mpaka mwisho mundu ywo alowa okoka. 23 Pabalowa kuntesa pamuji goo mwatili wenge, kweli nenda kuakokeya, mwaiyomwa kwa milema ya Israel bila mwana wa Adamu buya. 24 Ilengani kwaa mwanapunzi kana abe nkolo kuliko mwalimu wake, wala mmanda ywabile kunani ya Ngwana wake. 25 Mana itei bankemite Ngwana wa nyumba Belzabuli, mwenga si muno balowa kuwageya ni nyumba yake! 26 nga nyo bai kana muyogope, mana ntopo chachakotoka ba chapala, ni ntopo chabaijile sasakotoka bonekana. 27 Chalo chaniakokeya mulubendo, mukibaye pabweya, ni chalo chamukiyowa mbolembole mmasikio yinu, mwakitanga kunani ya nyumba. 28 Kana muyogope balo bababulaga yega lakini baweza kwa bulaga roho. Ila, mwayogope yolo ywaweza bulaga yega ni roho kwipeleka kuzimu. **(Geenna g1067)** 29 Je kasuku abele bapemeya kwa senti njene? Hata nyoo ntopo ywaweza tomboka pae bila Tate binu kufahamu. 30 Lakini ata nywili yimo ibalangilwe. 31 Kana mube ni mashaka, mana mube ni thamani kuliko kasuku bananchima. 32 Kwa eyo, kila mundu ywalowa kuniyeketya nnonge ya bandu, na nee nalowa kun'yetya nnonge ya Tate bango ywabile kumaunde. 33 Na ywangana nnonge ya bandu, na nee nalowa kunkana nnonge ya Tate bango ywabile kumaunde. 34 Kana muwase panga niletike amani mukilambo, ila lipanga. 35 Maana niisi kumpanga mundu bayumanie ni akina tate bake, ni mwenye na

mao bake, ni mkamwana ni mao bake nchengowe. **36** Ni adui ywa mundu ywa nyumba yake. **37** Na ywalowa kuwapenda mao ni tate muno kuliko nenga abwaika kwaa na ywapenda mwana wake nnalome au mwana wake nnwawa ne aywo abwaka kwaa. **38** Ywembe ywa kotoka putwa msalaba wake ni kunikengama abwaika kwaa. Ywa lowapala maisha agaopeya. **39** Lakini ywalowa abeya maisha kwaajili yango alowa kugapata. **40** Ywalowa kunikaribisha mwenga anikaribisha nenga, ni ywanikaribisha nenga akaribisha jwembe ywaniletike nenga. **41** Ni ywembe ywalowa kunkaribisha nabii kwa mwanja nabii alowa pokya sawabu ya nabii. Ni ywoywoti ywankaribisha mwene haki kwa mwanja mwene haki alowa pata sawabu ya mundu wa haki. **42** Ywoyoti ywalowa kumpeya kati bana baa, angalau kikombe cha mache go nywaa maimu, kwa mwanja anapunzi bango, kweli nenda kuwamakiya, ywembe aweza kwa kosa kwandela yoyoti sawabu yake."

11 Baada ya Yesu yomwa kwaeleza anapunzi bake komi ni ibele atibuka pae yopundisha ni hubiri munuji yabe. **2** Ni Yohana atabilwe payowine mwapangage Kristo, atumite banapunzi bake, **3** Bakannokiya, "Wenga nga ywaapala icha, au kwi ni ywenge ywatunnenda?" **4** Yesu kaayagwa ni kukoya, "Muyende kum'bakiya Yohana gamgabona ni galo gamugayowa. **5** Ipofu bandalola, iwete banda yenda, akoma banda pona, babakotokage yowa benda yowa kae, bandu babawile benda yoka kae, ni anyonge bahubiyilwe likowe linanoga. **6** Ni abarikiwa ywa kotoka kuniboniya masaka. **7** Ni bandu pababoi, Yesu ngatumbwa longela ni bandu kuhusu Yohana, "Kinamani chamwaiyei kukilinga kupongote mbonga ya yalendemiye linyei? **8** Lakini kinamani mwauei kukibona mundu ywaweti mangobo laini? Kwakweli, balo babawala ngobo laini batama munyumba, ni zaidi ya nabii. **9** Lakini mwatiboka lolekeya namani nabii? nga nyo nendakuwamakiya, na zaidi ya nabii. **10** Ayoo nga yolo ywaandikilwe, linga nitume talisi wango nnonge ya kuminyo yako, ywembe ngalima ndela yake. **11** Nenga niakokiya ukweli, kati ya babablelekwi ni nwawa btopo ywabile nkoto kuliko Yohana Mbatizaji. Lakini ywembe nchini mu utawala wa kumaunde nga nkolo kuliko ywembe. **12** Buka masoba ga Yohana mbatizaji mpaka leno utawala wa kumaunde upatikana kwa ngupu ni bandu babile ni ngupu, batola kwa ngupu. **13** Kwa mwanja manabii ni saliya, batitabiri mpaka wakati wa Yohana. **14** Ni mana itei mpala yeketya, yembe nga Eliya ywa palaisa. **15** ywa abi ni makutu gayowa na ayowe. **16** Nikilinganishe ni namani kibeleki cheno? mfano wa bana babang'anda sokoni, babatama na kemelyana. **17** Ni kukoya, 'Twakombwi zomarimwainike kwaa, Twatilombola, mwaleikwaa.' **18** Maana Yohana atiicha bila lya nkate wala nywaa divai, ni mubayage,'Aii na nchela.' **19** Mwana wa Adamu atiisa kalya no ywaa na mumaya ni kumila na nepi, mbwiga labe akusanga ushuru na bene sambii, lakini hekima itanganikwa kwa matendo gake." **20** Yesu atumbwi kuakalipiya miji yayabile miyendo yake michapu, mana babile bado tubu. **21** Ole wako, Kolazini, Ole wake Bethesaida kati matendo makolo gakapangika Tiro i Sidoni galo gagapangike pano, bapale tubu zamani kwo wala mabuniya na pakala lingu. **22** Lakini kwaloba bana pumulia Tiro na Sidoni masoba gahukumu kuliko kasabe. **23** Wenga Kapernaum, ukita tondobelwa mpaka kumaunde? Ntopo walowa ulujilwa mpaka pai kuzimu. Kati kwa Sodoma kulwe pangika makowe makolo, kati mwagapangilwe kachabe, ilwepanga mpaka leno. **(Hadēs g86)** **24** Ila nibaya, kachako yalowa baa rahisi kwa nnema wa Sodoma pumulia lisoba lya hukumu kuliko wenga. **25** Muda woo yesu atibaya, nenda kulumba, mwenga mwa Tate, Ngwana wa kumaunde ni nnema, kwa mwanja waijite makowe gaa bene hekima na akili, na kwayogolya bange lunda, kati bana achunu. **26** Tate kwa kuwa mwapendesilwe nyoo pa minyo yinu. **27** Makowe goti galekilwe kachango buka kwa Tate. Nantopo ywantangite mwana ila Tate, na ntopo ywantangite Tate ila mwana na ywoywoti ywampendi mwana kunnagilya. **28** Muiche kwango, mwenga mwa boti mwamuangaika na mwamulemewa na igombo inatopa, ni nenga nipala mpomoli. **29** Mube ni akili ni mwiyegane buka kachango, mana nibii ni lwongo na nampole wa mwoyo ni mwalowa pata pumulya na nafsi yinu. **30** Kwa mana nila yango ibii laini ni igombo yango nj'oyou.

12 Lichoba lya sabato Yesu kapeta karibu ni mung'unda, anapunzi bake babile ni njala gabatekwa makasi no lyaa. **2** Lakini Mafarisayo pabagabweni goo, nga bammakiya Yesu aalagiye anapunzi bake baitekwana saliya bapanga lsoba lyange lusilwa lisoba lya Sabato." **3** Lakini Yesu ngaabakiya, "Munasoma kwa Daudi mwapangite wakati wabile na njala, bamope na bandu babile pamope nabo? **4** Mwayingii nyumba ya Nnongo no lyaa mikate ya madhabahu, na yabile kwaa alali kachake kwi na balo babile nabo, ila alali kwaa makuhani? **5** Bado munasoma kwa kuhusu saliya, panga lisoba luya sabato Makuhani gati ya hekalu kwichapuya sabato, lakini ntopo ywa sitakiya? **6** Lakini

nilongela kachinu panga ywabile nkolo kuliko hekalu abile pano. **7** taanga ayee ina maana gani, nipala loba na sio sadaka, mpele kwa hukumu kwa benge makosa. **8** Mana mwana wa Adamu nga Ngwana wa sabato. **9** Yesu gabuka palo gayenda kuhekalu lyabe, linga kwabi na mundu mlemafu wa luboko Mafarisayo ngaba naluya Yesu, kababaya, **10** "Je, halali kumponeya lisoba lya sabato?"Lenga bapate kusitakiwa kwopanga sambi. **11** Yesu kaakokiya, "Nyai kato yinu, abile ni ngondolo yumo, ni aywoo ngondolo atumbuki mulembwa lisoba lya sabato, ywakotoka kunapwa? **12** Je, kilebe chaako cha thamani, bora kunopwa mundu kuliko ngondolo! kwa eyo alali bai panga mema lisoba lya sabato." **13** Yesu kankokeya ywa mundu, "ngalowa luboko lwako"Ngalugoloya, ngalupona, kati lololwenge. **14** Lakini Mafarisayo ngabapita panja kabapanga ndela ya kumulaga. **15** Yesu patangite mpango woo atiboka. Bandu banyansima batikunkengama, nga aponea bote. **16** Abakiye kana babakiye bandu akanatanganikilwa kwa bananchima, **17** panga ilimi yolo kweli, yabaite nabii Isaya, kaba **18** Linga, mtumishi wango ywanichewile, ywanimpendile, kwa ywembe mwoyo wango utikumpenda. Nalowa beka Roho yango kunani yake, na alowa tangaza hukumu kwa mataifa. **19** Aangaika kwaa wala lela kwa ngupu; aimiya kwa utambi wa upiya lyoi, mpaka pateta hukumu no shida. **20** Kana auna tete lyalichubulilwa, kana aime tambi yoyoti wauluka lioi. **21** Na mataifa balowa bana ujasili kwa lina lyake. **22** Mundu pilani ngaminya na bubu, ywalobi moka banetike kwa Yesu. Ngamponiye, pamope ni mundu bubu pona na kipofu bona; **23** Bandu boti batisangala no baya, iweza wezekana mundu yoo mwana wa Daudi?" **24** Lakini Mafarisayo pabayowine husu maujiza agoo, batibaya, "Ayo mundu aboya kwa masetani kwa ngupu yake mwene ila kwa Baheburi, mpendo wa masetani. **25** Lakini Yesu agatangite gabaweza na kwabakiya, "Kila utawala wautalanganike wene walowa alabika kwaa, na kila nyumba yayalowa lalanganika bene yayema kwaa. **26** Mana itei nchela alowa kumoya nchela, inda kipenga muakili yake mwene. **27** Kwa kitiwi utawala wake walowa yema? Na mana itei niboya nchelakwa ngupu ya Belizabuli, babafata mwenga babuya nchela kwa ndela ya kele? kwa ndela ya balowa ba akimu winu. **28** Na mana kanibuya nchela kwa ndela ya Roho wa Nnongo, bai utawala wa Nnongo uichile kachinu. **29** Ni aweza buri yingwa nyumba ya mwene ngupu najiba, bila kutaba mwene ngufu wete? Ngaweza yiba ilebe yake buka nkati ya nyumba. **30** ywoywoti ywakotwike baa nanee enda kunitaukya, na ywa kutoka kumba pamope na nee enda palagana. **31** Kwa eyo nibaya kachinu, kila sambi na kufulu bandu alowa kwa samiya, lakini kukufulu Roho Mtakatifu asamiya kwaa. **32** Na ywoywoti ywalowa baya likowe kinyume sa mwana wa Adamu, alowa kusamiwa. Lakini ywolongela kinchogo sa Roho Mtakatifu aywo basamwa kwaa, kwa utawala ngo wala wauicha. **(aiōn g165)** **33** Ao upange mkongo panga unanoga na litundu lyake linanoga, kwasababu nkonga utanganikwa mutunda gake. **34** Mwenga, wa lukolo lwa ng'ambo, mwenga mwabaya muweza longela makowe gananoga? Kwasababu mikano ilongela buka mumwoyo. **35** Mundu nzuri muakiba inanoga ya mwoyo wake gapita gananoga, na mundu mwou mu'akiba ou ya mwoyo wake, ipita kilebe kinayangata. **36** Nenda kuwamakiya panga lisoba lya ukumu bandu balowapiya hesabu ya kila likowe lyange mana lyabalongelage. **37** Kwa kuwa kwa makowe gako walowa balangilwa haki na kwa makowe gako walowa hukumilwa." **38** Mwisho baazi ya aandishi ni Mafarisayo ngaban'yangwa Yesu kababaya, "Mwalimu twapendi kubona ishara kachako." **39** Lakini Yesu atikwayangwa ni kuakokeya, "kibelekwi kinoite kwaa ni sa umalaya kipala ishara lakini ntopo ishara yailwapila kachako ila yulo ya nabii Yona. **40** Kati nabii Yona mwaatami mundumbo lya omba nkolo kwa masoba gatatu kilo ni mutwekati, nga nyoo mwana wa Adam alowa tama nkati ya mwoyo wa bwee kwa muda wa masoba gatatu kilo ni mutwekati. **41** Bandu baninawi balowa yema nnonge ya hukumu pamope ni ubelekwi wa bandu aba na balowa hukumilwa kwasababu batiloba kwa makaburi ga Yona, linga mundu nkolo kuliko Yona abile pano. **42** Malkia wa kusini alowa katuka pa hukumu pamope ni bandu ba mmelekwoogu na kwa hukumu. Aisi boka mwiso wa dunia icha pekaniya hekima ya Selemani, na linga, mundu fulani nkolo kuliko Selemani abile pano. **43** Nchela pamoka mundu, apeta pange mmache kapala pompomolya, ila mana akotwike kupabona. **44** mwisho baya mbala buyangana kunyumba yango kwa mboi. mana aikoli yumo nyumba isafishilwe na ibi tayari. **45** Alowa kelebuka na kwaleta benge roho njapu saba bababile abaya sana kuliko ywembe isa tama bote palo. Na hali yake baa mbaya kuliko ya mwanzo. Ngamwalowa panga kwa ubelekwi wono mwou. **46** Wakati Yesu kalongela umati linga mabake na akinanunabe bayemi panja, kabampala." **47** Mundu yumo atikummakiya, "linga maobako na akinanunango bayemi panja, bapala longela na wenga." **48** Lakini Yesu kayangwa ni kuakokeya ywaammakiye mao bango nyai? Ni

anuna bango aki'nyai? **49** Nga alangwa anapunzi bake nobaya, “Linga, aba nga mao ni anuna bango! **50** Mana ywoywoti ywagapanga gabapendi Tate bango ywaabile kumaunde, mundu ywo nga nongo wango mno bwango na mao bango.”

13 Kwa masoba ago Yesu atiboka kaya ni tama bwega ya bahari. **2** Kipenga sabandu satikusanyika kwa kutindiya, ajingi kati ya ngalaba natama nkati yake likundi lyoti lyayema kwiye ya bahari. **3** Boka po Yesu alonngela makowe gananchima kwa mifano, Atibaya, linga, mpandi ayei pana. **4** Wakati kapanda mbeyu yenge yatumbuki bwega ywa ndela na iyuni bati kuichonywa. **5** Mbeyu yenge yatomboki paliwe, napembe ando waichene, nayabalike lakini kwo kosekana ukando wakoikwa. **6** Nalimu palubai watiyoma mana yabile kwa na ndandai no yoma. **7** Mbeyu yenge yatomboki kumimimwa. Mikongo yene mimimwa yatikolaa na kwiingilya. **8** Mbeyu yenge yatomboki paukando wananoga na pambika matunda, yenge mia jomo, yenge sitini na yenge thelathini. **9** Ywa abii ni makutu ayowe. **10** Anapunzi bake bateisa na kummakiya Yesu, “mwanja namani ulongela na kipenga sa bandu kwa mifano?” **11** Yesu kayangwa ni kuakokeya, “Mupeyilwe upendeleo wo tanga siri ya upwalume wa kumaunde, ila kachabe banapeyelwa kwaa. **12** Lakini ywoywoti ywabile nacho, ywembe alowa yongekelwa muno, na alowa pata faida ngolo, ila ywaabile kwaa kilebe hata chelo kichunu chaabile nacho alowa pokonyolwa. **13** Kwa eyo nilongela nabo kwa mifano kwa mwanja kwale babone, kana baibone kweli. Na ingawa bayowa kana bayuwe wala tanga. **14** Unabii wa Isaka utimile kachabe, ngolo wa baite “Yowa mwalowa yowa, lakini mwaelewa kwa, bona mwalowa bona lakini mwatanga kwaa. **15** Na mumimwoyo ya bandu ibii mulubendo nonopa yowa na bawiliwiti minyo yabe, kana baweze bona kwaa minyo yabe, ao yowa kwa makutu gabe au tanga kwa mioyo yabe, bapele kunigalambukwa kae, na mbele kwaponea.' **16** Ila minyo ginu gatibalikilwa, mwaya genda bona, na makutu ginu mwanja genda yowa. **17** Kweli nenda kuamakiya manabii bananchima na bandu bene haki babile na hamu ya kugabona makowe galo gamugabona, na bawezike kwaa kugabona. Batitamaniya kugayowa makowe galo gamugayowa bagayowine kwaa. **18** Tubwe mupekani mfano wa mpandi. **19** Wakati ywoyoti ywalowa yowa likowe lya utawala na kana atitange, nga nchela icha kukitola chakiyomwile pandikwa mumwoyo nkati wake. Hayee nga mbeyu yaipandile mbwenga ya ndela. **20** Ywembe ywapandike mumaliwe nga yolo ywaliyowine likowe na kulipokya upesi kwo pulaika. **21** Bado ntopo ndandai nkati yake, nopumuliya kwa muda mwipi matatizo ao mateso pagapita kwa mwanza likowe kwikobala ghafla. **22** Ywa pandikwe mumimwa, ayu nga yolo ywaliyowine likowe lakini maangaiko ga dunia no kongana ni utajiri kulingilya lelo likowe lya kana pambika matunda. **(aiōn g165)** **23** Ywa apandilwe pa ukando unanoga, nga yolo ywaliyowine likowe ni kulitanga. Hyo nga ywapambike matunda no yendelya pambika limo zaidi ya mara mia, yenge sitini, yenge thelathini.” **24** Yesu apei mfano wenge, kabaya. Utawala wa kumaunde ulandanishwe ni mundu jwapandike mbeyu inanoga mung'unda wake. **25** Lakini bandu pabapabagonjike, mbii wake nembe atiicha panda manyei nkati yangano ngakabuka kachake. **26** Baadae ngano paibalike no pweka, na manyei nembe gatipweka nagembe. **27** Na atumishi ba mwene nng'unda batiicha nakummakiya, Ngwana, hupandike kwa mbeyu inanoga mung'unda wako? Ibikitiwi kwi na manyei? **28** Nga bakiya, mbii ngapangite nyoo, Atumishi gabammakiya, “Tugatupwe” **29** Mwene ng'unda ngabaya, “hata, pamwalowa tupwa manyei mwalowa tupwa ni ngano. **30** Mugaleke gakue pamope mpaka wakati wouna, wakati wo una nalowa kwabakiya babauna, “Wete mugatupwe manyei mugatabe makenda makenda ni kugayocha mwoto, na mwikusanyi ngano mulighala lyango. **31** Boka po Yesu abakiye mfano wenge. “Upwalume wa kumaunde ulandine na mbeyu ndebele nayo mundu atikwitola na kwipamda mung'unda wake. **32** Mbeyu ye njene sana kuliko mbeyu yenge yoti. Lakini mana ikoi lopokwa kulliko yoti mubustani, pana kati nkongo, mpaka kiyuni chenge iyumba mundambe yake. **33** Nga kaabakiya mfano wenge kai, “Upwalume wa kumaunde ubi kati mandibale ngalo gatweti mnwawa no yangabana ipemo itatu kwa bwembe mpaka ilole. **34** Aga goti Yesu atiabakiya nkati ya kipenga sa bandu petya mifano. Na bila mifano abatei kwa kilebe chochote kachabe. **35** Ayee ywabi na mana panga gote gabalongei manabii gaweze timya, palyo pabaite, naliwa yuwa nkano wango kwa mifano. Nalowa longela makowe galo iyilwe boka mumisingi ya dunia. **36** Mwisho Yesu kakileka sa kipenga sa bandu buya kaya, Anapunzi bake batikunyendelya ni kummakiya, “Utuyongoli mfano wa manyei ya kumigunda.” **37** Yesu kayangwa ni ukoya, “Ywapanda mbeyu inanoga nga mwana wa Adamu. **38** Mng'unda nga dunia, mbeyu inanoga, aba nga bana ba utawala, Na manyei nga bana ba yolo nnau na kibii sakipandike nchela. **39** Na mauno ni

mwisho wa dunia, babauna nga malaika. **(aiōn g165)** **40** Kati mwagabile kusanyilwa ni yoselwa mwoto, Nyo ngawabaa mwisho wa dunia. **(aiōn g165)** **41** Mwana wa Adamu alowa kwatuma malaika bake, ni kubaleta mu upwalume wake ni makowe gati gagasababilwe ni sambi ni balo babapanga makosa. **42** Balowa kwataikwa boti mulitanuli lya mwoto, na akwo kwalowa bana kilelo na tauna mino. **43** Na bandu bene haki bamelemetya, kati lisoba mu utawala wa Tate bake. Ywembe ywabii na makutu ni ayowe. **44** Upwalume wa kumaunde ubi kati akiba yabaiyembi mung'unda. Mundu atikuibona na kwiiya. Katika pulaika kwake ngayende pemeya kila cha bile nacho na kuupema ng'unda. **45** Kae Upwalume wa kumaunde ubi kati mundu jwapanga biashara ywapala madini gene thamani. **46** Paibweni yelo yene thamani, ayei bene ya kila kilebe abile nacho ni akapemia. **47** Upwalume wa kumaunde kati lupelele lwalubile kati ya bahari, no panga lukumba iumbe ya kila aina. **48** Palutweti lupelele baluhuti bwega. mwisho batanganite pae ngabakulya ilebe yoti kati ya chombo lakini yango thamani baitaikuli kutalu. **49** Yalowa baa nyonyonyo wakati wa mwisho wa dunia malaika balowa icha na kwabangana bandu abaya boka nkati ya bandu azuri. **(aiōn g165)** **50** Ni kwataikwa mulitanuli lya mwoto, kwalowabana ilelo no saga mino. **51** Mutangite makowe goti aga? Anapunzi kabayangwa, “Elo”, **52** Boka po Yesu kabakokeya, “Kila mwandishi ywabile mwanapunzi wango wa utawala alandana ni mwene nyumba jwapiya mu'akiba yake ilebe yaayambe ni ya zamani.' **53** ikawa Yesu payomwoi mifano eyo yoti, atiboka pandupo. **54** Ni Yesu paikite pa nkoa wake apundisha bandu mu'sinagogi. Mwisho wake bende shangala no baya, “Kwako kwagapatike mapundisho gaa miujiza yee? **55** Mundu yoo nga yolo mwana wa selemala? Mariamu nga mao bake kwaa? nongo bake kwaa Yakobo, Yusuph, Simoni ni Yuda? **56** Ni alombo bake tubi nabo papano? Bai mundu yolo apeilwe kwako aga goti?” **57** Batichukya. Lakini Yesu atikuakokeya, “Nabii akosa kwaa heshima isipo kuwa kachake na panema wake. **58** Apangite kwaa miujiza yananchima maana bamwamini kwaa.

14 Muda woo Herode ayowine habari kuhusu Yesu. **2** Atikuakokeya atumishi bake, “Ayoo nga Yohana mbatizaji atiyoka boka mukiwo. Na yelo ngupu ibii kunani yake.” **3** Maana Herode abile amoywite Yohana atabite na kuntaikwa muligereza kwa mwaa ya Herodia, nnyumbowe Filipo kaka bake. **4** Kwa kuwa Yohana atikuakokeya, “Alali kwaa kuntola ywembe panga nyumbowe.” **5** Herode apala kumulaga lakini ayogwipe bandu kwa mwanja bamweni Yohana panga nabii. **6** Lakini lisoba lya abelekwile Herode paliikite mwanja wa Herode atiina pakatikati ya bandu ni kumpulaisa Herode. **7** Kwa yangwa ahadi yake kwo lapa panga alowa kumpeya chochote chalowa luba. **8** Baada ya kushauriwa ni mao bake, atibaya, “Nenga unipei ntwe wa Yohana mbatizaji mukikombe.” **9** Mpwalume atisikitika kwa chalobite mwanja wake, lakini kwa kilapo chake, na mwanja bote babanile pachakulya pamope abaite panga ipangike. **10** Ayei tolelwa Yohana mbatizaji muligereza. **11** Lenga akatilwe ntwe wake ni kubeka musinia ni kumpeya yolo mwanja na kupeleka kwa mao bake. **12** Ni anapunzi bake batiicha kupotwa yeya yake ni yendya kusika, baadaye bayei kummakiya Yesu. **13** Ni ywembe Yesu payowine goo, ngaitenga buka pandu palo ngayenda nkati ya mashua kayende pandu paki yake. Ni kipenga sabandu pabatangite paile batekunkengama kwa magolo buka mjini. **14** Mwisho Yesu atiicha nnonge yabe abweni kipenga kikolo sa bandu. Aboni huruma ni kuwaponea matamwe yabe. **15** Paiikite kitamunyo anapunzi bake batiisa no baya, “Yeno nga sehemu ya lijangwa, na lisoba lipitike. Ukipei ruhusa kipenga cheno cha bandu bayende kijijini bakapemi chakulya. **16** Yesu ngaabakiya, “Ntopo haja yojenda kachake mwapei mwenga chakulya.” **17** Ngaammakiya, “Pano tubile ni mikate mitano ni omba abele bai.” **18** Yesu ngabaya, “Mwilete kachangu.” **19** Nga Yesu kaabakiya mwabakiye bandu batame pae pamanyei. Katola mikate mitano ni omba abele. Kalinga kunani kumaunde, ngabariki no metwa na mikate ngaapeya anapunzi bake. Anapunzi ngabapeya kipenga sa bandu. **20** Ngabalya bote noyukuta. Boka po ngabatondwa ipande yoti ya chakulya na batweliye itondo komi ni ibele. **21** Balo babalile karibu alalume elfu tano bila kwa balanga alwawa ni bana. **22** Ngaabakiya anapunzi bayingi mumashua, wakati woo ywembe nga alanga kipenga kaboka kachake. **23** Baada ya kwalaga umati yenda kachake, aobwike kukitombe yoloba kichake. Wakati pachabile kitamunyo abile kwo kichake. **24** Lakini muda woo ngalaba yabile pakatikati ya bahari kebembeya kwa mwanja ya mawimbi, kwani mbonga yabi ngale. **25** Kilo cha kungoko Yesu abi karibu naika, katyanga nnani ya mache. **26** Anapunzi bake pabamweniu katyanga kunani ya mache, batiyogopa no baya, “Kinamani” ngabakemelya kwo yogopa. **27** Yesu ngaabakiya mara jimo, ngabaya, “Mwikaze! nganenga! Kana muyogope.” **28** Petro kannyangwa ni kummakiya, “Ngwana mana itei wenga, uniruhusu niiche kwoo nnani ya mache.” **29** Yesu kannyangwa ni

kummakiya, “Icha.” Petro ngapita nkati ya mashua nga tyanga nnani ya mache kuyenda kwa Yesu. **30** Lakini Petro pakayabweni mawimbi, atiyogopa, ngatubwa zama pae, ngapakema, “Ngwana, unilopwe.” **31** Upesi Yesu ngaatabwa luboko lwake nga ntondobeya Petro, ni kummakiya, “Wenga imani yako njene. Mwanja namani wabi ni masaka?” **32** Na Yesu ni Petro bayingi mungalaba, ni mbonga ya kotwikupuma. **33** Anapunzi mungalaba ngabamwabudu Yesu no baya, “Kweli wenga wa mwana wa Nnongo.” **34** Bapayomwile loka, baikite pannema wa Genesareti. **35** Ni bandu pa eneo lyoo pabatangite Yesu, batibakiyana kila sehemu ya bwega ni kwaleta atamwe woti. **36** Batikunnoba muno kuwa bakamwe ngobo yake, ni bengi balo bakamwi ngobo yake baponyike matamwe yabe.

15 Nga mafarisayo ni baandishi baisi kwa Yesu buka Yerusalemu, no baya, **2** “Mwanja namani anapunzi bako babomwa makowe ga apendo? Mana bauluwa kwa maboko gabe mana kaba lyaa chakulya.” **3** Yesu kaayangwa ni kwabakiya, “Ni mwenga namani mwibomwa saliya ya Ngwana kwa sababu ya apendo winu? **4** Mana Nnongo atibaya,'Mwaeshimu tate bako ni mao bako, ni ywalongela ngananyata kwa tate bako ni mao bako, alowa waa.' **5** Lakini mwenga mubaya,'Kila ywaammakiya tate bake ni mao bake,'”Kila msaada walowa kupata uboka kachango sayeno zawadi buka kwa Nnongo,'” **6** “Mundu yo ntopo sababu ya kwamuishimu tate bake. Kwa aina yee mwitekwaniye likowe lya Nnongo kwa sababu ya masilai ginu. **7** Mwe mwalau, kweli kati Isaya mwabaite husu mwenga pabaite, **8** 'Bandu baa baniheshimu kwaa nenga kwa mikano yabe, lakini mioyo yabe ibii kutalu na nee. **9** Baniloba bure kwa mwanja bapundisha mapundisho gabalangi bandu.'” **10** Nga likema likundi ni kwabakiya, “mubekani ni mutange- **11** Ntopo klebe chakiyingya munkano wa mundu chakinyeya mundu uchapu. Ila chakipita munkano, hacho gakinyenya mundu uchapu.” **12** Nga anapunzi bake ngabayendelya no baya, ngabalongela ni Yesu, “Je!, utangite mafarisayo pabayowine lelo likowe litikwalumiya?” **13** Yesu kayangwa ni kwabakiya, “Kila mtombo wa kotwike panda lalebango ba mbinguni aupandike kwaa walowa luputwa. **14** Mwaleke kichabe, bembe viongozi bange minyo, Ni mundu ngeminyo mana kampeka ngeminyo aupandike nyine bote abele batumbukya mulembwa.” **15** Petro kayangwa ni kummakiya Yesu, “Utubakiye twenga maana ya mfano goo. **16** Yesu kayangwa, “Na mwenga mnelewite kwaa?” **17** Mwenga mwabona kwaa kila chakiyenda mukano kipetya nndumbo na yenda kulindi? **18** Lakini ilebe yoti yaipita mukano ipita nkati ya mwoyo. Ngainyenya uchapu. **19** Kwa mwanja mumwoyo ipita mawazo mabaya, bulaga, umalaya, usalati, bwii, umbeya, ubocho ni matukangano. **20** Aga nga makowe gaganyenya mundu uchapu lakini lya bila uluwa maboko kumpanga kwaa mundu uchapu.” **21** Yesu ngaboka pandu palo kayenda kutalu yenda upande wa Tiro na Sidoni. **22** Linga aichi nnwawa ywakanani buka upande woo ngakemelya kabaya, Unihurumiye, Ngwana, Wa mwana wa Daudi, mwinja wango ateswa muno ni nchela.” **23** Lakini Yesu anyangwi kwaa kikowe, anapunzi bake kabaisa ni kunnoba, kakabaya, “Mumoye ayende kachake, mana atupangyandoti.” **24** Yesu kayangwa ni kuabakiya, Nitumilwe kwaa kwamundu ywoywoti ila kwa ngondolo babaobite ba munyumba ya Israel.” **25** Lakini atiicha no lita nnonge yake, ngabaya “Ngwana uniyangatiye” **26** Ati kunyangwa no baya, “Inogite kwa tola chakulya cha bana na kwataikulya mabwa,” **27** Ngabaya, “sawa, Ngwana, hata nyoo mabwaa achene lyaa chakulya chakitomboka pameza ya ngwana wabe.” **28** Nga Yesu kayangwa no baya, “Nwawa, imani yako ngolo. Naipangilwe kachako kati ya ywapala.”Ni mwinja wake ngapona kwa muda wo. **29** Yesu atiboka mahali palo ni yenda karibu ni bahari ya Galilaya. Boaka po ayei pakitombe no tama kwoo. **30** Kipenga kikolo sa bandu chayei kachake, ni kunelya iwete, bangeminyo, mabubu, babalemile na benge, bababile atamwe baabekete pama ngologa Yesu lenga aponeye. **31** Ni kipenga satisangala pabamweni mabubu kabalongela, ilema kababa akoto, iwete kabayenda na bangeminyo kabalola. Batikumsifu Nnongo wa Israel. **32** Yesu ngaakema anapunzi bake kaakokeya, “Nikiboni huuruma chelo kipenga cha bandu, kwa mana chabile na nenga masoba gatatu bila lya kilebe chochoti. Niwesa kwaa kwalaga bayende bila lyaa, bakana induka mundela.” **33** Anapunzi bake, kabammakiya, “Kwaako kwatuweza pata mikate yanyansima na pano papongote yo yukuta umati nkolo kiasi cheno? **34** Yesu kaakokeya, “Mubile na mikate ilenga? kabayanywa, “saba ni omba achene.” **35** Yesu ngabakiya mwabakiye bandu batame pae. **36** Atweti yelo mikate saba na balo omba achene ni baada ya shukuru, ngaimetwana na kwapeya anapunzi bake. Anapunzi bake ngabapeya bandu. **37** Bandu boti kabalya ni yukuta, ngaba kusanya ipande ya kulya yai igalile ipande ipande, yalweli itondo saba. **38** Boti bababile analome elfu ncheche bila alwawa na bana. **39** Boka po Yesu kaalangya bayende kachabe ni kujingya mungalaba ni yenda sehemu ya Magadani.

16 Mafarisayo ni masadukayo batikun'yendya Yesu ni kun'geya apange ishara boka kumaunde. **2** Lakini Yesu kabayangwa ni kuabakiya “Pakibile kitamunyo mubaya panga hali ya upepo sapi, kwa mana kunani kwakongolwike. **3** Na kindai mwenda baya, Hali ya upepo leno inanoga kwa kuwa kunani kukele na maunde ngati wekelya kunani kwoti! Mwenda kutanga mwakubile kunani, lakini muweza kwaa tanga ishara ya nyakati. **4** Kibeleko kichapu ni cha umalaya kipala ishara, lakini ntopo ishara yeyoti yailowa peyelwa, isipokuwa yelo ya Yona, boka po Yesu kabaleka ni kuyenda kachake. **5** Anapunzi baisi upande wana ibele, lakini balibalile potw a mikate. **6** Yesu kaabakiya, “Mwitahazari ni mube makini no kwo lola mafarisayo ni masadukayo.” **7** Anapunzi ngabalaluyana na kababaya, “Kwa mwanja tupotwi kwaa mikate.” **8** Yesu atangite sabawasa no baya, mwenga mwabene imani njene, mwanja namani muwasike no bakiyana kati yinu no baya panga kwa mwanja tupotwi kwaa mikate? **9** Je mutanga kwaa au muna kombokya kwaa yelo mikate mitano kwa bandu elfu tano, ni itondo ilenga muikusanyile? **10** Au mikate saba kwa bandu elfu ncheche, ni itono ilenga yamwaputwike? **11** Ibile kitiwi panga munatanga kwaa yopanga nabile nilongela na mwenga kunani ya mikate? mwilendele na mwiazali na lola kwa mafarisayo ni masadukayo.” **12** Ngabatubwa tanga panga kumbe abakiya kwa husu kuazari ni mikate yai loi, ila kwiazari na mapundisho ga mafarisayo na masadukayo. **13** Wakati Yesu paikite ku'Kaisaria ya Filipi kaalaluya anapunzi bake kabaya, “Bandu bakoya mwana wa mundu nga nyai? **14** Kababaya, wenge wakukema Yohana mbatizaji, benge bakukema wa Eliya, ni benge, bakukema Yeremia, au wa nabii yumo wa manabii. **15** Kaabakiya, ni mwenga mwanikema nenga na nyai? **16** Simoni Petro kabaya, “wenga wa Kristo mwana wa Nnongo ywa bii nkoto.” **17** Yesu kan'yangwa ni kunkokeya, “Utibarikilwa wenga wa Simoni Bar Yona, kwa mana miyai ni nyama yongolike ale, ila Tate bango ywaabile kumaunde. **18** Na nenga nendakubakiya panga wenga wa Petro, ni kunani ya liwe linalowa kulichenga likanisa lyango. Milwango ya kuzimu yalishinda kwaa. **(Hadēs g86)** **19** Nikupeya wenga funguo ya utawala wa kumaunde. Chochoti ukipangite mu'dunia chatapilwa hata kumaunde, ni chochote chawalowa kukiyowa mu'dunia chalowa yongolewa ni kumaunde. **20** Boka po Yesu kababakiya anapunzi bake kana mwam'bakiye mundu ywoywoti panga ywembe ni Kristo. **21** Boka muda woo Yesu atumbwi kuwabakiya panga lazima ayende Yerusalemu, yoteselwa na kwa makowe ganansima mumaboko ga apindo ni apindo ga makuhani ni aandishi, bulangilwa ni yoka lisoba lyene tatu. **22** Yesu kamtola Petro pambwega na kumkalipya kummakiya, “Likowe le libekutalu na wenga, Ngwana, hale kana libiti kachako. **23** Lakini Yesu atigalambuka ni kummakiya Petro, ubuyangane nchogo yangu nchela! wenga wa kibo kachango, kwa kuwa ujali kwaa makowe ga Nnongo, ila makowe ga bandu.” **24** Boka po Yesu kaabakiya anapunzi bake, “Mana mundu ywoywoti ywapala kunikengama nenga, lazima aikane mwene, aupotwe msalaba wake, ni anikengame. **25** Kwasababu ywapala kugaokoa maisha gake alowa gaobeya, na kwa ywoywoti ywa abeya maisha gake kwa ajili yango alowa galamiya. **26** Je! faida gani ywalowa ipata mundu mana aipatike dunia yoti lakini aobiye maisha gake? **27** Kwa maana mwana wa Adamu alowa icha mu'utukufu wa Tate bake na malaika bake na Ywembe alowa kunepa kila mundu lengana na matendo gake. **28** Kweli nenda kummakiya baazi yinu mwamuyemi paa, mwalowa paya kwa kiwo mpaka pabamwona mwana wa Adamu kaicha mu utawala wake.

17 Lisoba lya sita Yesu atikuwatola pamope ni ywembe Petro, Yakobo, ni Yohana nnunawe, kaatola mpaka kunani ya kitombe kilacho. **2** Atibadilishwa nnonge yabe. Kuminyo yake kwatimelemeta kati lisoba ni ngobo yake yabonekine yamelemetya kati bweya. **3** Linga halo bapitike Musa ni Eliya, kalongela nakwe. **4** Petro kayangwa ni kummakiya Yesu, “Ngwana, bora kachitu twenga tube pano. Mana upendile, twalowa chenga pano ibanda itatu-chimo chako, chimo cha Musa ni chenge cha Eliya.” **5** Wakati kabalongela, linga liunde lyuu lyatikwawekelya, na linga ngalipita lilobe buka muliunde kai baya, “Ayoo nga mwana wanga ywanimpendile na ywembe mumpekani.” **6** Anapunzi bake pabayowine ago, ngabatula baye wakukama ni batiyogopa muno. **7** Boka po Yesu klaisa kuwakamwa ni kuabakiya, “Katukange wala kana muyogope.” **8** Kabakakatuka kabalolekeya kunani lakini bamweni kwaa mundu ila Yesu kichake. **9** Napabile kabauluka kukitombe, Yesu kaalangya, “Kana mwabaye husu mwamugabweni mpaka mwana wa Adamu kayoka boka mu kiwo. **10** “Anapunzi bake batikunaluya, kababaya, “Mwanja namani aandishi babaya panga Eliya alowa isa wete? **11** Yesu kayangwa kuabakiya, Eliya alowa isa kweli na alowa buyanganiya makowe goti. **12** Lakini biamakiya mwenga, Eliya ayomwile icha, lakini bamtangite kwaa-Badala yake, bampangii makowe ngabapala bembe. Nga nyo mwana wa

Adamu alowa teseka kwa maboko gabe." **13** Nga anapunzi bake batangite panga alongelange habari ya Yohana mbatizaji. **14** Paikite pa kipenga sa bandu, mundu yumo atikuwayendelya, apigite magoti nnonge yake, ni kummakiya, **15** "Ngwana, umonii lwongo mwana wango, maana abi ni kyunda unda no teswa muno mana mara ganansima atombokya mumwoto au mumase. **16** Nanetike kwa anapunzi bako, lakini bawezike kwaa kumponeya. **17** Yesu kayangwa, "Mwenga mwaubelei wange aminiya na chakiaribike, nilowa tama namwenga hata bakibawi? nnete hapa kwango." **18** Yesu atikumkemya nchela nga mmoka munchembe aponi buka saa yelo. **19** Ni anapunzi banyendeli Yesu kwa siri ni kunnaluya, "Mwanja namani twenga tushindwe kumponeya? **20** Yesu kaabakiya, "Kwasababu ya imani yinu njene. Kweli nenda kuwamakiya, mana mwa baa na imani hata njene kati nombo ya mbeyu ya haradari mwalowa kukibaya kitombe cheno, boka apa na uyende kolo, na wembe walowa ama chalowabaa kwa kilebe chachalowa shindikana kachinu. **21** (Muzingatie: makowe ga mstari wa 21 "lakini aina yee ya nchela awezekana kwaa boka, ila kwa loba na funga" gabonekana kwaa ukurasa wa zamni) **22** Wakati pabile bado Galilaya, Yesu kabakiya anapunzi bake, "mwana wa Adamu alowa yeyelwa maboko ga bandu. **23** Nalowa kumulaga, na lisoba lineitatu ayoka."anapunzi batihuzunika muno. **24** Na pabaikite Kapernaumu, bandu babakusanya kodi ya nusu shekeri kaban'yendelya Petro no baya, Je mwalimu winu endalipa kodi ya nusu shekeli? **25** Kabaya, Yesu kalongela na Petro wete no baya, uwacha namani Simoni? afalme ba dunia, pokya kodi au ushuru buka kwa nyai? Kwa balo babatawala buka kwa ageni? **26** Wakati Petro pabaite, "buka kwa ageni" Yesu kammakiya, kwahiyo atawaliwa batiboyelwa kulepi. **27** Lakini kana tuwapange atoza ushuru kabapanga sambi, yenda kubari, taikulya ndoano na unopwe yulo omba ywalowa isa ywa kwanza wanyamiye kano wake, walowa kwibona shekeri jimo. witole na akapei atoza ushuru kwa ajili yango na wenga.

18 muda woo anapunzi bake batiicha kwa Yesu ni kummakiya, "Nyai ywabile nkolo mu'utawala wa kumaunde?" **2** Yesu kaankema mwana nchunu kammeka nkati yabe, **3** No baya, "Kweli nenda kuamakiya, mana mukotwike tubu no panga kati mwabana alele muweza kwaa jingya mu utawala wa Nnongo. **4** Kwa eyo woywote ywalowa kuuluya kati mwana mnele, mundu kati ywo nga nkolo mu'utawala wa kumaunde. **5** Ni mundu ywoywoti ywalowa kumpokya mwana mnele kwa lina lyango anipokya nenga. **6** Lakini ywoywoti ywasababisha jumo kati ya alele aba babaniaminiya asi, yalowa panga bora kwa mundu ywp liwe likolo lyo sangya likatabilwa paingo yake ni, tumbukilwa mu'bahari. **7** Ole kwa dunia kwasababu kunumiya! kwa mana ntopo namna kwa wakati wo icha, lakini ole kachake kwa mundu yolo wakati woo yaicha kwaajili yake! **8** Kati luboko lwako lutikusababisha kukwazika, ukate ni utaikwe kutalu ni wenga bora kachako wenga jingya muuzima ubile ntopo luboko au kilema, kuliko taikulikwa mumwoto wa machoba gangunganikwa ubile na maboko goti na magolo goti. **(aiōnios g166)** **9** Liyo lyako mana likukoseyite, ulitupwe na ulitaikwe kutalu ni wenga. Bora kachako wenga ujingii mu uzima na liyo limo, kuliko taikuliwa kumwoto wa masoba yangeyomoka ubile ni minyo yoti. **(Geenna g1067)** **10** Linga panga kana mwazarau jumo ywa achene baa kwa mana nenda kuwamakiya panga kumaunde kwii na malaika bembe masoba goti, kaba ulolekeya kuminyo kwa Tate bango ywabile kumaunde. **12** Muwaza namani? Mana itei mundu abi na ngondolo mia jimo yumo aobe, Je! aweza kwaleka tisini na tisa ya kitombe na yenda kwapala yolo yumo ywaobite? **13** Na mana amweni, kweli nenda kuwamakiya, alowa kumpulaikya kutiloo tisini na tisa babakotwike obe. **14** Nga nyo mapenzi kwaa ga Tate binu ywa kumaunde panga kati ya yumo ywa achene ba baobe. **15** Mana nongo wako akukoseite, uyende, ukanobe akusami abile kichake. Mana akuyowine wapanga ukelebwiye nnongo'wo. **16** Lakini mana akuyowine kwaa, wapotwe alongo benge abele au atatu mana kwa mikano ya ashahidi abele au atatu kila likowe liweza yomoka. **17** Na mana asalawile kukupekaniya, ulibakiye li'kanisa likowe lyoo, mana asalawite kae kulipekaniya likanisa, bai na abe kati mundu wa dunia na ywalonga ushuru. **18** Kweli nenda kuamakiya, chachatabilwa mu'dunia na kumaunde kilabilwe na chochote chachayongoyelwe mu'dunia na kumaunde kiyongolike. **19** Kae nenda kuamakiya panga bandu kati yinu mana bayeketyaniye kunani ya kikowe lyolyote mu'dunia kabaloba, halyo **20** Tate bango ba kunani alowa panga. Kwa mwanja abele au atatu mana bakusawike pamope kwa lina lyangi, Ne nibi pakati kati yabe. **21** Na Petro kaisa na kummakiya Yesu, "Ngwana, mara ilenga nongo wango mana anikoseite na nenga nimsami? Hata mara saba? **22** Yesu kammakiya, "Nikubakiya kwa mara saba, lakini hata sabaini mara saba. **23** Kwa mwanza nyo utawala wa kumaunde ni sawa na tawala pulani ywapalage lekebisha esabu buka kwa atumwa bake. **24** Paatumbwi lekebisha esabu, mtumwa yumo

batikunnetya kachake na ywembe alonge lwage talanta elfu komi. **25** Mana abile nacho kwaa Cleopata, Ngwana wake alangi apemeyelwe, nyumbowe bana bake na kila kilebe chabile nacho, na alepe. **26** Nga aywo mmanda ngalabukya, apiyite magoti nnongi yake kabaya, “Ngwana unipumiliye nenga, nalowa kukulepa kila kilebe'. **27** Nga aywo Ngwana wa mmanda ywo, mana abina uruma, atikunneka na kusamwa deni lyo **28** Lakini mmanda ywo atiboka na kumpata mmanda yumo katika amanda benge, ywa nnongage dinari mia. Atikumwuta, na kunkaba pa'ingo, na kumakiya, “Unilepe chanikulenga.' **29** Lakini yolo mmanda ywenge atikukilikitya ni kunnoba muno, kabaya, “Unipumiliye, nalowa kukulepa.” **30** Lakini mmanda ywa kwanza atikana. Badala yake ayei kuntaba kuligereza, paka palepa deni lyake. **31** Pababweni amanda wenge chelo chakipangite. Batikasirika muno Batiisa ni kummakiya Ngwana wabe kila kilebe chakipitike. **32** Boka po ngwana wa atmanda yolo ankemite, ni kummakiya,'wenga wa mmanda mmaya, nitikusamya wenga lideni lyako lyoti kwa mwanja wati niloba muno. **33** Ywabile ni wenga ukaba na huruma kwa mmanda nyino kati nenga mwanikuhurumiye wenga? **34** Ngwana wake atikasirika muno ni kwapeya askari watesa mpaka apalepa lideni lyake. **35** Eyo nga Tate bango ba kumaunde ngabalowa panga, manaite nkolikwe samyana mwalongo sika kwa mwoyo winu”.

19 Yapiti wakati Yesu payomwi makowe go, ayei Galilaya na ayei kupaka wa Yudea nnonge ya libende lya Jordani. **2** Kipenga kikolo chatimkengama, na atikwaponiya kwo. **3** Mafarisayo gabauyendelya, kabampaya, kabammakiya, “Je halali mundu kunneka nyumbowe kwa sababu yoyoti? **4** Yesu kayangwa ni kwaabakiya, “Musomite kwaa, panga ywembe ywaumbite hapo pakwanza aumbite nnalome ni nwawa? **5** Na kae kabaya,'Kwasababu ya nnalome alowa kunneka Tate bake ni mao bake no longela na nyumbowe, ni abele balowa ba mundu yumo?' **6** Kwahi abele kwaa kae, Ba chalumbine Nnongo, mundu yoyoti kana atenganishe.” **7** Ngabamakiya, “Tubwe mwanza mani Musa atubakiye tupiye hati ya talaka na kunneka?” **8** Ngabakiya, kwa sababu ya nonopa kwinu kwa mwoyo Musa atikuarusu kwaleka akina yumbo binu, lakini boka zamani yabinyo kwa. **9** Nenda kumakiya, jwalowa kunneka nyumbowe, ila kwa mwanza amalaya na katola ywenge, enda zini. Nalome ywalowa kutola nwawa ywalekilwe endazini.” **10** Anapunzi kabammakiya Yesu, “manaibile nyoo kwanalome ni nyumbowe, bora kutoka tolakwe”. **11** Lakini Yesu kaabakiya, “Mundu kwaa ywaweza tama kichake, ila kwa balo babapeyilwe. **12** Kwasababu babile benembende bababelekwile buka ya mao babe. Ni kae kwi na bene mbende babaipangile kwa sababu ya utawala wa kumaunde ywaweza pokwa mapundisho ga na agapoki.” **13** Alafu baneti baadhi ya bana achene linga abeki maboko kunani yabe na kwalolya, lakini anapunzi bake bende kwakerebuya. **14** Ila Yesu atikwabakiya, “Mwaleke bana achene, wala kana mwakanikiye icha kachango, kwamana utawala wa kumaunde ni wa bandu kati baa. **15** Ni ywembe nga abekya maboko gake kunani yabe, na mwisho ngaboka palo. **16** Linga mundu yumo kaisa kwa Yesu na kumakiya, mwalimu kikowe gani kinanoga champalikwa panga linga nipate jingya kukoto wa wange yomoka? **(aiōnios g166)** **17** Yesu ngamakiya, mwanja namani unilaluya kila begani kinanoga? kwi na yumo bai ywabile mwema lakini mana upendi kupata ukoto, mwikamwe saliya ya Nnongo.” **18** Yolo mundu nganaluya, saliya yako? Yesu ngabaya, kana usalau, kana wabe malaya, kana wabe mwii, kana walongela ubocho. **19** Uwaeshimu Tate bako na mao bako, na upende jilani wako kati mwawipendi wa mwene.” **20** Mundu yolo ngammakiya,'Makowe goti nigakamwile. Bado nipalikwa kinamani? **21** Yesu ngamakiya, mana kupala ube wa mkamilifu, yenda, ukapemeye yobile nayo, nawapei maskini, na walowa baa na akiba ya kumaunde. Alafu wiche unikengame.” **22** Lakini kijana yolo payowe galo gamakiye, atiboka kwo uzunika, kwa mwanja abi na mali yanansima. **23** Kae nenda kaamakiya anapunzi bake, “Kweli nenda kuamakiya, ngumu kwa mundu tajiri jingya, mu'utawala wa kumaunde. **24** Kae nenda kuamakiya, rahisi ngamiya petta palembwa lya sindano kuliko tajiri jingya mu utawala wa Nnongo.” **25** Anapunzi pabayowine ago, batisangala muno no baya, “Nyai le ywapala okoka?” **26** Yesu atikwalinga no baya, kwa alyo liwezekanika kwaa, lakini kwa Nnongo goti gendawezekana.” **27** Petro nganyangwana kumakiya, linga twilei yoti na kukukengama wenga, kilebe gani chatulowa kukipata?” **28** Yesu kayangwa, “Kweli nenda kuwamakiyanga, ywembe ywanikengama nenga, mubelei wayambe wakati mwana wa Adamu palowa tama pakitengo cha utawala cha utukufu wake, na mwenga mwabembe mwalowa tama paitengo kumi na ibele ya enzi, kwahukumu makabila komi ni ibele ya Israeli. **29** Kila mundu yumo ywailei nyumba, kaka, mnombowe Tate bake mao bake, bana na mingunda kwa ajili ya lina lyango, alowa wapokiya mara mia na kurithi ukoto wangeyomoka. **(aiōnios g166)** **30** Lakini

baingi bababile bakwanza balowa bamwisho, na bababile bamwisho baba ba kwanza.

20 Kwa maana utawala wa kumaunde ufanine na ywautawala ng'unda, ywayumwika kindae na mapema linga apeleke ibarua kung'unda wake wa mizabibu. **2** Baada ya yoyeketyana nabo dinari jimo kwa kuwa, abayite bayende kung'unda wake wa mizabibu. **3** Ayuin kae baada ya masaa gatatu ni abweni apanga kazi benge bayemi bila kazi karibu na soko. **4** Ngabakiya na mwenga muyende kung'unda wango wa mizabibu na chochoti chakibi alali nalowa kunepa."Nga nyo bayei panga kazi." **5** Ayei kae baada ya masaa sita, ni kae katika masaa tisa, apangite nyonyonyo. **6** Mara yenge kai majira ya saa komi ni jimo atiyenda ni kwakokeya bandu benge bayemi bila kazi ya Atikwabakiya, "Mwanja namani muyei paa bila panga kazi lisoba lizima? **7** Kabankokeya, kwa sababu ntopo mundu ywoywoti ywatuajiri. Akabakokeya, "mwenga kae muyende katika ng'unda wa mizabibu.' **8** kitamunyo, mwenye ng'unda wa mizabibu asimamizi bake, wakeme apanga kazi walepe mishahara utubwa wa mwisho mpaka wa kwanza. **9** Pabaisi babayei saa komi ni jimo, kila mundu apeyilwe dinari. **10** Pabaisi apanga kazi ba kwanza bawasage balowapala yanansima lakini bapoki kila mundu dinari jimo. **11** Baada ya pokya kila mundu malepo gake, batikunlalamikya mwene ng'unda. **12** Kababaya 'haba apanga kazi bamwisho batumi lisaa limo bai yabapangite kazi, lakini walupitae Katitwe twenga tupotwi mizigo nzma na lumia na liumu. **13** Lakini mwene ng'unda kayangwa nikummakiya yumo nkati yabe,'Wa bwiga wango, mbangite kwaa likowelibaya. Je! Tuyeketyanikwe kwaa na nenga panga dinari yimo? **14** Upoki chelo chakibile halali yako ni uyende kachako. Puraha yango kwa apeya aba anapunzi babayei mwisho sawasawa ni wenga. **15** Je kana ibi haki kwango panga chelo chanikipala na mali yango? Au liyo lyako lilau kwa mwanza nenga na mwema? **16** Nga nyo wa mwisho aba wa kwanza ni wa kwanza abi wa mwisho." **17** Yesu pabile kaboka kuyenda Yerusalemu apotwi ni anapunzi bake komi ni ibele pambwega, ni mundela kabakokeya, **18** "Linga tuyenda Yerusalemu, ni mwana wa Adamu alowa abilwa mmoko ga akolo ba makuhani na baandishi. Balowa kumwukumu kiwo. **19** Na balowa kumpiya kwa bandu ba mataifa ili kun'geya, kunkombwa ni kunikongeara. Lakini baada ya masoba gatatu alowa yoka." **20** Ni mao bake Zebedayo aichi kwa Yesu na bana bake. Atikilitika nnonge yake ni kunnoba kilebe boka kichake. **21** Yesu kaankokeya, "Upala namani?" kaamakiya "Ulazimishe panga aba bana bango abele batame, yumo atame liboko lya kummalyo ni ywenge luboko lwako lwa kukeya mu'utawala wako.' **22** Lakini Yesu kayangwa ni kubaya, "Ulangite kwaa chaukiloba. Je wenda weza kukinywelya kikombe saniweza nywelya nenga?" Ngababaya, "Twenda weza." **23** Kabaakokeya, kikombe chango hakika mwalowa kukinywelya. Ila tama luboko lwangu lwa kumalyo ni tama luboko lwango lwa kukeya kazi yangu nenga kwaa, ila balo babayomwile changulilwa ni Tate bango." **24** Anapunzi benge komi pabayowine ago, bati chukya muno kwa bana balo abele. **25** Lakini Yesu atikuwakema bene nakwabakiya "Mutangite panga atawala ba mataifa kwa kwalazimisha, ni apendo babe kwitimiza mamlaka kunani yabe. **26** Lakini kana ipange nyoo kachinu. Badala yake, ywoywote ywapala panga mpindo pa nkati jinu lazima abe mtumishi winu. **27** Ni ywalowa panga ywa kwanza kati yinu lazima abe mtumishi winu. **28** Kati mwabi Mwana wa Adamu aichi kwaa kutumikilwa, ila tumika na kupiya mwomi wake panga ukombozi kwa bingi." **29** Wakati kaba buka Yeriko, kipenga kikolo sa bandu chatikuwakengama. **30** Bababweni ipofu abele batami bwega ya ndela. Pababweni Yesu endapita, batikemelya no baya, "Ngwana, Mwana wa Daudi, utuponeye." **31** Lakini kipenga satikwabendya, na kwabakiya mukotoke, hata nyo, batikemelya lilobe likolo no baya, "Ngwana, Mwana wa Daudi, utuponeye." **32** Mwisho Yesu atiyema atikwakema ni kwalalaya, "Mupala niatende namani?" **33** Kabankokeya, "Ngwana tupala tubone." **34** Bai Yesu, kaumiya mwoyo wa huruma, kagakunywa minyo gabe, sa yoyo, kabalolekeya kabankengama.

21 Yesu ni anapunzi bake baikite karibu ni Yerusalemu na bayei mpaka Bethfag, kukitombe sa mizeituni, Boka po Yesu ngatumite anapunzi bake abele, **2** Kabakokeya, "Muyende kukijiji cha kibii nnonge, na mwalowa kummona mwana wa mbonda bantabite palo, mukamwunde na kuniletya. **3** Mundu mana kanaluya mwammakiye,'Ngwana indakumpala' ni mundu ywo alowa kunneka na mwuiche nakwe." **4** Likowe lyoo lyapiti lyalibaite nabii lazima litimye. Kabakokeya, **5** Mum'bakiye mwale Sayuni. linga, mpwalume wako endaicha kachinu, mnyenyekevu na ampoki mwana wa mbonda, mwana wa mbonda mnele. **6** Mwisho anapunzi bati buka no panga kati Yesu mwalangile. **7** Baneti mbonda na mwana wake, no tandika ngobo na Yesu ngampokya. **8** Bingi nkati ya bandu balandike ngobo yabe mundela na benge batekwi matawi ga mikongo

no tandika mundela. 9 Kipenga satilongolya Yesu na babamwindikiyae kabayoba, kabaya, “Hosana Mwana wa Daudi umebarikiwa ywaisa kwa lina lya Ngwana. Hosana kunani muno. 10 Yesu paikite Yerusalemu, mji woti watishtuka no baya, “Hayo wa nyai?” 11 Kipenga chayangwa, “Hayo nga Yesu nabii, boka Nazareti ya Galilaya.” 12 Na mwisho Yesu ajingii mu'nyumba ya ibada ya Nnongo. Atikwapiya panja bote bababile kabapema no mpemeya mu'hekalu. Nga nokwa meza yabang'andae kamali na itengo ya babapemeyange ngunda. 13 Kabakokeya, “Yaandikilwe, nyumba yango yalowa kemelwa ya maombi. Lakini mwenga mwipangite lipango lya anyang'anyi.” 14 Boka po ipofu ni ilema batikumwisilya muhekalu, ni ywembe atikwaponiya. 15 Ila apindo ba makuhani na aandishi pababweni maajabu agapangite, na pabayowine bana kabapanga ndoti muhekalu na kubaya, “Hosana mwana wa Daudi,” batikasirika muno. 16 Batikumakiya, “Uyowine chabakibaya haba bandu?” Yesu ngabakiya, “Elo! Lakini muna wai kwaa soma, buka munkano wa aba bana na bana alele baba yonga benda sifu kinanoga?” 17 Boka po Yesu atikwaleka no yenda panja ya nnema akwo Bethania na agonjike kwokwo kwo. 18 Kindae kabuyangana, boka mjini, abweni njala. 19 Abweni mtini bwega ya ndela. Atikuuyendea, lakini alibweni kwa litunda nnani yake ila makapi, atikuubakiya, “Buka lino kana wapambike kae.” na mtini wene watiyoma. (aiōn g165) 20 Anapunzi pababweni, batishangala no baya, “Ibi kitiwi mkongo utiyoma mara jimo? 21 Yesu kayangwa no kwabakiya, “kweli nenda kwamakiya, mana mubile na imani bila mashaka, mwalowa panga zaidi ya nkongo, mwalowa kukibakiya kitombe chelo kiboke kikatumbuki mu'bahari, ni yalowa pangilwa. 22 Chochote cha mwaloba kwo salya, mana muaminile mwalowa pakya.” 23 Yesu paikite muhekalu, apindo ba makuhani ni apindo babandu batikunyendelya wakati kapundisha na kunnaluya, “Kwa ngupu gani upanga makowe aga? Na nyai ywakupei mamlaka ago? 24 Yesu kayangwa ni kuamakiya, Na nenga mbala kwanaluya linga liswali limo. Mana mwalowa kunibakiya, ni nenga nilowa kuwabakiya ni kwa ngupu ilenga nipangite makowe aga. 25 “Ubatixo wa Yohana waboka kumaunde au kwa bandu?”Kabakokeyana bene, kababaya, mana tubaye uboka kumaunde,'apala kutumakiya kwanini tuuaminite kwaa?' 26 Lakini mana tubayite,'uboka kwa bandu,'twalowa yogopa kipenga sa bandu, mana bote bamweni Yohana kati nabii.” 27 Boka po batikunkengama Yesu bakibaya, “Tutangite kwa” kabakokeya, “wala nenga niamakiya kwaa ngupu gani nipanga makowe aga. 28 Lakini muwaza namani? Mundu mwene bana abele. Kayenda kwa yumo ni kummakiya,'Mwana wango, nenda ukapange kazi kung'unda wa mizabibu. 29 Lino mwana kayangwa no baya,'niyenda kwaa.' Lakini baadae atibadilisha mawazo gake ni kuyenda. 30 Na mundu yo ayei kea mwana wake ywana ibele ni kumakiya kati ywa kwanza. Mwana ayo kayangwa na kummakiya, nilowa yenda ngwana,' lakini ayendike kwaa. 31 Ywaako kati ya aba abele ywapangite chakipendike tate bake? Kababaya, mwana wa kwanza.” Yesu kabakokeya, “kweli nenda kuamakiya baba kusanya ushuru ni amalaya balowa jingya mu'utawala wa Nnongo bila mwenga jingya. 32 Kwa mana Yohana aichile kwinu kwa ndela inyookile, lakini mwenga mwangana mwamini, wakati babakusanya ushuru ni amalya batikumwamini. Na mwenga, pamubweni aga gapangite, muweza kwaa kutubu ili badae mwamini. 33 Mupekani mpwano wenge. Pabile ni mundu mwene lieneo likolo lya bwe. Apandike mzabibu pawaegelile, atumite baadhi ya apanga kazi bake kwa balo akulima ba mizabibu yotola mizabibu yake. 34 Wakati wa mizabibu ikaribu na kwiuna, atumite atumishi kwa akulima wa mizabibu yotola mizabibu yake. 35 Lakini akulima ba zabibu ngabatola balo atumishi bake batikumkombwa yumo, batikum'bulaga ywenge, ni yumo bamkombwi ni maliwe. 36 Kwa mara yenge, mmiliki atumite atumishi benge, banansima zaidi ya balo bakwanza lakini akulima wa mizabibu bapangite kati balo ba kwanza. 37 Baada ya ago ngwana yolo atumite mwana wake, kabaya, “kwasababu ywa mwana wango balowa kumweshimu.” 38 Ila akulima ba mizabibu pabamweni kijana yolo, kababakiyana, “Hayo nga mrith, muiche, tumulage ni kumiliki urithi.' 39 Kabampotwa, kabantaikulya panja ya ng'unda wa mizabibu ni kummulaga. 40 Je! mwene ng'unda wa mizabibu paalowa icha, alowa kwapanga buli akulima ba miabibu?” 41 Atikwabakiya, “alowa kwabomwana hobo bandu abya kwandela inanyata muno na mwisho alowa kukodisha ng'unda wa mizabibu kwa akulima bingi payalowa kelya.” 42 Yesu kabakokeya, “Munasoma kwa maandiko, liwe lyabalikani aandishi libile liwe likolo lya papembe Alii lyapitike kwa Ngwana sangala paminyo gitu?' 43 Nga nyoo nganimakiya, utawala wa Nnongo ulowa boloywa buka kachinu na peyelwa mataifa genge gaga jali malunda gake. 44 Ywoywoti ywalowa tomboka kunani ya liwe lyo alowa tekwanika ipande ipande na kwaywoywoti lyalya mtombokya, lyalwa kumtimba.” 45 Akolo ba makuhani na mafarisayo pabayowine mifano yake batangite alongelya bembe. 46 Lakini kila pabapalage

kummoywa bakiyogopage kipenga, kwa mwanja bamonage kati nabii.

22 Yesu atilongela nabo kae kwa mipwano. kabaya, **2** "Upwalume wa kumaunde ulandine na utawala ywa andaite shughuli ya ndoa ya mwana wake. **3** Atumite atumwa bake kwakaribisha babakokwile isa kusherehe ya ndoa, lakini baisi kwaa. **4** Mpwalume atumite kae amanda wenge, kabakiya, "Mwabakiye babakokilye linga nitayarishe chakulya, Fahali ni ngombe wango ywa nenipe batikuchinja, na ikowe yote ibi tayari, muiche kushughuli ya ndoa." **5** Lakini bandu abo baisi kwaa kwa muda wabakemilwe. Benge bakelebuka kumigonda yabe, ni benge bayei kubiashara yabe. **6** Benge bagalambuki amanda ba pwalume na kwa tania na kwaula ngobo. **7** Lakini mpwalume atikasirika. Atumite lijeshi lyake, atikwabulaga balo bababulage ayabe na kutiniya nnema wabe kwa mwoto. **8** Alafu abakiye atumwa bake, "Ndowa ibii tayari, lakini banakokite bafaika kwaa. **9** Kwa eyo muyende pamalekano ga ndela ngolo, mukakoke bandu benge, kadiri yaiwezekana baise mu sherehe ya ndoa." **10** Atumishi kabayenda kundela ngolo na kwa karibisha bandu bote bababweni, azuri na abaya. Eyo ukumbi wa ndoa watweli ageni. **11** Lakini mpwalume payingile kuwaloalageni, amweni mundu yumo aweti kwaa sare ya ndoa! **12** Mpwalume atikunaluya, "Mbwiga, uwezike kwaa jingya mono muukumbi bila sare ya ndoa?' Nga mundu ywo ayangwi kwaa kikowe chochote. **13** Nga mpalume kaabakiya atumishi bake, "Muntabe mundu ywoo maboko gake na magolo ni mukantaikwe panja kulubendo, akwo kwaba ni kilelo ni tauniya mino. **14** Kwa mwanja bandu banyansima bandakemelwa, lakini ateule ni achene." **15** Nga mafarisayo watiboka no panga njama ya kummoywa Yesu mu'makowe gake mwene. **16** Nga pabatumite anapunzi gabe pamope ni Maherode. Na batikummakiya Yesu, "Mwalimu twatangite wenga wa mundu wa kweli, no panga pundisha ga apala Nnongo, kwa kweli utangite kwaa mawazo ga mundu ywenge na ubonekana kwa kwayogopa bandu. **17** Kwa eyo utubakiye uwasa kele? Je, ifaike kisalia lepa kodi kwa Kaisari au ifaike kwaa? **18** Yesu atangite ubaya wabe, kabaya, "Mwanja namani mwanigeya, mwe mwa'anafiki? **19** Munilage mabanje yamutumya lepa kodi." Ngabannetya dinari. **20** Yesu kalaluya, kuminyo na lina lee lya nyai?" **21** Kaban'yangwa, "Ga Kaisari." Nga Yesu kaabakiya, "Mumpei Kaisari ilebe ya ibile yake na ga Nnongo mumpei Nnongo." **22** Pabayowine nyoo batisangala, mwisho batikuneka no yenda kachabe. **23** Lisoba limo baadhi ya Mafarisayo baisi kwa Yesu, balo bababaya ntopo yoka mu kiwo. Ngabannaluya, **24** kabakoya, "Mwalimu, Musa abayite mana itei mundu awile bila papa mwana, Nunawe amukiye nwawa yo apate mwana oywo nkowe. **25** Babile alongo saba, wa kwanza atikobeka na mwiso atiwaa bila beleka mwana. Nganekya nunawe yolo nwawa. **26** Ni yolo nunawe ni ywembe atiwaa nembe apangite nyonyonyo na kae yolo wa itatu, yabile nyonyo mpaka yolo wa saba. **27** Baada yo panga nyo bote yolo mwana nembe atiwaa. **28** Wakati wa yoka aywo nwawa alowa panga wa nyai kati ya alongo balo saba? kwa mwanja bote batikunkobeka." **29** Lakini Yesu atikwayangwa ni kwakokeya, "Mwenda kosea, kwa mwanja mutangite kwaa maandiko wala ngupu ya Nnongo. **30** Kwa mwanja wakati wa yoka, bandu bakobeka kwaa wala kobekwa. Ila bandu baba kati malaika ba kumaunde. **31** Lakini husu kuyoka kwa bandu munawai kwaa soma chelo cha longei kachinu, kabaya, **32** Nenga na Nnongo wa Ibrahimu, Nnongo ea Isaka, Nnongo wa Yakobo? Nnongo nga Nnongo kwaa wa bandu bawile, Ila Nnongo wa akoto." **33** Wakati kipenga pabayowine agoo, batisangala mapundisho gake. **34** Lakini Mafarisayo pabayowine panga Yesu atikwatuliza masadukayo batiikusanya bene kwa bene. **35** Yumo, abi mwana saliya, analwiye liswali kwa kumgeya. **36** "Mwalimu, amri yaako yaibi ngolo kuliko yoti yaibi musaliya?" **37** Yesu kanyangwa, "Lazima umpende umpende Ngwana kwa mwoyo wako woti, kwa roho yako yoti ni kwa malango gako goti. **38** Aye nga amri ngolo ya kwanza. **39** Ni inainele ilandana na yoyoyo, lazima kumpenda jirani bako kati waipendi wa mwene. **40** Saliya yoti na manabii bayemi mu amri yee ibele. **41** Na mafarisayo babile bado papalo palo pabakusanyike pamope, Yesu alalwiye liswali. **42** Kabaya, "Je! mwawaza kele husu Kristo? ywembe mwana wa nyai? na bembe ngabayangwa, "Mwana wa Daudi." **43** Yesu kayangwa, "kwa namna yaako Daudi kwa mwoyo ankema Ngwana, kabaya **44** Ngwana atikumakiya Ngwana wango, "Tama kuluboko lwako lwa mmalyo, mpaka panalowa kwapanga adui bako babekelwe pae ya magolo gako"? **45** Mana itei Daudi ankema Kristo "Nngwana", kwa kitiwi alowa baa mwana wake?" **46** Ntopo ywawezike yangwa, likowe kae na ntopo ywa thubutu kunaluya kae liswali buka lisoba lyoo ni yendelya.

23 Baadae alongei ni kipenga sa bandu na anapunzi bake, kabaya, **2** Aandishi na Mafarisayo batami kiteo sa Musa. **3** Kwa eyo chochote cha wakipanga, mupange kono kamwachunguza. Lakini kana mujingi

mumatendo gabe, mana bembe watabwa na makowe gananchima na bembe bapanga kwaa. **4** Kweli, bembe bataba igombo mikulu nayo tapa kwipotwa, na kwa tweka bandu mmapamba gabe. Lakini bene baweza kwaa egeya lukonji kwipotwa. **5** Gabapanga goti, bagabanga linga babone bandu. Kwa mwanja bembe bapanwa masanduku gabe no yongeya ukolo wa mapindo ga ngobo yabe. **6** Bembe pena tama sehemu ya kifahari pashughuli na paitengo ga heshima kati ya Musinagogi, **7** Na panga habari kwa heshima makowe gakusoko, na kemelwa “Walimu” na bandu. **8** Lakini mwanga mulakilwa kwa kemelwa 'Mwalimu”, kwa mwanja babile nakwe mwalimu yumo, na mwenga mwabile mwalongo. **9** Kana mube mundu ywoywote pano padunia kuwa tate binu, kwa kuwa mubi ni Tate yumo, ywabile kumaunde. **10** Wala kana mwakemelwe 'Mwalimu', kwa kuwa mubi ni Mwalimu yumo, ywaa ni Kristo. **11** Ila ywabi nkolo kati yinu alowa baa mtumishi winu. **12** Kila ywa itondobeya alowa uluyilwa. Na ywoywote ywalowa kwiuluya alowa tondobelwa. **13** Ila ole winu waandishi na Mafarisayo, mwanafiki! mwayigalya bandu utawala wa kumaunde. Mwenga muweza kwaa jingya, na hamwaruhusu kwaa babapala jingya bayingi. **14** (Uzingatie: mstari ba 14 ubonekana kwaa mukitab bora cha samani. Baadhi ya itabu iyongeya mistari go baada ya mstari wa 12. mstari wa 14, Ole winu aandishi na Mafarisayo mwaanafiki mana mwamila babawelikwe na akii niasengo babe) **15** Ole winu aandishi na Mafarisayo mwanafiki! muloka kwiye ya bahari na ika kumpanga mundu yumo aamini galo gamapundisho, napapanga kati mwenga, mupanga mara ibele mwana wa mwoto ni kati mwabene mwamubile. **(Geenna g1067)** **16** Ole winu iongozi ipofu, mwenga mwa mubaya, ywoywote ywalapa kwa hekalu kilebe kwaa. Lakini ywa alapa dhahabu ya kulihekalu, atabilwe ni kiapo sake. **17** Mwa bandu ipofu apumbafu, chako kikulo kuliko chenge, dhahabu au hekalu ambalo latiweka wakfu dhahabu kwa Nnongo? **18** Na ywoywote ywa lapa kwa madhabahu, kilebe kwaa ila ywalapa kwa sadaka yaibile kunani yake, alabilwe na kilapo chake. **19** Mwenga mwabandu ipofu, chhako kikolo chaiweza wekelwa wakfu sadaka yaipiyilwa kwa Nnongo? **20** Kwa eyo, ywembe ywalapa kwa madhabahu alapa kwa yoo na kwailebe yote yaibile kunani yake. **21** Na ywembe ywalapa kwa hekalu, alapa kwa ywo ywatama kati yake. **22** Ni ywembe ywalapa kwa kumaunde, alapa kwa iteo ya kipwalume cha Nnongo na kwa ywembe ywa tama kati yake. **23** Ole winu aandishi ni mafarisayo, mwaanafiki! Kwa mwanja mulepa zaka kwa bizali, mnaanaa ni likolo, lakini mgaleka makowe makolo ga saliya-haki, rehema na imani. Lakini aga mupalikwaa mugapange, na kugaleka kwaa genge bila kugapanga. **24** Mwa iongozi ipofu, mwenga mwamulopwa ilulu njenenjene lakini mumila ngamia. **25** Ole winu, aandishi na mafarisayo, mwanafiki, kwa mwanja mngolwa panga ya kikombe na panja ya kyani, lakini nkati mutweli dhuluma na bakwa na kiasi. **26** Mwenga mwa mafarisayo mwange minyo, mugolwe wete nkati ya kikombe na nkati ya kyani, lenga na panja nembe pabe pasafi. **27** Ole winu, aandishi ni mafarisayo, mwanafikib, kwa mwanja mulandana na makabwi gagabapakiye chokaa, nagembe kwa panja kagamelemetya, lakini yupa yake yeni yene sambi na njapu. **28** Nyo nyonyo, ni mwenga kwa panja mwabonekine mwabene haki nnongi ya banu, lakini nkati mutweli unafiki ni udhalimu. **29** Ole winu, aandishi ni mafarisayo, mwanafiki! kwa mwanja muchenga makaburi ya manabii na kugapamba makaburi ga bene haki. **30** Mwenga mubaya, mana tukata tama wakati wa haki ni tate bitu, tulwe kotoka shiriki pamope nabo pengana damu ya kimanabii. **31** Kwa eyo mwibaya mwabene panga mwenga mwabana ba abo bababulinge kimanabii. **32** Kai mwenga mukamilisha tweleya sehemu yostahili sambi sa tate binu. **33** Mwenga mwaking, ambo, mwabana ba abaya kwandela gani mulowa kosana ni Jehanamu? **(Geenna g1067)** **34** Kwa eyo, mulolekeye, nenda kwatuma kachinu manabii bene hekima, na aandishi. Benge mwalowa kuwabulaga ni kwa nyonga, ni benge mwalowa kuwakombwa nkati ya Masinagogi ginu ni kwa bene boka nnema go mpaka nnema go. wenge. **35** Mwisho wake yalowa pilya kachinu mwai yote ya bene haki yaipenganike mu dunia, boka mwai ya Habili mwene haki mpaka mwai ya Zakaria mwana wa Barakiya, ywa mumulige kati ya patakatifu ni madhabahu. **36** Kweli, nenda kuwamakiya, makowe aga gote galowa peta kibeleko chelo. **37** Yerusalemu, Yerusalemu, wenga wawabulaga manabii ni kwokombwa maliwe balo babatumilwe kachako! Mara ilenga ni kumbite bana bako! pamope kati ngoko mwayubatya bana bake nkati ya mapapayo gake, lakini uyeketi kwaa! **38** Lola! nyumba yako igali ni ukeba. **39** Ni nenga nenda kubakiya, buka saa yeno no yendelya wambona kwaa, mpaka pawalowa baya, Abarikilwe ywembe ywaicha kwa lina lya Ngwana.”

24 Yesu atiboka muhekalu kayenda kachake. Anapunzi bake kabayendelya ni kunangwa majumba ga hekalu. **2** Lakini atikwayangwa ni kuabakiya, “Je! mugabona kwaa makowe gote?

kweli nenda kuwamakiya, ntopo liwe lyalyalowa igala lingelekine na lenge lyalyo kotoka bomoyelwa.” **3** Na paatami pa kitombe cha mizeituni, anapunzi bake batekunyendelya ku faragha no baya, “Utubakiye, makowe gagapitya pakibawi? KInamani chachapanga dalili ya buya kwako na mwisho wa dunia? **(aiōn g165)** **4** Yesu kayangwa ni kubaya, “Mube mwatulivu panga kana aiche mundu kumwobeya. **5** Kwa kuwa baingi balowa icha kwa lina lyango. Balowa baya nenga na Kristo, nabalowa kwa obeya banyansima. **6** Mwalowa yowa ngonda na habari ya ngondo. Mulinge kana mube ni masaka. kwa kuwa makowe aga galowa petya, lakini mwisho ubile bado. **7** Kwa kuwa litaifa lyalowa kombwana ni lyenge, na pwalume hayo ayumana ni upwalume. Paba ni njala na matetemeko ga nnema muma'eneo mbalembale. **8** Lakini makowe ago gote nga mwanzo wa uchungu wo beleka. **9** Nga walowa kwapotwa kwaajii yo kwatesa ni kwabulaga. Mwalowa chukilwa ni mataifa gote kwa sababu ya lina lyango. **10** Ni banansima balowa kobala na salitiana na chukyana bene kwa bene. **11** Manabii banansima baubocho baicha ni kuabocholiya baingi. **12** Kwa mwanza ubaya waba wananchima, pendana kwa bandu kwopola. **13** Lakini ywapumiia mpaka mwisho alowa okoka. **14** Yeno Injili ya upwalume yalowa hubiriwa mu kilambo choti panga uushahidi kwa mataifa gote, Hapo nga ulo mwisho wa icha. **15** Kwa eyo pamwaubweni ubou wouharibifu, lyalabayitwe ni nabii Danieli liyemi pandu patakatifu (ywosoma atange), **16** Nga balo babile Yuda bayende mu'itombe. **17** Nga ywabile nnani ya nyumba auluke kwaa pae kutola kilebe chochote buka nkati ya nyumba. **18** Nga ywabile kung'unda kana abuyangane kuisa tola ngobo yake. **19** Lakini naasikitikya bene bana na babayongea wakati woo. **20** Mulobe butuka kwinu kana kube wakati wa mbepo, wala lisoba lya sabato. **21** Kwasababu kwabaa dhiki ngolo, ayo inapilya kwa buka umbilwa dunia mpaka saayeno na wala yapitya kwa kae. **22** Ikapangage machoba gakakotoka pungoyelwa, ntopo mundu ywapele okoka. Lakini kwa mwanja atente, masoba go galowa pongoyelwa. **23** Kae mana itei mundu ywoywoti alowa kumakiya 'lola, Kristo abi pa! au 'Kristo abi kulo, kana mwaamini makowe go. **24** Kwa sababu Makristo ga ubocho ni manabii ga ubocho walowa icha na kulaya ishara ngolo na maajabu, kwa kusudi lya kwaobeya, yawezekana na hata kwa babachaulilwe. **25** Mulole, nitikwatahazarisha kabla makowe go pitya. **26** Kwa eyo, mana bammakiya, “Kristo abikupongote, kana mwayende kwo kupongote. au lolekeya, abile nkati ya nyumba, kana mwamini ago. **27** Kati njai paimulika kebuka mashariki no mulika mpaka magharibi, ngayopanga isa kwa mwana wa Adamu. **28** Popote ubile mzoga, apo ngaba twelwana tai. **29** Lakini baada ya dhiki ngolo ya lisoba lyo, lisoba lya banalubendo, mwei wabakwa na bweya wake, ndondwa yalowa tomboka buka kunani na ngupu ya kumaunde yalowa tikiswa. **30** Nga ishara ya Mwana wa Adamu yalowa bonekana kumaunde, na makabila yoti ya dunia yalowa lombola. Balowa kunoma mwana wa Adamu kaicha mumaunde ya kunani kwa ngupu ya utukufu nkolo. **31** Alowa kwatuma malaika bake kwa lilobe likolo lya tarumbeta, nabembe balowa kwa kubya pamope ateule bake buka ipande nchechе ya kilambo, buka kumwisho wa kilambo mpaka mwisho. **32** Mwiyanganee lisomo buka munkongo mtini. Pamwibona ndambe keipuka kagabita makapi, mutangite panga mpenja wenda icha. **33** Na yo kai, pamwagabona makowe gote mpalikwa tanga panga aegelile, karibu abi paniango. **34** Kweli nenda kuwamakiya, mmelekwogo ubeta kwaa, hata makowe ga ngote galowa pitya. **35** Mbingu ni nnema walowa peta, lakini maneno yango yapeta kwaa kamwe. **36** Lakini husu lisoba lyoo ni saa ntopo mundu atangite hata malaika ba kumaunde, wala mwana ila Tate kichake. **37** Kati mwayabile wakati wa Nuhu, nga mwaba wakati wa buya mwana wa Adamu. **38** Kwa mwanja masoba ago kabla ya gharika bandu babile kabalyaa no nyaa, kaba kobekana konda mpaka lisoba lelo lyajingii Nuhu musafina, **39** na batangite kwaa kilebe chochote mpaka garika paisile na kwakumba bote nga mwayaba icha kwa mwana wa Adamu. **40** Nga bandunabele baba kung'unda-yumo alowa tolelwa ni ywenge kalekelwa. **41** Anwawa abele balowa bakusangi pamope yumo atolelwa ni ywenge kalekwa. **42** Kwa eyo, mube mminyo kwa mwanja mutangite kwaa lisoba gani lwabuya Ngwana witu. **43** Lakini mutangite panga, ipangite mwene nyumba akatanga saa ilenga mwii apala icha, apelekeleka na alowe yeketya kwa nyumba yake bamomwe. **44** Kwa eyo, mupalikwa ba tayari, kwo panga mwana wa Adamu alowa isa kwa masaa ga mukotwike tanga. **45** Tubwe nyai ywabii mwaminifu, mmanda mwene lunda, ywapeyilwe madaraka na Ngwana kwa babile munyumba yake, linga apei chakulya kwa muda wofaika? **46** Atibarikiwa mmanda ywoo, aywo Ngwana wake alowa kukolya kapanga nyoo papala buya. **47** Kweli nenda kuwamakiya Ngwana na alowa kum'beka kunani ya kila kilebe cha kibii chake. **48** Lakini mana itei mmanda mmaya kabaya pamwoyo wake,'Ngwana wango atiselewa. **49** Nga tubwa kwakombwa atumishi bake benge, na kalya na kalobya wembe, **50** Ngwana

wake mmanda ywoo palowa isha lisoba lyakotwike tanga, na saa yakotwike tanga. **51** Ngwana wake alowa kunketani ipande ibele ni kummeka nafasi yimo na anafiki na kwaba na kilelo no taunya mino.

25 Nga upwalume wa kumaunde ulandine ni aija komi babapotwi taa yabe no boka yenda kupokya ngwana arusi. **2** Atano nkati yane babile apumbafu ni atano benge babi bene lunda. **3** Balo ainja apumbafu bapotwi taa yabe, bapotwi kwaa mauta. **4** Bali balo atano aelevu bapotwi taa ni mauta. **5** Tubwe wakati ngwana arusi pacheliye icha, bote lwatweti lungono no gonjanga. **6** Lakini kilo cha kungoko kwabi na ndoti, linga, ngwana arusi, mupangite panja mukampoki'. **7** Nga abo bainja bote bayumwike no washa taa yabe. **8** Balo apumbafu baabakiye balo bene lunda, Mutupongoli mauta ginu mwanja taa yitu yenda imika'. **9** Lakini balo bene lunda batikwayangwa na kwabakiya,'Ngatulengani twa bene ilabu yende dukani mukapeme kiasi kwaajili yinu. **10** Wakati kabayenda pema, ngwana arusi kaicha, na bote babile tayari bayei nakwe muukumbi wa sherehe ya arusi, na nianga watiyigalwa. **11** Baadae balo ainja wenge pia kababuyangana na kababaya,'Ngwana, ngwana, utuyogoli.' **12** Lakini atikwayangwa ni kuwabakiya,'kweli nenda kwamakiya, nenga niatangite kwaa mwenga.' **13** Kwa eyo mulinge, mana mutangite kwaa lisoba au saa. **14** Kwa kuwa kati mundu ywa yei nema wa kutalu. Akemite atumwa bake ni kwapeya utajiri wake. **15** Yumo wabe ampei talanta tano, ywenge ampei talanta ibele, ni yolo ywenge ampei talanta yimo. Kla mundu apeyilwe lengana na uwezo wake, na yolo tajiri atiboka mwanja wake. **16** Mapema yolo apeyilwe talanta tano ayei kwizungusha, no kwizalisha talanta zenge tano. **17** Nyonyonyo yolo apeyilwe talanta ibele, atizalisha zenge ibele. **18** Lakini yolo mmanda apeyilwe talanta yimo, ayei kachake, ayei kwiebya lembwa na kwikulya ela ya ngwana wake. **19** Na baada ya masoba peta, ngwana wa amanda abo atibuya nabalanga hesabu nabo. **20** Yolo mmanda ywapeyilwe talanta tano kaisa ni kumpeya talanta zenge tano, kabaya,'Ngwana, unipeile talanta tano. Linga, nipatike faida yenge tano.' **21** Ngwana wake atikummakiya,'Sapi sana, wa mmanda wananoga na uaminike! ubile na uaminifu kwa ilebe njene. Nilowa kukupeya utawala kwa ilebe yanansima. Ujingii mupuraha ya Ngwana wako.' **22** Mmanda ywa apoki talanta ibele kaisa ni kubaya,'Ngwana, unipeyile talanta ibele, linga nipatike faida ya talanta zenge ibele. **23** Ngwana wake kammakiya,'Hongera, mmanda unoyite ni mwaminifu! Ubile mwaminifu kwa ilebe njene. Nipala kukupeya madaraka kunani ya ilebe yote. Jingya mupuraha ya ngwana wako.' **24** Baadae yolo mmanda ywapoki talanta yimo nembe kaisa no baya,'Ngwana, nikutangite panga wenga wa mundu wa nkale, uuna pange panda. **25** Nenga natiyogopa, natiyenda kasango no iya talanta yako pae. Linga, ubile nayo pano yelo yaibile yako.' **26** Lakini ngwana wake kayangwa no baya,'wenga, wa mmanda muou ni nzembe, watangite panga niuna pandu panikotwike panda no una pange lema. **27** Bola ngabeka talanta yango kwa bandu ba benki, ni wakati wa kubuya kwango mbaitepokya talanta yango pamope ni faida. **28** Tubwe mumpokonye ayo talanta ni mumpei yolo mundu ywabile na talanta komi. **29** Kila mundu ywabile nacho, alowa yongelekwa hata kwotweleya muno. Lakini ywange ba nacho alowa pokonyolwa. **30** Muntaikwe panja palubendo aywo mtumwa ywange faika, nakwo kwabana kilelo no sagamino. **31** Wakati mwana wa Adamu paisa mu'utukufu wake na malaika bote pamope na bembe, ngatama pakitengo chake cha utukufu. **32** Mataifa gote balowa kusanyilwa nnonge yake, najwembe alowa kwabawa bandu, kati mchungaji mwabawa bwii na ngondolo. **33** Alowa kwabeka ngondolo luboko lwake lwakumalyo, ila mwii alowa kwabeka luboko lwa kukeya. **34** Alapu mpwalume alowa kwabakiya balo bababile luboko lwake lwakumalyo,'Mwise, mwamubakilwe na Tate bangu ba kumaunde. **35** Kwa mwanja nabile ni njala mwanipei chakulya, nabi na ng'eni mwatikunkaribisha; **36** Nabi na bula na mwambei ngobo; nabile nangonjwa mwatinitunza. Nabile natabilwe ni munilekite.' **37** Nga bene haki kabannyangwa ni kummakiya,'Ngwana, lisomangani lyatubweni wi njala, na kukupeya chakulya? au ubi na nyota tukupei mase? **38** Na lisoba ngani tukubweni wiwang'eni, na twatikukaribisha? Au ubi na bula tukupei ngobo? **39** Na lisoba gani twakubweni watamwe, au utabilwe, twaisi kukulola. **40** Na mpwalume alowa kwayangwa na kwabakiya,'Kweli nenda kuamakiya, cha mupangite pano kwa yumo wa nongo bango achunu, mwanipangii nenga.' **41** Nga alowa kwabakiya balo bababile luboko lwake lwakunkeya,'Mubokange kachango, mwamulanilwe, muyende kumwoto wange yomoka wautayarishwe kwaajili ya nchela na malaika bake. **(aiōnios g166)** **42** Kwa mwanja nabi na njala mwambei kwa chakulya; nabi na nyota mwabei kwa mache gonywa. **43** Nabi na ng'eni mwangalibishwe kwaa; nabi na bula mwambei kwaa ngobo, nabi naatamwe na natitabilwa, lakini mwaisi kwa kunilola! **44** Nga nabo nembe

balowa kun'yangwa na kumakiya,'Ngwana lisoba gani tukubweni ubile na njala au ubile na nyota au wang'eni, au ubile bula au ubi waatamwe, au utabilwe, na tukuhudumiye kwaa? **45** Mwisho alowa kwayangwa na kwabakiya, kweli nenda kumakiya, chelo chamukotwike kwapangya jumo ywa balo bana, mwambaki kwa nenga. **46** Aba balowa yenda katika adhabu yangeyomoka ila bene haki katika uzima wange yomoka. **(aiōnios g166)**

26 Wakati Yesu ayomwi longela malongelo goti, abakiye anapunzi bake, **2** "Mutangite baada ya masoba gabele kwalowa baa na lisoba lya pasaka, na mwana wa Adamu apiyilwa linga bakongele." **3** Baada ya bakuu ba makuhani ni apindo ba bandu bakwembanike pamope mu'ukumbi wa kuhani nkolo, ywakemelwage Kayafa. **4** Kwa pamope bapangite mpango wa kumoywa Yesu kwa siri na kumulaga. **5** Mana batibaya, kana ipangike lisoba lya sikukuu, yakana yoka puyo kwa baadhi ya bandu." **6** Wakati Yesu paabile Bethania mu'nyumba ya Simoni ywabile nkoma, **7** pagoloki pameza, nnwawa yumo aisi kachake abile apotwi kikoba chakibile na mauta ga garama ngolo, aijitii mu mutwe wake. **8** Lakini anapunzi bake bapakibweni kitendo choo, batichukya muno no baya, mwanja namani upangite nyoo. **9** Aga tulowe weza pemeya kwa kiasi kikolo na kwapeya maskini." **10** Lakini Yesu ayomwile tanga lee, ngababakiya, "Mwanza na matusuluya nnwawa yoo? kwa kuwa apangite kilebe kinanoga kasango. **11** Maskini mubile nabo kila lisoba, lakini mutama kwaa na nenga kila lisoba. **12** Kwa mwanza panijili maula payega yango, apangite nyo kwa mwanza ya kunisika kwango. **13** Kweli nenda kwamakiya, popote payahubiliwa injili pakilambo chote, kitendo cha kipangite ayo nnwawa, chalowa pangilwa kwa mwaya kombokya." **14** Nga yumo nkati ya balo komi ni ibele, ywakemelwa Yuda Iskariote, ayei kwa apindo ba makuhani, **15** no baya, "Mwalowa mbeya namani mana ninangile?" Ngaba mpemwa Yuda ipande thelathini ya mbanje. **16** Buka muda wo apalange nafasi ya kwalangya. **17** Hata lisoba lya kwanza lya mikate yange lola, anapunzi banyendeli Yesu na kumakiya, "Kwaako kupala tukutayarishie ulye chakulya cha Pasaka?" **18** Ngabakiya, "Muyende mjini kwa mundu fulani na mumakiye, mwalimu abaya, "Muda wango uyomwike. Nicha yomolya pasaka pamope ni anapunzi bango munyumba yako."" **19** Anapunzi gabapanga kati Yesu mwalangile, batayarishe chakulya cha Pasaka. **20** Pasaka iikite kitamunyo, atami lya chakulya pamope na anapunzi bake balo komi ni ibele. **21** Pabile kabalya chakulya, atibaya, "Kweli nenda kwabakiya panga pakatikati yinu yumo apala kunisaliti. **22** Batihuzunika muno, na kila yumo ande kunaluya, "Nenga buli kwa, Ngwana?" **23** Kayangwa, aywo ywasanja pamope na nenga mubakuri ngalowa kunisaliti. **24** Mwana wa Adamu endabuka, kati mwaiandikilwe. Ila ole wake mundu ywasaliti mwana wa Adamu! Yanogite bora mundu ywo akakotoka belekwa." **25** Yuda ywapala kusaliti atibaya, "Je, nenga mwalimu?" Yesu kammakiya, "Ngawenga wolongela." **26** Pababile kaba lya chakulya, Yesu autweli nkate, atikubariki, na metwana. Apei anapunzi bake no baya, "Mutole, mulye. Aye yega yango." **27** Ngatola kikombe no shukuru, ngapeya no baya, Munye mwabote mukikombe chee. **28** Kwa mwanja aye maiyango yo lagano kwango, yaipenganika kwa sababu banansima kwa kwasamiya sambi. **29** Lakini nenda kuamakiya, nanywali kae matunda ya zabibu go, ata lisoba lelo lyana lowanywa pamope namwee ku'utawala wa Tate bango." **30** Payomwile yemba mwambo, batiboka yenda kukitombe cha mizeituni. **31** Boka po Yesu atikwabakiya, "Kilo cheno mwabote walowa kwikobala kwa mwanja nenge, kwasababu itiandikilwa, Nalowa kukombwa mchungaji na ngondolo bakikundi basambalalika. **32** Lakini baada yo yoka kwango, nalowa longolya yenda Galilaya." **33** Lakini Petro atikummakiya, "Hata mana itei bote bakukani kwa mwanja ya makowe gagalowa kupata, Nenga nikukana kwaa. **34** Yesu kannyangwa, "Kweli nenda kuabakiya, kilo cheno ngoko nanome anabeka kwaa, alowa kunikana mara itatu." **35** Petro ngamakiya, hata mana itei waa na wenga, nikukana kwaa."Na anapunzi bake benge bote babaite nyonyonyo. **36** Baadae Yesu ayei nabo pandu papakemelwa. Gethsemane atikwabakiya anapunzi bake, "Mutame paa wakati paniyenda loba apo." **37** Apotwi Petro na bana abele ba Zebedayo ngatumbwa huzunika na sikitika. **38** Boka po atikwabakiya, "Roho yango yenda minya muno, hata kiasi cho waa. Mwiigale papamukeshe loba nanee." **39** Ayei nnonge pachene, kalola pae wa kukama, no loba, Tate bango, mana kewezekana, kikombe sekinipele, kana ipange kati mwanipala nenga, ila kati mwamupata mwee." **40** Ngayendeya anapunzi kakolya bangonjike lugono, ngamakiya Petro, mwanja namani ukotwike keleka pamope na nee kwa lisaa limo? **41** Mukeleke mulobe linga kana uyingii mumajaribu. Roho ibile radhi bai, lakini yega ibii zaipu." **42** Atiboka kae mara yene ibele yoloba, "Tate bango, mana itei likowe lee ngwesa kwaa kulikwepa na lazima nikinyweli kikombe chee, mwamupendi mwenga itimii," **43** Kaabuya kae aisi

kwakolya bagonjike lugono, mana minyo gabe gabi matopau. **44** Ngabakiya kae kaboka ngayengda loba mara yenge itatu kabaya makowe gagalo. **45** Baadae Yesu ayendeli anapunzi bake nakwabakiya, “Bado mugonjike na pomolya? Mulinge saa iegelile, mwana wa Adamu endasa litiwa mmokoya bene sambi. **46** Muyumuke tuboke. Mulinge yolo ywapala kunisaliti aegelite.” **47** Wakati abibalo kalongela, Yuda yumo kati ya balo komi ni ibele, atiisa. kipenga sa bandu chatiisa nabo, kaliboka kwa apindo ba makuhani na apindo ba bandu. Baisi na mapanga na ndolonga. **48** Na mundu ywakusudie Yesu ampei ishara, atibaya, yoloywa nannoniya ngaywo. Mwamoywe.” **49** Mra ngaisa kwa Yesu no baya, “Salamu, mwalimu!”Nakunnoniya. **50** Yesu ngammakiya, “Webwiga lyango, Ulipange lelo lya likuletike,” Ngabaisa kumoywa Yesu na maboko gabe. **51** Lola, mundu yumo ywabile pamope ni Yesu, ngasolomwa kyembe na kumkombwa mmanda wa ntumwa nkolo na kukata likutu lyake. **52** Nga Yesu kaamakiya, “kelebuya lipanga lyako mulupata lwake. Kwa mwanza bote babatumya lipanga balowa polota kwa lipanga. **53** Muwasa panga ngwesa kwaa kwakema Tate bango, naywembe alowezekunilumya majeshi zaidi ya komi ni ibele ba malaika? **54** Lakini kwa kitiwi gagaandikilwe gaweza timya, aga ngagapalikwa gapiti?” **55** Wakati woo Yesu kakikoya chelo kipenga sa bandu, “Mbona mwisi na mapanga na mandolonga kuniboywa kati na mwii? Kila lisoba natami muhekalu kanipundisa, mwaniboywi kwaa! **56** Lakini aga gote gapangike lenga maandiko ya manabii gatimii.” Nga anapunzi bake kabanneka ni kabatila. **57** Balo babamoywile Yesu bampeike kwaa Kayfa, kuhani nkolo, pandu pabakusanyike aandishi na apindo babile bakusanyilwe pampope. **58** Lakini Petro atikukengama msongo kwakutalu mpaka mukumbi wa kuhani nkolo. Ajingii munyumba notama pampope na alinzi akibone chakilowa pangila. **59** Bai apindo amakuhani na baraza lyote babile kabapala ushaidi wa ubocho kwa Yesu, lenga bate kumulaga. **60** Ijapo bapitike mashahidi banansima, lakini bapatike kwa sababu. Ila baadae mashaidi abele bati kwipiya nnonge **61** no baya, “Mundu yo atibaya “Ngwesa kulibomwana hekalu lya Nnongo na kuchenga kwa masoba gatatu.” **62** Kuhani nkolo kayema ni kunaluya, “Huweza kwaa yangwa? Hababakushitakya namani wenga?” **63** Lakini Yesu atami liki. Kuhani kulo ngamakiya, “Kati Nnongo mwabile, nenda kulasimisha utubakiye, panga wenga wa Kristo, wa mwana wa Nnongo.” **64** Yesu kayangwa, “Wenga wa mwene ubaite likowe lyo. Lakini enakubakiya, boka sayeno no yendelya wamona mwana wa Adamu atami kuluboko lwa mmalyo lwene ngupu, na kaida mu maunde ga kunani.” **65** Nga kuhani nkolo kalendwana ngobo yake no baya, Atikupuru! Je, tupala kae ushahidi wakele? Linge, tayari muyowine kakufuru. **66** Je! muwaza namani? Ngabayangwa no baya.”Ipalikwa awee.” **67** Ngaba mwuniya mata kuminya na kukombwa makofi kwa maboko gabe, **68** no baya, ututabilie wenga wa Kristo. Naiywa kukombwile?” **69** Wakati wo Petro atami panja kuhukumbi, amanda alwawa batikunnyendelya no baya, “Wenga wabi pamope ni Yesu wa Galilaya. **70** Lakini atikana nnonge yabote, ngabaya nee nitangite kwaa chaakibaya.” **71** Payei pannango, mmanda ywenge nwawa atikumona na kwabakiya bababile apo,'Mundu yoo nembe abile pamope ni Yesu wa Nazareti. **72** Ngankana kae kwa kulapa, “Nenga nintangite kwaa mundu yolo.” **73** Muda mwipi baadae, balobabayemi karibu, batiyenda yolongela ni Petro, kwa kweli wenga wipamope nakwe, kwa mana hata longela kwako kwenda yowanika. **74** Nga tumbwa lapangwa no lapa,'Nenga nitangite kwa mundu yoo,” Mara ngoko kabeka. **75** Petro kakombokya makowe gamakiye Yesu. Pai panga kabla ngoko anabeka kwaa walowa nikana mara itatu. Ngapita panja kono kalela.

27 Pabaikite kindae, akolo bote ba Makuhani ni apindo ba bandu babile ni njama kwaajili ya Yesu linga bamulage. **2** Batikuntaba, batikunongoya, na kumwikiya kwa liwali Pirato. **3** Boka po wakati Yuda, ywabile atikunsaliti, amweni panga Yesu bayomwile kumwukumu, atijuta no kelebuya ipande thelathini ya mbanje kwa akolo ba makuhani na apindo, **4** no baya, “Nipangite sambi kwa kwisaliti mwai yange makosa.” Ngaban'yangwa, “Twena ituhusu namani? ugalinge ago wa mwene.” **5** Boka po kaitakulya pae yelo ipande thelathini ya mbanje muhekalu, kabuka kachake kwikongela mwene. **6** Nkolo wa Makuhani atikuitola yelo ipande thelathini ya mbanje no baya, “Halali kwaa kwibeka mbanje yeno mu'hazina, mana yabile garama ya mwai.” **7** Batikujadilyana kwa pamope batikwitola yelo ipande thelathini ya mbanje batumi kupema mgunda wosikiya ageni. **8** Kwasababu yelo mgunda woo walowa kemelwa, “Mgunda wa mwai” mpaka leno. **9** Linga lelo likowe lyaalongei nabii Yeremia latimii, kabaya, “Batwelile ipande thelathini ya mbanje, garama yaipangilwe ni bandu ba Israel kwaajili yake, **10** ni baatumi kwa mgunda wa mfinyanzi, kati Ngwana mwaanibakiye.” **11** Nga Yesu ban'yemike nnonge ya liwali, na liwali atikunaluya, “Wenga wa mpwalume wa Ayahudi?” Yesu kayangwa, “Wenga wabaya nyoo.” **12** Lakini pabansitaki akolo ba Makuhanini apindo,

ayangwi kwaa kilebe chochote. 13 Boka po Pilato kammakiya, “Uyowine kwaa masitaka goti kunani yako? 14 Lakini anyangwi kwaa hata likowe limo, liwali atisangala muno. 15 Yabile mu'sikukuu kati yabile desturi ya liwali kunyogolya mtabilwe yumo ywabachalwa no kipenga sa bandu. 16 Muda woo abile mtabilwa sugu lina lyake Baraba. 17 Tubwe pabakwembine pamope, Pilato atikwalaluya, Nyai ywamupala ninyogoli kwa hiyali yinu?”Baraba au Yesu ywaikema Kristo. 18 Kwa mana atangite panga bammoywe kwa kunchukya. 19 Patami pakitego chake cha hukumu, nyumbowe atumite neno kabaya, “Kana upange likowe lyolyote kwa mundu ywange hatia. Mana nititeseka muno mundoto ya leno kwa mwanja ywembe.” 20 Tumbwe akolo ba Makuhani ni apindo, batikwakingindwa bandu bannobe Baraba, na Yesu bamulage. 21 Liwali atikwalaluya, “Kati ya haba abele ywako nin'yogolii?” Ngababaya, “Baraba.” 22 Pilato kaabakiya nipange kele kwa Yesu ywakemelwa Kristo?” Bote kabanyangwa, “Anyongelwe.” 23 Ni ywembe kabaya, “mwanja namani, kosa gani lyaapangite?”Ngabatondobiye lilobe kabakemelya, “Anyongolwe.” 24 Kwa eyo wakati Pilato paibweni aweza kwaa panga kikowe chochote, ila furugu yende tumba, atweti mache auluwi maboko gake noge yabe, no baya, “Nenga ntopo atiya kwa mundu yoo ywange likosa. Mugalinge gaa mwabene.” 25 Bandu bote kababaya, “Mwai yake ibe kun ani yitu na bana bitu.” 26 Boka po anyogoli Baraba kasabe, lakini akombwi ni mjeredi Yesu atikwapeya kwabe bayende kusulubilwa. 27 Ni askari ba liwali kabantola Yesu mpaka Praitorio na likundi lya maaskari bote batikusanyika. 28 Kabamwulike ngobo yake na kungwalika likanju lya rangi ngele. 29 Boka po ngabatengeneza lukamba lyene mimimwa ni kulibeka nnani ya ntwe wake, ni kubonikiya nai muluboko lyake lwa kumalyo. Bapigite magoti nnongi yake kaban'geya, kababaya, “Twenda kusalimu, Mpwalumea Ayahudi?” 30 Ngaba muniya mata, ngatola nainkabankombwa mutwe. 31 Muda kabayendelya kunkebei gaba mwula ngobo yake, nganongoya yenda kukongela. 32 Pabapitike panja, bamweni mundu yumo boka Krene lina lyake Simeoni, batikunlasimisha alongwane nabo lenga atweti nsalaba wake. 33 Pabaikite pandu papakemelwage Goligotha, mana yake, “semu yalipakala lya ntwe.” 34 Kabampei siki yayengabanike ni nongo aywe. lakini paipayite nywele kwaa. 35 Muda kabansulubisha, bangine ngobo yake kwa kwipigya kura. 36 Na batitama ni kunnola. 37 Nnani ya ntwe wake paandikilwe gastakilwe kangasomeka, “Ayo nga Yesu, mpwalume Ayahudi.” 38 Anyang'anyi abele batikwakongela pamope ni ywembe, yumo upande wa kumalyo ni ywembe wa kunkeya. 39 Balo bababile kabapeta palobende kaban'geya, kabatikisa mitwe gabe, 40 no baya, “Wenga wa upalange kulibomwana hekalu ni kulichenga kwa masoba gatatu, “Wilopwe wa mwene! Mana itei wa mwana wa Nnongo, uuluke pae uboke mu'nsalaba!” 41 Kati ya hali yeyelo akolo ba makuhani babile bakin'geya, pamope ni baandishi ni apindo, no baya, 42 Aokowile banansima, lakini aweza kwaa kwilopwa mwene. Jwembe mpwalume Ayahudi. Auluke pae boka munsalaba, nga twamwamini. 43 Atikuntumaini Nnongo, leka Nnongo anopwe nambi yambe mana kapala, kwa mwanja atibaya Nenga na mwana wa Nnongo.” 44 Na balo anyang'anyi babauyongilwe pamope ni ywembe balongei makowe gakun'geya. 45 Buka saa sita kwabi ni lubendo nnema wote mpaka saa tisa. 46 Payaiikite saa tisa, Yesu kalela kwa lilobe likolo, “Eloi, Eloi, lama thabakithan?” mana yake Nnongo wango, Nnongo wango, mbona wenda nileka?” 47 Wakati woo baadhi yabe babile bayemi palo kababekaniya, kababaya, “Ankema Eliya.” 48 Mara jimo yumo ywabe atibutuka yotola sifongo kwitweleya kinyo kikale, ngabaibeka nnani ya nkongo ni kumpeya anywe. 49 Nababaigalile kabakiya, “Muneke kichake, lulole panga Eliya apala isa kunopwa.” 50 Boka po Yesu atilela kae kwalilobe likolo na awile. 51 Linga, pazia lya hekalu ngalipapwanike ipande ibele boka kunani mpaka pae. Ni nnema watilendema na miamba yatipapwanika ipande. 52 Makaburi ngayongoka, na yega ya atakatifu banansima babaginjike kabayoka buka mu kiwo. 53 Batipita mumakaburi baada ya kuyoka kwabe, kabayingii mu mji mpeletau, batibonekana na bandu banyansima. 54 Bai yolo akida ni balo bababile kabannola Yesu babweni lilendemo ni makowe goti yapangike palo, batiyogopa muno no baya, “Kweli ayo abile mwana wa Nnongo.' 55 Alwawa banansima babankengime Yesu boka Galilaya linga kumudumia babile palo kabanlolekeya boka kutalu. 56 Nkati yabe abile Mariamu magdarena, Mariamu mao bake Yakobo na Joseph, na mao bake Zebedayo. 57 Paikite kitamunyo, aichi mundu tajiri boka Arimathayo, lina lyake Yusufu, nembe kae ywabile mwanapunzi wa Yesu. 58 Anyendeli Pilato kunnoba bwega wa Yesu, Pilato atilagya apeyelwe. 59 Yusufu apeyilwe bwega ni aubilingile ni ngobo ya sufi inoyite, 60 Ayei kusika mulikaburi lya yambe lyake atikulichonga muliwe. Ngaimbiliya liwe likolo ngaliwekelya pannyango wa likaburi kaboka kachake. 61 Mariamu magdarena ni Mariamu yolo ywenge babile palo, watitama kabalolekeya kulo kulikaburi. 62 Lisoba lyenge lyabile

lya maandalio, akolo ba makuhani na Mafarisayo batikwembana pamope kwa Pilato. **63** Kabammakiya, “Ngwana, tukomboki panga wakati yolo mmocho abile nkoti, atibaya,'Baada ya masoba ga tatu alowa yoka kae,' **64** Kwa eyo ulangi panga likaburi bakalilende libesalama mpaka masoba gatatu, Yalowa wezekana, anapunzi bake baweza kun'yiba no baya kwa bandu, atiyoka boka mu kiwo! no ubocho wa mwisho walowa mbaya kuliko wa kwanza. **65** Pilato kaayangwa, “Mutole alinzi. Muyende mkapange kati mwa muweza. **66** Ngabatiyenda no kulipanga likaburi panga salama liwe balikombwi muhuri na kubeka alinzi.

28 Paikite kitamunyo cha lisoba lya sabato, liumu lyabile liyomoka, kuyenda lisoba lya kwanza lya wiki, Mariamu magdalena, ni yolo Mariamu ywenge batiisa kulilolekeya likaburi. **2** Linga pabile ni lilendemo ngolo, kwa kuwa malaika ba Ngwana atiuluka ni kulimbilingiya lelo liwe, ni kulitamya. **3** Sura yake yatimelemetya kati umeme, ni ngobo gake gabile gai'uu kati theluji. **4** Balo alinzi kabayogopa muno no panga kati batiwaa. **5** Yolo malaika kaabakiya balo alwawa kabaya, “Kana muyogope kwa mana nitangite sa mukipala Yesu, ywasulubilwe. **6** Abile kwaa pano, ayokile kati mwaamakiye, Muiche mulole pandu agonjike. **7** Muyende upesi mukaabakiye anapunzi bake,'Ayokile boka mu kiwo, linga alongwiye Galilaya akwo ngamwalowa kumona.'Linga nenga niamakiye.” **8** Balo alwawa boti baboite palo palikaburi upesi babile ni hofu ni puraha ngolo, ni kababutuka kwabakiya anapunzi bake. **9** Linga Yesu kakolyana nabo no baya, “Salamu.”balo alwawa batiisa kunkamwa magolo gake, na kumwabudu. **10** Yesu kaabakiya, “Kana muyogope, muyende mukaabakiye alongo bango balongoli Galilaya. Akwo banibona. **11** Wakati balo alwawa babile kabayenda na baadhi ya alinzi bayei mjini no kuabakiya akolo ba Makuhani makowe goti gabile gapangike. **12** Na makuhani pababile bakwembine ni apindo na kulijadili likowe lee pamope na bembe, papiyite mbanje yanansima kwapeya balo alinzi, **13** no kwabakiya, kana mwabakiye bandu panga, anapunzi bake Yesu baisi kilo kujiba bwega wa Yesu wakati twenga tugonjike.' **14** Abali yee mana itei kwa liwali, twanga twenga twalowa nshawishi na kumoya mwenga mashaka goti.” **15** Kwa eyo balo askari kabaipokya yelo mbanje na panga kati mwababakiywe. Habari yee yatitangazilwa muno kwa Ayahudi na baaminiya nyoo mpaka leno. **16** Lakini balo mitume komi ni jimo bayei Galilaya, palo pakitombe payomwi kwabakiya. **17** Na bembe pabamweni, batikumwabudu, ila baadhi yabe babile ni mashaka. **18** Yesu aisile kasabe kabakokeya no baya, “Nipeyilwe mamlaka goti ga kilambo na kumaunde. **19** Kwa eyo muyende mukabapange mataifa goti kuba anapunzi bango. mukaabatize kwa lina lya Tate, na lya mwana, na lya Roho mpeletau. **20** Muapundishe kugatii makowe goti ganibaamuru, Na linga, nenga nibile pamope ni mwenga masoba goti, mpaka mwisho wa dunia. **(aiōn g165)**

Marko

1 Gono mwanzo wa Injili ya Yesu Kirisitu, mwana wa Nnongo. **2** Kati mwaiandikwe ni nabii Isaya, Lola nandokubatuma asenga bango kulonge yinu, yumo apetwaa ndela yako. **3** Lukalanga wa mundu kakema mpongote, yomolyae ndela Bwana; boneyaye ndela yake". **4** Yohana ateisa, kabaatiza mpongote ni kuyegana ubatizo wa toba ku mzamaa wa sambi. **5** Nnema nzima wa Sudea ni bandu bake ba Yerusalemu bayei kwake. Bai kababatizwa ni ywembe mulupondo Yordan, kabaungamana masambi gabe. **6** Yohana awalage ngobo ya mayunzu ga ngamia ni nkibuno mkwisi was likengo, na alyage busi wa mwitu. **7** Atelongela ni ukoya, "Abi yumo Ando isa kuoma nee, abi ni ngupu kuliko nee, nipwaa kwa ha Lita pae kuundua ilatu yake. **8** Nenga niabatza kwa Mase, Ywembe abatiza mwenga kwa roho mtakatifu. **9** Yaomi lisiku eyo Yesu aisi kuoma Nazareti ya Galilaya, na atebatizwa ni roho mulupondo Yordani. **10** Yesu yaagakatwike kuoma mmase abweni kunani kusalanike pala ni roho kauluka pae kunaniyake kati ngunda. **11** Ni lukalanga waomi kunani, "wenga wa manango mpendwa. Nandopulaika muno ni wenga". **12** Mara yimo roho atikunnasimisa ayende mpongote. **13** Aabii mpongote lisiku arobaini, kagiywa ni nsela. Ai pamwepe ni igongoro ya mmwitu, ni malaika kabanlola. **14** Tubwe kumona kuboyolwa kwa Yohana, Yesu aaisi Galilaya katangasa Injili ya Nnongo, **15** Kaakoya "muda uike, ni upwalume wa Nnongo uisi. Mubuye kwa Nnongo ni muamini mwinjili. **16** Ni kaapeta mmbwega ya mbwani ya bahari ya Galilaya, kaammona Simoni ni Andrea alongo bake Simoni kabataga mbelele yabe mmase, kwakuba baisi aubaji. **17** Yesu abalogoli "muise, mungote, na niatenda aubaji ba bandu". **18** Mara yimo baalei mbelele ni kunkota. **19** Wakati Yesu ayei kutalu kasunu, ni kaammona Yakobo mwana wake Zebedayo ni YohanaNnunage, bai nngalaba kabapota mbelele. **20** mara kabaakema ni bembe kabanleka tate babe nngalaba ni atenda kasi benge, kabankota. **21** Apobaike Kaperaniamu lisiku ya sabato, Yesu kayingya mulisinagogi ni kuyegana. **22** Batekanganya liyegano lyake kwa yelyo abi kayegana kati mundu abi ni upwalume na ayendana kwa ni aandishi menge. **23** Muda gogo kwabi ni mundu mulisinagogi labe abi no nsela na ateguta. **24** Kaakoya "tubi ni selosa utenda nimwenga, Yesu wa Nazareti? uisikutuangamisa? Nandokututaga nyai wenga. Wenga wantakatifu yikayako kwa Nnongo!" **25** Yesu kaankopokya nsela ni kukoya "Nyamala ni uboke nkati yake!" **26** Ni roho njapu kantomboya pae ni kupita kalele kwa liyobe la kunani. **27** Nibandu bote batekanganya eyo kabalokiyana kila yumo, "Seno kele? liyegano lyaayambe libiniupwalume? Ni nsela kunkota ago akoya!" **28** Nimayegeyo kuhusu ywembe mara yimo yalitawala kila nsengo nnema nsima wa Galilaya **29** Mara yimo baada ya kupita kunza ya Lisinagogi, Baayingi ukaya kwa Simoni ni Andrea bai ni Yakobo ni Yohana. **30** Sasa akibe alwawa Simoni abiagonzike kabinya homa, mara yimo kabankokeya Yesu ubinye wake. **31** Eyo kaisa, kankamwa luboko, Ni kunkagatuya, homa yaboi muyega yake ni utumbwa uudumya. **32** Kitamunyo eyo lisoba liwile Abinye bote baaletikwe kwake, au babi Ni nsela kumutwe. **33** Nnema nsima baikonzike pamwepe pa nlyango. **34** Atealagwa Abinye banyansima mabinye mbalembale ni kupiya nsela(mahoka) banyansima, aakani mahoka kulongela maana batekuntanga. **35** Aayumwike bwamba muno lubendo lukatama; aaboi ni kuyenda pandu abonekane kwa Ni mundu na kayopa oko. **36** Simoni ni bote baipamwepe ni ywembe baankotike. **37** Baammweni ni kunkokeya "kila yumo andokupala". **38** Atekubabakiya, "Tuboke kundukwenge, kunza ya gono nnema, ili niwese ulongela ni uko iyeya. Ndio mwalongo was kuisa pano. **39** Ayei kapeta Galilaya yote, kalongela mmasinagogi yabe Ni kukemea mahoka. **40** Kaisa mundu yumo abi ni ukoma. Abi kampembela; aatengwi majua ni kunkokeya"Mana kaupala tenda nibe na nkoto". **41** San'yingikiya, Yesu katondobeya luboko lwake ni kunkamwa kankokeya, "nipala ubebwise". **42** Mara yimo ukoma waamboi, katenda kuba bwiso. **43** Yesu atekunkopokya kwa ukale Ni kumbakiya ayende marayimo. **44** Atekumbakiya, "kanaukoye liyaulyo kwa yeyoteywa, lakini boka ukajibineye kwa kuhani, Ni upiye dhabibu kwa utakaso Musa atelagiya, katiusaidi kwabe." **45** Ateboka Ni kutumbwa kumbakiya kila yumo nikukoya liyaulyo muno hata Yesu awesome kwa lelo kuyingya pannema kwa uhuru. Eyo atami pandu pakiiyo ni bandu baisi kuoma kila nnema.

2 Aabwi Kaperiniam baada ya siku nsunu, yayowine abiukaya. **2** Bandu banyansima muno bakusanyike batwelile mpaka pa nlyangoPai ntopo nafasi lelo, ni Yesu kabakokeya. **3** Baadhi ya bandu baisi banletike mundu atetomboloka; bandu bane batekumpotwa. **4** Wakati basindikwe kumuegelya mwalo baibandu banyansima, baboiye lipala kunani palyo aabile, baapeninye lusase ni mundu mminye agonzike mumo. **5** Apo abweni Imani yabe, Yesu kambakiya ywa mundu atombolwike, "manango, sambi sako zisameiwe."

6 Aandishi benge balyo baatami palyo kabailokiya mmiyo yabe. **7** “Awesa buli mundu oyo kulongela iyeya? Andokupulu! Nyai awesa kusami sambi Mana Nnongo kwa bai yikayake?” **8** Yesu aatangike kumoyo wake eso bawasake bembe bene. Kabaakokeya, “mwalo wakele muwasa eyo mwiuba yinu? **9** Lipi litopike muno kulongela kwa mundu atombolwike, masambi gake gasameiwe au kukoya kagatuka, tola lusase lwako ni utyange? **10** Lakini bapate utanga kuba mwana wake Adamu abiniupwalume wa kusamii masambi pano padunia, ankokiye ywa atombolwike. **11** “Nikukokeya wenga, yinuka tola ndanga yako, ni uyende ukasako.” **12** Kaakagatuka ni kutola ndanga yake, ni kupita panza bandu bote bapalyo kabakanganya na kabampaya Nnongo utukufu, tubi tunawai kwaa kubona kilebe kati Seno. **13** Ayei kumbwega ya ziwa, nibandu banyansima, boote balyo kabayegana. **14** Ya kaapeta kaammona lawi mwana wake Alfayo atami palyopakuya kodi na kaankoke ya “Ngota” kayinuka Ni kunkota. **15** Palyo Yesu kalya kilalyo ukasake Lawi, Atola kodi bingi Ni bandu bene sambi bai kabalya ni Yesu ni benepunzi bake, kwa kuba bai bingi Ni bembe kabankota. **16** Wakati baandishi, amafarisayo, baabweni Yesu kalya ni bandu bene sambi ni atola kodi, kabaabakiya benepunzi bake”mwalo wakele alya ni atola kodi ni bene sambi?” **17** Palyo Yesu aayowine kabaabakiya”bandu bene afya mwiyega yabe bampala kwa nng'anga, bandu Abinye yika yabe ndio bapala. Niisikwa kuakema bandu bene haki, lakini bandu bene sambi.” **18** Benepunzi ba Yohana ni Amafarisayo baikabataba. Nibandu benge baisi kwake ni kunkokeya”mwalo wakile benepunzi ba Yohana ni Amafarisayo bando taba? Lakini benepunzi bako bataba kwaa? **19** Yesu kabaakokeya “Je balyo bayei kuharusi bawesa kutaba mana ntolaji abipamwepe Ni bembe? Ntolaji mana abipamwepe ni bembe bawesa kwaa utaba. **20** Lakini lisiku ya kulonge ntolaji mana aboiywe kwabe, mulisiku eyo ni bembe bataba. **21** Ntopo Mundu wa usona kipande sa ngobo yayambe mulinzenga. eso kilaka kitama kwaa kipita bai omo mulinzenga. Ni kubeka mpapuko wa kuakala. **22** Ntopo Mundu wa kuyeya Divai yayambe Nviriba ya samani, vinginevyo Divai ya Tula iriba Ni vyote ibele Divai ni iriba ya oba. Beka divai yayambe mu iriba yayambe.” **23** Mulisiku ya sabato Yesu aapite mmigonda, Ni benepunzi bake baatumbwi kutola makondi ga ngano. **24** Ni mafarisayo bambakiye “Lola mwalo wakele batenda Kati iyeya kilebe Seno kiyendanakwaa ni sheria ya lisiku ya sabato?” **25** Kabaakokeya, “msomike kwa sa atei Daudi palyo aabile Ni njara-ywembe pamwepe ni bandu bake baipamwepe ni ywembe? **26** Yelyo ayei munymba ya Nnongo wakati Abathari aabikuhani Nkolo Ni kulya mkate wabikulonge-yabi kiogo ni sheria kwa mundu yeyote kulya isipokua kuhani-kabapaya Ni balyo aipamwepe nabo?” **27** Yesu akoiye”sabato batei mwalo was mundu, na mundu kwaa mwalo was sabato. **28** Eyo mwana wa Adamu ni Bwana, eyo kwa sabato.

3 Ni iyeya ayingi nnyumba ya Lisinagogi ni omo abimundu abi Ni luboko lutombolwike. **2** Bandu benge baikabankota kwa karibu kulola atamponya lisiku ya sabato ili basitaki. **3** yesu kankokeya mundu mwene luboko lutombolwike”kagatuka ni uyeme, kati yabandu bano.” **4** kisha kabakokeya bandu, “je ni halali kutwnda liyaulyo linoike lisiku ya sabato au kutenda yasio ya haki, kulopwa maisha gabandu au kubulaga? lakini batami poloi. **5** kaabalola kwa hasira, kahuzunika mwalo wakunonopa iuba yabe, Ni kankokeya yeah mundu “Tondobeya luboko lwako.”katondobeya ni Yesu kaamponya luboko lwake. **6** Mafarisayo bayei panza kabatenda nzama Ni maherode dhidi yake ili bambulage. **7** Kisha Yesu, pamwepe ni benepunzi bake bayei baharini, ni bndu banyansima kabankota kabapeta Galilaya ni Uyahudi. **8** Ni kuoma Yeruselemu ni kuoma Idumaya ni kulonge ya Yorodani ni jirani ya Tiro na Sidoni, bandubanyansima, ya kuyowa eso akitei kila mundu aisi kwake. **9** Nakabankokeya benepunzi bake kuandaa ngalaba nzunu mwalo wake, mwalo was kipenga za bandu, kana baise kumpuma. **10** Kuba atekubalagwa bandubanyansima, lenga kilamundu jwabi Ni mateso abinishauku ya kuika palyo aabile ankamwe. **11** Palyo roho achafu bambweni, baatombwike pae kulonge yake kaba lela ni kukoya “Wenga was mwana wa Nnongo.” **12** Kabaaking'india kanabatende atanganike. **13** Aayei kunani ya kitombe, kabayenda kwake. **14** Kabatalanganya komi ni ibile (kabaakema mitume), ili babe pamwepe ni awese kubatuma kuhubiri. **15** Ni kuba ni mamlaka ya kupiya mahoka. **16** Na kaababagwa komi ni ibele: Simoni, kaampaya Lina lyango Petro, **17** Yakobo mwana wa Zebedayo, ni Yohana nnunawake Yakobo, aampai lina lya Bonagesi, abo ni bana ba Ngurumo, **18** ni Andrea, Filipo, Bartholomayo, Mathayo, Tomaso, Yakobo mwana wa Alfayo, Thadayo, Simoni Mkananayo, **19** na Yuda Iskariote, ambaye aankana **20** Kisha ayei ukaya, ni bandu banyansima bayei pamwepe, hata balyo bawesa kwaa kulyaa mkate. **21** Alongo bake bayowine habari eyo, kabayenda kumboywa, kabakoya”agolwike malango.” **22** Aandishi baisi kuoma Yerusalemu kabakoya, “Amepagawa na Beelzebuli,”

na, “kwa ntawala was nsela ampiye nsela.” **23** Yesu aakemike ukasake ni kulongela nabo kwa mifano, “ya nsela awesa kumpiya nsela? **24** Kama upwalume ubaganike wene, upwalme ogo uwesa kwaa kuyema. **25** Mananyumba ibaganike yene, nyumba eyo iwesa kwaa kuyema. **26** Kati nsela akagatuka kiogo sake mwene ni kubaganika, awesa kwaa kuyema ni aba aike mwisho wake. **27** Lakini ntopo hata yumo awesa kuyingya nnyumba ya mundu mwene ngupu kuyiba ilebe yake bila ya kuntaba mwene ngupu wete, kisha kutola ilebe yote ya nnyumba. **28** kweli nando kuwakokeya, sambi sote za bana Baadam zitasamehewa, pamwepe nikufulueyo balongela. **29** Mundu yeyote ywa ankufuru Roho ntakatifu asamehewa kwa, bali abiniatia ya sambi za milele. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **30** Yesu akoiye yenu mwalo bayi kabalongela “abini Roho nchafu” **31** Kisha mao bake anuna bake baisi nikuyema panza, kabankokeya mundu ankeme. **32** Bandu banyansima bayii karibu yake batame kabankokeya “mao bako ni anuna bako babii panza, bakupala wenga”. **33** Kaayangwa “nyai mao bango ni anuna bango? **34** Kabaalola balio batami bantetelike, kakoya “lola bano ni mao bango ni anuna bango! **35** Yeyote atenda mapenzi ya Nnongo, mundu woyo ni nlongo wango, nnombwango, ni mao bango.

4 Lelo katumbwa kuyegana mbwega ya bahari. Ni bandu banyansima baisi ni kunteteleka, kayingya nngalaba mmase nikutama, bando boote bayii pa mbwega kuyumo. **2** Na kaba yegana mayaulio ganyansima kwa mifano, na kaakoya kwabe kwa amyegano gake. **3** pekayeni, mpanzi ayeyi kupanda. **4** Yakapanda mbegu yenge yatumbwike munndela, ni iyuni baisi kabasonywa. **5** Mbegu yenge yatumbwike kumiamba, ntopo ukando wanyansima. Mara za yomike, mwalo ntopo ukando wanyansima. **6** Yakupita bai lisoba, zayomike, mwalo zai ntopo mikega. **7** Mbegu yenge yatumbwike mumiiba. Miiba yakoi nikuiteteleka, na ibelike kwa kilebe. **8** Mbegu yenge yatumbwike pa ukando unoike na yaabelike matunda palioka zikola nikuyongeyeka, yenge yabelike mara thelathini zaidi, ni yenge sitini zaidi, ni yenge mara mia”. **9** Kaakoya, “ywa bini makutu yakuyowa na ayowe”. **10** Yesu palyo aiyika yake, balyo karibu yake ni balyo komi ni ibele kaba nlokiya kuhusu mifano. **11** Kaakokeya kwabe, kwinu mpatike siri ya ufalume wa Nnongo. lakini baapanza kila kilebe ni mifano. **12** Ili kabalola, ndiyo ulola, lakini babona kwaa, kwaeyo hapo bayowa ndiyo uyowa, lakini batanga kwaa amasivyo batendebuka ni Nnongo angaliwasamehe.” **13** Kaakokeya kwabe “je ntangike kwa mfano gono? muwesa buli kutanga mifano yenge? **14** Mpandi alipanda neno. **15** Benge ni balyo baatumbwike mmbwega ya ndela palyolyaulyo laapandikwe. Hapo bayowine, mara nsera kaaisa ni kulitola lya ulyo lipandikwe nkati yabe. **16** ni benge balyo bapandikwe kunani ya miamba, j ambao, apo baliyowa liyanlyo, ulitola kwa haraka ni kupulai. **17** na ntopo mikega nkati yabe lakini huvumilia kwa muda mfupi. Halafu tabu na usumbufu apo viisa kwa sababu ya liyanlyo, mara hujikwaa. **18** Ni benge balyo bapandikwe mmiba. wanalisikia nlieyaulyo, **19** Lakini masumbufu ya lunia, udanganyifu, mali, na tamaa za mambo genge, hubayingia na kulisonga liyaulyo, na linashindwa kuzaa matunda. **(aiōn g165)** **20** Kubi ni balyo bapandikwe kulukando lunogine. Bando kuliyowa liyaulyo na kulipokea na kuzaa matunda: baadhi thelathini, ni baadhi sitini, ni baadhi mia yimo”. **21** Yesu kabakookeya “je muletage mnyumba ni kubeka pae ya kitongo, au pae ya lusase? Huileta nnyumba na kuibeka kunani ya kiango. **22** Kwa kuwa ntopo kilebe sa kuiya ambacho kitanganika kwaa, na ntopo siri ya kuitanga kila mundu. **23** Oyo abini makutu ya uyowa, na ayowe!” **24** Kabaakokeya m'be makini kwa eso mukiyowa kwa kuwa kipimo mpimacho, ndicho mtachopimiwa, na itaongezwa kwinu. **25** Kwa kuwa ywembe abinaso, atapokeya zaidi, ni yalyo ntopo kilebe, kuoma kwake vyatolwa ni vile abinavyo”. **26** Kakoya, upalume wa Nnongo bate kuufananisha ni mundu apandike mbegu kuukando. **27** Aagonzike kilo ni kuyumuka bwamba, mbegu ya mei ni kukola, japo atangike kwaa uko yaomi. **28** Dunia hupiya mbegu yene, kwanza majini, halafu maua, halafu mbegu zilizokomaa. **29** Apo mbegu ipile hupeleka mundu kwa sababu mavuno gaike. **30** Na kaakoya tuufananishe upwalume wa Nnongo ni kilebe gani, au tutumia mpwano wa kele kuuelezea? **31** Kati mbegu ya haradali, ambapo yapandikwe nzunu muno kuliko mbegu zote mudunia. **32** Hata, wakati ipandikwe, iba ngolo muno kuliko mitela yenge mubustani, na iba ni matambe makolo hata iyuni wakunani kusenga iyota yabe mmwilili. **33** Kwa mipwano yanyansima ateyegana ni kukaya liyaulyo kwabe, kwa eyo batangike, **34** Na aakokiye kwaa bila mipwano. Lakini apo abiyila yake, kaakokeya kila kilebe benefunzi bake. **35** Lisiku iyo, kitamunyo kaakaya kwabe, “Tuyende uko upande wa nyaibele”. **36** Eyo kabaleka bandu banyausia, kabantola Yesu, muda huo abinngalaba. Ngalaba yenge yabipamwepe ni ywembe. **37** Na upepo nkale wate uma ni dhoruba ni mase kayayingiya mungalaba ni ngalaba yabi itolile.

38 Mwene Yesu abi mulishetri, agonzike kumuto. Kabannyumuya, kabakoya, “mwalimu ustuka kwaa twee twando waa?” 39 Kayumuka, kaukaya upepo na kaikokeya bahari itolii ipolee”, upepo walei kupuka, na kwa bii poloi. 40 kaoya kwabe, “mwalowa kele mwando yogopa?”je nke bado ntopo ni imani? 41 Bayingi ni hofu ngolo nkati yabe na kabakoyana bene kwa bene, “Yuno nyai lelo, upepo ni mase gando kun'yogopa?

5 Baisi upande wenge wa bahari, munkoa wa Gerasi. 2 Palyo Yesu kapita nngalaba, mundu mwenye mminya lilalo aisi kuoma mmakaburi. 3 undu oyo atami kumakaburi. ntopo mundu wakunkato ya zaidi, ntopo hata kwa minyororo. 4 Atabikwe minyololo siku yanyansima. Aukutwi nyororo ni pingu zatekwike. Ntopo hata yumo abi na ngupu ya kunsinda. 5 kilo ni mutwe nkati abi kumakaburi ni mmilema, kalela ni kuipapwana mwene ni mawe. 6 Palyo ambweni Yesu kutalu kumbutukia, ni kuinama kulonge yake. 7 Klela kwa sauti ngolo, “upala nkutendii kele, Yesu, mwana wa Nnongo wa kunani muno? Nando kusihi kwa mwene Nnongo, kana unitese”. 8 Kwa kuwa ate kunkokeya, nkote mundu oyo, wenga roho nchafu”. 9 Kanlokiya, “wenga lina lyako wanyai?” Ni ywembe kan'yangwa, “lina lyango Legion, mwalo tubi twabingi”. 10 Kan'yopa tena na tena kana abapeleke kunnza ya mkoa. 11 Ngobe banyansiba kabaliswa kunani ya nnema, 12 Kaban'yopa kabakoya, “Tutume kwa ngobe, tuyingi nkati yabe”. 13 Hivyo kabaelekeya, roho wachafu abobapai kaba yingia nkati ya ngobe, kababutukia pae ya nnema mpaka baharini, karibu ngobe elfu niibele batumbukii mmase. 14 Bale babi kabaasubga babutwike kuyenda kupiya taarifa ya sakipi kulyo kunnema. bandu banyansima bapi kuyenda kulola eso kipite. 15 Baise kwa Yesu na kum'bona mundu asanganikiwe ni nsela abi nilijeshi atami pae, awaliywe, na abi kuhali yake ya samani ni bembe kaba yogopa. 16 Balwo babweni eso kipite kwa mundu asanganikiwe ni nsela kabakokeya eso kipite kwabe ni ngobe iyeya. 17 Ni bembe kabankokeya aboke kumkoa wabe. 18 Kayingiya nngalaba, mundu abi ni nsela kumutwe kaampala baboke bote pamwepe ni ywembe. 19 Kakana kuboka nake, lakini kambakiya yenda akasako na kwa bandu bako, na ubakokeye aakutendii Nngwana ni rehma akupayi. 20 Eyo aboi ni kutumbua kutangaza mambo makolo ayatei Yesu kwake Dekapoli, kila mundu ate kunganya. 21 Wakati Yesu alokike tena upande wanyaibele, nngalaba, bandu banyansima baisi kunteteleka abi mmbwega ya bahari. 22 Na yumo kiongozi wa sinagogi akemwa Yairo, aisi, ya kummona, atomwokia mmagolo. 23 Kampembeya Ni kumpembeya, kakoya “manango nnwawa mbeyambe awaa” Nandokuyopa uise ubeke maboko gako kana awee ni apone. 24 Eyomaboi pamwepe ni bandu banyansima kabaakota karibu kabanteteleka. 25 Kwabi ni nnwawa damu yake yapii kwa miaka kumi ni ibele. 26 Akundike masaka muno pae ya ang'anga banyansima aatomii kila kilebe abinaso, Ata eyo apatike kwaa nafuu kati ate yongeya bai. 27 Ayowine habari kuhusu Yesu, eyo aisi Ni kiogo yake kantyanga nkipenga say bandu, kakamua ngobo yake. 28 kwa kuwa akoiye “mana ngamuibile ngobo yake napona. 29 kunkamuwa bai, damu yalei kupita, na yowine yega yake yaponi aboi mmasaka. 30 da go go Yesu atangake nkati yake mwene ngupu yampii. kaatendebuka kolyo ni kolyo nkipenga asa bandu kaalokiya, “nyai angamwi ngobo yango?” 31 Benepunzi bake kabankokeya, “ubona kipenga seno kikutetelike, ukoya nyai atekukamwa?” 32 Yesu aloi kono ni kono kulola nyai atei yeno. 33 Nnwawa atangike eso kipii, ateyogopa ni kulendema. Aisi nikutomboloka kulonge yake nikunkokeya kila kilebe. 34 Kankokeya, “we nnwawa imani yako ikutei ube wa nkoto. yenda kwa amani ni mabinye gako gaboka. 35 Kalongela, baisi bandu kuoma kwa kiongozi wa sinagogi, kabakoya, “Mwana'go nnwawa awile. Mwalwakele kulyendelya kunkundiya masaka mwalimu?” 36 Yesu ayowine eso bakikoyage kam'bakiya kiongozi wa masinagogi “Kan n'yogope mwamini bai”. 37 Akani kulongwana ni mundu ywenge isipokuwa Petro, Yakobo, ni Yohana, nnunage Yakobo. 38 Baisi ukaya kw3a kiongo wa sinagogi ni ywembe am'bwenikiya, kulela muno ni kuomboleza. 39 Apo ayingi ukaya kabakokeya, mwalwakele mwando nung'unika ni kulela? mwana ana waa kwaa agonzike”. 40 Kabamuheka, ywembe kaba mpiya panza kabantola tate mundu ni mao mundu ni balyo bai pamwepe ni ywembwe, kabayingia nnyumba omo abii mwana. 41 Katola luboko lwa mwana ni kunkokeya, “Talitha koum.” ambayo ni kukoya.” 42 Ghafla mwana mwenza yumuka” Mwana ayumwike ni utyanga (kubaa abi ni miaka komi ni ibele). ni gafla kabayingiwa ni nkanganyo nkolo. 43 Kabaamulu kwa ngupu ngolo ntopo mundu yeyote kupaswa kulitanga liyaulyo. Na kabakokeya bampaye kilalyo mwana mwenza.

6 Na kaaboka palyo ni kuyenda ukaasabe, ni benefunzi bake kabankota. 2 Sabato kuika, katumbwa kuyegana mmasinagogi. Bandu banyansima paban'yowa na kabakanganya. Kabakoya agapatike kwako gano mafundisho? “Hekima gani

yeno bampayi? “Atenda buli miujiza kati gano mumaboko gake?” **3** Yono si ywa fundi selemala mwana'ge Mariamu nlongo wabe Yakobo, Yose, Yuda ni Simoni? Alombo bake si batama papano ni twenga?” Na bapulaiswe kwaa ni Yesu. **4** Yesu abakokeya nabii akosa kwaa heshima, ispokuwa pansengo wake, ni baadhi ya alon go bake ni munyumba yake.” **5** Awesike kwa kutenda miujiza hapo, ila kaabeka maboko kwa mminye asunu kubaponiya. **6** Atekanganywa mwalwakele bakotoka kwamini kwabe. kaayenda misengo yapambwega nipalyo nikuyegana. **7** Kaakema balyo benefunzi komi ni ibele katumbuwa kubatuma abele abele, kabapaya ngupu kunani ya nsela, **8** Ni kuwakokeya kana bapotwe kilebe ila lukongoso bai. Kna batole nkate, nkwisi, wala pwela pakitondo; **9** Lakini bawale ilatu, na sio nganzu ibele. **10** Na kaakeya nnyumba eyo muilingiya kana mpite mpaka uboka. **11** Nnema wowote mana bakani kubapokiya ni ku8bapekanya, muboke apo, ni mupate liu mumagolo ginu, ibe usaidi kwabe.” **12** Ni bembe kabayenda ni kuwakoya bandu babuye kwa Nnongo ni bstubu masambi gabe. **13** Baabengike nsela banyansima, kabapaka mauta abinye kabapona. **14** Mpwalume Herode ayowine ago, kuba liina lya Yesu lyatanganike muno. Benge kabakoya “Yohana mbatizaji ayokike, mwalo ogo ngupu ya miujiza itenda kasi nkati yake”. **15** Benge nkati yabe kabakoya “yono ni Eliya” Benge kabakoya, “yono nabii kati balyo manabii basamani.” **16** Herode ayowine kakoya, “Yohana ywa ninkatike mutwe ayokike.” **17** Mwene Herode atelagiya Yohyana aboyolwe nikutabwa gerezani mwalwa Herodia (nyumbo wa mwasage Philipo) mwalo ywembwe abi nnyumbowe(amtweti). **18** Kwa maana Yohana atekunkokweya Herode, “si halali kuntola nnyumbo wa mwasago”. **19** Herodia atumbwi kunchukia ni kupala kum'bualaga lakinin awesike kwaa. **20** Maana Herode ate kunnyogopa Yohana; atangike kwamba ni mundu mwene abi ni haki ni ntakatifu, kanneka salama. Palyo ayendelile kumpekanya ahuzunike muno, lakini apulaike kumpekanya. **21** Palyo iike wakati mwafaka wa kubelekwa Herode kabaandaliya maofisa bake kalamu ni makamanda ni viongozi wa Galilaya. **22** Mwana nwawa wa Hrode kayingiya ni kuina kulonge yabe, kampulaisa Herode ni ageni batami kabalya kilalyo sa kitamunyo. Mpwealume kankokeya ywa mwenza, “niyope sosote sa upala nami nakupaya.” **23** Kalapiya na kukoya, sosote sa waniyopa, na kupaya, hata mana nnusu ya upwalume wango.” **24** Kapita panza kannokiya mao bake, “niyope kele?” Kaankokeya, “Mutwe wa Yohana m'batizaji.” **25** Mara yimo kwa Mpwalume nikunkeya, “nipala mutwe wa Yohana m'batizaji musahani.” **26** Mpwalume atesikitishwa muno, lakini mwalowa kilapo ni ugeni awesike kwaa kukana sa ayopike ywa mwanza. **27** Mpwalume kabatuma asikali kati ya balyo alinzi bake ni kubalagiya bayende kunnetia mutwe wa Yohana. Mlinzi ayei kunkata mutwe aii kifungoni. **28** Kaleta mutwe wabii musahani ni kumpeya ywa muenza ni muenza ni ywembe kumpeya mao bake. **29** Anafunzi bake kabayowa, kabayenda kuntola mwili wake kabayenda kuusika mmakaburi. **30** Mitume, bakusanyike kulonge ya Yesu, kabankokeya yote agabatei ni ago kabayegana. **31** Naye kababakiya, “muise mwabenge pandu pa kiiyo, tupomoli kwa muda” bandu banyansima baisi ni kuboka, hata bapatike kwaa kulya. **32** Kaba kwela ngalaba kabayenda pandu pafaragha yika yabe. **33** Lakini bababweni kababoka ni benge baatangike kwa pamwepe babatwike ni magolo nnemausima, Ni bembe baike kabla yabe. **34** Kuika pwani babweni kipenga sa bandu, kababonia kiya, mana babi kati ngondo bakosike nsuka. Ni katumbwa kubayegana mambo ganmyansima. **35** Muda yaugendelile benepunzi baisi kabankokeya, “pano mahala pa faragha ni m uda uyendelil. **36** Ubalage bayende ijiji ya jirani balkapemi kilalyo.” **37** Kabayangwa kakoya.”mwapeyi mwenga kilalyo.”Kabankokeya “Tuwesa kuyenda kupema mikate yenyen thamani ya dinari mia ibele ni kuapayaa balye? **38** Kabakokeya,'m'bi ni mikate ilenga? yendaye mkalole.” palyo bapatike kaba mwalya “Mikate mitano ni omba abele.” **39** Kabaakokeya bandu batami ipungu ipungu kunani ya manyei mabee. **40** Kabaataminya ipungu ipungu ya bandu mia kwa hamsini. **41** Katola mikate mitano ni omba abele, ni kulola kunani, kaibariki kuapaya benepunzi babeke kulongeya ipungu ni kubagana omba kwa bandu bote. **42** Kabalya bote ni kuyukuta. **43** Kabakusanya ipande ya mikate ya iigile kuitwelya itondo komi ni ibele, ni ipande ya omba pia. **44** Ni bai analome elfu tano balii mikate. **45** Kabaakokeya bakwele mmashua bayende kundo kwenge, hadi Bethsaida, wakati ywembe kabalaga makutano. **46** Palyo baboi ayei ukiogolo kuyopa. **47** Kitamunyo, mashua yabe yaii katikati ya bahari, nin ywembe aiyika nchi kavu. **48** Kabaabona kabakunda masaka kupiga kasia mwalo upepo wainkale. Karibu ya bwamba kabakata, **49** Lakini kabatyanga kunani ya mmase, na apaikuwapeta. Palyo bamweni katyanga kunani ya mase kabayingiwa ni masaka balongwage misimu kabaguta. **50** Kwasababu bamweni kabatwelya masaka, mara kabaakokeye 'mube majasiri.”nenga. kana m'be ni masaka” **51** Kayingia mmashua, ni

upepo kautolya, ni bembe kaba nkanganya muno. **52** Eyo batangite kwa maana ya ile mikate, malango gabe gabii masunu. **53** Balokike upande wanyaibele, baike nnema wa Genesareti mashua yayei nanga. **54** Kupita kunza ya mashua, kabantanga. **55** Kababutuka mkoa nsima kutangaza, kabatumbua kubaleta abinye mmasela palyo bayowine andoisa. **56** Palyo ayingii ukijiji, mjin au nnema, abinye bababei pa'lisoko ni kaban'yopa bakamwe lipendo lya ngobo yake awatei, ni bate balyo bakamwile baponi.

7 Mafarisayo ni baandisi baumi Yerusarem bakusanyikekunteteleka ywembe. **2** Ababweni banapunzi bake kabalya mikate ni makoko najisi, maisukike kwaa. **3** Mafarisayo ni mayahudi balya kwaa mpaka basuke maboko gabe bwiso. **4** (Mafarisayo kababuya kuoma kusoko, balya kwa mpaka bayonge wete ni kubi sheria yenge bando kuikota kati ya kusuka ikombe, iteleko, igombo ya shaba ni viti ya matuma wakali waulya kilalyo). **5** mafarisayo ni aandishi kabanlokiya Yesu, “Walowa kele benepunzi bako batenda kwaa kati ya matendo agoi, balya mikate bila ya kuagua maboko?” **6** Ywembe kabaakokeya, “Isaya atabirike bwiso mwenga mwaboso. Kaandika 'Wandu aba banieshimu pankanwa bai, miyo gabe ibikutaru ni nee. **7** Banitendi ibada ya uboso, bayegana sheria ya bandu kati mapokeo yabe.' **8** Muileki sheria ya Nnongo ni kukamuliya kandende kandende sheria ya bandu. **9** Kakoya kwabe,'Muikani amrin ya Nnongo kwa urai mpate kuyendelya ni tamaduni zenu. **10** Musa alongei m'baeshimu tatee ni mao binu nin ywembe akaiye mabou ya tate bake ni mao bake hakika ba waaa” **11** Lakini mwendakoya, mundu kakoya kwa tate ba ao mao bake, “sosote sa mpokea kuoma kwango ni hazina ya Hekalu,”'(kakoya kwamba iomi kwa Nnongo.' **12** Eyo unnekeya kwa kutenda kilebe sosote sa mwalo wa tate au mao bake. **13** Muisarawa amri ya Nnongo, mutenda mila yinu, Ni menge ganyansima kati ayo mutenda.” **14** Kabakema kabakusanyika ni kabakokeya “mumbekanyi nee, mwabote na mundange. **15** Kilebe sosote kuoma kunza kinsapwa kwa mundu, Bali sa kimpita mundu ndicho kiwesa kunsapwa mundu. **16** (kombokiya: mstari gono, “mana mundu yeyote abi ni makutu ga kupekanya, na ayowe” Ntopo kwenye nakala ya samani). **17** Yesu abalei pakipenga ni kuyingia ukaya, benepunzi bake kabanlokiya kuhusu mpwano ogo. **18** Yesu kakoya, “ni mwenga nke balo kutanga? mbona kwaa sa kin'yingia mundu kinsapwa kwaa, **19** Mwalo kiwesa kwaa kuyingiya kwimoyo, lakini kiyingiya ndumbo yake ni kupita kuyenda kumwitu. kwa mayegeyo gano Yesu ate ilalyo yote kuba halali. **20** Kakoya,'sakimpita mundu ndicho kinsapuaso, **21** Kwakuwa kioma nkati ya mundu, ni kunza ya moyo, kupita mawazo maovu, uzinzi, bwii, kubulaga, **22** Kubelenya, tamaa mbaya, maovu, bwii, ni ujinga. **23** Maovu gano gote gaoma nkati, galyo gansapuwa mundu.” **24** ayumwike ni kuboka palyo ni kuyenda mkoani Tiro ni Sidoni. Ayingii nnyumba na atekana mundu kutanga kati abi apo, lakini werekine kwaa kumuuya. **25** Lakini gafla nnwawa abii ni mwana nsunu abi ni nsela ayowine habari yake kaisa ni kutomboka mmagolo gake. **26** Nwawa ayo ai Myunani, likabila la Kifoeniki kun'yopa ni kumpembela ambenge nsela ai kumutwe ya kaenza kake. **27** Yesu kankokeya ywa nnwawa, “balekee bana balye wete, mwilo kutoa nkate wa bana kunlekelya mbwa.' **28** Nnwawa kamyangwa nikukoya,'Eena Amwenye mbwa pae ya meza kulya maigala ya kilalyo sa bana.” **29** Kankokeya, “Mwalo ukoiye iyeya ubi huru kuyenda pensela ampii muenza wako.” **30** Nnwawa abui ukaya ni kum'bona muenza wake agonzike palusase, ni nsela ampii. **31** Yesu apii kuinza ya mkoa wa Tiro ni kupeta Siodoni kuyenda bahari ya Galilayampaka kumbwega ya Dikapolisi. **32** Ni kabannetya mundu mbogoso na abiawesa kwaa longela bwiso, kabampembela Yrsu abeke luboko kunani yake. **33** kampiya kunza ya kipenga kwa siri, ni nngozi yake mmakutu, ni baada ya kuunamata, kakamwa lulimi lwake. **34** Kaalola kunani kumbengo, kapomwa kunkokeya “Efata” Eyo kukoya “Talauka.” **35** Muda gogolyo makutu gayowike, ni sa sa satabike lulimi sa pimwanike na kaalongela bwiso. **36** Kabaakokeya kana bankokeye mundu yoyote, ila kila ya akanikeye, bembe kabazidi kulongela ni kukoya kwa bandu. **37** Hakika batekanganywa ni kukoya, “Atei kila kilebe bwiso atei mbogoso kuyowa ni mbubu kulongela.

8 siku yeno, bai bandu banyansima, bai ntopo kilalyo. Yesu kabaakema benepunzi bake kabaakokeya, **2** Nibonia kiya bandu aba, bai ni nenga pamwepe lisiku lya itatu na atopo kilalyo. **3** Mana niatawinye bayende ukasabe bazimia mundela mwalowa njala, benge baomi kutalu muno. **4** Benepunzi bake kaban'yangwa, tupata kwako mikate yanyansima ya kuyukuta bandu abo bote paeneo leno lilekine? **5** kabaalokiya “m'bi ni ipanga ilengaya mikate? kabakoya “Saba”. **6** Kabaakokeya bandu bote batame pae. Kaaitola mikate Saba, kaanshukuru Nnongo ni kuitekwana. Kabapeya benepunzi bake baibeke kulongo yabe ni bembe kaabaibeka kulonge ya balyo bandu batami. **7** Pia aini omba asunu asunu kidogo, baada ya

kushukuru kabaakokeya benepunzi bake baapaye ni aba iyeya. 8 Kabalya ni kuyukuta. Ni kaba konza ya ipande 9 iigile itondo ikolo saba. Bakalibile bandu elfu ina. Na kabaleka bayende. 10 Kuyingya mmashua Ni benepunzi bake, kabayenda ukanda wa Dalmanuta. 11 Mafarisayo kabapita kunza Ni kutumbua ni ywembe. Bapala abapaye ishara kuoma kwa 12 Nnongo, kwa kumgeya. Katafakari muno kumoyo kakoya, “Mwalowa kele kibelei seno kipala ishala? Niakokeya mwenga kweli ntopo ishala ipita kwa kibelei seno.” 13 Kabaleka, kuyingya mmashua, kaboka kuyenda upande wenge. 14 Benepunzi bayebwike kutola mikate, bai ni kipande kimo said mmashua. Kabakaya ni kuakokeya, 15 M'be Ni minyo muiluile ni chachu ya farisayo ni chachu ya Herode. 16 Benepunzi kabakayana bene kwa bene, “mwalo twatopo mikate.” 17 Yesu kalitanga leno, kabaakokeya “Mwalowa kele mukayana mwalo wa kutobaa mikate? bado mutangikwe kwaa? ntangike kwaa? mioyo yenu ibi yoyolo? 18 M'bi Ni minyo, m'bona kwaa? m'bi Ni makutu, muyowa kwaa? mukombokiya kwaa? 19 Nabagine mikate mitano kwa bandu elfu tano mwatweti itondi ilenga itwelii ipande ya mikate? kaban'yangwa “komi ni ibele.” 20 Palyo nabagine mikate Saba kwa bandu elfu ina, mwatweti itondo ilenga? 21 Kabakaya “Saba” Kabaakokeya nke bado kutanga? 22 Kabaisa Bethsaida, bandu apo banletike mundu ndolo kwa Yesu, kabampembela Yesu ankamwe. 23 Yesu kankamwa ywa mundu ndolo, ni kunlongoya konza ya kijiji. Palyo aunike mata kunani ya minyo gake ni katondobeya luboko kunani yake, kunnokiya ubona sosote? 24 Aloi kunani Ni kukoya, “Nibona bandu kati mikongo ityanga.” 25 Kaatondobeya tena maboko kunani ya minyo gake, mundu ywa kagumukwa minyo gake, abweni tena kila kilebe bwiso. 26 Yesu kanneka ayende ukaya ni kunkokeya “kana uyingii mjini.” 27 Yesu kaboka Ni benepunzi bake kuyenda ijiji ya Kaiseria ya Filipi. Mundela kabaalokiya benepunzi “Bandu bakoya nee nyai?”. 28 Kaban'yangwa kabakoya “Yohana mbatizaji.” Benge bakoya “Eliya” Ni benge, “Yumo ba Nabii.” 29 Kabaalokiya, “mwenga mukoya nenga nyai?” Petro kankokeya, “wenga wa Kirisitu.” 30 Yesu kabakotoya kana bamwali mundu kuhusu ywembe. 31 Kaumba kuwayegana kuba mwana wa Adamu lazima akunde masaka kwa mambo mengi, na bankana iongozi ni akolo la makuhani, ni aandishi, na abulagwa, ni baada ya siku tatu ayoka. 32 Akoiye gano kunza. Petro kantola pambene ni kutumbua kunkaya. 33 Yesu atendebwike ni kualola benepunzi bake ni ni kunkoya Petro nikukoya “peta ukuogo sango nsela uyogopa kwaa mambo ya Nnongo isipokuwa mao ga bandu.” 34 Kisha kabakema bandu banyansima pamope ni benepunzi bake, ni kuubaalya, “mana kubi ni mundu apala kunikota, aikane mwene, atole msalaba wake na angote. 35 Ywa apala kuyaokoa maisha gake, agataga na gwaagataga maisha gake mwalowa nee ni mwalowa injili atayaokoa. 36 Insaidia kele mundu, kuba ni ulimwengu wote, na kisha kuba ni asara ya maisha gake gote? 37 Mundu awesa kupiya kele badala ya maisha yake. 38 Yeyote anibonia oi ni muyaulio gango kwa kubelei seno sa uzinzi na kibelei sa bene sambi, mwana wa Adamu ambonia oni palyo aisa pa apwalume wa Tate bamwepe ni malaika atakatifu.

9 Na akoiye kwabe “Hakika ni kaya winu, nkati yino kana bandu bayemi pano bawakina mpaka baabone upwalume wa Nnongo kauisa kwa ngupu. 2 Ni baada ya siku ya sita Yesu abatweti Petro, Yakobo ni Yohana pamope ni ywembe pannema, yika yabe. Katumbua kubadilika kulonge yabe. 3 Ngobo yake yatumbuani kung'aa muno, maupe muno, maupe kuliko mng'arishaji gwengi pano duniani. 4 Eliya ni Musa kabapita kulonge yabe, na kabalongela ni Yesu. 5 Petro kayangwa kunkokeya Yesu, “Mwalimu, mwema twenga kuba pano, ni tusenge ibada itatu, kimo sako, kimo sa Musa, ni senge sa Eliya.” 6 (Mwalo atangike kwaa sakukoya, bateyogopa muno) 7 Liunge kalipitia ni kubagubika. Sauti saipita kuliunde kaikoya “Yono banangu mpendwa, mumpikanyi ywembe. 8 Gafla palyo baibalola, baambweni kwa yeyote pamwepe ni bembe, baambweni Yesu bai. 9 Palyo kabaaliuka kuoma akitombe, kabaakini kiya kumwalithia mundu yoyote galyo bagabweni mpaka mwana wa Adamu kayoka kuoma kwa bandu bawile. 10 Kabatunza mambo yabe bene. Lakini kabalokiyana bene kwa bene maana yake kele “kuyoka kuoma kwa bandu bawile. 11 Kabanlokiya Yesu, “Mwalowa kele aandishi ukoya lazima Eliya aise kwanza?” 12 Kaabakiya, “Eliya aisa kutoka ilebe yote. Mwalowa kele iandikwe mwana wa Adamu aakunda masaka ganyansima ni bandu kunkana?” 13 Niabakiya Eliya atangike, na baantei ya bapendike, kati ya maandiko gakoya kwake. 14 Kubaya kwa benepunzi, baabweni bandu banyansima batetelike ni Masadukayo bai kaba bishana. 15 Kummona bai, kipenda sote sate kanganya ni kumbutia kumsalimia. 16 Kabaanlokiya benepunzi bake, mbishana nao kelee? 17 Yumo mwa mukipenga kayangwaa, “Mwalimu nanlekite manango kwako, aii ni nsela atei kana alongele, 18 Na kumtenda alendeme ni kuntomboya pae, ni kupita litutuma munkanwa na kutauna mino ni

kung'ong'onala. Nayopite benepunzi bako bampiye nsela lakini bawesike kwaa. **19** Kabayangwaa, “Kilebe kisicho amini na tama nimwee kwa muda gani? Natoliana nimwee mpaka lini? Nneteni kwango. **20** Kbanneta mwanage, nsela paamweni Yesu, kan'yeya kulendema. Mwisembe katomboka pae ni kupita litutuma munkanwa. **21** Yesu kankokiya tate bake, “ubinyo ubi kwa muda gani? tate kabayangwa” tangu unangota. **22** Mara yenge atombokeya kwa moto au mmase, n kujaribu kumpoteya. Kama uwesa panga sosote ya tuboniekiya utuyangate.” **23** Yesu kankokeya “Mana ubi tayari? Kila kilebe sando wesekana kwa ywe aminiye.” **24** Tate ya mwana kalela ni kukoya, “Nando amini niyangate kuto kuamini kwango.” **25** Palyo Yesu abweni kipenga sa bandu kakibutukiya kwabe, kaankopokia nsela ni kukoya, wenga nsela mbubu ni mbogoso, nando kubakiya nneke, kana uyingii keake lelo. **26** Kalela kwa lukalanga ni kuntaabiya mwana ni nsela kaaboka. Mwana abonike kati atewaa. Bingi kabakoya “Awile,” **27** Yesu kan'tola ni luboko kan'yinua, ni mwana kayema. **28** Iyo Yesu ayingii nnyumba, benepunzi bake kabanlokiya faragha, “mwalowa kele tuwesike kwaa kumpiya?” **29** Kabakiya “Kati iyeya apita kwa ila kwa mayopeyo.” **30** Bapii palyo kupitya Galilaya, Aakani kutanga mundu yeyote yaa kutanga palyo babile. **31** Mwalo abikabayengana benepunzi bake. Kabanakokeya mwana wa Adamu aikiywa mmaboko ga bandu, na bambulaga, palyo abi awile, atama siku tatu ayoka tena.” **32** Lakini baatangike kwaa mayegeyo gano na bayogwipe kunnkiya. **33** Ndipo baike Karperinaumu. Palyo bai nnyumba kabalokiya “mwalongelage kele mwamundela? **34** Bayangwi kwaa batami poloi. baikababishana mundela nyai aimpendo muno. **35** Aatami pae kabakema komi ni ibele pamwepe, na kalongela nabo “Ywa apala kwa wa kwanza ni lazima abe wa mwisho ni mtumishi wa bote. **36** Kantola mwana nnangota kambeka kati yabe. Kantola mmaboko gake kakoya. **37** Ywa ampokeyae mwana kati ay o kwa lina lyango, pia anipokile ni nee, na mana abi mundu amenpokea, ambokya kwaa nee bai, niywa andumike. **38** Yohana kankokeya, “Mwalimu twammweni mundu kapiya nsela kwa lina lyako tukankotaya, mwalo atubengeya kwaa” **39** Yesu kakoya, “kana munkataya, mwalo ntopo atenda kasi nglo kwa lina lyango na baadae akoye lina ulyo linoike kwaa kwango.” **40** Ywa atupenga kwaa bai ai pamwepe ni twenga. **41** Ywa akupaya kikombe sa mase ga kunywaa mwalo abi ni Kirisitu, nando kubakiya, Ataga kwaa thawabu yake. **42** Ywa abakosya bana anangota balyo bangota nee, yai bwiso kutabwa libwe la kusagia paingo ni kutangwa baharini. **43** Mana luboko lwako utei kwa bwiso ulukeng'ende, nantali kuyingi pankoto bila lubko kuliko kuyingia pahukumu ni maboko gako gote. Kumoto “uimika kwaa” **(Geenna g1067)** **44** (Itange mistari yeno, “Pandu punza bawakwa ni moto uimika kwaa.” Ntopo nnakala za kale) **45** Mana lugolo lwako litei kwa bwiso, lukeng'ende. Ni bwiso kuyingi kuukoto ni nkilema, kuliko kulagena kuhukumu ni magolo mabele. **(Geenna g1067)** **46** (Itange mistari gono, pandu punza bawakwaa ni moto uimika kwaa”ntopo mu nakala za kale) **47** Mana liyo lyako litei kwa bwiso lipiye. Bwiso kuyingia kuufalme wa Nnongo ni liyo limo, kuliko kuba ni minyo mabele kutagwa kuzimu. **(Geenna g1067)** **48** Pandu pabi ni punza banga waa, no moto wangaimika. **49** Kwa kubaa kila mundu akolezwa mni moto. **50** Mwinyo unoike, mana mwinyo utagike ladha yake watenda buli kubukiya ladha yake? Mube ni mwinyo nkati yinu mwabene, ni mube ni amani kila yumo.

10 Yesu aboi ni kuyenda mkoa wa Uyahudi ni eneo la kulonge ya lupondo Yordani, ni makutano bambengeiye, kabayegana tena, kati ya ibii kawaida yake kutenda. **2** Ni Mafarisayo baisi kun'geya, kabanlokiya “ni bwiso nnalome kunneka nyumbo wake?” **3** Yesu kabayangwa, “Musa abakokiye buli?” **4** Kabakoya “Musa aloywi kuandika seti sa kurekana ni kumbenga nnwawa.” **5** “Mwalowa kunonopa mioyo yinu ndio maana aliwaandikia yino sheria. Yesu kabakokeya. **6** “Kuoma mwanzo wa uumbaji,'Nnongo aumbike nnwawa ni nnalome.' **7** Nnalome kabaleka tate ni mao bake ni kuungana ni ayumbo bake, **8** Ni abo abele babamwili gumo, baba ubili kwaa lelo, bali mwili gumo. **9** Eso akitei Nnongo kuba simo kanaaakibangane.” **10** Wakati bai nnyumba benepunzi bake kabaanlokiya kuhusu leno. **11** Kabaakokiya, “Ywa anneka nnyumbo wee ni kutola nnwawa wenge, enda libekenya. **12** Nnwawa ni ywembe mana anneki nsengo wake ni kutolwa ni nnalome ywenge, atenda libelenga.” **13** Ni bembe kaba nnetia banababe anangota abakamwee, lakini benepunzi kabaakalikiya. **14** Yesu palyo atangike apulaike kwaa kabaakokeya, “Alekeya bana basunu baise kwango na kana m'bakanikiye, kati bano upwalume wa Nnongo ni wabe. **15** Kweli nando kuwalokiya, ywa atami kupokya upwalume wa Nnongo kati mwana nnangota hakika ayingia kwaa kumpwalume wa Nnongo. **16** Kaatola bana mmaboko bake kaabariki kaabekya maboko kunani yabe. **17** Katumbua mwenza wake mundu yumo kambotokiya ni kupiga mayuwa kulonge yake, kanlokiya “mwalimu mwema, ndendebuli niweze

kurithi ukoto wa milele?" **(aiōnios g166)** **18** Yesu kakoya "mwalowa kele ungema mwema? Ntopo aliye mwema ila Nnongo yika yake. **19** Uzitangike amri: Kana ubulage, kana ubelenye, kana ubulage, kana uboswee, kana ukoye uboso, uba eshimu tate ni mao bako." **20** Mundu ywa kakoya, "mwalimu gono gote ni gatei tangu nge mwinsembe." **21** Yesu kanlola ni kumpenda, kankokiya, "Upongwa kilebe kimo. Inapaswa usuluse ilebe yote ubinayo na ubagane akeba, na ubani azina kumbengo. Ndipo uise ungote. **22** Akatike tamaa kwa mayegeyo gano, aboi kauzunika, kwa kubaa aii ni mali ganyansima. **23** Yesu aloi kulyo ni kolyo kababakiya benepunzi bake, "buli ni kunonopa matajiri kuyingii kuupwalume wa Nnongo! **24** Benepunzi batekanganya gano mayaulio. Yesu kabaakokeya yeya, "Bana kunonopa kunonopa kuyingi kupwalume wa Nnongo. **25** Nantali Ngamia kuyingia mukipole sa sindano kuliko tajiri kuyingi kuupwalume wa Nnongo! **26** Batekanganya muno kabakoya, "Eyo nyai ataokoka" **27** Yesu kabalola ni kukoya, "kwa bandu iwesekana kwaa, lakini sio kwa Nnongo. Kwa Nnongo gote gando wesekan." **28** Petro katumbua kulongela naye, "lola tulei gote na ttukubengeiye we." **29** Yesu kakoya, "ukweli niakokiya mwenga ntopo alei nyumba, mwasage alombo bake, mao bake, tate bake, bana bake, bwee, mwalo wa nee ni mwalo wa Injili, **30** Ambaye apokeya kwa mara mia zaidi ya sasa pano Duniani, nsengo, mwasa, nnombo, mao. bana, ni bwee, kwa masaka ni ulimwengu uisaa, ukoto wa milele. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** Bingi ba kwanza baba ba mwiso ni balyo ba mwisho baba ba kwanza." **32** Mundela kabayenda Yerusalem, Yesu abi kulonge yabe. Benepunzi batekanganya ni balyo ai kabaa kota ukyogo kaba yogopa. Yesu kabapinya pambwega balyo komi ni ibele na kutumbwa kuakokeya eso sa mpitia mbeyambe. **33** Lola, tuyenda mpaka Yerusalem, ni mwana wa Adamu aikinywa kwaa makuhani akolo ni aandishi. Wataukumu awee ni kumpiya kwa bandu ba mataifa. **34** Watamdhihaki, bamuunia mata, bampumunda fimbo na kumbulaga. Lakini lisiku nyaitatu ayoka." **35** Yakobo ni Yohana, bana ba Zebedayo, baisi kwake ni kukoya, "Mwalimu tukupala ututtendi sosote sa tukuyopa." **36** Kabaakokeya, "mpala niatendi kele? **37** Kabakoya "Tupala kutama mwenga nkeya." **38** Yesu kayangwa, mtangite kwa eso muyopa. muwesa kunywa kikombo eso nannywea nenga au kustahamili ubatizo ago napatizana? **39** Kabankokeya "Twando wesa" Yesu kabakokeya, "kikombe eso na nywea mtakinywea. Ni ubatizo ambao kwabe nmebatizwa, mtastahili. **40** Ywa atama kuluboko lwango lwa mmulyo au luboko lwango lwa nkeya nenga kwa wa upiya, kwa balyo ukasabe bayomwile kuandaa." **41** Balyo benepunzi benge komi ya bayowine gano, kabatumbwa kuakasirikia Yakobo ni Yohana. **42** Yesu kabakema ni kukoya, "mwandotanga balyo badhaniwa kuba atawala wa bandu ba mataifa huwatawala, Ni bandu babe mashuhuri huwaonyesha mamlaka kunani yabe." **43** Lakini upaswa kwaa kuba eno nkati yinu. ywa aba mpendo kati yinu lazima atumikii, **44** Ni ywa aba wakwanza nkati yinu ni lazima abe mmanda wa bote. **45** Mwalo mwana wa Adamu aisi kwa kutunukiwa bali aisi kutumika, ni kuyaoiya maisha gake kwa faida ya bingi." **46** wakaja Yeriko. Palyo kaboka Yeriko ni benepunzi bake ni kipenga sa nyansima, Mwana wa Timayo, Batimayo, kipofu myopaji, atami mmbwega ya ndela. **47** Palyo ayomi kuba Yesu Mnazareti katumbua kupiya lukalanga kakoya, "Yesu mwana wa DaudiYesu nibonee kiya. **48** Bingi kabankoya wa ndolo, kabankokeya anyamale. Lakini kalela kwa sauti ngolo, Mwana wa Daudi nibone kiya!' **49** Yesu kayema ni kukoya akemwe. Kabakoya, baa ngangale! Yinuka! Yesu ando kukema." **50** Kalitaga pambwega likoti lyake kabutuka kuyenda kwa Yesu. **51** Yesu kan'yangwa ni kukoya, "upala nikutendi kele?" Ywa nnalome ndolo kayangwa, "mwalimu nipala kubona." **52** Yesu kambakiya, Yenda, imani yakuponinye."papo hapo kagagumukuka, ni kunkota Yesu mu ndela.

11 Wakati ogo baisi Yerusarem, kalibu ya Besthfage ni Bethania, pakitombe sa mizeituni, Yesu atumike abele kati ya balyo benepunzi bake **2** Ni kuakokeya "Muyende ukijiji sa kibii kalibu ni twee. mana muujingile omo, mwammona mwana mbonda, ambaye anakwelwa kwaa. Mtabaye na munnete kwango. **3** Mana api mundu kubalokiya mwalowa kele ntenda iyeya? Mbakiyaye Bwana ando kumpala na ambukiya pano." **4** Bayei ni kummona mwana mbonda kunza ya mlango kwenye mtaa wa palai ni membe kabaamuundua. **5** Ni bandu bai bayemi palyo na kabaakokeya "Mutenda kele kumbundua mwana mbonda oyo?" **6** Kabaakokeya katu ya abalogoli Yesu, ni bandu kabaaleka ayende. **7** Benepunzi abele banletike mwana mbonda kwa Yesu na kabatandika ngobo yabe kunani ili Yesu awese kukwela. **8** Bandi banyaansima kabatandika ngobo yabe mundela ni benge batandike matambe galyo batekwi mmigonda. **9** Balyo bayei kulonge yake ni balyo bankotike kaba guta "Hosana! Abarikiwe aisa kwa lina lya Bwana." **10** Ubarikiwe upwalume ogo uisa watate bitu Daudi! Hosana kwa aliye kunani. **11** Ndipo Yesu ayingii

Yerusalem na ayei hekaluni na aloi kila kilebe. Muda wa yei, ayei Bethania pamwepe ni komi ni ibele. **12** Lisiku lya nyaibele, palyo kabakuya kuoma Bethania, abi ni njara. **13** Abweni ntela wa kumwitu ubi ni manyei kutalu ayei kulola kama kubi ni kilebe mwa nnani. **14** Kankokeya, “Ntopo wa ulya matunda kuoma kwako lelo.” Benepunzi bake bayowine. **(aiōn g165)** **15** Baisi Yerusalem ni ywembe kayingia muhekalu katumbua kubapiya panza asalusaji ni anunuzi muhekalu. Kagalwa mesa za wabadilishaji pwela ni vitu vya asulusa ngunda. **16** Kakanikiya kwa mundu yeyote kupotwa kilebe sosote muhekalu sa kisalulwage. **17** Kabayegana ni kukoya, “je iandikwe kwaa, nyumba yango yakemwa nyumba ya sala kwa mataifa gote? lakini mutei lipango lya anyang'anyi.” **18** Makuhani akolo ni aandishi bayowine ga akoyage, ni bembe kabapala ndela ya kum'bulaga. Hata hivyo bayogwipe mwalo bandu banyansima batekanganywa ni mapundisho gake. **19** Kila pa yaike kitamunyo baboi mjini. **20** Kabatyanga bwamba, baabweni ntela wa mmwitu uyomike mpaka mikega gake yake. **21** Petro kakombokya ni kukoya “Rabi lola, ntela wa mmwitu wa ulaanike uyomi.” **22** Yesu kabayangwa, mube ni imani kwa Nnongo. **23** Amini nando kuwakoya kila ywa akikokeyue kitombe seno,'Boka na ukaitage wa mwene baharini mana kana ntopo masaka kumoyo wake lakini abi ni imani sa akoiye sapitya, Eyo ndivyo Nnongo atenda. **24** Eyo nendo kuwabakiya kila kilebe sa muyopa ni kulokiya kwa ajiri yake, amini ni mpokile navyo vya ba vinu. **25** Wakati wa kuyema ni kuyopa, mnapaswa kusamehe sambi naso dhidi ya mundu ywenge, ili Tate binu bambinguni abasameeni mwenga mukosa yinu. **26** (Zingatia: mstari uno, Lakini msipo samehe tate binu wa mbinguni ni ywembe hata wasamehe masambi ginu. ntopo mu mistari ga kale) **27** Baisi Yerusalem kwa mara yenge. Yesu katyanga hekaluni, Makuhani akolo, aandishi ni agoi baisi kwake. **28** Kabankokeya, kwa mamlaga gani utenda iyeya?” Nyai akupei mamlaka ya kutenda gano?” **29** Yesu kabakokeya, naalokiya swali limo. Nikokeyage nani naakokeya nitenda gano kwa mamlaka ga nyai. **30** Je, ubatizo wa Yohana wa omi mbinguni au wapii kwa bandu? Niyangwaye.” **31** Kabajadiliana bene kwa bene kabashindana ni kukoya “mana tukoiye kuoma mbinguni, akoya mwalowa kele hamkumuamini? **32** Mana twakoya kuomba kwa bandu, ... “Bayogwipe bandu, mwalo bote bakoyage Yohana abi nabii. **33** Kabam'yangwa Yesu ni kukoya, “Tutangike kwaa” Yesu kabakokeya, “wala nenga nabakiya kwaa kwa mamlaka gani nitenda gano.

12 Yesu katumbua kuayegana kwa mifano. Kakoya mundu apandike nngonda wa mizabibu, kuliteteleya lubego na kuemba likinga la kusudikia mvinyo. kasema mnara na kaupangisha nngonda wa zabibu kwa alemi wa zabibu kaboka kutalu. **2** Palyo muda uike, amtumike mtumishi kwa alemi ba zabibu kupokya matunda kuoma kumigonda ya zabibu. **3** Kaba m'boywa, kabampumunda, na kabam'benga bila ya kumpaya kilebe. **4** Kantuma kwabe ntumishi ywenge, kabampumunda kumutwe ni kuntendeya mambo ya oni. **5** Bado kantuma ywenge yeya, ni yono yumo kabambulaga. Na benge kabantenda mahoba kati aga. Kaba ankombwa benge kaaam'bulaga. **6** Aigile mundu yumo wa kuntuma mwana mpendwa. Ni ywembe awi wa mwisho kutumwa kwabe. Kakoya “Watamsheshim mwanango.” **7** Lakini wapangaji kabakoyana bene kwa bene “Yono ndie mrithi. Isaye, tum'bulage ni mrithi wa ba witu.” **8** Kaba n'yola, kaba m'bulaga ni kuntaga kunza ya nngonda wa mizabibu. **9** Kwa eyo, atenda kele mwene n'ngonda wa mizabibu? Aisa ni kubaangamiza alemi ba mizabibu na kuapaya benge n'gonda wa zabibu. **10** Msomike kwaa andiko elo? Libwe ambalo ajenzi balikani, libi libwe la kumbwega. **11** Leno lapii kwa Bwana, na lakukanganya kumminyo gitu. **12** Bapai kunkamwa Yesu, lakini baypgwipe kipenga sa bandu, batangike kuba aabakiye mfano wa kilebe soo. Eyo kabanneka kaba boka. **13** Kabatuma mafarisayo ni Maherodia ili kuntega kwa mayegeyo. **14** Palyo baike, kabankokeya, “Mwalimu, tutangike ukani mayegeyo gegote ni upendelya kwaa bandu. Uyengana ndela ya Nnongo bwiso. Je, inoike kulepa kodi kwa kaisari au la? Je tulepe au tukotoke?” **15** Yesu kabayangwa uboso wabe nikuakokeya, “Mwalowa kele mwando n'geya? Mbayaye Dinari ni ilole.” **16** Kabaleta yimo kwa Yesu, kabaakokeya ni sura ya nyai ni gano maandishi ga nyai? kabakoya “Ya kaisari.”Kabakokeya **17** Yesu kabakokeya, mpayaye kaisari ilebe ya kaisari ni Nnongo ilebe ya Nnongo.”Kabankanganya. **18** Kisha Masadukayo, bakoyae ntopo mfufuo, kaban'yendelelya. kabannokiya, kabakoya, **19** “Mwalimu Musa atuandikie kuba, mana mundu awile ni kunleka nnwawa kiogo yake, lakini alei kwa nwawa, mundu kantola wa nnwawa wa nlongoe, ni kuipatia bana mwalo wa nlongoe. **20** Kwai ni alongo saba, wakwanza atweti nnwawa kawaa, alei kwa bana, **21** Wa nya ibele kantola ni ywembe kawaa, alei kwaa bana. Na wanyaitatu iyeya. **22** Ni wasaba awile bila yakuleka bana. mwisho ywa nnwawa ni ywembe kawaa. **23** Wakati wa ufufuo, kabayoka tena. Je, aba nyumbo wa nyai? Balyo alongo saba

bote bai nyumbo wabe. 24 Yesu kabakokeya, “Je hii mwalo ntebosolwa, mwalo ntangike kwaa maandiko wa ngupu ya Nnongo?” 25 Wakati wa kuyoka kubaa kuoma kuwaa, batola kwaa wala kuyingiya malisengele, baba kati malaika wa mbinguni. 26 Kuhusu kuyoka kuoma bandu bawile, msomike kwaa kitabu sa Musa, muhabari za kichaka, Ya Nnongo akoya ni kunkokeya, Nenga Nnongo wa Abrahimu, ni Nnongo wa Isaka, ni Nnongo wa Yakobo?' 27 Ywembe Nnongo kwa wa bandu bawile, bali Nnongo wa akoto. Ni kunza kunza mpotile.” 28 Mwandisi yumo aisi ni kugayowa malongelo ago abweni; Yesu ayangwi bwiso. Kanlokiya “Je ni amri gani iliyo ya muhimu muno kuliko yenge?” 29 Yesu kayangwa, “ya muhimu yeno, “Yekanya, Israel Nnongo witu, Bwana yumo bai. 30 Umpende Nnongo wako kwa moyo wako gote, kwa roho yako yote, kwa malango gako gote, ni kwa ngupu yako yote.' 31 Amri ya nyaibele yeno, “Mpende jirani kati ya uipenda ya uipenda wa mwene.” Ntopo yenge ngolo kupita yeno. ` 32 mwandishi kakoya, “bwiso mwalimu ukoya kweli kuba Nnongo yumo bai na ntopo ywenge zaidi yake. 33 Kumpenda ywembe kwa moyo gote, kwa malango gote, ni kwa ngupu zako zote ni kumpenda jirani yako kati mwene, ni muhimu kuliko mapitio ni dhabuhu za kuteketeza. 34 Palyo Yesu abweni apiiye jibu la busara, kaankokeya “Wenga hauko kutalu ni upwalume wa Nnongo” kuoma hapo ntopo hata yumo annokiye Yesu swali lolote. 35 Ni Yesu kayangwa, wakati apundisha mu hekalu, kakoya, “je, baandishi hukoya kuwa Kristo ni mwana wa Daudi? 36 Daudi mwene muroho mtakatifu, akoiye, “Bwana akoiye kwaa bwana wango, tama kuluboko lwango lwa mmayo, mpaka niatei maadui wako kuba pae ya magolo gako.' 37 Mwene Daudi ankema Kristo,'Bwana' Je, ni mwana wa Daudi buli? Na bandu banyansima bampekanyi kwa Pulaa. 38 Mmayegano gake Yesu kakoya, Ntame kutalu ni aandishi bapenda alyanga ni nganzi ndaso ni kusali miano kwenye masoko. 39 Ni kutama mukiti sa akolo mmasinagogi na musiku kuu mwa pandu pa akolo. 40 Pia balya mmisengo ya ajane ni kuyopa mayopo malaso ili bandu bababone. Bano bandu bapokya hukumu ngolo. 41 Kisha Yesu atami pae pambwega ya lisanduku la sadaka nkati ya eneo la hekalu, ai kalola bandu kabayeya pwela yabe musanduku. Matajiri bingi babei pwela ya nsima. 42 Kisha nnwawa mjane nkeba kayeya ipande ibele thamani ya senti. 43 Kabakema benepunzi bake ni kuakokeya, “Amini nandokubakiya yono mjane ayeyi kiasi kikolo muno ya balyo bote bapiye mulisanduku la sadaka. 44 Bingi bapiiye kuoma ni ukolo wa kipato sabe. Lakini yonooo nnwawa mjane, kuoma ni ukeba wake ayeyi pwela yote ya utumi mmaisha gake.'

13 Yesu katyanga kuoma Hekaluni, mwenepunzi yumo kanlokiya, “Mwalimu lola malibe gano gakukanganya ni masengo!” 2 kam'bakiya, “Wandobona masengo gano makolo? Ntopo hata libwe limo laingia kunani ya lyenge la tomboywa kwa pae.” 3 Ni ywembe palyo atami kunani ya kitombe sa mizaituni ukiogo ya Hekalu, Petro, Yakobo, Yohana ni Andrea kabanlokiya kwa siri,” 4 Tubakiye gano mambo gaba lini? kele dalili ya upitia gano?” 5 Yesu katumbwa kuwabakiya, “mbe makini mundu kana aba potosha. 6 Bingi baisa kwa lina lyango kabakoya,'Ndiye Nenga' nawatawa potosha bingi. 7 Palyo mwayowa vita ni mayegeyo ya vita, kanamyogope, mambo gano gapitya bai, lakini kuke bado kuika mwisho. 8 Taifa lainuka kiogo ni taifa lyenge, ni upwalume ni upwalume wenge, pabaa ni malendemo ni njara, Gono mwanzo wa utungu. 9 Mbe minyo, Mwapelekwa mabarazani, na mwapengwa mmasinagogi, mwayemekwa kulonge ya utawala ni ya upwalume mwalo wa nee. Kati usaidi kwabe. 10 Injili lazima wete ihubiriwekumataifa gote. 11 Palyo baaboywa ni kuakabidhi, kana myogope kwa selo mwakikoya, nkati ya muda gogo, mwapaywa sa kukoya, mwaba kwa mwenga mwalongela bali Roho mtakatifu. 12 Nongo atanshitaki nnongo kubulaga, tate ni mwanage. Bana baakana tate 13 babe ni kusababisha babulagwe. Mwakanwa ni kila mundu mwalo wa lina lyango. Lakini ywa atama mpaka mwisho aokoka. 14 Mana mubweni chukizi lya uharibifu liyemi palyo lipaliwe kwa kuyema (asomaye ni atange) ndipo balyo bai kwa Yuda babutukiye ukitombe, 15 Ywa abi kunani ya nyumba kana aluke pae ya nyumba na kana atole kilebe sosote sa kibi kunza, 16 Ni ywa abi mugonda kana abuye kuisa kutola ngobo yake. 17 Lakini ole wabe alwawa bene tumbo ni balyo alwawa bai ni bana kabayonga eyo lisiku! 18 Muyope kana ipitye lisiku ya umande. 19 Paba ni masaka makolo iyo lisiku, ambayo ganopitya kwa tangu Nnongo aumbike Dunia. Mpaka mbeyambe ya inapitya kwaa na ipitya kwaa. 20 Mpaka Bwana palyo apongoya siku, ntopo yega yaokoka, lakini mwalowa atende, abo asagula, apongoya namba za siku. 21 Wakati huo mana mundu yeyote kabaakokeya, lola, Kristo abi pano! au 'Lola abi palyo!' kana mwamini. 22 Akriso wa ubocho ni anabii ba ubocho bapitya ni kupiya ishara ya maajabu. ili bababosolwe, Yamkini hata wateule. 23 M'be minyo! Nialogolile gano gote kabla ya wakati. 24 Baada ya matabiyo ya siku eyo, lisoba layeyelwa lubendo, mwei wapiya kwa wanga

wake. 25 Ndondwa ya tomboka kuoma kunani ni ngupu eyo ibi kunani ya lendema. 26 Apo bamwona mwana wa Adamu kaisa kuma unde kwa ngupu ngolo ni utukufu. 27 Aatuma malaika bake ni kuakusanya pamwepe ateule bake kuoma mbande ngoto ina za Dunia, kuoma mbande ngolo ina za Dunia, kuoma mwisho wa bwee mpaka mwisho wa maunde. 28 Muntela jifunzeni, kati litambe ya lipiya ni kubeka manyei gake, ndipo mwatanga kuba kiangazi kibi karibu. 29 Ndivyo mwabona mambo gano kagapitya, mulange abi karibu, ya nlango. 30 Kweli, nabakiya, seno kibelei kipeta kwa kutalu kabla mambo gano ganapitya. 31 Maunde ni bwee wapeta lakini mayaulyo gango gapeta kwaa. 32 Kuhusu eyo lisiku au saa, ntopo oyo atanga, hata malaika wa kunani, wala Mwana, ila Tate. 33 M'be minyo lola, mwalo ntangike kwaa muda gani yapitya. 34 Ni kati mundu ayenda safari: kaleka nsengo wake, ni kumbeka mbanda wake kuba ntawala wa nsengo, kila mundu ni kazi yake. Ni kum'bakiya mlinzi kutama minyo. 35 kwaiyo m'be minyo! kwani mtangike kwaa mwene nsengo lisiku gani ubuya ukasake, ya wezekana kitamunyo, kiloo, palyo nzogolo abeka, au bwamba. 36 Mana aisi gafla, kana akubone ugonzike. 37 Eso nikubakiya wenga ni m'bakiya kila mundu: kana mgonza.

14 Yabi siku ya nyaibele bai baada ya lisiku ya Pasaka ni mikate yangayeyelwa nzaso. Makuhani akolo ni baandishi bai kabapala namna ya kum'boywa Yesu kwa hila ni kum'bulaga. 2 Kwa kuwa bakoiye, “wakati gono kwa wa sikukuu, bandu kana baise kutenda gasia”. 3 Palyo Yesu abi Bethaia kaasake Simoni mkoma, kayenda pameza, nnwawa yumo kaisa ni chupa ya marashi ya nardo ya pwela ngolo muno, katula ni kuyitiya kumutwe wake. 4 Pai benge bakasilike, bate kokeyana bene kwa bene kabakoya”sa upotevu gono? 5 Manukato gano gabi kusulusa zaidi ya dinari mia tatu kabapaywa akeba.”Nibembe kabankoya. 6 Yesu kakoya 'Nnekaye yika yake. Munkundiya kele masaka? Alei kilebe kinoke kwangu. 7 Kila lisiku akeba m'binabo, muda wowote wa mana mupenda kuatendya ganoike atendyaye. Lakini muba kwa minee muda wote. 8 Atei sa akiwesike aipakiye yega yango mauta kwaajili ya masiko. 9 Kweli niabakiya, kila pandu injili apo ihubiriwa Dunia nzima, sa akitei nnwawa yono salongelwa kwa ukombokeyo wake. 10 Yuda Iskariote, yomo kati ya balyo komi ni ibele ayei kwa makuhani akolo ili apa kuapaya. 11 Akuhani akolo palyo bayowine iyeyo, bate pulai ni kuahidi kumpaya pwela. Katumbua kupala nafasi ya kumkabidhi kwabe. 12 lisiku ya kwanza ya mkate wanga yeyelwa nzaso palyo bapiiye mwana ngondolo wa pasaka, benepunzi bake kabankokeya, “Upala tuyende kwako tukaandae ili upate kulya kilalyo sa Pasaka?” 13 Kabatuma benepunzi bake abele kikualokiya, “Yendaye mjini mwabonagana ni nnalome apotwi kibenga. Munkengame. 14 Nyumba ayingya, nkotaye na nlokiyaye mwenye nsengo ogo “Mwalimu alokiye,” Kibii kwaa chumba cha ageni pandu nalya pasaka ni benepunzi bango?” 15 Aobonenya kyumba sa kunani kikolo kibii ni samani kibii yayari. Tendaye maandalizi kwa ajili yitu palyo.” 16 Benepunzi baboi kabayenda mjini babweni kila kilebe kati ya babakiywe, kabatengeneya kilalyo sa Pasaka. 17 Wakati yai kitamwinyo, aisi ni balyo komi ni ibele. 18 Kabaikaribia meza ni kulya, Yesu kakoya, “kweli nando kuabakiya, yumo kati yinu alya pamwepe ni nee angana.” 19 Bote kaba sikitika, yumo yumo kabankokeya “Balatu nenga kwaa?” 20 Yesu kayangwa ni kuakokiya, yumo kati ya komi ni ibele nkati yinu, yumo mbeyambe ayeya ndonge mubakuli pamwepe ni nee. 21 Kwa kuwa mwana wa Adamu ayenda kati aya maandiko gakoya kunani yake. Lakiniole wake mundu ywa kupitya ywembe mwana wa Adamu aakanwa! Yai bwiso muno kana aibelikwe kwaa. 22 Kabalyaa, Yesu katola mkate, kaubariki ni kuutekwa. Kapaya kakoya, “Tolaye, yeno yega yango.” 23 Katola kikombe, akashukuru, ni kwapaya ni bote kabanywaa. 24 Kabaakokeya, “yeno damu yango ya agano, damu iyitikayo mwalo wa bingi. 25 Kweli niakokeya, ninywa kwaa lelo mukibelei seno sa lizabibuy mpaka lisiku ya ninywaa ya ayambe kwa upwalume wa Nnongo.” 26 Palyo bayomwile kuyemba wimbo, bayei kuya katika kunnema wa Mizeituni. 27 Yesu kabakokeya, “Mwenga mwabote mwatama kutalu mwalo wa nee, mwalo iteandikwa,'nankombwa mchungaji ni ngondolo batawanyika.' 28 Lakini baada ya kuyoka kwango, naalongoylya kulonge yinu Galilaya.” 29 Petro kam'bakiya, “Hata mana bote bakulei nee nikuleka kwaa.” 30 Yesu kam'bakiya “kweli nikubakiya, kilo yeno kabla nzigolo anabeka malaibele, wangana mara tatu” 31 Lakini Petro akoiye “Nibi tayari kuwaa pamwepe ni wee, nikukana kwaa.”bote bapiiye ahadi yeyelo. 32 Baisi kulieneo likemwage Gethsemane, ni Yesu kabaakokeya benepunzi bake “tameni pano wakati nasali.” 33 Kabatola Petro, Yakobo ni yohana pamwepe ni ywembe katumbua kuhuzunika ni kukunda masaka muno. 34 Kabaakokeya, “Nafsi yango ibii ni huzuni muno, hata kuwaa mtame pano kana mugonze.” 35 Yesu ayei kulonge kidogo katomboka pae, kayopa, mana iwezekana saa yeno ingemuepuka.” 36 Akoiye

“Aba Tate kila kilebe kwako sando wezekana niboyee seno kikombe. Lakini kwa mapenzi gango kwaa bali kwa mapenzi gako.” **37** Aabui ni kuabona baginzike, ni kankokeya Petro, Simoni, ugonzike? uwesike kwaa kutama minyo hata saa yimo? **38** Kana mugonze ni muyope kana muise kuyingya kwenye majaribu. Hakika Roho abi radhi lakini yega dhaifu.” **39** Ayei tena kuyopa, na atumile yayegeyo gagalyo. **40** Aisi tena kababon bagonzike, minyo gabe gai gatopike, batangike kwaa kele sa kumualya. **41** Aisi mara ya nyaitatu ni kuabakiya “mke mkagonza ni kupomolya? Ilengani muda uike. Lola mwana wa Adamu bankana mmaboko mwa bene sambi. **42** Yumukaye, tuboke lola ywa angana abi karibu.” **43** Palyo kalongela bai, Yuda, yumo wa balyo komi ni ibele, aike, ni kipenga sa bandu kuoma kwa makuhani akolo, aandishi ni agoi bai ni mapanga ni ipeke peke mmoko. **44** Msaliti apayi ishara ywa nambusu ngaywembe mboywaye mumpeleke pae ya ulinzi.” **45** Yuda kuika bai kayenda kwa Yesu ni kukoya “mwalimu” kam'busu. **46** Kaban'yeya pae ya ulinzi ni kum'boywa. **47** Yumo kati yabe ayemi karibu yake kapiya upanga wake ni kumpumunda ni kumkata likutu mtumishi wa kahani nkolo. **48** Yesu kabaakokeya “muisi kuniboywa ni mapanga, mapekepeke kati kingongolo? **49** Wakati kila lisiku nibii na mwenga kanipundisha hekaluni, muniboywi kwaa. leno mulitei ili maandiko yatimie. **50** Balyo bote bai ni Yesu banlei ni kubutuka. **51** mwisembe yumo kankota, abii aweti shuka bai aigubike kunteteleka, kabankamwaa. **52** Kapolonyoka kaleka suka ni kubutuka utopo. **53** Kabanlongoya Yesu kwa kuhani nkolo. Palyo bakusanyike makuhani akolo bote, agoi, ni aandishi. **54** Petro ni ywembe kankota Yesu kwa kutalu, kuyenda kulua ya kuhani nkolo. Atami pamwepe ni alinzi, bai karibu ni moto kabayota kupala lyoto. **55** Muda ogo makuhani akolo ni ni baraza lote baika bapala ushaidi kuhusu Yesu ili bapate kum'bulaga. lakini baaupatike kwaa. **56** Kuba bandu bingi baletike ushuhuda wa uboso dhidi yake, lakini ushahidi wabe upwanine kwaa. **57** Benge kabayema ni kupiya ushaidi wa ubosho dhidi yake, kabakoya, **58** “Twan'yowine kukoya, nilipimwanane leno liekalu lisengikwe nimaboko.” **59** lakini ushaidi wabe upwanine kwaa. **60** Kuhani akolo ayemi katikati yabe ni kunlokiya Yesu “Je wantopo saugwaa? bandu aba bakoya kele kwako?” **61** Aatami poloi ayangwi kwea kilebe. Kuhani nkolo kanlokiya tena “wenga wa kristo, mwana wa m'barikiwa?” **62** Yesu kakoya “Nenga oyo. Na ummona mwana wa Adam atami lumoko wa mmulyo wa ngupu kaisaa ni maunde ya mbinguni.” **63** Kuhani nkolo apapwile ngobo yake ni kukoya “Je bado tukapala mashaidi? **64** Muyowine kupulu. Muamua kele? bote bate muhukumu kati mundu wakuwaa. **65** Benge kabatumbwa kumuunia mata ni kumgubika kuminyo ni kumkombwa ni kunkokeya, “Tabiri!” Maafisa kaba mpotya ni kumpumunda. **66** Petro bado abi pae kuyeto, mtumishi yumo muenza wa kuhani nkolo kaisa kwake. **67** Kammona Petro palyo ayemi kayota moti, kanlokiya kwa kumsogelea kisha kakoya, ni wenga wabi ni mnazareti Yesu.” **68** Lakini kakana, kakoya, nenga kwaa wala ndangike kwaa eso ukoya” Kapita kayenda kunza kuyeto **69** Lakini ntumishi nnwawa amweni palyo ayemi katumbwa kuwakokeya balyo bai bayemi palyo “Mundu oyo babalyo!” **70** Lakini kakana tena. baada balyo bai bayemi palyo bai kabankokeya Petro “Balatu wenga babalyo maana wenga wa Galilaya”. **71** Katumbwa kuibeka mwene pae ya laana ni kulapa, “Nitangike kwa mundu oyo munkoya”. **72** Nzogolo kabeka tena mara ya nyaibele. Petro kakombokeya mayegeyo ya Yesu aam'bakiye “Wangana mara tatu, kabla nzogolo ana beka mara ibele. Katomboka pae ni kulela.

15 Bwamba muno akolo ba makuhani bakusanyika pamwepe ni agoi ni aandishi ni baraza zima la agoi. Kabantaba Yesu ni kumpeleka kwa Pilato. kanlokiya, “Wenga wa mpwalume wa wayahudi? **2** kayangwa, “wenga ukoiye eyo”. **3** Akolo ba makuhani kabakoya mashitaka mengi kuhusu Yesu. **4** Pilato kanlokiya tena, “uyangwa kwaa sosote? ubona kwaa eyo kushitaki kwa mayaalo mengi? **5** Lakini Yesu an'yangwa kwa Pilato, ni eyo yate kunkanganya. **6** Kwa kawaida lisiku ya sikukuuu kunlekeya mfungwa yumo, mfungwa ywa an'yopike. **7** Kwaii waharifu muligereza, miongoni mwa abele gaji bateasi kabatumikia makosa yabe. Abi mundu yumo akemmwa Baraba. **8** Bandu banyansima kabaisa kwa pilato ni kun'yopa atende kati ya atei uko nkyogo. **9** Pilato kayangwa ni kukoya, “mupala nia ndulye mpwalume wa wayahudi?” **10** Aatangike bwiu wa aakolo ba makuhani kum'boywa ni kumpeleka kwake. **11** Akolo ba makuhani basosile sa kipenga sa bandu kuguta ni kukoya alekwe Baraba badala yake. **12** Pilato kayangwa tena ni kukoya, “Nintende kele mpwalume wa wayahudi?” **13** Kabaguta lelo “msulubishe” **14** Pilato kakoya “atei libaya gani? bayongiye kuguta ni kukoya msulubishe” **15** Pilato kaba apulaisha kanlekeya Baraba. Kaamkombwa Yesu mjeredi kisha kampiya ili asulubiwe. **16** Askari kabanlongoya mpaka mulua (wa ubi nkati ya kambi) bakusanyike pamwepe ni kikosi cha askari. **17** Kabam'waliya Yesu ngazu ya zambarau, kaba pota taji ya miiba kaba mwaliya. **18**

Kabatumbwa kumueka ni kukoya “salam mpwalume wa wayahudi!” **19** Kabankombwa kumutwe ni milai ni kumuuniya mata kaba beka mayua yabe pae kwa kumheshim. **20** Kabayomwa kumdhihaki, kaba muule ya kanzu ya zambarau ni kumwaliya ngobo yake, kabampiya panza kuyenda kumsulubisha. **21** Kabamlazimisha mpeta ndela kun'gangata abi kuoma kumiginda kayingiya mjini akemwage Simoni mkerene (Tate bake Iskanda ni Rufo); kabanlazimisha kupotwa msalaba wa Yesu. **22** Askari kabampeleka Yesu pandu pakemwa Goligotha (maana ya tafsiri yeno ni pandu paliupa l lundoi). **23** Kabampya mvinyo uangabinwe ni manemane lakini anywi kwaa. **24** Kabamsulubisha ni kunagana ngobo yake kaba paga kula luamua eso apata kila askari. **25** Yabi saa tatu bwamba palyo bate kumsulubu. **26** Kababeka lubao kunani kabaandika shitaka “Mpwalume wa Wayahudi.” **27** Kaba msulubisha ni majambazi abele, yumo luboko wa mmulyo ni yumo luboko lwa nkeya wake. **29** Balyo kabapeta bai kabantukana, kaba iniya mutwe ni kukoya, “Aha! wenga wa kupi mwana lihekalu ni kusenga kwa sikutatu, **30** Jiokoe wa mwene ni uuluke pae viboye apa pamsalaba. **31** kati iyeya akolo ba makuhani wakimdhihaki kabakoyana pamwepe ni aandishi ni kukoya, “Aokwile benge lakini mwene ashindikewe kuiokwa. **32** Kristo mpwalume wa Israel uluka pae kuoma msalabani, ili tupate kubona ni kuamini “ni balyo basulubiwe pamwepe walimdhihaki. **33** Kuika saa sita, lubendo lwa isi nnema nzima paka saa tisa. **34** Muda wa saa tisa Yesu kaguta kwa sauti ngolo, eloi, eloi lamasabaktane? yabini maana ya “Nnongo wango, Nnongo wango mwalowa kele kunileka? **35** Balyo bayemi kuyowa eyo kaba koya “lola, ankema Eliya”. **36** Mundu yumo kabutuka ni kuyenda kutola siki ni kuibeka musiponchi ni kubeka kunani ya malai ni kumpaya ili anywee. mundu yumo kakoya “lenda tubone oyo Eliya aise kumuuluya pae. **37** kisha Yesu kalela kwa sauti ngolo kawaa. **38** Pazia ya hekalu labaganike ipande ibele kuoma kunani mpala pae. **39** Ofisa yumo ayemi kaegenda kwa Yesu ya kummona wawile ya abile kakoya “kweli yono mundu abi mwan wa Nnongo. **40** Baii alwawa kutalu kabalola. nkati yabe ai Mariamu Magdarena, Mariam (mao bake Yakobo mnunage Yose) ni Salome. **41** Kwa Galilaya bankotike ni kuntumikia ni alwawa wa benge bingi, pia alongwaniye mpaka Yerusalem. **42** Kuika kitamwinyo, kwa kuwa yabii lisiku ya maandalio ya sabato, **43** Palyo kaisa Yusufu wa Arimathaya, aii nyumbo wa baraza mundu wa heshima anageutarajia upwalume wa Nnongo. Kayenda kwa Pilato ni kuyopa mmwili wa Yesu. **44** Pilato kakanganya kuba Yesu tayari awile, kankema ywa afisa ni kunnokiya kama Yesu awile. **45** Palyo apatike uhakika kuoma kwa afisa kwamba Yesu awile, kankokeya Yusufu akautole yega. **46** Yusufu apemike sanda kaamualaga kuoma msalabani, kantola ni sanda ni kumbeka muli kaburi liyembikwe kummwamba kisha kalibeka libwe kunlango wa kaburi. **47** Mariam Magdalena ni Mariamu mao bake Yose babweni pandu pa Yesu asikikwe.

16 Palyo sabato iyomwike, Mariam Magdalena ni Mariamu mao bake Yakobo ni Salome, bapemike manukato ganoike, ili baise kupakaya mauta yega wa Yesu kwaajili ya kunsika. **2** Meke, bwamba lisiku ya kwanza ya juma, bayeyi kuli kaburi palyo lisoba lipii. **3** Kabakoyana bene kwa bene, “Nyai aalipiya libwe mwalo watwee ili tuyingii muli kabuli?” **4** Ya kulola, kuba mmona mundu kalipiya libwe, labi likolo muno. **5** Kabayingiya mulikaburi ni kummona mwinsembe aweti joho leupe atami mmalyo, kabakaganywa. **6** Kabaakokeya kana n'yope, mumpala Yesu, wa Nazarethi aliye sulubiwa ayokike! ntopo pano lola palyo baibambei. **7** Yendaye mkaabakiye benepunzi bake ni Petro kuba alongolile Galilaya, mwammona ako kati yaa abakiye”. **8** Baaaboi ni kubutuka kuoma kulikaburi kabalendema ni kukanganya. Bakoiye kwa kilebe kwa mundu yeyote ywa mwalo bale yogopa muno. **9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.)** mapema lisiku ya kwanza ya juma, baada ya kuyoka, ampitii kwanza Mariam Magdalena. Kuoma kwake kumpiya nsela saba. **10** Aaboi ni kuakokeya balyo bai pamwepe ni ywembe palyo kaba huzunika ni kupiya moli. **11** Bayowine kuba nkoto ni abonekine nagye lakini bamwaminike kwaa. **12** kuoma hapo, kaitokeya kwa namna yenge kwa benge abele kabatyanga kuoma kati ya nchi. **13** Bayei ni kuakokeya benepunzi benge baingile lakini baaminike kwaa. **14** Yesu kapita kwa balyo komi ni yimo bai baegami meza, nikabakoya kwa kutoamini kwabe ni kunonopa kwabe kwa mayo, mwalo hawa kuwaamini balyo babweni baada ya kuyoka kuoma kwa wafu. **15** Kabaakokeya “Eyendaye mkahubiri injili Dunia nsima na kwa ilebe yoti. **16** Ywaa aamini ni kubatizwa aokolewa, ni ywa aamini kwaa aahukumiwa. **17** Ishara yeno ya yendana ni balyo bote waamonio. Kwa lina lyango bapiya nsela. kabakoya kwa lugha ya ayambe. **18** Kabakamwa nyoka kwa maboko gabe, hata mana banyii kilebe sosote sa kufisha kiadhuru kwaa. baabeka maboko kwaa abinye, ni benmbe babaakoto.” **19** Baada ya Bwana kukoya nabo, katolwa kunani mbinguni na

atami luboko lwa mmulyo wa Nnongo. **20** Benepunzi
baboi ni kuyenda kuhubiri kila pandu, Bwana katenda
nabo kazi ni kuthibitisha liyaulyo kwa miujiza ni ishara
kaikota.

Luka

1 Bananchima batikujitahidi beka katika mpangilio malongelo usu makowe ambago gabatimizike nkati yinu. **2** Kati gabatupeile twenga, ambago tangu nkiogo nga masaidi wa minyo ni apangachi wa barua. **3** Na nenga kai, baada ya chunguza kwa lingulya chanzo cha makowe aga goti boka nkiogo-nibweni nzuri kwango kae kukuandikya katika mpangilio wake mheshimiwa muno Theofilo. **4** Linga wete uwese tanga ukweli wa makowe gaupundishilwe. **5** Katika machoba ga Herode, mfalme wa Yudea, pabi ni mchungaji fulani akemelwa Zekaria, wa lukolo lwa Abiya. Nnyumbowe apitike kwa ainja ba Haruni, ni lina lyake amelwae Elizabeti. **6** Boti babi ni haki nnonge ya Nnongo, batyangite bila lawama katika amri yoti ni malagano ga Ngwana. **7** Lakini babile ni mwana, kitumbu cha Elizabeti abi n'gumba, ni kipindi chii babi agoi muno. **8** Tumbwe yapitike Zakaria abi mu uwepe wa Nnongo, kayendelya na lyengo lya kiuchungaji katika utaratibu wa zamu yake. **9** Lingana na desturi ya chawa achungaji ywako ywapala huduma, bachawii kwa kura jingya mu kanisa lya Ngwana ni apetutuya ubani. **10** Likundi lyoti lya bandu bende lola panja wakati wa tutuya ubani. **11** Tumbwe malaika wa Ngwana atikumpitya ni kuyema upande wa mmalyo wa madhabahu ga tulukia. **12** Zakaria atiyogopa pamweni; hofu yatikuntumbukya. **13** Lakini malaika amakiye, “kana uyogope Zakaria kwasababu luba kwako kuyuanike. nnyumbowo Elizabeti akupapya mwana, lina lyake wankema Yohana. **14** Upapanga ni puraha ni changamka, ni banambone bapapulaikya belekwa kwake. Kwa kuwa apanga nkolo, nnonge ya minyo ga Ngwana. **15** Hanywa kwaa wembe ni apanga atwilile Roho mpeletau tangu ndumbo ya mao bake. **16** Na bandu banambone ba Israel bapakun'galambukya Ngwana Nnongo wabe. **17** Ayenda nnonge ya kuminyo kwa Ngwana katika mwoyo ni ngupu ya Eliya. Apanga nyaa linga buyanganiya mioyo ya tate kwa bana linga bangali panga bayende katika hekima ya bene haki. Apanga nya kuabuka tayari Ngwana bandu ambabo babaandalilwe kwaajili yake.” **18** Zakaria amakiye malaika, “Ngawecha kwa tanga aga? Kwasababu nenga na n'goi na nyumbo wangu miaka yake yanambone muno.” **19** Malaika atiyangwa na kummakiya, “Nenga na Gabrieli, ambaye niyima nnongi ya Nnongo. Natitumilwa kukubakia, kukuletya habari yino nzuri. **20** Na linga walongela kwaa, watama chichi, wawecha kwaa longela mpaka lichoba lilo gapapita makowe aga. Hayii kwasababu washindwi ubilya maneno gango ambago gapatimya kwa wakati waupalikwa.” **21** Tumbwe bandu babanendaye Zakaria. Batichangala kwamba atumiaye muda wanambone mulikanisa. **22** Lakini papitike panja hawechike kwaa longela nabo. Batangite apatike maono pabile mulikanisa ayendelyae tangya na na alongei kwaa. **23** Yapitike lichoba lya huduma yake yomoka aboi buyangana kachake. **24** Baada ya Zakaria buyangana kachake boka kuhuduma yake mukanisa, nnyumbo wake abi ni ndumbo. Na ywembe aboi kwaa boka munyumba yake muda wa miei mitano. Abaite, **25** “Alii nga alipangite Ngwana apangi kwangu panilingite kwa upendeleo linga abuye oni yangu nnonge ya bandu.” **26** Nambiyambi katika mwei wa sita wa ndumbo ya Elizabeti, Nnongo amakiye malaika Gabrieli yenda nnema wa Galilaya walikemelwa Nazareti, **27** Kwa bikra ywabile akobikwe na nnalome ambaye lina lyake labile Yusufu, Ywembe abile ywa lukolo lwa Daudi na Lina lya bikra aywo labile Mariamu. **28** Aichi kwake na baya, “Salamu, wenga waupokile nnema ngolo! ywaakupendile Ngwana.” **29** Lakini malongelo ga malaika gatikunyangabana na haelewite kwaa kwanamani malaika alongei salaamu yii ya ajabu kwake. **30** Malaika ammakiye, “Kana uyogope, Mariamu, maana upatike nema boka kwa Nnongo. **31** Linga wapotwa ndumbo katika litumbo lyako na wapapa mwana. Na wenga upakunkema lina lyake 'Yesu'. **32** Apanga nkolo na akemelwa mwana ywabile kunani muno, Ngwana Nnongo ampeya iteo ya enzi ya Daudi tate bake. **33** Atatawala katika lukolo lwa Yakobo milele ni ufalme wapanga kwaa na mwisho. **(aiōn g165)** **34** Mariamu ammakiye malaika, lino lyapita kwa namna gani, kwa maana nagonja kwa ni nnalome yeyoti? **35** Malaika kayangwa na kummakiya, “Roho mpeletau akuichila kunani yako, na ngupu ywa ywabile kunani muno yaicha kunani yako. Kwa nyoo, mpeletau ywa belekwa akemelwa Ngwana wa Nnongo. **36** Linga nongo wako Elizabeti ai ni ndumbo wa mwana katika umri wa ugoi wake. Wuno nga mwei wa sita kwake, ambae bakemae n'gumba. **37** Ntopo lya lishindikana kwa Nnongo” **38** Mariamu ngabaya, “Linga, Nenga na mpangakachi nnwawa wa Ngwana. Leka ibe nyo kwangu sawasawa ni malongelo gako,” Boka po malaika nga nnekite. **39** Ndipo katika machuba go Mariamu ngaaboi ni yenda upesi katika ilambo ya itumbi, ilambo ya Yudea. **40** Ayei pa nnyumba ya Zakaria ni kuntaka hali Elizabeti. **41** Tumbwe yapitike pa yoine salamu ya Mariamu, mwana ndumbo yake atiguluka, ni Elizabeti atwilile Roho mpeletau. **42** Apiyite lilobe lyake ni

kabaya kwa lilobe likolo, ""Ubarikiwe wenga muno katika alwawa, ni mwana ywa bile mndumbo yako atibarikiwa. **43** Na ipangite kitiwi kwangu, mao wa Ngwana wango yapalikwe aiche kwangu? **44** Kwa kuwa linga, paliyuanike mmachikilo gangu lilobe lya abari, mwana ndumbo yangu atighuluka kwa puraa. **45** Ni abarikiwe nwawa yulo ambaye aaminile wapita ukamilifu wa makowe galo ghabikiilwe boka kwa Ngwana." **46** Mariamu abayite mwoyo wango unnuba Ngwana, **47** ni roho yango upulaikwe katika Nnongo mwokozi wango. **48** Kwa maana alingite hali yango ya pae ya mpanga kachi wake nnwawa. Linga, tangu nambiyambi katika babaelekwa boti bapakunikema wanibarikiwe. **49** Kwa maana wembe ywan'gwechike apangite makoe makulu kwangu, na lina lyake ni lipeletau. **50** Rehema yake yatitama buka kizazi hata kizazi kwa balo babamheshimu ywembe. **51** Ailangi ngupu kwa luboko lwake; atikuapalagana balo ambao bendekuipuna kunani ya mawacho ga mioyo yabe. **52** Atikuaeleya pae bana ba afalme boka katika iteo yabe ya enzi na kuakakatuya kunani babale hali yabe pae. **53** Atikubayutuya bene njala kwa ilebe inanoga, bali matajiri atiabenga maboko ga bure. **54** Apiite msaada kwa Israel mtumishi wake, linga kumbukiya rehema. **55** (Kati cha longei kwa tati bitu) kwa Abraham ni lukolo lwake milele." **(aiōn g165)** **56** Mariamu atami na Elizabeti yatimi miei itatu nga abuyangine kachake. **57** Tumbwe wakati watimile kwa Elizabeti papa mwana wake akombwike mwana nnalome. **58** Majirani bake na alongela bayoine jinsi Ngwana mwaikuyite rehema kwake, na batipulaika pamope ni ywembe. **59** Tumbwe lyapitike lichoba lya nane baichi kumwina mwana. Yapalikwe kumkema lina lyake, "Zakaria", kwa kuzingatia lina lya tati bake, **60** Lakini mao bake ayangwi ni kubaya, nyonyo kwaa, atikemelwa Yohana." **61** Bammakiye ntopo hata yumo katika alongo ywa kemelwa lina lelo." **62** Bampangii ishara tati bake ashilia ywembe apalike lina akemelwa nyai. **63** Tati bake apalikwa kibao cha andikiya, na andika "lina lyake Yohana." boti balichangala leno. **64** Gafula nkano wake watiyughulikwa na lulimi lwake lwapangite ulu. Atilongela ni kunnumba Nnongo. **65** Woga watikuwachilya boti babatami karibu ni bembe. **66** Makowe choti cha itumbi ya Yudea. Na boti babayowine batikugatunza mumioyo yabe, babayite, "mwana yu wa namna gani? kwasababu luboko lwa Ngwana wabile pamope ni ywembe. **67** Tate bake Zakaria atwilile ni Roho mpeletau na piya unabii, abayite, **68** Alumbilwe Ngwana, Nnongo wa Israel, kwa sababu atikusaidia na shughulikiya wokovu kwa bandu bake. **69** Atikakatulile mbembe ya wokovu katika, nyumba mpanga kachi wake Daudi, boka nkati mwa lukolo mwa mpanga kachi wake Daudi, **70** Kati cha bayite kwa nkano wa manabii bake bababile katika wakati kunchogo. **(aiōn g165)** **71** Atukombwa boka kwa adui bitu na boka mwaboko mwa boti babachukya. **72** Apangite nyaa langiya rehema kwa tati bitu, na kumbukya lilagano lyake takatifu. **73** Kilapo cha kibayite kwa Abrahamu tati bitu. **74** Atilapa thibitisha kwamba ywawechekana kumtumikiya ywembe bila yogopa, baada ya kombolelwa boka katika maboko ga adui bitu. **75** Katika utakatifu na haki nnonge ya machuba gitu goti. **76** E'lo, na wenga wa mwana, makemelwa nabii ywa ywabile kunani muno, kwa kuwa wayendelya nnongi ya kuminyo ya Nwana linga kumwandaliya ndila, kubaandaa bandu kwaajili ya icha kwake. **77** kubafahamisha bandu bake kwamba, bakombolelwa kwa ndila ya kuaminiya dhambi yabe. **78** Lino lipapita kwa sababu ya lwongulwa Nnongo witu, **79** Kuamulikya kwabe babatama mulubindu na katika kiwili cha mauti, Apanga nyoo kugalongoya maghulu gitu katika ndila ya amani." **80** Tumbwe yulo mwana atikula na panga mwene ngupu mu mwoyo na atami mmwitu mpaka machuba gapitike kwa Israel.

2 nambeambe katika lichoba liyo, yatibonekana kwamba kaisari Agusto apiite agizo kumuelekeza kwamba itolekwe sensa ya bandubaatama mulunia. **2** Yeno yabile ni sensa ya kwanza yaipangilwe muda Krenio abile gavana wa Siria. **3** nyoo kila yumo atiyenda mjini kwayenda yakuandikisha sensa. **4** Niywembe Yusufu atiboka kae katika mji wa Nazaleti kwa Galilaya na atisafiri Yudea kwa mji wa Bethlehemu, utangilikwa kati mji wa Daudi, kwa sababu atepitiya lukoloo lwa Daudi. **5** Atiyenda kwa kujiandikicha pamope na Mariamu, ywembe abile kobeka na abile pekaniliya mwana. **6** Nambeyambe atikuipya kwamba, pabile kolo muda wake wa papa mwana utimile. **7** Apapite mwana nnalome, mmbeleko wake wa kwanza, atikumbilingia ngobo muyega atikumlendelana mbepo mwana. Boka po atikumbeka kwenye liholilyalelya inyama, kwasababu yabile ntopo nafasi kwenye nyumba ya wageni. **8** Katika eneo lelo, babile bachungaji mmigunda batilendanga kipenga sa ngondolo wabe kilo. **9** Ghafla, malaika wa Ngwana atibonekana, na utukufu wa Ngwana uting'ara kubatindiya, ni babile na hofu muno. **10** Ndipo malaika atikuwabakia "Lana muyogope"kwa sababu natikubaletya habari njema ambayo ipala kululetya puraha ngolo kwa bandu boti. **11** Leno mwokozi atibelekwa kwaajili yinu mjini mwa Daudi! ywembe nga Kristu Ngwana! **12** Yeno nga ishara

ambayo tupeilwe, mpala kumkolia mwana atitabilwa ngobo ni atigonja ku'liholi lya lelilya inyama." **13** Ghafla kwabile na jeshi likolo lya kumaundebatiungana na malaika hago batikumsifu Nnongo, batibaya, " **14** Utukufu kwa Nnongo ywa abile kunani muno, ni amani ibi mukilambo kwa boti bapendezwa nae." **15** Yabile kwamba malaika payomwike boka yenda kumaunde, bachungaji batibakiana bene kwa bene, "tuyende na mbeyambe kolo Bethlehemu, na tukannole cheno kilebe ambacho kitibonekana, ambacho Ngwana atitubakia." **16** Batiyombeteka kolo, na batikunkoliya Mariamu na Yusufu, bamweni mwana atigonja ku'holi la, lelya inyama. **17** Na bapamweni nyoo, batekuwabakiya bandu celo chabakibweni batibakilwa chakimhusu mwana. **18** Boti babayowine habari yeno batishangara na chelo chabalongei na bachungaji. **19** Lakini Mariamu atiyendelea fikiri husu gooti yayomwike kuyapekaniya, atikuyatunza mwoyoni mwake. **20** Bachungaji babuyangite batikumtukuza na kumsifu Nnongo kwaajili ya kila kilebe chabakipekani na kukibona, kama tu yaibile inenwa kwabe. **21** Payeikite lichiba lya nane na yabile ni muda wa ina mwana, batikumkema lina Yesu, lina lapeilwe na yolo malaika kabla ya kundumbo inatunga kwaa ndumbo. **22** Mazao yagapalikwa ya utakaso zapitike, lingana na sakiya ya Musa, Yusufu na Mariamu bampotwike kulihekalu kolyo Yerusalemu kum'beka nnonge ya Ngwana. **23** Kati yaiandikilwe katika saliya ya Ngwana, "kila nnalome yayogowa ndumbo ndumbo apala kemelwa ywapiitwe wakfu kwa Ngwana." **24** Balo nyanyanya baichile piya sadaka lengana na chelo chakibailwe katika saliya ya Ngwana, "Jozi ya ngunda ama mabunda mabele ya ngunda." **25** Linga, pabile na mundu katika Yerusalem ambaye lina lyake abile akemelwa Simeoni. mundu ywa abi na haki na mcha Nnongo. Ywembe abile atilenda kwaajili ya mfariji wa Israel, na Roho mpeletau abi kunani yake. **26** Yabile iyomwike tunuliwa kwa ywembe ywa Roho mpeletau kwomba ywembe apala waa kaa kabya ya kum'mona Kristob wa Ngwana. **27** lichoba limo aichile nkati ya hekalu, ationgozwa na Roho mpeletau, ambapo azazi batikunleta mwana, Yesu, kumpangia galo yapalikwe kawaida ya saliya. **28** ndipo Simeoni atipokiya kwaluboko lwake, na atikumsifu Nnongo nabaya, **29** "Nambeyambe ruhusa mtumishi wako ayende kwa amani Ngwana, lengana na Neno lyako. **30** Kwa kuwa minyo gango yabwe ni wokovu wako, **31** ambao utibonekana kwa minyo ya bandu boti. **32** Ywembe ni nuru kwaajili ya ufunuo kwa bamataifa na utukufu wa bandu baisraeli." **33** Tate na mao ba mwana batishangala kwa makowe ambayo atilongela kunani yake. **34** Ndipo Simeoni atikuwabariki na baya kwa Mariamu mao bake, "pekaniya kwa makini! mwana yo atakuwa sababu ya obiya na okoka kwa bandu benge katika Israel na ni ishara ambayo bandu benge bataikana. **35** Pia ni upanga wapala kuchoma nafsi yako na mwene, ili kwamba mawaso ya mioyo ya benge yatangike." **36** Nabii nnwawa akemelwa Ana pia abile mulihekalu. ywembe abile nwawa wa Fanueli boka likabila lya Asheri. Abii na miaka yanambone muno. Naye atitama na nchengowe kwa miaka saba baada ya kobekwa. **37** Na ndipo abii mjane kwa miaka themanini na ncheche. Naye abile kwaa boka muhekalu na abile atiyendelea kumuabudu Nnongo pamope na taba roba, kilo na mutwekati. **38** Na kwa muda woo, aichile palo pabile natumbwa shukuru Nnongo, nalongela husu mwana kwa kila mundu ambaye abile akilenda ukombozi wa Yerusalemu. **39** Pabayomwile kila kile chawapalike panga lingana na saliya ya Ngwana, batibuya Galilaya, mjini kwabe, Nazareti. **40** Mwana atikola, na abii na ngupu, atiyongezeka katika hekima, na neema ya Nnongo yabile kunani yake. **41** Wazazi bake kila mwaka batiyenda Yerusalem kwaajili ya sikukuu ya Pasaka. **42** Pabile na umri wa miaka komi na ibele, batiyenda kae muda mwafaka kidesturi kwaajili ya sikukuu. **43** Baada ya bakia machoba goti kwaajili ya sikukuu, batumbwile buyangana kunyumba. lakini nnalome Yesu atiigala nnchogo mwolo Yerusalem na wazazi bake batangite kwaa. **44** Batangite kwamba abile mu'kipenga cha babile nabo musafari, batibutuka safari ya lichoba limo, ndipo batumbwile kumpala miongoni mwa anunange na marafiki wabe. **45** Pabashindwile kumpala, batibuya Yerusalem na tumbwa kumpala. **46** Itibonekana kwamba baada ya lichoba lya itatu, batikumpata hekaluni, abi atitama katikati ya baalimu, akibapekania na kuwalokiya maswali. **47** Boti bayowine batishangala na ufahamu wake na majibu gake. **48** Pmweni, batishangala, mao bake atikumkumbatia, mwanango, namani cha ututendeite nyaa? Pekani, tate boka na nee tutikupala kwa wasiwasi nkolo." **49** Atikuwabakia,'kitumbwe namani kunipala? mwatangite kwaa kwamba lazima nibii ku'nnyumba ya Tate bangu? **50** Lakini baelewite kwaa namani chamaanisha kwa maneno galo. **51** Ndipo ayeii pamope nao mpaka kaya Nazareti na abile mtii kwabe. Mao bake abekite makowe goti moyoni mwake. **52** Lakini Yesu atiendelea kola katika hekima na kimo, na azidite pendwa na Nnongo na bandu.

3 Nambeambe katika mwaka wa komi na tano na utawala wa kaisari Tiberia, wakati Pontio Pilato abile gavana wa uyahudi, Herode abile nkolo wa nkoa wa Galilaya, na Filipo nnuna wake abile nkolo wa nkoa wa Iturea na Trakoniti, na Lisania abile nkolo wa nkoa wa Abilene. **2** Na wakati wa kuhani nkolo wa Anasi na Kyafa, Neno lya Nnongo lamuichile Yohana mwana wa Zakaria, mulijangwa. **3** Atisafiri katika mikoa yoti atizunguka libende Yordani, akihubiri ubatizo wa toba kwaajili ya msamaha wa sambi. **4** Kati yaiandikilwe katika kitabu cha maneno ga Isaya nabii, "lilobe lya mundu abili kumwitu, 'Mutengeneze tayari ndela ya Ngwana, mugatengeneze mapito gake yangyookile. **5** Kila libende litwelia, kila kitombe nakitombe vipala sawazishwa, ndela yaipindile ipala nyookile, na ndela yabii na mashimo yapala lainishilwe. **6** Bandu boti bapala kuubona wokovu wa Nnongo." **7** Yohana atikuwabakiya makutano makolo ya bandu bamwichite bapate kubatizwa na ywembe, "Mwenga ubeleko wa mng'ambo bene sumu, nyai ywaboonile kaibutuka ghadhabu yaicha? **8** Mubeleke matunda yagaendana na toba, na kana mutumbwe baya nkati yinu, "Tubile nakwe Ibrahimu ambae nga tate bitu; kwa sababu mndakuwabakiya kwamba, Nnongo andawecha kumkakatuliya Ibrahimu bana hata bokana maliwe haga. **9** Tayari libao labekitwe kwenye ndandai ya mkongo, nga nyoo, kila mkongo waulebeka kwaa matunda mema, wapalakatwa ni kutinya mu'mwoto. **10** Boka po bandu katika makutano atikolya akibaya, "nambeambe tupala tupange kitiwi?" **11** Atijibu na kuwabakiya, "kati mundu abii na kanzu ibele apalikwa apiye nganzu imo kwa ywenge ambaye ntopo kabisa, na ambaye abi na chakulya na apange nyonyoo." **12** Boka po baadhi ya batoza ushuru baichile pia batizwa, na batikummakia, "mwalimu, tupalikwa panga namani? **13** Atikuabakiya, "Kana mkumbe mbange zaidi kuliko chapalikwa kumba." **14** Baadhi ya maaskari batikumlokiya bakibaya, "Na twenga je? tupalikwa tupange namani? Atikuabakiya, "Kna mtole mbanje kwa mundu yoyote kwa ngupu, na kana mumuhukumu mundu yoyoti kwa ubocho. mulidhike na mishahara yinu" **15** Nambeambe, kwa kuwa bandu babile na shauku ya kumlenda Kristo ywapala icha, kila yumo abile aandawacha mu'mwoyo wake husu Yohana kati ywembe ndiye Kristo. **16** Yohana akayangwa na kubabakiya, "Nenga nakuwabatiza mwenga kea mache, lakini kubii ni yumo ywaicha ambaye abi na ngupy kuliko nee, na nistahili kwaa hata taba kamba yee ilatu yake. Apakwa batiza mwenga kwa Roho Mpeletau na kwa mwoto. **17** Pepeto lyake libi muluboko lwake ili kusafisha kunanoga uwanda wake wake wa pepetya ngano na kuikumba ngano muligolo lyake. Lakini, apala kuyateketeza maakapi kwa mwoto uwecha kwa imika. **18** Kwa maono genge ganambone, atihubiri habari njema kwa bandu. **19** Yohana atikunkemeya pia Herode nkolo wa nkoa wa kwa kum'tola Herodia, nnyumbowe na nnuna wake ni kwa malau yenge ganambone ambayo Herode ayapangite. **20** Lakini baada yake Herode apangite lilau lyenge libaya muno, Amtabike Yohana muligereza. **21** Boka po yatipita kwamba, muda bandu bote babile bakibatizwa ni Yohana, na ywembe Yesu atibatizwa pia. muda abile akiloba, maunde yatiyogoka. **22** Roho mpeletau atiiuluka mnani yake kwa mfani wa kiwili kati ngunda, muda wowo lilobe latiicha boka kumaunde yatibaya, "Wenga nga mwana wango wanikupendile. Napendezwile muno ni wenga." **23** Nambeambe Yesu mwene, atumbwike pundisha, abile ni umri wapata miaka thelathini. Abile ni mwana (kati ya idhanilwe) ywa Tusufu, mwana wa Eli, **24** Mwana wa Mathali, mwana wa Lawi, mwana wa Melki, mwana wa Yana, mwana wa Yusufu, **25** Mwana wa Matathua, mwana wa Amosi, mwana wa Nahumu, mwana wa Esli, mwana wa Nagai, **26** mwana wa Maati, mwana wa Matathia, mwana wa Semeini, mwana wa Yyusufu, mwana wa Yuda. **27** mwana wa Yoanani, mwana wa Resa, mwana wa Zerubabeli, mwana wa Shealtieli, mwana wa Neri, **28** mwana wa Melki, mwana wa Adi, mwana wa Kosamu, mwana wa Elmadamu, mwana wa Eri, **29** mwana wa Yoshua, mwana wa Eliezeri, mwana wa Yorimu, mwana wa Matathi, mwana wa Lawi, **30** mwana wa Simeoni, mwana wa Yuda, mwana wa Yusufu, mwana wa Yonamu, mwana wa Eliyakimu, **31** mwana wa Melea, mwana wa Mena, mwana wa Matatha, mwana wa Daudi, **32** mwana wa Yese, mwana wa Obedi, mwana wa Boazi, mwana wa Salmoni, mwana wa Nashoni, **33** mwana wa Abinadabu, mwana wa Hesroni, mwana wa Peresi, mwana wa Yuda, **34** mwana wa Yakobo, mwana wa Isaka, mwana wa Ibrahimu, mwana wa Tera, mwana wa Nahori, **35** mwana wa Seruig, mwana wa Ragau, mwana wa Pelegi, mwana wa Eberi, mwana wa Sala, **36** mwana wa Kenani, mwana wa Arfaksadi, mwana wa Shemu, mwana wa Nuhu, **37** mwana wa Lameki, mwana wa Methusela, mwana wa Henoko, mwana wa Yeredi, mwana wa Mahalalei, mwana wa Kenani, **38** mwana wa Enoshi, mwana wa Sethi, mwana wa Adam, mwana wa Mungu.

4 Boka po, Yesu abile atwalilwe Roho Mpeletau, atibuya boka kubende Jordani, ni ationgozwa ni Roho mu'lijangwa **2** kwa machoba arobaini, ni

kwoo atijaribiwa ni nchela. Muda woo alile kwaa chochote, ni mwishowe wa muda uno ayiisile njala. **3** Nchela atikum'bakia, “kama wenga ywa mwana wa Nnongo, liamuru liwe leno lipangite nkate.” **4** Yesu kaayangwa, itiandikwa; mundu atama kwaa nkate kichake.” **5** Boka po nchela atikumuongoza kunani kwenye kilele sa kitombe, na atikumlaya falme yoti pakilambo kwa muda mfupi. **6** Nchela atikum'bakiya, “Nipala kukupatia mamlaka ya tawala falme yeno yoti pamope na fahari yake. Niwecha kukupanga nya kwa sababu nyoti nitikabidhiwa kwango niitawale na nindawecha kumpeya yoyoti nimpalae kumpeya. **7** Kwa nyo, kati unda niaminia na kuniabudu, vitu vino vyooti vipala panga vyako.” **8** Lakini Yesu kan'yangwa ni kummakiya, “iandikilwe,” Lazima umwabudu Ngwana Nnongo wako, ni lazima umtumikie ywembe kichake.” **9** Baadaye nchela atikumuangoza Yesu hadi ku'Yerusalem ni kum'beka sehem ya kunani kabisa ya jengo lya hekalu ni kum'bakia, “Kati wenga ni mwana wa Nnongo, ujitombwe pae boka pano. **10** “Kwasababu iandikilwe “Apala lagiya malaika bake bakutunze ni kukulenda, **11** na bapala kukukakatuya kunani muluboko lyake ili kwamba kana ulumi magolo gako kunani ya liwe.” **12** Yesu atikumjibu akim'bakia, “Itinenwa, “kana umjaribu Ngwana Nnongo wako.” **13** Nchela payomwile kumjaribu Yesu atiboka ni kumleka hadi muda wenge. **14** Boka po Yesu atibuya Galilaya kwa ngupu za Roho, ni habari kumhusu ywembe zitienea ni sambaa katika mikoa yapapipi yoti. **15** Atifundisha katika masinagogi yabe, ni kila yumo atikumsifu. **16** Lichoba limo ayei Nazareti, mji ambao atilekwa na kla. Kati cha ibile desturi yake atijingya ku'lisinagogi lichoba lya sabato, ni atiyema soma liandiko. **17** Atikabidhiwa gombo lya nabii Isaya nyoo, atiundwa gombo na pala sehemu yaiandikilwe, **18** Roho wa Ngwana ywa mnani yango, keasababu anijeile mauta hubiri habari njema kwa maskini. Atikunituma tangaza uhuru kwa wafungwa ni panga bababona kwaa wecha bona kae kubabeka huru balo baba kandamizwa, **19** tangaza mwaka ambao Ngwana apala laga wema wake.” **20** Boka po po akalitaba gombo, atikumrudishia kiongozi wa sinagogi, ni tama pae minyo ya bandu boti babile mu'lisinagogi bati kumlinga yembe. **21** Atumbwile longela nakwe akibaya, “Leno andiko lino litimile mmasikio yinu. **22** Kila yumo palo atishuhudia chelo cha kibaite, Yesu, ni benge miongoni mwabe batishangala na maneno ga hekima gagabile bokya katika nkano wake, Babile bakibaya, yono ni kijana tu wa Yusufu, nyonyo kwa?” **23** Yesu atikubabakiya, “hakika mpala baya methal ino kwango nee,”"N'ganga jiponye mwene, choti chatuyowine panga Kapernaumu, mukipange pano kae kukaya kwinu.”" **24** Kae abayite, “hakika nindakuwabakiya mwenga, ndopo nabii angayeketilwa kachake.” **25** Lakini nindakuwabakiya mwenga kweli kwamba kwabile ni bawelikwe banambone Israel katika kipindi sa Eliya, muda kunani paitabilwe ntopo na ula kwa miaka itatu ni nusu, muda kwabile ni ndele ngolo pa'kilambo choti. **26** Lakini Eliya atumwile kwa yeyote yumo kwabe, lakini kwa mjane yumo ywa tamile Sarepta papipii ni mjo wa Sidoni. **27** Pia kwabile ni hakomo banambone Israel katika kipinda sa Elisha nabii, lakini ntopo hata yumowabe yapomwile isipokuwa Naamani mundu wa Siria. **28** Bandu boti nkati ya sinagogi batwele ni gadhabu payowine haga goti. **29** Batiyema ni batikunchukuma panja ya mji, ni kumwongocha mpaka mu'mbwegu ya kitombe sa mji ambapo mji wabe wachengitwe kunani yake, ili waweche kumtomboya pae. **30** Lakini apitile salama nkati yabe ni yendya zake. **31** Boka po atiyelya Kapernaumu, katika mji wa Galilaya. Sabato yimo abile atifundisha bandu nkati ya sinagogi. **32** Batishangala ni mapundisho gake, kwasababu atifundisha kwa mamlaka. **33** Nambeambe lichoba liyo nkati a sinagogi, kwabile ni mundu abile ni roho nchafu wa nchela, ni atilela kwa lilobe la kunani, **34** “Tubi ni namani nakwe, Yesu wa Nazareti? Uichile kutuyomwa? Nitangite wenga wa nyai! Wenga wa mpeetau wa Nnongo!” **35** Yesu atikumkemeya nchela buya, “ukotoke liki, ni u'mboke mundu yuno! Nchela yolo atikumtaikwa mundu yolo pae nkati yabe, atikum'boka yolo mundu bila ya kumsababishia maumivu gogoti. **36** Bandu boti batishangala, ni endelea kulongela kikowe chelo kila yumo nanyine, batibaya, “ni makowe ga aina gani haga?”Atikubaamuru roho bachapu kwa mamlaka ni ngupu ni bapala boka. **37** Nga nyo, habari kunani ya esu itienea katika makowe gabazunguka mkoa wono. **38** Boka po Yesu atiboka katika mji wolo ni atijingia katika nyumba ya Simoni. Nambeambe, mao bake mkwe ni Simoni abile andaminya homa kali, ni batikumsihi kwa niaba yake. **39** Nga nyo, Yesu atiegelelya, atikemea ile homa ni itikumleka ghafla atiyema ni tumbwa kubatumikiya. **40** Liumu laitimbweli yima, bandu katika batimletea Yesu kila yumo ywabile atama ni maradhi ya aina ganambone abekite luboko lwake kunani ya kila mtamwe ni atikubaponya boti. **41** Ni nchela kae yatikuwapiya banambone wabe bakilela kwa malobe ni baya, “wenga ni mwana wa Nnongo! Yesu atikuwakemeia mashetani ni atikubaruhusu balongele, kwa sababu batitanga kwamba ywembe abile ni kristo. **42** Muda pauyomwike, ayei eneo labile

ntopo mundu. Makutano ga bandu babile bakimpala na icha katika eneo lya abile. Batijaribu kunkanikiya kana ayende kulipire nakwe. **43** Lakini atikuwabakiya, “Lazima pia nihubiri habari inanoga ya ufalme wa Nnongo katika miji yenge yanambone, kwa kuwa yeno nga sababu nititumwa pano. **44** “Boka po atiyendelea hubiri nkati ya masinagogi katika uyahudi woti.

5 Basi yabonekine muda bandu batikusanyika ni kumzunguka Yesu nipekaniya neno lya Nnongo, ambapo abile atiyema mmbwega ya zia Genesareti. **2** Abweni mashua ibele ziyeile nanga mmbwega ya ziwa. Wavuvi babile bakiolwa nyavu yabe. **3** Yesu atijingya katika yimo kati ya yelo mashua, ambayo yabile ya Simoni na kumloba aibeke mumache malite pachunu ni payo. Boka po atitama na pundisha bokya ku'mmashua. **4** Longela, kum'bakiya Simoni, “ipeleke mashua yako nkati ya kilindi sa mache nauluya lupelel lwako ili kuuwa omba.” **5** Simoni kan'yangwa ni kubaya, “Nwana tupangite kachi kilo choti, ni tupatile kwaa kilebe, lakini kwa neno lyako nipala uruya lipelele. **6** Palo bapangite nyaa batikusanya kiasi kikolo sa omba ni lupelele lyabe lipala katika. **7** Nga nyo, batikubaashiria aine mumashua yenge lenga waiche ni kubayangatia. Baichile twelia mashua zoti, kiasi kwamba tumbwa zama mu mumache. **8** Lakini Simoni Petro, paabweni nyaa, atitomboka mu'magoti ya Yesu ni kubaya, “Boka kwangu kwasababu nenga ni mundu mwenye sambi Ngwana.” **9** Kwasababiu atishangala, ni goti babile pamope naye, kwa uvuvi wa omab watikupanga. **10** Lino latikuwajumuisha Yakobo ni Yohana bana ba Zebedayo, ambao babile bashirika ba Simoni. Ni Yesu kam'bakiya Simoni, “Kana uyogope, kewa sababu tumbwa nambeambe na yendeleya utavua bandu” **11** Payomwile leta mashua yake payomo, batileka kila kilebe ni kunkengama ywembe. **12** yabonekine kwamba pabile katika mji umo, mundu abile atwelile ukoma abile kwoo. Muda pamweni Yesu atombwike inamisha inamisha uso wake mpaka pae ni loba, baya, “Ngwana mana undapala, wecha kunitakasa,” **13** Boka po Yesu atinyoosha luboko lwake ni kumkumkamwa, baya “mbala takasika” Ni saa yeyelo ukoma utikumleka. **14** “Atikumlagiya kana um'bakiye mundu yoyoti, lakini atikum'bakiya “yenda zako, ni ukajilaye kwa makuhani ni upiye sadaka ya utakaso wako, sawasawa ni chelo Musa chakiamuru, kwa ushuhuda wako.” **15** Lakini habari husu ywembe yatienea kwa kulipite zaidi, ni umati nkolo wa bandu icha pamope kumpekaniya akipundisa na ponya magonjwa yabe. **16** Lakini mara kwa mara atikuitenga faraga ni loba. **17** Yabonikine lichoba limo kati ya machoba haga abile akipundisha, ni babile mafarisayo ni baalimu ba sheria batitama poo amabao baichile boka vijiji vya nambone tofauti katika mikoa ga Galilaya ni Yudea, ni pia boka katika miji ya Yerusalem. Ngupu ya Ngwana yabile pamope ni ywembe kuponya. **18** Bandu kadhaa baichile, batikumpotwa mundu kwenye likoi ywapooza, na batipala ndela ya jingya nkati ili kum'gonjea pae nnonge ya Yesu. **19** Bapatike kwaa ndela ya kujingya nkati ya bandu kwasababu ya umati, nga nyo babwike kunani ya paa lya lya nyumba kumhuluya yelo mundu pae pitia vigae, kuna ni kikai iyake mkati ya mundu, mnonge kabisa ya yesu. **20** Atilinga imani yabe yesu abaite Rafiki, dhambi zako utisamehe. **21** Baandishi na matatisayo batibwilehoji liyo baya, “‘gono ni nyai galongela kufuru? ni nyai yawecha samehee dhambi ila mnongo kichake yembe’” **22** Lakini yesu, atitambwa namani cha bakifikitia, atikubajibu na kuwabakya, kitumbwe namani mndalokiana hili mioyo mwinu. **23** Chako ni rahisi baya “Dhambi yako isameilwa ama baga gema nautwange”. **24** Lakini matange ya kwamba mwana wa Adam abile nakwe mamlaka mukilambo ya kusamehe dhambi, nindakuwabakia wenga, uyumuke, utole likai lyako na ugende kachake.” **25** Muda wowo atiyumuka nnonge yabe ni tola likai lyako labile atigonjeliya. Boaka po buya kachake akimtukuza Nnongo. **26** Kila yumo atishangala na batikumtukuza Nnongo. Batwelite na hofu bakibaya, “tubweni makowe gasiyo ga kawaida leno.” **27** Baada ya makowe haga bonekana, Yesu atiboka kwoo ni amweni mtoza ushuru akemelwa Lawi atumite eneo la kusanya kodi. Atikum'bakiya.”Unikengame.” **28** Nga nyo Lawi atikakatuka na kumikengama, atileka kila kilebe munnchogo. **29** Boka po Lawi atiandaa kachake karamu ngolo kwa ajili ya Yesu. Bababile batoza ushuru benge kolo ni bandu banambone babatamile mezani bakilya pamope naye. **30** Lakini mafarisayo ni baandishi bao babile banda nung'unika banapunzi, baya, “Kwa nini mlya ni nywaa na batoza ushuru pamope na bandu benge bene zambi?” **31** Yesu kabayangwa, “bandu bako katika afya njema bapala kwaa tabibu, ili balo tu babaminyanga abo bandakubapala mhitaji muno. **32** Niichile kwaaa kubakema bandu bene haki bapalika tabu, bali kubakema bene sambi bapale tubu.” **33** Atikuwabakiya banapunzi ba Yohana mara ganambone utaba ni loba ni banapunzi ba mafarisayo nakwe bapanga nya nyoo. Lakini banapunzi bako alya ni nywaa. **34** Yesu atikuwabakiya, “indawezekana mundu yoyoti panga hudhuria lichengele lya Ngwana atesi taba muda

Ngwana arusi bado yu pamope nakwe? **35** Lakini lichoba lindaicha muda Ngwana arusi patolekwa kwao, katika lichoba lya bapala taba," **36** Boka po Yesu atilongela kae kwabe kwa mifano, kwa mifano."ntopo ywa popwana kipande sa ngobo boka kwenye nganju ya nambeambe na tamiya kurekebisha nganju la zamani, kati apanga nyo, apopwana ngobo ya ayambe, ni kipande cha ngobo boka munganju yanambeambe kitaika kwa tumika na ngobo ya nganju ya kunchogo. **37** pia ndopo mundu ambae abeka divai yayambe mu'vibega vikukuu, kati apanga nyo, divai yayambe ingepapwana chelo kiombo ni divai penganika, ni kibeka na alibika. **38** Lakini divai yayambe lazima bekwa mu'kibega chayambe. **39** Ni ntopo mundu ywa baada nywaa divai ya nnchogo, apala yayaambe kwasababu abaya, "Ya nnchogo ni bora."

6 Yesu abile atipeta mu, migunda ya nafaka ni banapunzi bake babile bakitombwanga masuke, bakabasungwanga kati ya luboko lwake bandaliya nafaka. **2** Lakini baadhi ya mafarisayo batibaya, "namani upanga kikowe ambacho halali kwaa kisheria kukipanga lichoba lya sabato"? **3** Yesu atikubajibu, akibaya, "muwaite kwaa soma chelo Daudi chakipangite pabile ni njala, ywembe ni banarome bababile pamope nakwe. **4** Atiyenda mu'nyumba ya Nnongo, ni atolite libumunda litakatifu na liya baadhi, ni kuiboya baadhi kwa bandu bababile nakwe lyaa, hatakama ibile halali kwa makuhani lyaa." **5** Boka po atikuwabakiya, "mwana wa Adamu ni Ngwana wa sabato." **6** Yabonekine mu'sabato yenge kwamba atiyenda nkati ya sinagogi ni kubapundisha bandu kwa pabile ni mundu ambaye luboko lwake lwa mmaliyo watipooza. **7** Baandishi ni mafarisayo babile banda kunlinga kwa makini bona kati anyeponya mundu lichoba lya sabato, ili wecha pata sababu ya kumshitaki kwa panga likosa. **8** Lakini atangite namna cha fikiria na baya kwa mundu ywabile atipooza luboko uyumuka uyema pana kati ya kila yumo." Nga nyo yolo mundu atikakatuka ni yema palo. **9** Yesu atibaya kwabe, "ninda kuwalokiya mwenga ni halali lichoba lya sabato panga mema au panga madharau, kuokoa maisha amakuyaaribu, Boka po atikubalinga boti ni kum'bakiya yolo mundu. **10** "Nyoosha luboko lwako," Apangite nyaa, ni luboko lwake labile litinyooka. **11** Lakini batwelile ni hasira, batilongela bene kwa bene husu namani chapaswa apange kwa Yesu. **12** Yatibonekana machoba ago kwamba atiyenda pakitombe loba, Aatiyendeleya kilo yoti loba Nnongo. **13** Paibile bwamba, atikubakema benepunzi bake kwake, ni atikuwachawa komi ni ibele kati yabe, ambao pia atikubakema, "Mitume" **14** Majina ya balo mitume yabile Simoni, (ywa pia atikumkema Petro) ni Andrea nnuna wake, Yakobo, Yohana, Filipo, Bartolomayo, **15** Mathayo, Tomaso ni Yakobo mwana wa Alfayo, Simoni ywa akemwa Zelote, **16** Yuda mwana wa Yakobo ni Yuda Iskariote, ywa abile msaliti. **17** Boka po Yesu atitelemka pamope nakwe boka mukitombe ni yema mahali palibende. Benepunzi bakr banyansima babile kwo pamope ni bandu benge banyansima boka Uyahudi ni Yerusalem ni boka mbwani ya Tiro na Sidoni. Baichile kumpekanya ni ponywa magonjwa yabe. **18** Bandu babile bandasumbuliwa ni nchela bachapu batiponywa pia. **19** Kila yumo kwenye lyoo kusanyiko atijaribu kumkamwa kwa sababu ngupu ya uponyaji yabile bonekana nkati yake, ni atikubaponya boti. **20** Boka po atikubalinga benepunzi bake, ni baya, "mtibarikiwa mwenga mwa m'bile maskini, kwa maana ufalme wa Nnongo ni winu. **21** Mtibarikiwa mwenga mwabile ni njala nambeambe, kwa maana mpala yukuta. Mtibarikiwa mwenga mwamlela nambeambe kwa maana mpala eka. **22** Mtibarikiwa mwenga ambao bandu bapala kubachukianga ni kubatenga ni kubashutumu mwenga kwamba mwa'ovu, kwa ajili ya mwana wa Adamu. **23** Pulaini katika lichoba lyoo ni goloka goloka kwa pulaha, kwa sababu hakika mpala pata thawabu ngolo kumaunde, kwa maana tate bao batikubatenda nyonyonyoo mananbii. **24** Lakini ole winu mwabile matajili kwa maana myomwile pata faraja yinu. **25** Ole winu mwabile yukwita nambeambe! kwa mana mpala bona njala baalaye, Ole winu mwamueka nambeambe mpala lomboleza ni lela baalae. **26** Ole winu mwapala lumbwa ni bandu boti! kwa mana tate bao atikubatenda manabii wa ubocho nyonyonyo. **27** Lakini nibaya kwinu mwenga mwamunipekaniya, mwapende adui zenu ni kupanga mema kwa babawachukiya. **28** Mubabariki balo babalaani mwenga ni mubalobii balo babaoneya. **29** Kwa ywembe ywa akukombwa shavu limo, mgalauliye ni lya ibelr. Kati mundu akupokonyile jyoho lyako kanamchibi na nganzu. **30** Mbei kila ywa akuloba. Kati mundu akupokonyile kilebe ni mali yako, kana umrobe akubuyanganiye. **31** Kati ubapendavyo bandu babatendii, ni mwenga mubatendi nyonyonyo. **32** Kati mkiwapenda bandu baba mpendanga mwenga tu, eyo ni thawabu ya namani kwinu" kwa maana hata bene dhambi huwapenda balo babapendile. **33** Kati mwatendi mema balo bawatendi wema ni mwenga, eyo nga thawabu gani kwinu? kwa mana hata ywabile ni sambi apanga nyoo. **34** Kati mwatikunkopesha

ilebe kwa bandu mwabile mutegemie kwamba balowa kubabuyanganikiya, eyo nga thawabu gani kwinu? Mana hata balo babile ni sambi balowa kopesha benge sambi benge, ni tegemya pokya kiasi chechelo kae. **35** Lakini mwapende adui zenu ni mwatendei mema. Mubakopeshe ni mhofie kwaa kuhusu kubuyanganikiwa, ni thawabu yinu ipalika kuba ngolo. Mpalikwa kuba bana ba Ywabile kunani, kwa mana ywembe mwene nga mwema kwa bandu babile kwaa ni shukrani ni baovu. **36** Mube ni huruma, kati Tate binu ywabile ni huruma. **37** Kana mhukumu, mwenga muhukumilwa kwaa. Kana mulaani, ni mwenga mulaanilwa kwaa. Musamei benge, ni mwenga mwalowa sameelwa. **38** Mwapei benge, mwenga mwalowa peilwa. Kiasi sa ukarimu-chakisindililwe, sukwasukwa ni mwagilwa-mwagilwa mumagoti yinu. Kwamana kwa kipimo chochote mwakitumile pemya, kipimo chechelo chapanga tumilwa kubapemya ni mwenga. **39** Boka po kabamakiya kwa mpwano kae, “Je mundu ywange bona aweza kumwongoza kipofu ywenge? Kati atipanga nyoo, bai boti balowa tombokya mulimbwa, je kana batumbukii? **40** Mwanapunzi aweza kwaa kuba nkolo kuliko mwalimu wake, lakini kila mundu kaayomwa pundishwa kwa ukamilifu alowa kati mwalimu bake. **41** Mwanja namani bai mwakilola kibanzi nkati ya liyo lya nongo wo, ni wabile ni boriti nkati ya liyo lyako uilola kwaa? **42** Waweza kwaa kummakiya nongowo, Nongo wango kiboywe ibanzi mu'liyo lyako, “wenga ulola kwaa boriti yaibile muliyo lyako wa mwene, Nga ubona inanoga kumoywa kibanzi mu'liyo lya nongo bako. **43** Kwamana ntopo nkongo unoyite upambike matunda ganoite kwaa, wala ntopo nkongo unoyite kwaa upambika matunda ganoite. **44** Kwa mana kila nkongo bandu uyowanika kwa matunda gake. Kwamana bandu bachuma kwaa tini boka mu'miba, wala kana bachuma zabibu boka mu'michongoma. **45** Mundu mwema mu'hazina njema ya mwoyo wake kumoywa galyo mema, ni mundu mwou mu'hazina mbou ya mwoyo wake umoywa galyo maou. Kwamana ntwe wake ubaya galo gaujazike mwoyo wake. **46** Kwa namani mwanikema,'Ngwana, Ngwana, na balo muyatendi kwaa galo ganiabakiya? **47** KIla mundu ywanikengama nenga ni kugayowa makoweni kugatendii kazi, nalowa kwaonesha ywabile. **48** Atilandana ni mundu ywachenga nyumba yake, ywa chimba pae muno, ni kuchenga msingi ba nyumba nnani ya mwamba imara. Mafuriko gaisile, maporomoko ga mase, gaikombwile nyumba, lakini yaweza kwaa kwitikisa, kwa mana yabile ichengwite vizuri. **49** Lakini ywoywoti ywaliyowa neno lyango no kulitii kwaa, mpwano wake ywa mundu ywachengite nyumba nnani ya mbwega pabile kwaa ni msingi, mto wauilukie kwa ngupu, nyumba yelo yapatike maangamizi makolo.

7 Baada ya Yesu yomwa kila kilebe chabile kakibaya kwa bandu babampekaniyage, ajingii Karpenaumu. **2** Mmanda pulani ywa akida, ywabile ywa thamani muno kake, abile ntamwe muno ni abile karibu na waa. **3** Lakini ayowine usu Yesu, yolo akida antumite kiongozi wa kiyahudi, kunnoba aiche kunkombwa mmanda wake linga kanaawe. **4** Pabaikite papipi ni Yesu, batikunnoba kweli ni baya, “andastahili upalikwa panga nya kwaajili yake, **5** Kwasababu andakulipenda taifa litu, ni ywanjengite sinagogi kwaajili yitu.” **6** Yesu ayendeli ni safari yake pamope nakwe, lakini kabla anaika kwaa kuutalu ni nnyumba, afisa yumo aatumite mambwiga bake longela nakwe, “Ngwana, kana uuchoshe wa mwene kwasababu ya nenga nistahili kwa wenga jingya mu dari yangu. **7** Kwasababu yino nifikilie kwa hata nenga namwene panga nenda pwaika icha kwako, lakini ubaye lineno tu ni mmanda wango apapona. **8** Kwani nenga na mundu wanibile pa mamlaka na nibii ni askari pae yango, abaya kwa yuu 'Yenda” ni andayenda, ni kwa ywenge 'Icha” ni andaicha ni mtumishi wango “upange nyaa” ni ywembe andapanga. **9** Yesu payowine haga atichangala ni kubagalambukiya makutano bababile kabankengama ni baya, “Nindawabakiya hata mu'Isreali, nabona kwa mundu mwene imani kolo kati yolo. **10** Boka po balo babatumilwe babuyangine kaya ni kunkolya mtumishi abile nkoto. **11** Pulani baada ya haga, yapitike kuwa Yesu ende safiri yenda kilambo che nge chakemelwa Naini. Benepunzi bake bayeyi pamope nakwe bakengimine na bandu banyansima. **12** Paikite papipii ni nnyango wa kilambo linga, mundu ywa wile abile apotwilwe ni nga mwana yumo kwa mao ywake. ywabile mnomelanga, ni umati wa akilishi buka pa kilambo bai pamope ni ywembe. **13** Pamweni Ngwana atikumwegeleya kwa rwangu muno husu ywembe ni kummakia “kana ulile” **14** Nga egelya nnonge ni kukungwa lijeneza bababutulile maiti ni balo babaputwike batiyimaaa ngaabaya “wenga wa kijana uyumuke.” **15** Ywa awile ngakakatuka ni tama kitako ni tumbwa longela. Boka po Yesu kampea ywa mwana kwa mao bake. **16** Boka po hofu ibajingile boti, bayendeli kumtukuza Nnongo bende baya “Nabii nkolo alikakatulwa nkati yitu” ni “Nnongo alingite bandu bake.” **17** Hayii habari inanoga ya Yesu yatienea Yudea yoti ni kwa mikoa yoti ya jirani. **18** Benepunzi ba Yohana bammakiye

mambo goti haga. **19** Ndipo Yohana ngaa ankema abeli nkati ya Benepunzi bake ni kubatuma kwa Ngwana baya “wenga yulo ywa icha, au kuna mundu ywenge tumnende? **20** Bapaikite karibu ni Yesu aba payite Yohana mbatizaji atitumite kwako baya, “wenga nga yolo au kui na mundu ywenge tumnende? **21** Kwa wakati woo aaponyike bandu banyansima buka nkati ya matamwe ni mateso, buka kwa nchela, ni kwa bandu ipofu apeile bona. **22** Yesu ayangwine baya kwabe, “Baada ya n'yei kwa mwokite mkammakiye Yohana chamkibweni ni kukiyoa. Babile ipofu bapokya bona ni iwete banda tyanga, bene ukoma banda pona, iziwi banda yoa, babawile banda yuka ni panga akolo kai, bangali ni kilebe aabakiya habari inanoga. **23** Ni mundu ywaleka kwaa kuniamini nenga kwa sababu ya matendo gango abalikilwe.” **24** Baada ya balo babatumilwe ni Yohana buyangana kwaba bukite Yesu nga tumbwe longela na bandu husu Yohana, “Mwayei panja bona namani, nnai wautikatika ni mchunga? **25** Lakini mwayei panja bona namani, mundu ywa weti vizuri? linga bandu balo babawala ngubo ya kifalme ni ishi maisha ga staree babile bene nafasi ya kifalme. **26** Lakini nn'yenda panja bona namani, Nabii? Elo, nenda baya kwinu na muno kuliko nabii. **27** Uyu ngaba ywaandikilwe, linga nenda kutuma mjumbe wango nnongi ya minyo yinu, ywapala andaa ndila kwaajili yango, **28** Mbayaa kwinu, kati ya balo bababelekwile ni nnwawa, ntopo nkolo kati Yohana, lakini mundu ywangali muhimu muno nga ywaa lama ni Nnongo mahali pabile ywembe, apanga nkolo kuliko Yohana.” **29** Ni bandu boti pabayowine haga pamope ni babatosage ushuru, batitangaza Nnongo nga mwene haki. Babile kati yabe babatizilwe kwa ubatizo wa Yohana. **30** Lakini mafarisayo ni bataalamu ba saliya ya kiyahudi amabbo babatizilwe ni ywembe batikana hekima ya Nnongo kwaajili yabe bene. **31** Kai mbaweza linganisha mwenga ni namani bandu ba kizazi cheno? Bai kitiwi? **32** Balingana ni bana babang'anda pasoko, babatama ni kemana yumo baada ya ywenge kababaya,'tuliyula filimbi kwaajili yinu, ni mng'andike kwaa, twatilombola mlelite kwaa.” **33** Yohana mbatizaji aichile alile kwaa nkate wala anywile kwa lilogwa, ni mmayite, “Aina mashetani. **34** Mwana wa mundu aichile alile ni ywa ni mmayite linga aina choyo ni nnevi, limbwiga ni babatosa ushuru ni bene sambi. **35** Lakini hekima bakwipwile kuwa ibile ni haki kwa bana bake boti.” **36** Yumo ywa balo, afarisayo anobite ayende akalye nakwe. Baada ya Yesu jingya munyumba ya mafarisayo, alindikii meza linga alye. **37** Linga abi na nnwawa katika kilambo chilo abi ni sambi. Akwipwile kuwa atamii kwa farisayo, alelike chupa ya mauta gananungya. **38** Ayemi nchungu yake karibu ni maghulu gake kuno kalela. Kae atumbwi tepengaya maghulu kwa nywili ya mutwe wakeni kuipakalaya mauta gananungya. **39** Ni yulo farisayo ywa nkokiti Yesu pamweni nyoo, awechike mwene abayite, mana mundu yuu apanga nabii, apendaga hayu nyai ni nnwawa wa namna gani ywa mkunywa, ya panga mwene sambi. **40** Yesu atin'yangwa ni kum'makiya, “Simoni nibiina kikowe cha kukubakiya.” Abayite, “kibaye bai mwalimu” **41** Yesu abayite, “pabii ni alongelwa abile ba kopite kwa mundu yumo. Yumo abi kadaiwa dinari mia tano ni wene ibele adaiwa dinari hamsini. **42** Ni pabile ntopo ela ya kunnepa atikuwasameya boti. Tubwe ywakuywa mpenda muno? **43** Simoni ati kunn'yangwa “mbona ywa nyansima. Yesu amakiya uukumu sawasawa.” **44** Yesu nga ngalabukya mnwawa ni baya kwa Simoni, “Wandamwona uyu nnwawa. Nijingii munyumba yako. Umbei kwaa machi kwa ajili ya magulu gangu, lakini huyu, kwa morii gake ateoengiye magulu gangu ni kugafula kwa nywili yake. **45** Huninonii kwaa, lakini ywembe, tangu panjiyite muno alekite kwaa kuninoniya magulu gangu. **46** Huipakiye kwaa magulu gangu mauta, lakini aipakiye magulu gangu mauta gananungya. **47** Kwa jambo lee, nenda kubakia kwamba abe ni sambi zanyansima ni ninsamilie muno, ni kai atipenda muno, lakini ywasamehelwa pachini apendike pachini tu.” **48** Baadaye aamakiye nnwawa, “sambi yako ichamiilwe.” **49** Balo babatami pameza pamope nakwe ngabatumbwa longela bene kwa bene, “Aywa nyai mpaka ansamii sambi?” **50** Ni Yesu amakiye nnwawa imani yako ikukombwile, Uyende kwa amani.”

8 Yapilike mundu mwipi kwemba Yesu tumbwe miyanya katika ilambo ni lilyambo mbalimbali, kahubiri ni tangaza habari inanoga ya Nnongo ni balo komi ni abele bayihi pamope nakwe, **2** Nyonyo alwawa fulani babaponike boka kwa nchela ni matamwe maingi, abile Mariamu ywakemelwa Magdalena ambaye ywaminyike nchela saba. **3** Yoana nyumbowe kuza meneja wa Herode, Susana, ni alwawa banyansima, babapiyite mali yabe kwaajili yabe bene. **4** Ni baada ya bandu banyansima kwembana pamope babile bandu boka ilambo yenge, atilongela nabo kwa tumiya mifano. **5** Mpandii ayei panda mbeyu, papandage baadhi ya mbeyu yatombokii mbwega ya ndila batikuilebata pae ya magolo ni iyuni batikuichonwa. **6** Mbeyu yenge yatumbwike pa ukando wabile maliwe ni paibalike miche yatiyama sababu pabile kwaa ni machi. **7** Mbeyu

yewnge yatumbwike pene mikongo yabile mimimwa, nayo mikongo yatiyuma pamope ni yilo mbeyu ni yatikuibana. **8** Lakini mbeyu yenge yatumbwike pa ukando waupwaika ni yatipambika yakulya mara mia zaidi. Baada ya Yesu kubaya makowe haga, atibaya, “Ywabile ni makutu ni ayowine” **9** Kaia benepunzi bake batikunnokiya maana ya mpwano uno, **10** Yesu atikuwabakiya, “mpeilwe upendeleo wa kwipwa siri ya ufalme wa Nnongo, lakini bandu benge papundishwa bai kwa mifano, linga kwamba, “mana babweni kana babone, ni mana bayowine kana baelewe.” **11** Na yii nga maana ya mpwano wono, mbeyu nga neno lya Nnongo. **12** Mbeyu ya itumbwike mumbwega ya ndila nga balo bandu babali yowa lineno, ni baadaye nnau nchela ulitola kulipu boka mumwoyo, linga kana kwaa amini no kombolelwa. **13** Ni yilo yatumbwike pa maliwe nga bandu balo babaliyowa neno ni kulipokya kwa pulaha lakini ndandai yeyete, baaminiya muda mwipi, ni wakati taabu banda tumbuka. **14** Ni mbeyu yilo yaitumbwike pa mimimwa nga bandu babayuwa lineno, lakini wanapoendelea kukua yandakuibana maisha ni utajiri ni uzuri wa maisha ga ni bapapa kwaa. **15** Likini yelo itumbwike pa mbwega unanoga nga ywaa baada ya yowa neno bandu balo anyenyekevu ni mwoyo inanoga, baada ya kuliyowa neno ulikamuliya ni libaa salama ni papa matunda ya uvumilivu. **16** Sasa ntopo hata yumo ywa washa taa ni kuipunika kwa bakuli au kuibeka pae ya kindanda, badala ya kuibeka panani linga kila mundu ywa jingiya apate kuibona. **17** Kwa kuwa ntopo chakipala iyilwa, au chochote chakibile siri ambacho chakipala tanganikwa kwaa chakibaa pa mbweya. **18** Kwa nyo ube makini pau pikaniya, kwa sababu ywa bile nacho, bapa kunn'yongeyekea zaidi, lakini yolo ywa ngali nacho hata chelo kichini cha abile nacho kapatola.” **19** Baadaye mao bake Yesu ni anunabe batiicha kwake bamkaribie kwaa kwasababu ya bandu banyansima, **20** Ni boti batikummakiya, “Mabako ni anunabo bai palo bapala kukubona wenga. **21** Lakini, Yesu kaayangwa ni kubaya, “Mao bangu ni anuna bangu ni balo babalipikaniya neno lya Nnongo ni kulitii. **22** Yapitike lichoba limo kati ya machoba galo Yesu ni benepunzi bake baubwike mu'ngalaba, ni kuabakiya, “tuloke mpaka kwiya.”baandaite ngalaba yabe. **23** Lakini pabatumbwi boka, Yesu agonjike lugono, ni dhoruba ngolo yabile ni mbepo, ni ngalaba yabe itumbwe twilya machi ni bai katika hatari ngolo muno. **24** Baadaye baichi benepunzi bake kun'yumuya, kababaya, “Ngwana nkolo! Ngwaba nkolo! tui karibu ni waa! Ngayumuka ni kubendya nchunga ni mawimbi ga machi nga tulia ni panga ni utulivu. **25** Nga abakiya, “imani yinu ii kwako?” Batiyogopa, Batichangala, balongei kila mundu na nyine, “Ywa nyai, kiasi kwamba amrisha mbepo ni machi tuliya?” **26** Baikite pa kilambo cha Garasini yaibile upande wa nchogo wa Galilaya. **27** Yesu paulwite ni libata pae, mundu pulani boka mukilambo, akwembine nakwe, kwa muda mwingi abii awalae kwaa ngobo, ni atamae kwaa munnyumba, lakini atamae mumakaburi. **28** Pamweni Yesu alei kwa lilobe, ni tumbuka pae nnonge yake kwa lilobe likolo andebaya, nipangite kilebe gani kwako, Yesu mwana wa Nnongo ywabile kunani? Nenda kuloba kana upwati nenga. **29** Yesu ngaa amrisha munneke mundu yulwa nchela kwa mara yanambone ganda uboka hata mana bamtabike nyororo ni kumana bandu kunendela anda kutwana ni yenda ni nchela mpaka mulijangwa. **30** Yesu annokiye, “lina lyako nyai?”ayangwi baya, “Legion” Kwamaana tubi ni nchela banambone gajingii kwake. **31** Baayendelii kunnoba kana utubakiye tuyende mulimbwa. **(Abyssos g12)** **32** Likundi lya ngobe labile kalilya pa kitumbi, banobiye aruhusu bakajingii kwa balo ngobe. Ni atibaruhusu panga nyoo. **33** Kwa nyoo balo nchela babutukeye kwi yolo mundu ni jingya kwa balo ngobe ni lilo likundi latibutuka pano pakitumbi mpaka kulibwawa ni tumbukya moo. **34** Balo bandu bababile kabaleleya balo ngobe pakabweni chakipitile, bati butuka pia taarifa palo pakilambo ni sehemu yenge yaii tindiya palo. **35** Bandu pabayowine hago batiyenda bona chakipiite, ni baichi kwa Yesu bamweni mundu ambaye nchela gatikumuka, abile aweli vizuri ni mwene akili timamu, atami pa magulu ga Yesu, ni batiyogopa. **36** Nga mundu yumo ywa gabweni atumbwi kuachimuliya benge jinsi hayo mundu wabile kaganongoya nchela mwaponike. **37** Bandu boti ba nkoa wa Ageres ni maeneo gake gagalindia banobite Yesu aboke kwasababu babii ni uwaoga nkolo muno. Ni ajingile mungalaba ku uruka. **38** Mundu yolo ywabokwile ni nchela atikunsihi Yesu yenda nakwe, lakini Yesu atikumbakiya ayende no baya, **39** “Ubuye mu nyumba yako ni ubalange galo goti ambayo Nnongo apangite kwa wenga. Ayo mundu kaboka, kuitangaza poti mu ijiji ni goti ambago Yesu kapanga kwanembe. **40** Ni Yesu kabuya, kipenga sa bandu satikunkaribisha, kwa mana boti babile batikusubiri. **41** Linga kaisa mundu yumo ywakemelwa Yairo nga yumo nkati ya atawala mu'sinagogi. Yairo katomboka pa'magolo ga Yesu ni kumnoba muno ayende munyumba yake, **42** kwa mana abile ni mwana nnwawa yumo bai, ywabile ni miaka komi ni ibele, ni abile nkati ya hali yo waa. Paabile kayenda, kipenga sa bandu satikunkengama

ni ywembe. 43 Nnwawa yumo ywatokwa ni mwai kwa myaka komi ni ibele abile palo ni atumile mbanje yoti kwa aganga, lakini ntopo ywamponyile hata yumo, 44 kaisa kunchogo ya Yesu ni kukamwa lipindo lya ngobo yake, ni ghafla mwai yaachile kum'moka. 45 Yesu kabaya, “Nyai ywanikamwile?” Pabakanikiye bote, Petro kabaya, Ngwana nkolo, kipenga sa bandu kabansukuma ni kunzonga.” 46 Lakini Yesu kabaya, “Mundu yumo anikamwile, mana naiyowa ngupu yatiboka kwango.” 47 Ywa nnwawa paabweni yabile aweza kwaa kificha chaapangite, katumbwa lendema, katomboka pae nnongi ya Yesu katangaza nnongi ya bandu bote sababu yai panga ankamwe ni aponywile saa yeyelo. 48 Boka po kabaya kwanembe, “Nwawa, imani yako ikupangite ube nzima. Yenda kwa Amani.” 49 Paabile yendelya kubaya, mundu yumo kaisa boka munyumba ya ntawala ywa li'sinagogi, kabaya, “Nwawa wako atiwaa. Kana usumbuke mwalimu.” 50 Lakini Yesu pabaayowine nyoo, kannyangwa, “Kana uyogope. Amini kae, ni alowa lopolwa.” 51 Kayingya mu ayo nyumba, aruhusu kwaa mundu yeyote kujingii pamope niywembe, ila Petro, Yohana ni Yakobo, tate ba nwawa, ni mao bake. 52 Muda bandu bote babile bakiomboleza ni kumoywa lilobe kwaajili yake, lakini kabaya, “Kna mumpangii ndoti, awile kwaa, lakini agonjike kae. 53 Lakini batikunheka kwa kundharau, batiyowa kuba awile. 54 Lakini ywembe, kankamwa luboko yolo nnwawa, ni kunkema kwa lilobe, kabaya, Mwana, uluka” 55 roho yake yankerebukye, ni kauluka saa yeyelo. Atikwaamuru kuwa, apeilwe kilebe pulani ili alye. 56 Azazi bake batishangala, lakini atikwaamuru kana bammakii mundu chabile chapangilwe.

9 Atibakema balo komi ni ibele pamopeiatikuwapea uwezo ni mamlaka kunani ya nchela goti ni kubaponya atamwe. 2 Atikubatuma bayende kuhubiri ufalme wa Nnongo ni kubaponya atamwe. 3 Atikuwabakiya “kana mtole chochote kwa ajili ya safariyinu wala fimbo, wala mkoba, walankate, wala mbanje, wala kana mtole nganju ibele. 4 Mukaya yoyoti mwa mujingia, mutame poo mpaka mwampala bokanga mahala poo. 5 Kwa balo babapokeite kwaa, pampala boka mji woo, mukungutange vumbi mumagolo yinu kwa ushuhuda kunani yabe.” 6 Batiboka yenda peta muijiji, bakitangaza habari inanoga ni kuponya bandu kila mahali. 7 Herode mtawala atiyowa goti yagabonekine atitaabika muno, kwa sababu yayowanike ni baadhi kwamba Yohana mbatizaji atifufuka bok mu'kiwo, 8 Ni baadhi kwamba Eliya apitike ni kwabenge kwamba yumo kati ya manabii wa kunchogo atiuluka boka mu'kiwo kae. 9 Herode atibaya, “atikunchinja Yohana, lakini yono nyai kwabe yaniyowa habari gake? Ni Herrode atipala ndila ya kum'bona Yesu. 10 Wakati papabuyangine balo babalagilwe, batikum'bakiya kila kilebe cha bakipangite. Atikubatola pamope ni ywembe, Atiyenda kichake katika mji waukemelwa Bethsadia. 11 Lakini bandu banyansima batiyowa kuhusu lino batikumkengama, ni kuwakaribisha ni atilongela nabo kuhusu ufalme wa Nnongo, ni atikubaponya balo babapala. 12 Lichoba palitumbwile yomoka, balo komi ni ibele batiyenda kwake ni baya, “Batawanye bandu banyansima bayende katika ijiji ya papii ni mjini bakapalange papalya ni chakulya, kwa sababu tubile eneo lya mmwitu.” 13 Lakini atikuwabakiya, “mwanga mubapei kile chalya.” Batibaya, “ntopo zaidi ya ipande itano ya nkate ni omba abele, papola tukapeme chakulya kwa ajili ya bandu aba banyansima.” 14 Pabile ni analome elfu tano palo. Atikuwabakiya anapunzi bake, “batamange pae katika makundi ya bandu hamsini kwa kila kundi. 15 Kwa nyoo batipanga nyo ni bandu batitama pae. 16 Atitola mikate itano ni omba abele ni linga kumaunde, atikuibariki, ni kuimetwa katika ipande ipande, atikuwapa banapunzi bake linga waibeke nnonge ya bandu. 17 Boti batilya ni yukuta, ni ipande ya chakulya vyaigile vyatilokotwa ni tweliya ikapu komi ni ibele. 18 Nayo ibile kwamba, palobile kichake, benepunzi bake babile pamope ni ywembe, ni atikuwalokya baya, “bandu ubaya nenga ni nyai?” 19 Bayangwa, ni baya, “Yohana mbatizaji, lakini benge ubaya Eliya, ni benge ubaya yumo wa manabii wa nyakati za kunchogo atiuluka kae boka mu'kiwo.” 20 Atikuwa bakya, “Lakini mwenga mubaya nenga na nyai? Petro kayangwa nikubaya, “Kristo boka kwa Nnongo.” 21 Lakini kwa kubakeleboya, Yesu kabaeleza kutobaya kwa yeyoti kunani ya lino, 22 Atibaya kwamba mwana wa Adamu lachima bantese kwa makowe yanamboneni kunkana ni apendo ni makuhani bakolo ni baandishi, ni atauwa, ni lichoba lya tatu apauluka boka mu'kiwo. 23 Atikuwabakiya boti, “kati mundu yeyotri apala kunikengama, lachima aikane mwenr, atole msalaba wake kila lichoba, ni anikengame. 24 Yeyoti ywa jaribu okowa maisha gake apala obiya, lakini yoyoti obiya maisha gake kwa faida yango, apala okoka. 25 Je kipala kufaidia namani mwanadamu, muite apalike ulimwengu woti, lakini obiya au apatike asara ya nafsi yake? 26 Lini yoyoti ywa nibonia oni nee ni maneno gango, kwa ywembe mwana wa Adamu atikum'bonea oni paabile ni nkati ya utukufu wake, ni utukufu wa Tate ni malaika batakatifu. 27 Lakini natikuwabakiya ukweli, kui ni baadhi yinu batiyemanyanga, abata baonjike

kwaa kiwompaka bauone ufalme wa Nnongo.” **28** Yapitike katika machoba nane baada ya Yesu baya maneno gaa kwamba atikubatola pamope ni ywembe Petro, Yohana ni Yakobo, batioboka kitombe loba. **29** Ni pabile katika loba, bonekana kwa kuminyo yake kutibadilika, ni nganju yake yabile nyeupe ni ng'ara. **30** Ni lola, babilr analome abele batilongela nakwe babile Musa ni Eliya. **31** Babonekine katika utukufu. Batilongela kuhusu boka kwake, kikowe chakalibila timiza Yerusalem. **32** Nambeambe Petro ni balo babile pamope kwee babile batiyemanga pamope nakwe. **33** Yapitike kwamba pabile bakibokanga kwa Yesu, Petro atikum'bakiya, “Ngwana ni vizuri kwitu tama pano ni itupasa tengeneza makazi ya bandu atatu. Tengeneza limo kwaajili yako, limo kwaajili ya Musa, ni jimo kwaajili ya Eliya, Aelewite kwa chalongeite. **34** Patilongela aga, laichile liunde ni latikuwayobeka; ni batoyogopa pamweni batindilwe ni liunde. **35** Lilobe lya pitike kumaunde baya, “hayoo nga mwana wango mteule. Mumpekani ywembe.” **36** Lilobe palikotwike, Yesu abile kichake. Batamile chichii, ni katika machiba galo babakiye kwaa yeyoti chochoti. **37** Lichoba lenge, baada ya boka pakitombe, bandu banyansima batikwembana nakwe. **38** Lola, nnalome boka mu'bandu atilela kwa lilobe, baya, “Mwalimu nindaloba ulinge mwana wango, mana ni mwana wango wa pekee. **39** Ubweni nchela hunkwamwa, ni mara ukombwa ndoti, ni kae umpanga changanyikiwa ni boywa pou mu'nkano, Nayo uboka kwa shida, na pia andaminya muno. **40** Natikuwasihi benepunzi bako kuikemia iboke, lakini bawesike kwaa.” **41** Yesu kayangwa nikubaya, “Enyi kizazi cha kiamini kwaa ni chakiobile, mpaka namwe toleana namwe? M, leti mwana wako pano.” **42** Kijana ywaichile, roho chapu itntombwa paeni kumtikisa kwa pujo lakini Yesu atikemea yelo roho njapu, atikumponya ywa nnalome, ni kunkabidhi kwa tate bake. **43** Boti batishangala ni ukolo wa Nnongo. Lakini pawabile batishangala boti kwa makowe goti yagatendite, baya kwa benepunzi bake, **44** “Maneno yatame mmakutu ginu, kwa kuwa mwana wa Adamu atitolewa muluboko lwa bandu.” **45** Lakini baelewite kwaa maana ya maneno ago, ni atihiya mminyo gabe, linga kana baelewe batiyogopa kumlokiya kuhusu neno lelo. **46** Boka po mgogolo utumbwike nkati yabe kunani ya namani apala panga nkolo. **47** Lakini Yesu paatambwile chabalokiana munyoya yabe atikumtola mwana nchunu, ni kum'beka upande wake, **48** ni kubaya, “Kati mundu yeyoti ywampokeite mwana nchunu kati yono kwa lina lyango, anipokeite nee, ni yeyoti ywanipokeite nee, ampokeite ywaanitumile, kwa kuwa abile nchunu kati yinu nga nkolo.” **49** Yohana kayangwa ni kubaya, “Ngwana twamweni mundu akibenga moka kwa lna lyako ni tutikunkanikia kwa sababu akengamana kwaa ni twee.” **50** Lakini Yesu atikum'bakiya, “kana munknikiye, kwa kuwa ywa abile kwaa kinyume ni mwenga ni wa kwinu.” **51** Yapitike kwamba, lingana na machoba yagabile karibu ni machoba gake ga yenda kumaunde, kwa uimara aelekezite minyo gake Yerusalemu. **52** Atumite ajumbe nnonge yake, nabo batiyenda ni jingiya katika ijiji ya Asamaria linga bantayarishie mahali. **53** Lakini bandu bakwe bampokeite kwaa, kwa sababu abile atielekeza minyo gake Yerusalemu. **54** Benepunzi bake Yakobo ni Yohana palibweni leno, batibaya, “Ngwana upala tuamuru mwoto uhuluke pae boka kumaunde ubatiniye?” **55** Lakini atibagalambukiya nikubakanikiya. **56** Boka po batiyenda ijiji chenge. **57** Pababile bakiyenda, katika ndela yabe, mundu yumo atikuwabakiya, “Nipala kukukengama kokoti kwa uyenda.” **58** Yesu atikum'bakiya, “mbweha bana mayembwa, iyuni wa anga bana itundu, lakini mwana wa Adamu hana pa beka mutwe bake.” **59** Ndipo atikum'bakiya mundu ywenge, “Nikengame.” Lakini ywembe atibaya, “Ngwana, uniruhusu kwanza niyende nikamchike tate bango,” **60** Lakini ywembe atikum'bakiya, “mubaleke wafu bachikane wafu bene, lakini wenga uyende utangaze ufalme wa Nnongo kila mahali.” **61** Pia mundu ywenge atibaya, “Nipala kukukengama, Ngwana, lakini uniruhusu kwanza nikawalage bababile kachango.” **62** Lakini Yesu atikuwabakiya ntopo mundu, yajea luboko lwake lemana linga mchogo ywafaika kwa ufalme wa Nnongo.”

10 Baada ya makowe ago, Ngwana atichawa benge sabini na kubatuma abele abele bamlongoli katika mji ni enea atilitarajia yenda. **2** Atikuwabakiya, “Mauno ni ganambone, lakini wapanga kazi ni achache. Hivyo basi mulobe Ngwana wa mauno, ili kwamba atumeatume haraka apanga kazi katika mauno gake. **3** Muyende katika miji, Mulole, nindakubatuma kati ngondolo katika mapwa mwitu. **4** Kana mpotwe mfuko wa mbanje, wala mikoba ya usafiri, wala ilatu, wala kana musalimii yeyoti mundela. **5** Katika nyumba yeyoti mwamujingile, kwanza mubaye, “Amani ibii katika nyumba yinu.' **6** Kati mundu wa amani abile palo, amani yinu ipala igala kunani yake, lakini kama sivyo, ipala buya kwinu. **7** Muigale katika nyumba yoo, mulye ni munywangange chabakipya, kwa maana mwapanga kazi astahili mchaala wake, Kana muhame boka kunyumba

yoo yenda yenge. 8 Mji wowote wa'mujingile, ni kubapokya mulye chochoti chakibekwa nnonge yinu, 9 ni mponyange atamwe bababile mwoo. Mubaye kwabe,'ufalme wa Nnongo uichile karibu yinu' 10 Lakini katika mji wowti wa mwamujingiya na bangana kuwapokiya, muyende panja katika ndela ni baya, 11 'Hata vumbi lya mji uno lalinata magolo mwitu tunalikung'unda dhidi yinu! lakini mtambwange leno, Ufalme wa Nnongo utikaribia.' 12 Nindakuwabakiya kwamba lichoba lya hukumu yopanga ni uvumilivu zaidi kwa Sodoma kuliko mji wuno. 13 Ole wako Korazini, Ole wako Bethsaida! Kati kachi ngolo yaipangite nkati yako ingalipangika Tiro ni Sidoni, Bangalitubu zamani kweli, bakitama nkati ya magolo ga magunia ni majivu. 14 Lakini ipala istaimilivu zaidi ya machoba ga hukumu kwa Tiro ni Sidoni zaidi yinu. 15 Wenga Kapernaumu, ufikiri kakatuliwa mpaka kumaunde? Ntopo, upala uluka pae mpaka kuzimu. **(Hadēs g86)** 16 Ywa abapekania mwee anipekania nee, ni yeyoti abakana anikana nee, na yeyoti ywanikana nee ankana ywa anitumile." 17 Balo sabini batibuya kwa puraha, baya, "Ngwana hata moka watupekania kwa liina lyako" 18 Yesu atikuwabakiya, "Nambweni nchela akitomboka boka kumaunde kati radi. 19 Lola, nitakuwapea mamlaka ya lebata mngambo ni nge, ni ngupu yoti ya adui, ni ntopo chochoti kwa ndela yeyoti chakipala kubadhuru mwenga. 20 Hata nyoo kana mupulaike tu katika leno, kwamba roho indabatii, lakini mpulaike zaidi kwamba malina yinu yaandikilwe kumaunde." 21 Katika muda wowolo atipulai sana katika Roho mpeletau, ni kubaya, "Nindakusifu wenga Tate, Ngwana wa kumaunde ni kilambo, kwa sababu upangite makowe aga boka kwa bene hekima ni akili, ni kuyaumukwa kwa babapundishwe kwaa, kati bana achunu. Ndio Tate, kwa kuwa yapendezite katika minyo gako." 22 Kila kilebe kitikabidhiwa kwango ni Tate bango, ni ntopo ywatanga Tate ni nyai ila mwana, ni yeyoti ywatamani mwana kuyaumukwa kwake." 23 Atikuwagalambukia anapunzi bake baya faragani, "woti barikiwa bababona haga ambayo mwenga mwagabona. 24 Ninda kuwabakiya mwenga, kwamba anambone ni afalme batitamani bona makowe mwamuyabona, ni wayabweni kwaa, niyowa mwamuyowa mwenga, ni bayowine kwaa. 25 Lola mwalimu pulani wa saliya ya Kiyahudi atiyema ni kumjaribu, baya, "Mwalimu nipange namani niurithi ukoti wangayomoka?" **(aiōnios g166)** 26 Yesu atikum'bakiya, "Itiandikwa namani katika saliya? Indachomeka kitiwi?" 27 Kayangwa ni kubaya, "Utampenda Ngwana Nnongo wako kwa mwoyo wako wpti, kwa roho yako yoti, kwa ngupu yako yoti, ni kwa malango gako goti, ni jirani yak kati nafsi yako mwene." 28 Yesu kabaya, "Uyangite kwa usahihi, panga nyoo ni upala tama." 29 Lakini mwalimu, atitamani kujibalangia haki mwene, atikum'bakiya Yesu, "ni jirani yango ni nyai?" 30 Yesu kayaangwa ni kubaya, "Mundu pulani abile uluka boka Yerusalem yenda Yeriko. Atitomboka kati ya anyang'anyi, batolite mali yake, ni kumkombwa ni kumleka karibu ya waa. 31 Kwa bahati kuhani pulani atiuluka kwa ndela yoo, pamweni atipita upande wenge. 32 Nyonyonyo mlawi pia, paikite mahali palo ni kumwona apitike upande wenge. 33 Lakini Msamaria yumo, atisafiri, apitike palo pabile mundu yolo pamweni apatike huruma. 34 Atikumkaribia ni kumtaba ilonda yake, ni kumpenganikia mauta ya divai kunani yake. Nakum'beka kunani ya mnyama wake, ni kumpeleka katika nyumba ya angeni ni kumuhudumia. 35 Lichoba lenge atitola dinari ibele, ni kumpeya mmiliki wa nyumba ya angeni ni kum'bakiya,'muhudumie ni chochoti cha ziada chautumia, mbalepa panibuya.' 36 Ni ywako kati ya haba atatu, yafikiri, abile i jirani kwake ywembe ywatombwike kati ya anyang'anyi?" 37 Mwalimu atibaya, "Ni yolo alaite huruma kwake." Yesu atikum'bakiya, "Uyende ni upange nyonyoo." 38 Mbeambe pabasafiri batijingya katika ijiji pulani, ni nnwawa yumo lina lyake Martha atikumkaribisha kunyumba yake. 39 Abile ni dada bake akemwa Mariamu, yatamile pamagolo ya Ngwana ni pekania neno lyake. 40 Lakini Martha atikuipeya shughuli yanambone za anda chakulya. Atiyenda kwa Yesu, ni baya, "Ngwana, ujali kwa kwamba dada bango atinilekiya nihudumiye kichango. Hivyo basi ubakiyeaiche kuniyangatiya." 41 Lakini Ngwana atiyangwa ni kum'bakiya, Martha, martha, unachumbuka kunani ya makowe yanambone, 42 Lakini ni kikowe chimo tu chema, Mariamu atichawa kilicho chema, ambacho hakitaondolewa boka kwake."

11 Yapatike wakati yesu pabile kaloba sehemu fulani yuma wabanafunzi bake atikuwabakia "Ngwana utupundishe twenga loba kati yehona cha bafumbike anafunzi bake". 2 Yesu atikuwabakiya, pampalasali, mubaye, tate, lina lyako lifukuzwe, ufalme wako uiche. 3 Utapei mkate witu wakila lichobo. 4 Utasamii makasagitu, kati twenga chatu wasania bahatukosea boti, kana utujeilii mmajalibu. 5 Yesu atikuwabakiya "Nyai kwinu ya abile na timbwiga yapalakunyendelia kilo na nakumakia mbwigai yango uniachime mikate itatu. 6 Kwa sababu mbwigali yango haichile na mbeambeno boka safari nanenga ndopo chakumwandaliya. 7 Nayolo yabile mkati atiyangwa,

kanauniangishe mumnyongo tayari ujigalilwe na bana banga pamope nanenga tugonjike pakindanda. Ngwechalii ya yumuka na kukupewa wenga mikate. **8** Nindakuwabakia kikowe ayumukali na kukupea mikate kati wenga wambwigati yake kwasababu yendeliya kukomboliya oli bila oni, apalayumukali na kukupie ipande yanambone ya mikate lingana na mahitaji yake. **9** Manenga mndakuwabakia mulobange na mwenga mpalapata mupalange na mwenga mpalatatu mukombwange oli na mwenga mpalayongolekwa. **10** Kwa kuwa kila mundu yaloba apalapokiya na kila mundu yapala apapata na kila mundu yakombwa odi, mnyango apayogolekwa. **11** Tate ywakwo kati yinu, mwana wake mana alobite omba, ampeya mngambo badala yake? **12** Au kunnoba lipinga kampeya kipelele badala yake? **13** Kwa nyo, mwenga mwabile alau mutangite kuwapea bana binu kuwapea zawadi yaibile inanoga, muno kwaa Tate binu wa kumaunde apala kuwapea Roho Mpeletau balo babamnoba?" **14** Baadaye Yesu abile kaakemiya nchela, ni mundu ywabile ni nchela abile ni bubu. Pabile nchela gam'boi, mundu yolo awechite longela. Bandu banyansima batishangala muno. **15** Lakini bandu benge batibaya, "hayo aboya nchela kwa Beelzebul, nkolo wa nchela. **16** Benge batiyangwa ni kumpala abalage ishara boka kumaunde. **17** Lakini Yesu atiyatambua mawaso gabe ni kuwabakiya, "kila ufalme waubaganika ya panga ukeba, ni nyumba yaibaganike yalwatomboka. **18** Kati nchela atibaganika, ufalme wake upala yama kitiwi? Kwa sababu mubaya apiya moka kwa Belzebuli **19** Kati nee nipiya mokoka kwa Belzebuli, Je ainu baboya moka kwa ndela gani, Kwasababu yeno, babo bapala kuwa ukumu mwenga. **20** Lakini, kati meite niboya moka kwa lakonji lwa Nnongo uwichile. **21** Mundu ywabile ni ngupu yabile ni silaha kalendela nyumba yake, ilebe yake ipalal tama salama. **22** Lakini kumvamia ni mundu ywabile ni ngupu zaidi, yolo mundu mwene ngupu nakumpokonywa silaha yake, natola mali yake yoti. **23** Ywembe ywabile pamope ni nee abile kinyume ni nee, ni ywembe yayangabana kwaa pamope ni nee utawanyisha. **24** Ncheka nchapu pammoka mundu, ayenda ni pala sehemu pagamile ntopo mache lenga apomoli. **25** Papanga akosite, ubaya, nipala buya kwa mboi. Papala buya nabona nyumba ipambilwe ni itama vizuri. **26** Nga nyo paba buyangine nakoliya nyumba itipyailwa ni itami vizuri. Huyenda pala moka genge saba balio baovu zaidi kuliko ywembe mwene ni kubaleta baichange tama sehemu yelo. Ni hali ya mundu ywoo upanga m'baya kuliko ywabile mara ya kwanza. **27** Yapitike kwamba pabaite maneno goo, nnwawa pulani akombwililobe lyake zaidi ya boti pamkutano wa bandu ni baya, "litibarikiwa ndumbo lalikupapite ni mabele yauyongite." **28** Lakini ywembe atibaya, mutibarikiwa mwamupekaniya neno lya Nnongo ni kulitunza. **29** wakati bandu banyansima batikusanyika ni yongeyeka, Yesu atumbwile baya, "Kizazi cheno ni kizazi cha maovu. Upala ishara ni ntopo ishara yabapeilwa zaidi ya yelo ishara ya Yona. **30** Maana kati Yona abile ni ishara kwa bandu ba Ninawi, nga nyo ni mwana wa Adamu apala baa ishara kwa kizazi cheno. **31** Malkia wa kusini ayimaa lichuba lya hukumu ni bandu ba lubeleko linu ni kubahukumu bembe kwani ywembe apitike mwisho wa kilambo linga aiche apikani hekima ya Solomoni, ni hapo abile nkolo kuliko Solomoni. **32** Bandu ba Ninawi bayimaa katika hukumu pamope ni bandu ba lubeleko luu lichoba lya hukumu bakikuhukumu, kwani bembe batitubu kwa mahubiri ga Yona, ni linga, hapa abii nkolo kuliko Yona. **33** Ntopo mundu yoyoti, ywa washa taa ni kuibuka sehemu pae yene libindu yangali bonekana au pae ya kitondo, ila washa ni kuibika panani ya kilee lnga kila mundu ywa jingya aweche bona bwea. **34** Lio lyako ni taa ya yiga, lio lyake mana lizuri basi yiga yake yoti yabaa mumbwea. Lakini lio lyako mana libile libaya basi yiga yako yoti waba mulubindu. **35** Kwa nyo, muhiadhili linga bwea wa ibile nkati yinu kana ujihilwa libindu. **36** Kwa nyo, kati yiga yoti ibile mubwega, ni ntopo sehemu yaibile mulubindo, basi yiga yako wabaa sawa ni taa yaiyaka ni piya bwega kwinu." **37** Paywomwile longela, Farisayo atikunkoka akalye chakulya kachake, naye Yesu ajingii nkati ni ba pamope nabo. **38** Ni mafarisayo batichangala kwa kuwa haulugwi kwa kwanza kabla ya chakulya cha kitamuyo. **39** Lakini Ngwana awabakiye, "mwenga Mafarisayo mughulwa ikombo panja ni makaburi, lakini nkati yinu mutwi kwaa tamaa ni ulau. **40** Mwenga mwa bandu mwangali lunda buli ywembe ywaubile panja aumbite kwaa ni ngati kae? **41** mwapei masikini gagabile nkati, ni ikoe yoti yapanga safi kwinu. **42** Lakini ole winu Mafarisayo, kwani mpiya zako ya mnanaa ni ndebele ni kila aina ya mboga ya bustani. Lakini mlekite makoe ga haki ni kumpenda Nnongo, bila leka panga ginge kae. **43** Ole winu Mafarisayo, kwa kuwa mpendi tama katika itego ya nnongi mu sinagogi na lamukilwa salamu ya heshima mmusoko. **44** Ole winu, mulandana ni makaburi gangali ni alama ambago bandu utyanga panani yake bila tanga." **45** Mwalimu yumo ywa saliya ya Kiyahudi anyangusi ni kumakiya, Mwalimu chaukibaya chenda kutuuzi kayetwenga." **46** Yesu abayite, "Ole winu, baalimu

ba shaliya! kwani muapea bandu michigo mikulu yangali kuiwecha kuiputwa, lakini mwenga mkunywa kwaa michigo yoo hata kwa lukonji lumo. **47** Ole winu, kwasababu mchenga ni bika kumbukumbu mu makaburi ga manabii amababo mjenga kumbukumbu katika makabuli ga manabii ambabo bababulige ni bukubinu. **48** Nga nyo mwenga muchimulya yitityana na kachi yabapangite babubinu kwa sababu kweli bawile manabii ambabo mjenga kumbukumbu katika makaburi gabe. **49** Kwasababu ya kae hekima ya Nnongo ibaya, “Mbakuatuma manabii ni mitume nabo bapakuatesa ni kuabulaga baadhi yabe. **50** Lubeleko lu lwa wajibika kwa damu ya manabii babawile tangu tumbwa kwa kilambo. **51** Buka damu ya Abeli hadi damu ya Zakaria, ywa wile katikati ya madhabahu ni patakatifu. Ndiyo niwabakiya mwenga, lubeleko lu chawajibika. **52** Ole winu balimu ba saliya ya Kiyahudi, kwa sababu mtweti funguo ya lunda; mwenga mwabene mujingya kwaa, ni balo babapala jingya mwanda kuwa chibya.” **53** Baada ya Yesu buka palo baandishi ni Mafarisayo batikumpinga ni ntau nakwe husu makowe maingi. **54** kubapaya akole kwa maneno gake.

12 Kwa wakati wo maelfu ganambone gabandu balikusangika pamoja kiasi cha tumbwa libatana atumbwi bayana banafunzi bake muhidhali na chachu ya mafarisayo ambayo nga unafiki. **2** Na pabali na siri yai iyilwe ambayo ya umukulilwalii wala jambo laliiyilwe ambalo latangani kwali. **3** Na lyolyoi laumbayit palibindu layanika pabwega. Na gogota gamubajite munachikilo nkati ya yumba yinu ya nkati yamuyigile gatangazwa panani ya nyumba. **4** Nenda kuabakia mabwiga lyangu kana mwayoghope balu bababulagayiga na mtupu kile chingi chabakipanga. **5** Lakini ni palakuabula ywakunyogopa. mungogope yulu ambaye baada ya bulaga aina ngupu ya kukutailya jehanamu elo nendakuabakia mwenga munyogopenywo. **(Geenna g1067)** **6** Je shomoro batano bapimiali shilingi ibele? hata ivyo mtupu hata yamo ywabapala kumbalya mbele ya Nnongu. **7** Lakini mtange kuwa nywili ya mumitwee yinu itibalangwilwa kana muyogope. mwenga muina thamani ngulu kuliko shomoro baingi. **8** Ninda kuabakia, ywaniyikitiya nenga nninge ya bandu, mwana wa Adamu anyiyikitya nnonge ya malaika na Nnongo. **9** Lakini ywoywoti ywanikana nnonge ya bandu ni ywembe akanikiya nnongi ya malaika ba Nnongo. **10** Ywoywoti nywabaya lineno kunani ya mwana wa Adamu, asamehelwa, lakini ywoywoti ywa mkufuru Roho mpeletau, asamehelwa kwaa, **11** Bapampeleka nnongi ya wakolo ba masinagogi, atawala, ni bene mamlka, kana muyogope husu namna ya longela katika kuitetea au kile cha baya, **12** Kwa kuwa Roho Mpeletau ampundisha namani mwampala baya kwa wakati woo,” **13** Mundu yumo katika likusanyiko ammakiye, mwalimu, umakiye nnunangu ampei sehemu ya urithi wango,” **14** Yesu an'yangwi, ni nyai ywa nibikite panga namwamuzi ni wanipatanisha kati yinu? **15** Nga aabakiya, muiadhari ni kila namna ya tamaa, kwa sababu ukto wa mundu ubile kwaa katika wingwa ilibe yabile nayo.” **16** Yesu aabakiye mfano, kabaya, nng'unda wa mundu yumo tajiri yatipambika muno. **17** ni atikuilokiya nkati yake, kabaya, mbange namani kwani ntopo mahali pabika yakya yango? **18** Ngabaya mbapanga nyaa, mbatekwana magolo gango machunu ni chenga balibile likolo ni kuibika yakulya yango yoti ni ile yenge. **19** Naibakiya nafsi yango, “Nafsi, uibekii akii ya ile yanambone kwa miaka yanambone upumuli, ulye, unywee ni ustalee.” **20** Lakini Nongo ammakiye, wenga mundu mpumbavu, kiloo cha lino tupala mwoyo buka kwako, ni ilee yoti yaniandaite yapanga ya nyai? **21** Nga yapanga kwa kila mundu ywa ibekya mali ni kuitayalisha kwaajili ya Ngwana. **22** Yesu aabakiye benepuzi bake, kwa nyo nenda kuwabakiya kana muyogope husu maisha yinu ya kwale mwa lyaa namani au husu yega yinu mwa wala namani. **23** kwa kuwa maisha nga muno kuliko chakulya, ni yega muno kuliko ngobo. **24** Muilinge iyuni ya angani, balima kwaa wala bauna kwaa. Ntopo chumba wa lighulo lya bikya, lakini Tati bitu anda kuwaleleya mwenga bora kwaa kuliko iyuni! **25** Ywako nkati yinu ambaye ywaisumbua awesa yongeya dhiraa imo katika maisha gake? **26** Mana basi mngwecha kwaa panga hacho kichunu chakibile rahisi kwa namani kuisumbwa hago genge? **27** Mugalinge maluba mwagakula. Gapanga kwaa kazi wala gapota kwaa. Lakini nenda kuwabakia hata Suleimani katika utukufu bake boti ban'gwalike kwaa kati yimo yapo haga. **28** Mana Nnongo ugawalika vizuri maakapi ga mmendi, ambago leno gabile, ni malau ugataikwa pa mwoto. Buli mwenga muno kwaa aweza kun'gwalika? mwenga imani njunu! **29** Kana msumbukii husu mwa lyaa namani au mwa nywa namani wala kana m'be ni hofu. **30** Kwa kuwa mataifa goti ga kilambo basumbukiya mambo gabe. Ni Tati binu atangite kuwa mpala ago. **31** Lakini muupale ufalme wake kwanza, ni ago genge anyongekeya. **32** Kana muyogope mwenge mwa likundi lichini kwasababu Tati binu apulaikya kwapea ufalme. **33** Mupimeye mali yinu mukaapeiimaskini, muhipangii mifuko yangali yomoka

hazina ya kunani yanga yomoka, sehemu ambayo baii bakalibia kwaa wala nondo aweza kwaa alibu. **34** Kwa kuwa paibile hazina yako, nga mwoyo wako paupabaa. **35** Ngobo yinu ndachi ibe itabilwe kwa nkanda, ni taa yinu muhakikishe kuwa kaiyendelya yakaa. **36** ni m'be kati bandu babannolekea Ngwana wabe buka kusheree ya ndoa, linga mana aichile ni kumbwa ulibawecha kunyughulya nniyango kwa haraka. **37** Batibarikiwa balu atumishi ambao Ngwana aakolya bai minyo. Hakika atabaa ngobo yake ndacho kwa nkanda alafuatawika pae kwa chakulya, ni kubahudumia. **38** Kati Ngwana aaicha kwa zamu yeneibele ya lindela lya kilo, au hata zamu yene itatu ya lindela, ni kunkolya wabiile tayari, yabaa heri kwa abo atumishi. **39** zaidi ya ago mutange linga, kati ngwana mwene nyumba akatangage saa ambayo mwii andaicha, apeilekali nyumba yake tekwana. **40** Mube tayari kai kwani mutangite kwaa ni wakati gani mwana wa Adamu abuyangana. **41** Petro abayite, “Ngwana, utubakia twenga mfano yii, au umakiya kila mundu? **42** Ngwana amm'bakiye, nyai mwanda mwaminifu au mwene hekima ambaye ngwana wake amika panani ya abanda benge lenga abagane chakulya chabe kwa wakati wapalikwa? **43** Atibarikiwa mmanda yolo ambaye bwana wake mana aichile ukolya kapanga galo ganagile. **44** Hakika nindakuwabakiya mwenga ya kuwa ami'ka manani ya mali yake yoti. **45** Lakini mmanda yolo mana abayite pa mwoyo wake,'bwana wango achia buya, nga nyoo ngatumbwa kuangumbwa abanda alalume ni alwawa alafu atumbwa lyaa, nywaa ni lobya. **46** Bwana wake yolo mmanda aicha katika lichuba yanga kwaa kuitegemea ni lisaa langa kwaa kulitanga, ywembe ankata ipande ipande ni kummeka katika sehemu imo ni banga kwaa aaminifu.' **47** Mmanda ywa yowa mapenzi ga bwana wake, aindaite kwaa wala apangite sawa sawa ni penda kwake, akumbulwa iboko iingi. **48** Lakini mmanda ywa tangite kwaa mwapendi bwana wake, lakini apangite gagapalikwa adhabu, angumbulwa iboko njunu. kwa kuwa ywembe ywa peilwe yanambone, apalongelwa buka kwake ni ywembe ywaaminilwe kwa yanambone, kwake alongelwa yanambone muno. **49** Niichile koya mwoto mukilambo ni nenda tamaniya ibe inda yaka, **50** Lakini nina ubatizo ambao mbabatizwa, ni nina kyoto mpaka paukamilika. **51** Buli mufikilia kuwa niichi leta amani mukilambo? Nyoli, ninda kuwabakiya, badala yake niletite mutalanganike. **52** Tangu nambeambe ni yendelya paba, ni bandu batano. Katika nyumba yimo babaganike, ni atatu kinyume ni abele abele bapanga kinyume ni atatu. **53** Babaganika, tati apanga kinyume ni mwana wake, ni mwana ni mwana apanga kinyume ni tate bake, Mao apanga kinyume ni mwana wake, ni mwana apanga kinyume ni mabake, mwile apanga kinyume ni mkwano, ni mkwano apanga kinyume ni mabake. **54** Yesu ende kuabakia makutano kae, pa mona maunde kugapita kundondi, mwaya wakati wa ula wandaicha, ni nga chai bile. **55** Ni mchunga wa kusimana uvumilite mmaya paba ni lyoto likali, ni nga chai baa. **56** Mwenga mwa lau, muweza tafsiri mmoneka wa kilambo ni kunani, lakini iba buli nngwecha kwaa tafsiri wakati waubile? **57** Ni kwa namani kila yumo kana alipambanue lali la kweli kwake kulipanga wakati pa bi ni nafsi ya panga nyo? **58** Maana mana uyihi ni ywakushitakiya nnongi ya hakimu, uitahidi patana na ywa kushitakya mungali balo mundela kana akupeleke kwa hakimu, ni hakimu akupeleki kwa afisa akutaikwa muligereza. **59** Ninda kuwabakiya wapita mwo adi ulepite mpaka lusenti lwa mwisho.

13 Ni wakati wowow pabile ni baadhi ya bandu babamtaarifu husu Agalilaya ambabo Pilato atikuabulaga ni yangabana damu yabe ni sadaka yabe. **2** Yesu atiyangwa ni kuabakiya, buli mukita kuwa Agalilaya abo babi dhambi kuliko Agalilaya bengi boti nga maana bapatilwe ni mabaya go? **3** Nyoo kwaa, nenda kuabakiya, lakini mana mutubu kwaa, ni mwenga mpaangamia nyonyo. **4** Au balo bandu komi ni nane katika Siloamu ambabo nnara watitumbuka ni waa nkati bembe babi bene dhambi muno kuliko bandu katika Yerusalemu. **5** Nyoo kwaa, ninga nibaya, mana ntubu kwaa, mwenga mwaboti mwa angania kae. **6** Yesu aabakiye mfano woo, mundu yumo abile ni mtini utipandilwa katika nn'gunda wake ni ayei pala matunda nnani yake lakini hapatike kwaa. **7** Aamakiye ywa atunza nng'unda, linga kwa miaka itatu nitiicha ni paya pala matunda muntini we lakini mbatike kwaa. uukate, kwani ulete uhalibifu wa bui? **8** Ywatunza nng'unda ayangwi ni baya uleke mwaka wono linga ni niukulugii ni kubikya mbolea panani yake. **9** Mana upambike matunda mwaka wauicha ya panga vizuri, lakini mana upambike kwaa, waukate!” **10** Tumbwe Yesu endefundisha katika yumo nkati ga masinagogi wakati wa sabato. **11** Linga abile mao yumo ambaye kwa miaka komi ni mitano abile ni roho nchapu ywa udhaifu, ni ywembe abile atipinda ni ntopo uwezo kabisa wa yima. **12** Yesu atikumona, atikumkema amakiye “Mao, ubekilwe huru bukana na udhaifu wako.” **13** Abekite maboko gake kunani yake, ni mara yiga yake yatikuinyosha ni atikuntunza Nnongo. **14** Lakini nkolo wa Sinagogi atikachilika

kwa sababu Yesu atikumponya lichuba lya sabato. Nga nyo ntawala ayangwi abakiye makutano, “kui na machoba sita ambago lazima panga kachi. Muiche kuaponya basi, katika lichuba lya sabato kwaa. **15** Bwana ayangwi na baya, “mwanafiki! ntopo kila yumo winu unyaghulya mbunda ywako au ngombe buka kyungulu ni kuaongoza kumpeleka nywa lichuba lya sabato? **16** Nga nyo kae mwana wa Abrahamu, ambaye nchela atikuntaba kwa miaka komi ni minane, buli kipalikwe kwaa kifungo chake kana kiyoghulekwe lichuba lya sabato?” **17** Pabile kabaya maneno aga, balo boti batikumpinga bamweni oni, bali makutano boti ba bengi batishangilia kwaajili ya makowe ga ajabu gagapangite. **18** Yesu abayite, “Ufalme wa Nnongo ulandana ni namani, ni niweza linganisha ni namani? **19** Ni kati mbeyu ya haradari ya itweti mundu yumo ni kuipanda munng'unda wake, ni kulaa panga mkongo nkolo ni iyuni ya kunani chenga ijumba yabe katika sambi yake. **20** Kae abayite niulandaniye ni namani ufalme wa Nnongo? **21** Ni kati chachu ambayo mnwawa uitola ni kuiyangabana muilengo itatu ya bwembe hata umuka.” **22** Yesu atyanga kwaa kila mji ni kila kijiji kayenda Yerusalemu ni kuapundisha. **23** Mundu yumo alokiye, “Ngwana, ni bandu achunu bai babakolelwa? hivyo atiabakiya, **24** “Muitaidi jingya pitya nnyango nchunu, kwasababu baingi bapaya ni bawecha kwaa jingya. **25** Mara baada ya mwene nyumba yima ni jigala mnyango, basi mwayima panja ni kumbwa uli paniyango ni baya, “Ngwana, Ngwana, Utuyungulii ywembe ayangwa ni kuabakiya, nibatangite kwaa mwenga wala kwa mmoka. **26** Nga mwa baya, “Twalile ni nywa nnongi yako ni wenga watipundisha katika mitaa yitu.' **27** Lakini ywembe an'yangwa, nenda kuabakiya, nibatangite kwaa, kwa mmoka, muboke kwango, mwenga mwa moanga malau! **28** Papanga ni kilio ni saga mino wakati mwababona Abrahamu, Isaka, Yakobo ni manabii boti katika ufalme wa Nnongo, lakini mwenga mwabene mutaikulilwe panja. **29** Baicha boka mashariki, magharibi, kaskazini, ni kusini, ni pumulya katika meza ya chakulya cha kitamunyo katika ufalme wa Nnongo. **30** Ni utange alee, wa mwisho nga wa kwanza ni wa kwanza apanga wa mwisho.” **31** Muda nchunu baadaye, baadhi ya mafarisayo batiicha ni kummakiya, “Uyende ni ubuke paa kwa sababu Herode apala kukubulaga.” **32** Yesu abayite, “muyende mukammakiye yolo kibweya, linga, nigabinga moka ni kuaponya lino ni malau, ni lichuba lya itatu naitimiza lyengo lyango. **33** Katika ali yoyoti, ni muhimu kwaajili yango yendelya lino, malau ni lichuba laliicha, kwa vile ikubalike kwaa kumulaga nabii kulipau ni Yerusalem. **34** Yerusalemu, Yerusalemu, nyai ywa abulaga manabii ni kuakumbwa maliwe balo babatumilwe kwinu. Mara ilenga mbala kubakusanya bana binu kati nguku mwa akusanya bana bake pai ya mapapaya gake lakini mwalipalike kwaa. **35** LInga nyumba yako ilekilwe, ni nee nendakuwabakia mngwecha kwaa kum'bona hata pampala baya Abarikiwe anywo ywa icha kwa lina lya Ngwana.”

14 Yapitike lochoba lya sabato, pabile kayenda kachake kwa yumo ywa kiongozi wa Mafarisayo lya nkate, nabo babile kabachunguza kwa karibu. **2** Linga palo nnongi yake pabile mundu ambaye asuliwae ni iumbe. **3** Yesu aalokiye ataalamu ba saliya ya Ayahudi ni Mafarisayo, “Buli, ni alali kumponya lichuba lya sabato au bulii? **4** Lakini bembe babi chichi kwa hiyo Yesu atikumkamwa, nikumponya ni kumruhusu ayende zake. **5** Ni ywembe aabakiye, nyai kati yinu ambaye aii na mwana au ngombe atumbukii pa luchii lichuba lya sabato amuuta panja mara yimo?” **6** Bembe babi ni uwezo kwaa wa pia jibu kewa mambo ago. **7** Yesu pakwipilwe kwamba bachawii itii ya heshima, abakiye mfano, Ngabakiya, **8** Wakati pankokelwa ni mundu kundoa kana utume katika nafasi ya heshima kwasababu iwezekana akokilwe mundu ambaye mwene heshima muno kuliko wenga. **9** Wakati mundu ywa mkokite mwenga mwaabele paaicha akubakia wenga, “upiyee mundu yo nafasi yako” ni kwa oni watumbwa tola nafasi ya kumwisho. **10** Lakini wenga mana ukokilwe, uyende ukatame nafasi ya mwisho, linga wakati yulo ywa kukokite manaaichile awecha kukubakiya wenga, “Mbwiga, uyende nnongi, zaidi,” apo wabaa utieshimika nnongi ya boti bautaminabo pameza. **11** kwa maana kila ywa ikwiya bapakumuuluya ni nywaa iuluya bapa kunkwiya.' **12** Yesu kae aabakiye mundu ywankokite, papia chakulya cha mutwe kati au cha kitamwiyo, kana uakoke mabwigalyo au alongo au anunabo au majirani bako matajiri, linga kwamba bembe kana kukoke wenga kwa pata malipo. **13** Badala yake, paunga sheree wakoke masikini, ilema, iwete ni ipofu. **14** Ni wenga wabarikiwa, kwa sababu bawecha kwaa kukulipaa. Kwa maana walipilwa katika ufufuo wa bene haki.” **15** Wakati umo wa balo babatami mezani pamope ni Yesu, payowine ago, ni ywembe aamakiye, Atibarikiwa yolo ywa lyaa nkate katika ufalme wa Nnongo!” **16** Lakini Yesu aamakiye mundu yumo aandayite sheree ngolo akokite bandu baingi. **17** Wakati sheree paibile tayari, amtumite mmanda wake kuabakia balo babakokilwe,

muiche, kwa sababu ile yoti ibekilwe tayari **18** Boti batumbwi luba radhi, ywa kwanza aamakiye mpanga kachi, mbinike nng'unda, lazima niyende nikalibone tafadhali unisamee,' **19** Ni ywenge abayite mbimike jozi tano ya ngombe ni nenga niyenda kuwapaya. Tafadhali uniwie radhi.' **20** Ni mundu ywenge kabaya, “nikobike nnwawa, kwa nyoo ngwecha kwaa icha.' **21** Mmanda kabuya ni kummakiya ngwana wake makowe ago, ngwana mwene nyumba atikasirika atikummakiya mmanda wake, Yenda uoesi mumitaa uichochoro ya mji ukabatole kwango maskini, ilema, ipofu ni babalemile.” **22** Mmanda ngabaya, nwana hago gaulagya gapangilwe ni hata nambiambi balo kui na nafasi. **23** Ngwana ngamakiya mmanda, yenda katika ndela ngalu ni muichocholo bandu ni ubalazimishe bandu bajingii, linga nyumba yango itwetii. **24** Kwa maana nenda kuwa bakiya, katika balo babakokilwe ba kwanza ntopo ywapaya sheree yango.' **25** Nambeambe bandu banyansima babile kabayenda nakwe pamope agalambwike ni aabakiye, **26** Mana mundu kaicha kwango ni amchukya kwaa tate bake, mao bake, nnyumbo we, bana bake, anunabe, alalome ni alwawa ndio, ni hata maisha gake awecha kwaa panga mwanapunzi bango. **27** Mundu ywaapotwa kwaa msalaba wake ni icha ichungu yango hawecha kwaa panga mwanapunzi bango. **28** Maana nyai nkati yinu, ambaye atamaniya chenga nnara hatamaa kwa akadilii galamaa kwa mahesabu kati ai na chilo chakipala linga alikamilishe lyo? **29** Vinginevyo baada ya bika nsingi ni chindwa yomolya, boti bababweni batumbwa kum'dhihaki. **30** Kabaya, mundu yu alumbwi chenga wakati ntopo ngupu ya yomolya. **31** Au mfalme ywako mana kaapala yenda, kumbwana ni mfalme ywenge katika vita ambae hatama kwaa pae kwanza ni tola ushauli usu mana awecha, pamope ni bandu elfu komii kumbwana ni mfalme ywenge kaicha usu ywembe ni bandu elfu ishirini? **32** Ni mana nyoo kwaa, wakati jeshi lya bengi balo li kutalu utuma mjumbe pala masharti ga amani. **33** Kwa nyoo basi yoyoti kati yinu ambaye haaleka kwaa yoti yabile nayo, hawecha kwaa, panga mwanapunzi bango. **34** Mwinyo ni nzuri, lakini iobiye ladha yake, panga kitiwe panga kai mwinyo kae? **35** Ntopo matumizi kwa bui au hata kwa mbolea undataikwa kutalu. Ywabile na makutu, ni ayowe.”

15 Bai batoza ushuru boti ni benge bene sambi baichile kwa Yesu ni kumpekania. **2** Mafarisayo ni baandishi batinung'unika kababaya, mundu yoo hubakaribisha bene sambi ni lya nabo.” **3** Yesu kabaya mfano wono kwabe, kabaya, **4** “Nyai kwinu, kati abi ni ngondolo mia jimo ni mei teo anobite yumo kati yabo, apala kuwaleka balo tisini na tisa mupongote, ni ayende kumpala yolo ywanobite mpaka kumbona? **5** Ni ywewmbe maite mpatike umbeka mulipamba lyake ni pulaika. **6** Paika kunyumba, ubakema mbwiga kwa yango ni jirani yake nakuwabakiya mupurahi pamope ni nee, kwa kuwa nimpatike ngondolo ywango ywaobite.' **7** Nindakuwabakia nyonyonyo kupabaa ni puraha kumaunde kwaajili ya mwene sambi yumo yatubu, zaidi ya bene haki tisini na tisa babile ntopo hoha ya tubu. **8** Au kuna nnwawa gani ywabile ni sarafu komi za mbanje, payaobite ni sarafu jimo, hapa washa taa ni pyaya nyumba ni kuipala kwa bidii hadi kuipata? **9** Ni paibona hubakema mbwiga kwaa yake majirani bake kuwabakia mpurahi pamope ni nee, kwa kuwa niipatike sarafu yango yaniobite. **10** Hata nyoo nindakuwabakiya ibile puraha nnonge ya malaika wa Nnongo kwaajili ya mwene sambi yumo tubu.” **11** Ni Yesu atibaya, “mundu yumo abile ni bana abele **12** Yolo nchunu atikum'bakiya tate bake, tate unipei sehemu ya mali yango yoti kuirithi. Nga atibagana mali yake kati yabo. **13** Machoba ganambone kwaa yolo nchunu atokusanya vyoti anavyomiliki naboka kilambo cha mbale, na kwoo atitapanya mbanje yake, kwa pema ilebe yaipalite kwaa, na tapanya mbanje yake kwa anasa, **14** Naye pabweni ayomwile tumiya yoti njala kolo itiyingya pakilambo chelo nayembe atumbwile panga abi na uhitaji. **15** Atiyenda ni kuajiri mwene kwa yumo wa raia wa kilambo chelo, ni yembe atikumpeleka kumng'unda wake lisha magobe. **16** Ni atitamani kuishibisha kwa maakapi yabalile kwa sababu ntopo mundu ywampei kilebe chochoti cha lya. **17** Ila yolo mwana nchunu patambwile mwoyoni mwake, abaite ni atumishi alenga wa tate bango bana chakulya chanambone cha tosha ni nenga nibile pano, ni waa na njala! **18** Nipala boka ni yenda kwa tate bango, ni umbakiya, “Tate nikosite kunani ya maunde ni nnongi ya minyo gako. **19** Nistahilli kwaa kemelwa mwana wako kae, unipange kati yumo wa atumwa bako.” **20** Ndipo atiboka ni yenda kwa tate bake, pabile angaliu palipite napatate bake amweni akiya ayei lubela ni kumkumbatiya ni kumnoniya. Yolo mwana atikum'bakiya, **21** “Tate nikosite kunani ya maunde ni nnonge ya minyo gako nistaili kwaa kemelwa mwana wako.' **22** Yolo tate atikuwabakiya atumishi bake,'mulileti upesi nganju ya ibile bora, mukamuwalike mujei ni pete mu'ingonji ni ilatu mumagolo. **23** Boka po munileti ndama yolo yanonite nakumchinja uliye ni kupurai. **24** Kwa kuwa mwana wango atiwaa naywembe abi hai. Ati oba nakwe atibonekana batumbwile shangilia. **25**

Bai yolo mwana wake mpendo abile kumngunda. Pabayowine ni karibia kunyumba ayowine malobe ya nyambo ni ng'anda. **26** Amkemite mtumishi yumo nakumlokiya makowe gano maana yake namani" **27** Mtumishi akam'bakiya mnunako haichile ni tate bako atikumchinjia ndama yanenipe kwasababu atibuya salama,' **28** Mwana mpendo atikasirika akani jingiya nkati ni tate bake apitike panja kumpembeya. **29** Ila atikuyangwa tate bake baya, "lola nenga nitikutumikiya miaka yanambone, wala nikosite kwaa amri yako, lakini unipei kwaa mwana mbui lenga niweche sherekea ni rafiki zango. **30** Lakini paichile yono mwana wako watapakinye mali yako yoti pamope ni makahaba atikunchinjia ndama yanenipe. **31** Tate akabakiya,'mwana wango, wenga u pamope ni nenga kila machoba goti ni vyoti yanibile vyo vyako wenga. **32** Ila yapangite vyema kwitu kumpangiya sherehe ni purai, yono mbwiga wako atiwaa, nanambeambe abi nkoti, ni atioba ni ywembe apatikine."

16 Yesu atibabakiya kae benepunzi bake, "Pabile ni mundu yumo tajiri abile ni meneja, ni apeilwe habari ya kwamba meneja yono atapanya mali yake. **2** Nga nyoo tajiri atikumkema, nikum'bakiya, "nga namani yeni yaniipekania kunani yako? Upiye hesabu ya umeneja wako, kwa kuwa uwecha kwaa panga wameneja kae." **3** Yolo meneja atibaya kumoyo wake, nipala panga namani, mana ngwana wango anikonyie kazi yango ya umeneja? Ntopo ngupu ywa lema, ni loba loba nibona oni. **4** Nilitangite lanipala panga lenga panipoyelwa kukazi yango ya uwakili bandu banikaribishe kunyumba yabe. **5** Nga nyoo wakili atikubakema adeni wa ngwana wake kila yumo akam'bakiye wa kwanza,'udaiwa kiasi gani ni ngwana wango?' **6** Atibaya ipimo mia jimo ya mauta akambakiya 'utole upesi hati yako utame upesi uyandike hamsini.' **7** Boka po atim'bakiya ywenge ni wenga udaiwa kiasi gani? 'atibaya 'ipimo mia jimo vya bwembe wa ngano, akam'bakiya,'utole hati yako uyandike themanini.' **8** Yolo ngwana atikumsifu meneja dhalimu cha pangite kwa weleu, kwa kuwa bana ba'kilambo wono ni werevu wanambone nashughulika kwa ung'anga ni bandu baupande wabe kuliko bababile bona banuru. **(aiōn g165)** **9** Ni nenga nindakuwabakiya muipange ambwiga kwa mali ya udhalimu lenga baikosike babakaribishe katika makao ga milele. **(aiōnios g166)** **10** Ywa abiile mwaminifu katika lalibile lichunu muno upanga uaminifu katika likolo, ni abile dhalimu katika kichunu muno na katika kikolo pia. **11** Mana mwenga mpangile kwaa uaminifu katika mali ya udhalimu ni ywako apalakukuamini katika mali ya kweli? **12** Na mana mwabile kwaa baaminifu katika tumia mali ya mundu ywenge nyai ywapala kuwapea yaibile ya kwinu bene? **13** Ntopo mtumishi ywaweza tumikia ngwana wanaibele, kwa maamna apala kumchukia yumo ni kumpenda ywenge, ama apala chikamana ni yolo ni kumdharau hayo. Hawesa kwaa kumtumikia Nnongo ni mali." **14** Bai Mafarisayo, bababile apenda mbanje bayowine ago goti ni chalawa. **15** Ni atiabakiya, "mwenga mwamuipunia haki nnonge ya bandu, lakini Nnongo aitangite mioyo yinu, kwa kuwa latitumikite kwa bandu upanga chukizo nnonge ya Nnongo. **16** Saliya na manabii vyabile mpaka Yohana paichile. Boka wakati wolo, habari njema ya ufalme wa Nnongo utitangazwa, ni kila mundu upaya jingya kwa ngupu. **17** Lakini ni rahisi ka kumaunde ni pakilambo viboke kuliko hata herufi yimo ya saliyakosekana. **18** Kila ywanneka nnyumbowe ni kobeka nnwawa ywenge azini, nayomkobeka ywembe ywalekwite ni nchengowe azini. **19** Pabile ni mundu yumo tajiri awalite ngobo za rangi ya zambarau ni kitani safi ni abile atipurai kila lichoba utajiri wake nkolo. **20** Ni maskini yumo lina lyake Lazaro abekitwe muligeti lyake, ni ana ilonda. **21** Ni ywembe atitamani yukuta kwa makombo yatambwike katika meza ya yolo tajiri hata mapwa waichile ni kumlambata ilonda yake. **22** Ikawa yolo maskini awile ni tolekwa ni malaika mpaka pakiuba cha Ibrahimu. Yolo tajiri pia awile nachikwa. **23** Ni kolo kumambe abile kumateso aobwile minyo gake ni kum'bona Ibrahimu kuutalu ni Lazalo pakiuba chake. **(Hadēs g86)** **24** Atilela ni kubaya, Tate Ibrahimu, unihurumie unlei Lazaro achuye ncha ya lukonji lwake mumache, auburudishe ulimi wango, kwa sababu nindateswa katika mwoto wono. **25** Lakini ibrahimu abayite, "mwana wango ukumbuke ya kwamba katika maisha yako utipokiya makowe yako mema, ni Lazaro nyo apatike mabaya. Ila nambeyambe abile pano anafarijiwa ni wenga unalumia. **26** Ni zaidi ya ago, kubekitwe liembwa likolo ni lilacho kati yitu, lengo balo bapala boka kono icha kwoo kana bawechange wala bandu wa kwinu kana baloke icha kwitu." **27** Yolo tajiri abayite,'nindakuloba tate Ibrahimu, kwamba umtume kunyumba ya tate bango. **28** kwa kuwa nibile nabo anunango atano linga abaonye, kwa hofu kwamba nabo baicha mahali pano nateseka.' **29** Lakini Ibrahimu abayite, "babile Musa ni manabii babapekani bao. **30** Yolo tajiri atibaya, "nyoo kwaa, tate Ibrahimu, lakini mana ayendile mundu boka kono kwa wafu bapala tubu.' **31** Lakini Ibrahimu atikum'bakiya,'kana bakani kuwa pekania Musa ni

manabii bapala shawishika kwaa ni mundu hata mana atiuluka boka mu'kiwo.

17 Yesu atikuwabakiya benepunzi bake, “makowe yagasababisha bandu bapange sambi hana budi pitya, lakini ole winu mundu ywasababisha! **2** Bora panga nyoo mana mundu yoo atitabilwa liwe lanatopa lya yagio paingo ni kumtaika mu'bahari, kuliko kumpanga yumo wa haba achunu atenda sambi. **3** Muilindange, mana nnongo wako atikukosea umketeboye, ni ywembe akitubu umsamehe. **4** Mana akukoseite mara saba kwa lichoba limo ni mara saba kwa lichoba limo aichile kwako baya,'nindatubu,'umsamee” **5** Mitume bak batikum'bakiya Ngwana, “utuyongekee imani yitu,” **6** Ngwana abayite, “mana mwabile na imani kati punje ya haradari, mwawezite kuubakiya nkongo wono wa munene, kuutapwa ni ukabolike mubahari, nakwe ungebatii. **7** Lakini nyai kati yinu, abile ni mtumishi ywalema mng'unda wake ama ywachunga ngondolo, apala kum'bakiya pabuya kung'unda, uwiche haraka ni keti uliye chakulya. **8** Je apala kum'bakiya,'uniandalie chakulya nilye, ni uitabe mkanda ni unitumikie mpaka paniyomwa lya na nywaa. Badala ya poo apala lya na nywaa? **9** Hapakumshukuru mtumishi ywoo kwasababu atimizite galo abakilwe? **10** Nyonyonyo ni mwenga mana mupangite yaniwalagile mubaye twenga tu atumishi tustahili kwaa, tupangite tu galo gatupasayo panga.' **11** Yatikuwapitya kwamba pabile safarini yenda Yerusalemu, atipita mpakani mwa Samaria ni Galilaya. **12** Pajingile pakijiji chimo, kwoo atikoliana ni bandu komi bababile ni ukoma, atiyema kuutalu. **13** Batondobiye lilobe baya, “Yesu Ngwana hutuhurumiye.” **14** Pababweni atikuwabakiya, “Muyende mukailaye kwa makuhani,” nabo pababile andayenda batitakasika. **15** Yumo wabe pabweni kwamba aponi, atibuya kwa lilobe likolo atikumsifu Nnongo. **16** Atikilikita mumagolo ya Yesu atikushukuru, yembe abile Msamaria. **17** Yesu kayangwa, kabaya, “Je batakasike kwaa boti komi? babile kwako balo benge tisa? **18** Ntopo hata yumo ywabonekine buya lenga kumtukuza Nnongo, bali yono mgeni? **19** Ammakiye, “Ukatuke ni uyende zako imani yako ikuponyile.” **20** Palokiye ni Mafarisayo ufalme wa Nnongohiucha lichoba lyako? Yesu atibaya, “Ufalme wa Nnongo kilebe cha wezekana kwaa bonekana. **21** Wala, bandu bapala baya kwaa, “mulinge pano! ama, mulinge kolo! kwa maana ufalme wa Nnongo ubile nkati yinu” **22** Yesu atikuwabakiya anapunzi bamke, wakati upalaika ambapo mpala tamani kuibona yumo la lichoba la mwana wa Adamu, lakini mupala kulibona kwaa. **23** Wapala kum'bakiya, mulinge, kolo! mulinge pano!' Lakini kana muyende linga, wala kubakengama. **24** Kati umeme wa njai umulikao katika anga tumbulia upande umo hadi wenge. Nga nyoo hata mwana wa Adamu aba nyo katika lichoba lyake. **25** Lakini kwanza impasa teseka katika makowe yanambone ni kumkana ni kizazi cheno. **26** Kati yalibile lichoba lya Nuhu, ngaipalanga katika lichoba lya mwana wa Adamu. **27** Walile, na nywaa, bakikobeka ni konda mpaka lichoba lelo ambalo Nuhu pajingie katika safina ni mafuriko paichile ni kubaangamiza boti. **28** Nga chaibile katika lichoba lya Ruthu, babile nywaa, pema ni pemeya, lema ni chenga. **29** Lakini lichoba lelo latu paboi Sodoma, wanyei ula wa moto ni kiberiti boka kumaunde ni kubaangamiza boti. **30** Nga nyo yaipala panga lichoba lelo lya mwana wa Adamu paumukulwa. **31** Lichoba liyo kana umruhusu ywabile mudari ya nyumba auluka tola bidhaa yake nkati ya nyumba. Ni kana umruhusu ywabile kumnguta buya kaya. **32** Mkumbukiya mnyumbowe Ruthu. **33** Yeyoti ywapala kuyalopya maisha gake apala kuya abiya, lakini yeyoti yayaobiya maisha gake apala kugalopwa. **34** Nindakuwabakiya, kilo cheno kupabaa ni bandu abile katika kindanda chimo, yumo apala tolekwa, ni yenge apala lekwa. Pulabaa ni anwawa abele bandaaga nafaka pamope, yumo apala tolekwa ni yenge lekwa.” **37** Bannobiye, “Wapi Nnongo?” Kaayangwa, “Palo pabile mzoga, ndipo tai kabakusanyika pamope.”

18 Boka po atikuwabakiya mfano wa namna babapali kwa loba daima, ni kana bakate tamaa. **2** Atibaya,'Pabile ni hakimu katika mji fulani, ambaye atimwogopa kwaa Nnongo ni kubaheshimu bandu. **3** Panile ni mjane katika jiji lyo, nayemba atiyenda mara nyingi, abaya, uniyangatiye pata haki dhidi ya mpinzani wango.' **4** Kwa muda mrefu abi tayari kwaa kumyangatia, lakini baada ya muda atibaya kumoyo bake,'ingawa nenga nimyogopa kwaa Nnongo ama kubaeshimu bandu, **5** lakini kwa lale yono mjane andakunichumbwa nipala kumnyangatia pata haki yake, kana iche nichosha kwa kuniichilia mara kwa mara.” **6** Boka po Ngwana abaite,'mpekani chabaite hayo hakimu dhalimu. **7** Je Nnongo apaleta kwaa haki kwa bateule haki kwa bateule bake babaleliya mumtwekati ni kitamunyo? Je ywembe apala baa mwaminifu kwabe? **8** Ninda kuwabakiya kwamba apaleta haki kwabo upesi. Lakini wakati mwana wa Adamu paicha, Je apala kolya imani mukilambo?' **9** Ngapa abakiya mfano wono kwa baadhi ya bandu babakuibona bene baa na haki ni kubacharawa bandu

benge, 10 Bandu abele baabwike yenda mulihekalu sali, yumo mfarisayo ywenge mtola ushuru. 11 Farisayo atiyema kaloba makowe haga kunani yake mwene,'Nnongo, nindakushukuru kwa vile nenga si kati bandu benge ambao ni nianyang, anyi, bandu basio wadilifu, azinzi, ama kati yono mtoza ushuru. 12 Nindataba mara ibele kila wiki. Nipiya zaka katika mapato yoti yaniyapata. 13 Lakini yolo mtoza ushuru, atiyema kuutalu, bila yawecha kakatuya minyo gake kumaunde, atikopwa kiuba chake nabaya, “Nnongo, nirehemu nenga mwene sambi. 14 Nindakuwabakiya, “Mundu yolo atibuya kaya abi atibalangilwa haki kuliko yolo ywenge, kwa sababu kila ywa ikweza apala uluywa, lakini kila mundu ywa nyenyekeya apala kakatuliwa. 15 Bandu batimletia bana babe achanga, linga aweze kubakamua, lakini anapunzi bake pababweni ni galo, Batibakanikiya. 16 Lakini Yesu atikubakema ni kubaya, “Mubaleke bana achunu baichange kwango nee, wala kanamubakanikii. Maana ufalme wa Nnongo ni wa banda kati abo. 17 Amin, nindakuwabakiya, mundu yeyoti ywapokeite kwaa ufalme wa Nnongo kati mwana ni dhahili apala jingya kwaa.' 18 Mtawala yumo atikumlokiya, akibaya,'Mwalimu mwema, nipange namani lenga niurithi ukoti wanga yomoka?' (aiōnios g166) 19 Yesu atikum'bakiya,'kitumbwe namani kunikema mwema? Ntopo mundu ywabile mwema, ila Nnongo kichake. 20 Uzitangite amri-kana uzini, kana ujibe, kana ubulage, kana ubaye ubocho, ubaheshimu tate ni mao bako. 21 Yolo mtawala atibaya,'makowe aga goti nikuyakamwa panibile kijana.' 22 Yesu payowine ago ammakiye, “utipongokiwe ni kikowe chimo, lachima upeyeme vyoti vya ubi navyo ni ubagane kwa maskini, ni mwenga upala baa ni hazina kumaunde, boka po uiche, unikengame.' 23 Lakini tajiri payowine ago, atiuzunika muno kwa sababu abile tajiri wanambone. 24 Boka po Yesu, amweni pauzunike muno atibaya,'Jinsi gani yaipalanga mgumu kwa matajiri jingya katika ufalme wa Nnongo. 25 Maana ni rahisi muno kwa ngamya petamu, liembwa lya sindano, kuliko tajiri jingya mu'ufalme wa Nnongo.' 26 Balo babayowine ago, batibaya,'nganyi bai, ywawecha lokolelwa?' 27 Yesu kayangwa,'makowe yagawecha kanika kwaa kwa mundu kwa Nnongo yanda wechekana.” 28 Petro kabaya,'Naam. twenga tutileka kila kilebe ni kukukengama wenga.' 29 Boka po Yesu atikuwabakiya, Amin, nindakuwabakiya kwamba ntopo mundu yailei nyumba ama nnyumbowe, ama anunage, ama alongowe ana bana, kwa ajili ya ufalme wa Nnongo, 30 ywembe ywapokiya ganambone zaidi mu'kilambo cheno, ni mu'kilambo chaicha, ukoti wangayomoka.' (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Baada yakubakusanya balo komi ni ibele, atikuwabakiya,'lola, tupala panda yenda Yerusalemu, ni makowe yoti yatiyandikwa ni manabii husu mwana wa Adamu yapata timiya. 32 Kwa maana apajeilwa mumaboko ga bandu bamataifa ni apatendelwa dhihaka ni pyata, ni kumtemiya mmate. 33 Baada ya kumkombwa iboko kum'bulaga ni lichoba lya tatu apauluka.' 34 Baelewite kwaa, makowe aga, ni neno labile liiywa kwabe, ni baelewite kwaa, makowe yabaite. 35 Yabile Yesu karibia Yeriko, mundu yumo kipofu abile atamite mbwega ya ndela kaloba msaada, 36 Payowine bandu banyansima bapeta atilokya namani chakipitike? 37 Batikum'bakiya kwamba Yesu mwana wa Nazareti andapeta. 38 Nga yolo kipofu atilela kwa lilobe, nabaya, Yesu, mwana wa Daudi, unirehemu.' 39 Balo bababile kabatwanga batikumkalipiya yolo kipofu, nakum'bakiya ndooti, lakini yembe atizidi lela kwa lilobe mwana wa Daudi, unirehemu. 40 Yesu kayema niamuru mundu yolo aletwe kwake boka po yolo kipofu atikuyogeliya, Yesu atikunlokiya. 41 Upala nikupangiye namani?' Atibaya,'Ngwana, nipala bona.' 42 Yesu atikum'bakiya,'upate bona. Imani yako ikuponyile.' 43 Mara yeyelo apatike bona, akamkengama Yesu atimtukuza Nnongo pabamweni lelo, bandu boti batikumsifu Nnongo.

19 Yesu atijingya ni peta katikati ya Yeriko. 2 Napo pabile ni mundu yumo akemelwa Zakayo, ywembe abile nkolo wa watoza ushuru kae mundu tajiri. 3 Abile kapaya kubona Yesu ni mundu wa namna gani, lakini awezite kwaa kum'bona kwasababu ya bandu banyanisima, kwa kuwa abile mwipi wa kimo. 4 Nga nyo, atilongoliya lubelo nnonge ya bandu, anaoboka kunanin ya mkuyu lenga aweche kum'bona, kwasababu Yesu atikaribiya pita kundela yelo. 5 Wakati Yesu paikite mahali palo, atilinga kunani ni kum'bakiya, Zakayo, uluka upesi, maana leno ni lachima shinda kunyumba yako! 6 Apangite haraka, uluka ni kumkaribisha kwa puraha. 7 Bandu boti pababweni galo, batilalamika, nabaya,'Ayei kutembelia mundu mwene sambi.' 8 Zakayo atiyema nakum'bakiya Ngwana, lola Ngwana nusu ya mali yango nibapeya maskini, ni ikiwa nimpokonyite mundu yeyoti kilebe, mnakumkeboliya mara ncheche.' 9 Yesu atikum'bakiya,'leno wokovu uikite katika nyumba yeno, kwa sababu yembe ni mwana wa Ibrahimu. 10 Kwa maana mwana wa mundu aichile pala ni lopwa bandu babaobite.' 11 Pabayowine aga, atiyendeliya longela ni piya mfano, kwa sababu abii papii ni Yerusalemu anabo batangite ya kuwa ufalme wa

nnonge wabile papipi na bonekana mara jimo. 12 Nga atikuwabakiya,'afisa yumo atiyenda kukilambo chakulipite lenga pokiya ufalme ni boka po buya. 13 Atikubakema atumishi bake komi, nakubapeya mafungu komi, nakuabakiya, mukapangie biashara mpaka panibuya! 14 Lakini bananchi bake batikasirika ni kwa nyoo batilagiya ajumbe bayende, kumkengama ni buya,'atakiwa kwaa mundu yono kututawala,' 15 Pabile pabuite kaya baada ya pangilwa mpwalme, atiamuru balo atumishi abapeile mbanje bakemelwa kwake, apate tanga faida gani yabaipatike kwa panga biashara. 16 Wa kwanza aichile, nabaya, Ngwana, fungu lyako lipangite mafungu komi zaidi, 17 Yolo afisa atikum'bakiya, vema, wa mmanda mwema, kwasababu wabile mwaminifu katika kikowe kichunu, upala panga ni madaraka kunani ya miji komi.' 18 Wa na ibele, abaite, Ngwana, fungu lyako lipangite mafungu matano.' 19 yolo afisa atikumbakiya,'tola mamlaka ga kunani ya miji itano.' 20 Ni ywenge aichile, ni baya,'Ngwana yeno pano, banje yako, naibekite salama katika kitambala. 21 kwa maana natiyogopa kwa sababu, wenga nga mundu nkale, undaboya chelo cha ukibekite ni una chaupandike kwaa.' 22 hayo afisa atikum'bakiya, kwa maneno yako mwene, nipala kumhukumu, ewe mtumishi mbaya, watangite nenga na mundu nkale, nitola chani bekite kwaa ni una chanipandike kwaa. 23 Bai mbona wabekite kwaa mbanje yango katika benki, lenga paniboya nitole pamope ni faida? 24 Afisa atikubabakiya bandu bababile batiyema hapo,'munyang, anye alyo lifungu ni kumpeya yolo mwene mafungu komi. 25 Bakam'bakiya,'Ngwana, yembe abi na mafungu komi.' 26 Nindakuwabakiya kila mundu ywabile nacho apala peilwa zaidi, lakini ntopo, hata kiche kilebe abile nacho kipala tolekwa. 27 Lakini aba maadui bango, babakani nipange mpwalume wabe, baletwe pano ni kuba bulaga nnonge yango." 28 Baada ya baya gano, atiyendeleya nnonge panda yenda Yerusalemu. 29 Pabile pakaribie Bethfage ni Bethania, papipi ni kitombe cha mizeituni, atikubatuma anapunzi bake abele, 30 Atibaya,'Muyende katika ijiji ya jirani, pamujingya, mpala kumkoliya mwana mbunda anapandilwa kwaa balo, muyogoli, mumleti kwango. 31 Kati mundu abalokiye, "Mbona mundakumyogoliya" mubaye, "Ngwana andakumpala". 32 Balo babalagilwe batiyenda nakum'bona mwana mbonda kati Yesu chabakiye. 33 Babile banda kumyogoliya mwana mbonda wamiliki baka wabakiya,'kitumbwe namani munda kumyogoliya mwana mbunda yono? 34 Batibaya, "Ngwana andakumpala." 35 Bai, batikumpelekia Yesu, batikumtandika ngobo yabe kunani ya mwana mbonda ni bakamoboya Yesu kunani yake. 36 Pabile kayenda bandu batitandza mavazi yabe mundela. 37 Pabile anatelemka pakitombe sa mizeituni, jumuiya yoti ya benepunzi bake batumbwile shangiliya ni kumtukuza Nnongo kwa lilobe likolo, kwa sababu ya makowe makolo bayabweni. 38 Batibaya, "nga yembe mbarikiwa mpwalume yaichile kwa lina Ngwana! Amani kumaunde, ni utukufu kunani!' 39 Baadhi ya Mafarisayo katika makutano batikum'bakiya, mwalimu, ubanyamazishe benepunzi bako. 40 Yesu kayangwa ni kubaya, "nindakuwabakiya, kati haba batituliya, maliwe yapala kombwa malobe.' 41 Yesu paaukaribiye mji atiuleliya. 42 Atibaya, "Laiti mwatangite hata wenga, katika lichoba lino makowe gagaleta amani! lakini nambeambe yatiya mminyo pako. 43 Kwa kuwa lichoba lindaicha ambapo adui bako apala chenga boma papipi ni wenga, ni kukutindiya ni kukukandamiza boka kila upande. 44 Bapala kutomboya pae wenga na bana bako. bapala kukuleka kwaa hata liwe limo kunani ya jenge, kwa sababu upala tambwa kwaa wakati Nnongo pabile kapaya kukulopwa!' 45 Yesu ajingile muhekalu, atumbwi kuwabenganga balo babile bakipemeya, 46 Atikuwabakiya, "Itiandikwa, nyumba yango ipala panga numba ya sala, lakini mwenga muipangite kuwa likolo lya anyang'anyi.' 47 Kwa nyoo, Yesu abile atipundisha kila lichoba muhekalu, Makuhani akolo ni Alimu ba saliya ni iongozi ba bandu bapalite kumuhukumu. 48 Lakini wawezite kwaa pata ndela ya panga nyoo, kwa sababu bandu boti babile bakimpekaniya kwa makini.

20 Lyabile lichoba limo, Yesu abile akipundisha bandu Muhekalu ni hubiri Injili, Makuhani ni Baalimu basheria batikunyendelia pamope ni apendo. Batilongela, bakim'bakiya, 2 'Utubakiye ni kwa mamlaka yaa'ko upanga makowe aga? Ama ni nyai agwa ywakupei mamlaka aga?" 3 Ni ywembe kayangwa, nakuwabakiya,'na nenga nipala kuwalokiya swali, Munibakiye 4 ubatizo wa Yohana, Je wabokite kumaunde ama kwa bandu? 5 Lakini batijadiliana bene kwa bene, nabaya,'Mana tubaite, ubokite kumaunde, apala kutulokiya, bai mbona mumwamini kwaa?' 6 Ni mana tubaite, uboka kwa bandu, bandu boti pano bapala kutukombwa na maliwe, maana boti baamini kwamba Yohana abile nabii.' 7 Bai, batiyangwa ya kwamba batangite kwaa kwaibokite, 8 Yesu atikuwabakiya, "Wala nenga niwabakiya kwaa mwenga ni kwa mamlaka yaa'ko nipanga makowe aga." 9 Atikuwabakiya bandu mfano wono, "Mundu yumo atipanda nng'unda wa

mizabibu, nakulikodisha kwa akolema wa mizabibu, ni yenda kukilambo chenge kwa muda mrefu. **10** Kwa muda waupangilwe, atatikumlayagi mmanda kwa akolema ba mizabibu, kwamba wampei sehemu ya matunda ya nng'unda wa mizabibu, lakini akolema ba mizabibu batikumkombwa, nakum'buyanganiya maboko yabure. **11** Boka po amtumite kae mmanda ywenge na ywaa batikumkombwa, kumpangia ubaya ni kum'buyanganiya maboko yabule. **12** Atumilwe kae mmanda wa itatu ni haywo kunnimiya ni kumtaikwa panja. **13** Nga nyo ngwana wa nng'unda abaite,'Nipange namani? Nipala kumtuma mwana wango mpendwa. Labda bapala kumweshimu.' **14** Lakini akulima ba mizabibu pamweni, batijadiliana bene kwa bene bakibaya,'haywa nga mrithi, tum'bulage, lenga urithi wake upange witu.' **15** Bampiite panja na nng'unda wa mizabibu na kum'bulaga, Je ngwana shamba apala kuwapanga namani? **16** Apala yenda kubaangamiza akolema ba mizabibu, ni kubapea bengr nng'unda, wolo". 'nabo pabayowine ago, babaite,'Nnongo aakani' **17** Lakini Yesu atikuwalola, na baya, Je andiko leno libii na maana yaa'ko? 'lwe labalikani achengi, lipangite liwe la kumbwega? **18** Kila mundu ywatomboka kunani ya liwe lyoo, atekwanika ipande ipande, lakini yolo latimtombokeya, lendakumlebata **19** Hivyo Aandishi ni akolo ba Makuhani bapali tendelaya kumboya wakati wowowo, batangite abaite mfano wolo dhidi yabe, lakini babayogopile bandu. **20** Balingite kwa makini, nakubatuma apelelezi baipangite kuwa bandu ba haki, lenga bapate likosa kwa hotuba yake, lenga nakumpeleka kwa atawala na bene mamlaka. **21** Nabo balokite, bakibaya, "mwalimu, tutangite kwamba ubaya na kupundisha makowe ga kweli na shawishi kwaa ni mundu yeyoti, lakini wenga ufundisha kwelu husu ndela ya Nnong. **22** Je, ni halali kwetu lepa kodi kwa Kaisari, ama la? **23** Lakini Yesu atangite mtego wabe, atikuwabakiya, **24** Munilage dinari, Minyo ni chapa ya nyai ibile kunani yake? batibaya!"Ya Kaisari." **25** Ni ywembe akawabakiya, Bai, mumpei ya Kaisari yagabile yake Kaisari, ni Nnongo yagabile ya Nnongo.' **26** Aandishi ni akolo ba Makuhani balilendapo uwezo wa kosoa chelo chakibaite nnonge ya bandu, batishangala majibu gake babaite kwaa kilebe. **27** Baadhi ya Masukayo bayendeli, balo babaya ntopo ufufuo, **28** Bakamlokiya, bakibaya,'mwalimu, Musa atikutuyandikiya kwamba mana mundu awelikwe na munage mwene nnyumbowe ntopo mwana bai apalikwa kumtola nnyumbowe nunage ni yenda papa nakwe kwaajili ya kaka bake. **29** Pabile ni alongo saba wa kwanza atikobeka, na waa bila leka mwana, **30** ni ywana ibele pia. **31** ywa tatu atikumtola nyanya, nganyonyo boti saba balekite kwaa mwana ni waa. **32** Baadaye ni yolo nnwawa ati waa. **33** Katika ufufuo, apala panga nyumbo wa nyai? maana boti saba batikumkobeka.' **34** Yesu atikuwabakiya, "bana ba kilambo cheno ukobeka na konda. **(aiōn g165)** **35** Lakini balo babastaili pokiya ufufuo wa kiwo ni jingya muukoti wangayomoka bakobeka kwaa wala kondelwa. **(aiōn g165)** **36** Wala bawecha kwaa waa kae, kwa sababu bala baa sawaswa ni malaika na ni bana ba Nnongo, bana ba ufufuo. **37** Lakini hayo wafu banafufuliwa, hata Musa atilaya mahali katika habari ya mmwitu, palo atikumkema Ngwana kati Nnongo wa Ibrahimu ni Nngongo wa Isaka ni Nnongo wa Yakobo. **38** Nambeambe, yembe Nnongo kwaa wa wafu bali wa wabile akoti, kwa sababu boti hiushi kwa ywembe." **39** Baadhi ya baalimu ba sheria batiyangwa, "Mwalimu, uyangwite vema.' **40** Bateyhubutu kwaa kumlokiya liswali lyenge zaidi. **41** Yesu atikuwabakiya,'ki vyaa'ko bandu babaya kwamba Kristo ni mwana wa Daudi? **42** Maana Daudi mwene abaya katika Zaburi: Ngwana atikumbakiya Ngwana wango: utamae luboko lwa mmaliyo, **43** mpaka nibabeke adui zako baye ya magolo gako.' **44** Daudi amkema Kristo 'Ngwana', bai yapanga kitiwi mwana wa Daudi?" **45** Bandu boti bababile kabampekaniya batikumbakiya anapunzi bake, **46** Jihadhalini ni Aandishi, apenda tanga bawalite mavazi maracho, ni apenda salamu maalumu musoko ni iteo ya heshima Mumasinagogi, ni maeneo ya heshima mukaramu. **47** Habo kae uliya munyumba ya ajane, ni kuipanga bandasali, sala ndacho. Haba bapala pokiya hukumu ngolo zaidi.'

21 Yesun atilinga am'bweni analome matajiri, bababile kababika zawadi yabe mu akiba. **2** Amweni ywa wilikwe yumo maskini kabika senti yake ibele. **3** Nga nyo ngabaya kweli wendakuwabakia, hayu ngwelekwa maskini abika yanambone kuliko benge boti. **4** Haba boti bapiyite bayi zawadi buka katika yanambone yababile nayo, lakini hayu n'gwelekwa katika umaskini wake, apiyite mbanje yoti yabile nayo kwaajili ya lama kwake," **5** Wakati wenge pababile kababaya usu hekalu, namna mwalibile litipambilwe na maliwe yananoga ni matoleo atibaya, **6** "Kwa habari ya makowe aga mwamugabona, machuba gaicha ambayo ntopo liwe limo ambalo lalekelwa panani ya liwe lyinge ambalo lya bomolelwa kaa," **7** Nga nyoo, batikunnokia babayite, "Mwalimu, makowe aga gapita lichuba gani? namani yabaa ishara kwamba aga makowe gai karibu pitya. **8** Yesu ayangwi, "Mube aangalifu kwamba kana mukongelwe,

kwa sababu baingi baicha kwa lina lyangu, kababaya Nenga nga naywembe, ni muda utikaribia.'kana muakengame. **9** Mana muyowine vita ni vurugu vurugu kana mwayogope, kwa sababu aga makowe agapiti kwanza lakini mwisho wapitya kwaa upesi." **10** Kai ababakiye, Taifa lakakatuka kumbwana ni taifa lenge, ufalme ni ufalme wenge. **11** Pabaa ni malendemo makulu, ni njala ni tauni katika maeneo mbalembale bapaa matukio yatisha ni ishara yatisha buka kumaunde. **12** Lakoni kabla makowe aga goti, babika maboko gabe panani yinuni kubatesa kubapelekanga mu'masinagogi ni mumagereza, kunneta nnongi ya ufalme ni bene mamlaka kwasababu ya lina lyangu. **13** Ayii ipakunyoghulyanga mwenga nafasi kwa ushuhuda winu. **14** Kwaiyo muamue mumyoyo yinu aandaa kwaa kwinu mapema, **15** Kwasababu nampea maneno aga hekima, ambago adui zinu boti bawecha kwaa kuipinga au kuikana. **16** Lakini mwa kanilwa kae ni azazi binu anunabinu, alongo binu ni mabwiga ni bapakumulaga baadhi yinu. **17** Mwatolelwa ni kila yumo kwa sababu ya lina lyangu. **18** Lakini ntopo hata unywi kwaa umo wa mitwe yinu waupala oba. **19** Katika vumilia mwaipanga nafsi yinu. **20** Pampala bona Yerusalemu baitindiike majeshi, basi mutange kwamba ualibifu wake ukalibiye. **21** Hapo balo babile Yudea babutukii muitumbii, ni balo bababile pakatikati ya jiji babuke, ni kana mwaleke bababile muijiji jingya. **22** Mana aga nga machuba ga kisasi, linga kwamba makowe goti gagaandikilwe gapate timya. **23** Ole kwa balo bene ndumbo ni kwa balo babayongeya katika machuba aga! kwa maana pabaa ni tabu nkolo muilambo ni nyongo kwa bandu haba. **24** Ni batumbuka kwa ncha ya lipanga na batolelwa mateka kwa mataifa goti, ni Yerusalemu yalibatilwa ni bandu ba mataifa, mpaka wakati wa bandu ba mataifa paupala timilika. **25** Yapanga ni ishara katika liumu, mwei ni ndondwa. Ni katika ilambo papabaa ni dhiki ya mataifa, katika kata tamaa bukana lilobe lya habari ni mawimbi. **26** Panga ni bandu kabainduka kwa yogopa ni katika tarajia mambo gagapita duniani. Kwa maana ngupu ya mbingu ya tikwa tikwa. **27** Nga bamona mwana wa Adamu kaicha kumaunde katika ngupu ni utikufu mkulu. **28** Lakini makowe aga gapatumbwa pitya muyimee mukakatuye mitwe yinu kwa sababu kombolelwa kwinu kwanda egelwa karibu." **29** Yesu aabakiye kwa mfano, "Muulinge mtini, ni mikongo yoti. **30** Paiipuka, mwenda kuiboniya mwabene ni tanga kwamba mpenja tayari ui karibu. **31** Nyonyo, pamona makowe aga kagapitya mwenga mutange ya kuwa ufalme wa Nnongo utikaribiya. **32** Kweli, nenda kuwabakiya, ubeleko wuno wapeta kwaa, mpaka mambo aga goti mpaka gapita kwaa. **33** Kumaunde ni kilambo gapeta, lakini maneno gangu gapita kwaa kabisa. **34** Lkini muilinge mwa bene linga kwamba mioyo ginu kana yalemewa ni ufisadi, ulevi, ni mahangaiko ga maisha aga. Kwa sababu lilo lichoba yabaichilya gafula. **35** Kati ntego, kwa sababu yabaa kwa kila yumo ywaishi katika kuminyo ya kilambo choti. **36** Lakini mube tayari wakati woti, mulobe kwamba mwaba imara ya kutosha kugaepuka aga goti pagapita, na yima nnongi ya mwana wa Adamu." **37** Nga nyo wakati wa mutwekati abile kafundisha muhekalu ni kiloo apitike panja ni yenda keleka katika kitumbi chakikemelwa cha Mizeituni. **38** Bandu boti bamwichi kwaa kindai na mapema linga kumpikaniya nkati ya hekalu.

22 Basi sikuuu ya nkate yangali yiyilwa lola yabile ikaribiye, ambago ikemelwa Pasaka. **2** Makuhani akolo ni aandishi bati jadiliana namna ya kumulaga Yesu, kwa sababu baayogwipe bandu. **3** Nchela ajingii nkati ya Yuda Iskariote, yumo ba balu benepunzi komi ni abele. **4** Yuda ayei jadiliana ni akolo ba Mkuhani namna ambavyo abakabizi Yesu kwabe. **5** Batipulaika ni yikityana kumpea mbanje. **6** Ywembe atiyikitya, ni apalae nafasi ya kuakamukiya Yesu kwabe kulipau ni likundi lya bandu. **7** Lichuba lya mikate yangali yiyilwa lula yaikite, ambapo ngondolo wa Pasaka lazima apiyilwe. **8** Yesu awatumite Petro ni Yohana abayite, "Muyende mukatualie chakulya cha Pasaka linga tuiche tulyee." **9** Banokiye "kwako upala tugapangi ago maandalizi?" **10** Ayangwi, mupikani, pampala jingya mjini mnalome ambaye apotwi kibega sa mase akolyana namwe. Munkingame pene nyumba ambayo ajingya. **11** Boka po mummakiye bwana wa nyumba, "Mwalimu akubakiya, ki kwako chumba cha ageni, mahali ambapo nalya pasaka ni benepunzi bango?" **12** Aalangya chumba cha ghorofa ambacho kibile tayari, mupange maandalizi mwoo. **13** Nga nyo bayei, ni kolya kila kilebe kati mwabayite, Nga andaa chakulya cha Pasaka. **14** Muda pauikite atamii ni balo mitume. **15** Nga aabakiya nina umu ngolo ya lya sikukuu yii ya Pasaka ni mwenga kabla ya teselwa kwango. **16** Kwa maana nenda kuwabakiya nilya kae mpaka paipatimizwa katika ufalme wa Nnongo." **17** Boka po Yesu atitola kikombe, napayomwile shukuru, ngabaya mutole chei ni mmagane mwenga kwa mwenga. **18** Kwa maana nenda kuwabakiya ninywaa kwaa kae mzao wa mzabibu, mpaka ufalme wa Nnongo paupalaicha." **19** Nga atola nkate ni payomwile shukuru ngaumetwa nkate ni kuapeya ngabaya yinu nga ambayo upiyilwe kwa ajili yinu, mupange nyaa

kwa kunikumbukya nenga. **20** Atweti kikombe nyonyo baada ya chakulya cha kiloo abayite, “kikombe chii nga lilagano lya yambe. Katika damu yango ambayo ipenganike kwaajili yinu. **21** Lakini mulinge, Yulo ywanisaliti abile pamope namwe pameza. **22** Kwa maana mwana wa Adamu wa kweli ayenda zake kati mwaamulikwe. Lakini ole kwa mundu yulo ambaye pitya ywembe mwana wa Adamu asalitiwa!” **23** Batumbwi lokiana bene kwa bene nyai miongoni mwabe ywa panga jambo leno. **24** Kisha wapitike ntau katikati yabe kwamba ni nyai ywatu kitya panga jambo lino. **25** Aabakiye, “Afalme ba bandu ba mataifa baina ubwana usu bembe, na balo bene mamlaka usu bembe, bakemelwa aheshimiwa atawala. **26** Lakini ipalikwa kwaa kabisa nyaa kwinu mwenga. Badala yake, lika yulo ambaye nga nkolo kati yinu abe kati nchini. Ni yolo ambaye nga wa muhimu muno abe kati ywatumukya. **27** Kwasababu ywaku nkolo, yolo ywatama pameza au yolo ywatumika? Buli yolo kwaa ywatama pameza? Ni nenga balo ni kati yinu ywa tumika. **28** Lakini mwenga nga ambao muyendelya na nee katika majaribu yango. **29** Nenda kuwapea mwenga ufalme kati nyalo Tati pambeile nenga ufalme, Kwamba mupale lya na nywa pameza yango kwene ufalme wango. **30** Ni mwatamaa kwene iti ya enzi kamuhi hukumu kabila komi ni ibele ya Israeli. **31** Simoni, Simoni, utange kwamba, nchela alobite abatweti ni abapepete kati ngano. **32** Lakini natiloba kwaajili yawenga, kuwa imani yako kana ishindilwe. Baada ya ubi ukelebukye kae, waimarishe alongo bako.” **33** Petro kammakiya, “Ngwana, nibile tayari yendya ni wenga mu'rigereza ni hata nkati ya kiwo,” **34** Yesu kanyangwa, “Nakubakiya, Petro, nkoko awikile kwaa lino, kabla ya wenga kunikana mara tatu kati unitangite nenga.” **35** Boka po Yesu ngaamakiye, “Niwapelekile mwenga bila mfuko, itondo cha chakulya, au ilatu, je mwapungukilwe ni milebe? Kabayangwa “Ntopo” **36** Boka po atikwabakiya, “Lakini, kila ywabile ni mfuko, ni autole pamope ni itondo ya chakulya. Yolo ywabile kwaa ni kyembe impalike auze nganju yake na apeme limo. **37** Kwa mana nendakwabakiya, gote gaandikilwe nnani yango lazima gapangilwe,'Na atolelwa kati mundu ywavunja torati.' Kwa mana chelo chatabililwe nnani yangu chalowa timizwa.” **38** Boka po kababaya, “Ngwana. lola! Pabile ni panga ibele pano.”Na atikwabakiwa “Yatosha.” **39** Baada ya chakulya sa kitamunyo, Yesu ayei, kati yabile panga kila muda, kayenda kukitombe sa Mizeituni, ni anapunzi bake kabakangama. **40** Pabaikite, atikwamakiya,'Mulobe kwambe kana muyingii mu'majaribu.” **41** Ayei mbale ni anapunzi kati patomboka liwe laulwilwe, kapiga magoti ni kuloba, **42** kabaya, “Tate, mana upala, ukiboi chelo kikombe. Lakini kati nipala kwaa nenga, lakini mapenzi gako gapangike.” **43** Boka po malaika boka kumaunde atikuntokiya, kampeya ngupu. **44** Pabile nkati ya minya, kaloba kwa dhati muno, ni liyasho lyake libile kati matone akolo ga mwai yatombwike pae. **45** Palo akelebuke boka kuloba kwake, atiisa kwa anapunzi bake, ni kaakuta bagonzike kwa kuwa babile ni huzuni yabe. **46** na kabanaluya, “mwanja namani mwagonzike? Mukelebuke mulobe, kuba kana muyingii mu'majaribu.” **47** Wakati babile bado batilongela, llinga, kipenga kikolo sa bandu satibuya, ni Yuda, yumo ywa mitume komi ni ibele abile nabo kabaongoza. Kabuya karibu ni Yesu ili kunnoniya, **48** lakini Yesu kammakiya, “Yuda, je watikunsaliti Mwana wa Adamu kwa kunnoniya?” **49** Wakati balo babile karibu ni Yesu kabalola ago gapangike, kababaya, “Ngwana, je twakombwe kwa kyembe?” **50** Boka po yumo kankombwa mmanda ba makuhani akolo, atikunkata likutu lyake la kummalyo. **51** Yesu kabaya, “yayosha, ni kankamwa likutu lyake ni kumponiya. **52** Yesu kabaya kwa kuhani nkolo, ni kwa akolo ba hekalu, na kwa apindo baisile kinchogo yake, “Je mwaisile kati mwaisi kupambana ni mwii, ni marungu ni mapanga? **53** Nabile pamope ni mwenga masoba gote mu'hekalu, muwekite kwaa maboko ginu nnani yango. Lakini yeno nga saa yako, ni mamlaka ga lubendo.” **54** Kabantaba, ni kunkengama, kabanneta mu'nyumba ya kuhani nkolo. Lakini Petro atikuakengama kwa mbale. **55** Baada ya kuba bawashile mwoto mu'wolo uwanda wa ndani ni pabaikite batami pae pamope, Petro abile nkati yabe. **56** Mmanda yumo nnawa amweni Petro atami mu'bwee ubuyite mu mwoto, kanlola ni kummakiya, “Ayoo mundu abile pamope ni ywembe.” **57** Lakini Petro kankana, kabaya, “wa nnwawa, nenga nintangite kwaa.” **58** Baada ya muda nchunu, mundu ywenge amweni no baya, “Wenga kae ni yumo nkati yabe.” Ila Petro kannyangwa, “Wa nnalome, nenga kwaa.” **59** Bada ya kati lisaa limo, nnalome yumo atikwasisitiza kabaya, “Kweli kabisa ayoo mundu abile pamope ni ywembe, maana nga Mgalilaya. **60** Lakini Petro kabaya, “Nnalome ndangite kwaa lya ulibaya.” ni mara wakati atilongela, ngoko ngaabeka. **61** Kakelebuka, Ngwana kanlola Petro. Ni Petro akombokii neno lya Ngwana, palo atikumbakiya, “Kabla jogolo ngaweka leno, walowa kunikana nenga mara itatu.” **62** Kayenda panja, Petro kalela kwa minya muno. **63** Boka po balo analome babile bakinlinda Yesu, kaban'geya ni kunkombwa. **64** Baada ya kumfunika minyo,

kabannaluya, kabakoya, “Tabiri! Nyai ywakukombwile? **65** Kabalongela makowe yenge ganansima nchogo sa Yesu ni kumkupuru ywembe. **66** Paikite kindae, apindo ga bandu bakusanyite pamoper, akolo ba makuhani ni baandishi. Batikumpeleka nnonge ya Baraza, **67** kababaya, “Kati wenga wa Kristo, tubakiye.”Lakini ywembe kaamakiya, “Mana niamakiye, muniamini kwaa, **68** na kati natikuanaluya muyangwa kwaa.” **69** Lakini boka saa yino ni yendelya, Mwana wa Adamu abile atami luboko lwa mmalyo wa ngupu ya Nnongo.” **70** Bote kababaya, “Kwa eyo wenga wa Mwana wa Nnongo?” Ni Yesu kaayangwa, “Mwenga mwabaya nga nenga.” **71** Kababaya, “Mwanja namani kae tupala ushahidi? Kwamana twenga twabene tuyowine boka mu'nkano wake mwene.”

23 Kipenga soti sayemi, kabampeleka Yesu nnongi ya Pilato. **2** Kabatumbwa kunshutumu, kababaya, “Twankutike mundu yolo atilipotosha taifa litu, kwa kuabakiya bandu baneke kutoa kodi kwa kaisari, no baya kuwa ywembe mwene nga Kristo, Mpwalume.” **3** Pilato kannaluya, no baya, “Je wenga nga mpwalume ba Ayahudi? Ni Yesu kanyangwa no baya, “Wenga wabaya nyoo.” **4** Pilato kammakiya kuhani nkolo ni kipenga sa bandu.”Nibona kwaa likosa lya mundu yolo.” **5** Lakini balo batikunsisitiza, kababaya, “Abile akiachochea bandu, atikwapundisha mu'Uyahudi woti, boka Galilaya ni saa yeno abile pano.” **6** Pilato ayowine ago, kayangwa kati mundu ywoo ni a'Galilaya? **7** Pabaatangite kuwa abile pae ya utawala wa Herode, atikumpeleka Yesu kwa Herode, ywabile niywembe ywabile Yerusalemu kwa masoba ago. **8** Herode paamweni Yesu, atipulaika muno kwamana apalike kumwona kwa masoba ganansima. Ayowine habari za ywembe, ni atamaniye kubona yumo ywamuujiza wapangilwe ni ywembe. **9** Herode kannaluya Yesu kwa maneno ganansima, lakini Yesu kannyangwa kwaa chochote. **10** Makuhani akolo pamope ni baandishi bayemi kwa ukali kabanshitaki. **11** Herode pamope nia askari bake, kabantukana ni kun'geya, ni kummwika ngobo nzuri, boka po atikunrudisha Yesu kwa Pilato. **12** Herode ni Pilato babile mbwiga boka lisoba lelo, (kabla ya ago babile maadui) **13** Pilato kabakema pamope makuhani akolo ni atawala ni kipenga sa bandu, **14** Kabaakokeya, “Mwaniletii mundu yoo kati mundu ywaongoza bandu bapange abaya, no linga, baada ya kuba ninnaluye nnonge yinu, nibona kwaa likosa kwa mundu yoo husu makowe gote ambago mwenga mwamshitaki ywembe. **15** Hapana, Herode kwaa, mana ambuyanganiye kwitu, ni linga ntopo chochote chaakipangite chaastahili adhabu ya waa. **16** Kwa eyo npala kumwadhibu ni kunneka. **17** (Pilato atiwajibika kunneka mfungwa yuno kwa Ayahudi wakati wa sikukuu) **18** Lakini bote bakombwi lilobe lyampamo, bakibaya, “Mmulage yoo, ni kunneka Baraba!” **19** Baraba abile mundu ywatabilwe mu'ligereza kwa sababu ya ubou pulani nkati ya ijiji na kubulaga. **20** Pilato kaabakiya kae, atamaniye kunneka Yesu. **21** Lakini bembe bakombwi lilobe, babaya, “Mmulage, mmulage.” **22** Kabanaluya kwa mara ye itatu, “mwanja namani, mundu yoo, apangite baya lya namani? mbatike kwaa likosa lyastahili adhabu yo kiwo kwa ywembe. Kwa eyo mana niyomwile kumwadhibu nalowa kunneka.” **23** Lakini kabasisitiza kwa lilobe lya kunani, baloba asulubilwe. Ni lilobe lyao lyatikunshawishi Pilato. **24** Nga nyo Pilato atiamua kuwapeya kati kabapala. **25** Kanneka yolo ywampala ywabile atabilwe kwa kupanga ghasia ni kubulaga. Lakini atikuntoa Yesu kati kabapala bembe. **26** Pabannyongoli no yendya, bakwembine ni mundu yumo ywakemilwe Simoni ba Ukirene, kaboka mu'kilambo, kabampeya msalaba apotwi, kunkengama Yesu. **27** Kipenga kikolo sa bandu, ni annwawa babile batihuzunika no kwomboleza kwaajili ya ywembe, babile batikunkengama. **28** Lakini atikubakelebukia, Yesu no kuabakiya,'Mwannwawa ba Yerusalemu, kana mulele kwaajili yango, ila mulele kwaajili yinu bene ni kwaajili ya bana binu. **29** Linga, masoba gaisa ambazo balowa baya, “Watibarikilwa balyo agumba ni ndumbo yange beleka, ni mabele yangenyonyesha. **30** Nga kabatumbwa kuikokeya itombe, “Mututombokii,'na itombe,'Itufunike.' **31** Mana kati bapangite makowe aga kwa nkongo mbichi, ipalika kwaa wo'ubile nkavu?” **32** Analome wenge, aharibifu abele, batipelekwa pamope ni ywembe ili kababulagilwe. **33** Pabaikite mahali pakemelwage Livufu lya ntwe, nga kabansulubisha pamope ni balo aharibifu, yumo upande wa kummalyo ni ywenge upande wenge. **34** Yesu kabaya, “Tate, ubasamei, kwa mana payowa kwaa bapanga namani.”Bembe bapiyite kura, kutaikulya nganju yake. **35** Bandu babile bayemi kabalola ni atawala kaban'geya, kababaya, “Uwalopolile benge. Nga ujilopwe wa mwene, kati wenga wa Kristo wa Nnongo, uchaulilwe.” **36** Ni akari kabandharau, kabankaribia ywembe ni kumpea siki, **37** kababaya, “Kati wenga wa Mpwalume ba Ayahudi jilopwe wa mwene.” **38** Pabile ni alama nnani yake yaiyandikilwe, “AYOO NGA MPWALUME AYAHUDI.” **39** Yumo nkati ya baarifu balo basulubilwe atikuntukana kabaya, “Wenga wa Kristo kwaa? jilopwe wa mwene ni twenga” **40** Lakini yolo ywenge kayan'yangwa, atikunkemya no baya, “Je wenga wamwishimu kwaa

Nnongo, ni ywembe ubile mu'hukumu yeyelo? **41** Twenga twabile pano kwa haki, kwa mana twenga twapoki chelo twastahili kwaajili ya makowe yitu. Lakini mundu yoo apangite kwaa chochote kibaya." **42** Atiyongeyekeya, "Yesu nikumbuke nenga mana uyingii mu'upwalume wako." **43** Yesu kaankokeya, "Amini nendakumakiya, leno walowa tama pamope ni nenga mu'Paradiso." **44** Muda woo yabile karibu lisaa lya sita, libendo lyaisa nnani ya nchi yote mpaka saa yo tisa, **45** Bwee wa liumu wateyima. Boka po pazia lya mu'hekalu latipapwanika nkati boka kunani. **46** Kalela kwa lilobe likolo, "Tate umaboko gako nibeka roho yango," baada yabaya nyoo, awile. **47** Muda woo akida abweni galo gatendike atikuntukuza Nnongo kabaya, "Hakika ayoo abile mundu mwene haki." **48** Wakati woo kipenga sa bandu balo bayei mpamo shuhudia makowe gapangilwe, babuyangine kabakombwa ifua yabe. **49** Lakini mbwiga bake, ni alwawa balo bankengame boka Galilaya, bayemite kwa mbale kabalola makowe ago. **50** Linga pabile ni mundu ywakemelwa Ysufu, ywabile yumo wa baraza, mundu nzuri ni mwene haki, **51** (abile akubaliana kwaa ni maamuzi au makowe ago), boka Armathaya, ijiji sa Uyahudi, wabile utisubiri upwalume wa Nnongo. **52** Mundu yoo, akwembine ni Pilato, kaloba atole bwega wa Yesu. **53** Kantombwa, ni kumwalisha sanda, ni kam'beka mu, likaburi lyabile lyatichongwa mu'liwe, lyabile ntopo mundu asikilwe nkati yake. **54** Lyabile lisiku lya maandalizi, ni sabato yabile karibu. **55** Alwawa, baisile nakwe boka Galilaya, batikunkengama, ni babweni likaburi ni mwanja bwega wake waugonjike. **56** Kababuyangana ni tumbwa andaa manukato ni marashi. Boka po lisiku lya sabato kabapunzika lingana na saliya.

24 Mapema muno lisiku lya kwanza laya wiki, baisile mu'likaburi, kabaleta manukato yalowa kumwandaliya. **2** Kabalola liwe latigalambulilwa mbali ni likaburi. **3** Kabayingii nkati, lakini baukwembite kwaa bwega wa Ngwana Yesu. **4** Yapangite kwamba, wakati kabasangala kuhusu chelo, ghafla, bandu abele bayemi nkati yabe bawalike ngobo ga'ng'ara muno. **5** Alwawa babile ni hofu muno ni kabaunika minyo gabe pae, kababakiya balo alwawa, "Mwanja namani mwampala yolo ywabile nkoti nkati ya babile mu'kiwo? **6** Abile kwaa pano, ila atiyoka! mkumbukye chelo akibaya ni mwenga mu'Galilaya, **7** kabaya kwamba Mwana wa Adamu lazima alekwilwe mu'maboko ga bandu babile ni sambi ni asulubilwe, ni siku ye itatu, alowa yoka kae." **8** Balo alwawa bakomboki maneno gake, **9** na kababuyangana boka mulikaburi na kabakokeya makowe aga goti balo komi ni yimo benge bote. **10** Bai Maria Magdalena, Joana, Maria mao ba Yakobo, ni alwawa wenge mpamo batitangaza makowe aga kwa mitume. **11** Lakini abari yee yatibonekine kati mzaha tu kwa mitume, ni kababaamini kwaa balo alwawa. **12** Hata nyoo Petro atiyumuka kuyendya mulikaburi, na chungulya ni kulola nkati yake, abweni sanda kichake. Petro kaboka kuyenda munyumba yake, atishangala chelo chabile chakipangike. **13** Linga, abele nkati yabe babile kabayenda lisoba lyoo muijiji chimo chakemelwa Emmau, chabile maili sitini boka Yerusalemu. **14** Kabajadiliana bene kwa bene kuhusu makowe goti gapangite. **15** Yapetike kwamba, wakati babile bakijadiliana ni kunaluyana bene maswali, Yesu kaisa karibu kabakengama nakwe. **16** Lakini minyo gabe kabanlola kwaa y6ange kuntambwa ywembe. **17** Yesu kabakokeya, "Namani ambacho mwenga abele mwatilongela kamuyenda?" Bayemi palo kababonekine babile ni huzuni. **18** Yumo kati yabe, lina lyake Cleopa, kayangwa, "Je wenga wa nyai mwene pano Yerusalemu uyowine kwaa makowe gapangike masoba aga?" **19** Yesu kammakiya, "Makowe gani?" Kabanyangwa, "Makowe husu Yesu ywa Nazareti, ywabile nabii, muweza mu'matendo ni maneno nnongi ya Nnongo ni bandu bote. **20** Ni kwa namna ambayo akolo ba Makuhani ni Iongozi bitu banlekile hukumilwa kiwo ni kunsulubisha. **21** Lakini twatitamani kwamba ywembe nga atikuibeka huru Israeli. Eloo, mbale ni aga goti, muda ni lisoba lya tatu boka makowe aga gapangilwe. **22** Lakini pia, baadhi ya alwawa boka mu'likundi litu batitushangaza, baada yo yenda mulikaburi kindai ni mapema. **23** Kabaukosite bwega wake, kababuya, kababaya kwamba babweni malaika babayite yu nkoti. **24** Baadhi ya analome ambao babile mpamo natwenga kabayenda mulikaburi, ni kukuta ni kati balo alwawa kababaya. Lakini bamweni kwaa ywembe." **25** Yesu kaabakiya, "Mwenga mwa bandu bajinga ni mubile ni mioyo mizito ya kuamini yote ambago manabii babayite! **26** Je ipalike kwaa lazima Yesu kuteseka kwa makowe aga, ni kuyingya mu'utukupu wake?" **27** Boka kwa Musa ni manabii woti, Yesu atikwatafsiriya makowe gamuhusu ywembe mu'maandiki yote. **28** Batikaribia chelo ijiji, huko kababile kabayenda, Yesu kapanga kati kwamba atiyendelya nnonge. **29** Lakini kabanlazimisha, kababaya, "Tama pamope nitwenga, mana ielekile mukitamunyo na lisoba lya kati lyaishile."Nga nyo Yesu kayingi yenda tama nakwe. **30** Yaipangite kwamba, muda atama nakwe kalya, atitola nkate, atiubariki, ni kuutekwana, kawapea. **31**

Boka po minyo gabe ngabakelebeka, kabantanga, ni kaboka gafla nnongi ya minyo gabe. **32** Kabalongela bene kwa bene, mu'atilongela natwenga mundela, muda atiyogolya maandiko?" **33** Kabanyanyuka saa yeyelo, ni kubuyangana Yerusalemu. Kabakwembana balo komi ni jimo kabakusanyilwe mpamo, ni balo babile mpamo nakwe, **34** kababaya, "Ngwana atiyoka kwelikweli, ni kanlokiya Simoni." **35** Nga nyoo kabamakiya makowe gapangilwe mundela, na namna Yesu atikujidhihirisha kwabe ni kuutekwana nkate. **36** Muda kabalongela makowe ago, Yesu mwene ayemi nkati yabe, ni kammakiya, "Amani ibile kwinu." **37** Lakini batiyogopa ni kuba ni hofu ngolo, ni kabawaza kwamba baibweni roho. **38** Yesu kabakokeya, kwa mwanja namani mwatifazaika? **39** Mwanja namani maswali gayoka mumyoyo yinu? Mulinge maboko gangu ni magolo gango, kwamba nenga namwene. Muniguse ni mulole. kwa mana roho yabile kwaa ni mifupa wala nyama, kati mwanibweni nenga nibile." **40** Ayomwile baya nyoo, atikwabonikiya maboko gake ni magolo gabe. **41** Pababile bado ni puraika yayanganikilwe ni yange aminiya, ni kushangala, Yesu kabakokiya, "Je mubile ni kilebe chochoti chakulya?" **42** Kabampei ipande ya nkate ni omba asomwile. **43** Yesu katola, ni kulya nnongi yabe. **44** Atikum'bakiya, "Nabile ni mwenga, natikuabakiyanga kuwa goti gaandikilwe mu saliya ya Musa ni manabii ni Zaburi lazima gapangike. **45** Boka po kabayogoli malango gabe, kuwa baweze kugaelewa maandiko. **46** Kaabakiya, "Kuwa iandikilwe, Kristo lazima ateseke, ni kuyoka kae boka mu'kiwo lisoba lya itatu. **47** Na Toba ni msamaha wa sambi lazima ihubirilwe kwa lina lyake kwa mataifa gote, boka Yerusalemu. **48** Ni mwenga mwamashahidi ga makowea ga. **49** Mulinge niakuapeya ahadi ga Tate bango nnani yinu. Lakini mwisubiri pano muijiji, mpaka palo mwamuwalikwa ngupu boka kunani. **50** Yesu kabakengama panja mpaka pabakaribie Bethania. Atiinua maboko gake kunani, ni kuabariki. **51** Yapangite kuwa, muda waabile atikwabariki, atikuaneka ni kutolelwa kuamaunde. **52** Bai kabamwabudu, ni kubuya Yerusalemu ni puraha ngolo. **53** Kabayendelya tama muhekalu, kababariki Nnongo.

Yohana

1 Kiogo sa kale pabile ni neno, ni ywa neno abile pamope ni Nnongo, nga ywa Neno abile Nnongo. **2** Aywoo, Neno, palyo kinchogo abile pamope ni Nnongo. **3** Ilebe yoti gatipangilwa petya ywembe, mana ntopo ywembe chalowa pangika kwaa hata kilebe chimo. **4** Nkati yake ngaubile ukoti, ni wolo ukoti wabile bweya ya bandu boti. **5** Bweya yating'ala mulubendo, wala lubendo lwaloweza kwaa kwiima. **6** Pabile ni mundu ywatumilwe kuoma kwa Nnongo, lina lyake akemelwa Yohana. **7** Ywaisile kati shaidi woshuhudia husu yelo bweya, ili bote baweze amini petya ywembe. **8** Yohana abile kwaa yelo bweya, ila aisile ili shuhudia husu yelo bweya. **9** Eyo yabile bweya ya kweli yabile yaisa mu'dunia niyembe yampea bweya kila yumo. **10** Abile mu'dunia, ni dunia iumbilwe petya ywembe, ni dunia yantangite kwaa. **11** Aisile kwa ilebe yake, ni bandu bake bampokya kwaa. **12** Ila kwa balo baingi babampokile, balo baamini lina lyake, kwa balo kabapeya haki ya kuwa bana ba Nnongo. **13** Bababelekilwe, kwa mwai kwaa, wala kwa mapenzi ga yega, wala kwa mapenzi ga mundu, ila kwa Nnongo mwene. **14** Ni ywembe Neno apangilwe yega ni tama nkati yitu, tuubweni utukufu wake, kati utukufu wa mundu kichake wa kipekee ywabile kuoma kwa Tate, atwelile neema ni kweli. **15** Yohana atishuhudia husu ywembe, ni akoiye kwa lilobe kabaya, “Ayoo nga ywembe nimmakiye habari yake nibayite, “Yolo ywaisa baada yango nga nkolo kuliko nenga, kwa maana abile kabla yango.” **16** Kwa mana kuoma mu'utimilifu wake, twenga twaboti, twapoki bure ipawa baada ya ipawa. **17** Kwa mana saliya yatiisa petya Musa. Neema ni kweli yaisile petya Yesu Kristu. **18** Ntopo mundu ywamwonile Nnongo muda wowoti. Mundu pekee ywabile nga Nnongo, abile mu'kifua sa Tate, apangite ywembe ayowanike. **19** Awoo nga ushuhuda ba Yohana palyo makuhani ni alawi bantumilwe kwake ni Ayahudi kubamwuliza.”Wenga wa nyai?” **20** Bila kusitasita ni kakana kwaa, ila kaayangwa, “Nenga na Kristo kwaa.” **21** Eyo kabannokiya, “kwa eyo wenga wanyai? wenga wa Eliya?” Kabaya, “Nenga kwaa” Kababaya, “Wenga wa nabii?” Kayangwa, “Hapana.” **22** Boka po kabammakiya, “Wenga wa nyai, ili tubapei jibu balo batutumile?” Kabaujishuhudie kwaa wenga wa mwene?” **23** Kabaya, “Nenga nga lilobe lyake ywabile mmwitu:'Mwinyoshe ndela ya Ngwana,'kati nabii Isaya abayite.” **24** Bai pabile ni bandu batumilwe palyo kuoma kwa Mafarisayo. Kabannobiya no baya, **25** “Kwa mwanja namani wabatiza bai kati wenga wa Kristo kwaa wala Eliya wala nabii?” **26** Yohana kaayangwa kabaya, “Nabatiza kwa mase, Hata nyoo, nkati yinu atiyema mundu muntangite kwaa. **27** Aywoo nga aisa baada yango, Nenga nastahili kwaa kuilegeza gidamu ya ilatu yake.” **28** Makowe aga gapangike Bethania, ng'ambo ya Yordani, pandu Yohana abile atibabatiza bandu. **29** Lisoba lya naibele Yohana amweni Yesu aisa kwake kabaya, “Linga mwana ngondolo wa Nnongo ywaitola sambi ya dunia! **30** Aywoo nga ywembe ywa nilongela makowe gake natibaya, “Ywembe ywaisa kunchogo kwango nga nkolo kuliko nenga, kwa mana abile kabla yango.' **31** Hata nenga nintangite kwaa ywembe, lakini ipangilwe nyoo ili aitambulishe mu'Israeli, naisile kwabatiza kwa mase.” **32** Yohana atishuhudia, “Namweni Roho kuoma kumaunde mpwano wa ua, ni abile nnani yake. **33** Nenga nintangite kwaa lakini ywembe ywanitumile ili niabatize kwa mase anibakiye,'yolo ywabile lola Roho kauluka no tama nnani yake, Aywoo nga aabatiza kwa Roho Mtakatifu.' **34** Namweni na kumshuhudia yolo nga Mwana wa Nnongo.” **35** Kae lisoba lyanaibele Yohana ayemi pamope ni anapunzi bake abele, **36** bamweni Yesu katyanga ni Yohana kabaya, “Linga mwana ngondolo wa Nnongo!” **37** Anapunzi abele kaban'yowa Yohana kabaya aga kaban'yangwa Yesu. **38** Kae Yesu atikelebuka ni kuabona anapunzi balo bakinkengama, ni kabammakiya, “Mwapala namani? Kaban'yangwa, “Rabbi, (maana yake 'mwalimu,' utama kwaako?” **39** Kaabakiya, “Muiche na mubweni, “Boka po kabayenda ni kubona pandu abile akitama, batitama pamope naywembe lisoba lelo, kwa mana ibile kati saa komi. **40** Yumo nkati ya balo abele kaban'yowa Yohana kalongela ni boka po kankengama Yesu abile Andrea, nnuna wake Simoni Petro. **41** Amweni nnongo bake Simoni ni kummakiya, “Tumweni masihi” (maana yake Kristo) **42** Atikunneta kwa Yesu. Yesu atikunlola ni kubaya, “Wenga wa Simoni mwana wa Yohana “wakemilwe Kefa,” (maana yake 'Petro') **43** Lisoba lya isile palyo Yesu kabapala kuboka kuyendya Galilaya, ampatike Filipo no kum'bakiya, “Ngengame nenga.” **44** Filipo ywabile mwenyeji wa Bethsaida mji wa Andrea ni Petro. **45** Filipo ampatike Nathanaeli ni kummakiya, Tuweni yolo ywaandikilwe habari zake mu saliya ya manabii. Yesu mwana wa Yusufu, kuoma Nazareti. **46** Nathanieli kammakiya, “Je kilebe kinoite chalowa boka Nazareti?” Filipo kammakiya, Uiche ni ubone.” **47** Yesu amweni Nathanieli kaisa kwake nobaya, “Linga, mwisaeli ywa kweli abile kwaa ni ubocho nkati yake! **48** Nathanieli kammakiya “Unitangite kwaa nenga?”

Yesu kayangwa ni kummakiya, “Kabla Filipo akukema kwaa paubile pae ya mtini, natikubona.” **49** Nathanieli kayangwa, “Rabbi wenga wa mwana wa Nnongo! wenga wa mpwalume wa Israeli”! **50** Yesu kayangwa ni kummakiya, kwa mana nikumakiye,'natikubona pae ya mtini' je waamini? walowa bona makowe makolo kuliko aga.” **51** Yesu kabaya, Amini amini naabakiya mwalowa kubona maunde gayongolilwe, ni kubona malaika kabaoboka ni uluka nnani ya mwana wa Adamu.”

2 Baada ya lisoba lya itatu, pabile ni arusi kolyo Kana ya Galilaya ni mao bake Yesu abile kolyo. **2** Yesu ni anapunzi bake babile kabakokwa mu'arusi. **3** Palyo gayomwi divai, mao bake yesu kammakiya, “Babile kwaa ni divai.” **4** Yesu kanyangwa, “Nwawa yoo inihusu namani nenga? muda wango nenga bado timiya.” **5** Mao bake kaamakiya atumishi, “Mupange chochote chaamakiye.” **6** Bai pabile ni mitungi sita ya maliwe palo yatibekwa kwaajili ya tawadha mu'sikukuu ya Ayahudi, kila limo lyabile ni ujazo wa nzio ibele itatu. **7** Yesu kaamakiya, “Mutweleye mase mumitungi ya maliwe.” Kabatweliya mpaka nnani. **8** Boka po kaabakiya balo atumishi, “Mutole kiasi nambeambe ni mwipeleki kwa mhudumu nkolo ywa mesa.” Bapangite kati kabalagilwa. **9** Ywa mhudumu nkolo paagayite galo mase gabile gagapangilwe divai, ila atangite kwaa chapangilwe (Lakini atumishi baletike mase batangite goti gapangike). Boka po kankema ngwana arusi ni **10** kummakiya, “Kila yumo huanza ni divai inoyite ni baada ya nyaa nga kubapea divai inoite kwaa. Lakini wenga utikwitunza divai inoite mpaka nambeambe. **11** Muujiza woo wa Kana ya Galialaya, wabile nga mwanzo ya ishara ya miujiza yaaipangite Yesu, atikuupunua utukufu wake, nga banapunzi bake kabamwamini. **12** Baada ya yee, Yesu, mao bake, alongo bake ni anapunzi bake kabayenda mu nnema wa Kapernaum ni tama kwoo kwa masoba gachene. **13** Bai Pasaka ya Bayahudi yabile itikaribia, kwa eyo Yesu kayenda Yerusalemu. **14** Kababweni bandu kabapemea ng'ombe, ngondolo ni ngunda nkati ya Hekalu. Ni badilishana mbanje babile batama nkati ya Hekalu. **15** Yesu apangite mjeredi waubile ni ifundo, ababoite boti babile mu'lihekalu, mpamo ni ng'ombe ni ngondolo. Katomboya mbanje ya baabadili mbanje ni kuipindua mesa yabe. **16** Kwa bapemea ngunda kaamakiya, “Muiboye ilebe yee kutalu ni pano, muleke kwipanga nyumba ya Tate bangu kati pandu palisoko.” **17** Anapunzi bake kabakombokya panga yabile iandikilwe, “Bwigu wa nyumba yako upani lyaa.” **18** Akolo ba Kiyahudi kabayangwa, kabammakiya, Ni saliya gani ywalowa kwiobenekeya kwa mana ugapanga makowe aga?” **19** Yesu kabayangwa, mlitekwane Hekalu lee ni nenga nalowa kulichenga baada ya masoba atatu.” **20** Boka po akolo ba Ayahudi kababaya, “Itigarimu miaka arobaini na sita kulichenga hekalu lee ni wenga wabaya upala kulichenga kwa masoba gatatu? **21** Ila, ywembe abayite hekalu kamaanisha yega yake. **22** Baadae baada ya kuyoka kwake mu kiwo, anapunzi bake kabakombokya kuwa abayite nyoo, kabaamini maandiko ni longelo lee lyabayilwe tayari ni Yesu. **23** Bai paabile Yerusalemu muda wa Pasaka, muda wa sikukuu bandu baingi batiamini lina lyake, bapabweni ishara ga miujiza aipangite. **24** Lakini Yesu abile kwaa ni imani nabo mana abatangite bandu boti. **25** Atimuhitaji kwaa mundu yoyoti kummakiya husu ya babile bandu kwa mana atangite chabile nkati yabe.

3 Abile Farisayo ywakemilwe lina lyake Nikodemo, yumo ya ajumbe ba baraza lya Ayahudi. **2** Mundu yoo atin'yendya Ngwana Yesu kilo ni kummakiya”Rabi, tutangite kuwa u mwalimu kuoma kwa Nnongo, kwa mana ntopo mundu ywaweza panga ishara zeno zoti abile pamope ni Nnongo.” **3** Yesu kayangwa, “Amini, amini, mundu aweza kwaa jingya mu'upwalume wa Nnongo mana abelekwile kwaa mara ya ibele.” **4** Nikodemo kabaya, “Mundu awesa kinamani belekwa muda abile mpindo? Aweza kwaa jingya mu'ndumbo lya mao bake mara ya na'ibele ni belekwa, je ywaweza? **5** Yesu kan'yangwa, “Amini amini mundu ywa abelekwile kwaa mu'mase ni kwa Roho, aweza kwaa jingya mu'upwalume wa Nnongo. **6** Chabile belekwa ni yega nga yega, na chabelekwile ni Roho nga roho. **7** Kana ushangae kwa mana natikukumakiya,'lazima kubelekwa mara ya ibele.' **8** Mbepo ipuma popoti paupendile ni lilobe lyake mwaiyowa, lakini mtangite kwaa pa'ubokile wala kwouyenda. Nga ibile hali ya kila ywabelekwile ni Roho. **9** Nikodemo kayangwa, no baya, “Makowe aga gapangika kinamani? **10** Yesu kannyangwa, “Wenga wa mwalimu wa Israeli, hata ugatangite kwaa makowe aga? **11** Amini, amini nakumakiya, chelo tukiyowine twaishuhudia kwa chelo twakibweni. Lakini upokea kwaa ushuhuda witu. **12** Kati niabakiye makowe ya pano pa'nnema ni mwamini kwaa, muwesa kinamani kuamini kati natikuabakiya makowe ga kumaunde? **13** Mana ntopo ywapanda nnani kuoma kumaunde ila ywembe ywauluka, mwana wa Adamu. **14** Kati Musa mwaankakatuye nngambo mulijangwa, nyonyo Mwana wa Adamu lazima akakatuyilwe, **15** ili bote balowa kumwamini bapate ukoti wangayomoka.

(aiōnios g166) **16** Kwa mana nga namna yee Nnongo aipendile dunia, kam'boywa mwana wake wa pekee, ili mundu yeyoti ywamwamini kana aangamiye ila abe ni ukoti wangayomoka. **(aiōnios g166)** **17** Kwa mana Nnongo amtumite kwaa mwana wake mu dunia ili kuihukumu dunia ila dunia ilopolewe pitya ywembe. **18** Ywamwamini ywembe alowa hukumilwa kwaa. Ywembe ywange mwamini tayari atihukumilwa kwa mana aliamini kwaa lina lya Mwana pekee ywa Nnongo. **19** Ayee nga sababu ya hukumu, ya panga bweya uisile mu'ulimwengu, Lakini bandu kabapenda muno libendo kwa mana makowe gabe gabile mabou. **20** kila mundu ywapanga mabou uitola bweya wala aisa kwaa mu'bweya ili makowe gake gabonekane kwaa. **21** Lakini, ywembe ywapanga kweli uisa mu'bweya ili makowe gake gabonekane gapangilwe kwa eshima ya Nnongo. **22** Baada ya aga, Yesu pamope ni anapunzi bake batiyenda mu'nnema ya Yudea. Kolyo kabatumia muda pamope nabo ni abile atiabatiza. **23** Nambeambe Yohana abile atikwabatiza kolyo Ainea papipi ni Salim maana pabile ni mase ganansima palyo. **24** Kwa mana Yohana abile atabilwe kwa muligereza. **25** Pabile papangilwe mabishano nkati ya anapunzi ba Yohana na Myahudi husu sikukuu ya utakaso. **26** Kabayenda kwa Yohana kabammakiya, “Rabi, ywembe waubile niywembe ng'ambo ya mto Yordani, ywembe ywashuhudia habari yake, linga, aabatiza ni bote bayenda kunkengama.” **27** Yohana kayangwa mundu aweza kwaa pokya kilebe chochote ila kati ywapeilwe kuoma kumaunde. **28** Mwenga mwabene mwatishuhudia kuwa nabayite kuwa,'nenga kwaa Kristo,'badala yake nabayite,'Nitumilwe nnonge yake.' **29** Ywembe ywabile ni bibi arusi nga ngwana arusi. Nambeambe mbwiga wa ngwana arusi, ywayema ni kuyowa upulaiya muno kwa sababu ya lilobe lya ngwana arusi. Ayee nga puraha yango ya itimilike. **30** Apalikwa yongeya, ni nenga nipalikwa pongwa. **31** Ywembe ywaboka kunani, abile nnani ya yoti. Ywembe ywabile ba ulimwengu abaka mu'ulimwengu. Ywembe ywaboka kumaunde abile nnani ya goti. **32** Ywembe ushuhudia galo agabweni ni kugayowa, lakini ntopo ywapokya ushuhuda bake. **33** Ywembe ywapokya ushuhuda bake atihakikisha kuwa Nnongo nga mkweli. **34** Kwa mana yolo ywatumilwe ni Nnongo ulongela maneno ga Nnongo. kwa mana ampeya kwaa mu'kipimo. **35** Tate umpenda mwana ni kumpeya ilebe yoti mumaboko gake. **36** Ywembe ywaaminiye mwana abile ni ukoti wanga yomoka, lakini kwa ywembe ywa mweshimu kwaa mwana aubweni kwaa ukoti, ila ghadhabu ya Nnongo ubile nnani yake. **(aiōnios g166)**

4 Yesu atangite kuwa Mafarisayo bayowine kuwa Yesu abile abafundisha ni kuabatiza zaidi ya Yohana. **2** (Ila Yesu mwene abatiza kwaa ila banapunzi bake), **3** Aboi Yudea no yenda Galilaya. **4** Ibile muhimu peta Samalia. **5** Paikite mu. nnema wa Samaria, wakemelwa Sikari, papipi ni lieneo lya Yakobo atikumpea mwana wake Yusufu. **6** Ni kiembwa cha Yakobo chabile palyo. Yesu achokite kwaajili ya safari ni kutama papipi ni kiembwa. Ubile muda wa mutwekati. **7** Nwawa Msamalia aisile kutola mase, ni Yesu kammakiya, “Unipei mase niywee.” **8** Kwa kuwa anapunzi bake babile batiyenda mjini kupemea chakulya. **9** Yolo nnwawa atikummakiya, “Ipalika namani wenga wa Myahudi, kunloba nenga Msamaria, kilebe cha nywaa?” Kwa mana Ayahudi kabachangamana kwaa ni Asamalia. **10** Yesu kannyangwa, “mana utangite karama ya Nnongo, ni yolo ywakumakiye “Mbei mase,' ywalowa kunnoba, ni kukupeya mase ga ukoti.” **11** Nwawa kayangwa, “Ngwana ubile kwaa ni ndoo yochotya, ni kilose sabile kirefu. Walowa kugapata wapi mase ga ukoti? **12** Je wenga nga nkolo, kuliko tate bitu Yakobo, ywatupeile kiembwa, ni ywembe mwene ni bana bake pamope ni mifugo yake banywea mase ga kisima chino?” **13** Yesu kanyangwa, “Yeyoti ywanyaa mase aga alowa pata kiu kae? **14** lakini ywembe ywa nywaa mase ganipea nenga alowa pata kwaa kiu kae. Badala yake mase ganimpeya yapangika chemchem yaibubujika hata milele.” **(aiōn g165, aiōnios g166)** **15** Yolo nnwawa kammakiya, “Ngwana, naloba ago mase ili kana niipate kiu, ili kana niangaike kuisa pano kutola mase.” **16** Yesu kammakiya, “Uyende ukankeme nchengo wako.” **17** Nwawa kammakiya, “Nibile kwaa ni nchengo.” Yesu kanyangwa, “Ubayite sapi,'Nibile kwaa ni nchengo,' **18** Mana ubile ni analome atano, ni yumo ywabile naye nambeambe ni nchengo wako kwaa. Katika lelo ubayite ukweli!” **19** Nwawa kammakiya, “Ngwana nabweni kuwa wenga wa nabii. **20** Tate bitu babile bakiabudu mu'kitombe chelo. Lakini mwenga mwabaya ya kuwa Yerusalemu nga pandu ambapo bandu bapaswa kuabudu.” **21** Yesu kanyangwa, “Nwawa, niamini, muda uisile mwalowa abudu kwaa Tate mu'kitombe chelo au Yerusalemu. **22** Mwenga bandu mwakiabudu kilebe chamukitangite kwaa, lakini twenga twaabudu chelo twakitangite, kwa mana wokovu uboka kwa Ayahudi.” **23** Hata nyoo, muda waisa, ni mbeambe ubile pano, muda balo baabudu kweli balowa kumwabudu Tate atikuwapala bandu wa aina yee kupangika bandu babile bamwabudu. **24** Nnongo ni Roho, ni balo bamwabudu bapalikwa kumwabudu kwa roho ni

kweli." **25** Nnwawa kammakiya, "Nitangite kuwa Masihi anaisa, (Ywakemelwa Kristo). Aywo mana aisile alowa kutubakiya yoti." **26** Yesu kammakiya, "Nenga ubayite ninenga nga ywembe." **27** Muda woo anapunzi bake babuyangine. Nabo batishangala kwa namani abile kaalongela ni nwawa, lakini ntopo ywathubutu kunnobia, "Upala namani?" au "Kwa mwanja namani ulongela ni ywembe?" **28** Yolo nnwawa aulekite mtungi wake ni kuyenda mjini kuamakiya bandu, **29** "Muise kunlola mundu ywanibakiye makowe gangu yoti ganipangite, je yawezekana kuwa nga Kristo?" **30** Baboi mjini ni kuisa kwake. **31** Muda wa mutwe kati anapunzi bake batikunnoba kababaya, "Rabi ulye chakulya." **32** Lakini ywembe kaabakiya, "Nenga nibile ni chakulya mukitangite kwaa mwenga," **33** Anapunzi bake kabakokeyana, ntopo ywaletike kilebe chochote kulya," je baletike? **34** Yesu kaamakiya, "Chakulya chango ni kugapanga mapenzi gake ywembe ywanitumile ni kwitimiza kazi yake. **35** Je mulongela kwaa,'Bado miezi itano ni mauno gapangika tayari?' Naabakiya mulinge migunda yabile tayari kwa mauno. **36** Ywembe ywauna upokya mishahara ni kukusanya matunda kwaajili ya ukoto angeyomoka, ili ywembe apandae ni ywembe ywauna bapuraike mpamo. **(aiōnios g166)** **37** Kwa mana lilongelo lee ni lya kweli,'Yumo ywapanda ni ywenge auna.' **38** Natikwatuma una chabile mwakihangaikia kwaa. Benge bapangite kasi ni mwenga mujingya mu'puraha ya kasi yabe." **39** Asamaria baingi mu'mji wolo batimwamini kwa taarifa ya yolo nnwawa ywabile atishuhudia."Ywanibakiye makowe goti yanigapangite." **40** Nyoo Asamaria baisile kunnoba atame pamope nabo ni katama kwao kwa masoba abele. **41** Ni baingi muno batikumwanini pitya neno lyake. **42** Bammakiye yolo nnwawa, "Tutiamini kwa maneno gako kwaa kae, kwa mana twenga twabene tuyowine, nambeambe tuyowine kuwa hakika ywembe nga mwokozi wa ulimwengu." **43** Baada ya masoba ago abele, atiboka ni kuyenda Galilaya. **44** Kwa mama ywembe mwene abile atitangaza kuwa nabii abile kwaa ni heshima mu'nnema wake mwene. **45** Paaisile kuoma Galilaya, Agalilaya batikumpokya. Babile babweni makowe goti agapangite Yerusalemu mu'sikukuu, kwa mana na bembe babile mu'sikukuu. **46** Aisile kae Kana ya Galilaya kolo atigabadilisha mase kuwa divai. Pabile ni ofisa mwana wake abile mtamwe kolyo Kapernaumu. **47** Payowine kuwa Yesu aboi Yudea ni yenda Galilaya, kayenda kwa Yesu ni kumsihi auluke kumlopwa mwana wake, ywabile karibu ya kiwo. **48** Nga Yesu kammakiya, "Mwenga pamwaibweni kwaa ishara ni maajabu muweza kwaa aminiya. **49** Kiongozi kabaya, "Ngwana uluka pae kabla mwana wangu kuwaa." **50** Yesu kammakiya, "Uyende mwana wako ni nkoto." Yolo mundu aaminiya neno lyalibayite Yesu ni yenda zake. **51** Paabile auluka, amanda bake kabampokya ni kummakiya mwana wake abile nkoto. **52** Kaalaluya ni muda gani aupatike ukoto. Kabannyangwa, "Jana muda wa saa saba homa yanlekite." **53** Nga tate bake atangite kuwa ni muda wowolo Yesu abayite, "Mwana wako nga nkoto." Nyoo ywembe ni familiya yake baaminiye. **54** Ayee yabile nga ishara yana ibele yapangite Yesu palo aboite Yudea yendya Galilaya.

5 Baadae pabile ni sikukuu ya Ayahudi, ni Yesu aboi kuyenda Yerusalemu. **2** Kolyo Yerusalemu pabile ni birika pa'nnyango wa ngondolo, lyabile likemelwa kwa lugha ya Baebrania Bethzatha, nalo lyabile ni matao matano. **3** Idadi ngolo ya atamwe babile, ipofu, iwete, au babile batipooza babile bagonjite mu'matao ago. (Uzingatie: Maneno ga mstari wa 3 kabaonekana kwaa mu'nakala inoite ya kale. "Batikugasubiri mase kutibuliwa.") **4** Kwa hakika muda fulani malaika auluka nkati ya Ngwana ni kuyatibua mase. Kwa nyoo. yolo ywabile wa kwanza kujingya nkati yake baada ya mase kutibuliwa apangilwe nkoti bokana na chochote chabile kintabile kwa muda woo. **5** Ni mundu yumo ywabile ntamwe kwa miaka thelathini na minane abile nkati ya matao. **6** Yesu paamweni agonjike nkati ya matao ni baada ya kutanga kuwa agonjike kwa muda mrefu Yesu kammakiya, "Je wapala kuwa nkoto." **7** Yolo ntamwe kannyangwa, "Ngwana nabile kwaa na mundu, wa kunibeka mu'birika muda yabile yatitibulilwa. Muda kabanijaribu jingya mundu ywenge atikuntangulia." **8** Yesu aamkiye, "Uluka ulipotwe litandiko lyako na uyende." **9** Mara yolo mundu aponywile, alitweti kindanda sake no yenda. Lelo labibe lisoba lya sabato. **10** Nga Ayahudi bammakiuye, yolo mundu ywaponywile, "leno ni lisoba lya sabato, ni halalli kwaa kupotwa litandiko lyako." **11** Kayangwa, ywembe ywaniponyile animakiye, "Tola litandiko lyako no uyende." **12** Kabanlaluya, "Nyai ywakumakiye,'tola litandiko lyako no uyende." **13** Ingawa, yolo ywaponywile antangite kwaa mana Yesu aboi kwa siri. Kwa mana pabile ni bandu banyansima. **14** Baada ya ago Yesu amkolile yolo mundu mu'lihekalu ni kummakiya, "Linga upangite nkoto! kana upange sambi kae kana likupate likowe libaya muno." **15** Mundu yolo kayenda ni kuamakiya Ayahudi kuwa Yesu nga amponyile. **16** Kwa mwanja wa makowe ago Ayahudi bantesike Yesu, kwa mana apangite makowe aga lisoba lya sabato. **17** Yesu

kaamakiya, “Tate bango apanga kazi nambeambea ni nenga napanga kazi.” **18** Kwa sababu yee Ayahudi kabampala muno ili kumulaga yapanga kwaa kae atekwile Sabato, ila kwa kunkema Nnongo Tate bake, kuipanga abile sawa ni Nnongo. **19** Yesu kabayangwa, “Amini, amini, mwana aweza kwaa panga ilebe yeyoti ila chelo amweni Tate bake apangite, kwa mana chochote Tate akipangite nga mwana akipanga. **20** Kwa kuwa Tate ampenda mwana, ni kunlolekeya kila kilebe akipangite ni kunlolekea makowe makolo kuliko aga ili muzidi shangala. **21** Kwa kuwa kati Tate atikwafufua bandu mu kiwo ni kuwapea ukoto, nga mwana umpeya yeyote ywampendae. **22** Kwa kuwa Tate amuhukumu kwaa yeyote, ila umpeya mwana hukumu yoti **23** ili kwamba boti bamweshimu Mwana kati yo panga Mwana atikumweshimu Tate. Ywembe ywamuheshimu kwaa Mwana amuheshimu kwaa ni Tate ywantumite. **24** Amini, amini, ywembe ywaliyowine neno lyango ni kuliaminiya abile ni ukoto wangayomoka ni aukumilwa kwaa. Badala yake, atipeta boka mu'kiwo no jingya mu'ukoto. **(aiōnios g166)** **25** Amini, amini, naabakiya muda waisa nambeambe ubile ambapo bandu ba mu'kiwo balowa kuiyowa sauti ya Mwana wa Nnongo, ni boti baiyowine walowa tama. **26** Kwa mana kati Tate abile ni ukoto nkati yake mwene, **27** pia ampei Mwana kuwa ni ukoto nkati yake, Tate ampei mwana mamlaka ili ahukumu kwa kuwa ni Mwana wa Adamu. **28** Kana mshangae lelo, kwa mana muda waisa ambao bandu bote baabile mu'makaburi walowa kuliyowa lilobe lyake **29** nabo baboite panja: kwa balo bapangite mema kwa ufufuo wa ukoto, na balo bapangite mabaya kwa ufufuo wa hukumu. **30** Naweza kwaa kupanga chochote boka kwango mwene. Kati niyowine, nga nalowa kuhukumu na hukumu yango ni ya haki kwa mana nipalike kwaa mapenzi yango, ila mapenzi yake ywanitumile. **31** Kati ya panga nishuhudia mwene, ushuhuda wango wabile kwaa wa kweli. **32** Kwabile ni ywenge ywanishuhudia nenga na nitangite kwa hakika kuwa ushuhuda waaushudie ni wa kweli. **33** Mumtumile kwa Yohana ni ywembe atikwashuhudia kweli. **34** Hata nyoo, ushuhuda waniupokeile uboka kwaa ka mundu. Niabaya aga ili muweze kulopolelwa. **35** Yohana abile taa yaiyaka na ng'ara, na mwabile tayari kuipuraia kwa muda nkolo bweya yake. **36** Ushuhuda wanibile nao ni nkolo kuliko wolo wa Yohana kwa kasi ambazo Tate anipei kuikamilisha, izo kazi nizipangite kwa ushuhuda kuwa Tate anitumile. **37** Tate ywanitumile ywembe mwene atikwashuhudia kuhusu nenga. Muyowine kwaa lilobe lyake wala kubonekeya liumbo lyake wakati wowote. **38** Ntopo neno lyake nkati yinu kwa mana mumwaminiye kwaa ywembe ywanitumile. **39** Mugachunguza maandiko mkidhani mwabile ni ukoto wangeyomoka nkati yake, na maandiko ago yaashuhudia habari yango na **(aiōnios g166)** **40** mukani kuisa kwango ili mpate ukoto wangeyomoka. **41** Nenga nipokya kwaa sifa boka kwa bandu. **42** Lakini nitangite kuwa ntopo upendo wa Nnongo yinu mwenga mwabene. **43** Nenga niisile kwa lina lya Tate bango, muweza kwaa kunipokya. Kati ywenge aisa kwa lina lyake mwalowa kumpokya. **44** Je muweza kwaa kuamini mwenga ambao mpala kwaa sifa iboka kwa Nnongo wa pekee? **45** Kana muwaze nenga nitabashitaki nnonge ya Tate. Ywaabashitakiya mwenga ni Musa, ambaye mwenga mubekite matumaini yinu kwake. **46** Kati mwatikumwamini Musa, mwalowa kuniamini nenga kwa kuwa ywembe aandikile habari zangu nenga. **47** Muyaamini kwaa maandiko gake, mwaweza kwaa kugaamini maneno yango?

6 baada ya makowe aga, Yesu kayenda kwiye ya bahari ya Galilaya, pia ukemwa bahari ya Tiberia. **2** Kipenga kikolo sa bandu satikunkengama kwa mana babweni ishara azipangite kwa babile atamwe. **3** Yesu aobwike nnani hadi upande wa nnani ya kitombe ni tama kwoo ni anapenzi bake. **4** (Ni Pasaka, Sikukuu ya Ayahudi yabile imekaribia) **5** Yesu paatondobiyea minyo gake nnani kubona kipenga kikolo sa bandu waisa kwake, kammakiya Filipo.”Tuyende kwaako kupemea mikate ili haba pandu baweze lyaa?” **6** (Lakini Yesu kalongela aga kwa Filipo kwa kumgeya kwa mana ywembe atangite chakukipanga). **7** Filipo kanyangwa, “Hata mikate ya garamia dinari mia ibele itosha kwaa hata kila yumo lya kipande kichunu.” **8** Andrea yumo ywa anapunzi bake nnongowe Simoni Petro kammakiya **9** Yesu, “pabile ni nnalome pano abile na mikate mitano ni omba abele, lakini yafaa namani kwa bandu banyansima namna yee?” **10** Yesu kaabakiya, “Muamakiye batami pae” (pabile ni manyei yanansima pandu palo). Pabile ni analome kati elfu tano batami pae. **11** Yesu kaitola yelo mikate mitani kashukuru ni kubagea balo babile batami. Nyo nyonyo kabagawia ni omba kadri yabapala. **12** Bandu pabayukwite, atikuamakiya anapunzi bake, “Mwikusanye ipande ya mabaki, yalekwile ili kana kipotee chochote.” **13** Bai kabakusanya ni kuijaza itondo komi ni ibele, ipande ya mikate mitano ya shahiri-ipande yalekwile ni balo babile lyaa. **14** Boka po bandu kababweni ishara yee yaaipangite kababaya, “Kweli yolo nga yolo nabii ywaisa mu'ulimwengu.” **15** Yesu paatangite kuwa

bapala kuntaba ili bampange kuwa mfalme wabe, atikuitenga, kae na kuyenda pakitombe ywembe kichake. **16** Paiikite kitamwinyo, anapunzi bake batiuluka yenda mu'bahari. **17** Bateobuka mu'ngalaba ni babile kabaloka yenda Kapernaumu. (Libendo lyabile lajingya ni Yesu abile bado kaisa kwabe) **18** muda wowo pabile ni upepo mkale uisile, ni bahari yaibile itisapuka. **19** Anapunzi bake babile bakombwile makasia kati ishirini na tano au thelathini, bamweni Yesu ayenda kunani ya bahari kuikaribia ngalaba, ni kuogopa. **20** Lakini kaamakiya, “Ni nenga! kana muyogope.” **21** Kae babile tayari kumpotwa mu'ngalaba, ni mata ngalaba yaikite mu'nnema wabile kabayenda. **22** Lisoba lya naibele, kipenga sa bandu sayemi upande wa bahari sabweni kuwa ntopo ngalaba yenge ila wolo ambao Yesu ni anapunzi bake babile baupandile kwaa lakini anapunzi bake baboi bembe. **23** (Ingawa, pabile ni baadhi ya ngalaba yabokite Tiberia papipi ni pandu palyaa mikate baada ya Ngwana kutoa shukrani). **24** Wakati bandu batangite kuwa ni Yesu kwaa wala anapunzi bake babile kolyo, bembe baobite mu'ngalaba ni kuyenda Kapernaumu kunkengama Yesu. **25** Baada ya kumpata upande wenge wa bahari kabanlaluya, “rabi uisile lini kuno?” **26** Yesu kabayangwa, kaamakiya, Amini, amini, mwalowa kunipala nenga, kwamana muibweni ishara, ila kwa mana mulya mikate na kuyukwita. **27** Muleke kukipangia kazi chakulya chaharibika, ila mkipangie kazi chakula cha haribika kwaa hata milele chelo ambacho mwana wa Adamu awapeya, kwa kuwa Nnongo Tate aubekite muhuri nnani yake.” **(aiōnios g166)** **28** Boka po kabammakiya, “Tupange namani ili kuzipanga kazi za Nnongo? **29** Yesu kayangwa, “Ayee nga kazi ya Nnongo: mmwamini ywembe ywaatumite.” **30** Atikwabakiya, “Ni ishara yaako walowa kwipanga, ili twaweza kuibona ni kuiaminiya? Walowa panga namani? **31** Tate bitu walya manna mu'lijangwa, kati yabile yaandikwile, “Atikwapeya mikate boka kumaunde ili balyee.” **32** Yesu kanyangwa, “Amini, amini, Musa kwaa ywaawapeya mkate boka kumaunde, ila Tate bango nga awapeile mkate boka kumaunde. **33** Kwa kuwa mkate wa Nnongo nga wolo uulukile boka kumaunde ni kuupata ukoto mu'ulimwengu. **34** Kammakiya,'Ngwana utupeye woo mkate wote.” **35** Yesu aamakiye, “Nenga nga mkate wa ukoto, ywembe ywaisa kwango apatike kwaa njala ni ywembe ywaniaminiye aibweni kwaa kiu kamwe.” **36** Ingawa natikuabakiya kuwa, muibweni, na bado muamini kwaa. **37** Bote ambao Tate anipeile balowa isa kwango, ni yeyote ywaisa kwango nalowa kuntaikwa panja. **38** Kwa kuwa natiuluka boka kumaunde, kwaajili ya panga kwaa mapenzi yango, ila mapenzi yake ywanitumile. **39** Nga aga nga mapenzi gake ywanitumile, kana nimpoteze hata yumo wa balo anipeile, ila nalowa kubafufua lisoba lya mwisho. **40** kwa mana aga nga mapenzi ga Tate bango, kuwa yeyote ywanlolekeya Mwana ni kumwamini apate ukoto wanga yomoka; ni nenga nalowa kubafufua lisoba lya mwisho. **(aiōnios g166)** **41** Ayahudi kabanung'unika kuhusu ywembe kwa mana abayite, “Nenga nga mkate uboka kumaunde.” **42** Kababaya, “Ayo Yesu kwaa mwana wa Yusufu, ywabile tate bake ni mao bake twawatangite? Ipalikwa namani nambeambe abayite,'Natiuluka kuoma kumaunde?” **43** Yesu kaayangwa, kaabakiya, “Kana mnung'unike nkati yinu mwabene. **44** Ntopo mundu ywaisa bila potwa na Tate bango ywanitumile, ni nenga nalowa kumfufua lisoba lya mwisho. **45** Kwa kuwa iandikilwe mu'manabii,'balowa pundishwa ni Nnongo.' Kila ywayowine ni kuipundisha kuoma kwa Tate, uisa kwango. **46** Ntopo mundu ywamweni Tate, ila ywembe ywaisa boka kwa Nnongo-amweni Tate. **47** Amini, amini ywembe aaminiye abile ni ukoto wange yomoka. **(aiōnios g166)** **48** Nenga nga mkate wa ukoto. **49** Tate binu kabalya manna mu'lijangwa, no waa. **50** Awoo nga mkate uboite kuoma kumaunde, ili mundu aulye ipande yake ili kana abulagilwe. **51** Nenga nga mkate watama wabile uulukite kuoma kumaunde. Kati mundu yoyote ywaalya ipande ya mkate woo, alowa tama milele. Mkate waniuboile nga yega yango kwaajili ya ukoto wa Ulimwengu.” **(aiōn g165)** **52** Ayahudi kabakasirika bene kwa bene ni kuanza bishana no baya, “Mundu yolo aweza kinamani kutupeya yega yake tuulye?” **53** Boka po Yesu kaamakiya, “Amini amini, mana muuliye kwaa yega ya mwana wa Adamu ni kuinywea mwai yake, kana mubile kwaa ni ukoto nkati yinu. **54** Yeyote ywalyaa yega yango ni kwinywea mwai wango abile ni ukoto wangeyomoka, ni nenga nalowa kumfufua lisoba lya mwisho. **(aiōnios g166)** **55** Kwa kuwa yega yango ni chakulya cha kweli, ni mwai wango ni kinywaji cha kweli. **56** Ywembe ywaulyaa yega yango ni kwinywea mwai yango aloa tama nkati yango, ni nenga nkati yake. **57** Kati Tate ywabile ni ukoto ywanitumile, na kati nenga niishivyo kwa sababu ya Tate, ni ywembe pia atama kwa sababu yango. **58** Awoo nga mkate uboite kuoma kumaunde, kati yabile tate balye kababulagilwa. Ywembe ywaulyaa mkate woo alowa tama milele. **(aiōn g165)** **59** Yesu abayite makowe aga nkati ya sinagogi abile akipundisha kolyo Kapernaumu. **60** Bengi ba anapunzi bake kabayowine aga, kababaya, “Alee lipundisho gumu nyai ywaweza

kulipokya?” **61** Yesu kwasababu atangite ya kuwa anapunzi bake babile batikulinung'unikya likowe lee, Kaamakiya je likowe lee lyatikuwakwaza? **62** Ipangika buli pabamweni mwana wa Adamu atiuluka kuoma kwaabile kabla? **63** Roho nga ayeya ukoto. Yega ufaidi kwaa kilebe chochote. Maneno yaniyabayite kwinu nga roho nga ni ukoto. **64** Bado kwabile na bandu kati yinu baaminiye kwaa. kwasababu Yesu atangite tangu mwanzo yolo ywabile aweza kwaa kuaminiya ni ywembe ywamsalitiye. **65** Kam'bakiya, ni kwa sababu yee nikubakiyange kwamba ntopo mundu ywaweza kuisa kwango ibile kwaa apeilwe ni Tate.” **66** Baada ya aga anapunzi bake baibgi batibuyangana nnchogo ni batikengamana nakwe kwaa kae. **67** Yesu kaamakiya balo komi na ibele, “Je ni mwenga mwapala kuboka?” **68** Simoni Petro kannyangwa, “Ngwana tuyende kwa nyai kwani wenga ubile ni maneno ga ukoto wangeyomoka, **(aiōnios g166)** **69** ni twatuaminiya ni kuyowa kuwa wenga nga Mtakatifu wa Nnongo.” **70** Yesu kaamakiya, “Je nenga niwachawile kwaa mwenga, ni yumo winu nga ibilisi? **71** Nambeambe abile kalongela kuhusu Yuda, mwana wa Simoni Iskariote, kwa kuwa abile ni ywembe abile yumo wa balo komi ni ibele, ywabile ywamsalitie Yesu.

7 Na baada ya makowe aga Yesu atisafiri mu'Galilaya, kwa sababu apendile kwaa kuyenda Uyahudi kwa sababu Bayahudi babile bakipanga mipango ya kummulaga. **2** Nambeambe sikukuu ya Ayahudi, sikukuu ya vibanda, yabile papipi. **3** Nga alongo bake batikummakiya, “Uboke pandu hapa uyende Uyahudi, ili kwamba anapunzi bako nyonyonyo bayabone makowe uyapangayo. **4** Ntopo ywapanga lolote kwa siri iwapo ywembe mwene apala kutangikana wazi. Iwapo upanga makowe aga, ujibonekeye wamwene kwa ulimwengu.” **5** Hata nnongo bake bamwaminiye kwaa. **6** Nga Yesu kammakiya, “Muda wango uikite kwaa bado, lakini muda winu kila mana ubile tayari. **7** Ulimwengu waweza kwaa kubachukiya mwenga, ila wanichukiya nenga kwa kuwa niashuhudia kuwa makowe gake ni mabou. **8** Mubokange kuyenda mu'sikukuu: nenga niyenda kwaa mu'sikukuu yee kwa sababu muda wangu ukamilika bado.” **9** Baada ya kulongela makowe ago kwabe, atami Galilaya. **10** Hata nyoo, nongo bake pababile mu'sikukuu, nga ni ywembe atiyenda, sio kwa wazi bali kwa siri. **11** Ayahudi pabile pakimpala mu'sikukuu no baya, “Abile kwaako?” **12** Pabile ni malongelo ganyansima nkati ya makutano nnani yake. Benge batibaya, “Ni mundu mwema,” Benge babayite, “Hapana, uwapotosha bandu.” **13** Hata nyoo ntopo ywalongela wazi nnani yake kwa kuwaogopa Ayahudi. **14** Muda wa sikukuu waikite katikati, Yesu kayenda mu'hekalu ni kuanza kupundisha. **15** Ayahudi babile batishangala no kubaya, “Kwa jinsi yanamani mundu yee ayatangite makowe ganyansima? Asoma kwaa kamwe.” **16** Yesu kabayangwa ni kuamakiya, “Mapundisho gango nga yango kwaa, ila ni ya yolo ywanitumile. **17** Iwapo yeyote ywapenda panga mapenzi gake ywembe, atangite kuhusu mapundisho aga, kati yatiboka kwa Nnongo, au kati nialongela kuoma kwango mwene. **18** Kila ywalongela yaboite kwake mwene upala utukufu wake, ila kila yaa aupala utukufu wake ywembe ywamtumile, mundu yoo nga wa kweli, ni nkati yake ntopo kutenda ubou. **19** Musa awapeile kwaa mwenga saliya? Lakini ntopo hata yumo nkati yinu ywaipangite saliya. Mwanja namani mwapala kunibualaga? **20** Bandu kabannyangwa, “Ubile ni nchela, nyai ywapala kukubulaga? **21** Yesu kayangwa ni kuamakiya, nipangite kazi yimo, ni mwenga mwabote mwatishangala kwa sababu ya yelo kazi. **22** Musa atikuwapea mwenga tohara (iboite kwaa boka kwa Musa, ila yelo yaboite kwa tate), ni nkati ya Sabato mwastahili mundu. **23** Mana abile mundu ywapokya tohara mu'siku ya Sabato ili saliya ya Musa itekwanike, kwa mwanja namani mwanikasirikya nenga kwa sababu nimpangite mundu kuwa nkoto kabisa mu'sabato? **24** Kana mhukumu lengana na mwonekano, ila muhukumu kwa haki. **25** Baadhi yabe baboka Yerusalemu kababaya, “Yolo kwaaa wampala kummulaga? **26** No linga, alongela waziwazi, nga balongela kwaa chochote nnani yake. Iwezekana kwaa ibile kwamba atawala batangite kweli kuwa ayoo nga Kristo, yawezana batangite? **27** Twayowine kuwa mundu yolo aboka kwaako. Kristo paaisa, hata nyoo, ntopo ywatangite abokakwaako. **28** Yesu abile akombwa lilobe lyake mu'hekalu, kapundisha no baya, “Mwenga mwabote mtangite paniboka. Niisile kwaa kwa nafasi yango, ila ywembe ywanitumile nga wa kweli, na muntangite kwaa ywembe. **29** Nintangite ywembe kwa mana niboka kwake nga anitumite.” **30** Babile kabajaribu kuntaba, lakini ntopo hata yumo ywauluwa luboko lwake nnani yake kwa kuwa saa yake yabile bado iikite. **31** Hata nyoo, baingi mu'bandu baaminiya. Kababaya, “Kristo paaisile, alowa panga ishara zanyansima kuliko za azipangite mundu yolo?” **32** Mafarisayo babayowine bandu kabalongela bembe makowe aga husu Yesu, ni akolo ba makuhani ni Mafarisayo watikubatuma maafisa ili kuntaba. **33** Palyo Yesu kabaya, “Bado kwabile ni muda nchunu nabile pamope ni mwenga, ni baadae nalowa boka kuyenda kwake ywembe ywanitumile.

34 Mwalowa kunipala ila munibweni kwaa; kolyo kaniyenda, muweza kwaa kuisa. 35 Kwa nyo Ayahudi kabalongela bene kwa bene, “Mundu yoo ayenda kwaako ambako twaweza kwaa kummona? Ayenda kwa batawanyike nkati ya Ayunani ni kubapundisha Ayunani? 36 Ni neno lyaako lee alibayite,'Mwalowa kunipala wala mwanibweni kwaa, kolyo niyenda muweza kwaa kuisa?” 37 Nambeambe mu'lisiku lya mwisho, lisoba likolo lya sikukuu, Yesu ayemi kakombwa lilobe, kabaya, “Mana itei yeyote abile na kiu, aise kwango anywe. 38 Ywembe ywaniaminiye nenga, kati maandiko gabayite, kuoma nkati yake yatitiririka mito ya mase ya ukoto. 39 Lakini abayite aga kuhusu Roho, ywabile wao watikumwamini walowa kumpoteza; Roho abile bado tolewa kwa sababu Yesu abile atukuzwa kwaa bado. 40 Baadhi ya bandu, pabayowine maneno aga, babayite, “Kweli yolo ni nabii.” 41 Benge babayite, “Ayoo nga Kristo.” Lakini benge babayite, “Kristo aweza kwaa boka Galilaya? 42 Maandiko gabayite kwaa kuwa Kristo aboka mu'lukolo lwa Daudi ni kuoma Bethlehemu, kijiji ambacho Daudi abile? 43 Nyo, patiuluka mgawanyiko nkati ya bandu kwa ajili yake. 44 Benge nkati yabe balowa kuntaba, lakini ntopo ywauluwa maboko gake nnani yake. 45 Nga balo maofisa kababuyangine kwa akolo ba makuhani ni mafarisayo, nabo wakaakokeya, “Kwa mwanja namani munletike kwaa? 46 Maofisa kaayangwa, “Ntopo mundu ywaweza longela kati yolo kabla.” 47 Nga mafarisayo kabayangwa, “Ni mwenga pia mwatipotoshwa? 48 Kwabile ni yoyoti nkati ya atawala amwaminiye, au yeyote wa Mafarisayo? 49 Ila aba bandu baitangite kwaa saliya-balaanilwe.” 50 Nikodemo kaabakiya (ywembe atikunyendea Yesu zamani, abile yumo ywa Mafarisayo), 51 “Je saliya yitu yaweza kumhukumu mundu ila abile atikusikilizwa kwanza ni kuyowa chaakipangite? 52 Kabanyangwa ni kummakiya, “Ni wenga uboka Galilaya? Tafuta ni ubone kwamba ntopo nabii ywaboka Galilaya.”

8 Yesu aboi mu'kitombe sa Mizeituni. 2 Bwamba aisa mu'lihekalu, ni bandu bote kabankengama, atami na kubapundisha. 3 Baandishi ni Mafarisayo kabannetya Nwawa ywaatabilwe mu'kitendo sa'umalaya. Kabamweka nkati yabe. 4 Nga kabammakiya Yesu, “Mwalimu, nnwawa yolo atabilwe mu'umalaya, paabile apanga umalaya. 5 Nambeambe, mu'saliya ya Musa atituamuru kuwapondanga maliwe bandu kati aba, ubaya namani nnani yake? 6 Kabagabaya aga ili kuntegeya ili bapate likowe lya kumshitaki, lakini Yesu kainama ni kuandika pae pa'bui kwa kidole sake. 7 Pabayendelea kunnaluya, ayemi ni kuabakiya, “Ywembe abile kwaa ni sambi nkati yinu, abile wa kwanza kumpondanga maliwe.” 8 Ainamite kae pae, atiandika mu'dunia kwa kidole chake. 9 Kabayowine ago, batiboka yumo baada ya ywenge, kuanzia ywabile mpindo. Mwisho Yesu alekilwe kichake, pamope ni yolo nnwawa ywabile nkati yabe. 10 Yesu ayemite ni kummakiya “Nnwawa, balo bakushitakiya babile kwaako? Ntopo hata yumo ywakuhukumu? 11 Kabaya, “Ntopo hata yumo Ngwana.” Yesu kabaya, “Hata nenga nalowa kukuhukumu kwaa, uyende mundela yako; kuanzia nambeambino ni kuyendelea kana upange sambi kae.” 12 Yesu kalongela na bandu kae kabaya, “Nenga na mbeya ba ulimwengu; ywembe ywanikengamite atyanga kwaa mulibendo ila abile ni ukoto,” 13 Mafarisayo kabammakiya, “Wajishuhudia wa mwene, ushuhuda wako nga wa kweli kwaa.” 14 Y6esu kaayangwa ni kuwamakiya, “Hata kati nalowa kujishuhudia mwene, ushuhuda wango ni kweli. Nitangite pandu nibokite ni kolyo kaniyenda, lakin i mwenga mutangite kwaa pandu nibokite au kolyo kaniyenda. 15 Mwenga mwatihukumu mu'yega; nenga nahukumu kwaa yeyote. 16 Nenga hata mana nihukumule, hukumu yango ni kweli kwa sababu nabile kwaa kichango, nibile pamope ni Tate ywanitumile. 17 Eloo, na mu'saliya yinu iandikilwe kuwa ushuhuda wa bandu abele ni kweli. 18 Nenga nga nishuhudiae, ni Tate ywanitumile atikunshuhudia.” 19 Bakammakiya, “Tate bako abile kwaako?” Yesu kayangwa, “Nenga mwanitangite kwaa nenga, mana munitangike nenga, mwalowa kuntanga ni Tate bango kae.” 20 Abaya maneno aga abile papipi ni hazina abile atifundisha mu'lihekalu, na ntopo hata yumo ywantabile kwa sababu saa yake ibile bado iikite. 21 Bai kammakiya kae, “Niyenda zangu; mwalowa kunipala na mwatiwaa mu'sambi yinu. Kolyo kwaniyenda, mwaweza kwaa kuisa.” 22 Ayahudi kababaya, “Alowa tanga mwene, ywembe ywabile akibaya,'kolyo kaniyenda muweza kwaa kuisa'?” 23 Yesu kaamakiya, “Mwaboka pae, nenga niboka kunani. Mwenga ni ba Ulimwengu; nenga na wa ulimwengu kwaa. 24 Kwa eyo, natikuwabakiya kuwa nalowa waa mu'sambi yinu. Vinginevyo mwaminiya kuwa NENGA NGA, mwalowa waa mu'sambi yinu.” 25 Kwa eyo kabammakiya, “Wenga wa nyai?” Yesu kaamakiya, galo ganiabakiya tangu mwanzo. 26 Nabile ni makowe ganansima gakulongela ni kuhukumu nnani yinu. Hata nyoo, ywembe ywanitumile ni wa kweli; ni makowe nigayowine kuoma kwake, makowe aga niabaya kwa ulimwengu.” 27 Kabamwelewa kwaa kuwa abile kalongela nabo kuhusu Tate. 28

Yesu kabaya, “Pamwalowa kumwinua kunanu Mwana wa Mundu, nga mwalowa tanga NENGA NGA, ni kwamba nipangite kwaa lolote kwa nafsi yango. Kati Tate ywanipundisha, nalowa longela makowe aga. **29** Ywembe ywanitumile abile pamope ni ywembe, na ywembe anilekite kichango, kwani kila mara napanga galo gabampendeza.” **30** Palyo Yesu abaya makowe aga, baingi batikumwaminiya. **31** Yesu kabaya kwa balo Ayahudi baaminiye, “Mana ibile mwatama mu'neno lyango, nga mubile anapunzi bango kweli, **32** mwenga mwalowa kuitanga kweli, ni kweli yalowa kwabeka huru.” **33** Kabanyangwa, “Twenga twa ubeleko wa Ibrahimu ni kamwe tuwaike kwaa pae ya utmumwa wa yeyote; wabaya kwaa, “Twalowa bekwa huru?” **34** Yesu kaayangwa, “Amini, amini, naamakiya, kila ywapanga sambi ni mmanda wa sambi. **35** Mmanda atama kwaa munyumba wakati wote; mwana hudumu masoba yote. **(aiōn g165)** **36** Kwa eyo, mana itei Mwana abekilwe huru, mwalowa pangika huru kweli kabisa.” **37** Nitangite kwamba mwenga ni ubeleko wa Ibrahimu; mwanipala kunibulaga kwa sababu neno lyango labile kwaa ni nafasi nkati yinu, **38** Nalongela makowe ambayo niyabweni pamope ni Tate bango, ni mwenga nyonyonyo mwapanga makowe ambayo mwagayowine kuoma kwa tate yinu.” **39** Kbanyangwa ni kummakiya, “Tate yitu nga Ibrahimu.”Yesu kaamakiya, kati mwabile ni bana ba Ibrahimu, mwalowa panga kazi ya Ibrahimu. **40** Hata nambeambe mwalowa pala kunibulaga, mundu ywabakiye ukweli kuwa nayowine kuoma kwa Nnongo. Abrahamu apangite kwaa ayee.” **41** Mwapanga kazi ya tate yinu.”Kabammakiya, Tubelekwile kwaa mu'umalaya, tubile ni Tate yumo Nnongo.” **42** Yesu kammakiya, “Mana itei Nnongo nga Tate yinu, mnipendile nenga, kwa maana niboite kwa Nnongo; wala niisile kwaa kwa nafsi yango, ila ywembe ywanitumile. **43** Kwa namani mwelewa kwaa maneno yango? Kwa sababu muweza kwaa vumiliya kugayowa maneno yango. **44** Mwenga ni wa tate yinu, nchela, nga mpala kuipanga tamaa ya tate yinu. Abile ywamulaga tangu mwanzo ni aweza kwaa kuyema mu'ukweli kwa mana kweli yabile kwaa nkati yake. Kabalongela ubocho, alongela kuoma kwa asili yake kwa sababu ni mmocho nga tate ba ubocho. **45** Nambeambe, kwa sababu nibayile yaibile kweli, muniamini kwaa. **46** Ywa nyai nkati yinu ywanishuhudia kuwa nibile ni sambi? mana itei nibile yaibile kweli, kwa mwanja namani mwaniamini kwaa? **47** Ywembe ywabile wa Nnongo hugayowa maneno ga Nnongo; Mwenga muyayowine kwaa kwa mana mwenga mwa wa Nnongo kwaa.” **48** Ayahudi kabanyangwa ni kummakiya, twabaya kwaa kweli kuwa wenga wa Msamaria na ubile ni nchela?” **49** Yesu kayangwa, nibile kwaa ni pepo; lakini namweshimu Tate bango, ni mwenga mwaniheshimu kwaa. **50** Nipala kwaa utukufu wango; kwabile yumo ywapala ni hukumu. **51** Amini, amini, nakubakiya, ywabile yeyote ywalikamua neno lyango, akibweni kwaa kiwo kamwe.” **(aiōn g165)** **52** Ayahudi kabammakiya, “Nambeambe tutangite kuwa ubile ni nchela. Abrahamu ni manabii kabawaa, lakini wabaya,'Mana itei mundu alikamwile neno lyango, aonjile kwaa kiwo.' **(aiōn g165)** **53** Wenga nkolo kwaa kuliko tate bitu Abrahamu ywati waa? Manabii pia bawile. Wenga ujipanga kuwa wa nyai?” **54** Yesu kanyangwa, “Mana itei nalowa kuitukuza mwene, utukufu wango ni bure; Tate bango ywanitukuza-yolo mwamum'bayite kuwa ni Nnongo winu. **55** Mwenga mwamyowa kwaa ywembe, lakini nenga namyowa ywembe. Mana itei nibayite,'nimtangite kwaa,' nalowa pangilwa kati mwenga, nambocho. Hata nyoo, nimtangite na maneno yake nigakamwile. **56** Tate yinu Ibrahimu atishangilia yatikulibona lisoba lyango, aibweni na atipulaika.” **57** Ayahudi kabammakiya, “Uikite kwaa umri wa miaka hamsini bado, ni wenga umweni Ibrahimu?” **58** Yesu kammakiya, “Amini, amini, nakumakiya, kabla Abrahamu abelekwile kwaa. NENGA NIBILE.” **59** Nga kabalokota maliwe bapala kumpumunda, lakini Yesu atikuificha ni kuboka panja ya hekalu.

9 Palyo, kati Yesu kapeta, amweni mundu ipofu tangu kubelekwa kwake. **2** Anapunzi bake kabannaluya, “Rabi, nyai ywapangite sambi, mundu yoo au wazazi bake, hata abelekwile ipofu?” **3** Yesu kannyangwa, “Ayoo mundu kwaa wala azazi bake bapangite sambi, ila kazi ya Nnongo ipalikwe kuyogoliwa petya kwake. **4** Yatupasa kupangakazi zake ywembe ywanitumile muda bado ni mutwekati. Kilo chaisa wakati wabile ntopo ywaweza panga kazi. **5** Wakati wanibile mu'ulimwengu, nenga na bweya ya ulimwengu.” **6** Baada ya Yesu baya maneno aga, alitema pa nnema, apangite litope lya mate, ni kumpaka yolo mundu kuminyo lile litope. **7** Kammakiya, uyende kuoga mu'lose lya Siloamu(ititafsirilwa kati 'ywaatumilwe').”Kwa eyo mundu yoo atiyenda, ni kunawa ni kubuyangana, atibona. **8** Majirani wa mundu yoo ni balo bamweni mwanzo kati mwambaji kababaya, Je! ayoo nga yolo kwaa mundu ywabile atama na loba?” Benge kababaya, “Ni ywembe.” **9** Na benge babaya “yolo kwaa, ila afanana ni ywembe.”Lakini ywembe abaya, “Ni nenga.” **10** Kabammakiya, “Nambeambe minyo

gako gayongolilwa namani?" 11 Kayangwa, mundu ywakemelwa Yesu apangite litope ni kulibeka mu minyo gango ni kunibakiya, "Yenda Siloamu unawe." Kwa eyo natiyenda, ninawite, nga nipalike kubona kae," 12 Kamammakiya "Abile kwaako?" Kayangwa, "Ndangite kwaa." 13 Kabampeleka mundu yolo ywabile ipofu kwa Mafarisayo. 14 Lyabile lisoba lya Sabato palyo Yesu apangite litope ni kun'yongolya minyo gake. 15 Nga kae Mafarisayo kabannaluya apatike kinamani bona. Kaamakiya, "Abekite litope mu'minyo gango, ninawite, nambeambea naweza bona." 16 Baadhi ya Mafarisayo kababaya, "Mundu yoo abokite kwaa kwa Nnongo kwa mana aikamwi Sabato." Benge babayite, "Iwezekana kinamani mundu ywabile ni sambi kupanga ishara kati yee?" Kwa eyo kwabile na mgawanyiko nkati yabe. 17 Nga kabannaluya yolo ipofu kae, "Ubaya kele nnani yake kwa sababu akuyongoli minyo gako?" Ipofu kabaya, "Ni nabii." 18 Hata muda woo Ayahudi bamwamini kwaa kuwa abile ipofu ni ywembe apatike bona mpaka kabakema azazi bake ywembe ywapatike kubona. 19 Kabaanaluya azazi, Je, ayoo nga mwana winu mwamubaya abelekwile ipofu? aweza kinamani kubona?" 20 Nga azazi bake kabanyangwa, "Tutangite kuwa ayoo ni mwana witu na kuwa abelekwile ipofu. 21 Kinamani nambeambe atibona, tutangite kwaa, ni ywembe an'yongoliya minyo gake, tuntangite kwaa, Munnaluye mwene, Ni mundu nkolo. Aeza kuielezea mwene." 22 Azazi bake babayite makowe aga, kwa kuwa batiyogopa Ayahudi. Kwa mana Ayahudi babile batikubaliana kuwa, mana itei yoyote ywabaya kuwa Yesu nga Kristo, alowa tengwa mu'sinagogi. 23 Kwa sababu yee, azazi bake kababaya, "Ni mundu nkolo, munnaluye mwene." 24 Kwa eyo kwa mara ya na'ibele, kabankema mundu yoo ywabile ipofu ni kummakiya, Umpei Nnongo utukufu. Tutangite kuwa mundu yoo nga mwene sambi." 25 Yolo mundu kaayangwa, "Mana abile ni sambi, nenga nitangite kwaa. Kilebe chimo nikitangite: nabile ipofu, nambeambe nabona." 26 Nga kabammakiya, "Akupangie namani? Agayongoli kinamani minyo gako?" 27 Kanyangwa, "Niabakiye tayari, ni mwenga muyowine kwaa! Kwa namani mpala kuyowa kae? Mwenga mpala kwaa kuwa anapunzi bake kae, kele? 28 Batikuntukana no baya, "Wenga nga mwanapunzi bake, lakini twenga ni anapunzi ba Musa. 29 Tutangite kuwa Nnongo atilongela ni Musa, lakini kwa yolo, tutangite kwaa abokite kwaako. 30 Yolo mundu kaayangwa ni kuabakiya, "Kwa namani, lee nga likowe lya kushangaza, kuwa mutangite kwaa aboka kwako, na bado aniyongolii minyo gango. 31 Tutangite kuwa Nnongo aasikilizi kwaa babile ni sambi, lakini mana itei yeyote atikumwabudu Nnongo ni kugapanga mapenzi gake, Nnongo unsikiliza. 32 Tangu mwanzo wa ulimwengu iyowanika kwaa kuwa kwabile mundu ywa ayongoli mino ga mundu ywa abelekwile ipofu. (aiōn g165) 33 Mana itei mundu yoo aboka kwaa kwa Nnongo, kana apange chocho." 34 Kabanyangwa no kummakiya, "Ubelekwile ipofu mu'sambi kabisa, na wenga waloa kutupundisha twenga?" Nga kabampukuza kuoma mu'lisinagogi. 35 Yesu ayowine kuwa batikumwondoa mu'lisinagogi. Ampatike ni kummakiya, "wenda kumwamini Mwana wa mundu?" 36 Kanyangwa no baya, "Ni nyai, Ngwana, ili ni nenga nipate kumwaminiya?" 37 Yesu kammakiya, "Umweni, ni ywembe ywalongela naye nga ywembe." 38 Yolo mundu kabaya, "Ngwana, Naamini," Nga akamsujudia. 39 Yesu kabaya, "Kwa hukumu niisile mu'ulimwengu woo ili balo babweni kwaa bapate kubona na balo balo babweni bawe Ipofu." 40 Baadhi ya Mafarisayo babile pamope ni ywembe bayowine maneno ago ni kunnaluya, "Na twenga kae ni ipofu?" 41 Yesu kaamakiya, "Kati mutangite ipofu, mwabile kwaa ni sambi. Hata nyoo, nambeambe mwabaya,'Tubweni sambi yinu itamile."

10 Amini, amini naabakiya, yolo ywajingya kwa petya nnango wa zizi lya ngondolo, lakini ywapanda kwa ndela yenge, mundu yoo ni mwii na nnyang'anyi. 2 Ywembe ywajingii munnango ni ywabachunga wa ngondolo. 3 Kwa mlinzi wa nnango un'yongolya. Ngondolo kabaliyowa lilobe lyake ni kubakema ngondolo bake kwa maina yabe ni kuaboywa panja. 4 Palyo aaboywa panja abo babile bake, utama nnonge yabe, ni ngondolo unkengama, kwa sababu balitangite lilobe lyake. 5 Bankengamile kwaa ageni lakini badala yake kabamwepuka, kwa kuwa balitangite kwaa lilobe lya ageni." 6 Yesu atibaya kwa mpwano woo kwabe, lakini bayatangite kwaa makowe aga yabile atikugabaya kwabe. 7 Yesu kalongela nakwe kae, "Amini, amini, naamakiya, Nenga na nnango wa ngondolo. 8 Boti bapitike nnonge yango babile anyang'anyi, lakini ngondolo kabayowine kwaa. 9 Nenga na nnango. Yeyote ywajingya petya kwango, atilopolelwa; alowa jingya ndani ni kuboka, ni ywembe ywaipatia malisho. 10 Mwii aisi kwaa bila jiba, na kubulaga. Niisile ili kwamba bapate ukoto ni bawe nabo wanansima. 11 Nenga na mchungaji mwema. Mchunga mwema uuboywa ukoto wake kwa ajili ya ngondolo. 12 Mmanda ywaajililwe, nga mchungaji kwaa, ywabile ngondolo nga mali yake kwaa, ugabona mabwaa mwitu kabaisa na hubaleka ni kubatila balo ngondolo. 13 Na mabwaa mwitu

ubataba ni kubatawanya. Utila kwa sababu ni mmanda wa ajililwa na abajali kwaa ngondolo. **14** Nenga na mchungaji mwema, na niatangite babile wango, nabo babile wango wanitangite nenga. **15** Tate anitangite, ni nenga nintangite Tate, nenga nalowa kuuboywa ukoto wango kwa ajili ya ngondolo. **16** Nabile ni ngondolo wenge wabile mulizizi lee. Balo pia, ipalikwa kubaleta, nabo balowa kuliyowa lilobe lyango ili kuwa kubile ni likundi limo na mchungaji yumo. **17** Ayee nga sababu Tate anipenda: Niuboywe ukoto wango alafu niutole kae. **18** Ntopo ywautolae kuoma kwango, lakini nenga nauboywa mwene. Nibile na mamlaka ya kuuboywa, na nibile na mamlaka ya kuutola kae. Natilipokya liagano lee boka kwa Tate." **19** Mgawanyiko kae uboka nkati ya Ayahudi kwa sababu ya maneno aga. **20** Benge babayite, "Abile ni nchela na abile ni uchizi. Kwa namani mwati kunyowanikiya?" **21** Benge babayite, "Aga ni mano kwaa ga mundu ywapagawile ni nchela. Nchela lyaweza kwaa yogoliya minyo ga ipofu?" **22** Nga yabuya Sikukuu ya kuibeka wakfu Yerusalemu. **23** Wabile muda wa mbepo, ni Yesu abile akityanga mu'lihekalu mu'ukumbi ba Selemani. **24** Bayahudi kabamzunguka na kummakiya, "Mpaka lini alowa kutubeka mu'mashaka? Kati wenga ni Kristo, tubakiye wazi. **25** Yesu kanyangwa, "Niamakiye lakini muaminiye kwaa. Kazi nizipangite kwa lina lya Tate bango, zatikushuhudia nnani yango. **26** Hata nyo muamini kwaa kwa mana mwenga mwa ngondolo wango kwaa. **27** Ngondolo wango baliyowa lilobe lyango; Naatanga, nabo banikengama nenga. **28** Niapeya ukoto wanga yomoka; balowa bulagwa kwaa kamwe, na ntopo hata yumo ywalowa kubatola mu'maboko gango. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **29** Tate bango, ywanipeile, abo, ni nkolo kuliko wenge wote, na ntopo hata yumo ywabile ni uwezo wa kubatola kuoma mumaboko ga Tate. **30** Nenga na Tate yumo kae. **31** Kabapotwa maliwe ili kumpondanga kae. **32** Yesu kaayangwa, "Niabonekiya kazi yanansima inoite kuoma kwa Tate. Kwa kazi ipi nkati ya yake mwalowa kunikombwa ni maliwe?" **33** Ayahudi kabanyangwa, "Twakukombwa kwaa ni maliwe kwa kazi yeyote inoite, lakini kwa kupulu, kwa mana wenga, wa mundu, uyipanga kuwa Nnongo." **34** Yesu kaayangwa, "Iandikilwe kwaa mu'saliya yinu,'Nibayite, "Mwenga mwa nnongo?" **35** Mana itei abakemite nnongo. kwa balo babile ni Neno lya Nnongo latikuwaisilya(na maandiko gaweza kwaa tekwanika). **36** Mwabaya nnani ya yolo ywabile Tate ywamboyile ni kuntuma mu'ulimwengu,'Wenda kupuru', Kwa sababu nibaite,'Nenga na mwana wa Nnongo?' **37** "Mana itei nipanga kwaa kazi ya Tate bango, muniaminiya kwaa. **38** Hata nyo, mana itei niipanga, hata mana muniaminiya kwaa, muiaminiye kazi ili muweze kuitanga ni kuyowa kuwa Tate abile nkati yango ni nenga nibile nkati ya Tate." **39** Kabajaribu kae kuntaba Yesu, lakini atiyenda boka mu'maboko gabe. **40** Yesu kayenda zake kae nngambo ya Yordani pandu ambapo Yohana abile atikuabatiza kwanza, ni kutama kwoo. **41** Bandu baingi kabaisa kwa Yesu. Batiyendelya kubaya, "Yohana apangite kwaa ishara yeyote, lakini makowe yote ayabayite Yohana nnani ya aywoo mundu nga ga kweli." **42** Bandu banyansima batikuwamini Yesu kae.

11 Mundu yumo lina lyake Lazaro ywabile nng'onjwa. Abokite Bethania, ijiji sa Mariamu na dada yake Martha. **2** Abile ni Mariamu yolo ywampakile Ngwana Marhamu ni kumputa magolo gake kwa nywili yake, ywabile nnongowe Lazaro ywabile ni nng'onjwa. **3** Nga dada bake aba batumile ujumbe kwa Yesu ni kubaya, "Ngwana, umlinge yolo ywampendile andaminya." **4** Yesu pabayowa abayite, "Utamwe woo ni wa kiwo kwaa, lakini, badala yake ni kwa ajili ya utukufu wa Nnongo ili kuwa Mwana wa Nnongo apate kutukuzwa pitya utamwe woo." **5** Yesu ampendile Martha ni dada bake Lazaro. **6** Paayowine kuwa Lazaro ni ntamwe, Yesu atami masoba ibele mahali paabile. **7** Nga baada ya lee atikuabakiya anapunzi bake, "Tuyende kae uyahudini." **8** Banapunzi kabammakiya, "Rabi, ayahudi babile bakijaribu kukukombwab ni maliwe, ni wenga upala buyangana kwoo kae?" **9** Yesu kaayangwa, "Mutwekati wabile ni masaa komi ni ibele? Mundu ywaatyanga mutwekati aweza kwaa kuikwala, kwa mana abona kwa bweya lya mutwekati. **10** Hata nyoo, mana itei atyanga kilo, alowa kuikwala mana bweya yabile kwaa nkati yake." **11** Yesu abayite makowe aga, ni baada ya makowe aga, kaabakiya, "Rafiki yitu Lazalo agonjike, lakini nayenda ili nipate kumuuluya kuoma mu'lugono." **12** Nga anapunzi bake kabankokeya, "Ngwana, kati agonjike, alowa yumuka. **13** Muda woo Yesu atilongela habari ya kiwo sa Lazaro, lakini balo batangite alongela nnani ya kugonja lugono. **14** Nga Yesu kaamakiya wazi, kuwa "Lazaro awile. **15** Nibile ni puraha kwa ajili yinu, kwamba nibile kwaa kolyo ili mpate aminiya. Tuyende kwake." **16** Bai Tomaso ywakemelwa Pacha, aamakiye anafunzi benge, "Ni twenga tuyende kuwaa mpamo ni Yesu." **17** Wakati Yesu aisile, akutike Lazaro tayari abile mu'likaburi lisoba lya nchenche. **18** Ni Bethania ibile papipi ni Yerusalemu kati kilomita arobaini na tano. **19** Baingi nkati ya Ayahudi baisile kwa Martha ni Mariamu

kuafariji kwa ajili ya nongo wabe. **20** Nga Martha ayowine kuwa Yesu andaisa, atiyenda kukwembana naye, lakini Mariamu atiyendelea kutama munyumba. **21** Martha kammakiya Yesu, “Ngwana kati wabile pano, kaka yango alowa waa. **22** Hata nambeambe, nitangite kuwa lolote lya ulilobite boka kwa Nnongo, atakupeya.” **23** Yesu kammakiya kaka bako alowa yoka kae.” **24** Martha kammakiya, nitangite kuwa alowa yoka mu'ufufuo lisoba lya mwisho.” **25** Yesu kammakiya, “Nenga na ufufuo na ukoto; ywembe ywaaminiye, ingawa alowa waa, ywabile nkoto atama; **26** ni ywembe ywatama ni kuniaminiya nenga alowa waa kwaa, Uliaminiye lee?” **(aiōn g165)** **27** Kammakiya, “Eloo, Ngwana naaminiya kwamba wenga ni Kriso, Mwana wa Nnongo, ywembe ywaisa mu'ulimwengu.” **28** Paayomwile baya lee, atiyenda kunkema dada yake Mariamu mu'faragha. Kabaya, “Mwalimu abile pano na akukema.” **29** Mariamu paayowine aga, kauluka upesi no yendya kwa Yesu. **30** NI yesu paabile bado jingya mu'ijiji, ila abile bado pandu pa akwembine ni Martha. **31** Nga Ayahudi babile ni Mariamu mu'nyumba na balo babile bakimfariji, pabamweni kauluka upesi ni kuboka panja, kabankengama, bayowine kuwa ayenda kulikaburu ili alele kwoo. **32** Nga Mariamu, paaikite palyo Yesu abile amweni ni, kutomboka pae ya magolo gake ni kummakiya, “Ngwana, kati wabile pano, nongo wango alowa waa kwaa.” **33** Yesu paamweni atilela, ni Ayahudi waisile pamope naye wabile wakilela kae, atiomboleza mu'roho ni kufadhaika; **34** Kabaya, “Mumgonjike kwaako? Kabammakiya, Ngwana, uise ulole. **35** Yesu kalela. **36** Ayahudi babaya, “Lola yaampendile Lazaro!” **37** Lakini benge kati yabe babayite, “yolo kwaa, mundu abayongoli minyo ga yolo ywabile ipofu, aweza kwaa kumpanga mundu yoo awile kwaa?” **38** Nga Yesu, abile akiomboleza mu'nafsi yake kae, kayenda mu'likaburi. Nambeambe labile lipango, na liwe libekilwe nnani yake. **39** Yesu kabaya, “Muliboywe liwe.” Martha, dada bake Lazaro, ywembe ywaawile, ammakiye Yesu, “Ngwana, kwa muda woo, yega yake wabile umioza, kwa sababu abile mu'kiwo kwa masoba ncheche.” **40** Yesu kaammakiya, “Nenga nikumakiye kwaa ya kuwa, mana uniaminiye, walowa bona utukufu wa Nnongo?” **41** Kwa eyo batikuliboywa liwe. Yesu atiuluwa minyo gake kunani no baya, “Tate, niakushukuru kwa mana wenda kuniyowa. **42** Nitangite kuwa unaniyowa mara yoti, lakini nga kwasababu ya bandu bayemi kunizunguka kuwa nialongela aga, ili kwamba bapate kuamini kuwa wenga unitumile. **43** Baada ya kubaya nyoo, atilela kwa lilobe likolo, “Lazaro, boka panja!” **44** Mundu ywabile mu'kiwo abokite panja atabilwe maboko na magolo kwa sanda za kuyikia, na minyo wake utabilwe ni kitambaa,” Yesu kaamakiya, “Mumpunguwe ni kunleka ayende.” **45** Ayahudi banyansima baisile kwa Mariamu ni kubona Yesu chaakipangite, batikumwaminiya, **46** Lakini baadhi yabe batiyenda kwa Mafarisayo ni kuamakiya makowe agapangite Yesu. **47** Nga akolo ba Makuhani ni Mafarisayo kabakusanyika pamope mu'libaraza no baya, “Tupange namani? Mundu ywoo apanga ishara zanyansima. **48** Mana itei tunlekite nyoo kichake, bote balowa kumwaaminiya; Arumi walowa isa ni kutola yoti mahali yitu ni litaifa litu.” **49** Hata nyoo, mundu yumo nkati yabe, Kayafa, ywabile kuhani nkolo mwaka woo, kaamakiya, “Mutangite kwaa chochote kabisa. **50** Muwasa kwaa kuwa ipalikwa faa kwa ajili yinu kuwa mundu yumo apangika kuwaa kwa ajili ya bandu kuliko litaifa lyoti angamiya.” **51** Agabaya aga kwa sababu yake mwene, badala yake, kwa kuwa abile ni kuhani nkolo mwaka wolo, atitabiri kuwaYesu alowa waa kwa ajili ya litaifa; **52** Ni kwa taifa kwaa kichake, ila Yesu apatike nyonyonyo kubakusanya bana ba Nnongo babile batitawanyika sehemu mbale mbale. **53** Kwa eyo kuoma lisoba lee ni kuyendelya kabapanga namna ya kum'bulaga Yesu. **54** Yesu atyanga kwaa wazi wazi nkati ya Ayahudi, ila atiboka palyo no yenda nnema yabile papipi ni lijangwa mu'ijiji ikemelwa Efraimu. Atami palo ni anapunzi. **55** Pasaka ya Ayahudi yabile papipi, na banansima batiyenda Yersalemu panja ya mji kabla ya Pasaka ili bapate kuitakasa bene. **56** Babile bakinkengama Yesu, ni kulongela kila yumo babile bayemite mu'lihekalu, “Muwasa namani? kuwa alowa isa kwaa mu'sikukuu?” **57** Wakati woo akolo ba makuhani ni Mafarisayo babile batiboya amri kuwa mana itei yumo atangite paabile Yesu, apalikwa kubapea taarifa ili bapate kuntaba.

12 Siku sita kabla ya Pasaka, Yesu kayenda Bethani kwa abile Lazaro, ywembe ywabile atikumfufua boka mu kiwo. **2** Bai kabamwandalia chakulya cha kitamwinyo, ni Martha atikuntumikya, wakati woo Lazaro abile yumo wa balo batamile mu'chakulya pamope ni Yesu. **3** Boka po Mariamu atitola rati ya manukato gapangitwe kwa nardo safi, yabile ya thamani ngolo, atikumpaka Yesu mumagolo, ni kunputa magolo kwa nywili yake; nyumba yoti yatinungya harufu ya galo manukato. **4** Yuda Iskariote, yumo ywa balo anapunzi bake, ywabile nga ywaamsaliti Yesu, kabaya, **5** “Kwa mwanja namani manukato aga gapemewa kwa dinari mia tatu ni kuapeya maskini?” **6** Ni ywembe ywabaya ago, nga kwa kubahurumia kwaa maskini, ila kwa

sababu abile mwii: ywembe nga ywakamwile mpuko wa mbanje ni abile atitola baadhi ya ibekwile moo kwa ajili yake mwene. **7** Yesu abayite, “Nleke abeke chaabile nacho kwa ajili ya lisoba lya masiko yango. **8** Maskini mwabile nabo masoba yoti; lakini mwatama kwaa ni nenga masoba yoti.” **9** Bai kipenga kikolo sa ayahudi bayowine kuwa Yesu abile kwoo, nabo baisile, kwa ajili ya Yesu, ili bamlole ni Lazaro ywamfufue Yesu kuoma mu'kiwo. **10** Na akolo wa Makuhani kabapanga shauri ili wamukage Lazaro; **11** mana kwa ajili yake banyansima mu'uyahudi batiyenda na kumwaminiya Yesu. **12** Na lisoba lya ibele kipenga kikolo sa bandu saisile mu'sikukuu. Kabaypwine kuwa Yesu andaisa Yerusalemu, **13** Kabatola matawi ya nkowa wa ntende ni kuoma panja kuyenda kumlaki ni kukombwa lilobe, “Hosana! Atibarikiwa ywembe ywaisa kwa lina lya Ngwana, Mpwalume wa Israeli.” **14** Yesu ampatike mwana mponda ni kumpanda: kati yaiandikilwe, **15** “Kana uyogope, binti Sayuni; linga. Mpwalume bako andaisa, atikumpanda mwana mbonda.” **16** Anapunzi bake baelewite kwaa makowe aga apo kwanza; lakini Yesu paatukuzwe, nga kabakombokya ya kuwa makowe aga gatiandikilwa ywembe na ya kuwa bapangite makowe aga kwake. **17** Bai lelo likundi lya bandu babile pamope ni Yesu wakati paakemile Lazaro kuoma mu'likaburi, kabashuhudia kwa wenge. **18** Na yabile kwa sababu yee kuwa likundi lya bandu baisile kumlaki kwa sababu bayowine kuwa aipangite ishara yee. **19** Mafarisayo kababakiyana bene kwa bene, “Linga nambeambe muweza kwaa kupanga lolote; linga ulimwengu uyendike kwake.” **20** Nambeambe baadhi ya Ayunani babile nkati ya balo babile batiyenda ku'sikukuu. **21** Aba kabamwendea Filipo, ywabile aboka Bethsaida ya Galilaya, kabanloba bakibaya, “Ngwana, twenga twatamaniya kumwona Yesu.” **22** Filipo kayenda kummakiya Andrea; Andrea ni Filipo kabayenda kummakiya Yesu. **23** Yesu kaayangwa ni kubaya, “Saa iikite kwa ajili ya mwana wa Adamu kutukuzwa. **24** Amini, amini, naabakiya, chembe ya ngano mana itei itomboka kwaa mu'nnema na waa, utama nyonyonyoo kichake; ila mana itiwaa, ipambika matunda ganyansima. **25** Ywembe ywaupenda uhai wake alowa kuupoteza; ila ywembe ywauchukyanga uhai wake mu'ulimwengu woo alowa kuusalimisha hata ukoto wange yomoka. **(aiōnios g166)** **26** Mundu yoyote ywanitumikiya nenga, na anikengame, nenga panibile, nga na mmanda wango apalikwa kuwa. Mundu yeyote ywanitumikiya, Tate alowa kumweshimu. **27** Nambeambe roho yango itifadhaika; nenga nabaya kinamani?'Tate unilopwe mu'saa yee?' Lakini ni kwa kusudi lee niikite saa yee. **28** Tate, ulitukuze lina lyako,” Boka po lilobe liisile kuboka kumaunde no baya, “Natikulitukuza na nenga natikulitukuza kae.” **29** Bai bandu bayemite papipi ni ywembe kabayowa ni kubaya kuwa kwabile ni ngurumo. Wenge watibaya, “Malaika atilongela na ywembe.” **30** Yesu kaayangwa no baya, “Lilobe lee lyaisilee kwaa kwa ajili yango, ila kwa ajili yinu. **31** Nambeambe hukumu ya ulimwengu woo ibile: Nambeambe nkolo wa ulimwengu woo alowa tekwanilwa panja. **32** Na nenga mana niinuliwe nnani ya nnema, nalowa kuwavuta woti kwango.” **33** Atibaya nyoo akibabonekeya aina ya kiwo alowa waa. **34** Bandu kabanyangwa, “Twenga tuyowine mu'saliya ya kuwa Kristo alowa tama hata milele. Ni wenga wabaya kinamani, “Mwana wa Adamu lazima ainulilwe kunani? Ayoo mwana wa Adamu ywa nyai?” **(aiōn g165)** **35** Bai Yesu kaamakiya, “Bweya ibile pamope ni mwenga muda nchunu. Muyendeli maadamu mubile ni bweya, ili libendo kana liise kwaa kubaweza. Ywembe ywayenda mu'libendo atangite kwaa paaayenda. **36** Mwabile mu'bweya, muiamini bweya yee ili mpate kuwa bana ba bweya.” Yesu kaabaya aga na boka poo kayenda kuificha kna bamweni. **37** Ingawa Yesu apangite ishara zanyansima namna yee nnonge yabe, bado bamwaminiye kwaa. **38** Ili litimye neno lya nabii Isaya, abayite: “Ngwana, ywa nyai ywa sadiki habari yitu? Ni luboko lwa Ngwana atifunulilwa nyai?” **39** Nga sababu bembe baaminiye kwaa, maana Isaya abayite kae, **40** “Atikwapanga ipofu mu minyo yabe, na aipangite mioyo yabe migumu, ili bamweni kwaa mu'minyo yabe ni kuyatanga kwa mioyo yabe, ni kabalopolelwa ni nenga kuwaponya.” **41** Isaya abayite maneno ago kwa kuwa aubweni utukufu wa Yesu ni atilongela habari zake. **42** Lakini hata akolo banansima batikumwamini Yesu; ila kwa sababu ya Mafarisayo, kabakiri kwaa ili kana batengwe na lisinagogi. **43** Bapendike sifa za bandu kuliko sifa zibokite kwa Nnongo **44** Yesu kakombwa lilobe no baya, “Ywembe ywaaniminiye nenga, aniaminiye kwaa nenga kichangu ila ni ywembe ywanitumile nenga. **45** ni ywembe ywaanibona nenga ambona ni ywembe ywaanitumile. **46** Nenga niisile kati bweya ya ulimwengu ila kila mundu ywaniaminiye nenga atame kwaa mu'libendo. **47** Mana itei mundu ywoywoti ywaayowine maneno yango lakini kana agakamwe, nenga nalowa kumhukumu; mana niisile kwaa kuhukumu ulimwengu ila kuulopwa ulimwengu. **48** Yeyote ywanipala kwaa nenga kana ayakubali maneno yango, abile ni ywamuhukumu: neno lee nalibayite nga lalowa kumhukumu lisoba lya mwisho.

49 Mana nenga nabaya kwaa kwa nafsi yango kae. Ila ni Tate ywanipeleki, ywembe mwene ywanitumile kugabaya yanilongela. **50** Nenga nitangite ya kuwa liagizo lyake ni ukoto wangeyomoka; bai ayoo niyabayite nenga-kati Tate anibakiye, nga nenga nibayite kwabe." **(aiōnios g166)**

13 Nambeambe kabla ya sikukuu ya Pasaka, kwa kuwa Yesu atangite kuwa saa yake iikite ambayo ataboka mu'dunia yee kuyenda kwa Tate, abile atikuwapenda bandu bake ambao wabile mu'dunia, awapendike muno. **2** Na nchela abile atibekwa tayari mu'mwoyo wa Yuda Iskariote, mwana wa Simoni, kumsaliti Yesu. **3** Yesu atangite kuwa Tate abekite ilebe yoti mu'maboko yake ni kuwa abokite kwa Nnongo ni abile atiyenda kae kwa Nnongo. **4** Atiuluka mu'chakulya ni kuitandaza pae ngobo yake ya panja. Boka po katola litaulo na kuitaba mwene. **5** Boka po kabeka mase mu'libakuli ni katumbwa kuwa osha magolo anapunzi bake ni kuiputa ni litaulo lyabile ajitabile mwene. **6** Kaisa kwa Simoni Petro, ni Petro kammakiya, "Ngwana, upala kuniosha magolo gango?" **7** Yesu kannyangwa ni kummakiya, "Ulitangite kwaa nambeambe lanilipangite, lakini walowa yowa baadae." **8** Petro kammakiya, "Uweza kwaa kuniosha magolo gango kamwe," Yesu kannyangwa, "Mana itei nalowa kukuosha kwaa, kana ubile ni mahali pamope na nee." **(aiōn g165)** **9** Simoni Petro kammakiya, "Ngwana, kana unioshe magolo gango kichake, ila pia maboko ni ntwe wango." **10** Yesu kaabakiya, "Yeyote ywabile ayomwi kuoga aitaji kuoga kae ila magolo gake, ni ywabile safi yega yake yoti, mwenga mwabile safi, lakini mwenga kwaa." **11** Kwa mana Yesu atangite ywa apala kumsaliti; yee nga sababu abayite, mwote kwaa mwabile safi." **12** Wakati Yesu abile atikuwabonikiya magolo gabe ni paaikite tola ngobo yake ni tama kae, atikwabakia, "Je Mutangite chelo chabile niapangia mwenga? **13** Mwanikema nenga, "Mwalimu" ni Ngwana yee mwabaya kweli, maana nibile nyoo. **14** Mana itei nenga Ngwana na Mwalimu, natiwaosha magolo yinu, mwenga pia iapalikwa kuwaosha wenge magolo yinu, mwenga pia iapalikwa kuaosha benge magolo. **15** Kwa kuwa natikuwapeya mpwano ili kuwa mwenga kae mpange kati nenga nipangite kwinu. **16** Amini, amini, naabakiya, mmanda nga nkolo kwaa kuliko ngwana wake; wala yolo ywabile atumilwe ni nkolo kuliko yolo abile mmanda. **17** Mana itei uyayowine makowe aga, ubarikilwe kugapanga. **18** Nabaya kwaa kuhusu mwenga mwa bote, kwa kuwa naatanga balo ambao niachawile-ila nabaya aga ili kuwa maandiko gaweze kutimia:'Ywembe ywa lyaa mkate wango atikuniinua isigino sake.' **19** Niabakiye lee nambeambe kabla ipangite nyoo ili kwamba mana lipangike, muweze kuaminiya kuwa nenga nga YWEMBE. **20** Amini, amini, naabakiya, ywanipokyange nenga upokya ywabile nimtumile, ni yolo anipokyange nenga umpokya yolo ywanitumile nenga." **21** Palyo Yesu abayite aga, atisumbuka muno mu'nafsi gake, atishuhudia no baya, "Amini, amini, niabakiya kuwa yumo winu alowa kunisaliti." **22** Anapunzi bake kabalokiana, kabashangala ni kwa ajili ya nyai ywalongela. **23** Pabile mu'meza, yumo wa anapunzi bake yatiegama pakifua sa'Yesu yolo ywampendile Yesu. **24** Simoni Petro annobiye mwanapunzi yoo no baya, "Tubakie ni yupi ywabile kwake ywamlongela." **25** Mwanapunzi yolo ywabile egama pa'kifua sa Yesu na kam'bakiya, "Ngwana, ywa nyai?" **26** Boka po Yesu kanyangwa, "Ni kwake yolo nipalae chovya ipande ya mikate ni kumpeya." Nga nyoo paabile chovya mkate, atikumpeya Yuda mwana wa Simoni Iskariote. **27** Na baada ya mkate, nchela atikun'jingya. Boka po Yesu kammakiya, "chelo chabile ukipala kukipanga ukipange upesi." **28** Nambeambe ntopo mundu mu'meza ywatangite sababu ya Yesu kubaya likowe lee kwake. **29** Baadhi yabe balidhani kuwa, kwa sababu Yuda akamwile mfuko wa mbanje, Yesu kammakiya, "Upemeye ilebe twavipala kwa ajili ya sikukuu," au kwamba apalikwa kuboywa ilebe kwa maskini. **30** Baada ya Yuda kutola mkate, atiboka panja haraka mana ibile kilo. **31** Palyo Yuda paabile atiboka, Yesu abayite, "Nambeambe mwana wa Adamu atitukuzwa, ni Nnongo atitukuzwa nkati yake. **32** Nnongo atikumtukuza mu'ywembe mwene, ni alowa kumtukuza upesi. **33** Bana achunu, nabile pamope ni mwenga kitambo kichunu. Mwanipala, ni kati natikuabakia Ayahudi.'Paniyenda, muweza kwaa kuisa.'nambeambe niabakiya mwenga, pia. **34** Natikuwapea amri yambeambe, kwamba mupendane; kati nenga nabile natikuapenda mwenga, nyonyonyo mwenga pia iapalikwa kupendana mwenga kwa mwenga. **35** Kwa ajili ya lee bandu kabayowa kuwa mwenga mwa anapunzi bango, mana itei mwabile ni upendo kwa kila yumo ni ywenge." **36** Simoni Petro kammakiya, "Ngwana, uyenda kwaako?" Yesu kaanyangwa, "Pandu natiboka nambeambe uweza kwaa kunikengama, lakini mwalowa kunikengama baadae." **37** Petro atikumbakiya, "Ngwana, kwa mwanja namani nikukengame kwaa hata nambeambe? Nenga nalowa kugaboywa maisha gango kwaajili yako." **38** Yesu kanyangwa, "Je walowa kugaboywa maisha yako

kwaajili yango? Amini amini niakubakiya, jogoo abeka kwaa kabla kunikanikya kwaa nenga mara tatu."

14 Kana uuruhusu mwoyo wako kuwa mu'mahangaiko. Umwaminiya Nnongo niaminiye ni nenga. **2** Mu'nyumba ya Tate bango kwabile na makazi ganansima ya tama; kati yaibile kwaa nyoo, nabile natikwaminiya, kwa mwanja nayenda kuandalia pandu kwa ajili yako. **3** Kati nalowa yenda ni kuaandalia mahali, nalowa isa kae kuwa karibisha kwango, ili palyo nanibile ni mwenga mube mpamo ni nenga. **4** Mutangite ndela ya pandu nilowa boka." **5** Tomaso ammakiye Yesu, "Ngwana, tutangite kwaa mahali pa tuyenda; Je! Twaweza kuitanga ndela? **6** Yesu kammakiya, "Nenga na ndela, kweli, ni ukoto; ntopo ywaweza kuisa kwa Tate bila pitya kwango. **7** Kati mwamunitangite nenga, mwalowa kuntanga ni Tate bango pia; nambeambe ni kuyendelya mwani tanga na mumbwenile ywembe." **8** Filipo atikum'bakiya Yesu, "Ngwana, na eyo yaliwa kupangika yatutosha." **9** Yesu kammakiya, "Niisile kwaa pamope ni mwenga kwa muda mrefu, ni bado unitangite kwaa nenga, Filipo? Yeyote ywanibweni nenga mweni Tate; mwanja namani wabaya,'Tubonekeye Tate'? **10** Muaminiye kwaa kuwa nenga nibile nkati ya yango? Maneno yanilongela kwinu nigabaya kwaa mu'makusudi gango mwene; badala yake, ni Tate ywatama nkati yango ywapangite kazi yake. **11** Niaminiye nenga, kuwa nibile nkati ya Tate, ni Tate abile nkati yango, kadhalika niamini nenga kwa sababu ya kazi yango. **12** Amini, amini, niabakiya, ywembe ywaniaminiye, nenga yaniipangite, alowa kuipanga kazi yee kae; na napanga kazi ngolo kwasababu nalowa kuyenda kwa Tate. **13** Chochote cha mukiloba mu'lina lyango, nalowa kulipanga ili Tate aweze tukuzwa nkati ya mwana. **14** Kati mwamuloba kilebe chochote mu'lina lyango, alee nilowa kulipanga. **15** Kati mwamunipendile, mwalowa kuikamwa amri yango. **16** Na nalowa kumloba Tate, Ni ywembe alowa kuapeya Msaidizi ywenge ili kuwa aweze kuwa pamope ni mwenga milele, **(aiōn g165)** **17** Roho wa kweli. Ulimwengu uweza kwaa kumpokya ywembe kwa sababu mumweni kwaa, au atama pamope ni mwenga abile nkati yinu. **18** Naaleka kwaa peke yinu; Nalowa isa kwinu. **19** Kwa muda nchunu, ulimwengu unibonikeya kwaa kae, lakini mwenga mwanibweni. Kwa sababu natama, ni mwenga mwalowa tama kae. **20** Nkati ya lisoba lee mwaatanga kuwa nenga nibile nkati ya Tate, na kuwa mwenga mwabile nkati yinu, na kuwa nenga nibile nkati yinu. **21** Yeyote ywaikamwile amri yango ni kuipanga, nga yumo ywanipenda nee; ni ywanipenda nenga alowa pendwa ni Tate bango, na nalowa kumpenda na nalowa kuibonekeya nenga mwene kwake." **22** Yuda (Iskariote kwaa) kammakiya Yesu, "Ngwana, Je! chalopangika kinamani ili kuibonekeya wa mwene kwitu na ni kwa ulimwengu kwaa? **23** Yesu kanyangwa ni kumbakiya, "Kati yeyote ywanipendae, alowa kulikamwa neno lyangi, Tate bango alowa kumpenda, ni tuisa kwake ni kupanga makao yitu pamope ni ywembe. **24** Yeyote ywanipendi kwaa nenga, akamwi kwaa aneno yango. Neno lyabile mwaliyowa lyango kwaa ila lya Tate ywanitumile. **25** Niabayite makowe aga kwinu, wakati bado natama nkati yinu. **26** Hata nyoo, Mfariji, Roho Mpeletau, ywabile Tate alowa kumtuma kwa lina lyango, alowa kuapundisha makowe yoti na alowa kuapanga mumkombokii yoti yaniabaya kwinu. **27** Amani niapeya amani yango mwenga. Niapeya kwaa lee kati ulimwengu uboywite. Kana muipange moyo yinu kuwa ni mahangaiko, ni woga. **28** Muiyowine yee niabakiya,'Nalowa kuyenda zango, na nalowa isa kwinu.'Kati mwamunipendile nenga, mwabile ni puraha kwa sababu nayenda kwa Tate, kwa kuwa Tate nga nkolo kuliko nenga. **29** Nambeambe niamakiyange kabla ipangike ili kwamba, wakati yaipangike, muweze kuaminiya. **30** Nilongela kwaa ni nenga maneno yanyansima, kwa kuwa nkolo wa dunia yee ywaisa. Ywembe abile kwaa ni likakala nnani yango, **31** lakini ili kwamba ulimwengu upate kuyowa kuwa nampena Tate, nenga napanga ywaniagizile Tate, kati ywanipeile amri. Muinue, ni tuboke mahali pano.

15 Nenga na mzabibu wa wolo kweli, na tate bango nga mkulima wa mzabibu. **2** Kila tawi nkati yango lyabile lipambika kwa matunda, ni kulisafisha kila tawi lyabile ulibeleka tunda uliondoa ili kuwa liweze kubeleka muno. **3** Mwenga tayari mwabile safi kwa sababu ya ujumbe wabile niamakiye tayari. Mtame nkati yango, na nenga nkati yinu. **4** Kati tawi lya liweza kwaa kupambika kichake ilamana ubile mu'mzabibu, kadhalika ni mwenga, mana mutami kwaa nkati yango. **5** Nenga na mzabibu; mwenga mwa matawi. Ywadumiye nkati yango ni nenga nkati yake, mundu ywoo alowa pambika matunda ganyansima, kwa mana bila nenga muweza kwaa panga likowe lolote. **6** Mana itei mundu atama kwaa nkati yango, alowa tombokelwa kati tawi ni kukauka; bandu ugakusanya matawi ni kugaboywa mu'mwoto, ni teketea. **7** Mana itei mwadumu nkati yango, na kati maneno yango yatidumu nkati yinu, mulobe lolote mwamulipala, ni nenga mwalowa pangilwa. **8**

Mu'lee tate bango atitukuzwa, kwamba mwapambika matunda yanyansima ni kuwa ni anapunzi bango. **9** Kati tate bango ywanipendile nenga pia niapendike mwenga; mudumu mu'lipendo lyango. **10** Mana itei mwaikamwa amri yango, mwalowa dumu mu'lipendo lyango kati niikamwile amri ya tate bango na kudumu mu'lipendo lyake. **11** Niabayite makowe aga kwinu ili kuwa puraha yango ibe nkati yinu ili puraha yinu ipangike kuwa timilifu. **12** Ayee nga amri yango, kuwa mpendane bene kwa bene kati yaniwapendile mwenga. **13** Ntopo mundu ywabile ni upendo nkolo kuliko woo, kuwa agaboywe maisha gake kwa ajili ya mbwiga bake. **14** Mwenga mwa mbwiga bango mwalowa panga goti yaniamakiaye nenga. **15** Niakema kwaa amanda ajui chelo chaapangite Ngwana wake. Niakemile mwenga mambwiga, kwa sababu niamakie makowe yoti yabile niayowine kuoma kwa Tate. **16** Munichawa kwaa nenga, ila nenga niachawile mwenga ni kuabeka muyende pambika matunda, ni litunda linu lipate tama. Ibile nyoo ili chochote cha mukiloba kwa Tate kwa lina lyango, alowa kuwapeya. **17** Makowe aga niaagize mwenga, kuwa mpendane kila mundu ni ywenge. **18** Kati ulimwengu utabachukia, mtange kuwa unichukiite nenga kabla kubachukia mwenga. **19** Kati mwabile ba ulimwengu, ulimwengu ulowa kubapenda kati wa kwao. Lakini kwa kuwa mwenga mwa ulimwengu kwaa ni kwa kuwa niachawile kuoma mu'ulimwengu ni kwa ajili yee ulimwengu ubachukyanga. **20** Mulikombokyange neno lyaniamakiye, “Mmanda nga nkolo kwaa kuliko ngwana wake,'Mana itei balinitesa nenga, walowa kubatesa ni mwenga; kati batikulikamwa neno lyango, bangelikamwa ni lya kwinu. **21** Mubapangiye makowe aga yoti kwaajili ya lina lyango kwa kuwa muntangite kwaa yolo ywanitumile. **22** Mana niisile kwaa ni kuamakiya, bapangite kwaa sambi; lakini nambeambe babile ni udhuru kwa ambi yabe. **23** Ywanichukyange nenga umchukiya ni Tate. **24** Mana itei nipangite kwaa kazi nkati ya bembe ambayo ntopo yumo ywaipanga, babile kwaa ni sambi, lakini nambeambe bapangite yoti yanaibele babweni na batinichukyanga nenga ni Tate bango. **25** Alee lipangite ili neno litimye ambalo liandikilwe mu'saliya yabe:'Banichukyanga nenga bila sababu.' **26** Muda mfariji atiisa, ywabilenimtumile kwinu kuoma kwa Tate, ayee nga, Roho wa kweli, ywabile abokile kwa Tate, alowa kunishuhudia. **27** Mwenga mwanishuhudia kwa sababu nibile pamope ni nenga tangu mwanzo.

16 Niabakie makowe aga ili muweze kwaa kukwazwa. **2** Walowa kuwaboywa panja ya sinagogi; hakika saa inda isa yabile kila ywaababulaga alowa waza kuwa apanga kazi inoite kwa ajili ya Nnongo. **3** Balowa kuapangia makowe aga kwa sababu bantangite kwaa Tate wala banitangite kwaa nenga. **4** Niabakiye makowe aga ili muda mana uikite wa pangika aga, mwaweza kugakombokya ni namani niabakiye muwese wabe. Niabakie kwaa makowe aga boka mwanzo kwa mana nabile pamope ni mwenga. **5** Ingawa, nambeambe niyenda kwa yolo ywanitumile; lakini ntopo nkati yinu ywanilaluye, “Uyenda kwaako?” **6** Kwa mana nilongela maneno aga kwinu, uzuni ubile mioyoni mwinu. **7** Hata nyoo, naabakiya ukweli; inoyite kwinu mana niboi; kwa kuwa mana niyei kwaa, mfariji aisa kwaa kwinu; lakini mana niyei nalowa kuntuma kwinu. **8** Mana aisile, aywoo mfariji alowa kuuthibitishia ulimwengu kuhusu sambi, kuhusu haki na husiana na hukumu. **9** Husiana na sambi, kwa kuwa baniaminiya kwaa nenga, **10** husiana na haki, kwa kuwa niyenda kwa Tate, na munibona kwaa kae; **11** na husiana na hukumu kwa kuwa nkolo wa ulimwengu woo ahukumilwe. **12** Nabile na yanyansima kuabakiya, lakini mwalowa kugaelewa kwaa nambeambe, **13** Lakini, ywembe, Roho wa kweli, mana aisile, alowa kuayongolya mu'ukweli woti; kwa kuwa alongela kwaa kwaajili yake mwene; lakini yoyote ywagayowine, atagabaya makowe ago; ni kugadhihirisha kwinu makowe gaisa. **14** Ywembe alowa kunitukuza nenga, kwa kuwa alowa kugatola makowe gangu ni kugatangaza kwinu. **15** Ilebe yoti yaabile nayo Tate ni yango; kwa eyo, nibayite kuwa Roho alowa tola makowe gango ni kugadhihirisha kwinu. **16** Bado muda mwipi, mwalowa kunibona kwaa kae, ni baada ya muda mwipi kae, mwalowa kunibona. **17** Baadhi ya anapunzi bake kabakokeyana, “Namani atubakiya, “muda mwipi, mwalowa kunibona kae,'na boka po, muda mwipi mwalowa kunibonekeya,'ni kwa kuwa niyenda kwa Tate? **18** Kwa eyo kababaya, “Ni kilebe gani akibaya,'Bado muda mwipi'? Tutangite kwaa abaya buli.” **19** Yesu abweni kuwa bapala kunnaluya, ni ywembe kaabakiya, “Mwailaluya bene kuhusu lee, lyanilibayite,'Bado muda mwipi, munibonekeya kwaa kae; na baada ya muda mwipi mwalowa kunibona'? **20** Amini, amini, naabakiya, mwalowa lela ni kulomboleza, lakini ulimwengu walowa puraikia, mwapangilwa kuwa ni huzuni lakini huzuni yinu yalowa galambuka kuwa puraha. **21** Mwanamke apangilwa kuwa ni huzuni paabile ni uchungu kwa kuwa muda wo beleka uikite; lakini mana abelekile mwana, akombokya kwaa matamwe kwa sababu ya puraha yake kuwa mwana abelekwile mudunia.

22 Mwenga kae mwabile ni huzuni nambeambe, lakini nalowa kuabona kae; ni mioyo yinu yalowa puraika na ntopo ywaweza kuiboywa puraha yinu. **23** Lisoba lyoo mwanilaluya kwaa maswali, Amini. amini, naabakiya, Mukiloba lolote kwa Tate, awapea kwa lina lyango. **24** Mpaka nambeambe mulobote kwaa lolote kwa lina lyango, mulobe, ni mwenga mwapokya ili puraha yinu ibe kamili. **25** Nilongela ni mwenga kwa lugha iyowanika kwaa, lakini saa yaisa ambapo nilongela kwaa kwa lugha ieleweka kwaa lakini badala yake nitaamakiya wazi wazi husu Tate. **26** Lisoba loo mwalowa loba kwa lina lyango, na niabakiya kwaa kuwa nalowa loba kwa Tate kwa ajili yinu; **27** Kwa kuwa Tate mwene abapendike mwenga kwa kuwa munipendike nenga ni kwa kuwa muaaminiya kuwa niboka kwa Tate. **28** Nibokite kwa Tate ni kuisa ku'ulimwengu; kae; naboka mu'ulimwengu na kuyenda kwa Tate." **29** Anapunzi bake kabammakiya, "Linga, nambeambe ulongela wazi wazi na utumii kwaa mafumbo. **30** Nambeambe tutangite kuwa utangite makowe yote, na umpala kwaa mundu yeyote akulaluye maswali. Kwa kuwa lee twaliaminiya kuwa laboka kwa Nnongo. **31** Yesu kaayangwa, "Nambeambe mwaniaminiya?" **32** Linga, saa yaisa, nga hakika iikite, ambapo mwalowa tawanyika kila yumo ni kwabe mwalowa kunileka mwene. Lakini nibile kwaa kichango kwa sababu Tate abile ni nenga. **33** Naabakiya makowea aga ili mube ni amani nkati yango. Mu'dunia mwabile ni matatizo, lakini muipeye mwoyo, niushindile ulimwengu.

17 Yesu agabayite makowea aga; boka po atiuluya minyo gake kuelekea kumaunde no baya, "Tate saa iikite; umtukuze mwana wako ili ni mwana ni ywembe akutukuze wenga **2** kati yaumpeile mamlaka nnani ya yoti yabile ni yega ili abapeye ukoto wangeyomoka balo bote umpeile. **(aiōnios g166)** **3** Awoo nga ukoto wange yomoka: kuwa bakuyowe wenga, Nnongo wa kweli ni wa pekee, ni ywembe ywaumtumile, Yesu Kristo. **(aiōnios g166)** **4** Natikutukuza pano pa'dunia, ni kuiyomwa kazi yaunipeile niipange. **5** Nambeambe, Tate, untukuze nenga pamope ni wenga wa mwene kwa utukufu wolo wanibile nao pamope ni wenga kabla ya ulimwengu umbilwa. **6** Natilifunua lina lyako kwa bandu baunipeile pano pa'dunia. Babile bandu bako; lakini unipeile nenga. nabo balikamwile neno lyako. **7** Nambeambe batangite kuwa kila kilebe chaunipeile nenga chabokite kwako, **8** kwa maneno yaunipeile nenga-niapeile bembe maneno ago. Banipokile na kweli patangite kuwa nenga niboka kwako, na baaminiya kuwa wenga nga ywaanitumile. **9** Nialobya bembe. Niulobya kwaa ulimwengu ila balo unipeile kwa kuwa bembe ni bako. **10** Ilebe yoti yaibile yango ni yako, ni ilebe ya ubile nayo wenga ni yango, nenga nalowa tukuzwa kwa ilebe yoo. **11** Nenga nibile kwaa kae mu'ulimwengu, nenga nambeambe naisa kwako. Tate mtakatifu, ubatunze kwa lina lyako lelo lyaunipeile ile bembe bawe ni umoja, kati nenga na wenga tubile ni umoja. **12** Panibile ni bembe, natikubalinda kwa lina lya unipeile; Natikualinda, ni ntopo hata yumo wabe apoteile ila ywa mwana wa upoteu, ili kuwa maandiko gatimye. **13** Nambeambe naisa kwako; lakini nabaya aga mu'ulimwengu ili puraha yango itimiye mu'ulimwengu nkati yabe wabene. **14** Niwapeile neno lyako; ulimwengu utikuwachukiya kwa sababu bembe ni ba'ulimwengu kwaa, kati nenga nibile kwaa wa ulimwengu. **15** Nialobya kwaa uaboywe mu'ulimwengu ila ubalinde ni yolo mwou. **16** Bembe ni ba dunia kwaa kati nenga nibile kwaa wa ulimwengu. **17** Uwabeke wakfu kwako mwene mu'kweli, neno lyako nga kweli. **18** Unitumile nenga mu'ulimwengu, ni nenga niatumite mu'ulimwengu. **19** Kwa ajili ya bembe nenga mwene naitoa kwako ili ni bembe wajitoe kwawenga kwa yelo kweli. **20** Ni aba kae kwaa nialobya, ila ni balo baloa aminiya petya neno lya bembe. **21** ili nibembe bawe ni umoja, kati wenga Tate, ubile nkati yango. Nialobya ili ni bembe kae baweze kuwa nkati yitu ili ulimwengu uweze aminiya kuwa wenga nga ywaunitumile. **22** Utukufu wolo wa unipeile nenga-niapeile bembe, ili baweze kuwa ni umoja, kati twenga ya tubile ni umoja. **23** Nenga nkati ya bembe, wenga nkati yango. ili baweze kukamilishwa mu'umoja; ili ulimwengu utange kuwa hakika wenga nga ywaunitumile, ni kuapenda kati wenga waunipendile, nenga. **24** Tate, chelo cha unipeile nenga-Natamaniya ni bembe kae baweze kuwa pamope ni nenga mahali panibile ili baweze kuubona utukufu wango, wolo waunipeile: kwa kuwa wenga unipendile nenga kabla ya umbilwa kwa misingi ya ulimwengu. **25** Tate waubile ni haki, ulimwengu ukutangite kwaa wenga, lakini nenga nikutangite wenga, na batangite kuwa unitumile. **26** Nilipangite lina lyako liyowanike kwabe, na nalowa kulipanga liyowanike ili lelo lipendo lyaunipendile nenga liweze kuwa nkati ya bembe, ni nenga niweze kuwa nkati yabe.

18 Yesu paayomwile kubaya maneno aga, abokite ni anapunzi bake kuyenda likonde lya Kidron, ambako kwabile ni bustani, ambako ywembe ni anapunzi bake bajingya nkati yake. **2** Nambeambe

yolo Yuda, ywapala kunsaliti, ni ywembe atangite eneo lee, mana Yesu abile akiyenda eneo lee mara kadhaa paabile ni anapunzi bake. **3** Ni ywembe Yuda, baada kuwa apatike likundi lya askari ni maofisa boka kwa akolo ba makuhani, kababuya babile ni taa, kurunzi ni silaha. **4** Ni ywembe Yesu, abile atangite kila kilebe chabile kipangika nnani yake, aitokeza nnonge yabe ni kuayangwa, “Nyai mwampala? **5** Ni bembe kabanyangwa, “Yesu ywanazarethi” Yesu kaabakiya, “Nenga nga ywembe” Ni Yuda kansaliti, abile ayemi pamope ni balo askari. **6** Kwa eyo paabakiye, “Nenga nga ywembe” kabarudi kunchogo ni kutomboka pae. **7** Kaalaluya kae, “Nyai ywa mwampala? Ni bembe kabanyangwa kae “Yesu ywanazareth.” **8** Yesu kaayabngwa, “Niabakiye kuwa Nenga nga ywembe; kwa eyo kati mwamunipala nenga, mubaleke aba benge bayende. **9** Aga gabile nyoo ili lelo neno litimye, palo paabayite;”Nkati yabe baunipeile, nampoteza kwaa hata yumo.” **10** Nga Simoni Petro, ywabile ni lipanga, kauputa ni kunkata likutu la kummalyo mmanda wa Kuhani nkolo. Na lina lyake mmanda yolo libile Malko. **11** Yesu kambakiya Petro, “Beka lipanga lyako mu'ala yake. Mwanja namani nikinywee kwa kikombe chelo chaanipeile Tate?” **12** Bai lelo likundi lya askari ni ajemedari, ni atumishi ba Ayahudi, bankamwile Yesu ni kuntaba. **13** Ni bembe kabamwongoza kwanza mpaka kwa Anasi, mana ywembe abile mkwe wa Kayafa, ywabile Kuhani nkolo kwa mwaka woo. **14** Nambeambe Kayafa nga ywaapeile ushauri Ayahudi ya kuwa impalika mundu yumo awee kwa ajili ya bandu. **15** Simoni Petro ankengamite Yesu, na nyonyonyo mwanapunzi ywenge. Ni mwanapunzi yolo ywabile atangitwe ni kuhani nkolo, ni ywembe kajingya pamope ni Yesu mu'libehewa lya kuhani nkolo; **16** Lakini Petro abile ayemi panja ya nnango. Bai yolo mwanapunzi ywabile antangite kuhani nkolo, abokite panja kuyenda longela ni nwawa mmanda ywabile akilinda nnango ili petro ajingii mu'nyumba. **17** Bai yolo kijakazi ywabile akilinda nnango, kammakiya Petro, “Je wenga yumo kwaa wa afuasi ba yolo mundu?” Ni ywembe kabaya, “Nenga kwaa.” **18** Na balo atumishi ni akolo babile bayemi mahali palo; bakokite mwoto kwa mana, pabile ni mbepo, ni nyoo babile bakilota mwoto ili kupata lyoto. Ni ywembe Petro abile nabo, akilota mwoto abile ayemile. **19** Kuhani nkolo annaluya Yesu nnani ya anapunzi bake ni mapundisho gake. **20** Yesu kanyangwa, “Niubakiye waziwazi ulimwengu; nenga natiipundisha mara kwa mara mu'masinagogi ni mu'lihekalu mahali ambapo Ayahudi bakusanyike. Nenga nilongela kwaan lolote mu'siri. **21** Kwa namani mwatikunilaluya? Mualaluye balo baniyowine nnani ya chalo chanikibayite. Aba bandu batangite makowe yaniabakiye. **22** Yesu kaayomwile kubaya nyoo, yumo ywa akolo ayemile ni unkombwa Yesu kwa luboko lwake ni kubaya, “Je, eyo nga ikupasa kunyangwa kuhani nkolo?” **23** Ni yesu kanyangwa, “mana nilongela likowe lolote linoite kwaa upangike shahidi kwa ajili ya ubou, na mana niyangwite ya inoite mwanja namani kunikombwa? **24** Nga Anasi kampeleka Yesu kwa Kayafa kuhani nkolo paabile atabilwe. **25** Nambeambe Simoni Petro abile ayemi akiipasha lyoto. Balo bandu kabammakiya.”Je wenga kae yumo kwaa wa anapunzi bake?” Akani kabaya “Nenga kwaa.” **26** Yumo wa amanda ba kuhani nkolo, ywabile nongowe yolo nnalume ambe Petro ankatile likutu lyake, kabaya, “Je wenga kwaa ywanim'bonile ni ywembe kolo ku'bustani.” **27** Petro akani kae, ni mara jogolo kabeka. **28** Boka po kabantola Yesu boka kwa Kayafa mpaka kwa Praitorio. Ibile bwamba ni mapema. Bembe bene bajingya kwaa Praitorio ili kana baise najisika ni kuilya pasaka. **29** Kwa eyo Pilato kaayendea ni kubaya.”Ni lishitaka lyaako lyamuhusu mundu ywoo?” **30** Kabanyangwa ni kummakiya, “Kati ayoo mundu abile kwaa mpanga mabou, tumletike kwaa kwako.” **31** Pilato kaabakiya, “Muntole ni mwenga wene, mukamuhukumu lingana na saliya yinu.” Ni bembe Ayahudi kabammakiya, “Saliya ituruhusu kwaa twenga kum'bulaga mundu ywoywoti.” **32** Babayite aga ili neno lya Yesu litimii, neno lyabile alibayite nnani ya aina ya kiwo chake. **33** Bai Pilato kayingya kae Praitorio kankema Yesu; kammakiya, “Je wenga wa mpwalume wa Ayahudi?” **34** Yesu kanyangwa, Je wenga unilaluya swali lee kwa sababu upala yowa au kwasababu benge wakutumile kuninaluya nenga?” **35** Ni ywembe Pilato kanyangwa, “Nenga na Myahudi kwaa, au namani? Taifa lyako na kuhani nkolo nga bakuletike kwango; wenga upangite namani? **36** Yesu kanyangwa, “Upwalume wango ni wa ulimwengu wolo kwaa, kati upwalume wango ubile ni pandu mu'ulimwengu amanda wango bangenipigania ili niboyilwe kwaa mu'Ayahudi. Kwa kweli upwalume wango uboka kwa pano” Bai **37** Pilato kammakiya, “Je wenga wa mpwalume?” Yesu kanyangwa, “wenga nga wabaya kuwa nenga na mpwalume, kwa sababu yee nenga nibelekwile ni kwa sababu yee nenga niisile mu'ulimwengu ili nipangike kuwa shahidi wa yelo kweli. Yeyote ywaabile wa yelo kweli uliyowanikia lilobe lyango. **38** Pilato kammakiya, “Kweli ni namani?” Ni ywembe paayomwile baya aga kayenda kwa Ayahudi ni kuabakiya, “Nilibonya kwaa likosa lyolyote kwa mundu yolo. **39** Mwenga mwabile

ni utamaduni wanipanga nimpungulie mtabilwa yumo muda wa Pasaka. Je mupala nimpungulie mpwalume Ayahudi" **40** Boka po bakomwa lilobe kababaya, ayoo kwaa, umpunguli Baraba."Ni ywembe Baraba abile mwii.

19 Bai Pilato atikumtola ni kumkombwa. **2** Balo askari kabasokota miimwa ni kulichenga litaji. Baibeka nnani ya ntwe wa Yesu ni kun'walisha livazi lya rangi ya dhambarau. **3** Kabaisa ni kubaya, "Wenga mpwalume wa Ayahudi! ni boka po kunkombwa kwa maboko yabe. **4** Pilato kaboka panja ni kuabakiya bandu, "Linga nialetya mundu yoo kwinu ili mutange kuwa nenga niiboniya kwaa hatia yoyote nkati yake." **5** Kwa eyo Yesu kaboka panja; abile atiwala litaji lya miimwa ni ngobo ya zambarau. Pilato kammakiya, Mulinge mundu uyu pano! **6** Kwa eyo muda kuhani nkolo ni akolo pabamweni Yesu, kabakombwa lilobe no baya, "Mmulage, mmulage." Pilato kaamakiya "Muntole mwenga mwabene mukammulage, kwa kuwa nenga niibweni kwaa hatia nkati yake. **7** Ayahudi kabanyangwa Pilato, "Twenga twabile ni saliya, ni kwa saliya eyo impalika kuwaa kwa sababu ywembe aipangite kuwa mwana wa Nnongo." **8** Pilato paayowine maneno aga ayogopile muno, **9** kayingya Praitorio kae ni kummakiya Yesu, "Wenga uboka kwako? Hata nyo, Yesu anyangwa kwaa. **10** Boka po Pilato kammakiya, "Je wenga ulongela kwaa ni nenga? Je, wenga utangite kwaa kuwa nenga nabile ni mamlaka ga kukuyongoli ni mamlaka ga kukusulubisha?" **11** Yesu kanyangwa, "Mana ubile kwaa ni likakala dhidi yango kati upeyelwa kwaa boka kunani. Kwa eyo, mundu ywanibokite kwako abile ni sambi ngolo." **12** Bokana na lijibu lee, Pilato apala kunneka huru, lkini Ayahudi akombwile lilobe kabaya, "Kati unneka huru baai wenga wa rafiki kwaa ba Kaisari: Kila ywapangaye kuwa upwalume ubaya kunchogo ya Kaisari." **13** Pilato paayowine maneno aga, kamnetya Yesu panja boka atama mu'itego sa hukumu mahali palo payowanike kati sakafu, lakini kwa Kiebrania Gabatha. **14** Lisoba lya maandalizi lya mashaka yaiikite, pabile muda wa saa ya sita. Pilato aabakiya Ayahudi, "Mulinge mpwalume winu ayoo pano!" **15** Kabakombwa ndoti, "Mboywe, mboywe, mmulage!" Pilato kaabakiya, "Je, nimmulage mpwalume winu?" N i ywembe kuhani nkolo kayangwa, "Twenga twabile kwaa ni mpwalume ila Kaisari." **16** Nga Pilato abapeile Yesu ili bam'bulage. **17** Ni bembe kabantoloa Yesu, ni ywembe kaboka, abile autweti msalaba wake mwene mpaka ku'lieneo lyakemelwa Fuvu lya ntwe, kwa kiebrania ukemwa Golgotha. **18** Nga kabamsulubisha Yesu, pamope ni yweme analomea bele, yumo upande wa kummalyo ni ywenge upange wenge, ni Yesu nkati yabe. **19** Boka po Pilato atiandika alama ni kuibeka nnani ya msalaba. Palyo paandikilwe: YESU YWANAZARETH, MPWALUME AYAHUDI. **20** Baingi ba Ayahudi baisomite alama yee mana mahali palyo paasubilishwe Yesu pabile papipi ni mji. Alama yee iandikilwe kwa Kiebrania, kwa Kirumi ni kwa Kiyunani. **21** Boka poo akolo ba makuhani ba'Ayahudi kabammakiya Pilato, "Kana uandike,'Mpwalume wa Ayahudi; ila ywembe abayite nenga na mfalme wa Ayahudi." **22** Ni ywembe Pilato kanyangwa, "Yaniiandikiye niiandikyange." **23** Baada ya askari kum'bulaga Yesu, kabantola ngobo gake ni kuagawa mu'mafungu ncheche, kila askari lifingu limo, nyonyonyo ni nganju, Nambeambe yelo nganju yabile kwaa itishonwa ila yabile ipumilwe yote boka kunani. **24** Boka po kabakokeyana bene kwa bene, "Kana tuipapue ila tuipigiye kura ili kubona yabi ya nyai." Lee lapangite ili lelo liandiko litimye, lelo lyabaya kabagawana ngobo yango, ni nganju yangu waipigiya kura. **25** Askari bapangite makowe aga. Mao bake Yesu, dada wa mao bake, Mariamu nnyumbo bake Kleopa ni Mariamu Magdalena-anwawa aba babile bayemile papipi ni msalaba wa Yesu. **26** Yesu paamweni mao bake pamope ni yolo mwanapunzi bake ywampendile bayemite papipi, kamakiya mao bake, "Nwawa, linga, lola mwana wako ayoo pano!" **27** Boka po kammakiya yolo mwanapunzi, "Linga, aywoo pano mao bako."Boka saa yee yolo mwanapunzi kamtoloa kuyenda munyumba yake. **28** Baada ya lelo, Yesu abile atangite kuwa yote yayomwike ili kugatimiza maandiko, kabaya, "Nabona kiu." **29** Iombo yaibile imejaa Siki chabile kibekilwe palyo, kwa eyo bakabeka sifongo yaijaile siki nnani ya ufito wa hisopo, kabambekeya mu'nkanwa wake. **30** Ni ywembe Yesu aionjile yoo, kabaya, "Iyomwike." Boka po kaiinamisha ntwe wake, ni kumpeya roho yake. **31** Kwa kuwa ibile ni muda wa maandalio, na kwa kuwa yega ipalikwa kwaa kubaki nnani ya msalaba muda wa sabato(kwa mana Sabato yabile siku ya muhimu), Ayahudi bamloba Pilato kuwa magolo gake balo babile batisulubishwa itekwanike, ni kuwa yega yabe itombolewe pae. **32** Nga askari bapaisile ni kugatekwana magolo ga bandu ba kwanza na wa ibele ywabile atisulubiwa pamope ni Yesu. **33** Pamuikile Yesu, batimkuta tayari ywabile tayari atiwaa, kwa eyo kabatekwana kwaa magolo gake. **34** Hata nyo, yumo wa askari atikunchoma Yesu mu'ubavu wake kwa mkuki, ni mara kababoka mase ni damu. **35** Ni ywembe ywalibonekeya lee

aboite ushuhuda, ni ushuhuda bake ni wa kweli. Ywembe ywatangite kuwa chaakibaya ni cha kweli ili mwenga muamini kae. **36** Makowe aga gapangite ili litimye lelo lineno lyalibayite lipate timya, “Ntopo hata wake yumo wautekwanike.” **37** Kae liandiko lyenge gabaya, “Balowa kulinga ywembe ywamchomile.” **38** Baada ya makowe aga Yusufu wa Arimathaya, kwa kuwa abile mwanapunzi wa Yesu, lakini kwa siri kwa kuaogopa Ayahudi, atikunloba Pilato kuwa autole yega wa Yesu. Ni ywembe Pilato kampeya Ruhusa. Kwa eyo Yusufu kaisa kuuboywa yega wa Yesu. **39** Ni ywembe Nikodemo ywabile hapo awali atikunkengama Yesu kilo ni ywembe kaisa. Ywembe aaletike mchanganyiko wa manemane ni udi, yapata uzito wa ratili mia jimo. **40** Kwa eyo kabautola yega wa Yesu bautabile mu'sanda ya kitani pamope ni galo manukato, kati yaibile desturi ya ayahudi muda wa kusika. **41** Mahali ambapo Yesu atisulubilwa pabile ni bustani; nkati ya yelo bustani pabile ni likaburi lyaayambe ambalo ntopo mundu ywabile amewai kusikwa mu likaburi lee. **42** Bai kwa kuwa yabile ni lisoba lya maandalio kwa Ayahudi, ni kwa nyonyonyo likaburi lyalibile papipi, bai kabam'beka Yesu nkati yake.

20 Bwamba lisoba lya kwanza lya wiki, kubele bado ni libendo, Mariamu Magdalena aisile mu'likaburi; abweni liwe lationdolewa pa'libaburi. **2** Kwa eyo katiila mbio kuyenda ka Simoni Petro ni kwa yolo mwanapunzi ywenge ywampendli Yesu, boka po kaabakiya, “Batikuntola Ngwana mu'likaburi, ni twenga tutangite kwaa palyo ban'gonjike. **3** Petro ni yolo mwanapunzi ywenge babokite, kuyenda palikabuli. **4** Bote batitila mpamo; yolo mwanapunzi ywenge atitila kwa kasi muno zaidi ya Petro nakuika mulikaburi wa kwanza. **5** kayema ni kulola mu'likaburi; abweni yelo sanda ya kitani igonjike, lakini ajingya kwaa mulikaburi. **6** Simoni Petro ni ywembe kaisa ni kuyingya nkati ya likaburi. Abweni yelo sanda ya kitani igonjike pae **7** ni yelo leso yabile mu'ntwe wake yabile kwaa pamope ni sanda ila yabile igonjike pembeni kichake. **8** Nga yolo mwanapunzi ywenge ni ywembe paajingii nkati ya likaburi; abweni ni aminiya. **9** Kwa kuwa mpaka muda woo watangite kwaa maandiko kuwa ipalikwe kuwa Yesu ayoke kae mu'kiwo. **10** Boka po anapunzi bayei kae kichabe. **11** Hata nyoo, Mariamu abile ayemi palikaburi atilela, kaayendeleya kulela ayemite ni kulolekeya mu'likaburi. **12** Abweni malaika abele waibe ni sura nyeupe batami yumo pa'ntwe ni yumo mumagolo palyo agonjike Yesu. Ni bembe kaamakiya, “Nwawa, kwa mwanja namani walela?” **13** Ni ywembe kammakiya, “Kwa sababu batikuntola Ngwana wango, nenga nitangite kwaa bam'bekite kwaako. **14** Paayomwile kubaya ago, atikelebuka ni ambweni Yesu abile atiyema. Lakini atangite kwaa kati ayoo abile Yesu. **15** nI Yesu kam'bakiya, “Mao, kwa mwanja namani ulela? Umpala nyai?” Ni ywembe huku akidhani kuwa ni mtunza bustani kamakiya, “Ngwana, kati wenga utikuntola, nimakiyange umbekite kwaako, ni nenga nalowa kuntola.” **16** Yesu kammakiya, “Mariamu.” Ni ywembe atikelebuka ni kummakiya kwa Kiaramu, “Raboni,” ayee nga kubaya, “Mwalimu.” **17** Yesu kammakiya, “Kana unikamwe, mana bado niboka kwaa kuyenda kwa tate; ila uyende kwa alongo bango ni kuabakiya kuwa nalowa boka kuyenda kwa Tate yango ambae pia nga Tate winu.” **18** Mariamu Magdalena kaisa kuabakiya anapunzi, “Nimweni Ngwana,” na kuwa ambakiye makowe aga. **19** Paiikite kitamwinyo, lisoba lee, lisoba lya kwanza lya wiki, ni nnango wabile utabikwe palo babapunzi babile kabahofia Ayahudi, Yesu aisile ni kuyema nkati yabe ni kuabakiya, “Amani ibe kwinu,” **20** Paayomwile baya nyoo atikuwabonekeya maboko yake ni ubau wake. Ni anapunzi pabamweni Ngwana batipurai. **21** Boka po Yesu kavamakiya kae, “Amani ibe ni mwenga. Kati ya Tate ywanitumile nenga, nyonyonyo nenga naatuma mwenga.” **22** Yesu paayomwile kubaya nyoo, atikubavuvia ni kuabakiya, Mumpoki Roho Mtakatifu. **23** Yeyote ywaamsamehe sambi, batisamehelwa; ni balo mwalowa kuwa punguliya balowa pungulilwa.” **24** Thomaso, yumo wa balo komi ni ibele, ywakemelwa Didimas, abile kwaa ni anapunzi benge pa Yesu aisile. **25** Balo anapunzi benge bammakiye baadae, “Tumweni Ngwana.” Ni ywembe kaabakiya, “Mana nibweni kwaa alama za misumari mu'maboko gake, na kubeka idole yango mu'alama, ni kuweka maboko gango mu'ubau wake naaminiya kwaa.” **26** Baada ya masoba ncheche anapunzi bake babile mu'nyumba kae, ni Thomaso abile mpamo nabo. Muda woo nnango utabilwe Yesu ayemi nkati yabe. No baya, “Amani ibe kwinu.” **27** Boka po kammakiya thomaso, beka kidole sako ni ubone maboko gango; wala kana ube wauaminiya kwaa ila uaminiye.” **28** Ni ywembe Thomaso kanyangwa ni kummakiya, “Ngwana wango ni Nnongo wango.” **29** Yesu kammakiya, kwa kuwa unibweni, uaminiya. Batibarikiwa balo baaminiya, bila kunibonekeya. **30** Yesu apangite ishara zanyansima nnonge ya anapunzi bake, zabile zaandikwa kwaa mu kitabu chino; **31** Ila za ziandikilwe ili muweze aminiya kuwa Yesu nga Kristo, mwana wa Nnongo, na kwamba muwe ni ukoto mu'lina lyake.

21 Baada ya makowe ago Yesu atikuidhihirisha kae kwa anapunzi bake mu'Bahari ya Tiberia; ayee nga aidhihirisha mwene: **2** Simoni Petro abile pamope ni Thomaso ywakemelwa Didimas, Nathanieli kana ya Galilaya, bana ba Zebedayo ni anapunzi wenge abele ba Yesu. **3** Simoni Petro kaabakiya, “Nenga niyenda kuvua omba.” Nabo kabammakiya, “Twenga, lae twayenda ni wenga.” Kabayenda ni kujingya mu'ngalaba, lakini kilo chee boti bapatike kwaa chochote, **4** Bwamba paakite, Yesu ayemite ufukweni, nabo anapunzi batangite kwaa kuwa abile Yesu. **5** Boka po Yesu kaabakiya”Ainja, mwabile ni chochote chakulya?” Ni bembe kanyangwa, “Hapana.” **6** Kaabakiya, “Muuluye wavu upande wa kummalyo wa ngalaba, ni mwenga mwalowa pata kiasi.' Kwa eyo kabauluya wavu ni bembe aweza kwaa kulivuta kae kwa kuwa yabile ni omba wanyansima. **7** Bai yolo mwanapunzi ywabile ampendile Yesu kammakiya Petro, “Ni Ngwana.” Ni ywembe Simoni Petro paayowine kuwa ni Ngwana, kaitaba nganju yake(maana abile awala kwaa inoite), Boka po kaitosa mubahari. **8** Balo anapunzi bake baisa mu'ngalaba (mana babile kwaa kutalu ni pwani, yapata mita mia jimo boka ufukweni), ni bembe babile bakivuta nyavu zabile zitopii omba. **9** Paikite ufukweni, babweni mwoto wa mkala palo nnani yake pabile ni samaki mpamo ni nkate. **10** Yesu kaamakiya, “Munnete baadhi ya omba mwamuapatike nambeambe.” **11** Bai Simoni Petro atipanda ni kuutola wavu waubile utopii omba akolo, kiasi cha omba 153; japo babile banyansima, ila wavu upapwanike kwaa. **12** Yesu kaamakiya, “Muiche mpate kipungwa nkanwa.” Ntopo hata yumo wa anapunzi bake ywathubutu kunnaluya, “Wenga wa nyai?” Batangite kuwa abile Ngwana. **13** Yesu kaisa, katola wolo nkate, ni kuapeya, apangite nyonyonyo ni kwa balo omba. **14** Ayee yaibile mara ya itatu kwa Yesu kuidhihirisha kwa anapunzi bake baada ya boka mu'kiwo. **15** Baada ya kuwa batabilwe mikanwa yabe, Yesu kammakiya Simoni Petro, “Simoni mwana wa Yohana je, wanipenda nenga kuliko aba?” Petro kayangwa, “Eloo, Ngwana; Wenga utangite kuwa nenga nakupenga.” Yesu kammakiya, “Balishe wana ngondolo wango.” **16** Kamakiya mara ya ibele, “Simoni mwana wa Yona, je wanipenda?” Petro kammakiya, “Eloo, Ngwana; wenga utangite kuwa nakupenda.” Yesu kammakiya, “Sunga ngondolo wango.” **17** Kamakiya kae mara ye itatu, “Simoni mwana wa Yohana, je wanipenda?” Ni ywembe Petro atihuzunika kwa yaammakiye mara ya itatu, “Je wenga wanipenda? Ni ywembe kammakiya, Wenga utangite yote; utangite kuwa nakupenda.”Yesu kammakiya. Ubalishe ngondolo bango. **18** Amini amini nakubakiya, paubile muinja ulizoea kuwala ngobo mwene na kuyenda kokote paupala yenda; lakini mana ubile mpindo, walowa nyoosha maboko gako, ni ywenge alowa kukuwalisha ngobo ni kukupeleka upalike kwaa kuyenda.” **19** Yesu kabaya nyoo ili kubonekeya ni aina gani ya kiwo ambacho Petro alowa kumtukuza Nnongo. Baada ya kugabaya ago, ammakiye Petro, “Nikengame.” **20** Petro atikelebuka ni amweni yolo mwanapunzi ywapendilwe ni Yesu atikubakengama-Ayoo nga abile atikuiegemeza mu'kifua sa Yesu wakati wa chakulya cha kitamwinyo ni kunnaluya, “Ngwana, ywa nyai ywapala kukusaliti? **21** Petro amweni ni kunnaluya Yesu, Ngwana ayoo mundu apanga namani? **22** Yesu kanyangwa”Mana nipala abaki mpaka paniisile, lyakuhusu namani?” Nikengame.” **23** Kwa eyo habari yee ibayilwe nkati ya balo alongo, kuwa mwanapunzi yoo awaa kwaa. Lakini Yesu ammakiya kwaa Petro kuwa mwanapunzi yoo awaa kwaa, “Kati nipala ywembe atame mpaka paniisile yakuhusu namani?” **24** Ayee nga mwanapunzi ywatoa ushuhuda wa makowe agna nga ywaa aandikile makowe aga, ni tutangite kuwa ushuhuda wake ni kweli, **25** Kwabile ni makowe yenge yanansima yaapangite Yesu. Kati kila limo mana liandikilwe, ulimwengu wote utosha kwaa kuibeka vitabu vya viandikilwe makowe gake.

Matendo ga Mitume

1 Kitabu cha kwaembo nikiandikie, Thefili, kanibaya goti Yesu atumbwi kugapanga na pundisha, **2** mpaka lisoba ambayo ywembe atipokelewa kunani. Ayee yabile payapitike amri pitya kwa Roho mtakatifu kwa mitume bayomwile kuwachawaa. **3** Baada ya teswa kwake, Jwembe abonekine panga aikoti nathibitika kwanansima kaishuhudia. Kwa masoba arobaini abonekine kasabe na alongela likowe lya Nnongo. **4** Napabakwembine nabo pamope nabo, abakiye kana babuke Yerusalemu, ila balende kwa ajili ya ahadi ya Tate, bembe, batibaya, "Mwayowine boka kwango **5** panga Yohana alibatiza kabisa kwa mase, lakini ywabatizwa kwa Roho Mtakatifu katika masoba aga machunu." **6** Napabakwembine pamope batikwinaluya, "Ngwana muda go ngawa kelebukeya Israel ufalme?" **7** Jwembe atikwabakia, lyengo lino mwangali tanga majira ambayo Tate atikusudia kwa mamlaka gake mwene." **8** Lakini mwapokya ngupu, wakati walowa icha Roho Mtakatifu kunani yinu na mwenga mwalowa panga masaidi bango mwabote mu'Yerusalemu na Uyahudi yoti na Samalia mpaka mwiso wa nchi." **9** Ngwana Yesu payomwile longela goo, pababile kabalolekeya kunani, ywembe apotwilile nnani, na liunde lyatikumwekelya bamweni likae kwa minyo gabe. **10** Wakati kabalolekeya kunani kayenda gapula, Bandu abele bayemi pakatikati yabe baweti mangobo mauu. **11** Batibaya, "Mwenga mwabandu ba Galilaya, mwanja namani muyema pa kumlolekeya kumaunde?" Ayoo Yesu ywangulwike kunani, alowa buyangana nyonyo kati mwamumweni kayenda kunani. **12** Ngababuyangana Yerusalemu boka pa kitombe sa Mizeituni, ambao ubile papipi ni Yerusalemu, mwendo wa lisoba lya Sabato. **13** Pabaikite bayei mughorofa mwabatamage. Na bembe ni Petro, Yohana, Yakobo, Andrea, Filipo, Thomaso, Batholomayo, Mathayo, Yakobo mwana wa Alfayo, Simoni Zelote na Yuda mwana wa Yakobo. **14** Boti babile mpamo kati mundu yumo, kwa juhudi babile batiyendelya katika maombi pamope na ago babile anwawa, Mariamu mao gake Yesu, na anja bake. **15** Katika masoba ago Petro ayemi katikati ya alongo, kati bandu 120, abaya, **16** Alongo, ibile lazima panga maandiko gatimizwe, ambapo zamani Roho Mtakatifu abaya kwa nkanwa wa Daudi husiana na Yuda, ambaye abaelekeza balo bankamwile Yesu. **17** Mana ywembe abile yumo witu na apeyilwe lifungu lyake na faida ya ayee huduma." **18** (Nambeambe yoo apemite lieneo kichelo chapeyilwe kwa ubaya wake atitumbuka alongwiye ntwee, yega yatipapwanika matumbu panja gatipekanika. **19** Bote babatamaye Yerusalemu bayowine kuhusu likowe lee, na lieneo lyoo balikemite kwa lugha yabe "Akeldama" ango ni "ngunda wa myai.") **20** "Mu kitabu sa Zaburi iandikilwe," Lenda lenda lieneo lyake ube hame na kana iruhusiwe hata yumo tama palo,'na 'Ruhusa mundu ywenge aitole nafasi ya utawala.' **21** Ayoo nga muhimu, kwa eyo, yumo wa alalome ambao batiambatana natwenga wakati Ngwana Yesu aboi na kujingya kati yitu, **22** tumbwile mu'ubatizo wa Yohana mpaka lisoba lelo lyapotwilwe kunani, lazima abe shahidi ba ufunuo pamope ni twenga. **23** "Babekite nnongi yabe analome abele, Yusufu ywakemelwa Barnaba, ambae ywakemelwa Yusto na Mathia. **24** Bembe balobite kababaya, "Wenga, Ngwana, uitangite mioyo ya bandu bote, nga nyoo beka mbolika ywaako kati ya abele aba abachawile **25** kuitola nafasi katika huduma na utume, ambayo Yuda apangite ubou na yendya mahali pake." **26** Bapigite kura kwa ajili yabe, na kura yatimwangukia Mathia ywabile atibalangilwa pamope na balo mitume komi na jimo.

2 Paikite lisoba lya Pentekoste, bote babile pamope sehemu imo. **2** Ghafla lyapitike limbonga boka kunani kati mbepo kale, ngautweliya nyumba yote mwababile batami. **3** Hapo kabapitya lulimi, kati lulimi lwa mwoto zatigawanyika, ibile nnani yabe kila yumo wabe. **4** Bembe bote batwelilwe na Roho Mtakatifu na batumbwile baya kwa lugha yenge, kati yelo Roho atibajalia longela. **5** Babile Ayahudi babatamage Yerusalemu bandu ba Nnongo, boka kila litaifa pae ya kumaunde. **6** Nundumo paziwowanike, likundi lya bandu liisile pamope na babile ni wasiwasi kwa sababu kila mundu bayowine bakilongela kwa lugha yake mwene. **7** Batisangala muno, bembe kababaya, "Kweli aba bote balongela Baagalilaya kwaa? **8** Kwa mwanja namani twayowine, kila yumo katika lugha tubelekilwe nayo? **9** Waparthia na Bamedi na Baelamu, na bembe batama Mesopotamia, Uyahudi, na Kapadokia, na katika Ponto na Asia, **10** katika Frigia, Pamfilia, katika Misri, na sehemu ya Libya hata Kirene, na ageni boka Rumi, **11** Ayahudi na baongofu, Bakrete na Baarabu, twayowa bakilongela katika lugha yitu kuhusu kazi ya uweza wa Nnongo." **12** Bote babile batishangala na tatanishwa; balongela bembe, "Ayee ibile na maana gani?" **13** Lakini benge batidhihaki kababaya, "Aba banywile mvinyo wa ayambe." **14** Lakini Petro ayemi pamope na balo komi na jimo, ngabendya kaabakiya, "Bandu ba Yudea na bote mwatama pano Yerusalemu, lee liyowanike

kwinu, muliyowe kwa makini maneno gango. **15** Bandu aga batangite kwaa kati yamugawaza, kwa sababu ayee nga bwamba wa saa tatu. **16** Lakini lee libile latilongelwa pitya kwa nabii Yoeli. **17** Yalowa katika masoba ga mwisho, Nnongo abaya, napengana Roho bango kwa bandu bote. Bana binu na alombo binu balowa piya unabii, anchembe binu balola maono, na apindo binu walowa lota ndoto. **18** Nyonyonyo nnani ya batumishi bango ba kale katika masoba ago, naapekaniya Roho wango, bembe balowa tabiri. **19** Nalowa kuwabonekeya maajabu nnani ya'anga na ishara pae ya dunia, myai, mwoto na mapundisho ga lyoi. **20** Liumu lalowa badilishwa na kuwa libendo na mwei kuwa myai, kabla kuisa kwa lisoba likolo na ya ajabu ya Ngwana. **21** Yalowa pangika ya kwanza kila yumo ywabile alikema lina lya Ngwana alowa lopolelwa.' **22** Bandu ba Israeli, mugayowe maneno aga: Yesu wa Nazareti, mundu ywathibitishwa na Nnongo kwinu kwa matendo ga uweza na maajabu, na ishara ambazo Nnongo pitya ywembe katikati yinu, mana mwenga mwabene mutangite. **23** Kwa sababu ya mpango waukusidiwa tangu mwanzo, na maarif ga Nnongo apiyilwe na mwenga, kwa maboko ga bandu baarifu, mwatikunsulubisha na kumulaga. **24** Ywabile Nnongo atikundondobeya, aboyele uchungu wa kiwo chake, kwa sababu iwezekana kwaa kwake kumilikiwa nabo. **25** Nga nyo Daudi abaya kuhusu ywembe, "Nimweni Ngwana daima nnongi ya minyo bango, ywembe abile luboko lwangi lwa mmaliyo nga nyoo bai nasogezwa kwaa. **26** Kwa eyo mwoyo wango ubile na puraha na lulimi lwango watipuraishwa. Yega yango kae walowa tama katika ujasiri. **27** Uileka kwaa nafsi yango iyende kuzimu, wala uruhusu kwaa Mtakatifu wako kubona uozo. **(Hadēs g86)** **28** Wenga utijidhihirisha kwango ndela ya ukoto, walowa nipanga nijae puraha nnongi ya minyo gako.' **29** Mwalongo, naweza longela kwinu kwa ujasiri kuhusu tate bitu Daudi, ywembe awile na sikwa, na kaburi lyake libile pamope ni twenga hata nambeambe. **30** Nga nyo abile nabii na atangite kuwa Nnongo atilapa kwa kilapo sake, panga alowa beka yumo katika ubeleki wake katika iteo sa enzi. **31** Alibweni lee mapema, na abayite kuhusu ufufuo wa Kristo,'wala abile alekwa kwaa kuzimu **(Hadēs g86)** **32** Ayoo Yesu-Nnongo atimfufua, ambaye twenga twabote ni mashahida. **33** Kwa eyo, abile atiinulilwa katika luboko lwa kummalyo ba Nnongo, na abile atimpokya ahadi ya Roho Mtakatifu boka kwa Tate, Ywembe atimimina ahadi yee, ambaye mwenga mwabona na kuyowa. **34** Mana Daudi angolwike kwaa yendya kumaunde, lakini abaya,'NGWANA abaya kwa Ngwana wango. **35** "Tama luboko lwango lwa kummalyo, mpaka panibapanga maadui bako kigoda kwa ajili ya magolo gako. **36** Kwa eyo nymba yote ya Israeli na itange kwa hakika panga Nnongo abapangite ywembe kuwa Ngwana na Kristo, yolo Yesu ambaye mwatimsulubisha." **37** Pabayowine nyoo, basonywi katika mioyo yabe, kabammakiya Petro na mitume yenge, "Mwalongo, tupange namani?" **38** Na Petro kaabakiya, "Muipange toba na Mbatizwe, kila yumo winu, katika lina lya Yesu Kristo kwa ajili ya msamaha wa sambi yinu, na mwalowa pokya zawadi ya Roho Mtakatifu. **39** Mana kwinu ni ahadi na kwa bana binu na kwa balo bote babile kutalu, bandu banyansima kwa kadri Ngwana Nnongo witu paakema." **40** Kwa maneno ganyansima ashuhudia na kubasihi, "Muilopwe boka katika ibeleko yee kiovu." **41** Nga kabapokii maneno gake na kaabatiza, hapo kabaongezeka katika lisoba lee kati nafsi elfu tatu. **42** Kabayendelya katika mapundisho ya mitume na ushirikiano, katika kuumega mkate na katika maombi. **43** Hofu yaisa nnani ya kila nafsi, na maajabu ganyansima na ishara zapangika pitya mitume. **44** Bote baaminiya babile pamope na kuwa na ilebe yabembe pamope, **45** na bapemeya ilebe na milki yabe na kugawanya kwa bote lingana na hitaji lya kila yumo. **46** Nga nyoo lisoba baada ya lisoba kabayendelea babile na lengo limo katika hekalu, na batiumega mkate mu'nyumba, na batishiriki chakulya kwa puraha na unyenyekevu wa mwoyo; **47** Batimsifu Nnongo na babile na kibali na bandu bote. Ngwana atibaongeza lisoba kwa lisoba ambao babile batilopolwa.

3 Pita na Yohana babile banaelekya katika hekalu muda wa maombi, saa tisa. **2** Mundu fulani, kiwete tangu belekwa, abile alibebwa kila masoba na abile agonjike katika nnango wa hekalu akemwa mzuri, ili aweze kuloba sadaka boka kwa bandu babile bakielezwa mu'lihekalu. **3** Abweni Petro na Yohana batikaribia kujingya mu'lihekalu, alobite sadaka. **4** Petro atimkazia minyo, pamope na Yohana, abayite, "Tulole twenga." **5** Kiwete ngamlolekeya, atazamiya kupokya kilebe fulani boka kwa bembe. **6** Lakini Petro kabaya, "fedha na dhahabu nenga nibile kwaa, lakini chelo nibile nacho naitoa kwako. Katika lina lya Yesu Kristo wa Nazareti, utyane." **7** Petro nga nkamwa kwaluboko lwake lwa mmalyo, na kunkakatuya nnani: mara jimo magolo gake na vifundo vya mifupa gake vyapatike ngupu. **8** Karuka kunani, mundu iwete ayemi na tumbwa tyanga; kajingya mu'lihekalu pamope na Petro na Yohana, atyanga na kuruka, na kumsifu Nnongo. **9** Bandu bote bamweni katyanga na kumsifu

Nnongo. 10 Kabayowa panga abile ni yolo mundu ambaye abile atama kaloba sadaka mu'nnango mzuri wa hekalu; batishangala muno na kustaajabu kwa sababu ya chelo chaboka kwake. 11 Namna abile abakamwile Petro na Yohana, bandu bote kwa pamope kabatila mu'ukumbi ukemwa wa Sulemani, batishangala muno. 12 Petro paaibweni lee, ywembe kabayangwa bandu, “Mwenga bandu ba Israeli, kwa mwanja namani mwatishangala? Kwa mwanja namni mugaelekeza minyo yinu kwitu, kati panga tumpangite yolo atyange kwa nguvu yitu bene au uchaji witu?” 13 Mungu wa Ibrahimu, na wa Isaka, na wa Yakobo, Nnongo wa Tate yitu, atimtukuza mmanda wake Yesu. Ayoo nga ambaye mwenga mwampeya na kumkamwa nnongi ya minyo wa Pilato, japo ywembe abile atiamua kumleka huru. 14 Mumkanikiya Mtakatifu na ywabile na haki, na badala yake mkataka muuaji alekwe huru. 15 Mwenga mwatimbulaga Mpwalume wa ukoto, ambaye Nnongo atimfufua boka kwa bandu ba kiwo-Twenga ni mashahidi ba lee. 16 Nambeambe, kwa imani katika lina lyake, mundu yoo ambaye mwamweni na kuyowa, apangite kuwa na nguvu. Imani ambayo yapitya kwa Yesu impeya ywembe afya yee kamilifu, nnongi yinu mwenga mwabote. 17 Nambeambe, mwalongo, nitangite panga mupangite katika ujinga, nga nyoo bapangite viongozi winu. 18 Lakini makowe ambayo Nnongo atiabakiya mapema kwa mikanwa ya manabii yote, panga yolo Kristo atateseka, nambeambe atiyatimiza. 19 Kwa eyo, mutubu na mkerebuke, ili panga sambi yinu iweze kuondolewa kabisa, kusudi iise nyakati za kuburudika bokana na uwepo wa Ngwana; 20 na panga aweze kumtuma Kristo ambaye achawilwe kwa ajili yinu, Yesu. 21 Ywembe ywabile ambae lazima kumaunde impokee mpaka muda wa kukerebuliwa kwa ilebe yote, ambayo Nnongo atilongela zamani za kale kwa mikanwa ya manabii batakatifu. **(aiōn g165)** 22 Hakika Musa abaya, “Ngwana Nnongo alowa inua nabii kati nenga boka katika alongo binu, Mwalowa yowa kila kilebe ambacho alowaabakiya mwenga. 23 Yalowa tokya panga kila mundu ywabile ayowine kwaa nabii yolo alowa bulagwa kabisa aboke kati ya bandu.' 24 Nga nyoo, manabii bote boka Samweli na balo baliofuata baada yake, balongela na kutangaza masoba aga. 25 Mwenga mwa bana ba manabii na ba liagano ambalo Nnongo alipangite pamope na apindo, kati yaabayite kwa Ibrahimu,'Katika, mbeyu yako familia yote ya dunia yalowa barikiwa, 26 Baada ya Nnongo kuntondobiya mtumishi bake, atintuma kwinu kwanza, ili awabariki mwenga kwa kerebuka boka katika ubou winu.”

4 Muda Petro na Yohana babile kabalongela na bandu, makuhani na mlinzi wa lihekalu na masadukayo batibayendea. 2 Babile bateuzika muno kwa sababu Petro na Yohana babile kabapundisha bandu kuhusu Yesu na tangaza nnani ya fufuka kwake boka mu'kiwo. 3 Baatabile na kuwabeka muligereza mpaka bwamba watifuata, mana tayari ibile kitamwinyo. 4 Lakini bandu banyansima bayowine ujumbe batiaminiya; na idadi ya analome babile baaminiya batikadiliwa kuwa elfu tano. 5 Paiikite bwamba lisoba lyanyaibele, panga akolo babe, apindo na baandishi, pamope batikusanyika Yerusalemu. 6 Anasi kuhani nkolo abile, na Kayafa, na Yohana, na Iskanda, na bote babile na alongo ba kuhani nkolo. 7 Paababile kabambeka Petro na Yohana katikati yabe, kabannaluya, “Kwa uwezo gani, au kwa lina lya nyai mupangite lee?” 8 Petro, abile atwelile Roho Mtakatifu, kaabakiya, “Mwenga akolo wa bandu, na apindo, 9 Kati twenga lisoba lya lino mwatulobya kuhusu tendo linoite lalipangwa na mundu yolo nng'onjwa-kwa namna gani mundu apangilwe nkoto? 10 Ebu liyowanike lelo kwinu na kwa bandu bote katika Israeli, panga kwa lina lya Yesu Kristo wa Nnazareti, ywabile mwatimsulubisha, ywabile Nnongo atimfufua boka mu kiwo, ni kwa ndela yake panga mundu yolo ayemi pano nnongi yinu abile na afya. 11 Yesu Kristo nga liwe ambalo mwenga ajenzi mwatilizarau, lakini ambalo lipangilwe kuwa liwe kolo lya mbembeni. 12 Ntopo wokovu katika mwingine awaye yote. Kwa mana ntopo lina lyenge pae ya kumaunde bapeyilwe bandu, ambalo kwa lelo twaweza lopolelwa.” 13 Pababweni ujasiri wa Petro na Yohana, na batigundua panga babile ni bandu bakawaida babile kwaa na elimu, batishangala, kabafahamu panga Petro na Yohana babile pamope na Yesu. 14 Kwa sababu bamweni yolo mundu ywaponywa ayemi pamope nabembe, babile kwaa na kilebe cha baya dhidi ya lee. 15 Lakini pababile bayomwile kubaamuru mitume babutuke nnongi ya likutano lwa baraza, kabalongela bene kwa bene. 16 Babaya, tuwapange namani bandu aba? Ni kweli panga muujiza wa ajabu baupangite pitya bembe wayowanika na kila yumo ywatama Yerusalemu; twaweza kwaa kulikana lee. 17 Lakini, ila panga likowe lee lienee kwaa nkati ya bandu, ebu tuwakanye kana balongele kae kwa mundu yeyote kwa lina lee. 18 Baakemite Petro na Yohana nkati na kubaamuru kamwe kana balongele wala pundisha kwa lina lya Yesu. 19 Lakini Petro na Yohana bayaangwa na kuabakiya, “Mana ni sahihi kuminyo pa Nnongo kuwaheshimu mwenga kuliko Nnongo, muhukumu mwabene. 20 Maana twenga

twaweza kwaa kuleka kugalongela makowe ambayo tugabweni na kugayowa." **21** Baada ya kubakanikiya muno Petro na Yohana, batibaleka bayende. Baweza kwaa kupata sababu yoyote ya kubaadhibu, kwa sababu bandu bote babile kabamsifu Nnongo kwa chelo chabile kipangilwe. **22** Mundu ywabile apoki muujiza wa uponyaji apatike kuwa na umri zaidi ya myaka arobaini. **23** Baada ya kubaleka huru, Petro na Yohana babile kwa bandu babe na kuwabakiya yote ambayo makuhani akolo na apindo baamakiyange. **24** Pabayowine, bakombwile lilobe lyabe pamope kwa Nnongo no baya."Ngwana, wenga waumbile maunde na dunia na bahari na kila kilebe kibile nkati yake, **25** Wenga ambaye, kwa Roho Mtakatifu, kwa nkano wa tate bitu Daudi, mtumishi bako, abaya, "Kwa mwanja namani bandu ba mataifa bapangite ghasia, na bandu bawaza makowe gafaika kwaa? **26** Bapwalume ba dunia bajipanga pamope, na atawala batikusanyika pamope dhidi ya Ngwana na dhidi ya masihi bake." **27** Hakika, bote Herode na Pontio Pilato na bandu ba mataifa na bandu ba Israeli, batikusanyika kwa pamope katika mji woo dhidi ya mtumishi wako mtakatifu Yesu, ambaye watimpaka mafuta. **28** Batikusanyika pamope kupanga gote ambayo luboko lwako na mapenzi gako gatiyaamuru tangu awali kabla gapangika kwaa. **29** Nambeambe, Ngwana, ugalinge matisho yabe, na ukawajalie atumishi wako kulongela neno lyako kwa ujasiri wote. Ili **30** panga pauunyosha luboko lwako kuponya, ishara na maajabu iweze baka pitya lina lya mtumishi wako mtakatifu Yesu." **31** Pabayomwile kuloba, eneo ambalo batikusanyika kwa pamope lyatitakaswa, na bote batijazwa na Roho mtakatifu, na balongela neno lya Nnongo kwa ujasili. **32** Idadi ngolo ya bandu baaminiya babile na mwoyo umo na roho jimo: na ntopo hata yumo wabembe ywabaya panga chochote chaakimiliki kibile chae mwene; badala yake babile na ilebe yote shirika. **33** Kwa nguvu kolo mitume babile bakiutangaza ushuhuda wabe kuhusu ufufuo wa Ngwana Yesu, na neema ngolo yaibile nnani yabe yote. **34** Pabile kwaa na mundu yoyote nkati yabembe ywapungukiwa na mahitaji, kwa sababu bandu bote babile na hati ya viwanja au nyumba, baipemeya na kuleta mbanje ya ilebe yaibile yatipemewa **35** na kuibeka pae ya magolo ga mitume, Na mgawanyo upangilwe kwa kila muumini, lengana na kila yumo ywabile na lihitaji. **36** Yusufu, mlawi, mundu boka Kipro, apeyilwe lina lya Barnamasi na mitume (ayoo yatitafsiriwa, ni mwana wa faraja? **37** Abile na ngunda, atilipemeya na kailetya mbanje, kaibeka pae ya magolo ga mitume.

5 Nga nyoo, mundu yumo ywakemelwa Anania, na Safira nyumbo wake, bapemei sehemu ya mali, **2** Na kuificha sehemu ya mbanje yakupemeya (Nnyumbo bake atangite), na kaletya sehemu yenge na kuibeka mumagolo ga mitume. **3** Lakini Petro kabaya, "Anania, kwa mwanja namani nchela atiutweliya mwoyo wako kubaya ubocho kwa Roho Mtakatifu na kuficha sehemu ya mali ya nngunda? **4** Palyo paibile ipemewa kwaa, ibile kwaa mali yako? Na baada ya kupemea, ibile kwaa pae ya uamuzi wako? Ipangike namani uwaze likowe lee mumwoyo wako? Upanga ubocho kwa mwanadamu kwaa, ila upangia ubocho Nnongo." **5** Katika kuyowa maneno aga, Anania atombwike pae na kukata roho. Na hofo ngolo iisile kwa bote bayowine lee. **6** Amisembe baisile nnongi na kuntia mu'sanda, na kumpeleka panja na kumsika. **7** Baada ya masaa matatu, nnyumbo wake ajingii mulihekalu, atangite kwaa chakipangike. **8** Petro kamakiya, "Nibakie, mana mupemii ngunda kwa thamani yelo." Kabaya, "Eloo, kwa thamani yelo." **9** Petro kammakia, "Ipangika kwaa panga mwapatana kwa pamope kumjaribu Roho wa Ngwana? Linga, magolo ga balo batinsika nchengo bako ibile pannango, na balowa kukutola na kukupeleka panja," **10** Ghafla atomboki pa magolo ga Petro, kakata roho, na balo amisembe baisile mu'nyumba batinkuta awile. Kabantola ni kumpeleka panja, ni kunsika papipi ni nchengo wake. **11** Hofu ngolo iisile nnani ya likanisa zima, na nnani ya bote bayowine makowea ga. **12** Ishara za nyansima na maajabu gapangilwe nkati ya bandu pitya maboko ga mitume, Babile pamope katika ukumbi wa Sulemani. **13** Lakini, ntopo mundu ywenge tofauti ywabile na ujasiri wa kuambatana nabo; hata nyo, bapeilwe heshima ya kunani ya bandu. **14** Na pia, baamini banyansima batiyongekea kwa Ngwana, idadi ngolo ya analome ni anwawa, **15** kiasi panga hata baapotwi atamwe mu'mitaa, na kuagonjekea mu'indanda na mu'makochi, ili panga Petro mana itei apeta, kivuli chake kiweze kuashukia nnani yabe. **16** Muda woo, idadi ngolo ya bandu baisile bako mumiji yaizunguka Yerusalem, kabaleta atamwe na bote babile na nchela achapu, na bote bapatike ukoto. **17** Lakini kuhani nkolo atiinuka, na bote babile pamope niywembe (bandu ba dhehebu la Masadukayo): na batwelilwe wivu. **18** Kabanyoosha maboko gabe kuwakamwa mitume na kuwabeka mu'ligereza lya jumla. **19** Na muda wa kilo malaika wa Ngwana kafungua nnango wa ligereza na kuakengama panja no baya, **20** "Muyende, muyemi mulihekalu na kuwabakia bandu maneno yote ya ukoto wolo." **21** Kabayowine

lee, bajingii mulihekalu muda wa pambazuka na kuapundisha. Lakini, kuhani nkolo aisile na bote babile ni ywembe, na kulikema libaraza lyote kwa mpamo, na apindo bote ba bandu ba Israeli, na kuatuma mu'ligereza ili kualeta mitume. **22** Lakini batumishi batiyenda, waakuta kwaa muligereza, bakerebuka na kutoa taarifa. **23** "Tulibweni ligereza litabilwe salama, na alinzi bayemi pannyango, lakini patuliyongoli, tummweni kwaa mundu mu'ligereza." **24** Nambeambe wakati jemedari wa lihekalu na makuhani akolo pabayowine maneno aga, shaka ngolo ibajingii kwa ajili yabembe bawaza likowe lee lipangika namani. **25** Boka poo aisile na kuamakiya, "Bandu babile mu'ligereza bayemi mu'lihekalu na bapundisha bandu." **26** Jemedari kayenda pamope na batumishi, na kualeta, lakini bila panga vurugu, kwa sababu batibayogopa bandu baweza kuwakombwa kwa maliwe. **27** Bayomwile kubaleta, bayemi nnongi ya libaraza. Kuhani nkolo kaanaluya **28** kabaya, "Twatibaamuru kana mpundishe kwa lina lee, na bado muitweli Yerusalemu kwa lipundisho linu, na tamaniya kuleta myai ya mundu ayoo nnani yitu." **29** Lakini Petro na mitume bayangwa, "Lazima tumheshimu Nnongo kuliko bandu. **30** Nnongo wa Tate bitu atimfufua Yesu, ywa mwatimbulaga, kwa kuntundika nnani ya nkongo. **31** Nnongo atintukuza mu'luboko lwake lwa mmaliyo, na kumpanga kuwa nkolo na nkochopoli, kutoa toba kwa Israeli, na msamaha wa sambi. **32** Twenga ni mashahidi wa makowe aga, na Roho Mtakatifu, ambaye Nnongo atimtoa kwa balo bamweshimia," **33** Bajumbe ba baraza bayowine nyoo, babile na hasira bapala kuwabulaga mitume. **34** Lakini farisayo ywakemelwa Gamalieli, mwalimu wa saliya, ywaheshimiwa na bandu bote, ayemi na kuamuru mitume babekwa panja kwa muda mwipi. **35** Boka poo kaamakiya, "Analome ba Israeli, mube makini muno na chelo chamukipendekeza kubapangia bandu aba. **36** Kwa sababu, zamani yaipeta, Theuda aliinuka na kujidai kuwa nkolo, na idadi ya bandu, bapata mia ncheche batinkengama. Awile, na bote babile batimweshimia batawanyika na kupotea. **37** Baada ya mundu yoo, Yuda Mgalilaya, aliinuka masoba gakuandikisha sensa, kaavuta bandu banyansima kunchogo kwake. Ni ywembe atipotea na balo babile bakimweshimiya batitawanyika. **38** Nambeambe naabakiya, mujiepushe na bandu aba na mubaleke bene, kwa sababu, mana mpango woo au kazi yee ni ya bandu yalowa tupwa. **39** Lakini mana ni ya Nnongo, mwaweza kwaa kuwazuia; mwaweza kujikuta hata mwampinga Nnongo."Nga nyo, batishawishika na maneno gake. **40** Boka po, baakema mitume mu'nyumba na kubakombwa na kubaamuru kana balongele kwa lina lya Yesu, na batibaleka bayebde zao. **41** Batiboka nnongi ya libaraza bapuraika kwa sababu batibalangilwa kuwa wastahili teseka na hesjimiwa kwaa kwa ajili ya Lina lee. **42** Kwa eyo, kila lisoba, mu'lihekalu na boka nyumba hadi nyumba bayenda kupundisha na hubiri Yesu kuwa ni Masihi.

6 Nambeambe katika masoba yee, muda idadi ya anapunzi ibile iyongekeya, lalamiko lya Ayahudi wa Kiyunani liytumbwi dhidi ya Baebrania, kwa sababu bajane babe babile bsahaulika katika mgao wa kila lisoba lya chakulya. **2** Mitume komi ni ibele balikema likusanyiko lyote lya anapunzi na baya, "Ibile kwaa sahihi kwitu kulileka neno lya Nnongo na kuhudumia mezani. **3** Kwa eyo, mwalongo, muchawe, analome saba, boka nkati yinu, bandu banoite, batwelile Roho na hekima, ambao twaweza kubakabidhi huduma yee. **4** Na twenga, twatendea daima katika kuloba na katika huduma ya neno." **5** Hotuba yabe yatiupendeza mkutano wote. Nga nyo, wakamchawa Stephano, mundu ywatwelile imani na Roho mtakatifu, na Filipo, Prokoro, Nikanori, Timoni, Paemena, na Nikolao, mwangofu boka Antiokia. **6** Baumini batileta bandu aba nnongi ya mitume, baalobya na baadae kuabekya maboko gabe. **7** Nga nyo neno lya Nnongo lyatienea; na idadi ya anapunzi ilizidi yongekeya kolyo Yerusalemu; na idadi ngolo ya makuhani baiheshimiya imani. **8** Stephano, ywatwelile neema na ngupu, abile akipanga maajabu na ishara ngolo nkati ya bandu. **9** Lakini apo bainuka baadhi ya bandu afuasi ba Sinagogi lya Mahuru, na lya Bakirene na lya Baeskanderia, na baadhi boka Kilikia na Asia. Bandu aba babile bakilongela na Stephano. **10** Lakini, baweza kwaa shindana na hekima na Roho ambayo Stephano abile akitumia katika longela. **11** Boka po batiashawishi baadhi ya bandu kwa siri no baya, "Tuyowine Stephano kalongela maneno ga kufuru dhidi ya Musa na dhidi ya Nnongo. **12** Batibashuhudia bandu, apindo, na baandishi, na kuyenda kwa Stephano, wantabile na kunneta nnongi ya libaraza **13** batibaleta mashahidi ba ubocho, babaya, "mundu yoo akani kuleka longela mabaya dhidi ya eneo lee takatifu na saliya. **14** Mana tumyowine kabaya panga ayoo Yesu wa Nazareti alowa kuharibu mahali hapa na kuibadili desturi tuliyokabodhiwa na Musa," **15** Kila yumo ywabile katika libaraza, kaelezea minyo yake kunlolekea Stephano, na bembe baubweni minyo gake ubile kati minyo ga malaika.

7 Kuhani nkolo kabaya, “makowe aga ni ya kweli?”
2 Stephano kabaya, “Mwalongo na atate bango,
muiniyowine nenga: Nnongo wa utukufu atimtokea
tate yitu Abrahamu muda paabile Mesopotamia,
kabla atama kwaa Harani,' **3** kammakiya,'Boka katika
nchi yako na alongo bako na uyende katika nchi
yanilowa kukubonekeya.' **4** Boka po kaboka katika
nchi ya Ukaldayo atama Harani, boka poo, baada
ya tate bake kuwaa, Nnongo kamleta mu'nchi yee,
batama nambeambe. **5** Ampeya kwaa chochote kati
urithi wake, pabile kwaa na sehemu hata ya kubeka
magolo. Lakini Abrahamu atiahidiwa hata kabla apata
kwaa mwana kuwa apeyelwa nchi kati miliki yake
na ubeleki wake. **6** Nnongo alongela ni ywembe,
panga abeleki bake batame katika nchi ya ugeni,
na panga wenyeji wa kolyo wapanga kuwa atumwa
wabe na kuwapanga vibaya kwa muda wa miaka mia
ncheche. **7** Na Nnongo kabaya, nalowa kulihukumu
taifa ambalo labapanga mateka, na baada ya hapo
balowa boka na kuniabudu katika sehemu yee,' **8**
Na kampeya Abrahamu liagano lya tohara, nga nyo
Abrahamu abile tate ba Yakobo, na Yakobo abile
tate ba apindo bitu komi na ibele. **9** Mababu bitu
bamwonea wivu Yusufu bampemea katika nchi ya
Misri, na Nnongo abile pamope ni ywembe, **10** na
kanlopwa katika mateso gake, na kumpeya fadhili na
hekima nnongi ya Farao mpwalume wa Misri. Farao
ampangite abe ntawala nnani ya Misri na nnani ya
Nyumba yake yote. **11** Bai babile na njala kolo na
mateso ganyansima katika nchi ya Misri na Kanani,
na tate bitu bapata kwaa chakulya. **12** Lakini Yakobo
paayowine kubile nafaka Misri, atibatuma tate bitu
kwa mara ya kwanza. **13** Katika safari ya ibele Yusufu
akajionyesha kwa alongo bake, familia ya Yusufu
yayowanike kwa Farao. **14** Yusufu aatumite alongo
bake kwenda kummakiya Yakobo tate babe aise
Misri, pamope na alongo bake, jumla ya bandu bote
ni sabini na tano. **15** Nga nyo Yakobo aisile Misri;
boka po awile ywembe pamope na apindo bitu. **16**
Batitolelwa hata Shekemu na kusikwa katika kaburi
ambalo Abrahamu apemi kwa ipande ya mbanje
boka kwa bana ba Hamoni kolyo Shekemu. **17**
Muda wa yelo ahadi ambayo Nnongo amwahidie
Abrahamu paubile papipi, bandu batiyongekeya kolyo
Misri, **18** muda wo aliinuka mpwalume ywenge nnani
ya Misri, mpwalume ywatangite kuhusu Yusufu.
19 Ayoo mpwalume ywenge alongela ubocho kwa
bandu bitu na kuwapanga mabaya tate bitu, na
kuwatupa bana babe achanga ili atame kwaa. **20**
Katika kipindi chelo Musa abelekilwe; abile mzuri
nnongi ya Nnongo, atilelewa miei itatu katika nyumba
ya tate bake. **21** Muda alipotupwa, binti Farao atimtola
na kunleta kati mwana wake. **22** Musa atipundisa
mapundisho yoti ya Kimisri; abile na ngupu katika
maneno na matendo. **23** Lakini baada ya timiya miaka
arobaini, iisole katika mwoyo wake kuatembelea
alongo bake, bana ba Israeli. **24** Pamweni Mwisraeli
apangiwa mabaya, Musa atimtetea na lipiza kisasi
kwa ywamwonea kwa kunkombwa ywa Mmisri: **25**
atangite kuwa alongo bake batangite panga Nnongo
awalopwa kwa maboko gake, lakini batangite kwaa. **26**
Lisoba lya nyaibele kayenda kwa baadhi ya Baisraeli
babile bakombwana; na jaribia kuapatanisha, kabaya,
“Mangwana, mwenga ni alongo; mbona mwakoseana
mwenga kwa mwenga? **27** Lakini ywamkosea jirani
yake atimsukuma kutalu, no baya,'Nyai apanga
mtawala na muhukumu witu? **28** Wenga upala
kunibulaga, kati yaumulaga yolo Mmisri jana?” **29** Musa
katila baada ya kuyowa nyoo; abile mgeni katika nchi
ya Midiani, ambayo abile tate wa bana abele. **30** Baada
ya miaka arobaini pitya malaika akamtokea katika
lijangwa lya kitombe sa Sinai, katika mwali wa mwoto
mu'kichaka. **31** Musa aubweni mwoto, atishangala
na kustaajabia chelo cha akibona, na paatijaribu
kuisogelea ili kukilola, lilobe lya Ngwana limuisile no
baya, **32** 'Nenga na Nnongo wa tate bako, Nnongo
wa Abrahamu, na wa Isaka, na wa Yakobo.'Musa
atilendema na athubutu kwaa kulola. **33** Ngwana
kammakiya,'Ula ilatu yako, sehemu pauyemi ni mahali
patakatifu. **34** Niabweni mateso ga bandu bango
babile Misri; Niyowine kuugua kwao, nenga natiuluka
ili nialopwe; nambeambe uise, nalowa kukutuma
wenga Misri. **35** Ayoo Musa ambaye ywatimkanikiya,
wakati balongela,'nyai kakupanga kuwa mtawala na
mwamuzi witu?' abile nga ywembe Nnongo alimtuma
abe mtawala na mkochopoli. Nnongo atimtuma kwa
maboko ga malaika ambaye atiboka nnongi ya Musa
mmwitu. **36** Musa atibakengama boka Misri baada
ya kupanga miujiza na ishara katika Misri na katika
bahari ya Shamu, na katika lijangwa kwa kipindi
cha miaka arobaini. **37** Musa nga yolo ywaamakiye
bandu ba Misri kuwa,'Nnongo abapeya nabii boka
nkati ya alongo binu, nabii kati nenga.' **38** Ayoo
ni mundu ywabile katika mkutano mu'lijangwa na
malaika ywalongela ni ywembe katika kitombe sa
Sinai. Ayoo nga mundu ambye abile na tate bitu,
ayoo nga mutu ywalipokya neno libile likoto na
kutupea twenga. **39** Ayoo nga mundu ambae tate
bitu bakani kumweshimu; batimsukuma mbale, na
katika mioyo yabe batikerebukia **40** Misri. Katika
kipindi chelo bammakiya Haruni, “tupangie nnongo
yakutukengama, Ayoo Musa, abile atukengama boka

katika nchi ya Misri, tuyowine kwaa sampatike. **41** Ayoo bampangite ndama kwa masoba ago na kutoa sadaka kwa eyo sanamu na bapuraika kwa sababu ya kazi ya maboko gabe. **42** Lakini Nnongo atibakerebuya na kuapeya baabudu tondwa ya kumaunde, mama yaiandikilwe mu'itabu sa manabii, "Je Mwanitolea nenga sadaka ya banyama mwamuachinja mulijangwa kwa muda wa miaka arobaini, nyumba ya Israeli? **43** Muliyeketya lihema lya kutania lya Moleki na tondwa ya nnongo refani, na picha muichengite na kuwaabudu bembe: na nalowa kuapeleka kutalu muno ya Babeli.' **44** Tate bitu babile na hema ya kwembana ya ushuhuda mulijangwa, kati Nnongo yaabaamuru paalongela na Musa, panga aichenga kwa mfano wa wolo uubweni. **45** Ayee ni hema ambalo tate bitu, kwa muda wabe, watiletwa katika nchi na Joshua. Ayee ipangika muda pajingii kumiliki taifa ambalo Nnongo atibafukuza kabla ya uwepo wa tate bitu. Ayee ibile nyoo mpaka masoba ga Daudi. **46** Ywabile apatike kibali muminyo ga Nnongo,'na kaloba kutafuta makao kwa Nnongo wa Yakobo. **47** Lakini Selemani atimchengea nyumba ya Nnongo. **48** Hata nyoo ywabile kunani mu'nyumba ichengwile kwa maboko; ayee ni kati nabii abayite, **49** Kumaunde ni iteo chango cha enzi, na dunia ni sehemu ya beka magolo gango. Nyumba ya aina gani yamuichengite? abaya Ngwana: au ni wapi sehemu yango ya kupomoli? **50** Maboko gango kwaa gapangite ayee ilebe yote?' **51** Mwenga mwa bandu mubile na ingo ngumu mwatahiriwa kwaa mioyo na makutu, kila mara mwampinga Roho Mtakatifu,' mwapanga kati tate bitu bapangite. **52** Ni nabii gani katika manabii ambaye tate tate binu bamtesa kwaa? Baabulaga manabii gote batitokea kabla ya ujio wa Yumo mwenye Haki,'nambeambe mubile asaliti na bauaji bake kae, **53** Mwenga mwa bandu mupokya saliya yelo yatiagizwa na malaika lakini muikamwa kwaa." **54** Boka po ajumbe ba baraza payowine makowe aga, batichomwa mu'mioyo yabe, kabamsagia meno Stephano. **55** Lakini ywembe, abile atwelilwe Roho Mtakatifu, alolekeya kumaunde kwa makini na aubweni utukufu wa Nnongo,'na amweni Yesu ayemi luboko lwa kummalyo lwa Nnongo. **56** Stephano kabaya, "Linga nibweni kumaunde zatiyongoliwa, na Mwana wa Adamu ayemi luboka lwa kummaliyo lwa Nnongo." **57** Lakini ajumbe ba libaraza bakombwa ndoti kwa sauti lya kunani, wakaziba makutu yabe, kabantila pamope, **58** kabantupa panja ya mji na kunkombwa maliwe: na mashahidi baula ngobo yabe ya panja na kuibeka pae papipi na magolo ga kijana akemelwa Sauli. **59** Pabankombwile maliwe Stephano, ayendelea kunkema Ngwana nobaya, "Ngwana Yesu, pokya roho yango," **60** Kapiga magoti na kukema kwa lilobe likolo, "Ngwana, ubasamehe sambi yee," Paalongela nyoo, akakata roho.

8 Sauli abile mu'makubaliano ya kiwo chake, lisoba lee nga atumbwile kuwatesa kinyume cha likanisa lyalibile Yerusalemu; na baaminio bote batawanyika katika majigambo ga Yudea na Samaria, ila mitume. **2** Bandu bacha'Nnongo balimsika Stephano na kupanga maombolezo makolo nnani yake. **3** Lakini Sauli atilidhuru muno likanisa. Ayenda mu'nyumba kwa nyumba na kubaburuza panja anwawa na analome, na kuwabeka muligereza. **4** Baaminio ambao babile batitawanyika bado balihubili neno. **5** Filipo atiuluka katika mji wa Samaria na kuntangaza Kristo kolyo. **6** Baada ya bandu kugayowa na kubona ishara azipangite Filipo; babekite umakini nnani yake chalo chaakibaya. **7** Boka po bandu banyansima bayowine, nchela achafu bakibatoka bandu huku wakilela kwa lilobe likolo, na benge batipooza na iwete baponile. **8** Na pabile na puraha ngolo katika mji. **9** Lakini pabile na mundu yumo katika mji wolo lina lyake Simon, ambaye akipanga bwabe, ambao atiutumya kubashangaza bandu ba litaifa lya Samaria, muda abaya kuwa ywembe ni mundu wa muhimu. **10** Basamalia bote tangu nchunu hata mkolo kamsikiliza; babaya;"mundu yolo ni yelo ngupu ya Nnongo ambaye ni kolo." **11** Bamsikiliza, kwa maana atibashangaza muda mrefu kwa bwabe wake. **12** Lakini muda pabaaminiya kuwa Filipo ahubiri nnani ya ufalme wa Nnongo na nnani ya lina lya Yesu Kristo, batiabatiza, analome kwa alwawa. **13** Na Simoni mwene aaminiya, baada ya kubatizwa, aliendelea kuwa na Filipo; abweni ishara na miujiza yaibile ikipangika, atishangala. **14** Mundu mitume ba Yerusalemu bayowine kuwa Samaria yapokya neno lya Nnongo, baatuma Petro na Yohana. **15** Muda babile bauluka kabalobya; panga wamokee Roho Mtakatifu. **16** Mpaka muda woo, Roho Mtakatifu abile amshukia kwaa hata yumo wabe; babile batibatizwa kwa lina lya Ngwana Yesu. **17** Petro na Yohana baabekeya maboko, na bembe bampokya Roho Mtakatifu **18** Muda Simoni abweni Roho Mtakatifu atitolewa pitya kuwekewa maboko na mitume; apala kuwapeya mbanje, **19** Kabaya, "Munipei ayee ngupu, ili kila ywanimbekya maboko apokee Roho Mtakatifu." **20** Lakini Petro ammakiye; mbanje yako pamope na wenga ipotee kutalu, kwa sababu utangite kuwa karama ya Nnongo yapatikana kwa mbanje. **21** Ubile kwaa na sehemu katika likowe lee, kwa sababu mwoyo wako ni mnyoofu kwaa nnongi ya Nnongo. **22** Nga nyo bai tubu maovu

yako na kunloba Nnongo labda walowa samehewa fikra ya mwoyo wako. **23** Kwa maana nibona ubile katika sumu ya uchungu na kifungo cha sambi." **24** Simoni kanyangwa na kubaya, Munlobe Ngwana kwa ajili yango, kwa mana makowe gote yamuyabaya yaweza pangika kwango. **25** Muda Petro na Yohana babile batishuhudia na kuhubiri neno lya Ngwana, batikerebuka Yerusalemu kwa ndela yoo; batihubiri injili katika vijiji vyanyansima vya Basamaria. **26** Bai malaika ba Ngwana kalongela na Filipo no baya, "Angza na uyende kusini katika ndela ya'iyenda pae ya Yerusalemu kuelekea Gaza." (Ndela yee ibile katika lijangwa). **27** Kaangaza na yenda. Linga, pabile na mundu wa Ethiopia, towashi abile na mamlaka kolo pae ya kandase; malkia ba Ethiopia. Ywatibekwa nnani ya hazina yake yote, ni ywembe abile ayenda Yerusalemu kuabudu. **28** Abile akerebuka atami mu'gari yake kasoma chuo cha nabii Isaya. **29** Roho kalongela na Filipo, "Sogea papipi na gari lee ukengamane nalo. **30** "Nga nyo Filipo kayenda mbio, atimsika kasoma katika chuo cha nabii Isaya, kabaya, Je utangite cha ukisomile?" **31** Muethiopia kabaya, "Naweza kinamani bila ongozwa na mundu?" Kamsihi Filipo apande garini na atami pamope ni ywembe. **32** Nambeambe lifungu lya maandiko lyalibile atilisoma Muethiopia ni lee; Ationgozwa kati ngondolo kuyenda machinjioni chinjwa; na mana ngondolo atinyamaza kimya, afungua kwaa nkano wake: **33** Kwa huzunikiya kwake hukumu yake itiondolewa: Nyai ywaeleza kizazi chake? maisha yake yationdolewa katika nchi." **34** Ayoo towashi kannaluya Filipo, no baya, "Nakuloba, ni nabii yupi ambaye ilongelwa habari yake, ni kuhusu ywembe, au za mundu ywenge"? **35** Filipo atumbwi kulongela, atumbwile kwa liandiko lee la Isaya kumhubiria habari ya Yesu. **36** Babile mundela, baika pabile na mase,'towashi kabaya, "Linga, pabile na mase pano namani chakengama nibatizwe kwaa?" **37** maneno aga, "Nga nyo Muethopia kanyangwa "naaminiya panga Yesu Kristo ni Mwana wa Nnongo," gabile kwaa mu'maandiko ga kale) nga Muethiopia kaamuru gari lisimame. **38** Batiyenda nkati ya maji, pamope Filipo na towashi, Filipo kambatiza. **39** Muda babokite mu'mase, Roho wa Ngwana yatimpeleka Filipo kutalu; towashi amweni kwaa, kayenda mu'ndela yake kashangilia. **40** Lakini Filipo katokea Azoto. Apeta katika nkoa wolo kuhubiri injili katika miji yote mpaka paaikite Kaisaria.

9 Lakini Sauli, kayendelea longela vitishi hata kwa kiwo cha banapunzi ba Ngwana, atiyenda kwa kuhani nkolo **2** na kunnaba barua kwa ajili ya Masinagogi kolyo Dameski, ili panga mana ampatike mundu ywabile katika ndela yelo, awe nnalome au nnwawa, abatabe na kubaleta Yerusalem. **3** Paabile katika safari, ipangite kuwa paakaribie Dameski, gafla utimwangazia kotekote bweya boka kumaunde,' **4** ni ywembe atomboka pae na ayowine lilobe lambakiye, "Sauli, Sauli, mbona wanitesa nenga?" **5** Sauli kayangwa, Wenga wa nyai Ngwana? Ngwana kabaya, "Nenga ni Yesu waniudhi. **6** Lakini inuka, jingya mjini, wenga walowa bakilwa ya upalikwa kuyapanga. **7** Balo bandu batisafiiri pamope na Sauli batami kimya, kabayowa lilobe ila bamweni kwaa mundu. **8** Sauli atiinuka katika nnema na paayongoli minyo gake, aweza kwaa bona kilebe, kabankamwa luboko bannetike Dameski. **9** Kwa masoba atatu abweni kwaa, alya kwaa wala anywa kwaa. **10** Abile mwanapunzi Dameski lina lyake Anania, Ngwana alongela nae katika maono, "Anania." No baya, "Linga, nibile pano, Ngwana. **11** "Ngwana kammakiya, Inuka uyende zako katika mtaa waukemelwa Nyofu, na katika nyumba ya Yuda na ukannaluye mundu boka Tarso ywakemelwa Sauli; mana angali aloba: **12** Na amweni katika maono mundu lina lyake Anania kajingya na kumbekya maboko nnani yake ila panga aweze kubona. **13** Lakini Anania kanyangwa, "Ngwana, niyowine habari za mundu yoo kwa bandu banyansima, kwa kiasi gani abatendea mabaya batakatifu na kolyo Yerusalemu; **14** Pano abile na mamlaka boka kwa kuhani nkolo kuntaba kila yumo ywalikema lina lyako. **15** Lakini Ngwana kammakiya, "Uyende, mana ywembe ni chombo kiteule sango, alitole lina lyango nnongi ya Mataifa na apwalume na bana ba Israeli. **16** Maana nalowa kuwabonekeya yabile ganyansima yaapalikwa kuteswa kwa ajili ya lina lyango." **17** Anania kayenda, ajingii mu'nyumba; Kambekeya maboko kabaya, ndugu Sauli, Ngwana Yesu, ywakutokya katika ndela paubile waisa, anitumile upate kubona kae na utolilwe na Roho Mtakatifu. **18** Gafla vyatomboka ilebe kati magamba, apatike kubona, ayemi, akabatizwa; kalyaa chakulya na kupata ngupu, **19** Atami pamope na banapunzi bake kolyo Dameski kwa masoba ganyansima. **20** Muda wowolo kantangaza Yesu katika masinagogi, kabaya panga ywembe ni Ngwana wa Nnongo. **21** Na bote bayowine batishangala no baya, "Abile mundu yolo kwaa ywaatibaharibu bote balikemile lina lee kolyo Yerusalemu? Na pano kaisa kwa kusudi lya kuwafunga na kuwapeleka kwa makuhani," **22** Lakini Sauli atiwezeshwa hubiri na kubapanga Bayahudi batami Dameski basanganyikilwe na kuthibitisha ya kuwa ayoo nga Kristo. **23** Baada ya masoba

ganansima, Bayahudi bapanga shauri pamope ili wamulage. **24** Lakini mpango wabe utiyowanika na Sauli. Kabamvizia pannango mutwekati na kilo bapate kumulaga. **25** Lakini banapunzi bake kabantola kilo na kunshusha pitya ukutani, kabanneta pae mu'kitondo. **26** Na sauli paaikite Yerusalemu, atijaribu kujiunga na banapunzi lakini babile bakimwogopa, basadiki kwaa kuwa ywembe ni mwanapunzi. **27** Lakini Barnaba kantola na kumpeleka kwa mitume, na aabakiye jinsi Sauli yaamweni Ngwana mu'ndela na Ngwana yaa alongela nakwe, na jinsi Sauli atihubiri kwa ujasiri kwa lina lya Yesu kolyo Dameski. **28** Atikwembana nabembe kabajingya na boka Yerusalemu, abaya kwa ujasiri kwa lina lya Ngwana Yesu. **29** Kabalongela na Ayahudi wa Kiyunani lakini batijaribu mara kwa mara kumulaga. **30** Muda palitangite likowe lee, kabantola mpaka Kaisaria, na batimpeleka ayende Tarso. **31** Bai likanisa lyote katika Uyahudi, Galilaya na Samaria, libile na amani, lichengwite, na tyanga katika hofu ya Ngwana na faraja ya Roho Mtakatifu, likanisa latikuwa na yongekeya idadi ya bandu. **32** Boka po itokii Petro paabile kazunguka zunguka pande zote za mkoa, akabateremkia baumini batama katika mji wa Lida. **33** Amweni kolyo mundu yumo lina lyake Ainea, mundu yolo abile pakindanda myaka nane; mana abile atipooza. **34** Petro kammakiya, “Ainea, Yesu Kristo akuponye; amka ni uyitandikiye kindanda sako.” mara atiamka. **35** Na bandu bote batami Lida na Sharoni pabamweni mundu yolo, batimkerebukya Ngwana. **36** Pabile na mwanapunzi Yafa akemelwa Tabitha, ambalo mana yake “Dorcas” Ayoo nnwawa atwelilwe kazi inoite na matendo ga rehema aipangite kwa maskini. **37** Yatipangika katika masoba ago abile ntamwe na awile, pabamsafisha, no kumpandisha chumba cha kunani na kumgonjekea. **38** Kwa namna Lida abile papipi na Yafa, banapunzi bayowine panga Petro abile kolyo, batibatuma bandu abele kwake, kabamsihi, “Uise kwitu bila kuchelewa.” **39** Petro atiamka na kaboka pamope nabembe. Paaikite, bannetike katika chumba cha kunani. Na ajane bote bayemi papipi niywembe niywembe kabalela, bakinlolekeya koti na ngobo ambazo Dorcas atibashonea muda abile pamope nabo. **40** Petro kabatoa bote panja ya nyumba, kapiga magoti na kuloba, boka po, atiukerebukya yega, “Tabitha, amka.” Ayongoli minyo gake na paamweni Petro atami pae. **41** Boka po ampeya luboko lwake na kumwinua, na paabakema baamini na bajane, atibakabidhi kwabe abile nkoto. **42** Likowe lee liyowanike Yafa yote, na bandu banyansima bamwaminiya Ngwana. **43** Ipangite Petro atama masoba ganyansima Yafa pamope na mundu ywakemelwa Simoni, ywatengeneza ngozi.

10 Pabile na mundu pulani katika mji wa Kaisaria, lina lyake akemelwa Kornelio, abile nkolo wa kikosi sa Baitalia. **2** Abile ancha Nnongo na atimwabudu Nnongo na nyumba yake yoti; atitoa mbanje yanansima kwa Ayahudi na aloba kwa Nnongo masoba gote. **3** Muda wa saa tisa ya mutwekati, abweni maono malaika wa Nnongo kambakiya, “Kornelio! **4** Kornelio kamlolekeya malaika na abile na hofu ngolo muno kabaya “Ayee nga namani nkolo?” Malaika kammakiya Maombi ni sadaka yako kwa maskini zimepanda nnani kati kumbukumbu mu'uwepo wa Nnongo.” **5** Nambeambe ubatume bandu yendya mji wa Yafa kunneta mundu yumo ywakemelwa Simoni ywabile ukemelwa Petro. **6** Atama na nchenga ngozi ywakemelwa Simoni ambaye nyumba yake ibile kando ya bahari.” **7** Baada ya malaika ywabaya ni ywembe kuboka, Kornelio abakema batumishi ba mu'nyumba yaker abele, na askari ywatimwabudu Nnongo kati ya askari babile bamtumikya. **8** Kornelio kaabakiya gote yapangike na kabatuma Yafa. **9** Lisoba lya nyaibele saa sita babile mundela na babile papipi na mji, Petro kapanda nnani mu'dari loba. **10** Na abile na njala na apala kilebe cha kulya, lakini muda bandu bateleka chakulya, kabonekeya maono, **11** Abweni anga liyongoliwe na chombo chatiuluka na kilebe fulani kati ngobo kolo yatiuluka pae pa'nnema katika kona zote ncheche. **12** Nkati yake pabile na aina yoti ya anyama babile na magolo ncheche na batambaa nnani ya nnema, na iyuni ba angani. **13** Lilobe lyabaya kwake, “amka, Petro chinja na ulyee.” **14** Lakini Petro kabaya “nga nyoo kwaa, Ngwana kwa sababu nalowa lyaa kwaa kilebe chochte kinajisi na kichapu. **15** Lakini lilobe lyaisa kwake kae kwa mara yana ibele “Chaakitakasa Nnongo kana ukikeme najisi wala kichafu.” **16** Ayee ipangika mara tatu, na chelo chombo chatitolwa kae angani. **17** Palyo petro abile katika hali ya changanyikiwa nnani ya ago maono yatimaanisha namani, Linga bandu batumilwe na Kornelio bayemi nnongi ya **18** nnango, kannaluya ndela ya kuyenda mu'nyumba. Bakema na kunnaluya mana Simoni ywakemelwa Petro atama palo. **19** Muda woo Petro abile awasa nnani ya ago maono, Roho kabaya na ywembe, “Linga bandu atatu bakupala. **20** Amka na uuluke pae na uyende nakwe. Uyogope kwaa yenda nabembe, kwa mana niatumile.” **21** Petro atiuluka pae kwao na baya “Nenga nga yolo mwamumpala. kwa mwanja namani muisile?” **22** Babaya, “Akida yumo lina lyake Kornelio,

mundu wa haki na hupenda kumwabudu Nnongo, na bandu ubaya vema katika litaifa lyote lya Ayahudi, abakilwe na malaika ba Nnongo kututuma twenga ili kuyenda mu'nyumba yake, ili ayowe ujumbe boka kwako." **23** Petro kabakaribisha jingya mu'nyumba na tama pamope nakwe. Bwamba ya lisoba lyanaibele atiyumuka kayenda pamope nakwe, na alongo achache boka Yafa batikengamana naywembe. **24** Baikite Kaisalia lisoba lyanaibele. Na Kornelio abile atibalenda abakema pamope alongo bake na mbwiga bake ba karibu. **25** Petro pajingii mu'nyumba, Kornelio atikumlaki na kuinama mpaka pae mu'magolo gake kwa kumweshimu. **26** Lakini Petro kamwinua no baya "Yema; nenga namwene na mundu kae." **27** Palyo Petro atilongela naywembe, atiyenda mu'nyumba kaakuta bandu batikusanyika pamope. **28** Kaamakiya, "Mwenga mwabene mutangite panga ibile kwaa saliya ya kiyahudi shirikiana na tembeleana na mundu ywabile kwaa wa taifa lee. Lakini Nnongo kanibonekeya nenga kuwa nipalika kwaa kumwita mundu yeyote najisi au mchafu. **29** Nga nyoo niisile bila kubisha, panitumilwe kwa ajili yelo. Kwa eyo naanaluya kwa mwanja namani mwatumilwe kwa ajili yango?" **30** Kornelio kabaya, "Masoba nchecheganchogo bka leno, muda kati wolo nibile naloba muda wa saa tisa mutwekati mu'nyumba yango: Nibweni nnongi yango mundu ayemi abile na ngobo nyuepe, **31** Kanibakiya "Kornelio maombi gako gatiyowanika na Nnongo, na sadaka zako kwa maskini zibile kati ukumbusho nnongi ya Nnongo. **32** Kwa eyo batume bandu Yafa na bankeme mundu yumo ywakemelwa Simoni aise kwako, ambaye ukemwa Petro, ambaye atama kwa ywachenga ngozi yumo ywakemelwa Simon ambae nyumba yake ibile pembeni ya libahari. **33** Zingatia mtari wolo, "Ni ywembe paaisa alowa baya nimwenga" ubile kwaa mu'maandiko ga kale. **34** Petro ayongoli nkano wake no baya, "Kweli, naaminiya kuwa Nnongo aweza kwaa kuwa na upendeleo. **35** Badala yake, kila taifa mundu yeyote ywamwabudia na kupanga matendo ga haki anakubalika kwake. **36** Uutangite ujumbe ulioutoa kwa bandu ba Israeli. abile akitangaza habari njema ya amani pitya Yesu Kristo ywabile ni Ngwana wa bote. **37** mwenga mwabene mutangite tukio lyalipangite, ambalo lipangite Yudea yote na litumbwile Galilaya, baada ya ubatizo ambao Yohana atiutangaza. **38** likowe lyalibile linamuhusu Yesu Kristo jinsi Nnongo atimtia mauta kwa Roho Mtakatifu na kwa nguvu. Apangite mema na kuponya bote bateswile na ibilisi, kwa mana Nnongo abile pamope naywembe. **39** Twenga ni mashaidi ba makowe yote yaapangite katika nchi ya Uyahudi na katika Yerusalemu-ayoo ni Yesu ywamulaga na kuntundika mu'nkongo. **40** Ayoo mundu Nnongo atikumfufua lisoba lya tatu na kumpeya kuyowanika. **41** Kwa bandu bote kwaa, lakini twenga twabene, twalya naywembe na nywaa niywembe baada ya kufufuka boka mu kiwo. **42** Atituagiza kuhubiri kwa bandu na kushuhudia kuwa ayoo nga Nnongo ywamchawile kuwa mwamuzi wa babile akoto na babile mu'kiwo. **43** Katika ywembe manabii bote bashuhudie, ili panga kila ywaaminiye katika ywembe alowa pokya msamaha wa sambi pitya lina lyake. **44** Palyo Petro kayendelya longela nyoo, Roho Mtakatifu kaatweliya bote babile bauyowine ujumbe wake. **45** Bandu balo bahusika na likundi lya baaminiya babile atahiriwa-balo bote baisile na Petro-batishangala, kwa sababu ya karama ya Roho Mtakatifu ywatimwagwa kwa mataifa. **46** Kwa kuwa bayowine aba bamataifa balongela kwa lugha yenge na kumwabudu Nnongo. Petro kayangwa, **47** "Abile mundu yoyote ywaweza kuzuia maji ili bandu babatizwe kwaa. Bandu aba batimpokya Roho Mtakatifu kati twenga?" **48** Nga kabaamuru babatize kwa lina lya Yesu Kristo. Baadaye banobite atame nabo kwa masoba kadhaa.

11 Mitume na alongo balo babile kolyo Yudea bayowine kuwa bataifa batilipokya neno lya Nnongo. **2** Petro paisile kolyo Yerusalemu, lelo likundi lya bandu batitairiwa batumbwi kumkosoa, Kababaya, **3** "Utikengamana na bandu batairiwa kwaa na kulya nabo!" **4** Lakini Petro atumbwi kulielezea likowe kwa kina; kabaya, **5** "Nibile naloba katika mji wa Yafa, na kubona maono ya chombo chauluka pae kati ngobo kolo yatiuluka boka kumaunde katika pembe zake zote ncheche. Chatiuluka kwango. **6** Natikilola na kukiwasa nnani yake. Nabweni anyama babile na magolo ncheche batami katika nchi, na anyama ba kumwitu na anyama batambaabo na iyuni ba angani. **7** Boka po niyowine lilobe lyabaya nanenga, "Amka, Petro, chinja na ulye!" **8** Nibayite, "Nyoo kwaa, Ngwana, nkanwa wango ujingya kwaa kilebe chochote kibile kwaa kitakatifu au kichafu" **9** Lakini lilobe lyayangwa kae boka kumaunde, chelo Nnongo chaakitangaza kuwa ni safi, kana ukikeme najisi. **10** Ayee yaboka mara tatu, na kila kilebe chatolwa kumaunde kae. **11** Linga, muda woo bandu atatu babile bayemi nnongi ya nyumba yelo mwatubile; batumwile boka Kaisaria kuisa kwango. **12** Roho anibakiye kuyenda nabembe, na kana nitofautiane nabo, Aba analome sita bayenda pamope na nenga na tuyende mu'nyumba ya mundu yumo. **13** Ywatubakiye nyoo paamweni malaika ayemi mu'nyumba yake

kabaya, “Nitume Yafa kunneta Simoni ambaye lina lyake lyenge ni Petro, **14** Alowa baya ujumbe kwako katika wolo alowa lopolelwa na nyumba yako yote.” **15** Panitumbwile longela nabembe, Roho Mtakatifu kaisa nnani yabe kati yaatiisa kwitu mwanzo. **16** Nakombokya maneno ga Ngwana, yaayabaite, “Yohana atibatiza kwa mase; lakini mwalowa batizwa katika Roho Mtakatifu. **17** Mana Nnongo atupea zawadi kati ya atupei twenga patuaminiya katika Ngwana Yesu Kristo, nenga na nyai, panga naweza kumpinga Nnongo? **18** Pabayowine makowe aga, barudisha kwaa, ila batimsifu Nnongo no baya, “Nnongo atiitoa toba kwa ajili ya mataifa kae” **19** Bai baamini ambao mateso gatumbwile mu'kiwo cha Stephano batitawanyika boka Yerusalemu-baaminia aba batiyenda mbale, hadi ku'mpaka ba Foinike, Kipro na Antiokia. Baabakiya ujumbe kuhusu Yesu kichake ka bayahudi na ywenge kwaa yoyote. **20** Lakini baadhi yabe ni bandu boka Kipro na Krene, baisile Antiokia no baya na ayunani na kumhubiri Ngwana Yesu. **21** Na luboko lwa Ngwana libile pamope nabembe, na bandu banyansima baaminiya na kumkerebukya Ngwana. **22** Habari yabe ziikite mu'makutu ga likanisa lya Yerusalemu: na kabantuma Barnaba ayende mpaka Antiokia. **23** Paaisile na bona karama ya Nnongo atipuraika; abatia mwoyo bote kubaki na Ngwana katika mioyo yabe. **24** Kwa mana abile mundu mwema na atwelile Roho Mtakatifu na imani ya bandu banyansima batoyongekeya katika Ngwana. **25** Baadae Barnaba atiyenda Tarso kumbonekeya Sauli. **26** Paampatike, kanneta Antiokia. ipalike kwa mwaka mzima kabakusanyika pamope na likanisa na kubafundisha bandu banyansima. Na banafunzi bakemelwa bakristo kwa mara ya kwanza kolyo Antiokia. **27** Na atika masoba aga manabii batiuluka boka Yerusalemu mpaka Antiokia. **28** Yumo wabe ni Agabo lyalibile lina lyake, ayemi atiashiriwa na Roho panga njala ngolo yalowa tokea mu'ulimwengu wote. Ayee ipangike wakati wa masoba ga Klaudio. **29** Kwa eyo, banafunzi, kila yumo abile atifanikiwa, baliamua kupeleka misaada kwa ndugu babile Uyahudi. **30** Bapangite nyoo; Baituma pesa kwa luboko lwa Barnaba na Sauli.

12 Wakati huo mpwalume Herode kanyosha luboko lwake kwa baadhi ya balo baboka mu'likusanyiko ili kubatesa. **2** Kamulaga Yakobo nongo wake Yohana kwa upanga. **3** Baada ya kubona kuwa yawapendeza Ayahudi, kamkamwa na Petro kae. Ayee ibile muda wa mikate ibile kwaa na chachu. **4** Paamkamwile, kambeka muligereza na kubeka vikosi ncheche vya askari ili kumlinda, abile akitarajia kumpeleka kwa bandu baada ya Pasaka. **5** Petro abekwa mu'ligereza, lakini maombi kapangwa kwa bidii na kusanyiko kwa ajili yake kwa Nnongo. **6** Lisoba kabla Herode kuyenda kumtoa, Kilo yee Petro abile agonjike katikati ya maaskari abele, abile atabilwe na nyororo yanaibele, na balinzi nnongi ya nnango babile bakililinda ligereza. **7** Linga, malaika wa Ngwana gafla atimtokya na bweya uting'ara mu'ligereza. Kankombwa Petro mu ubau na kumwamsha kabaya, “Amka haraka,” Nga nyororo yabile atabilwe nayo itomboka boka mu'maboko gake. **8** Malaika kambakiya, “Uwale ngobo zako na uwale ilatu yako.” Petro kapanga nyoo. Malaika kambakiya, “Uwale ngobo yako ni unikengame.” **9** Petro kankengama Malaika na katoka panja. Aaminiya kwaaa chakipangilwe na malaika mana ni cha kweli. Atangite panga abona maono. **10** Baada ya pitya mu'lindo lya kwanza na lya ibele, baikite pa'nnango nkolo wa chuma wa jingya mjini, lyatifunguka lyene kwa ajili yabe. Babokite panja na kuuluka mu'mitaa, mara Malaika annekite. **11** Petro paajitangite, kabaya, “Nambeambe naaminiya kuwa Ngwana amtumile Malaika bake ili kuntoa katika maboko ga Herode, na kwa matarajio ga bandu bote na Uyahudi,” **12** Baada ya kugatanga aga, kaisa mu'nyumba ya Mariamu mao bake Yohana ambaye ni Marko, Bakristo banyansima batikwembana nakunloba Nnongo. **13** Paatibisha pa'nnango wa kizuizi, mtumishi yumo nwawa ywakemelwa Roda atiisa na kufungua. **14** Paatangite kuwa ni lilobe lya Petro, kwa puraha kashindwa kufungua nnango; badala yake atibutuka mu'chumba; kubajulisha kuwa Petro ayemi nnongi ya Nnango. **15** Nga nyo, kababaya kwake, “Wenga wa mwendawazimu” lakini atikazia kuwa kweli ni ywembe. Babaya “Ayoo ni malaika bake.” **16** Lakini Petro kayendelea kombwa odi, kabamfungua nnango, bamweni na kushangala muno. Petro kaanyamazisha kwa maboko kimya kimya na kuwabakiya namna Ngwana atimtoa boka mu'ligereza. kabaya, **17** “Mubajulishe makowe aga Yakobo na alongo bake.”Boka po atiboka no yenda sehemu yenge. **18** Paiikite mutwekati, pabile na huzuni ngolo kati ya askari, husiana na chakipangite kwa Petro. **19** baada ya Herode kumpala na amweni kwaa kaanaluya balinzi na atiamuru baabulage. Kayenda na kuboka Uyahudi mpaka Kaisaria na tama kolyo. **20** Herode abile na hasira nnani ya bandu ba Tiro na Sidoni. Bayenda pamope kwake. Babile na urafiki na Blasto msaidizi ba Mpwalume, ili abasaidie. Boka po batiloba amani, kwa mana nchi yabe ipokile chakulya boka mu'nchi ya mpwalume. **21**

Lisoba lyalikusudiwa Herode abile kawala ngobo ya kipwalume na tama mu'iteo chake cha kipwalume, na kabahutubia. **22** Bandu bakombwa ndoti, “Ayee nga lilobe lya nnongo wala lya mundu kwaa!” **23** Mara ghafla Malaika ankombwile, kwa mana ampeya kwaa Nnongo utukufu; kaminya ndumbo na awile. **24** Lakini neno lya Nnongo likakua na lyatisambaa. **25** Baada ya Barnaba na Sauli kamilisha huduma yabe babokite kolyo na kerebukya Yerusalemu, kabantola na Yohana ambaye lina lyake lyaubeleki ni Marko.

13 Nambeambe katika likanisa lya Antiokia, pabile na baadhi ya manabii na baalimu. Babile Barnaba, Simeoni(ywakemwa Nigeri). Lukio ba Kirene, Manaeni (nongowe abile wa myai kwaa Herode kiongozi wa mkoa), na Sauli. **2** Pababile bakimwabudu Ngwana na kufunga, Roho Mtakatifu kabaya, “Munitengee pembeni Barnaba na Sauli, baipange kazi yaanibakemule kuipanga.” **3** Baada ya likanisa kufunga, kuloba na kubeka maboko gabe nnani ya bandu aba, batibaleka bayende. **4** Kwa eyo Barnaba na Sauli batimweshimu Roho Mtakatifu na batiuluka kuelekea Seleukia; boka kolyo balisafiri mu'bahari kuyenda kisiwa cha Kipro. **5** Pababile katika mji ba Salami, batilitangaza neno lya Nnongo mu'masinagogi ga Ayahudi. Babile pamope ni Yohana Marko kati msaidizi wabe. **6** Pabayenda mu'kisiwa chote mpaka Pafo, bakwembine na mundu fulani mwaabe, Myahudi nabii wa ubocho, ambaye lina lyake lyabile Bar Yesu. **7** Mwaabe yolo atishirikiana na Liwali Sergio Paulus, ywabile mundu ywaabile na malango. Mundu yolo atibaarika Barnaba na Sauli, kwa mana atipala kuliyowa neno lya Nnongo. **8** Lakini Elima “yolo mwaabe” (alee nga lina lyake lyatitafsiriwa) atibapinga; ajaribie kumgeuza yolo liwali aboke mu'imani. **9** Lakini Sauli ywakemwa Paulo, abile atijazwa na Roho Mtakatifu, kamtumbulya minyo **10** no baya “Wenga wa mwana wa ibilisi, utwelilwe na aina zote za udanganyifu na udhaifu. Wenga ni adui wa kila aina ya haki. Ukoma kwaa kuzigeuza ndela za Ngwana, zazinyoka, je walowa weza? **11** Nambeambe linga, luboko lwa Ngwana libile nnani yako, na upangika ipofu. Walowa libonekeya kwaa liumu kwa muda”mara yimo ukungu na libendo lyatomboka nnani ya Elimas; atumbwi zunguka palyo aaloba bandu bamwongoze kwa kunkamwa luboko. **12** Baada ya liwali kubona chakipangike, aaminiya, kwa mana atishangala kwa mapundisho kuhusu Ngwana. **13** Nambeambe Paulo na mbwiga bake batisafiri mu'mase boka Pafo na baikite Perge katika Pamfilia. Lakini Yohana abalekite na kukerebuka Yerusalemu. **14** Paulo ni mbwiga wake batisafiri na baikite Antiokia ya Pisidia. Kolyo batiyenda mu'lisinagogi lisoba lya Sabato na tama pae. **15** Baada ya kuisoma saliya ya manabii, viongozi ba lisinagogi batumite ujumbe kababaya, “Alongo, mana mubile na ujumbe wa kutia mwoyo bandu pano, muubaye” **16** Kwa eyo Paulo kayema na kubapungia luboko; kabaya, “Analome ba Israeli na mwenga mwamuheshimia Nnongo, sikilizeni. **17** Nnongo wa aba bandu ba Israeli awachawi tate bitu na kuwapanga bandu banyansima batami katika nchi Misri, na kwa luboko lwake kuinuliwa na kubakengama panja yake. **18** Kwa miaka arobaini atibavumilia mu'lijangwa. **19** Baada ya kugaharibia mataifa saba katika nchi ya Kaanani, abapeya bandu bitu nchi yabe kwa urithi. **20** Matendo aga gote gapangike zaidi ya miaka mia ncheche na hamsini. Baada ya ilebe yelo yote, Nnongo abapeile baamuzi mpaka Samweli nabii. **21** Baada ya aga, bandu batinloba mpwalume, nga nyoo Nnongo abapea Sauli mwana wa Kishi, mundu wa likabila lya Benjamini, kuwa mpwalume kwa miaka arobaini. **22** Boka po baada ya Nnongo kumwondoa mpwalume, atimwinua Daudi kuwa mplwalume wabe. Ibile ni kuhusu Daudi panga Nnongo kabaya, “Nimpatike Daudi mwana wa Yese kiwa mundu ywaapendezwaye na mwoyo wango; ambaye alowa panga kila kilebe chanikipendile.' **23** Boka mu'ukoo ba mundu yolo Nnongo atiileteya Israeli mkochopoli, Yesu, kati yaatiahidi kupanga. **24** Alee litumbwile pangika, kabla ya Yesu kuisa, Yohana kwanza atitangaza ubatizo wa toba kwa bandu bote ba Israeli. **25** Ni ywembe Yohana paabile atimaliza kazi yake, abayite,'Mwawaza nenga na nyai? nenga na yolo kwaa. Lakini muisikilize, yolo ywaisa kunchogo yango, nastahili kwaa hata legeza ilatu ya magolo gake.' **26** Alongo, bana ba ukolo ba Abrahamu, na balo ambao kati yinu mwamwabudu Nnongo, ni kwa ajili yitu panga ujumbe woo wa ukombozi utumilwe. **27** Kwa balo batama Yerusalemu, ba batawala babe, bantangite kwa kwa uhalisia, na wala bautangite kwaa ujumbe ba manabii abao husomwa kila Sabato; kwa eyo batiutimiza ujumbe wa manabii kwa kumhukumu kiwo Yesu. **28** Japokuwa bapatike kwaa sababu inoite kwa kiwo nkati yake, batinloba Pilato amulage. **29** Payomwile makowe gote yaandikilwe kuhusu ywembe, batiuuluya yega yake boka mu'nkongo na kagonja mu'likaburi. **30** Lakini Nnongo atimfufua boka kwa bandu ba kiwo. **31** Atibonekana kwa masoba ganyansima kwa balo bayenda pamope ni ywembe boka Galilaya yenda Yerusalemu. Bandu aba nambeambe nga mashaidi ba bandu. **32** Nga nyo twaletya habari njema kuhusu

ahadi yawapeilwe apindo bitu. **33** Nnongo abekite ahadi yee kwitu, bana babe, katika lee atimfufua Yesu na kukerebuka kae katika ukoto. Alee liandikilwe kae katika Zaburi ya pili;'Wenga mwana wango, leno nibile Tate bako' **34** Kuhusu ukweli ni panga atimfufua boka mu'kiwo ili panga yega yake uharibike kwaa, atilongela nyoo:'Nalowa kukupeya utakatifu na baraza halisi za Daudi' **35** Ayee nga sababu abaya katika Zaburi yenge,'Huruhusu kwaa mtakatifuwako kuubonekeya uozo." **36** Kwa mana baada ya Daudi tumikiya mapenzi ga Nnongo katika ubeleki wake, agonjike, atigonja pamope na tate bake, na aubweni uharibifu, **37** Lakini ywafufuliwe na Nnongo aubweni kwaa uharibifu. **38** Nga nyoo iyowanike kwinu, alongo, pitya mundu yolo, msamaha wa sambi watihubiriwa. **39** Kwa ywembe kila aminiye abalangilwa haki na makowe yote ambayo saliya ya Musa yawapeya kwaa. **40** Nga nyo bai mube baangalifu panga kilebe saakilongela manabii kana kiboke kwinu. **41** 'Linga, mwenga mubile na dharau, na mwamushangala na kuangamiya; kwa mana napanga kazi katika masoba yinu, Kazi ambayo mwaweza kwaa kuiamnia, hata mana mundu alowa kubaeleza." **42** Muda Paulo na Barnaba babokite, bandu baalobite balongele maneno aga lisoba lya Sabato yenge. **43** Muda mkutano wa lisinagogi pauyomwile thabiti batibakengama Paulo na Barnaba, ambao batilongela nabo na babahimiza bayendelee katika neema ya Nnongo. **44** Sabato yenge, karibu mji mzima watikwembana kulisikiliza lineno lya Nnongo. **45** Bayahudi paababweni makutano, batolilwe ni wivu na longela maneno yagapinga ilebe yatilongelwa na Paulo na kuntukana. **46** Lakini Paulo na Barnaba batilongela kwa ujasiri no baya, "Ibile muhimu panga neno lya Nnongo lilongelwa kwanza kwinu. Kwa mana mwatilisukumiya kutalu boka kwinu nakuibona kuwa mwastahili kwaa ukoto wangayomoka, mulinge twalowakerebukya Mataifa. **(aiōnios g166)** **47** Kati ambavyo Ngwana atituamuru, kabaya,'Niabekite mwenga kati bweya kwa bandu ba mataifa, panga mlete wokovu kwa pande zote za dunia." **48** Mataifa pabayowine lee, batipuraika na kulisifu neno lya Ngwana. Baingi batichauliwa kwa ukoto wangayomoka baliaminia. **(aiōnios g166)** **49** Neno lya Ngwana lilienea nchi yote. **50** Lakini Ayahudi batibasihi baliojitoa na anwawa muhimu, na viongozi wa mji. Aga yalichochea mateso dhidi ya Paulo na Barnaba na baliatupa panja ya mipaka ya mji. **51** Lakini Paulo na Barnaba batikung'uta vumbi lya magolo gabe. Boka po batiyenda katika mji wa Ikonia. **52** Na banafunzi batweliwe na furaha pamope na Roho Mtakatifu.

14 Ipalikwa katika Ikonia panga Paulo na Barnaba bajingii mpamo katika lisinagogi lya Ayahudi balongela namna ambayo likundi likolo lya bandu Ayahudi na Bayunani. **2** Lakini Ayahudi baheshima kwaa balibachochea akili bamataifa na kuwapanga kuwa dhidi ya alongo. **3** Kwa eyo batama kolyo kwa muda mrefu, balongela kwa ujasiri kwa nguvu ya Ngwana, huku akitoa uthibitisho nnani ya ujumbe wa neema yake. Apangite nyoo kwa kutoa ishara na maajabu vipangwe kwa maboko ga Paulo na Barnaba. **4** Lakini eneo likolo lya mji lyatigawanyika: baadhi ya bandu babile pamope na Ayahudi, na benge babile pamope na mitume. **5** Muda bamataifa na Ayahudi bajaribia kubashawishi viongozi wabe kubatendea vibaya na kubakombwa maliwe Paulo na Barnaba. **6** batangite lee na kubutukya katika miji ya Likaonia, Listra na Derbe, na maeneo yatilizunguka eneo lee. **7** na kolyo batihubiri injili. **8** Na kolyo Listra pabile na mundu yumo ywatama, abile kwaa na ngupu mumagolo gake, kilema boka mundu lya mao bake, ywatyanga kwaa. **9** Mundu yolo amyowine Paulo paalongela. Paulo atumbwi minyo na kubona panga abile na imani ya kupona. **10** Nga nyoo abayote kwake kwa lilobe lya nnani, "Yema kwa magolo gako," Ni yolo mundu attiruka kunani na atumbwile tyanga. **11** Kipenga sa bandu pakibweni saakipangite Paulo, batiinua lilobe lao, kababaya katika lahaja ya Kilikaonio, "nongo itituulukia kwa namna ya mundu." **12** Bamkemile Barnaba "Zeu" na Paulo "Herme" kwa mana abile nkolo wa kulongela. **13** Kuhani wa Zeu, ywabile lihekalu lyake libile panja ya mji, aletike fahari lya ng'ombe na mtungo wa maua mpaka pa'nnango wa mji na kipenga sa bandu bapala kutoa sadaka. **14** Lakimi mitume, Barnaba na Paulo, payowine lee, batirarua ngobo yao na kwa haraka batiyenda panja mu'kipenga sa bandu, batilela **15** no baya, "Mwenga mwa bandu, kwa mwanja namani mugapanga makowe aga? Na twenga twaabandu kae tubile na hisia kati mwenga. Twaaletea habari njema, panga mukerebuke boka mu'ilebe yoo ifaika kwaa na kumkerebukiya Nnongo ywabile nkoto, ywaiumbile mbingu, dunia na bahari na kila kilebe kibile nkati yake. **16** Katika nyakati ya nchogo, atibaruhusu mataifa kutyanga katika ndela zao bembe. **17** akini bado, aondoa kwaa bila shahidi, katika lee apangite vizuri na kuwapeya uula boka kumaunde na nyakati za mazao, abatweloe mioyo yinu kwa chakulya na puraha" **18** Hata kwa maneno aga, Paulo na Barnaba kwa shida batikikanikia kipenga sa bandu kubatolea sadaka. **19** Lakini baadhi ya Ayahudi boka Antiokia na Ikonio baisile kubashawishi bandu.

Bamkombwile maliwe Paulo na kumburuta hadi panja ya mji, bakidhani awile. **20** Hata nyoo banafunzi babile bayemi papipi naywembe, aliamka, nabajingii mjini. Lisoba lya nyaibele, atiyenda Derbe na Barnaba. **21** Baada ya kufundisha injili katika mji wolo na kuwapanga banafunzi banyansima, batikerebukya Listra, mpaka Ikoniamu, na mpaka Antiokia. **22** Batiyendelya kuimarisha nafsi ya banafunzi na kubatia mwoyo kuyendelya katika imani, kabaya."Lazima tuyingii katika ufalme wa Nnongo kwa pitya mateso ganyansima." **23** Paabanchawile kwa ajili yao apindo ba kila likuanyiko lya baaminio, na babile batiloba na kufunga, batikuakabithi kwa Ngwana, ambae bembe batikumwaminiya. **24** Boka po baptya ku'Pisidia, pabaikite Pamfilia. **25** Muda balongela maneno katika Perga, batiuluka kuyenda Atalia. **26** Boka kolyo batipanda Antiokia ambako babile bamejitoa kwa neema ya Nnongo kwa ajili ya kazi ambayo nambeambe babile watiikamilisha. **27** Pabaikite Antiokia, na kulikusanya likusanyiko lya mpamo, batitoa taarifa ya makowe ambayo Nnongo agapangite kwa bandu ba mataifa. **28** Batitama kwa muda mrefu na banafunzi.

15 Bandu fulani batiuluka boka Uyahudi na kuwafundisha alongo, babaya, "mana mwatairiwa kwaa kati destruri ya Musa, mwaweza kwa lopolelwa." **2** Muda Paulo na Barnaba babile na mapambano na mjadala pamope nao, alongo batiamua panga Paulo, Barnaba, na benge kadhaa bayende Yerusalem kwa mitume na apindo kwa ajili ya swali lee. **3** Kwa eyo kutumwa kwao na likanisa, bapetya Foinike na Samaria batitangaza kukerebukya nia kwa mataifa. Baletike puraha kolo kwa alongo bote, **4** Baisile Yerusale, batikaribishwa na likanisa na mitume na apindo, na batiwasilisha taarifa ya makowe gote ambayo Nnongo apangite pamope na bembe. **5** Lakini bandu fulani batiaminia, babile katika likundi lya Mafarisayo, bayemite nobaya, "ni muhimu kubatahiri na kubaamuru baikamwe sheria ya Musa." **6** Nga nyo mitume na apindo bayemi pamope kulifikiria swala lee. **7** Baada ya malongelo ago marefu, Petro ayemi na kulongela kwao, "Alongo mutangite panga kitambo kinoite cha peta Nnongo apangite lichagu kati yinu, panga kwa nkano wango Mataifa baliyowe neno lya injili, na aminia. **8** Nnongo, ywautangite mwoyo, atishuhudia kwabe, abapeya Roho mtakatifu, kati ya apangite kwitu. **9** na atuchengya kwa utofauti kati yitu ni bembe, aipangite mioyo yabe safi kwa imani. **10** Kwa eyo kwa namani mwamjaribu Nnongo panga muibeke nira nnani ya ingo ya banafunzi ambayo hata tate bitu wala twenga twaweza kwa kustamili? **11** Lakini twaaminiya panga twalowa lopolelwa kwa neema ya Ngwana Yesu, kati ya babile. **12** Likusanyiko lyote lyatinyamaza pababile bakimsikiliza Barnaba na Paulo pababile bakitoa taarifa ya ishara na maajabu ambayo Nnongo apangite pamope nabo kati ya bandu ba mataifa. **13** Pabalekite longela, Yakobo kayangwa nobaya, "Alongo munisikilize. **14** Simoni atielezea jinsi kwanza Nnongo kwa neema atibasaidia Mataifa ili panga ajipatie boka kwao bandu kwa ajili ya lina lyake. **15** Maneno ga manabii yanakubaliana na lee kati lyaliandikilwe. **16** 'Baada ya makowe aga nalowa kerebukya na kulichenga kae lihema lya Daudi, lyalitombokya pae; na nalowa kuiinua na kuhuisha uharibifu wake, **17** ili panga bandu balo batisalia bampale Ngwana, pamope na bandu ba mataifa bakemilwe kwa lina lyango.' **18** Nga nyo alongela Ngwana ywapangite makowe aga yayowanike tangu enzi ya zamani. **(aiōn g165)** **19** Nga nyoo bai, ushauri wangu ni, panga kana tuwapeye shida bandu ba mataifa bamkerebukia Nnongo; **20** Lakini tuandike kwabe panga bajiepushe mable na uharibu ba sanamu, tamaa za uasherati, na nyongeza, na myai. **21** Boka ibeleki ga apindo babile bandu katika kila mji wahubiria na kumsoma Musa katika masinagogi kila Sabato." **22** Kwa eyo itibonekana kuwa yatibapendeza mitume na apindo, pamope na likanisa lyote, kuchawa Yuda ywakemelwa Barsaba na Silas, babile viongozi ba likanisa, na kubatuma Antiokia pamope na Paulo na Barnaba. **23** Batiandika nyoo, "Mitume, apindo na alongo, kwa alongo ba Mataifa babile Antiokia, Shamu na Kilikia, salamu **24** Tuyowine panga bandu fulani ambao batibapatia kwaa amri yee, baboka kwitu na watibataabisha kwa afundisho galetayo shida mu'nafsi yinu. **25** Kwa eyo ibonekana vyema kwitu twabote kuchawa bandu na kubatuma kwinu pamope na apendwa witu Barnaba na Paulo, **26** bandu babile bahatarisha maisha yabe kwa ajili ya lina lya Ngwana Yesu Kristo. **27** Kwa eyo twatimtuma Yuda na Sila, balowa kuwabakiya makowe hago ago. **28** Kwa kuwa itibonekana vyema kwa Roho Mtakatifu na kwitu, kubeka kwaa nnani yinu mzigo nkolo kuliko makowe aga gabile ya lazima: **29** panga mkerebuke boka mu'ilebe yatitolewa kwa sanamu, myai, ilebe ya kunyonga, na umalaya. Mana mwalowa jibeka kutalu na ayee, ipalika vyema kwinu. Kwa heri." **30** Nga nyo bai, pabatawanyishwa, batiuluka Antiokia; baada ya kukusanya likusanyiko mpamo, batiwasilisha barua. **31** Pababile baisoma, batipuraika kwa sababu ya kutiwa mwoyo. **32** Yuda na Sila, na manabii balibatia mwoyo alongo kwa

maneno ganyansima na kubapeya ngupu. 33 Baada ta tama kwa muda fulani kolyo, batibatawanyisha kwa amani boka kwa alongo kwa balo babatumile. 34 (Lakini ibonekana vyema Sila kubaki kolyo) 35 Lakini Paulo na benge batami Antiokia pamope na benge bengi, ambapo batifundisha na kuhubiri neno lya Ngwana. 36 Baada ya masoba kadhaa Paulo kambakiya Barnaba, "Tukerebukyange nambeambe na kubatembelea alongo katika kila mji twalihubiri neno lya Ngwana, na kuabona babile namani. 37 Barnaba apala kuntola Yohana pamope ni bembe ywakemwa Marko. 38 Lakini Paulo kawaza kuwa inoite kwaa kuntola Marko, ywaalekite Pamfilia na ayendelea nabo kwaa katika kazi. 39 Pabile na mabishano makolo kwa eyo batitengana, na Barnaba atintola Marko na kusafiri kwa meli mpaka Kipro, 40 Lakini Paulo atimchawa Sila na kuboka, baada ya kukabidhiwa na alongo katika neema ya Ngwana. 41 Na atiyenda pitya Shamu na Kilikia, atiimarisha makanisa.

16 Paulo paaisile Derbe na Lystra; linga, palo pabile na mwanafunzi ywakemelwa Timotheo, ni muinja ywabelekwile na mao wa Kiyahudi ambaye ni muumini na tate bake ni Mgirki. 2 Bandu ba Listra na Ikonio batimshuhudia vizuri. 3 Paulo atimpala ili asafiri niywembe, nga nyo atimtola na kumtahiri kwa sababu ya Bayahudi babile kolyo mana baote bantangite kuwa tate bake ni Mgiriki. 4 Pabayenda bapetya katika miji na kutoa maagizo kwa makanisa ili kugatii maagizo ayo yaandikilwe na mitume na apindo kolyo Yerusalemu. 5 Nga nyo makanisa yatiimarishwa katika imani na baamini bationgezeka kwa idadi kila lisoba. 6 Paulo na mwenzake batiyenda Firigia na Galatia, mana Roho wa Nnongo atibakanikia kuhubiri neno kolyo katika jimbo lya Asia. 7 Pabakaribia Misia, batijaribu yenda Bithinia, lakini Roho wa Yesu atibakanikia. 8 Kwa eyo bapeta Misia baisa mpaka Mji wa Troa. 9 Maono gatimtokya Paulo kilo, pabile na mundu ba Makedonia ayemi, akimkema no baya, "Muise mtusaidie huku Makedonia." 10 Paulo paabweni maono mara twatijiandaa kuyenda, Makedonia, atangite panga Nnongo atukemle kuyenda kubahubiria injili. 11 Nga nyoo tubokite boka Troa, kuyenda moja kwa moja Samothrake, na lisoba lyanyaibele tuikite mji wa Neapoli. 12 Boka hapo twatiyenda Filipi ambao ni yumo wa ga Makedonia, mji muhimu katika wilaya na utawala wa Kirumi na twatitama masoba kadhaa. 13 Lisoba lya Sabato, twatiyenda panja ya nnango kwa ndela ya mto, sehemu ambayo twatidhani pabile na mahali pakupanga maombi. Twatitama pae na longela na alwawa baisile mpamo. 14 Nwawa yumo ywakemelwa Lidia, ywapemeya zambarau, boka katika mji wa Tiatira, ywatimwabudu Nnongo, atitusikiliza. Ngwana atimfungua mwoyo wake na kubeka maanani maneno yabayilwe na Paulo. 15 Baada ya batizwa, ywembe na nyumba yake yote, balitusihi akibaya, "kati mwamunibweni kuwa nenga na mwaminifu katika Ngwana, bai nawasihi mujingii na tama kwango."Atitusihi muno. 16 Ipalike panga, patubile twayenda mahali kuloba, nwawa yumo ywabile na nchela lya utambuzi atikwembana natwenga. Atimletea ngwana wake faida yanyansima kwa kubashiri. 17 Nwawa yolo atimkengama Paulo pamope na twenga, akombwa ndoti no baya "Haba alalome ni batumishi ba Nnongo ywabile nkolo, watibatangazia mwenga habari ya wokovu." 18 Apangite nyoo kwa masoba ganyansima, lakini Paulo abile amekasirishwa na likowe loo, atikerebuka kunchogo na kummakiya nchela, "Nakubakiya kwa lina lya Yesu uboke nkati yake." Ni ywembe atiboka ma kunleka mara jimo. 19 Angwana bake pabamweni ya kuwa litumaini lya faida yabe latibutuka, batimkamwa Paulo na Sila na kubaburuza kulisoko nnongi yababile na mamlaka. 20 pabaikilwe kwa mahakimu, babaya, "Aba alalome ni Ayahudi na batipanga ghasia ngolo katika mji witu. 21 Bafundisha makowe ambayo nga saliya kwaa twenga kugapokya wala kugakengama kati Arumi." 22 Kipenga chatiinuka nchogo ya Paulo na Sila, mahakimu batirarua ngobo zao na kubavua na kubaamuru babakombwe bakora. 23 Baada ya kubakombwa bakora zanyansima batibatupa muligereza na kumuamuru askari ba ligereza kubalinda vyema. 24 Baada ya kupokya amri yee, askari wa ligereza atibatupa katika chumba cha nkati ya ligereza na kubataba magolo gabe katika sehemu yaatibahifadhi. 25 Muda wa kilo ya manane, Paulo na Sila babile batiloba na kuimba nyimbo za kunsifu Nnongo, huku afungwa benge bakibasikiliza. 26 Ghafa patitokya lilendemo kolo na misingi ya ligereza yatitikisika, nnango wa ligereza watifunguka, na minyororo ya bafungwa bote yatilegezwa. 27 Mlinzi wa ligereza atiamka boka mulugona na kubona milango yote ya ligereza yatifunguka: nga nyo atitola upanga wake mana apala kujibulaga kwa sababu atangite kuwa afungwa bote batitorka, 28 Lakini, Paulo kakombwa ndoti kwa lilobe likolo, kabaya "Kana ujidhuru kwa mana twabote tubile mahali pano." 29 Mlinzi wa ligereza aloba taa iletwe na kujingya nkati ya ligereza kwa haraka, atirendema na kuogopa, atitomboka pae ya Paulo na Sila, 30 na kubatoa panja ya ligereza nobaya, "Waheshimiwa,

nipange namani ili nipate kuokoka?" **31** Na bembe bammakiya, "Muamini Ngwana Yesu niwenga walowa kuokkoka pamope na nyumba yako." **32** Batilongela neno lya Ngwana kwake, pamope na bandu bote ba nyumba yake, **33** Mlinzi wa ligereza atibatola kilo yelo na kuwaosha sehemu baumile, ywembe pamope na bandu ba munyumba yake batibatiza mara. **34** Atibaleta Paulo na Sila mu'nyumba yake na kubaandalia chakulya. Ni ywembe abile na puraha kolo pamope na bandu ba mu'nyumba yake kwa sababu balimwamini Nnongo. **35** Paiikite mutwekati, mahakimu batituma ujumbe kwa yolo mlinzi ba ligereza bakibaya, "Baruhusu balo bandu bayende," **36** Mlinzi wa ligereza kammakiya Paulo nnani ya maneno ago ga kuwa, "Mahakimu batituma ujumbe niruhusu mwondoke: nga nyoo muboke panja na muyende kwa amani." **37** Lakini Paulo ammakiye, "Balitukombwa hadharani, bandu ambao ni Arumi bila kutuhukumu na batiamua kututupa mu'ligereza; alafu nambeambe bapala kututoa kwa siri? Ntopo, yawezekana kwaa, bembe babene baise kututoa mahali pano." **38** Balinzi batibajulisha mahakimu nnani ya maneno ago, mahakimu batiyogopa muno palo batangite kuwa Paulo na Sila ni Arumi. **39** Mahakimu baisile na kuwasihi baboke, na batibatoa panja ya ligereza, batibaloba Paulo na Sila batoke panja ya mji wabembe. **40** Kwa eyo Paulo na Sila batiboka panja ya ligereza baisa mu'nyumba ya Lidia. Paulo na Sila pababweni alongo, batibatia mwoyo na boka po batiboka katika mji woo.

17 Muda bapeta katika niji ya Amfipoli na Apolonia, baisile mpaka mji wa Thesalonike ambao pabile na sinagogi lya Ayahudi. **2** Mana yaibile kawaida ya Paulo, ateyenda kwao, na kwa muda wa masoba matatu ga Sabato atijadiliana nabo nnani ya maandiko. **3** Abile akibafungulia maandiko na kubaelekeza kuwa, impalike Kristo ateseke na boka po atifufuka kae na boka kwa bandu ba kiwo. Atiamakiya, "Yolo Yesu ywaniabakiye habari yake nga Kristo" **4** Baadhi ya Ayahudi batishawishika na kukengama na Paulo na Sila, pamope na Agiliki achaNnongo, alwawa banyansima baongofu na likundi likolo lya bandu. **5** Lakini baadhi ya Ayahudi baaminiya kwaa, batwelile na bwiu, batiyenda kusoko na kubatola baadhi ya bandu baovu, batikusanya kipenga sa bandu pamope, na kusababisha ghasia mjini, boka po batiivamia nyumba ya Jason, bapala kubakamwa Paulo na Sila ili kubaleta nnongi ya bandu. **6** Lakini batiwakosa, bankamwile Yasoni na baadhi ya alongo benge na kubapeleka nnongi ya maofisa ba mji, bakombwa ndoti, "Aba analome batiupimdua ulimwengu baikite mpaka huku pia, **7** Analome aha batikaribishwa na Yasoni batiiharibia saliya ya Kaisaria, babaya pabile na mpwalume ywenge ywakemelwa Yesu. **8** Kipenga sa bandu na maofisa ba mji pabayowine makowe ago, bajingii na wasiwasi. **9** Badala ya kuwa bayomwile kutola mbanje ya thamani ya ulinzi boka kwa Yasoni na benge, batibaachia bayende. **10** Kilo chelo alongo batintuma Paulo na Sila Beroya. Na balipofika kolyo batiyenda katika lisinagogi lya Ayahudi. **11** Bandu balo babile na uwerevu nkolo kuliko balo bandu ba Thesalonike, kwa sababu babile na utayari wa kulipokya neno kwa ajili yabe, na kuchunguza maandiko kila lisoba ili kuona mana maneno galongelwa nga yabile kati yayabile. **12** Kwa eyo baingi babe batiamini, babile na anwawa babile na ushawishi nkolo ba Kigiriki na analome banyansima. **13** Lakini Ayahudi na Thesalonike pabatigundua panga Paulo anatangaza neno lya Nnongo kolyo Beroya, batiyenda kolyo na kuchochea na boka po kuanzisha ghasia kwa bandu. **14** Kwa haraka, alongo batimpeleka Paulo kwa ndela ya ziwa, Lakini Sila na Timotheo babaki kolyo. **15** Balo alongo batimpeleka Paulo batiyenda niywembe hadi Athene, banlekite Paulo kolyo, batipokya maagizo boka kwake kuwa, Sila na Timotheo baise kwa haraka yaiwezekana. **16** Na muda akibalenda kolyo Athene, roho yake itikasirishwa nkati yake kwa namna yaaubweni mji utwelilwe sanamu zanyansima. **17** Nga nyoo atilongela katika sinagogi na Ayahudi balo batincha Nnongo na kwa balo akwembine nabo kila lisoba mu'soko. **18** Lakini baadhi ya Banafalsafa ba Baepikureo na Wetoiko batibakabili. Benge babaya, "Namani chaakilongela yolo mlongelaji nchunu? Benge babaya, "Ibonekana atihubiri habari ya nnongo mgeni," kwa sababu ahubiria habari ya Yesu na ufufuo. **19** Kabantola Paulo na kunneta Areopago, babaya, "Twaweza yowa aga mafundisho mapya yaugalongela? **20** Kwa mana waletya makowe gayambe katika makutu yitu. Kwa eyo twapala kugatanga makowe yabile ba maana gani?" **21** (Na bandu bote ba Athene pamope na ageni babile kwao, utumia muda wao katika longela na kusikiliza nnani ya likowe lya ayambe. **22** Kwa eyo Paulo ayemi nkati ya bandu ba Areopago no baya, "Mwenga mwa bandu, naboa kuwa mwenga mwa bandu ba dini kwa kila namna, **23** Kwani katika pitya kwango na kulola ilebe yinu ya kuabudu, niabweni maneno yatiandikwa katika jimo ya madhabahu yinu, labaya, "KWA NNONGO YWAJULIKANA KWAA," Nga nyo bai, yolo mwamumwabudia bila tanga, ywamwajulisha mwenga. **24** Nnongo ywaiumbile dunia

na kila kilebe chabile nkati, kwa mana ni Ngwana wa kumaunde na nchi, aweza kwaa tama mu'mahekalu gachengwile na maboko. **25** Na utmikiwa kwaa na maboko ga bandu kati panga wahitaji kilebe kwabe, kwani ywembe mwene awapeya bandu na pumzi na ilebe yenge yote. **26** Pitya mundu yumo, apangite mataifa gote ya bandu batama nnani ya minyo ga dunia, na atibabekya muda na mipaka katika maeneo batama. **27** Kwa eyo, baloba kumpala Nnongo, na yamkini bamfikie na kumpata, na kwa uhakika abile kwaa mbale na kila yumo witu. **28** Kwake twatama, twatyanga na kuwa na ukoto witu, mana chelo mtunzi winu yumo wa shairi alongela 'tubile abelekwi bake'. **29** Kwa eyo, mana itei twenga nin abelekwi ba Nnongo, twapalikwa kwaa kufikiri kuwa uungu ni kati dhahabu, au shaba, au maliwe, sanamu yaichongwa kwa ustadi na malango ga bandu. **30** Kwa eyo, Nnongo atinyamaza muda wolo wa ulalo, lakini nambeambe atiamuru bandu bote kila mahali bapate kutubu. **31** Ayee nga sababu atibeka lisoba lyapala kuihukumu dunia kwa haki kwa mundu ywabile atimchawa. Nnongo atitoa uhakika wa mundu yolo kwa kila mundu kolyo atiyoka boka mu'kiwo. **32** Na bandu ba Athene bayowine habari ya kufufuliwa kwa bandu ba kiwo, baadhi yao batimdhihaki Paulo, ila benge babaya, “Twalowa kukuyowa kae kwa habari ya likowe lee” **33** Baada ya hapo, Paulo atibaleka. **34** Lakini baadhi ya bandu batikengamana niywembe baaminiya, na Dionisio Mwareopago, na Nwawa akemelwa Damari na ywenge pamope nabembe.

18 Baada ya makowe ago, Paulo ayei Athene kuyenda Korintho. **2** Kolyo atimpata Myahudi ywakemelwa Akwila mundu wa likabila lya Ponto, ywembe na nyumbo wake ywakemelwa Prisila baisile boka kolyo Italia, kwa sababu Klaudia atiamuru Ayahudi bote bayende Roma; Paulo aisa kwao; **3** Paulo atami na kupanga kazi nabembe mana ywembe apanga kazi yatilingana na bembe. Bembe babile na achenga mahema. **4** Paulo alongela nao mu'lisinagogi kila lisoba lya Sabato. Atibashawishi Ayahudi pamope na Bagiriki. **5** Lakini Sila na Timotheo pabaisile boka Makedonia, Paulo atisukumwa na Roho kubashuhudia Ayahudi kuwa Yesu nga Kristo. **6** Muda Ayahudi batimpinga na kumdhihaki, nga nyo Paulo atikung'uta ngobo yake nnongi yabe, na kubamakiya, “Myai yinu na ibe nnani ya ntwe yinu bene; Nenga nibile kwaa na hatia. Boka nambeambe na kuendelea, nabayendea Mataifa.” **7** Nga nyo atiyenda kuboka pale kayenda mu'nyumba ya Tiro Yusto, Mundu ywamudu Nnongo. Nyumba yake ibile papipi na lisinagogi. **8** Krispo, kiongozo ba lisinagogi pamope na bandu ba nnyumba yake bamwaminiya Ngwana. Bandu banyansima ba Korintho bamyowine Paulo akilongela batiaminiya na kubatizwa. **9** Ngana kalongela na Paulo kilo kwa ndela ya maono, “Kana uyogope, lakini ulongele na kana unyamae. **10** Mana nenga nibile pamope na wenga, na ntopo ywalowa jaribu kukudhuru, mana nibile na bandu banyansima katika mji wolo. **11** Paulo atama kwoo kwa muda wa mwaka na miei sita atifundisha neno lya Nnongo nkati yabe. **12** Lakini Galio paapangilwe mtawala wa Akaya, Bayahudi bayemi pamope kunchogo na Paulo na kumpeleka nnongi ya iteo sa hukumu, **13** babaya, “Mundu yolo ubashawishi bandu bamwabudu Nnongo kinchogo na saliya.” **14** Muda Paulo abile apala kubaya, Galio kaabakiya Ayahudi, “Mwenga mwa Ayahudi, mana ibile ni likosa au uhalifu, ibile halali kubashuhulikia. **15** Lakini kwa sababu ni maswali, yabile nnani ya maneno na maina, na saliya yinu, bai muhukumu mwenga mwabene. Nenga natamaniya kwaa pangika hakimu kwa habari ya makowe ayo.” **16** Galio atibaamuru baboke nnongi ya iteo sa hukumu. **17** Nga nyo bantabile Sosthene, kiongozi ba lisinagogi, bankombwile nnongi ya iteo sa hukumu. Lakini Galio ajali kwaa bakipangite. **18** Paulo baada ya tama palo kwa muda mrefu, abalekite alongo na kuyenda kwa meli Siria pamope na Prisila na Akwila. Kabla ya boka bandarini, atinyoa nywili yake mana abile atilapa kuwa Mnadhiri. **19** Pabaikite Efeso, Paulo amlekite Prisila na Akwila palo, lakini ywembe mwene ajingii mu'lisinagogi na kulongela na Ayahudi. **20** Bammakiye Paulo atame nabembe kwa muda mrefu, ni ywembe akani. **21** Lakini atiboka kwao, kaabakiya, “Nalowaakerebukiya kae kwinu, mana itei ni mapenzi ya Nnongo.”Baada ya hapo, ayei kwa meli boka Efeso. **22** Paulo paaikite Kaisaria, atipanda no yenda likanisa lya Yerusalemu, boka po atiuluka pae kwa likanisa lya Antiokia. **23** Baada ya tama kwa muda kolyo, Paulo ayei pitya maeneo ga Galatia na Frigia na kubapeya mwoyo banapunzi bote. **24** Myahudi yumo ywakemelwa Apolo, aisileb Efeso. Abile na ufasaha katika kulongela na hodari katika maandiko. **25** Apolo abile ameelekezwa katika mafundisho ga Ngwana. Kwa namna abile na bidii katika roho, alongela na kubafundisha kwa usahihi makowe yanayomuhusu Yesu, ila atangite tu ubatizo wa Yohana. **26** Apolo atumbwi longela kwa ujasiri katika hekalu. Lakini Prisila na Akwila pabamyowine, bapangite urafiki niywembe na kumweleza nnani ya ndela ya Nnongo kwa usahihi. **27** Paatamaniya kuboka kuyenda Akaya, alongo bampeya mwoyo na kubaandikiya barua

banafunzi babile Akaya ili bapate kumpokya. Paaisile, kwa neema atibasaidia muno balo baaminiya. **28** Kwa nguvu yake na maarifa. Apolo alibazidi Ayahudi hadharani atibonekeya pitya maandiko yakuwa Yesu nga Kristo.

19 Mana itei panga Apolo abile Korintho, Paulo apeta nyanda za nnani na aikite katika mji wa Efeso, na akwembine na banafunzi bake badhaa. **2** Paulo kaamakiya, “Je, mwatimpokya Roho mtakatifu pamuaminiya?” Bammakiya, “Hapana, twaweza kwaa kuyowa nnani ya Roho Mtakatifu.” **3** Paulo kabaya, “Nambeambe mwenga mwabatizwa kinamani?” Babaya, Katika ubatizo wa Yohana.” **4** Bai Paulo kaayangwa, “Yohana alibatiza kwa ubatizo wa toba. Kaabakiya balo bandu panga bapalikwa kumwamini yolo ywaisa baada yake, yaanu, Yesu.” **5** Bandu bayowine habari yee, batibatizwa kwa lina lya Ngwana Yesu. **6** Ipangike Paulo paabekite maboko gake nnani yabe, Roho Mtakatifu kaisa nnani yabe na batumbwile longela kwa lugha na kutabiri. **7** Jumla ya bembe babile analome komi ni ibele. **8** Paulo atiyenda katika lisinagogi kalongela kwa ujasiri muda wa miezi mitatu. Abile akiongoza kalongela na kuwavuta bandu kuhusu makowe yanayohusu ufalme wa Nnongo. **9** Lakini Ayahudi benge babile makaidi na basalitia kwaa, batumbwile baya mabaya kuhusu ndela ya Kristo nnongi ya kipenga sa bandu. Bai Paulo aliachana na bembe na kubatenga baaminio kutalu na bembe. Ywembe atumbwile longela kila lisoba katika ukumbi wa Tirano. **10** Ayee itiyendelea kwa miaka ibele, kwa eyo bote babile batama katika Asia baliyowine neno lya Ngwana, bote Bayahudi na Bayunani. **11** Nnongo abile akipanga matendo makolo kwa maboko ga Paulo, **12** panga hata atamwe bapatike ukoto, na kubabutua roho achafu, muda batitola leso na ngobo zazibokite mu'yega ya Paulo. **13** Lakini pabile na Ayahudi batipunga mbepo bakisafiri pitya lieneo lee, batilitumya lina lya Yesu kwa ajili ya matumizi yabe bene. Bakiabakiya balo babile na nchela achafu; Babaya, “Nabaamuru mboke kwa lina lya Yesu ywamuhubiria Paulo” **14** Bapangite aga babile bana saba ba kuhani Nkolo ba Kiyahudi, Skewa. **15** Roho achafu bayangwa, “Uesu nimtangite, na Paulo nimtangite, lakini mwenga mwa nyai?” **16** Yolo roho nchafu nkati ya mundu atiabutukia bapunga nchela na atibashinda nguvu na kuakombwa. Nga batibutuka boka yolo nyumba baile atopo na jeruhiwa. **17** Likowe lee lyatiyowanika kwa bote. Ayahudi na Bayunani, ambao batami kolyo Efeso. Babile na hofu muno, na lina lya Ngwana lyatizidi kuheshimiwa. **18** Pia, baingi ba baumini baisile na bakaungama na batidhihirisha matendo mabaya bayapangite. **19** Baingi babile bapanga uganga batikusanya itabu yabe, batiitiniya mwoto nnongi ya kila mundu. Muda wabe batilangilwa thamani ya ilebe yoo, ibile ipande hamsini elfu ya mbanje. **20** Nga nyo Neno lya Ngwana lyatienea kwa upana muno katika nguvu. **21** Baada ya Paulo kamilisha huduma yake kolyo Efeso, Roho atimwongoza kuyenda Yerusalemu pitya Makedonia na Akaya; Kabaya, “Baada ya tama kolyo, ipalikwa kuibona Rumi kae.” **22** Paulo atibatuma Makedonia banfunzi bake abele, Timotheo na Erasto, ambao babile batimsaidia. Lakini ywembe mwene atitama Asia kwa muda. **23** Muda woo itipangika ghasia ngolo kolyo EFeso kuhusu yelo ndela. **24** Sonara yumo lina lyake Demetrio, ywachenga sanamu ya mbanje ya nongo Diana, aletike biashara ngolo kwa mafundi. **25** Nga nyo atibakusanya, mafundi ba kazi yee nobaya, “Baheshimiwa, mutangite panga katika biashara yee twenga twapata mbanje yanyansima. **26** Mwalola na muyowine panga, twenga kwaa pano Efeso, ila karibia Asia yoti, ayoo Paulo atibashawishi na kubakerebuya bandu banyansima. Abaya panga ntopo nnongo ambayo ichengwa kwa maboko. **27** Na ibile kwaa hatari panga biashara yitu yalowa itajika kwaa kae, lakini pia na lihekalu lya nnongo nyumbo ywabile nkolo Diana aweza tolwa kwa mana abile kwaa na maana. Kae aweza kupoteza ukolo wake, ywembe ambae Asia na dunia yatimwabudu.” **28** Pabayowine aga, batwelilwe na hasira na bakombwa ndoti, babaya, “Diana wa Efeso ni nkolo.” **29** Mji woti utwelile ghasia, na bandu batibutuka pamope nkati ya ukumbi wa michezo, baakamwa basafiri na Paulo, Gayo na Aristariko, babokite Mekedonia. **30** Paulo apala kujingya katika kipenga sa bandu, lakini banafunzi batimzuia. **31** Pia, baadhi ya maafisa ba mkoa wa Asia ambao babile mambwiga bake batimpelekea ujumbe kwa nguvu kunnoba kana ajingii kayika ukumbi ba michezo. **32** Baadhi ya bandu babile babaya kilebe chelo na benge likowe lelo, kwa sababu kipenga sa bandu satichanganyika. Baingi babe baweza kwaa hata kuyowa kwa mwanja namani baisile pamope. **33** Bayahudi bannetike Iskanda panja ya kipenga sa bandu na kumbeka nnani nnongi ya bandu. Iskanda aboite ishara kwa luboko lwake kutoa maelezo kwa bandu. **34** Lakini batilitambua kuwa ywembe ni Myahudi, bote baikombwa ndoti kwa likowe limo kwa muda wa masaa ibele, “Diana nga nkolo ba Efeso.” **35** Baada ya karani ba mji kukinyamazisha kipenga sa bandu, abaya,'Mwenga mwaalalome ba Efeso, ywa nyai ywatangite kwaa

panga mji ba Efeso ni mtunza wa lihekalu lya Diana nkolo na yelo picha yatitomboka boka kumaunde? **36** Kubona bai panga makowe aga yawezekana kwaa, tupalika kuwa na utulivu na kana mupange chochote kwa haraka. **37** Kwa mana mwaakema bandu aba pano mahakamani ambao ni anyang'anyi kwaa ba lihekalu wala babile kwaa kumkufuru nongo witu nyumbo. **38** Kwa eyo, mana Demetrio na mafundi babile pamope niywembe babile na mashitaka nnani ya mundu yeyote, mahakama ibile wazi na maliwali babile. Na baletwe nnongi ya lishauri. **39** Lakini mana wenga upala chochote kuhusu makowe genge, yalowa shughulukiwa katika kiako halali. **40** Kwa kweli tubile katika hatari ya tuhumiwa kuhusu ghasia ya lisoba lee. Ntopo sababu ya machafuko aga, na tubile kwaa na uwezo wa kugaelezea. **41** Baada ya kubaya aga, atibatawanya bandu.

20 Baada ya ghasia kuyomoka, Paulo alibakema banafunzi na kupeya mwoyo. Boka po atibaaga na kuboka kuyenda Makedonia. **2** Niywembe paapeta mikoa yee na abile akibapeya mioyo baumini, kajingya Yunani. **3** Baada ya ywembe kuwa palo kwa muda wa miei itatu, njama zichengwite dhidi yake na Ayahudi paabile atikaribia kusafifiri kwa ndela ya bahari elekya Shamu, ayee atiazimia kerebuka pitya Makedonia. **4** Bakengamana na ywembe mpaka Asia babile Sopatro, mwana wa Pirho boka Berea; Aristariko na Sekundo, bote boka baamini ba Thesalonike; Gayo ba Derbe; Timotheo; Tikiko na Trofimo boka Asia. **5** Lakini bandu aba bayomwile tangulia na babile batulenda kolyo Troa. **6** kwa ndela ya Bahari boka Filipi baada ya masoba ga mikate yaibekwa kwaa chachu, na katika masoba matano tuikite kolyo Troa. Tutama kolyo kwa masoba saba. **7** Hata lisoba lya kwanza lya wiki, patubile twatikwembana pamope ili kuutekwa mkate, Paulo atilongela na Baamini. Abile akiwza kuboka malabo yake, nga nyo atiendelea longela mpaka kilo ya manane. **8** Pabile na taa zanyansima katika chumba cha nnani ambapo tubile twatikwembana pamope. **9** Katika lidirisha abile atami muinja yumo lina lyake Utiko, ywabile na lugono likolo. Hata Paulo paabile akilongela kwa muda mrefu, muinja yolo, agonjike, atitomboka pae boka lighorofa lya tatu na atilokotwa abile tayari awile. **10** Lakini Paulo atiuluka pae, atijinyoosha ywembe mwene nnani yake, atimkumbatia. Katika baya, "Kana mkate tamaa, kwa kuwa abile nkoto." **11** Boka po atipanda kae kulighorofa na atiutekwana mkate, no lyaa. Baada ya longela kwa muda mrefu mpaka lyamba, atiboka. **12** Bannetike yolo muinja abile nkoto batifarijika muno. **13** Twenga twabene twatitangulia nnongi ya Paulo kwa meli na yenda Aso, ambapo twenga tulipanga kuntola Paulo kolyo. Ayee nga ywembe mwene ywapala kupanga, kwa mana atipanga yenda pitya nnema nkavu. **14** Paatuikite twenga kolyo Aso, twatimtola mu'meli kuyenda Mitilene. **15** Boka po twenga twatitweka kolyo na lisoba lyanyaibele tuikite upande wanyaibele wa kisiwa cha Kio. Lisoba lyanyaibele, tuikite kisiwa cha Samo, na malabo take tuikite mji wa Mileto. **16** Kwa mana, Paulo abile atiamua safiri pitya Efeso, ili panga kana atumie muda wowote katika Asia; kwa mana abile na haraka ya kuwai Yerusalemu kwa ajili ya sikukuu ya Pentekoste, mana yawezekana ywembe kupanga nyoo. **17** Boka Mileto atibatuma bandu mpaka Efeso na kubakema apindo ba likanisa. **18** Paaikite kwake, kammakiya, mwenga mwabene mutangite tangu lisoba lya kwanza panikanyaga hapa Asia, jinsi ya nibile kwinu muda wote. **19** Namtumikya Ngwana kwa unyenyekevu wote na kwa machozi, na **20** mateso yanipatike nenga kwa hila za Ayahudi. Mutangite namna ambayo naizuia kutangaza kwinu ilibe chochote ambacho kibile muhimu, na namna nenga natibafundisha waziwazi na kuyenda nyumba kwa nyumba. **21** Mutangfite namna nenga mayendelya kubaonya Ayahudi na Ayunani nnani ya toba kwa Nnongo na imani katika Ngwana witu Yesu. **22** Nambeambe, muilinge, nibile namtii Roho Mtakatifu kuelekea Yerusalemu, niyatangite kwaa makowe ambayo yanipangikie nenga kolyo, **23** Ila kwa mana Roho Mtakatifu unishuhudia nenga katika kila mji no baya panga minyororo na mateso nga nyoo vyatinilenda. **24** Lakini nenga nafikiria kwaa panga maisha yangu ni kwa yeyote ya thamani kwango, ili niweze kuyomwa mwendo wango na huduma yanipeyilwe boka kwa Ngwana Yesu, kuishuhudia injili ya nema ya Nnongo. **25** Nmabeambe, linga, nitangite panga wote, nkati ya balo baniyendike kuhubiri Ufalme, mwanibona kwaa minyo kae. **26** Kwa eyo nabashuhudia leno yee, panga nibile kwaa na hatia ya myai ya mundu yeyote. **27** Kwa mana naizuia kwaa kubatangazia mapenzi yoti ya Nnongo. **28** Kwa eyo muwe baangalifu nnani yinu mwenga mwabene, na nnani ya likundi lolote ambalo Roho Mtakatifu atiabeka mwenga kuwa waangalizi. Mube aangalifu kulichunga likusanyiko lya Ngwana, ambalo atilipemya kwa myai yake mwene. **29** Nitangite panga baada ya kuboka kwango, mapwa ba mwitu akale balowa jingya nkati yinu, na baliwa kulihurimya kwaa likundi. **30** Nitangite panga hata nkati yinu mwabene baadhi ya bandu baisa no baya makowe mabou, ili kuwavuta banafunzi babakengame bembe. **31** Kwa

eyo mutame minyo. Mukombokye panga kwa miaka mitatu naweza kwaa kuleka kuwafundisha kila yumo winu kwa machozi kilo ni mutwekati. **32** Nambeambe nenga nawakabidhi kwa Nnongo, na kwa neno lya neema yake laweza kuachenga na kuwapea urithi pamope nabo bote batiwekwa wakfu kwa Nnongo. **33** Natamaniya kwaa mbanje, dhahabu, au ngobo. **34** Mutangite mwenga mwabene panga maboko aga inipeya mahitaji yango mwene na mahitaji ya balo babile pamope ni nenga. **35** Katika makowe yote naapeya mfano wa namna mupalikwa kuwasaidia anyonge kwa kuipanga kazi, na namna mupalikwa kukombokya maneno ya Ngwana Yesu, maneno ambayo ywembe mwene abayite: “Ni heri kutoa kuliko pokya.” **36** Baada ya kubaya namna yee, apiyite magoti na kuloba pamope na bembe. **37** Bote batilela muno na kumtombokya Paulo paingo na kumbusu. **38** Batihuzunika muno ya yote kwa mana ya chelo bambonekeya kwaa kuminyo pake kae. Boka po batimsindikiza Mumerikebu.

21 Muda tubile twatilekana nabo, na twatisafiri mubahari, tuiikite moja kwa moja pa'mji wa Kosi, na malabo yake tuikite mji wa Rodo, na boka kolyo tuikite mji wa Ptara. **2** Tupatike meli yayoka kuyenda Foinike, twatisafiri na meli yoo. **3** Patuikite nnongi ya kisiwa cha Kipro, tuilekite upande wa mashoto, tuikite mpaka Siria, twaitosa nanga katika mji wa Tiro, kwa mana kolyo nga meli yatipakulilwa lishehena lyake. **4** Baada ya kuabona banafunzi, twatama masoba saba. Banafunzi aba bammakiya Paulo pitya kwa Roho panga ywembe kana ayende Yerusalemu. **5** Hata patuitimize masoba ago, twenga twatiboka kuyenda zetu. Bote pamope, na alwawa babe na bana babe, batitusindikiza katika ndela yitu mpaka patuboi panja ya mji. Boka po twatipiga magoti pwani, na kuloba, twatiagana kila yumo. **6** Twapanda mu'meli, na bembe batikerebuka kae munyumba yabe. **7** Patuyomwile safari yitu boka Tiro, tuikite Tolemai. Palo tuasimamii alongo, na tama nabo kwa lisoba limo. **8** Malabo yake tubokite kuyenda Kaisaria. Twenga tujingii munyumba ya Filipo, muhubiri wa injili, ywabile yumo wa balo saba, ni twenga tutami pamope naye. **9** Mundu yolo abile na alombo ncheche makikra ambao baritabiri. **10** Baada ya tama kwa masoba kadhaa, atiuluka boka Uyahudi nabii yumo ywa kemelwa Agabo. **11** Ywembe atiisa kwitu na atiutola mkanda wa Paulo. kwa huo atiyataba magolo na maboko gake mwene nobaya, “Roho Mtakatifu abaya nyoo,” “Bayahudi ba Yerusalemu balowa kuntaba mundu ywamilikiya mkando wolo, nibembe balowa kunkabidhi mumaboko ga bandu ba mataifa.” **12** Patuyowine makowe aga, twenga na bandu babile atama mahali palo twatimsihi Paulo kana ayende Yerusalemu. **13** Nga Paulo kayangwa, “Mupanga kele, mwalela na kunivunja mwoyo wango? Kwa mana nibile tayari, kufungwa kwaa kae, lakini pia bulagwa kolyo Yerusalemu kwa ajili ya lina lya Ngwana Yesu.” **14** Kwa mana Paulo apala kwaa kushawishiwa, tulekite no baya, “Bai mapenzi ya Ngwana yapangike.” **15** Baada ya masoba aga, tutolile mifuko yitu na kupanda kuyenda Yerusalemu. **16** Baadhi ya banafunzi boka Kaisaria pia batikengamana na twenga. Batinneta mundu yumo ywakemelwa Mnasoni, mundu wa Kipro, mwanafunzi wa zamani, ambaye tutami naye. **17** Patuikite Yerusalemu, alongo balitukaribisha kwa puraha. **18** Malabo yake Paulo atiyenda pamope na twenga kwa Yakobo, na apindo bote babile poo. **19** Baada ya kuwasalimu, alibapeya taarifa yimo baada ya yenge ya makowe ambayo Nnongo apangite nkati ya mataifa kwopitya huduma yake. **20** Muda bayowine ago, batimsifu Nnongo, na kummakiya, “Ubweni, alongo, kubile na maelfu ilenga baaminiya nkati ya Ayahudi. Bembe bote babile na nia ya kuikamwa saliya. **21** Babakilwe kuhusu wenga, panga wafundisha Ayahudi batama kati ya mataifa kunleka Musa, na panga uwabakiye kana baatahiri bana babe, na kana baipange desturi ya zamani. **22** Tupalikwa panga namani? Bila shaka balowa yowa kuwa weka uisile. **23** Nga nyo upange chelo ambacho twenga twakubakiya nambeambe: tubile na bandu ncheche ambao batiweka nadhiri. **24** Watole bandu aba na ujitakase mwene pamope nabembe, na uwalipiye gharama yabo, ili waweze kunyoa ntwe wabe. Nga nyoo kila yumo apate kuyowa panga makowe gaamakiwe kuhusu wenga ni ubocho. Balowa kujifunza panga wenga kae uikengama saliya. **25** Lakini kwa habari ya mataifa ambao babile baumini, twaandikiye na kutoa maagizo panga bapalikwa kujiepusha na ilebe vyatitolewa dhabihu kwa sanamu, na myai, bokana na chelo chakinyongwa, na bajiepushe na umalaya.” **26** Nga nyo, Paulo atibatola analome na lisoba lya nyaibele, atijitakasa mwene pamope nabembe, na kujingya mu'hekalu, kutangaza kipindi cha masoba ya kujitakasa, mpaka sadaka yatolewa kwa ajili ya kila yumo wao. **27** Masoba ago saba payakaribie yomoka, baadhi ya Bayahudi boka Asia bamweni Paulo mu'lihekalu, na makutano batikasirika, na kunnyoshea maboko. **28** Babile bakikombwa ndoti, “Bandu ba Israeli, mutusaidie. Ayoo nga yolo mundu ywafundisha bandu kila mahali makowe ambayo ni

kunchogo na bandu, saliya, na mahali pano. Pia atibaleta Ayunani katika lihekalu na kupanajisi mahali pano patakatifu." **29** Kwa mana mwanzo babile bamweni Trofimo Muefeso abile pamope niywembe mjini, na bembe patangite panga Paulo annetike mulihekalu. **30** Mji wote ubile na taharuki, na bandu babutuka pamope ni kunkamwa Paulo. Patintoa panja ya lihekalu, na nnango mara itabilwe. **31** Pababile bakijaribu kummulaga, habari iikite kwa nkolo wa jeshi lya alinzi kuwa Yerusalemu yote ibile itwelilwe ghasia. **32** Mara iyo atibatola askari na jemedari atikibutukia kipenga sa bandu. Muda bandu bamweni nkolo ba jeshi na askari atimkaribia na kunkamwa Paulo. **33** Boka po nkolo wa jeshi atiamuru atabwe minyororo ibele. Kannaluya wenga wa nyai na upangite kele. **34** Baadhi ya bandu katika kipenga babile batipayuka kilebe cheno benge chelo. Kwa mana jemedari aweza kwaa kuwamakiya chochote kwa sababu ya yelo ndoti, atiamuri Paulo aletwe mkati ya ngome. **35** Bai paakite mu'ngazi, atitolewa na askari kwa sababu za kipenga sa bandu. **36** Maana kipenga sa bandu batikengamana na yendelea kukombwa ndoti, "muntole yolo!" **37** Paulo paabile atiletwa nkati ya ngome, atimmakiya nkolo wa jeshi, "Naweza kukumakiya kilebe?" Yolo nkolo wa jeshi kabaya, "Je walongela kiyunani? **38** Je wenga wa Mmisri ambaye awali utiongoza uasi na kubatola magaidi elfu ncheche mmwitu?" **39** Paulo kabaya, "Nenga na Myahudi, boka mji wa Tarso ya Kilikia. Nenga ni raia wa mji maarufu. Naaloba, mniruhusu nilongele na bandu." **40** Muda jemedari ampeya ruhusa, Paulo ayemi pa'ngazi na kutoa ishara kwa bandu kwa luboko lwake. Muda woo pabile na ukimya muno, akalongela nabo kwa Kiebrania. kabaya.

22 "Alongo na tate bango, muupekanie utetezi wango wanalowa kuupanga kwinu nambea, mbe." **2** Kipenga sa bandu pakiyowine Paulo akilongela nabo kiebrania, batinyamaza. Kabaya. **3** "Nenga na myahudi, nibelekwile mji wa Tarso eneo lya Kilikia, ila niipatike elimu katika mji wolo, mu'magolo ga Gamalieli. Natifundishwa lingana na ndela sahihi ya saliya ya tate bitu. Nenga nibile na bidii ya Nnongo, kati mwenga mwabote mwamubile leno. **4** Natibatesa kwa ndela yee mpaka kubulagwa, natibakamwa analome na alwawa na kubatupa mu'ligereza. **5** Hata kuhani nkolo na apindo bote baweza kutoa ushahidi panga natipokya barua boka kwabe kwa ajili ya alongo babile Dameski, kwango nenga kusafiri kuyenda kolyo. Ibile nialete bandu Yerusalemu kwa ndela yee ili batabilwe no adhibiwa. **6** Itokea panga panibile nikisafiri no karibia Dameski, majira ya mutwekati ghafla bweya nkolo uisile boka kumaunde natumbwa kuniangaza. **7** Natitomboka pae na kupekaniya lilobe lyabaya,'Sauli, Sauli kwa mwanja namani waniudhi?' **8** Nkayangwa,'wenga wa nyai, Ngwana?' Kanibakiya,'Nenga na Yesu Mnazareti, ambaye wenga waniudhi.' **9** Balo babile na nenga baibweni bweya, ila bayowine kwa lilobe lya yolo ywalongela na nenga. **10** Nikabaya,'Nipange namani, Ngwana?' Ngwana kanibakiya,'Yema na ujingye Dameski; kolyo walowa bakiwa kila kilebe chaupalikwa kukipanga.' **11** Naweza kwaa kubona kwa mana ya mwangaza wa bweya wolo, bga nibokite Dameski kwa kuongozwa na maboko ga balo babile na nenga. **12** Kolyo natikwembana na mundu ywakemelwa Anania, ywabile mundu ywaikamwa saliya na mwene kuheshimika nnongi ya Bayahudi bote batami kolyo. **13** Kaisa kwango, na ayemi nnongi yango, no baya,'nongo wango Sauli, upate kuona.'Kwa muda wowolo natibona. **14** Akabaya,'Nnongo wa tate yitu atikuchawa wenga upate kugatanga mapenzi gake, kumwona yolo ywabile na haki, na kuiyowa lilobe yaiboka mu'nkanwa wake. **15** Kwa mana walowa pangika shahidi kwake kwa bandu bote nnani ya uyabonekeya na kugapekaniya. **16** Bai nambeambe kwa namani wasubiri? Amka, ubatizwe, ukaoshe dhambi yako, ukilikema lina lyake.' **17** Baada ya kukerebuka Yerusalemu, na panibile nikisali nkati ya lihekalu, ikatokea panga nipeilwe maono. **18** Namweni kanibakiya,'Hima na utoke Yerusalemu haraka, kwa sababu balowa kuuyeketya kwaa ushuhuda wako kuhusu nenga.' **19** Nikabaya,'Ngwana, bembe bene batangite kuwa natibafunga muligereza na kuwakombwa balo baaminiya katika lisinagogi. **20** Na myai ya Stephano shahidi wako yatimwagwa, Nenga pia nibile nayemile papipi na kuyeketya na nibile nalinda ngobo ya balo babile bakimulaga.' **21** Lakini atinibakiya, "Uyende kwa sababu nenga nalowa kukutuma uyende mbale kwa bandu ba mataifa.'" **22** Bandu batinruhusu alongele nnani ya neno lee. Lakini badae patilipaza lilobe no baya, mwondoe mundu yolo katika nnema"kwa sababu ni sahihi kwaa atame." **23** Pababile bakipaza lilobe, na kutupa ngobo yabe na kutupa mavumbi nnani, **24** jemedari nkolo atiamuru Paulo aletwe mu'ngome. Atiamuru analuywe huku akikombwa mijeredi, ili ywembe mwene atange kwa namani babile babile bakikombwa ndoti ya naman yelo. **25** Hata pababile batimfunga kwa kamba, Paulo ammakiye yolo akida ywayemile papipi ni ywembe, "Je! ni haki kwinu kunkombwa ywabile Mrumi na bado ahukumilwa kwaa?" **26** Yolo akida paayowine maneno

aga, kayenda kwa jemedari nkolo na kummakiya, abaya, “Upala kupanga namani? Kwa maana mundu yolo mrumi.” **27** Jemedari nkolo kaisa na kummakiya, “Nibakiye, je wenga ni raia ba Rumi?” Paulo kabaya, “Eloo.” **28** Jemedari kayangwa, “Kwo pitya kiasi kikoro cha pesa nga nilipata uraia.” Lakini Paulo kammakiya, “Nenga na mrumi wa kubelekwa.” **29** Bai balo babile tayari kuyenda kumuuliza kuboka na kumwacha wakati wowolo. Na jemedari niywembe atiyogopa, paayowine kuwa Paulo ni Mrumi, na kwa sababu amtabile **30** Lisoba lyanyaibele, jemedari nkolo apala kutanga ukweli kuhusu mashtaka ga Bayahudi dhidi ya Paulo. Nga nyoo atimfungua vifungo vyake ni kuamuru akolo ba makuhani na baraza lyote bakwembane. Kanneta Paulo pae, ni kumbeka katikati yabe.

23 Paulo kaalolekea moja kwa moja bandu ba libaraza no baya, “Mwaongo bango, natitama nnongi ya Nnongo kwa dhamira inoite hadi leno.” **2** Kuhani nkolo Anania atiamuru balo bayemi papipi ni ywembe bankombwe munkano wake. **3** Nga nyo Paulo kammakiya, “Nnongo alowa kukukombwa wenga, ukutwa watipakwa chokaa. Uyemi utinihukumu kwa saliya, ni ywembe waamuru nikombwe kunchogo na saliya?” **4** Balo babile bayemi papipi ni ywembe babaya, “Nga nyoo wamtukangana kuhani nkolo wa Nnongo?” **5** Paulo kabaya”mwalongo bango, nenga, nitangite kwaa panga yolo ni kuhani nkolo. Kwamana iandikwile, walowa longela vibaya nnani ya mtawala wa bandu bako.” **6** Paulo paabweni panga upande umo wa libaraza ni Masadukayo na benge Mafarisayo, kapaza lilobe no baya, “alongo bango, nenga na Mfarisayo, mwana wa Mfarisayo. Ni kwa sababu yee nategemea kwa ujasiri ufufuo wa bandu ba kiwo natihukumilwa nabo.” **7** Paabaya nyoo, malumbano makolo yapangite kati ya Mafarisayo na Masadukayo, na mkutano utibaganyika. **8** Mana Masadukayo ubaya ntopo ufufuo, na malaika wala ntopo roho, ila Mafarisayo ubaya aga gote gabile. **9** Ghasiua ngolo yatitokea na baadhi ya baandishi babile upande wa Mafarisayo bayemi na kujadili, babaya, “tubweni kwaa chochote kibaya dhidi ya mundu yolo. Namani mana roho au malaika alongela na ywembe?” **10** Muda pabile na hoja ngolo, nkolo wa majeshi ayogope panga Paulo alowa papuliwa ipande ipande na bembe, nga nyo atiamuru anajeshi bauluke pae na kuntola kwa nguvu boka kwa ajumbe ba libaraza, na kunneta katika ngome. **11** Kilo yanyaibele Ngwana ayemi karibu ni ywembe no baya, “Kana uyogope, kwa kuwa wanishuhudia katika Yerusalemu, nga nyo walowa panga ushahidi katika Roma kae.” **12** Paikite bwamba, baadhi ya Ayahudi bapangite liagano na kukema laana nnani yabembe bene: babaya panga balyaa kwaa wala nywaa chochote mpaka pabambulaga Paulo. **13** Pabile na bandu zaidi ya arobaini ambao bapangite njama yee. **14** Bayenda kwa akolo ba makuhani na apindo no baya, “Tujibekite bene katika lana kolo, tukyee kwaa chochote mpaka tumulage Paulo. **15** Nga nyo nambeambe, libaraza lyatimmakiya jemedari nkolo annete kwinu, kati panga mwaiamua kesi yake kwa usahihi. Kwitu tubile kwaa tayari kumulaga kabla aisa pano.” **16** Lakini mwana wa dada bake na Paulo ayowine pabile na njama, atiyenda kajingya ndani ya ngome na kummakiya Paulo. **17** Paulo kankema akida yumo kabaya, “Mtole muinja yolo kwa jemedari, maana abile na neno lya kummakiya. **18** Bai akida kantola yolo kijana ni kumpeleka kwa jemedari nkolo kammakiya, “Paulo yolo ywatabilwe anikemile kapala nikuletee kijana yoo kwako. Abile na neno lya kummakiya.” **19** Yolo jemedari nkolo kamkamwa kwa maboko kajitenga ni ywembe kando, na kunnaluya, “Ni kilebe gani ywapala kunibakiya?” **20** Yolo kijana kabaya, “Bayahudi bampatike kukuloba unnete Paulo malao katika libaraza kati panga wapala kupata habari yake kwa usahihi muno. **21** Bai wenga kana ukubali mana bandu zaidi ya arobaini bamvizia. Batijifunga kwa laana, balyee kwaa wala nywaa mpaka palo bambulaga. Hata nambeambe babile tayari, bakilinda kibari boka kwako.” **22** Bai yolo jemedari nkolo annekite kijana ayende zake, baada ya kumwagiza “kana ubakiye mundu yeyote panga umeniarifu aga.” **23** Abakema maakida abele kabaya batayarishe askari mia ibele kabaya na askari apanda farasi sabini, na babile na mikuki mia ibele, mwalowa boka zamu ya tatu ya kilo. **24** Kaabakiya kubeka banyama tayari ambaye Paulo alowa kuntuma na kuntola salama kwa Feliki Gavana. **25** Atiandika batua kwa namna yee, **26** Klaudio Lisia kwa Liwali mtukufu Feliki, salamu. **27** Mundu yolo akamwile na bayahudi babile karibu kumulaga, nga po nayenda pamope na kikosi cha askari na kumwokoa, paniipatike habari ya kuwa ywembe ni raia wa kirumi. **28** Nipala kutanga kwa namani watimshitakia, nga nyo natimpeleka katika libaraza. **29** Nibweni panga abile ameshitakiwa kwa ajili ya maswali ga saliya yabe, wala ashitakiwa kwaa kwa neno lolote lyastahilia kubulagwa. **30** Boka po itangike kwango panga pabile na njama dhidi yake, nga nyo kwa haraka natimtuma kwako, na kubaagiza wamshitakia balete mashitaka dhidi yake nnongi yako. Batiagana. **31** Bai balo askari bakatii

amri: batimtola Paulo bakampeleka hata Antipatri kilo. **32** Lisoba lyanyaibele, maaskari banyansima baalekite baloa apanda farasi bayende pamope ni ywembe, na bembe batikerebuka zao katika ngome. **33** Na bapanda farasi pabaikite Kaisaria, na kumpeya liwali yelo barua, wambekite Paulo nnongi yake. **34** Ni ywembe liwali paaisomile barua, kannaluya Paulo atiboka jimbo gani; paatangite panga ni mubdu wa Kilikia, **35** kabaya, “Nalowa kukupekania wenga pabaisile balo bakushitakiya,” atiamuru abekwe katika ikulu ya Herode.

24 Baada ya masoba matano. Anania kuhani nkolo, baadhi ya apindo na msemaji yumo ywakemelwa Tertulo, bayenda palo. Bandu aba banetike mashitaka dhidi ya Paulo kwa Gavana. **2** Paulo paayemi nnongi ya Gavana, Tertulo atumbwile kunshitaki no baya kwa gavana, “Kwa sababu yako tubile na amani kolo; na kwa maono yako yatileta mageuzi yanoite katika litaifa lyetu; **3** Bai kwa shukrani yote twapokya kila kilebe chaakipangite, Wasalam mheshimiwa Feliki. **4** Lakini kana nikuchoshe muno, nakusihi ugapekanie maneno machunu kwa fadhili yako. **5** Kwa maana tumpatike mundu yolo nkorofi, na ywasababisha Ayahudi bote kuiasi dunia. Kae ni kiongozi wa madhehebu ya Wanazorayo. **8** Ukinnaluya Paulo kuhusu makowe aga, hata waweza kujifunza ni kilebe gani twamshitakia.” **9** Bayahudi nabo batimshitaki Paulo, babaya panga makowe gabile kweli. **10** Liwali paampungia luboko ili Paulo alongele, Paulo kayangwa, “Nitangite panga kwa miaka yanyansima ubile mwamuzi wa litaifa lee, na nibile na furaha kujieleza mwene kwako. **11** Waweza kuhakikisha kuwa yayomwike kwaa masoba zaidi ya komi ni ibele boka panatipanda kuyenda kuabudu Yerusalemu. **12** Na banikwembine katika lihekalu, nabisha kwaa na mundu yoyote, na nipangite kwaa fujo katika mkutano, wala katika masinagogi wala nkati ya mji; **13** na wala baweza kwaa kuhakikisha kwako mashitaka wanayoyashitaki dhidi yango. **14** Ila nakiri lelo kwako, ya panga kwa ndela yelo ambayo dhehebu, kwa ndela yeyelo natimtumikia Nnongo wa tate bitu. Nenga na mwaminifu kwa yote yabile katika saliya na maandiko ya manabii. **15** Nibile na ujasiri wowolo kwa Nnongo ambao hata abo nao batilenda, kuisa kwa ufufuo wa bandu ba kiwo, kwa bote bene haki na babile kwaa na haki kae; **16** na kwa lee, napanga kazi ili niwe na dhamira ibile kwaa na hatia nnongi ya Nngongo na nnongi ya bandu pitya makowe gote. **17** Nambeambe baada ya miaka ganyansima niisile kuleta msaada kwa litaifa lyango na zawadi ya fedha. **18** Nipangite nyoo, Bayahudi fulani ba Asia banikwembine nkati ya sherehe ya utakaso ndani ya lihekalu, bila likundi lya bandu wala ghasia. **19** Bandu aba ambao ipalikwe kuwapo nnongi yako nambeambe na babaye chelo wakibona nnani yango kati babile na neno lolote. **20** Au bandu aba bene babaye ni likosa gani balibweni kwango paniyemite nnongi ya libaraza lya kiyahudi; **21** Ila kwa ajili ya kilebe chimo nikibayite kwa lilobe paniyemi katikati yao,'ni kwa sababu ya ufufuo ba bandu ba mu'kiwo mwenga mwanihukumu.” **22** Feliki abile atitaarifiwa vizuri kuhusu ndela, na atiuahirisha mkutano, Kabaya, “Lisia jemedari paaisa pae boka Yerusalemu nitatoa maamuzi dhidi ya mashitaka yinu.” **23** Nga nyo atiamuru akida amlinde Paulo, ila abe na nafasi na hata abile kwaa mundu bakiwakanikiya marafiki bake bamsaidie wala bamtembelee kwaa. **24** Baada ya masoba kadhaa, Feliki atikerebukia na Drusila nyumbowe ywabile Myahudi, atimtuma kumwita Paulo na akibapekania boka kwake habari za imani nkati ya Kristo Yesu. **25** Ila Paulo paabile akijadiliana naywembe kuhusu haki, kuwa na kiasi na hukumu yaisile, Feliki akapata hofu kayangwa, “uyende kutalu kwa nambeambe, ila nikipata muda kae, nalowa kukukema.” **26** Muda wowolo, atitegemea panga Paulo ampeya mbanje kwa eyo amkemile mara zanyansima akilongela naywembe. **27** Ila miaka ibele yapeta, Porkion Festo abile Liwai baada ya Feliki, ila Feliki atipala kujipendekeza kwa Bayahudi, nga nyo atinleka Paulo pae ya uangalizi.

25 Nga Festo ajingii mu'jimbo lee na baada ya masoba matatu kayenda boka Kaisaria mpaka Yerusalemu. **2** Kuhani nkolo na Bayahudi mashuhuri bannetike mashitaka dhidi ya Paulo kwa Festo, na batilongela kwa nguvu kwa Festo. **3** Na bannobia Festo fadhili nnani ya habari za Paulo apate kunkema Yerusalemu ili bapate kumulaga mundela. **4** Lakini Festo kaayangwa panga abile mfungwa katika Kaisaria, na panga ywembe mwene alowa kerebuka kolyo haraka. **5** Abaya “Kwa eyo, balo ambao baweza, waweza kuyenda kolyo ni twenga. Mana kibile kilebe kibaya kwa mundu yolo, mpalikwa kunshitakia.” **6** Baada ya tama masoba nane au komi zaidi, atikerebuka Kaiaria. Na lisoba lyanyaibele atami katika iteo cha hukumu na kuamuru Paulo aletwe kwake. **7** Paaikite, Ayahudi boka Yerusalemu bayemi papipi, batoa mashitaka ganyansima mazito ambayo baweza kwaa kugathibitisha. **8** Paulo atijitetea no baya,'ni nnani kwaa ya lina lya Ayahudi, nnani kwaa ya lihekalu, na nnani kwaa ya Kaisari, nipangite

mabaya.' 9 Lakini Petro apala kujipendekeza kwa Ayahudi, na nyoo kayangwa Paulo kwa baya,'Je, upala kuyenda Yerusalemu na hukumilwa na nenga kuhusu makowe aga huko?' 10 Paulo kabaya,'Nayema nnongi ya iteo cha hukumu cha Kaisari ambapo nipalikwa hukumilwa. Nawakosea kwaa Ayahudi, kati wenga utangite vema. 11 Mana itei nimekosa na mana nipangite chastahilia kiwo, nikanikiya kwaa kubulagwa. Lakini mana mashitaka gabe ni kilebe kwaa, ntopo mundu ywaweza kunikabidhi kwao. Nannoba Kaisari.' 12 Baada Festo kulongela na libaraza kayangwa, "unnoba Kaisari, walowa yenda kwa Kaisari." 13 Baada ya masoba kadhaa, mpwalume Agripa na Barnike baikite Kaisara kupanga ziara rasmi kwa Festo. 14 Baada ya tama hapo kwa masoba ganyansima, Festo atiwasilisha kesi ya Paulo kwa Mpwalume, Kabaya,'Mundu yumo alekitwe pano na Feliki kati mfungwa. 15 Panibile Yerusalemu makuhani akolo na apindo ba Ayahudi bannetike mashitaka nnani ya mundu yolo kwango, na bembe banaluya nnani ya hukumu yake. 16 Kwa lee nenga naayangite panga ni desturi kwaa ya Aroma kumtoa mundu kwa upendeleo badala yake, mtuhumiwa apalikwa kuwa na nafasi ya kugakabili bashitaki bake na kujitetea nnani ya tuhuma zake. 17 Kwa eyo pabaisile pamope pano. niweza kwaa subiri, lakini lisoba lyake lyanyaibele natama pa iteo cha hukumu na kuamuru mundu yolo aletwe ndabi. 18 Muda bashitaki bake bayemi na kunshitaki, nilifikiri panga ntopo mashitaka makolo gabile nnani yake. 19 Badala yake, babile na mabishano fulani pamope ni ywembe kuhusu dini yao na kuhusu Yesu ambaye ywaawile, lakini Paulo abaya kuwa abile nkoto. 20 Nibile nitangite kwaa namna ya kuchunguza likowe lee, na ninnaluye mana alowa yenda Yerusalemu kuhukumilwa nnani ya makowe aga. 21 Lakini Paulo paakemelwa abekwe pae ya ulinzi kwa ajili ya uamuzi wa Mpwalume, niliamuru abekwe hata panimpelekeye kwa Kaisari.' 22 Agripa atilongela na Festo, "nipala yenda nanenga kumpekania mundu yolo." Festo kabaya, "walowa mpekania malabo." 23 Malao yake, Aripa na Bernike baikite na sherehe yanyansima; baikite katika ukumbi na maafisa ba majeshi, na bandu mashuhuri ba mji. Na Festo alipotoa amri, bannete Paulo kwao, Paulo aisile kwao. 24 Festo kabaya, "Mpwalume Agripa, na bandu bote ambao mubile pano pamope natwee, mwalolekeya mundu yolo; jumuiya yote ya Ayahudi kolyo Yerusalemu na pano bapala nibashauri, na bembe bakombwa ndoti kwango panga kana atame. 25 Nibweni panga apangite kwaa lolote lyastahili bulagwa; lakini kwa sababu 26 akemelwa na Mpwalume, niliamua kumpeleka kwake. Lakini nibile ntopo kilebe cha kuandika kwa Mpwalume. Kwa sababu yee, ninnetike kwako, hasa kwako wenga, Mpwalume Agripa, ili nipate kuwa na kilebe sa kuandika kuhusu kesi. 27 Kwa mana nibweni ibile kwaa na maana kumpeleka mfungwa na bila kugabona mashitaka yanayomkabili.

26 Nga nyo, Agripa kammakiya Paulo,'Unaruhusiwa kujitetea.'Nga nyo Paulo kanyosha luboko lwake akajitetea nyoo. 2 "Najibonekeya mwenye furaha, Mpwalume Agripa, ili kupanga kesi yango nnongi yako leno dhidi ya mashitaka yoti ya Ayahudi. 3 Hasa, kwa mana wenga ni mtaalamu wa desturi za Ayahudi na maswali. Nga nyo naloba unipekaniye kwa uvumilivu. 4 Kweli, Ayahudi bote batangite namna natama tangu uinja wango katika litaifa lyango kolyo Yerusalemu. 5 Banitangite tangu mwanzo na bapalikwa kuyeketya panga natama kati Mfarisayo, dhehebu lyalibile msimamo mkale katika dini yetu. 6 Nambeambe niyemi pano nihukumiwe kwa sababu nenga natiilinga ahadi ambayo Nnongo apangite na tate bitu. 7 Ayee nga ahadi ambayo makabila yitu komi na ibele yatumaini pokya kati bamwabudu Nnongo kwa bidii kilo na mutwekati. Ni kwa ajili ya litumaini lee, mpwalume Agripa, panga Ayahudi banishitaki. 8 Kwa mwanja namani yeyote kati yinu anafikiri ni ajabu panga Nnongo hufufua bandu ba kiwo? 9 Muda umo niikite mwene panga nipangite makowe ganansima dhidi ya lina lya Yesu wa Nazareti. 10 Nipangite aga katika Yerusalemu; Naatabike baamini banyansima muligereza, na nibile na mamlaka boka kwa akolo ba makuhani kupanga nyoo; na muda wa babulagwa, nipigire kura nnani yao. 11 Mara yanansima natiwaadhibu katika masinagogi yote na nilijaribu kuwapanga baikane imani yao. Nibile na hasira muno nnani yao na natiabutukiya hata katika miji ya ugenini. 12 Muda panibile napanga aga, niyenda Dameski, nibile na mamlaka na maagizo boka kwa makuhani akolo, 13 nibile mundela muda wa mutwekati, Mpwalume, nibweni mwanga boka kumaunde ubile mkale kuliko liumu na lyating'ara kutuzunguka nenga na bandu batisafiri pamope na nenga. 14 Twenga twabote twatitomboka pae, niyowine lilobe lyatibaya na nenga ikabaya katika lugha ya kiebrania,'Sauli, Sauli kwa mwanja namani wanitesa? Ni vigumu kwako kuukombwa teke mchokoo. 15 Nga nikabaya,'Wenga wa nyai, Ngwana?' Ngwana kayangwa,'Nenga na Yesu ambaye wanitesa. 16 Nambeambe inuka uyemi kwa magolo gako; sababu kwa likusudi lee nenga natibonekana kwako,

natikuchawa kuwa mtumishi na shahidi nnani ya
makowe ambayo utangite kuhusu nenga nambeambe
na makowe nalowa kukubonekeya baadae; **17** na
Nalowa kukulopwa boka kwa bandu ba bandu ba
mataifa ambapo nakutuma, **18** Kufungua minyo
yabe na kubatoa mulibendo kuyenda mu'bweya na
boka mu'nguvu ya nchela nakunkerebukiya Nnongo,
ili bapate pokya boka kwa Nnongo msamaha ba
sambi na urithi ambao niwepeya balo banibatengile
kwa imani yaibile kwango. **19** Nga nyo mpwalume
Agripa, naweza kwaa kuasi maono ga kumaunde,
20 lakini, kwa balo babile katika Dameski kwanza,
na boka po Yerusalemu na nchi yote ya Yudea,
na pia kwa bandu ba mataifa yenge, natihubiri
panga batubu na kunkerebukia Nnongo, bapange
matendo yastahiliya toba. **21** Kwa mana eyo Ayahudi
bakamwile mulihekalu, bakajaribu kunibulaga. **22**
Nnongo amenisaidia mpaka nambeambe, nga nyo
nayema na kushuhudia kwa bandu ba kawaida na kwa
balo akolo nnani ya yalo ambayo manabii na Musa
bagabaya yalowa pangika na vingine kwaa; **23** Panga
Kristo lazima alowa teseka na alowa wa kwanza
kufufuka boka mu'kiwo na kutangaza bweya kwa
Ayahudi na bandu bamataifa. **24** Paulo paayomwile
kujitetea, Festo abaya kwa lilobe likolo,'Paulo wenga
wa mwenda wazimu! masomo gako gakupangite uwe
mwendawazimu. **25** Lakini Paulo kabaya, Nenga
na mwendawazimu kwaa, mheshimiwa Festo; lakini
kwa ujasiri nabaya maneno ga ukweli mtupu. **26**
Kwa mana mpwalume atangite kuhusu makowe aga;
nga nyo, nilongela kwa uhuru kwake, kwa mana
nibile na uhakika panga ntopo lolote lyalifichika
kwake; kwa mana lee lipangikwa kwaa pembeni.
27 Je, ubaaminiya manabii, mpwalume Agripa?
Nitangite panga uaminiya.' **28** Agripa kammakiya
Paulo,'kwa muda mwipi waweza kunishawishi nenga
na kunipanga Mkristo? **29** Paulo kabaya, “Nannoba
Nnongo panga, kwa muda mwipi au mrefu, wenga
kwaa, ila pia bote mwamuniyowine leno, mupangike
kati nenga, lakini bila yelo minyororo ya muligereza.”
30 Nga nyo mpwalume ayemi, na liwali, na Bernike
kae, na balo babile batama pamope nao. **31**
Batiboka ukumbini, walilongela bembe kwa bembe no
baya,'Mundu yolo astahili kwaa kiwo wala kifungo'.
32 Agripa kammakiya Festo, “mundu yolo aweza
kubekwa huru mana aikanikiya rufani kwa Kaisari.”

27 Paiamuliwe panga tupalikwa tunasafiri kwa
mase kuyenda Italia, watimkabidhi Paulo na
afungwa benge kwa afisa yumo wa jeshi lya Kiroma
ywakemelwa Julio, wa Kikosi cha Agustani. **2**
Tukapanda meli boka Adrmitamu, ambayo ibile itisafiri
kandokando ya pwani ya Asia. Nga nyo tujingii
mubahari. Aristaka boka Thesalonike ya Makedonia
kayenda pamope natwee. **3** Lisoba lya nyaibele
tuikite katika mji wa Sidoni, ambapo Julio atimpangia
kwa ukarimu na atibaruhusu kuyenda kwa rafiki
zake kupokya ukarimu wabe. **4** Boka po twayenda
mu'bahari tukasafiri kuzunguka kisiwa cha Kipto
ambacho kibile kimeukinga mbepo, kwa mana mbepo
ubile ukitukabili. **5** Baada ya kuwa tumesafiri katika
mase yabile papipi na Kilikia na Pamfilia, twaisa Mira,
mji wa Lisia. **6** Palo yolo afisa wa jeshi lya Kiroma,
akaikuta meli boka Alexandria ambayo ibile itisafiri
kuelekea Italia. Akatupandisha ndani yake. **7** Baada
ya kusafiri mbolembole kwa masoba ganyansima
na hatimaye tuikite kwa taabu karibu na Kinidas,
mbepo waruhusu kwaa kae kuelekea ndela yoo,
nga nyoo tukasafiri kandokando ya kivuli cha Krete
tukiukenga mbepo, mkabala na Salmone. **8** Twatisafiri
kandokando ya pwani kwa ugumu, mpaka tuikite
mahali pakemelwa Fari Haveni ambayo ibile papipi
na mji wa Lasi. **9** Tutweti muda mwingi muno,
na muda wa mfungo wa Ayahudi ubile umepita
pia, nambeambe ibile ni hatari kuyendelea kusafiri.
Nga nyo Paulo atitukanikiya, **10** no baya, “Alalome
nibweni safari ambayo twapala kuitola ywalowa kuwa
na madhara na hasara yanyansima, ni kwamizigo
kichake kwaa na meli, lakini pia maisha yitu.” **11** Lakini
afisa yumo wa jeshi la Kiroma atimpekaniya muno
ngwana wake na mmiliki wa meli, kuliko makowe
ambayo galongelwa na Paulo. **12** Kwa sababu bandari
ibile kwaa sehemu rahisi tama kipindi sa mbepo,
mabaharia banyansima batisauri tusafiri boka palo, ili
kwa namna yoyote tukiweza kuika mji wa Foinike,
tutame palo kipindi sa mbepo, Foinike ni bandari
kolyo Krete, na itilinga kaskazini na kusini mashariki.
13 Mbepo ya kusini pautumbwile kuvuma mbolembole,
mabaharia bapatike chelo ambacho babile bakihitaji.
Bating'oa nanga na kusafiri kandokando ya Krete
papipi na pwani. **14** Lakini baada ya muda mwipi
mbepo nkali, waukemelwa wa kaskazini mashariki,
utumbwile kutukombwa boka ng'ambo ya kisiwa.
15 Muda meli yatilemewa na kushindwa kuikabili
mbepo, twatikubaliana na hali yee, tukasafiri nao. **16**
Tukabutuka pitya wolo upande ubile utiukenga mbepo
wa kisiwa kikemelwa Kauda; na kwa taabu muno
twatifanikiwa kuuokoa mtumbwi. **17** Baada ya kuwa
tumeivuta, balitumia kamba kuifunga meli. Batiyogopa
panga tungeweza kuyenda katika eneo lya mchanga
wanyansima wa Syiti, nga nyo batiulua nanga na
batiendeshwa kandokando. **18** Tukombwile kwa

nguvu muno na dhoruba, nga nyo lisoba lyanyaibele mabaharia batumbwile kutupa miziogo boka mu'meli. **19** Lisoba lya tatu, mabaharia batumbwile kuyatoa mase kwa maboko gabe bene. **20** Muda ambao liumu na ndondwa yatuangazia kwaa masoba ganyansima, bado dhoruba ngolo itukombwile, na matumaini panga twalowa lopolelwa yatiboka. **21** Baada ya kuwa batiyenda muda mrefu bila chakulya, nga Paulo ayemi katikati ya mabaharia kabaya, “Alalome, mpalikwa kunipekaniya, na kana tuiboite nanga boka Krete, ili kupata madhara aga na hasara. **22** Nambeambe naafariji panga mube na mwoyo, kwa sababu pabile kwaa na upotevu wa maisha kati yinu, ila hasara ya meli. **23** Kwa mana kilo chakipitike malaika wa Nnongo, ambaye yolo Nnongo nenga ni wake, na ambaye namwabudia kae-malaika bake ayemi pembeni yango **24** no baya, “Kana uyogope Paulo. Lazima uyemi nnongi ya Kaisari, linga, Nnongo katika wema wake akupeile aba bote ambao wasafiri pamope nawenga. **25** Nga nyo, alalome, mujipe mwoyo, kwa sababu namwaminiya Nnongo, panga ipalika kati yaanibakiye. **26** Lakini lazima tuumie kwa kukombwa katika baadhi ya visiwa.” **27** Pauikite kilo ya komi na ncheche, patubile tukiyendeshwa kolyo na kolyo mu'bahari ya Adratik, kati kilo ya manane nyoo, mabaharia batifikiri panga batikaribia nchi kavu. **28** Balitumia milio kupima kina cha mase na kupata mita thelathini na sita, baada ya muda mwipi bapema bapatike mita ishirini na saba. **29** Batiyogopa kwanza twaweza kugonga miamba, nha nyo bakaulua nanga ncheche boka katika sehemu ya kuwekea nanga no kuloba panga bwamba uise mapema. **30** Balo mabaharia batiipala namna ya kuitelekeza yelo meli na balizishusha majini boti njunu na kulopwa maisha, na bapangite kuwa wanatupa nanga boka sehemu ya nnongi ya boti. **31** Lakini Paulo kambakiya yolo askari wa jeshi la Kiroma na balo askari, “Muweza kwaa kuilopwa ila aba bandu babakia mu'meli.” **32** Boka po balo askari bakatike kamba na yelo boti ilekitwe itolwe na mase. **33** Muda mwanga wa bwamba paubile utijitokeza, Paulo atibasihi bote angalau balyee kisunu. Kabaya, “Ayee nga lisoba lya komi na ncheche mwalenda bila kulyaa, mwalyaa kwaa kilebe. **34** Nga nyo nawasihi mtole chakulya kisunu, kwa sababu yee ni kwaajili ya tama kwinu; na ntopo hata nywili yimo ya ntwe winu yalowa potea. **35** Paayomwile baya nyoo, atitola mkate na kumshukuru Nnongo nnongi ya minyo ga kila mundu. Boka po kaetekwana mkate no tumbwa lyaa. **36** Boka po bote batiwa mwoyo na bembe batola chakulya. **37** Tubile bandu 276 nkati ya meli. **38** Paayomwile lyaa pakayukwita, baipangite meli nyepesi kwa kutupa ngano nkati ya mase. **39** Paibile mutwekati, paibweni kwaa nchi kavu, lakini babweni sehemu ya nchi kavu yaijingya mumase yaibile na mchanga wanyansima. batilongela kati baweza kuiendesha meli kuelekea palo. **40** Nga nyoo batizilegeza nanga bazilekite mumase. Katika muda wowolo batizilegeza kamba za tanga na kuiinua sehemu ya nnongi kuelekea katika mbepo, nga nyo batielekea katika iyo sehemu yabile na mchanga wanyansima. **41** Lakini baisile mahali ambapo mikondo ibele ya mase itikwembana, na meli ikaelekya mchangani. Na yelo sehemu ya nnongi ikakwama palo na iweza kwaa boka, lakini sehemu ya mbele uya meli itumbwile kutekwanika kwa sababu ya ukale wa mawimbi. **42** Mpango wa balo askari ubile ni kuwabulaga wafungwa, ili panga ntopo ywaweza ogelea na kutoroka. **43** Lakini yolo askari wa jeshi la Kiroma apala kumwokoa Paulo, nga nyo akausimamisha mpango wabe; na akaamuru balo ambao baweza kuogelea baruke boka melini kwanza bayende nchi kavu. **44** Boka po alalome benge balowa kunkengama, benge nnani ya ipande ya mbao na benge nnani ya ilebe yenge boka mu'meli. Kwa ndela yee ipangike panga bote twalowa ika salama nchi kavu.

28 Patuikite salama, tutangite panga kisiwa kikemelwa Malta. **2** Bandu batama poo ni balo patupeya ukarimu wa kawaida wa kwaa, ila baliwasha mwoto na kutukaribisha twabote, kwa sababu ya ula na mbepo yaibile itiendelea. **3** Lakini Paulo paabile atikusanya mzigo wa anju na kuubeka pamwoto, nng'ambo nchunu ywabile na sumu aboka mu'yelo anju kwa sababu ya lelo lijoto, na akajizungusha mu'maboko gake. **4** Bandu wenyeji wa palo pabamweni yolo mnyama atining'ia boka mu'maboko gake, babaya bene kwa bene, “Mundu yolo hakika ni muuaji ambaye aboka mulibahari, lakini haki haimuruhusu tama.” **5** Lakini ywembe atintupia yolo mnyama katika mwoto na apata kwaa madhara yoyote. **6** Bembe batimgojea avimbe kwa homa au atomboke gafla na kubulagika. Lakini baada ya kunlolekeya kwa muda mrefu na kubona panga ntopo likowe ambalo ni lakwaida kwaa kwake, balibadilisha malango yabe no baya abile nongo. **7** Bai mahali palo papipi pabile na bui ambayo ubile mali ya nkolo wa kisiwa, mundu ywakemelwa Pablio. Atitukaribisha na kutukarimu kwa masoba atatu. **8** ipalike panga tate ba Pablio abile na homa na ugonjwa wa kuhara. Na Paulo pmwendea, akiloba, kabeka maboko nnani yake, na kumponya. **9** Baada ya lee

pangika, bandu benge palo pakisiwa baabile atamwe batiyenda na kuponelwa. **10** Bandu batimuheshimu kwa heshima yanyansima. Tubile twatijiandaa kusafiri, batupeya yelo twahitajia. **11** Baada ya miei itatu, twatisafiri nkati ya meli ya iskanda ambayo ibile imepigwa mbepo kolyo pakisiwa, ambayo viongozi wake babile alongo abele mapacha. **12** Baada ya kuwa twatua katika mji wa Sirakusa, twatama kolyo masoba atatu. **13** Iapangike palo twatisafiri katika mji wa Regio. Baada ya lisoba limo mbepo wa kusini uboite ghafla, na baada ya masoba abele tuikite katika mji wa Putoli. **14** Kolyo twatikwembana baadhi ya alongo na twatikaribishwa na tama nao kwa masoba saba. Kwa ndela yee tuisile Rumi. **15** Boka kolyo balo alongo, baada ya kuwa wayowine habari zetu, baisile kutupokya kolyo kulisoko lya Apias na Hotel tatu. Paulo paabweni balo alongo atimshukuru Nnongo kajipea ujasiri. **16** Patujingii Roma, Paulo atiruhusiwa tama kichake pamope na yolo askari ywabile akinlinda. **17** Bai ibile baada ya masoba atatu Paulo atibakema pamope balo alalome babile viongozi kati ya Ayahudi. Pabaisile pamope, abaya kwao, “Alongo, pamope na panga nipangite kosa lolote kwa bandu aba au panga kinchogo na taratibu za apindo bitu batuyongolya, natitolewa kati mfungwa boka Yerusalemu mpaka katika maboko ga Arumi. **18** Baada ya kunnaluya, batamaniya kunileka huru, kwa sababu kwabile ntopo sababu kwango nenga yastahili adhabu ya kiwo. **19** Lakini balo Ayahudi pabalongela kinyume cha shauku yabe, nililazimika kukata rufaa kwa Kaisaria, ila ibile kwaa kati panga naleta mashitaka nnani ya litaifa lyango. **20** Kwa sababu ya kukata kwango rufaa, nga nyo, niloba kubabona na longela namwenga. Kwa sababu ya chelo ambacho Israeli abile na ujasiri nacho, nitabilwe na kifungo chee. **21** Boka po bammakiya, “Twapokya kwaa barua boka Yudea kuhusu wenga, wala ntopo nongo ywaisa na kutoa taarifa au baya neno lolote linoite kwaa nnani ya wenga. **22** Lakini twapala kuyowa boka kwako wawaza namani kuhusu lee likundi lya bandu aba, kwa sababu iyowanike kwetu panga lalongela kinyume kila mahali.” **23** Pababile batitenga lisoba kwa ajili yake, bandu banyansima baisa mahali paabile atama. Kabaya lelo likowe kwao na kushuhudia kuhusu ufalme wa Nnongo. Atijaribu kubashawishi kuhusu Yesu, kwa namna zote ibele boka katika saliya ya Musa na boka kwa manabii, toka bwamba mpaka kitamwinyo. **24** Baadhi ya bembe batishawishika kuhusu makowe yalo yabayilwe, na benge baaminiya kwaa. **25** Pabatishindwa yeketyana bene kwa bene, batiboka baada ya Paulo kulibaya likowe lee limo, “Roho Mtakatifu abaya vyema pitya Isaya nabii kwa tate bitu, **26** Abaya,'Yenda kwa bandu aba ubaye, “Kwa makutu yinu mwalowa sikia, lakini mupekania kwaa; na kwa minyo yinu mwalowa lola lakini mutangite kwaa. **27** Kwaajili ya mioyo ya bandu aba ibile dhaifu, makutu gabe gapekanie kwa taabu, watifunga minyo yabe; ili panga kana patange kwa minyo yabe, na kupekania kwa makutu gabe, na kutanga kwa mioyo yabe, na kerebuka kae, na nalowa kubaponya.” **28** Kwa eyo mpalikwa kutanga panga awoo wokovu wa Nnongo utipelekwa kwa bandu ba Mataifa, na balowa kuwapekania.” **30** Pulo atami mu'nyumba yake ya kupanga kwa miaka yote ibele, na atibakaribisha bote baisile kwake. **31** Abile akihubiri ufalme wa Nnongo na abile akifundisha makowe nnani ya Ngwana Yesu Kristo kwa ujasiri wote. Ntopo ywankanikiya.

Arumi

1 Paulo Tarisi waYesu Kirisitu, ywakemilwe panga mtumishi ywa bagulilwe mwanja likewe lya Nnungu. **2** Alinga likowe lyalibaite zamani pityabkwa manabii bake mumaandiko matakatifu. **3** Yaihusu mwana wake lwabelekwimulukolo lwa Daudi kwafano wa yenga. **4** Ywembe atangasilwe mwana wa Nnungu kwa ngupu ya Roho mtakatifu kwa ufunuo wa wafu Yesu Kirisitu Ngwana witu. **5** Pitia kwa ywembe tupejyilwe upendeleo na utumisi kwa utii wa aminia nkati ya bandu boti, kwa mwanja yalimo lyake. **6** Nkati ya bandu'bo na mwenga kai mukemilwe mwa ba Yesu Kirisitu. **7** Barua ye jinu mwa botimwabubile Rumi, mwa mupendilwe na Nnungu, mwa mukemilwe panga mwabandu mwa atakatifu. Neena ibe kasinu, na amani buka kwa Nnungu Tate bitu na Ngwana Yesu Kirisitu. **8** Wite, nenda kusukuru Nnungu wangu nkati ya Yesu Kirisitu kwaajli jyinu mwaboti, mana aminia kwinu kwenda hubililwamulunia lwote. **9** Na Nnongo ga shaidi wango, na ywembe ngamtumika kwa mwoyo wango nkati ya Injili ya mwana wake na mwanidumu kutabwa. **10** saa yote nenda loba nkati ya loba kwango kwandela yeyote mwiso wake nipate fanikiwa saa yeno kwa mapendo ga Nnongo kwa isa kasino. **11** mana napenda kumona, lenga nani-nipate kupeya mwenga baadhi ya karama ya mwoyo, mbate kwaimaimalisha. **12** Mana nipendi kunipeya mwoyo pamoja pamope na mwee, kwandela ya imani kwa kilammoja winu, jinuna yango. **13** Tubwe mwalongo, nipendeli nkewe tangu nyanya, Malaya na chima nende kusulya Isa kasinu, Lakini natikani kilwa mpalimo. Hivi napendiba na matunda kachino Kati mwaibile kwa bandu ba mataifa. **14** Nilongelwa na Wayunani na ageni na bembe, mwerufu nalo. **15** kwa-nyo, kwopenda kwang'o, nenga nimitayari kwilonga Injili kasinu mwenga mubile kwo Roma. **16** Maana niboni ya kwako oni Injili, Mana uwezo was Nnongo woleta wokopu kwa kill jwa-aminiya, kwakene myahudi wete na kwa bembe Myunani. **17** Mana haki ya Nnongo ibiwazi buka imani hata Imani, Kati mwaba-andike, “Mwene haki atama kwa Imani”. **18** Mana ukale was Nnongo ubi wazi baka kunani juyaasi na sambi yoti ya bandu, nayo kwandela ya udhalimu kwi-ibiya kweli. **19** Sababu yayee, ngote ngange za tanga nikilwa juu ya Nnongo kasabi wazi na Nnongo abakiye. **20** Mana mambo gake kewe ngabonekane kinanoga, angabiki tiwazi buka umbilwa kwa Dunia ngena tanganikwa ilebe pilya kwa ilebe ya umbilwe. mambo gani uwezo wake wangaliyomoka na wa-asili ya Nnongo. namatokeo gake, bandu ba tupu lyo baya. **(aïdios g126)** **21** Asababu yayee, ingawa batabgite kuhusu Nnongo Bantu kinelili jwembe Kati Nnongo, Wala bampelili shukurani. kichongo chake babile apumbapu mumawazo gabe, na mioyo yabeyene ulalo na yayeyilwe lubendo **22** baikemite panga beelevu, kumbe bai alalo. **23** Bangalabwi utukufu was Nnongo jwa kotoka alabika kwa mfano was kuminyo ya Mundu jwa alabika, na ya kiyuni, na ya ki-inyama bene magulu mane, na yaiumbe yetambala. **24** kwa-nyo Nnongo alikwaleka baikengame tamaniya kwa mioyo yabeyene kwo-usapu, kwayinga yabe yo fezeheka Kati yabe. **25** Na bembe ngabalabwile kweli ya Nnongo-baubuso Naga abudu na kwitumikiya iumbe badala ya mwuumbaji na jwembe gasifilwa milele. Amina. **(aiōn g165)** **26** kwa sababu Yee, Nnongo atikwa leka baikote tamaa yabe ya oni, mana alwawa babe bakulei tumya kwa zamani kwa chill Cha kibile chachoguza zamani. **27** Nagembe kaie, alalume nembe bagalei matumizi gabe ga zamani kwa alwawa na ngalambu kwa na bene kwa bene. Habaa babile analome babapate na alalome ayabe ambayo gabile Lili na boobapejyilwe azabu yayastaili-lii oba kwabe. **28** sababu bati kana bana Nnongo muhufahamu wabe aliwaleka bakote lunda lwabe lwange faika bapange ikowe ngalonga faika. **29** batweli na zuluma boti, tamaniya na ubaya batweli being, bulangana, bulwe, ubochobocho, na kusulya ubaya. **30** kaibembe abai benda kopekeana, hata apindo babe ebayowa lii. **31** Bembe hata tunda ntupo, hata ba-aminika lii, upendo wa samani ntupu. hata huruma ntupu. **32** Batabgite kanuni ya Nnongo bandu babapanga makowe go bapalikwa waa, Ila sio babapanga bai, hata babayeketyana na balobaba panga makowe gaa.

2 Kwa-iyo ntupu uzuru, wenga woukumu, Mana bukana galugo mwukumu jwenge with ya hatia was mwene. Kwamana wenga wauukumu upanga ikowe yeyeluyelu. **2** Ila tutangite ukumu ya Nnongo ya kweli kwa bandu babapanga makowe Kati goo. **3** Ila wenga uwasilii, wenga waukumu balo babapanga makowe kati gaa ingawa wenga na wenga wendapanga makowe gogogo. Je walama na ukumu ya Nnongo. **4** Au uwasa nchini sana juu ya wananchima wa wema wake, chelewa kwa adhabu yake, napumilia kwake? Je utangitelii wema wake ukupanga wiyendeli toba? **5** Ila kwa nonopa kwa mwoyo wako na kwa mwoyo wako waukotoka tubu wibekya wa mwene akiba ya ukali kwa lisoba lilo lya ukumu, yani, lisoba lilo lya ufunuo wa ukumu ya kweli ya Nnongo. **6**

Jwembe alowa kunnepa kila mundu kipemo sawa na gagapangage. **7** Na balo bembe kwa usafi wa tenda kwabe kunanoga bapalike lumbilwa, heshimilwa na kotoka haribika, alowa kwapeya ukoto wangeyomoka. **(aiōnios g166)** **8** Lakini kwa balo baimi, babakotoka kutii ukweli ila bailii dhuluma, nyango na ukale walowa isa. **9** Nnongo alowaleta dhiki na shida kwa kila nafsi ya mundu jwapangite sambi, bakwanza Ayahudi na Ayunani nembe. **10** Lakini lumbilwa, heshima na amani yalowa isa kwa kila mundu ywapanga wema, wakwanja Myahudi nembe. **11** Mana ntupu pendeyelwa kwa Nnongo. **12** Mana kati mwebile bananchima babakosike bila salia balowa aba obabila seliya, na kati benge bananchima babakosike lengana na seliya balowa ukumilwa kwa seliya. **13** Mana sio babayowene seliya nga kwa panga bene hakinonge ya Nnongo, Ila babaipanga seliya nga babalangilwa haki. **14** Mana bandu baluniani, babakotwike bas na seliya, bapanga kwa asili ya mambo ga seliya, bembe, babi kwa seliya mioyo yabe, ingawa bembe ntupu seliya. **15** Kwa-lii babo enekana matendo gagapalikwe kwa wajibu wa wa seliya baandike nkati mumioyo yabe. Zamiri yabe nembe yenda kwashuudia benabe, na mawazo gabe bene au genda kwashitakya au'ngalendela bene. **16** na kai kwa Nnongo. Haha gapita masoba ambayo Nnongo alowa kwiiukumu sili ya bandu boti sawasawa na injili yango, kwa ndela ya Yesu Kirisitu. **17** Tunkoye mwikoga mwa-Ayahudi, mwamutani kalimu seliya uopuli kwa kuisifu Kati ya Nnongo. **18** tungatangite mapenzi gake, Nolinga ikowe ambayo yetotautiana nayo, bada yolangilwa na seliya. **19** Natubaye witi wina ujasili panga wenga wamwene wa korongosi wa bange minyo, bweya kwa balo bababile mulubindo, **20** wawasaisha alalo, mwalimu wa bana, nanyinyo ubile nayo museliya kati mwi ilimu na kweli. **21** Wenga bai, waumwukumu jwenge, Je, wifundisha wa mwene? wenga wa uhubiri kutokajiba, wenga ujiba lili? **22** Wenga wauba kana mube mwamalaya, je, wenga wa malaya-lii? wenga wawichukya sanamu, je ujiba mu nyumba ya Nnongo? **23** Wenga wawiluma mu seliya, je hufedheesha lili Nnongo kwa kwitenda kana seliya? **24** Mana “lina lya Nnongo lyenda fedheheshwa kali ya bandu bange aminiya jinu,” kati mwabaandike. **25** Kwa inilwa likombe kwenda faika mene kotii seliya, lakini wenga Mana ubile kawi kana seliya, Inilwa kwako kulowa pangilwa ntupu inilwa. **26** Bai, banaibile, mundu jwenge inilwa kayendelwa kuikamwa mwaipalikwa seliya, je, kotoka kwake inilwa kwaputolwalii panga ainilwe? **27** Na jwembe jwaibado inilwa kwa asili alowa lii kuku-ukumu mana utimisite seliya? haye kwa sababu ubi na maandiko gaga andikilwe na likombe lakini bado wikana seliya! **28** Mana jwembe Myahudi jwabele kwa hali ya panja, Wala inilwa sio kwapanja bailii. **29** Lakini jwembe Myahudi jwabile jwankate, nalikombe lya mwoyo, mumoyo, sio mumaandiko lii, sifilwa kwa mundu kwa nyoibukana lii na bandu Ila kwa Nnongo.

3 Hivi ni faiga gani ya bile nayo Myahudi? Na faida likokombi namani? **2** Inogite kwa kila ndela, Awali ya goti, Ayahudi bapejilwe ufunuo buka kwa Nnongo. **3** Lakini, ibikiliwi kubina Ayahudi benge ntupu imani? Je, kotoka aminiya kwabe aminiya kwa Nnongo ba ubocho? **4** Ntupu, badala yake, uneke Nnongo abonekane nkweli, hataitei kila mundu mmocho kati mweandikilwe, “uwese baurekana panga wa mwene haki. Mumakowe gako nawawezeshinda mewe kojingya muhukumuni”. **5** Lakini mana ibile dhambi jitu walowa bonekana haki ya Nnongo, Tubaye buli? Nnongo mdhalimu Lili papiya ukale wake, je abile nyoo? Nilongela bukana na mantiki ya kimundu. **6** Ntupu, Ibinyoli kwa ndela gani basi Nnongo alu ukumu lunia? **7** Namana itei kweli ya Nnongo pitya umubuchu wango piya lumbilwa kwananchima kwajili yake, mwanja namani nibii bado Kani hukumilwa kati na mwene dhambi? **8** Mwanja namani kana tubaye, kati mwa batukopiye na kati benge mwabathibilisha panga twenda longela, “Tupange dhambi linga gananoga gaise”? Ukumilwa kwabe sawasawa. **9** Kinamani kai? Twitetee twabene? Ntupu kabisa. Kwasababu twabene tayari tutikwalaumu Ayahudi na Ayunani boti mpamo, panga babii pae ya dhambi. **10** Haye kati mweandikilwe: “Ntupu mwene haki hata yumo. **11** Ntupu mundu ywa tangite. Ntupu mundu jwa mpala Nnongo. **12** Boti bagalambwike. Bembe kwa pamope babile Ntupu maana. Ntupu ywa panga wema, kabisa, hata yumo. **13** Makolomelo gabe kati likabuli lyange kulya. Milimi yabe itikombiya. Sumu ya ng'ambo ibii pae ya maboko gabe. **14** Mikano gabe ilweli laana na uchungu. **15** Magulu Gabe gai na lubele yo pengana mwai. **16** Ubau na mateso gabi mundela gabe. **17** Bandu baa batangite lii ndela ya amani. **18** Ntupu kunyogopa Nnongo nnongeya minyo Gabe”. **19** Pano lelo tutangite kumbe chochote seliya chakilongela ilongela na balo bababile pai ya seliya. Lenga kila nkano banine, na lunga lunia yoti tuwajibike kwa Nnongo. **20** Ajii ni kwasababu ntupu mwili wawabalangilwa haki kwa kwipanga matendo ga seliya nnunge ya minyo gake. Mana pitya seliya isa kwitanga dhambi. **21** Ila bila seliya, haki ya Nnongo itanganikwa lii. Tabakijilwe kwa seliya ya manabii, **22**

iyo ni, haki ya Nnongo pitya kwa imani ya Yesu Kirisitu kwa balo boti babaaminiya. Mana ntupu tofauti. **23** Kwasababu boti bapangite dhambi na pungukilwa na balaka ya Nnongo. **24** Babalangilwe na haki bule kwa neema yake kwa ndila yakombolelwa na Kirisitu Yesu. **25** Kwa mana Nnongo alikupiya Kirisitu Yesu satupatanise kwa ndela ya imani kwa myai yake. Ampiyite Kirisitu kati usaidi wa haki yake, kwasababu kutulekelea dhambi yepite **26** katika pumiliya kwake. Aga gati pitya lenga bonekana balangilwa kwa haki, mundu ywoywete kwasababu ya imani kwa Yesu. **27** kubii kwa'ko basi kwilumba? Batibagana. Kwa misingi gani? misingi ga matendo? Hata, ila kwa singi was imani. **28** Tumbwe tuyomolwa nyanya mundu abalangilwa haki kwa imani bila makowe ga seliya. **29** Au Nnongo ni Nnongo Ayahudi bai? je jwembe si Nnongo wabandu bange aminiya na bembe? Ngamwebile, Nabange aminiya na bembe Nnongo wabe. **30** Mana ibi kweli Nnongo yumo, alowa kwabalangwa ya haki nababa inilwe likambi kwa imani, na bange inilwa kwa ndela ya imani. **31** Au twenga twibadilisha seliya kwa imani? Ata! nchogo ya ago, twenga twikong'ondya seliya.

4 Tulowa longela namani kai panga Abraham, Tate bitu kwa ndela yenga, Apatikine? **2** Kwa Mana manaitei Abraham abalangilwe haki kwa matendo apeba na sababu ya kulumba, ila sio nnonge ya Nnongo. **3** Kwani maandiko gabaya buli?"Abraham amwamini Nnongo, na abalangilwe panga abi na haki". **4** Tumbwe kwa mundu jwa pangage lyengo, libilwa kwake kwa ubaya lili kwa bule ila ni haki yake. **5** Ila kwa mundu jwange panga lyengo ila amwombilwa jwembe amalangwa haki jwa bile Lili mcha Nnongo, imani yake mundu jwo ibalangilwe panga ibi na haki. **6** Daudi na jwembe alongela kuhusu baraka kwa mundu ambae Nnongo amalanga haki bila matendo. **7** Akojike, "Babalikilwe balo masambi gabe basamiilwe na bembe nembe ubaya wabe utiwikejelwa. **8** Atibalikilwa mundu julo ambae Nnongo amalangwa lili na dhambi. **9** Buli baraka yii ibii'kwaajili ya bandu babainilwe bai, au na babakotwike inilwa? mana twenda longela, "Kwa Abraham aminia kwake yabalangilwe panga haki". **10** Ivi twabalangilwe kitiwi? Wakati Abraham ainilwe au bado inilwa? Yabilelii ainilwe, Ila abi bado inilwa. **11** Abraham apoki alama ya likombe. Agogo wabile muhuri yelo haki ya imani abile nayo tayari kabla ana inilwa-lii. Matokeo gake ga alama aye abalangilwe panga Tate ba bahamini, hata bange inilwa kwinama panga hakinga yabalangilwa. **12** Ayiee inamana Abraham bampangite tate ba torati sio bainama babainilwe bai, ila hata balo babakotwike kwikote njayo lati bitu Abraham. Nayee nga imani yabile nayo kwa bange inilwa. **13** Mana yabile-lii kwa seliya kwamba ahadi ipiyilwe kwa Abraham na kwa lukolo lwake, ahadi panga barithi lunia. Ilaa yapitya mu haki ya imani. **14** Mana itei mana ya panga balo ba seliya ga'barithi, imani ibile ya bule, Na mwatu aidile ingalabwike. **15** Mana seliya ileta ukale, lakini palo panga seliya ntupu. napabile kotoka utii. **16** Kwasababu yeipitya kwa imani, linga ibe kwa neema. Matokeo gake, ahadi ibii dhaili kwa lukolo lwote, Na lukolo lokisabe ngabatangite seliya bai-lii, ila na balo ba imani ya Abraham. Mana jwembe Tate bitu twa boti. **17** Kati mwaiandikilwe, "Nikupangite panga tate ba nnema goti". Abraham abile nkati ya upeo wa julo jwa aminile, yani, Nnongo jwapeya maiti ukoto na kugayeya makowe gaga kotwike bali ngagaweze baa. **18** Licha ya ali yoti ya panjaa, Abraham kwojasili aliaminiya Nnongo kwa machoba gagaisa. Ndomana abile tati ba mataifa ganansima. bokana silo sakilongelikwe "Ngamwalowa baa lukolo lwako. **19** Jwembe abile-lii mpungufu muimani. Abraham ayeketi panga kuwa jenga yake mwene iyomwile was abile na miaka karibu mia jimo. Kaibile na hali yowa ya ndumbo ya Sara. **20** Lakini mwanja mwa mwaidi Nnongo, ... **21** Atangite yo panga che'lo cha mwaidi, Nnongo kaiabi na uwezo wo kamilisha. **22** Naji nembe yabalalangilwe kasake panga haki. **23** Naandikilwa soon kwa faida yake bai. **24** Yaandikilwe kwa faida jitu twenga. Kwabakilwe balangilwa, Twenga twatuaminiya nkati ya jwembe jwa mfufuwite Nngwana witu Yesu buka mukiwo. **25** Ajo nga yolo jwapijilwe kwa mwanja ga makosa gitu na kunyonya lenga tupate balangilwa kwa haki.

5 Kwasababu tubalangilwe na haki kwandela ya imani, twina amani na Nnongo kwa ndela ya Nngwana witu Yesu Kirisitu. **2** Kwopitya jwembe twenga na twabembe tupatike tusa kwa ndela ya imani kwa huruma ye ambayo nkati yaka twenda jima. Twenda pulahi mujasili watupeya Nnongo kwa ajili wakati wengi, ujasili ambao twasiriki mu utukufu wa Nnongo. **3** Ale bai-lii, lakini twalowa pulaika mu mateso ngitu. Tutangite teseka nga kubeleka pumilia. **4** Puliya nga kubeleka jeketelwa, najiketelwa beleka ujasili kwa ajili ya woti wenge. **5** Ujasili ango ukukatisha lii tamaa, kwa mwanja upendo wa Nnongo upange ni kemu mioyo jitu pitya kwa roho mtakatifu jwa pijilwe kasitu. **6** Palwa bile tutuwesalii, kwa muda wake Kirisitu ati'waa kwaajili ya wokovu. **7** Yalowa bangumu yumo kwaajili ya mundu mwene haki.

Ibinyonyo, mara yenge mundu alweza thubutu was kwa ya mundu mwema. **8** Lakini Nnongo atu akikishi upendo wake mwene kasitu, mwanja patwabile bado twabene dhambi, Kirisitu ati'waa kwaajili yitu twenga. **9** Nazaidi ya goti, nambiyambi tubalangilwe haki kwa mai yake, twalowa pona buka mu nyongo ya Nnongo. **10** Mana, wakati wa twabile twa madui, twapatanisilwe na Nnongo kwa ndila ya kiwo sa mwana wake, na Sana, baada ya panga tupatanisilwe, twalowa lopolwa kwa maisha gake. **11** Nganyo bai-lii, ila kai tupulaika na nkati ya Nnongo pitya kwa Nngwana witu Yesu Kirisitu, kwo pitya ywembe ambaye siku yeno tupokile upatanisho-goo. **12** Nganyo lelo, mana pitya kwa mundu yumo dhambi ya jingi mu dunia, kwa ndela yee kiwo cha jingi kwa ndela ya dhambi. Na kiwo chatienea kwa bandu bote maana boti bapangite dhambi. **13** Kwa kuwa mpaka seliya, dhambi yabile mu dunia, lakini dhambi ibalangilwa-lii Mana ntupu seliya. **14** Hata nyoo, kiwo chalawalike buka Adam mpaka Musa, hata kunani ya balo babakotwike panga dhambi kati kwa kanitii Adam, na ywenbe ga mfano wa ywalowa. **15** Lakini hata nyoo, zawadi yabule si kati likosa. Mana itei kwalikosa lwajumo bananchima batiwa, zaidi sana urumu ya Nnongo na zawadi kwa uruma mundu yumo, Yesu Kirisitu, itizidi yongezeka kwananchima. **16** Kwasababu siyo panga gayulo jwapangite dhambi. Lakini kwa penda kwananchima, ukumu ya dhambi yatiisa kwa mwanza kosa kwa mundu yumo, ila kwa upande wenge kipawa chabule chakibukana balangilwa haki saisii baada gamakosa gananchima. **17** Kwa maana, mana itei kwalikosa lya mundu yumo, kiwo chatawalike pitwa kwayumo saidi sana balo baba uruma yananchima pamope na kipawa cha haki balowa tawala pitya maisha ga yumo, Yesu Kirisitu. **18** Nyanyo basi, mana itei pitya kwa likosa limo bandu boti icha kuukumu, kwapitya kwa kitendo chio cha haki kwaisile balangilwa kwa haki ya maisa ya bandu boti. **19** Mana kwo pitya kotoka lii kwa mundu yumo bananchima balangilwe bene sambi, kwa nyo pitya kwa utii wa mundu yumo aingi balangilwe bene haki. **20** Lakini seliya yayingi pajimo, lenga likosa-lii wesa landala. Lakini bandu pebisambi yananchima, uruma yatiyongeyeka muno. **21** Aye yapiyilwe lenga wite, Kati sambi mwetalite mukiwo, ngamwebile hata uruma yenda weza tawala pitya mu haki kwasababu gage yomoka pitya kwa Yesu Kirisitu Nngwana witu. **(aiōnios g166)**

6 Tubaye buli? Tuyendeli musambi lenga uruma iyongeseke? **2** Ata. twenga twatuwile musambi, tulowa wesa buli Kai tama mo? **3** Mutangite Lili balo baba batisilwe nkati ya Kirisitu babatizwi mumaiti gake? **4** Twabile twasikilwa pamope na jwembe pitya mu utizo mukiwo. Ayee yapangilwe linga Kati Kirisitu mwajumwike buka mukiwo pitya mu utukufu wa Tate, lenga na twenga tuweze tyanga mu wayambie wa maisa. **5** Mana mana-tuunganisilwe pamope na jwembe katika mfano wa kiwo sake, tuunganisilwe mu ufufuo wake. **6** Twenga tutangite nyonyo, umundu witu wa zamani wati sulubiswa pamope na jwembe lenga yega ya sambi ualibikwe. Aye yabu nkati lenga wite kana tuyende lii batwa utumwa ba sambi. **7** Jwembe ywabile apangilwe mwene haki lingana sambi. **8** Lakini mana tuwile pamope na Kirisitu, tuaminiya panga twalowa tama na jwembe kai. **9** Tutangite panga Kirisitu atijifufulilwa buka mukiwo, na jwembe maiti-lii. Kiwo kitawala lili kae. **10** Mana kwa abari ya kiwo chabwile mu sambi, awhile mara jimo kwaajili ya boti, hata nyoo maisa gatama, atama kwajili ya Nnongo. **11** Kwa ndela yoo, na mwenga na mwemupalikwa kwibalanga muwile katika sambi, ila mwakoto kwa Nnongo nkati ya Kirisitu Yesu. **12** Kwasababu yo kana uyeketi sambi itawale payega yako lenga uweze kwitii tamaa zake. **13** Kene wapiye seme ya yenga yako musambi kati yombo yange haki, ila wipiye wamwene kwa Nnongo, kati bababile akoto buka mukiwo. Namwipeye sehemu ya yenga jinu kati yombo ya haki kwa Nnongo. **14** Kana mwileke sambi itawale kwa kuwa mubili paie ya seliya, ila pae ya uruma. **15** Kinamanile? Tupange sambi kwa sababu tubuli-lii pae ya seliya, ila pae ya uruma? Ataa. **16** Mutangitelili panga kwake jwembe jwa ipiya mwene Kati atumishi jwembe ngamupanga mtumisi wake jwo, jwembe ngamupalikwa kumtii? Ayee kweli hata kwa mwenga mwatumwa a'sambi yaipelekya kukiwo, kutumwa wautii waukepeleka ku haki. **17** Lakini tushukuru Nnongo! Kwa kuwa mwabi mwatumwa ba sambi, lakini muyomwile tii buka kumwoyo kati mapundiso ga mpokile. **18** Mupangilwa uru buka mu sambi na mutangite mwatumwa ba haki. **19** Ninalongela kati na mundu kwasababu ya mapungufu nga miili yinu. Kwa mana kati mwebile mwamwipiyele iungo ya yenga jino, ba mwatumwa wa haki kwa takasika. **20** Kwa kuwa mwapoki atumwa ba sambi, mwabile uru kutolu na haki. **21** Kwa muda woo, mwabile na litunda gani kwa makowe na kwa saa yeno mwibona oni kwa ago? Kwasababu matokeo ga makowe ago ni kiwo. **22** Lakini kwa saa yeno mupangilwe uru kutolu na sambi na mupangike mwa atumwa kwa Nnongo, mubi na litunda kwa ajili ya utakaso. Buka ukoto wangeyomoka. **(aiōnios g166)** **23** Kwasababu msaala wa sambi ni kiwo, ila sawadi ya

bure ya Nnongo ni bwomi wangeyomoka kwa Kirisitu Nngwana witu. **(aiōnios g166)**

7 Au mutangite kwako, (kwa kuwa nikoya na babatangite seliya), kwa kuwa seliya itawala mundu yes bile mwomi? **2** Mana ajwo nwawa jwakondeke atabilwe na seliya kwa another nchengowe mana abile nkoti, ili mene ayomwike mene awile, alowa panga mutabilwe ya seliya ya ndoa. **3** Tumbwe kae, wakati about asengo babe babi aomi, mene itei atama na nalume jwembe akemelwa mmalaya. Ila mene abo asengo babe bawile, nai lusa kwa seliya, hapo apangali mmalaya, mene itei akonda kwa nnalume ywenge. **4** kwa-nyo, mwalongo bango, mwapangilwe maiti kwa seliya kwa ndila ya yega ya Kirisitu. Ibile nyoo lenga mupale unganishwa na jwenge kwa ywembe jwa fufuliwe buka kiwo lenga tuweze ku-papya Nnongo matunda. **5** Mana patwabile haya payiga nkati ya mwili, tamaa ya sambi yatijumukilwa muiungo yoti kwa ndila ya seliya na kwipapya maiti matunda. **6** Ila saa yeno tuyong'olilwe buku mu seliya. Tuweli mulo hali yayatupingite. Lenga twenga tupate tumika mu hali yayambe ya Roho, nasi hali ya zamani ya andiko. **7** Tulongele buli? seliya sambi? Ataa, Alanyo, mbele kwitangalii sambi, ila kwa ndela ya seliya. Kwa kuwa mbele tangalii tamaniya bila seliya ika kotoka baya, “Uneutamani”. **8** Lakini sambi yapatike nafasi kwa yelu amri ni takatifu ya haki na ukoto. **9** Nanenga nabi na koti hapo zamani bila seliya, lakini payaichi yelu amri, sambi yapatike ngupu, na nenga nganawile. **10** Yelo amri ye peleleta ukoto yatigalambuka yabi kiwo kasango. **11** Kwa mana sambi yapatike nafasi kwa yelu amri na yatigonga pitya mulo mu'amri yatimbulaga. **12** Kumbe seliya takatifu, na yelo amri nembe takatifu, ya haki, na ukoto. **13** Kumbe iyo ya ibele ya ukoto yabile ya kiwo kasango nenga kana ibe nyoo kabisa. Lakini sambi, yabonekine panga sambi hasa pitya kwa yalo njema, yaileta kiwo ngati yango. Ayee yabile pitya kwa yelo amri, sambi kene ya pange mbaya muno. **14** Mana tutangite panga seliya tubwa kwake ni ya mwoyo, lakini nenga na mundu wa payenga, mpemejilwe pa'e ya utumwa wa sambi. **15** Mana lanilipanga nilitangite-lii kabisa, mana lelo lyanipendile kulipanga-kwako na lyanichukya, nganilipanga. **16** Lakini mana nilipangite lelo lyanikotwike kulipenda, seliya yenda kuniyeketya yo panga seliya ni nkoto. **17** Ila nenga lili nafsi yango yanipangalyo, ila yelo sambi yaitama nkati yango. **18** Kwa Mana ndangite nkati yango, yani, nkati ya payenga yango, litama kwako likowe linanoga. kwa kuwa tamaniya kwa linanoga ibi kati yango, ila nipanga-lii. **19** Kwa maana lelo linanoga lyanilipendile nilipanga kwako, ila lelo libaya lyangotwike kulipenda ngalyo ndenda. **20** Tubwe Mana kandenda lelo lyangotwike kulipenda si nenga kiyango nganipanga, kumbe yelo sambi yango yaitama nkati yango. **21** Ndangite ibile haki ngati yango yaipala panga lyalibile lizuri, lakini ubaya ubile nkati yango. **22** Mana Nenda kuipulaikya seliya ya Nnongo kwa mundu jwa nkati. **23** Lakini mbona tofauti nkati ya viungo ya yega yango. Ingawa kwina ngonda juyo kanuni ya yambi na mulunda lyango. **24** Need na mundu wene uruma! nyai jwaweza kunilopwa yega ya kiwo? **25** Lakini ni shukuru Nnongo na Yesu Kirisitu Nngwana witu! Nga-nyo. Nenga na mwene kwa akili yango nitumikiya seliya ya Nnongo. Ila kwa yenga nitumikiya kanuni ya sambi.

8 Tumbwe lelo tupu azabu nkati ta bababile nkati ya Kirisitu Yesu. **2** Kwasababu kanuni ya Roho ni wankoto waubile katika Kirisitu Yesu inipangite nenga ba uru kutalu na kanuni ya sambi na kiwo. **3** Mana kila sasasindwi seliya panga Mana Yabilelii na ngupu mu yega, Nnongo apangite. Atumite wana wake wakiyake kwa mfano wa yega ya sambi na kwi-ukumu sambi kwa yega. **4** Apangite nyoo langwa kwa seliya gatimu nkati jitu tenga twatujenda bila fuata makowe gamuyega, Ila kwa kotea makowe ga Roho. **5** Baba-ikoteya yega waza kwabe makowe ga yenga, lakini ywa ifuata Roho bagawaza ga mwoyo. **6** Sababu kusudi lya yega ni kiwo, ila nia ya Roho ni ukoto na amani. **7** Hayeye kwasababu niya ya yega adui wa Nnongo, sababu itilili seliya ya Nnongo, wataiweza kwa eshimu. **8** Balo baufuata yega baweza kwa kumpendeza Nnongo. **9** Hata nyo, paba bamuyega ila mumwoyo mana itei kweli mu Roho wa Nnongo tama nkati jino. Lakini mundu mana ntupu Roho wa Kirisitu jwembe jwake kwako. **10** Mana Kirisitu abi nkati yino yega iwile kwa ikowe ya sambi ila mwoyo ubi nkoti kwa ikowe ya haki. **11** Mene itei Roho wa yolo jwa mfufuwite Yesu buka mu kiwo atama nkati yinu, jwembe jwa mfufuwite Yesu buka mukiwo alowa kwipeya yega yinu ya kiwo ukoto kwa ndela ya Roho wake, jwa tama nkati yinu. **12** Nga nyo bai, mwalongo bangu, twenga tubi na deni, lakini kwa yega kwa tutame kati mwaipendi yega. **13** Maana mana itei tama kaa ndela ya yega, mwikalibu yo'waa, lakini kwa Roho mugayebeya makowe ga yega, namwenga mwalama. **14** Mana Kati benge bananchima babe ongozwa na Roho wa Nnongo, haba bana ba Nnongo. **15** Mana mupoki kwa mwoyo wa utumwa kai hata muyogope. Badala yake, mupoki

mwoyo wa panga mwabene, kwako twondolela, “Abba, Tati!” **16** Roho mwene enda kutuakikishia nanyine Roho yito yo panga twenga twabana ba Nnongo. **17** Mana itei kweli twalowa teswa na jwembe lenga tupate lumbilwa pamope na jwembe. **18** Kwa kuwa indabalangilwa mateso ya wakati ngo panga ntupu kilebe nikifananise na utukupu wa wwbonekana kasitu. **19** Mana iumbe yoti yenda tazamia kwa tamania kwananchima bonekana kwa mwana wa Nnongo. **20** Mana umba na kwembe pangite pae ya ubocho, sio kwa penda mwene, Ila kwa sababu yake jwembe jwa itiisike, Na muli tumaini. **21** Uumbaji wene na wembe wapikitwa uru na buyelwa mu utumwa wo alibika, na kujingiya mu'uru wa utukupu wa bana ba Nnongo. **22** Tutangite panga umbilwa na wembe wenda minya na teswa kwo minya pamope hata leno. **23** Nga nyo bai-lii, ila twabene twatubi twa milembo ya Roho- twenga twabembe twenda minya mu nafsi yitu, katulenda pangilwa twa bana, yani kombolelwa kwa yega yitu. **24** Kwa tegemea kwo twati okoyelwa. Lakini satukilandage sabonekine ntupu chatukilendage mana nyai jwakilenda chakibonekana? **25** Ila makatukilenda kilebe cha tukotoka kukibona ntupu saburi. **26** Ila nanyonyo-nyo, Roho nembe kutuyangatia kwo dhaifu witu. mana tumanyi lii yupo kati mwaipangilwa, lakini Roho mwene kutulobya kwo minya uweza lii atabaya. **27** Naywembe kwilingulya mioyo na kwitanga akili ya Roho, ywembe loba kwaniaba ya baba aminile, lengana na mapenzi ga Nnongo. **28** Natwenga tutangite panga bote babampendi Nnongo, jwembe tenda kila kilebe pamo na wema, kwa balo babakemilwe kwa likusudi lyake. **29** Mana balo boti bapangite buka zamani, atikwa sawa buka zamani afananisa na mwana wake, lengo jwembe Abe mwelewa kwanza nkati ya alongo baingi. **30** Na balo basawile buka zamani, na bembe akemite, na balo bakemilwe, habo abatangite bai na haki. Na balo babalangilwe muhak, na bembe atikwalumba. **31** Tubaye buli kuhusu ikowe yee? Nnongo Mana abile upande witu, nyai jwa ba kunani jitu? **32** Jwembe jwa kotwike kuneka mwana wake mwene ila atikumpiya kwa ajili yitu twenga twaboti alowa kosa buli kutukilimia na makowe goti pamoja na jwembe? **33** Nyai awesa kuwasitaki ateule wa Nnongo? Nnongo mwene kwaesabia haki. **34** Nyai jwalowa kumwukumu adhabu? Kirisitu Yesu nga jwawile kwaajili yinu, na zaidi ya goo, jwembe nembe atiyolelwa. Enda tawala pamope na Nnongo na pandu pa heshima, na kai ngatulobya twenga. **35** Nyai jwaweza kutubuya mupendo wa Kirisitu? Sikikwa, au utumwa, au tesekwo, au njala, au bula, au hatari, au lipanga? **36** Kati mwaiandikilwe “Kwa faida yako ni minya lisoba lyoti kutwa. Twabalangilwe nkati ngondolo jwo chinjilwa.” **37** Katika ikowe yee yoti twenga twashindi nkati ya jwembe jwatupendile. **38** Mana niyomwile kongeka panga at ntuwi, wala ukoto, wala malaika, wala utawala, wala ilebe yaibile, wala ilebe yai isa wala ngupu, **39** Wala yaibi kunani, Wala gagabile pae wala kyumbe sengi chote, kiweza-kwa kutubangania no upendo wa Nnongo, jwembe nga Kirisitu Yesu Nngwana witu.

9 Nilongela kweli nkati Kirisitu. Nilingela lii uboso, na dhamiri yango hushudia pamo na nee nkati Roho Mtakatifu, **2** Kuwa kwina huzuni ngolo na minya kwangekotoka nkati ya mwoyo wango. **3** Mbeletamaniya nenga na mwene laaniwa na benge lwa ekutalu na Kirisitu kwasababu ya alongo bango, balo baubile nabo pamope kwa payiga. **4** Bembe ni Baisraeli. Baba bi na ali ya pangika bana, wa utukufu wa malagano, na sawadi ya seliya, kunnoba Nnongo, na ahadi. **5** Bembe bati longolwa bembe Kirisitu ati icha kwa heshima kuwala mwili goo-na jwembe ni Nnongo wa yoti. na jwembe alumbilwe bila yomoka. Amina. **(aiōn g165)** **6** Lakini si ahadi ya Nnongo itishindwa timya. Mana sio kila mundu jwabile Israel ga Mwisrael halisi. **7** Lili hata kibelekwi wa Abraham ni baba bake halisi. Ila, “pitya kwa Isaka lukolo walowa kemelwa.” **8** Ibi nyanya, bana ba yega si bana ba Nnongo. ila bana ba twahadi babonekana ba kati lukolo. **9** Mana ale ga likowe lya ahadi: Muda wa majira go nalowa icha, na Sara apeyelwa mwana.” **10** Ngaale bai, lakini baada ya Rebeka jingya ndumbo kwa mundu jumo, Isaka tate bitu- **11** “Kwamba bana babi bado bana belekwa kwoko na aina panga lili lyolyote linanoga aulibaya, lenga likusudi lya Nnongo lengana na chawa liyeme, wala kwa makowe lili. **12** Ila kwasababu gayule jwa kemilwe. Jabaite, “Nkolo atumikia nnuna.” **13** Kati mwaiandikilwe: “Yakobo nampendike Ila Esau nimpendikwo.” **14** Bai lelo tukoyekwa? Je kwinaiba kwa Nnongo? Ata. **15** Mana alongei na Musa, “naba na samaha kwa jolo jwa nasamya, naba na uruma kwa jolo jwa namulumiya”. **16** Kwa-nyo, sio kwasababu ya jwembe jwa pala, sio kwasababu ya jwembe jwa tila, lakini kwa mwanza Nnongo, ngabi uruma **17** Mana maandiko longela kwa Farao, “likusudi-lee malum natikundobeya, lengo nikulaye ngupu yango kasako, lenga Lina lyango balitangaze panepa wote”. **18** Nganyo bai, Nnongo abi na uruma kwo jwojwote jwa mpendile, na jwapala kupenda, humpanga kuwa kiburi. **19** Mwiso wabaya kasango, “mwanja namani bado kalibona likosa?

jwaa'ko jwabile sawasawa na mwapendi jwembe? **20** Chachongo chake, mundu wenga wauyangwa kina chogo cha Nnongo? Kwanda wezekana cha kiukulikwe, longela kwa jwa mwikwile, mwanza namani uniukwi nyoo?" **21** Tutangite kwa jwa ukwa aina haki kwa kitope lengeneza kikowe kwa mwa tumizi gapendi mwene. **22** Buli Nnongo, jwabi tayali jwo laya ukali wake napanga ngupu yake tanganikwa, atistaili kwa pumiliya wa lengana yombo yaibelikwe kwa kwitiniya? **23** buli mana waipangite yananchima lenga wilaye yananchima kwa utukufu wake juu ya yombo ya uruma ya yomwile kibika kwaajili ya utukufu? **24** buli mene apangite nakanchime na twenga twatukemite, siyo buka kwa ayahudi bai, ila buka na amataifa? **25** Kat mwabaite Hosea: nalowa kwakema bandu bango baba bile lii bandu bango, na jwaa nipendile jwa abile adui jwango. **26** Nayalowa ba palo pababaite kasabe, mwenga mwabangu bango kwa hopo bolowa ukemelwa mwabana ba Nnongo. **27** Isaya andalela juu ya Israel "Kati isabu ya bana ba Israel ipeleke ba kati mwangi ya kubali, yalowaba kati linena babaokolewa. **28** Mana Nngwana alowa kulipotwa likewe lyake kwa nnema, mapena na kwatulia. **29** Maana kati Isaya alongei hapo zamani panga Nngwana wa majeshi atuleki kwako lukolo kwaajili yitu, tulwe panga kati Sodoma na Gomola. **30** Tukoya lwaku oti, bandu ba mataifa bababkotwike pala haki, pabapatike haki, haki kwaaminiya. **31** Lakini Israel jwa ipalae seliya ya haki, haipatike kwa. **32** mwanja namani? sababu baibalikwe kwa kwa imani, ila kwo tenda, bati kwikobola muliwe. **33** Kati mwaiandikiwe "lollekeya, niligonjike liwe liwe la kwikobala, lya sayuni na mwamba wa kosea jwembe jwa aminiya muhe hapata kwa oni".

10 mwalongo, niya yamoyo wangu na mwaniluba kwa Nnongo kwa ajiyabe, kwaajili ya wokovu wabe. **2** Mana nabakya panga bai na bidii kwa Nnongo, ila sio kwa ajili yo tanga. **3** Kwa kuwa matangite lii haki ya Nnongo, na bapala haki yabe bene, babile lii ati bahaki ya Nnongo. **4** Kwakuwa Kirisitu ndo timwa kwa seliya kwa ajili ya haki ya kila mundu jwa aminiya. **5** Musa aandike yaihsu haki ya isa buka ku seliya "mundu jwa panga haki yaseliya alowa tama kwa haki yee" **6** Lakini haki ya bukana na imani ilongela nyoo "kana ulongele mumwoyo wako nyaijwa nguluka jenda kunani? (aye kumwuluya Kirisitu pae) **7** Na kana ubaye nyai jwa uluka mulebwa?" (aye nga kupeleka Kirisitu kunani buka mu kiwo) **(Abyssos g12)** **8** lakini ilongela namani? likowe libii karibu na wenga, mukano na mumwoyo wako."ale likowe lya imani, ngatu litangaza. **9** Mana itei kwa mukane wako unyeketeya Yesu yopanga ni Nngwana, nakumwaminiya mu mwoyo wako panga Nnongo ati kufufua buka mukiwo, walowa okoka. **10** sababu kwa mwoyo mundu aminiya na pata haki na kano yeketya na pata okoka. **11** Kuba liandiko likoya, "Kila jwaaminiya hapatulioni" **12** Mana ntupu tafauti kati ya Myahudi wala Myunani mana Nngwana yoyo yonga Nngwana wa bote, nintajiri wa bote bankemao. **13** Kubaa kila mundu ywa nkema lina lya Amwenye ataokolewa. **14** kwa kitiwi benda weza kukema jwembe jwa bakotwike kumwaminiya? na kwakitiwi baweza amini kwa jwembe na banan-nyowa kwa nabalowa yowa buli bila kwa hubiri? **15** Na kwa kitiwi baweza hubiriwa, bila tumilwa kati mwaba andike jinsi gani mwanga ngolwike magulu gabalo ga batangaza likowe lya mema. **16** Ila boti bana yowa lii Injili. Kwasababu Isaya abaite Nngwana nyaijwa yowine ujumbe witu?" **17** kwa hiyo imani iicha bada yo yowa, na yowa kwa likowe lya Kirisitu. **18** Lakini nenda longela, je bana yowa kwa? Ena kwa hakika sana lelobe lyabe lipelike panja munema wete" **19** Zaid ya yoti, nenda longela "je Israel batangite kwa? na Musa andalongela nalowa kwa chokosa kwa yeya bwigu kwa bandu bababile taifa lyangetanganikwa. **20** Na Isaya ni jasiri sana enda longela napatikine na balo ba banipalike kwaa. **21** Lakini Israel koya "masoba goti na yopite maboko lango kwa babakotoka yogopa na kwa bandu agumu"

11 Bai nilongela, buli, Nnongo atikwa kana bandu boti? hata pasene mana nanenga na Muisreal wa lukolo lwa Ibrahimu wa kabila ya Benyamini. **2** Nnongo hakanikwa bandu bake, batangite buka samani, je? mutangite kwa liandiko likoya buli usu jyo Eliya, jinsi mwampembelike Nnongo kuhusu Israel? **3** Nngwana babulige kinabii bako, na batibomwa madhabau gako. Nenga kiyango ngani igalile, na bembe bapala bwomi wango." **4** Na lijibu lya nnongo likoya buli kayako?"nitebeka kwaajili yango bandu elfu saba babakotoka kunkilikitya Baali". **5** Nga ata nyoo, masiku yeno babile baba igalile sabato ya sawo wa uruma. **6** Lakini mana ibii kwa uruma, twenga le kupendelwa. kichongo chanyo uruma yabakai uruma. **7** Namani kae basi? likowe ambalo Israel abile kalipala aina kipata kwa alababa cahaulilwe ngabakipatike, na benge bayejilwe lubendo. **8** Nakati mwaiandikikilwe, Nnongo apei mwoyo wo pwindala, minyo lenga kene balole na masikio kene bayowe, mpaka lino. **9** Nembe Daudi enda baya, "wileke meza yabe ibe lupelele, ntego, pandu pokubala, na poleya kisase sabe. **10** Waleke minyo gembe gambe na lubendo linga kene

babone ukapindeya migonga sayote” **11** Bai nenda longela, je/bakobile mpatulapai? kana ibenyo, badala yake, kwoshindwa kwabe wokovuwikite kwa amataifa, lenga bene kwa yeya bwingu. **12** Mana itei shindwa kwabe kasabe utajiri wa Dunia na mana hasara yabe utajili wa mataifa, wikiasi gani zaidi yaba ukamilifu kasabe. **13** Na saa yino nalonngela na mwenga bandu ba mataifa kwa sababu ni bii mtume wa mataifa ngenge nipuniya uduma yango. **14** Lakini mbala kwa yeya bwigu baba bile yega jino na nenga kwale tulowa kwalopwa baadhi yabe. **15** Mana kanilwa kwabe ni ridhiana na Dunia pokelelwa kwabe kwalowa isa bili ila bwomi buka mu kiwo? **16** Mana matunda ga kwanza akiba, ngamwebile kwa litongi lya bwembe mana ndandai akiba, ndambi nembe kazalika. **17** Lakini mana itei badhi ya ndambi itikatibwa kati wenga, lutambe mwitu lwa mzeituni, lwati pandikiswa nkati yake, na mana watishiriki pamope na bembe katika mundandai ya utajiri wa mzeituni, **18** Kana wilumbe ju ndambi. Ila mene kawilumba, wenga liwa winyangata ndandai, ila ndandai ikuyagate wenga. **19** Bai lwalongela, “ndambi yatitemelwa lenga nipate pandikizwa mukipeto”. **20** Ayo kweli sababu yokotoka aminiya kwabe bati lemelwa, lakini wenga wayeni imara kwasababu ya imani yako. kana wiwase wamwene kwa aliya kunani sana ila uyogope. **21** Mana manaitei Nnongo mene ailekalii ndambi ya asili, huku urumiya lii na wenga. **22** Linga wete, mayenda gana noga na ukaliwa Nnongo kwo pande ngumo, ukale waisi kwa Ayahudi ngabembe batitumbuka. Ila kwo upande wenge, uluma ya Nnongo lwisa kunani yako, mene waigala mu wema wake. malayenge wenga na wenga alowa kukana kutalu. **23** Na kai, mana bayendelelwa kwa mwo kutoka aminiya kwambe. Balowa pandikizwa kai mana Nnongo abile nowo uwezo wopandikiza kai. **24** Mana manaitei mwenga mwati temelwa panja kwa uliokwa zamani mzeituni wa mwitu, na chachungu cha zamani mwati pandikizwa mu mzaituni wabe bene. **25** Mana mwalongo nipendi kwa kene mutange, usikakana na siri yee. lenga wete kene mwabe na isima nkati ya wasa kwinu mwabene. Siri yeye ni kuwa nonopa kupitike Israel, mpaka kamilika kwa mataifa pwa kwagapala isa. **26** Nanyo Israel bote baokoka, kati mweandikilwe, “buka Sayuni alowaisa jwa kutulopwa. Alowa kubuya ubaya buka kwa Yakobo. **27** Na ate alelya panga lilagano lyango pamope na bembe muda panalowa kwibuya zambi yabe”. **28** kwo upade wenge husu injili, benda kasirika kwaajili yinu. Kwo upande wenge buka na kuchawa kwa Nnongo, batipendelwa kwa mwanza ya kibokulo. **29** Kwa kuwa sawali ya kemelwa na Nnongo igalambuka kwako. **30** Kwa mana hapo zamani mwate kunkana nnongo, ila nambe yambe mujogoprte rehma sababu ya asi kwabe. **31** Kwa anda yoyo-yo, tubwe aba Ayahudi batiasi. Chakipitike kumbe buka na huruma ya muyaliwite mwenga bendo weza kai pokya rehema. **32** Mana Nnongo atabite bandu bote muasi, lenga awese kubahurumia bote. **(eleēsē g1653)** **33** Jinsi mwebile ngolo utajili na hekima na malipwa ga nnongo! Ichunguzika kwako ukumu yake, na ndela ya ichunguzika kwako! **34** Mana nyai lwaitangite liwazo lwa Nngwana? au nyai lwabile shauli wake? **35** Au nyai lwabijwa kwanza kupeya kilebe Nnongo, lenga alepelwe kai? **36** Kwa mana buka kayake, nakwa ndela yake ya kasake, ilebe yoti ibile kasake ube utukufu wange yomoka. Amina. **(aiōn g165)**

12 Kwa nyo nenda kunoba, mwalongo, kwa huruma yake Nnongo, mwipiyi yega yinu ibe sadaka yebi ngoto, yepeletike, yaiyeketya Nnongo, Aye nga ibada yinu yene mana. **2** Wala kene mupwatise na muna ya lunia yii, ila mugalambuke kwopangilwa mwayambe niya jino. Mupange nyoo mupate tanga pulaika kwa Nnongo gaga bile mazuri, ga kupulaisa na gabi kamili. **(aiōn g165)** **3** Mana nendo koya. kwa sababu ya uruma ya anipeyilwe, panga kila mundu ambae abile nkati yinu apalikwa kwa wasa sana usu juu ya mwene kuliko mwapalikwa wasa. Ila apalikwa wasa kwa hekima, katu mwaibile Nnongo apei kala yumo kiasi pulani cha aminiya. **4** Kwa kuwa twina iungo ya nannchima mu yega jimo, ila sio iungo yoti i na lyengo limo. **5** Nga nyonyo, twenga twotubi bingi twi mundu yumo nkati ya Kirisitu, na iungo kila simo na nyine. **6** Twii na makalama gana nchima kwa kati urumo mwa mupeyilwe mana itei kalama ya mundu ni unabii, na ipangilwe kwa kadili ya aminiya kwake. **7** Mene itei kalama ga mundu ga huduma na atumike. mana itei jwenge aina kalama ga pundisa bai apundise. **8** Mana itei mungu jwenge kalama gake faliji, bai afaliji, Mana itei kalama ga mundu piya, apange nyo kwa karimu, mana itei mundu jwenge kalama gake ongosa, na ayendeli kwa uangalifu. mana itei mundu jwenge bonekana na huruma na iyendeli kwa pulaika. **9** Penda kana kube na ubocho, muchukii ubou, mukamwe gagabi gananoga. **10** Husu pendana alongo, mupendane mwabene na mwabene husu isima, mwisimiane wene kwa wene. **11** Husu bidii, kene mulegeleke wamubile nawo husu roho mube na hamu husu Nngwana, mutumikie. **12** Mupalaike mu ujasili wa mubile nawo husu masoba gagaisa. Muba na lenda kwa matatiso

ngino musinde loba. 13 Musiliki muga basikikwe baamini. Mupale ndela yanachima ya bonekana ukarimu. 14 Mwarobi baraka boti babatesa mwenga, mwabariki wala kene mwalaani. 15 Mupulai pamope na babapulaika, mulele pamope na babalela. 16 Mube na nia yimo mwenga kwa mwenga. kana muwase kwa kwipuna, mwayeketi bandu ba hali ya pae. Kene mube na hekima kwa mawaso yinu mwabene. 17 Kana mwanepe mundu ywoywote ubaya kwa ubaya. Mupange makowe gananoga paminyo ga bandu boti. 18 Mene ke wezekana, kati mwaibikilwe kayino mube na amani na bandu boti. 19 Wopendilwe, kamwilepi kisasi mwabene ila mwipeye nyongo ya Nnongo. mana itiandikilwa “kisasi chango, nenga nalowa lepa, alongei Nngwana”. 20 Ila mmaya wako abi na njala, unise. Mana abi na nyota, mpei mache kwa mwanza mana apangite nyoo, ukalya makaa ga mwoto mu nde wake. 21 Kana ushindwe na ubaya, ila ubaya ushindwe kwa wema.

13 kila nafsi ibe na utii kwa bene madalaka ga kunani, mana utupu utawala ila uboi kwa Nnongo. Nasilikali yebile aibekite Nnongo. 2 Nga jwa penga selekali hajwo apenga amri ya Nnongo; na balo babapinga balowa pokya ukumu juu ya be bene. 3 sababu atawala si botisa kwa babapanga gananoga-lii, ila babatenda mabaya. je utamaniya kotoka selekali/ upange gagabile mazuri na walowa lumbilwa kwa goo. 4 Nembe kumtumikia Nnongo, wenga kwa ajili ya wema, Ila mana wapanga bila likosa kwa sababu mtumwa wa Nnongo, kunepa kisasi cha ukali kunani ya jule jwa panga mabaya. 5 Nganyo ipalikwa utii, siyo tu kwa mwanja ukale, ila kai sabau ya dhamili. 6 Aye nembe go lipa kodi. Na bembe utawala ni batumilwe na Nnongo, na bembe benda yendelya panga likowe lee. 7 Munepe kila mundu jwa mdai: kodi jwa takilwa kodi, ushuru jwa pala usuru, kumnyogopa jwa palikwa yopelwe, heshima jwa palikwa heshimilwa. 8 Kana mdaiwe kilebe sosote sa na mundu, ila mpendane bene ni bene. kuba ywembe ate kumpenda jirani yake atekamilisha seliya. 9 Kwa kuwa wapanga kwa umalaya wabulagakwa wajibu kwa, watamaniya kwa, na mana kwi na amri tenye nembe, iyanga banike mumakowe ga, walowa kupenda jirani jwako wa mwene. 10 Upendo umega kwa jirani wa mundu kwa nyoo, upendo ngai kamilishe seliya. 11 sababu ya yee, mutangite muda, kwamba tayari muda wa buka mulugono, mana wokovu witu ubi karibu sana ya watu ngolu patwa ami mwanzo. 12 Kilo kitiyendely a na mutwekati kwi karibu na tugabike pabwega atenda ga mulobendo, natuwale silaha ya papyeya. 13 tuyende bila kosea, kati mubweya, kene kwa masikukuu ga madhambi no lobya. Na kana tuyende kumalaya na tamaniya yaikotoka keleboyelwa, na kwileka pitina na bwingu. 14 Ila tuwa mwale Nngwana Yesu KIrisitu, na twileke nafsi kwa ajili ya yega, kwa tamaniya kwake.

14 Mumpoki jwembe jwabinele katika aminiya, bila piya ukumu husu tubwa kwake. 2 Mundu yumo atiaminiya juyolya chochoti, na jwenge jwa binnele alya mboga bai. 3 Mundu jwa alya kila kilebe kene wasalawe yulyu jwa kotoka lya kila kilebe. Na jwembe jwa lya lii kila kilebe kene amuhukumu jwe jwa lya kila kilebe mana Nnongo ayomwile kwipokya. 4 Wenga wa nyai, wenga wa hukumu mtumwa wa mtawala mundu jwenge? nnonge ya Nngwana wake panga yema au tumbuka. lakini alowa kuntukuya, mana Nngwana inda wesa kupanga ayeme. 5 Mundu yumo kuithamini lisiku limo kuliko yenge, jwenge kwithamini siku yoti sawasawa. Hebu kila mundu aishawishi muakili yake mwene. 6 Jwembe ywa kamwa lisoba, alikamwa kwandela ya awana. Na kwa yolo jwalya alya kwa sababu ya Nngwana. Na jwembe nembe piya sukuru kwa Nnongo. 7 Mana ntopo jwa tama kwa nafsi yake, na ntupu jwa waa kwajili yake mwene. 8 Mana itei twenda lama tulama kwa ajili ya Nngwana. Mana ibii Katu waa, tuwaa mwalo wa Amwenye. Mana ibii katuishi Ni ku'waa mali ya Amwenye. 9 Kwasababu kwalikudi ale Kirisitu atiwa na alowa tama kae, linga abe Nngwana wa bote babawile babatama. 10 Ila wenga mwanja namani mwukumu Nnongo? utage twenga twabote twalowa yema Nnongo go? utage twenga twabote twalowa yema nnonge ya kitego cha ukumilwa cha Nnongo. 11 Mana iandikiwe, kati mwanitama “galongula Nngwana “kachango nenga kila lingoti lya ngilikilya, na kila lulimilwa numba Nnongo”. 12 Tumbe kila yumo alowa piya hesabu yake mwene kwa Nnongo. 13 Kwa nyo kana tuyende lii kae ukumwana, ila badala yake tuamwe nyonyo. Ntupu jwa beka kikobala au tengo kwa nongo we. 14 Ndangite na nitishawika kwa Nngwana Yesu, panga ntupo kilebe cha kibi kichapu ni kwa jwembe tu jwa wasa kila kilebe usapu kwa sababu kasake usapu. 15 Mana itei sababu ya chakulya nongo go alowa huzunika, utyanga lii kwopendana kanaumualabiye kwa chakulya sako mundu kwa ajili yake Kirisitu ati waa. 16 Hivyo kana mulusu yendo nginu gana nnoga gasababise bandu kwa tania. 17 kwa sababu utawala wa Nnongo si kwa ajili ya chakulya na nywa, ila kwa ajili ya haki, amani, pulaika pulaika na Roho mpeletau. 18 Mana jumbe jwa mtumikiya Kirisitu kwa

hali ye anyeketile Nnongo kwa bandu banyeketile. **19** Nga nyo bai, tubwate makowe ga Imani na makowe ga kusenga mundu na bembeke. **20** kana wa alabiye lyengo lya Nnongo kwa mwanja chakulya. Ilebe yote kweli nnjap, ila mbaya kwa mundu yolo jwa lya na kupanga jwembe kwikobala. **21** Bola kotoka lya nyama, wala nywa wembe, wala chocho chalowa Nnongo wanga kubala. **22** hiye imani malumu yabile nayo, ukati yako wa mwene na Nnongo. Utibalikilwa yolo jwa i ukumu mwene mu chelo cha kiyeketya. **23** Jwa bi na masaka ayomwile ukumilwa mwene kalya, sababu itokana kwa aminiya na sosote cha kikotwike aminiya ni sambi.

15 Tubwe twenga twabi na ngupu tupalikwe kuputwa udhaifi wa babile adhaifu, na tupali kwali kwipendekeza mwabene. **2** Kila jumo ampendi jirani jwake kwani likowe linanoga, kwania ya chenga. **3** Kwani hata Kirisitu haipendi lii mwene. Badala yake, yabi kati yaiandikilwe, “matukano gabalo gamakutukine ganipatike nenga. **4** Kwa chochote cha andikilwe kutubakiya, kwo husu lyaa kwopetya pumulia na petya kupeya mwoyo na mwandiki na ujasili. **5** Tumbwe na Nnongo jwo pumulia na kuyeya mwoyo apiba na lenga kwa kila yumo lengana Yesu Kirisitu. **6** Awese pnga nyoo kwa nia jimo muwese kunemba kwa nkano ngumo Nnongo na Tate ba Nngwana witu Yesu Kirisitu. **7** Nga nyo mukalibishe kila jumo, kati Kirisitu mwapokile, kwa utukufu wa Nnongo. **8** mwanja namani Kirisitu apangilwe mtumwa wa likombe kwa lenge lya ukweli wa Nnongo. Apangite lenga awese thibitisha aidiyayabakilwe kwa akina tati, **9** Na kwa mataifa kunumba Nnongo kwa uruma yake kati mwabaandike, “nga nyo nipia sifa kayako kati ya mataifa na yembesifa kwa lina lyake”. **10** Kae yenda baya, “mupulaike mwenga mwa bandu mwa mataifa pamope na bandu bake” **11** Na kai, munnumbe Nngwana, mwenga mwa mataifa gote, leka bandu ba mataifa bati munumbe jwembe”. **12** Na Isaya alonga, kulowa ba kike cha Yese, na yumo jwa katuka tawala mataifa. Mataifa balowa kutumainiya jwembe”. **13** Tubwe Nnongo watu tumaini alweleye pula yoti na amani kwo aminiya, lenga muwese yongekelwa aminiya. Kwa ngupu ya Roho mpeletau. **14** Ata nenga na jwembe, muni utike namwe, mwalongo bango, nitishawisika panga, mwenga mwabenemmejazwa na wema, mejazwa na mataifa goti. Mutinishawishi panga, mwenga mwenda wesa ata imizana kila jumo na nnyine. **15** Ila niandika kwo ujasili sana kachinu husu ikowe fulani lenga kunkombokeye kae, sababu ya kipawa chanipejilwe na Nnongo. **16** Kipawa ache chabile lenga niwese bana tumwa wa Yesu Kirisitu jwatumilwe kwa amataifa, kwipiya kati kuhani wa injili ya Nnongo. Mbele wesa panga nyo lenga kwipiya kwango kwa mataifa kube kuyeketilwe, ibekilwe bwega na Nnongo kwa ndela ya Roho mpeletau. **17** Hivi pura yango ibi na Kirisitu Yesu na katika makowe ga Nnongo. **18** Kwani gwesa kwapaya longela lyolyoti ila kwa Kirisitu ati kamilisha petya kasangu tii kwa mataifa. Aga makowe gatimile. **19** Kwa makowe na panga, kwa ngupu ya dalili na maajabu, na kwa ngupu ya Roho mpeletau. Aye yabile lenga buka YErusalemu, ndindikiya kutalu kati mwalibile niwese kwiputolya panja kwa timiya injili ya Kirisitu. **20** Kwa ndela yee, lengo lyangu libile kwitangaza injili, lakini sio patanganikwe Kirisitu atanganikwe kwa lina, lenga wete kana ngwese senga singiwa mundu jwenge. **21** Kati mwa ba andike kwa jwembe “Jwembe ntupu abali yake aichile balowa kumona na lalu babakotweke kumona, na balo baba kotwike kunyowa balowa kutanga. **22** Kwa nyo nabile kai nitizuiliwa mala yananchima icha kachinu. **23** Lakini leno, ntupu kai semu yeyote mumikoa, nanende tamaniya kwa iaka yana nchima icha kajino. **24** hivo mara goti mana nijei Hispania, ndegemea kumona mana nipetile, na wesa pelekelwa ndela yango na mwenga, bada ya pulaikya shiriki na mwe kwa wakati. **25** Lakini niyei Yerusalem kwa udumia aminia. **26** mana yati kwapendeza bandu makedonia na akaya panga nchango malum kwa masikini nkati yake bahamini ba Yerusalem. **27** Ayo yabile kwa penda kwabe, na kweli babile wadeni babe. Mana mana itei mataifa bati shiriki makowe gabe ga imani, benda longelwa na bembe nembe kwa yangatia cha bapongokiwe kwa ilebe. **28** Nga nyo muda wanikamilise haye noba. kila kilibe litundale kachabe, nenga nalowayenda mundela na mwenga na nenga Hispania. **29** Ndangite panga wakati wanaicha kachinu naicha kwo kamilika na barikilwa na kirisitu. **30** Tubwe nenda kunnoba, mwalongo mwa bwana witu Yesu Kirisitu, nakwopenda wa Roho, mushiriki pamope na nenga mulubya kwinu kwa Nnongokwasababu yango. **31** Mulobe na'nee nipate lopolwa buka kasabe baba kani yeketya Yudea, na uduma yango akwo Yerusalem iwese pokolelwa na baba aminile. **32** Mulobe panga niche kachinu kwo pulaika kwo petya mapenzi ga Nnongo, na niwese ba pamope na mwee, pata mpomolya. **33** Na nnongo wa amani abe pamope na mwenga mwabote. Amina.

16 Nine katachinu fiba mnombo wito na tumishi wa kanisa lyabilekenkrea, **2** lenga wete mwaweza kupokya nakati gwana mupange nyo mu kicho cha

dhamani cha baba-aminite na mayeme pamote najwembe kwa likowe lyolyoti lyabalipala, maana jwembe mwene abi mwadumu wa bamachima na kwa ajili yango na mwene. **3** Salamu yake Priska na Akila bapanga lyengo pamote na nenga nti ya Kristo Yesu. **4** Ago kwa maisha gango batigaharisha maisa gabebene. Nipiya sukulani kabase, nanengabaikwa, ilana Makanisa gote ga-amataifa. **5** Mulisalimu kanisa lyalibile kachino, musalimie Epanieto npendwa wango, jwembe mwele wa Kristo akwo Asia. **6** Musalimu Mariamu jwapangite lyengo kwa Kanisa kwa ajili jino. **7** Musalimie Androniko na Yunia, alongobango na-atabilwa twaboti na nenga. Wa muhimu pamope na mitume, ngabo nabembe batilongalya kutanga Kristo kabla yangone. **8** Musalimie Ampliato, jwanipendile nkati ya gwana. **9** Musalimie Urbano, mpanga kasi nyango nkiya Kristo na Stakis npendwa wango. **10** Musalimu Apele, jwa yuketilwe katika Kristo, Mwasalimu bote ba-babile mu nyumba ya Aristobulo. **11** Msalimu Heroditoni, nongo wango, muwasalie bote ba-babile mu nyumba ya Narkiso, baba-bile mu nyumba ya Gwana. **12** Musalimie Trifaina na Trifosa, baba-panga lyungo kwo kasana kwa Gwana. Muwasalimu **13** Muwasalimu Persisi jwani npendile, nembe apangite lyengo sana kwa Gwana. Muwasalimie Rufo, jwachaulilwe kati Gubwana na maa-bakena bango. **14** Muwasalimu Asinkrito, Frego, Herme, Paroba, Herma na alongobote baba-bile pamope. **15** Munisalimie Filologo na Yulia, Nerea na lalabake, na OLipa, na bamini boti baba-bile pamope, **16** Munisalimie kilayumo kwa busu takatifu. Makanisa gote katika Kristo ngunda kusalimu. **17** Tubwe nendakunoba, Mwalongo, Mukufikilie ku-usu ya-bo-baba-sababisa N-gawanyiko na ipingamizi. Bagunda kuchongu na mapundiso na gamupundisilwe, Mwagalambuke mwabuke akwo kwabe. **18** Mana bandu katibo-batumikia kwa Kristo Gwana, ila matumbo gabe bene. Kwo longula kwabe terebu pongesana kwa uboso bekonga myoyo ya baba-bile kwa na atia. **19** Kwa Liano watiikwinu mumwikya kila jumo. Kwanyo, nipulaike mwanjamwe, ila nipala mwemube na busala mubehali inanoga, nakotokabana halia nnongiya ubaya. **20** Nnongo wa amani achelewa kwa kumwangamiza chula pai ua lwayo lwinu. Uruma ya Gwana witu Yesu Kristo ibe-pamoja na mwenga. **21** Timotheo, mpanga lyengo pamope na nenga, enda kusalimu, na Lukio, Yosini na Sospeter, alongabango. **22** Nenga, Terto, wanuandika ujumbe go nundakusalimu kwa Linalya Gwana. **23** Goya, jwa -nitunjike na kwa likanisa lyote lyenda kusalimu, Erasto, mbeka akiba wa mji, enda kwa salimu, Pamopena kwarto jwai nongo. **24** (Uruma ya Gwana Yesu Kristo itame namwe. Amina **25** Sayino kwake jwembe jwebinauwezo kupanga muyeme na injili na mapundisho ga Yesu Kristo tigana na funulijwa kwa sili ya yaiji liwe kwa wakati wamachima. **(aiōnios g166)** **26** Kwo kwi-ti-imani pamope na mataifa ngote. **(aiōnios g166)** **27** Kwa Nnongo kiyake mwewe hekima, pulya Yesu Kristo, kubena lumbilwa kwangaliyo moka. Amina **(aiōn g165)**

1 Akoritho

1 Paulo ywakemilwe ni Kristo pangika Mtume kwa mapenzi ga Nnongo, ni Sosthene nnuna witu. **2** Kwa likanisa lya Nnongo lyalibile Korintho, kwa balo ambabo babekilwe wakfu mu Yesu Kristo, babakemilwe panga bandu atakatifu twaandikya kae balo boti babakema lina lya Ngwana witu Yesu Kristo mahali palo, Ngwana wabe ni witu. **3** Neema na amani ibe kwinu buka kwa Nnongo tate bitu ni Ngwana witu Yesu Kristo. **4** Masoba gote nimsukuru Nnongo wango kwa ajili yinu, kwa sababu ya neema ya Nnongo ywabile awapeile Yesu Kristo. **5** Abapangite kuwa matajiri mu'kila ndela, katika longela pamope maarifa gake. **6** Abapangite matajiri, kati ushuhuda kuhusu Kristo wautithibitisha kuwa kweli nkati yinu. **7** Kwa eyo ipungwa kwaa karama ya kiroho, kati samubile na kilulu so kuulinda ufunuo wa Ngwana witu Yesu Kristo. **8** Alowa kumwimarisha mwenga mpaka mwisho, ili kana mukaumilwe lisoba lya Ngwana witu Yesu Kristo. **9** Nnongo ni mwaminifu ywabile abakemile mwenga mu'ushirika wa mwana wake, Yesu Kristo Ngwana witu. **10** Nambeambe niasihi mwainja ni numbwango, pitya lina lya Ngwana witu Yesu Kristo, panga mwabote muyikityange, ni panga kana kube ni banganika nkati yinu. Niasihi muungane pamope mu'nia jimo. **11** Mana bandu ba nyumba ya Kloe batumakiye kuwa kubile ni banganika nkati yinu. **12** Nibile na mana yee: Kila yumo abaya “nenga na ywaa Paulo”, au “nenga ni ywaa Apolo,” au nenga nI ba Kefa” au “nenga ni wa Kristo.” **13** Je! Kristo atebanganika? Je Paulo atisulubilwa kwaajili yinu? Je! mwatibatizwa kwa lina lya Paulo? **14** Nenda kumshukuru Nnongo kuwa nimbatiliza kwaa yeyete, ila Krispo ni Gayo. **15** Yee yabile panga ntopo ywoywoti aweza baya mwabatizwa kwa lina lyango. **16** (Pia natekuabatiza ba nyumba ya Sephania. Zaidi ya palo, nitangite kwaa kati nambatiza mundu ywenge yeyote). **17** Kwa kuwa, Kristo antumile kwaa batiza ila ubili injili. Antumile longela kwa maneno ga ekima ya kimundu, ili panga ngupu ya msalaba wa Kristo kana ubuke. **18** Kwa kuwa ujumbe wa msalaba ni upuuzi kwa balo batiwaa. Lakini kwa balo ambabo Nnongo atikwalopwa, ni ngupu ya Nnongo. **19** Kwa kuwa iandikilwe, “Nalowa kuiharibu hekima ya ywabile ni busara. Nalowa kuuharibu ufahamu wa babile ni malango.” **20** Abile kwako mundu ywabile ni busara? ywabile kwako ywabile ni elimu? ywabile kwako ywabaya nga mshawishi wa dunia yee? Je Nnongo aigalambwile kwaa hekima ya dunia yee no pangika ulalo? **(aiōn g165)** **21** Buka dunia ipangika mu'hekima yake intangite kwaa Nnongo, impendeza kwaa Nnongo mu'ulalo wabe wa hubiri ili kubalopwa balo baaminiya. **22** Kwa Ayahudi kulokiya ishara ya miujiza ni kwa Ayunani upala hekima. **23** Lakini tumuhubiri Kristo ywaatisulubilwa, ywabile kikwazo kwa Ayahudi na nga ulalo kwa Ayunani. **24** Lakini kwa balo babakemile ni Nnongo, Ayahudi ni Ayunani, twamuhubiri Kristo kati ngupu ni hekima ya Nnongo. **25** Kwa kuwa ulalo wa Nnongo wabile ni hekima kuliko ya bandu, ni udhaifu wa Nnongo wabile ni ngupu kuliko ya bandu. **26** Lola wito wa Nnongo nnani yinu, ainja ni nnumbwa ngo. Ni baingi kwaa nkati yinu mwabile ni hekima mu'viwango vya bandu. Ni baingi kwa nkati yinu mwabile ni ngupu. baingi kwaa nkati yinu mubelekwi mu ukolo. **27** Lakini Nnongo asawile ile ya kilalo ya dunia ili kwiaibisha yabile ni hekima. Nnongo asawile sa'kinyatike mu'dunia kukiabisha sa kibile ni ngupu. **28** Nnongo asawile chelo cha hali ya pae ni chabile chakisalaulilwe mu'dunia. Asawile ata ilebe ambayo yabalangilwe kwaa pangika ilebe, kwa kuipanga ilebe kwaa yabile ni yhamani. **29** Apangite nyoo ili kana abe yeyote ywabile ni sababu ya kuipunia nnonge yake. **30** Kwa sababu ya chelo chaakipangite Nnongo, nambeambe mubile nkati ya Kristo Yesu, ywabile apangike hekima kwa ajili yinu kuoma kwa Nnongo. Abile nga haki yitu, utakatifu ni ukombozi. **31** Kati matokeo, kati liandiko lyatibaya, “Ywaisipu, aisipu mu'Nngwana.”

2 Paniisile kwinu ainja ni akinalumbwango, niisile kwaa ni maneno ga usawishi ni hekima kati mwanilongela kweli yaiilwe kuhusu Nnongo. **2** Niiamuile nitange kwaa sosote panibile nkati yinu ila Yesu Kristo, ni ywembe ywasulubilwe. **3** Nibile ni mwenga mu'udhaifu, ni mu'hofu, ni mu'lendema muno. **4** Ni ujumbe wango nolongela kwango kwabile kwaa mu'longela ushawishi ni hekima. Badala yake, yabile mu'kumdhihirisha Roho ni ya ngupu, **5** ili panga imani yinu ibe kwaa mu'hekima ya bandu, ila mu'ngupu ya Nnongo. **6** Nambeambe twendalongela hekima nkati ya bandu apindo, lakini hekima kwaa ya dunia yee, au ya utawala wa muda woo, ambao wapeta. **(aiōn g165)** **7** Badala yake, twalongela hekima ya Nnongo mu'ukweli wabonekana kwaa, hekima ibonekana kwaa ambayo Nnongo aisawile kabla ya muda wa utukufu witu. **(aiōn g165)** **8** Ntopo ywoywote ywa atawala ba muda woo ywatangite hekima yee, Kati waitangite mu'muda golwa, kana bansulubishe Ngwana wa utukufu. **(aiōn g165)** **9** Lakini kati yaiandikilwe, “Makowe yabile ntopo minyo yagabona, ntopo likutu lyagayowa,

malango gawasa kwaa, makowe ambayo Nnongo atikuyaandaa kwa ajili ya balo bampendile ywembe. **10** Aga nga makowe amabayo Nnongo atigaumwa petya kwa Roho, kwa mana Roho uchunguza kila kilebe, hata makowe gabile nkati ya Nnongo. **11** Kwa kuwa nyai ywatangite malango ga mundu, ila Roho ya mundu nkati yake? Nga nyo kae, ntopo ywatangite makowe ga nkati ya Nnongo, ila Roho wa Nnongo. **12** Lakini tupoki kwaa roho ya dunia, lakini roho ywabilke aboka kwa Nnongo, ili tuwese tanga kwa uhuru wa makowe aga tupeilwe ni Nnongo. **13** Twabaya makowe aga kwa maneno, ambayo Roho utupundisha. Roho ugatafsiri maneno ga kiroho kwa hekima ya kiroho. **14** Mundu ywabile kwaa wa roho apokii kwaa makowe ambayo ni ya Roho wa Nnongo, kwa kuwa ago nga upuuzi kwake. Aweza kwaa kugatanga kwa sababu yatangika kwa roho. **15** Kwa yolo wa kiroho huhukumu makowe yote. Lakini huhukumilwa ni wenge. **16** "Ywa nyai ywaweza kuyatanga malongo ga Ngwana, ambae ywaweza kumpundisha ywembe?" Lakini twabile ni malango ga Kristo

3 NI nenga, ainja ni alombo bango, nibayite kwaa ninenga kati bandu bakiroho, lakini kati ni bandu ba yega. Katu ni bana bachunu mu'Kristo. **2** Nibanyweishe maziwa na nyama kwaa, ka mana mubile kwaa tayari kwa lyaa nyama. Na hata nambeambe mubile kwaa tayari. **3** Kwa kuwa mwenga bado ba yega. Kwa kuwa bwiu ni majiuno yatibinekana nkati yinu. Je mutama kwaa lingana na yega, ni je, mutyanga kwaa kati kawaida ya bandu? **4** Kwa mana yumo abaya, "Namkengama Paulo" Ywenge ubaya, "Nampala Apolo," mutama kwaa kati bandu? **5** Apolo ywa nyai? na Paulo ywa nyai? Amanda ba yolo ywamwaminiye, kwa kila ambaye Ngwana ampeile lijukumu. **6** Nenga nipandike, Apolo abeka mase, lakini Nnongo kaikuza. **7** Kwa eyo, ywabile kwaa panda wala ywabeka mase abile ni chochote. Lakini Nnongo ywaikuzile. **8** Nambeambe ywapandae ni ywabeka mase bote ni sawa, ni kila yumo alowa pata ujira wake lingana na kazi yake. **9** Kwa kuwa twenga twa atendaji ba Nnongo, mwenga mwa bustani ya Nnongo, nyumba ya Nnongo. **10** Bokana na neema ya Nnongo yanipeilwe kati mjenzi nkolo, naubekite msingi, ni ywenge ywachengite nnani yake. Lakini mundu abe makini jinsi ywachenga nnani yake. **11** kwa kuwa ntopo ywenge ywaweza chenga msingi wenge zaidi ya uchengwite, ambao ni Yesu. **12** Nambeambe, kati yumo winu achenga nnani yake kwa dhahabu, mbanje ya thamani, nkongo, manyei, au manyei, **13** Kazi yake iyowanike, kwa bweya wa mutwekati walowa dhihirika. Kwa kuwa yalowa dhihirika ni mwoto. Mwoto walowa jaribu ubora wa kazi ya kila yumo apangite. **14** Kati chochote mundu ywachengite chalowa tama, ywembe alowa pata zawadi. **15** Lakini kati kazi ya mundu yatitinia kwa mwoto, alowa pata hasara. Lakini ywembe mwene alowa lopolelwa, kati yakuepuka ni mwoto. **16** Mutangite kwaa kuwa mwenga ni lihekalu lya Nnongo ni kwamba Roho wa Nnongo atama nkati yinu? **17** Kati mundu ywaliharibu lihekalu lya Nnongo, Nnongo alowa kumwaribu mundu yoo. Kwa mana lihekalu lya Nnongo ni litakatifu, nga nyoo ni mwenga. **18** Mundu alongele ubocho kwaa mwene, kati yeyote nkati mwinu anadhani abile ni hekima mu'nyakati zino, ube kati "mlalo" nga apalikwa kuwa na hekima. **(aiōn g165)** **19** Kwa kuwa hekima ya dunia yee ni ulalo nnonge ya Nnongo, kwa kuwa iandikilwe, "Hubanasa babile ni hekima kwa hila zabe." **20** Ni kae "Ngwana atangite malango ga babile ni busara ni ubatili." **21** Nga nyo mundu aipunie kwaa bandu! kwa mana ilebe yote ni yinu. **22** Kati ni Paulo, au Apolo, au Kefa, au dunia, au maisha, au kiwo, au ilebe yaibile, au yalowa tama. Yote ni yinu, **23** ni mwenga ni ba Kristo na Kristo ni ba Nnongo.

4 Ayee nga mundu ywatubalanga twenga, kati amanda ba Kristo ni mawakili ba siri ya kweli ya Nnongo. **2** Katika lee, chakipalikwa kwa uwakili ni kwamba bawe ba kutumainiya. **3** Lakini kwango nenga ni kilebe kichunu muno kuwa nendahukumilwa ni mwenga au hukumu ya bandu, kwa kuwa naihukumu kwaa nenga na mwene. **4** Naihukumu kwaa nenga na mwene, ayee ibile kwaa na mana kuwa nenga na mwene haki. Ila Ngwana nga anihukumuye. **5** Kwa eyo, kana muipale hukumu nnani ya lolote kabla ya muda, kabla ya kuisa Ngwana. Alowa kubaleta mu'bweya makowe gaabile mu'libendo ni kuipunua kusudi ya mwoyo. Nga kila yumo apokya sifa yake kwa Nnongo. **6** Nambeambe, ainja ni alombo bango, nenga namwene na Apolo niitumi kanuni yee kwa ajili yinu, ili kuoma kwitu mwaweza kuipunza maana ya baya, "Uyende kwaa zaidi ya yaiandikilwe." Ayee nga kuwa ntopo yumo winu ywaipunia nnani ya ywenge. **7** Maana ywa nyai ywabona tofauti nkati yinu ni ywenge. Ni namani chaubile nacho chaukipokya bure? Kati uyomwa pokya bure kwa namani mwaipunya kati mwapanga kwaa nyoo? **8** Tayari mubile ni yoti mpala! Tayari mwabile ni utajiri! Mtumbwa tawala ni kwamba mwamiliki zaidi yitu twenga! Kweli, napala umiliki mwema ili kwamba tumiliki pamope ni mwenga. **9** Kwa eyo nawasa Nnongo atubekite twenga twa

mitume kati kutubonesha wa mwisho mu'mistari ya maandamano ni kati bandu bahukumilwe ku'waa. Twabile kati tamasha kwa ulimwengu, kwa malaika ni kwa anadamu. **10** Twenga twaalalo kwa ajili ya Kristo, lakini mwenga mwa mubile ni hekima mu'Kristo. Tu anyonge, lakini mwenga mwabile ni ngupu. Mwaheshimilwa, lakini twenga twadharauliwa. **11** Hata saa ino twabile ni njala ni kiu, tubile kwaa ni ngobo, tubile ni mapigo, ni kae ntopo makazi. **12** Twapanga kazi kwa bidii, kwa maboko yitu wene. Mana tudharaulilwe, twabariki. Muda tubile ni mateso, tugapumiliea. **13** Mana tutukanganwe, tugarudishe kwa upole. Tubile, ni bado twabalangilwa kuwa kati tukanilwa ni dunia ni uchapu kwa makowe gote. **14** Niandika kwaa makowe aga kuaaibisha mwenga, lakini kuarudi mwenga kati bana bango waniwapendile. **15** Hata kati mwabile ni baalimu komi elfu mu'Kristo mwabile kwaa ni tate baingi. Kwa kuwa nabile tate yinu mu'Yesu Kristo petya injili. **16** Naasihi munigeye nenga. **17** Ayee nga sababu nimtumile kwinu Timotheo, mpendwa wango ni mwana mwaminifu mu'Ngwana. Alowa kuakombokya ndela yango mu'Kristo, kati yaniapundisha kila mahali na kila likanisa. **18** Nambeambe baadhi yinu kabajisifu, batenda kati nalowa isa kwaa kwinu. **19** Lakini nendaisa kwinu kitambo, kati Ngwana atipenda. Nga nalowa kuitanga maneno yabe kwaa balo bajisifu, lakini nalowa kuibona ngupu yabe. **20** Kwa kuwa upwalume wa Nnongo ubile kwaa mu'maneno ila katika ngupu. **21** mupala namani? Niise kwinu ni fimbo au kwa upendo ni katika roho ya upole?

5 Tuyowine taarifa kuwa kwabile ni umalaya nkati yinu, aina ya umalaya ambayo ibile kwaa hata nkati ya bandu wa Mataifa. Tubile ni taarifa kuwa yumo winu gonja ni nyumbo wa tate bake. **2** Mwenga mwaisifu! Badala ya huzunika? Yolo ywapangite nyoo apalikwa kuondolewa nkati yinu. **3** Ingawa nabile pamope ni mwenga kwa yega lakini nibile ni mwenga kiroho, niyomwile kumhukumu ywembe ywapangite nyoo, kati yaibile. **4** Mana mukengamite pamope kati lina lya Ngwana witu Yesu, ni roho yango ibile palyo kati kwa ngupu ya Ngwana witu Yesu, niyomwile kunhukumu mundu yoo. **5** Niyomwile kunkabidhi mundu yolo kwa nchela ili yega yake iharibiwe, ili roho yake iweze kulopolelwa mu'lisoba lya Ngwana. **6** Maipuno yinu nga ilebe inoite kwaa. Mutangite kwaa chachu njene uharibu donge zima? **7** Muisapishe mwenga mwene chachu ya kunchogo, ili mube donge lyayambe, ili mube nkate wauchakachuliwa kwaa. Kwa kuwa, Kristo, Mwana Ngondolo witu wa pasaka ayomwi kuchinja. **8** Kwa eyo tusherehekee karamu ni achachu kwaa ya kinchogo, chachu ya tabia mbaya ni abou. Badala yake, tushehekee ni nkate ubekelwa kwaa chachu ba unyenyekevu ni kweli. **9** Niiandikile mu'barua yango kuwa kana muichangabane ni amalaya. **10** Nibile kwaa ni maana ya bamalaya ba dunia yee, au na babile ni tamaa au anyang'anyi au abudia sanamu kwa tama kutalu ni bembe, bai ipalikwa mtoke mudunia. **11** Lakini nambeambe naandikia kana muyangabane na yoyote ywakemelwa muinja ni alombo mu'Kristo, lakini atama katika umalaya ywabile ni mwene kutamani, au nnyang'anyi, au mwaabudu sanamu, au atukangana au alevi. Wala mulye kwaa ni ywembe mundu wa namna yee. **12** Kwa eyo naiuluya kinamani kubahukumu balio mkati ya likanisa? **13** Lakini Nnongo enda hukumu babile panja."Umboywe mundu mwovu nkati yinu"

6 Yumo winu mana abile ni tatizo na ywenge, ni ywenge atithubutu kuyenda ku'mahakama ya babile kwa na haki kuliko nnongi ya baaminiya? **2** Mutangite kwaa kuwa baumini walowa kuuhukumu ulimwengu? Ni kati mwenga mwalowa hukumu ulimwengu. muweza kwaa amuliya makowe gabile kwaa ni muhimu? **3** Mutangite kwaa kuwa twalowa kubahukumu malaika? Kwa kiasi gani zaidi, twaweza amua makowe ya maisha aga? **4** Kati twaweza hukumu makowe ga maisha aga, kwa mwanja namani mwathubutu peleka mashitaka nnongi ya bayemile kwaa mulikanisa? **5** Nilongela aga kwa aibu yinu. Ntopo ywabile ni busara nkati yinu wa kutosha beka makowe sawa kati ya alongo ni alongo? **6** Lakini kati ya ibile nambeambe, mwaminiya yumo uyenda mu'mahakama dhidi ya muumini ywenge, ni mashitaka ago ubekwa nnongi ya hakimu ywange aminiya! **7** Ukweli ni kuwa kubile ni matatizo nkati ya Bakristo yatetike usumbufu tayari kwinu. Kwa mwanja namani muteseke kwaa ni ganoite kwaa? Kwa mwanja muyeketya ubocho? **8** Lakini mwapangite ubou ni kuabocholia wenge, ni habo nga aija ni alombo binu! **9** Mutangite kwaa kuwa babile kwaa ni haki balowa kuurithi kwaa upwalume wa Nnongo? Kana muaminiye ubocho. Baasherati, baabudu sanamu, amalaya, afiraji, alawiti, **10** mwii, bachoyo, balevi, anyang'anyi, batukangana-ntopo kati yabe ywalowa kuurithi upwalume wa Nnongo. **11** Ni bembe babile baadhi yibe ni mwenga. Lakini mmoyomwike takasilwa tengwa kwa Nnongo lakini mpangilwe haki nnongi ya Nnongo pitya lina lya Ngwana Yesu Kristo na kwa Roho wa Nnongo witu. **12** "Ilebe yoti ni halali kwango, "lakini kila kilebe kwaa chabile ni faida."Ilebe

yoti ni halali kwango, “lakini nalowa tawaliwa kwaa ni chimo nkati yake. 13 “Chakulya ni kwa ajili ya ndumbo, ni ndumbo ni kwa ajili ya chakulya,” lakini Nnongo alowa kuvipotwa vyoti. Yega uumbilwe kwaa kwa ajili ya ukahaba, badala yake, yega ni kwa ajili ya Ngwana, ni Ngwana alowa uhudumia yega. 14 Nnongo atemfufua Ngwana ni twenga kae alowa kutufufua kwa ngupu yake. 15 Mutangite kwaa kuwa yega yabile ni muunganiko ni Kristo? Mwaweza kuitola iungo ya Kristo ni kuyenda kuiunganisha ni kahaba? Iwezekana kwaa! 16 Mutangite kwaa kuwa ywaungana ni kahaba abile yega yimo ni ywembe? Kati andiko lya libaya, “Abele balowa kuwa yega yimo.” 17 Lakini ywa ungana ni Ngwana alowa pangika roho yimo pamope ni ywembe.” 18 Muutile umalaya! Kila sambi ya aipanga mundu ibile panja na yega yake. Lakini umalaya, mundu upanga sambi dhidi ya yega yake mwene. 19 Mutangite kwaa kuwa yega yinu ni lihekalu lya Roho Mtakatifu. Ywatama nkati yinu, yolo ywamupeilwe kuoma kwa Nnongo? mutangite kwaa kuwa mwenga kwaa mwabene? 20 Kwa mupemewa kwa thamani. Kwa eyo muntukuze Nnongo kwa yega yinu.

7 Kuhusu makowe aga mwamuniandikiye: Kwabile ni muda ambapo unoite nnalome kana agonje ni nyumbo wake. 2 Lakini kwa sababu ya majaribu ganyansima ga umalaya kila nnalome abe ni nyumbowe, ni kila mwanamke abe ni nchengowe. 3 Nchebgo apalikwa kumpeya nnyumbo haki yake ya ndoa, ni nyonyonyo nyumbo kwa nchengowe. 4 Nyumbo kwaa abile na mamlaka nnani ya yega yake, ni nchengo. Na nyonyonyo, nchengo ni ywembe abile kwaa ni mamlaka nnani ya yega yake, ila nnyumbo abile nayo. 5 Kana munyimane kwaa mana mugonjike mpamo, ila mana muyeketyana kwa muda pulani. Mupange nyoo ili kupata muda wa kuloba. Boka po mwaweza rudiana kae pamope, ili nchela kana abajaribu kwa kukosa kiasi. 6 Lakini nilongela makowe aga kwa hiari ni kwa amri kwaa. 7 Natamaniya kila yumo abe kati nenga yanibile. Lakini kila yumo abile ni karama yake kuoma kwa Nnongo. Ayoo abile ni karama yee, ni yolo abile ni karama yenge. 8 Kwa balo baolewa kwaa ni ajane nabaya kuwa inanoga kwabe kati bakibaki bila kobekwa, kati yanibile nenga. 9 Lakini kati baweza kwaa kuizuia, bapalikwa kobekwa. Kwa mana heri kwabe kobekwa kuliko beka tamaa. 10 Nambeambe kwa balo bakobekwile niapeya amri, nenga kwaa ila Ngwana.”Nnyumbo kana atengane ni nchengo bake.” 11 Lakini kati aitenga boka kwa nchengo wake, atame bila kobekwa au apatane ni nchengowe. Ni “nchengo kana ampeye talaka nnyumbo bake.” 12 Lakini kwa benge, nalongela nenga, Ngwana kwaa kuwa kati nongo yoyote abile ni nnyumbo ywaaminiya kwaa ni aridhika tama naywembe, apalikwa kwaa kunneka. 13 Kati nnwawa abile ni nchengo ywaaminiya kwaa, ni mana atiridhika tama niywembe, kana anneke. 14 Kwa nchengo ywange aminiya alowa takasika kwa sababu ya imani ya nnyumbo bake. Ni nnwawa ywange aminiya alowa takasilwa kwa sababu ya nchengo ywaaminiya. Ila bana winu wapalika pangilwa safi kwaa, lakini kwa kweli batitakasilwa. 15 Lakini mpenzi ywange aminiya mana abokite ni ayende. Kwa namna yee, muinja au nnombo atabilwa kwaa ni iapo yabe. Nnongo atukemile tutame kwa amani. 16 Utanga namani mana nnwawa, panga waweza kunnopwa nchengowo? Au utanga namani kati nnalome, panga waweza kunnopwa nnyumbowo? 17 Kila yumo atama maisha kati Ngwana yaatuchawile, kila yumo kati Nnongo yaabakemile bembe. Awoo nga mwongozo wango kwa makanisa goti. 18 Abile ywabile atitahiriwe paakemilwe amini? Kana ajaribu kuboywa alama ya tohara yake. Abile yeyote ywakemelwa mu'imani atairiwa kwaa? Apalikwa kwaa tairiwa. 19 Kwa lee aidha atitairiwa wala ywabile kwaa tairiwa ntopo matatizo. Chabile ni matatizi ni kuitii amri ya Nnongo. 20 Kila yumo abaki mu'wito kati yaabile akemilwe ni Nnongo kuaminiya. 21 Ubile mmanda muda Nnongo akukemile? Kana ujali kuhusu lee. Lakini mana waweza kuwa huru, panga nyoo. 22 Kwa yumo ywakemilwe ni Ngwana kati mmanda ni mundu huru katika Ngwana. Kati yelo, yumo ywabile huru paakemilwe amiya na pangika mmanda wa Kristo. 23 Muyomwile pemewa kwa thamani, nga nyoo kana mube amanda ba bandu. 24 Ainja ni alombo bango, katika maisha yoyote kila yumo witu patukemilwe aminiya, tutame nyonyonyo. 25 Nambeambe, balo bote ambao bange kobeka kamwe, nibile kwaa ni amri boka kwa Ngwana. Lakini niapeya mawazo gango kati yanibile. Kwa huruma ya Ngwana, zazibile aminilwa. 26 Kwa eyo, nawaza nyoo kwa sababu ya usumbufu, ni vyema nnalome abaki kati ya abile. 27 Utabilwe kwa nnwawa ni kiapo sa ndoa? Kana uupale uhuru boka kwa yoo. Ubile ni uhuru boka kwa nnyumbo au ukobekwa kwaa. Kana umpale nnyumbo. 28 Lakini mana ukobike, upanga kwaa sambi. Na mana nnwawa akobekwa kwaa mana akobekwe, apangite kwa sambi. Bado balo bakobekane bapata masumbufu ga aina mbalembale. Ni nenga nataka nibaepushie ago. 29 Lakini nabaya nyoo, ainja ni alombo bango, muda ni mwipi. Tangu nambeambe ni kuyendelya, balo

babile ni anyumbo babe batame kati babile nabo kaa. **30** Bote babile ni huzuni baipanga kati babile kwaa ni huzuni, na bote bapuraike, mana babile ni puaraika, na bote bapemile kilebe chochote, mana hawakumiliki chochote. **31** Ni bote baishughulisha ni ulimwengu, bawe kati batishughulika kwaa nakwe. Kwa mana mitindo ya dunia iikite mwisho wake. **32** Napala mube huru kwa masumbufu yoti. Nnalome ywakobeka kwaa ywajisuhulisha na ilebe yaimhusu Ngwana, namna ya kumpendeza ywembe. **33** Lakini nnalome ywakobike ujihusisha na makowe ga dunia, namna ya kumpendeza nnyumbo bake, **34** atigawanyika. Nwawa ywakobekwa kwaa au bikra ujihusisha ni ilebe ya Ngwana, namna yee uitenga mu'yega na katika roho. Lakini nnwawa ywakobekwile hujiusisha kuhusu ilebe ya dunia, nmana ya kumpuraisha nchengo wake. **35** Nabaya nyoo kwa faida yinu mwabene, na naubeka kwaa mtego kwinu. Nabaya nyoo kwa kuwa ni haki. ili kwamba mwaweza kuibeka wakfu kwa Ngwana bila kikwazo sosote. **36** Lakini mana mundu aweza kwaa kumetendea kwa heshima mwana mwali wake, kwa sababu ya hisia yake zabile ni ngupu muno, leka akobekane ni ywembe kati apendavyo. **37** Lakini mana apangite maamuzi ya kobeka kwaa, ni ntopo haja ya lazima, ni mana aweza kuitawala hamu yake, alowa panga inoite kati ankobeka kwaa. **38** Nga nyoo, ywamkobeka mwana mwale wake apanga inoite, ni yeyote ywachawa kobeka kwaa apanga inoite muno. **39** Nwawa atabilwa ni nchengo wake wakati abile nkoto. Lakini mana nchengowe awile, abile huru kobekwa na yoyote ywaampenda, lakini katika Ngwana. **40** Bado mu'maamuzi yango, alowa pangilwa puraha muno kati aishi kati abile. Na nawasa kuwa nenga pia nibile na Roho wa Nnongo.

8 Nambeambe kuhusu vyakulya yaiboyilwe sadaka kwa sanamu: tutangite panga, “Twenga twabote twabile ni maarifa.” Maarifa uleta maipuno, bali upendo uchanga. **2** Mana itei yeyote ywawaza panga atangite likowe fulani, mundu yoo bado atangite kwaa impalika yowa. **3** Lakini mana itei yumo winu ampendike Nnongo, mundu yoo atangike ni ywenge. **4** Bai kuhusu lya chakulya yaiboyelwa sadaka kwa sanamu: tutangite kuwa “sanamu ni ilebe kwaa mu'dunia yee,” ni ya kuwa ntopo Nnongo ila yumo kae.” **5** Kwa mana kwabile baingi bakemelwa nnongo mana itei ni kumaunde au mu'dunia, mana ya babile “nnongo ni mangwana banyansima.” **6** Mana itei kwetu kwabile ni Nnongo yumo kae ywabile nga Tate, na Ngwana yumo Yesu Kristo, ywabile ambaye pitya ywembe ilebe yoti ibile, na pitya ywembe twenga tubile.” **7** Hata nyoo, ujuzi woo ubile kwaa nkati ya kila yumo. Badala yake, benge batishiriki ibada ya sanamu hapo zamani, ni hata nambeambe balya vyakula kati panga ni ilebe chapangilwa sadaka kwa sanamu. Dhamiri yabe itipotoshwa kwa mana yabile dhaifu. **8** Lakini chakulya chatuthibitisha kwaa twenga kwa Nnongo. twenga twa'abaya muno kati twaliya kwaa, wala wema muno mana itei twalyaa. **9** Lakini mube makini panga uhuru winu kwana ube sababu ya kumkwaza ywabile dhaifu katika imani. **10** Ebu waza panga mundu akubweni, wenga waubile ni ujuzi, walya chakulya mu'lihekalu lya sanamu. damiri yake mundu ywoo ithibitika kwaa hata ywembe ni ywembe alya ilebe yaitolewa sadaka kwa sanamu? **11** Kwa eyo kwa sababu ya ufahamu wako wa ukweli nnani ya asili ya sanamu, muinja ni nnombo wako ywabile dhaifu, ywabile pia Kristo awile kwa ajili yake, alowa angamizwa. **12** Hivyo, paupangite sambi dhidi ya muinja ni nlobo bako ni kuzijeruhi dhamiri yaibile dhaifu, mpangite sambi dhidi ya Kristo. **13** Kwa eyo mana itei chakulya chasababisha kumkwaza muinja au nlombo, nalowa lyaa kwaa nyama kamwe, ili kana nimsababishie muinja au nlombo bangu tomboka. **(aiōn g165)**

9 Nenga na huru kwaa? Nenga na mtume kwaa? Nenga namweni kwaa Yesu Ngwana witu? Nenga na matunda kwaa ga kazi yango katika Ngwana? **2** Mana itei nenga na mtume kwaa kwa wenge, angalau na mtume kwinu mwenga. Kwa kuwa mwenga ni uthibisho wa utume wango katika Ngwana. **3** Awoo nga utetezi wango kwa balo banichukizabo nenga. **4** Je twabile kwaa ni haki ya kulyaa na nywaa? **5** Twabile kwaa haki ya kutola nyumbo ywaaminiya kati apangite mitume benge, ni alongo wa Ngwana, ni Kefa? **6** Au ni nenga kichango na Barnaba tupalikwa kuipanga kazi? **7** Ywa nyai ywaipanga kazi kati askari kwa gharama yake mwene? Ywa nyai ywapanda mzabibu ni aulye kwaa matunda gake? Au nyai ywachungae likundi ywanywea kwaa maziwa gake? **8** Je nalongela aga kwa mamlaka ga mundu? Saliya alongela kwaa aga? **9** Kwa mana iandikilwe mu'saliya ya Musa, “kana untabe ng'ombe nkanwa paalya nafaka.” Ni kweli panga pano Nnongo abajali ng'ombe? **10** Au je alongela kwaa ago kwa ajili yitu? Iandikilwe kwa ajili yitu, kwa sababu ywembe ywalema nafaka impalika lema kwa matumaini, ni ywembe ywauna apalikwa aune kwa matarajio ya shiriki mu'mauno. **11** mana itei tutipanda ilebe ya rohoni nkati yinu. Je! ni neno kolo kwitu kuipuna ilebe ya yega boka kwinu? **12** Mana itei benge bapatike haki yee boka kwinu, Je! Twenga ni

zaidi kwaa? Hata nyoo, twalowa kukudai kwaa haki yee. Badala yake, twatipumiliya makowe yote badala ya kuwa kikwazo cha injili ya Kristo. **13** Mutangite kwaa ya kuwa bote bapangao kazi mu'luhekalu upata chakulya chabe boka mu'lihekalu? Muntangite kwaa ya kuwa bote bapangao kazi mu'madhabahu? **14** Kwa jinsi yoyoyoo, Ngwana atiagiza ya kuwa bote baitangaza injili sharti bapate tama bokana na yoo injili. **15** Lakini niadai kwaa haki yoti yee. Na niandikile kwaa aga ili likowe lyolyote lipangike kwa ajili yango. Ni heri nibulagwe kuliko mundu yoyote kubatilisha huku kuisifu kwango. **16** Maana mana itei naihubiri injili, nibile kwaa sababu ya kuisifia, kwa mana ni lazima niipange nyoo. Ni ole wangu mana niihubiri kwaa injili! **17** Kwa mana mana nipanga nyoo kwa hiyari yango, nibile ni thawabu. Lakini mana itei ni kwa hiari kwaa, bado nibile na lijukumu lwanipeilwe kuwa wakili. **18** Bai thawabu yango ni namani? Ya kuwa niubiripo, naitoa injili bila gharama ni bila tumiya kwa utimilifu wa haki yango yanibile nayo katika injili. **19** Mana japo nibile huru kwa bote, nipangike mmanda wa bote, ili panga niweze kuwapata banyansima muno. **20** Kwa ayahudi nabile kati myahudi, ili niapate Ayahudi. Kwa balo babile pae ya saliya, nibile kati yumo wabe babile pae ya saliya ili niapate balo babile pae ya saliya. Niipangite nyoo ingawa nenga binafsi nibile kwaa pae ya saliya. **21** Kwa balo babile panja ya saliya, nibile kati yumo wabe panja ya saliya, ingawa nenga binafsi nibile kwaa panja ya saliya ya Nnongo, ila pae ya saliya ya Kristo. Napangite nyoo ili niapate balo babile panja ya saliya. **22** Kwa balo babile anyonge nibile nnyonge, ili niapate balo babile anyonge. Nipangike hali yote kwa bandu bote, ili kwa ndela zote nipate kubalopwa baadhi. **23** Nenga napanga makowe yote kwa ajili ya injili, ili nipate shiriki katika baraka. **24** Mutangite kwaa kuwa mu'mbio bote bashindana hupiga mbio, lakini ywapokya tuzo ni yumo? Nga nyoo muipige mbio ili mupate tuzo. **25** Mwana michezo uzizuia katika yote awapo mumafunzo. Habo upanga nyoo ili bapokee taji iharibikayo, lakini twenga twatila ili tupate taji yaiharibika kwaa. **26** Kwa eyo nenga nitila kwaa bila sababu au nakombwana ngumi kati nakombwa hewa. **27** Lakini naitesa yega yango na kuupanga kati mmanda, ili panga mana niisile kuwahubiri benge, nenga namwene kana nibe wa kukanilwa.

10 Napala mwenga muntange muinja ni nlombo bango, ya kuwa tate bitu babile pae ya liunde ni bote bapeta mu bahari. **2** Bote batibatizwa bawe ba musa nkati ya liunde ni nkati ya bahari, **3** ni bote balya chakulya chechelo cha roho. **4** Bote banywea munkanwa chechelo cha roho. Mana banywea kuoma mu'mwamba wa roho uliobafuata, ni mwamba woo wabile ni Kristo. **5** Lakini Nnongo apendezwa kwaa muno ni baingi babe, ni miti zao zabile zatitawanyilwa mu'lijangwa. **6** Bai makowe aga yote yabile mifano kwitu, ili twenga kana tube bandu ba tamaniya ganoite kwaa kati bembe bapangite. **7** Kana mube baabuduo sanamu, kati benge bembe baabile. Ayee nga kati yaaiandikilwe, “Bandu batame pae kabalya ni nywaa, ni batiuluka ni kucheza kwa tamaa ya umalaya.” **8** Kana tuupange uasarati kati baingi bembe baapangite. Bawile lisoba limo bandu ishirini na tatu ka sababu yee. **9** Kana tumjaribu Kristo, kati baingi babe bapangite ni batiharibiwa ni nyoka. **10** Na kana munung'unike, kati baingi babe baanung'unike ni kuharibiwa ni malaika ba mauti. **11** Bai makowe aga gapangite kati mifano kwitu. Gaandikilwe ili kutuonya twenga-tuliofikiriwa ni miishio ga zamani. **(aiōn g165)** **12** Kwa eyo kila ywa ajionae kuwa ayemi awe makini kana aje tomboka. **13** Ntopo lijaribu lyaliwapatike mwenga lyabile lya kawaida ya bandu. Ila Nnongo nga mwaminifu. Alowa kubaleka kwaa mjaribiwe pitya uwezo winu. Pamope ni jaribu ywembe alowa kuwapeya nnango wa pitya, ili muweze kulistamili. **14** Kwa eyo, apendwa wango, muikimbie ibada ya sanamu. **15** Nabaya ni mwenga bandu mubile ni malango, ili muamue nnani lyanilongela. **16** Kikombe cha baraka twatibarikia, nga ushirika kwaa wa mwai ya Kristo? Mkate wolo tuumegao, nga ushirika kwaa wa yega ya Kristo? **17** Kwa kuwa mkate ni umo, twenga twabile banyansima mu'yega pamope. Twenga twabote twapokeya mkate yumo kwa pamope. **18** Mugalole bandu ba Israel: Je! balo bote balya dhabihu ni ashiriki kwaa mu'madhabahu? **19** nilongela namani bai? Ya kuwa sanamu ni ilebe? Au ya kuwa chakulya chaboyilwe sadaka kwa sanamu ni ilebe? **20** Lakini nalongela nnani ya ilebe yelo yaiboywile sadaka bandu apagani ba mataifa, ya kuwa batitoa ilebe yee kwa nchela na kwa Nnongo kwaa. Ni nenga napala kwaa mwenga shirikiana na nchela! **21** Muweza kwaa nywea kikombe cha Ngwana ni kikombe cha nchela. Muweza pangika na ushirika katika meza ya Ngwana na katika meza ya Nchela. **22** Au twatia Ngwana wivu? Twabile ni ngupu zaidi yake? **23** Ilebe yote ni halali, “lakini ni yote yaifaika kwaa. Ilebe yote ni halali,” lakini ni yote kwaa yabachenga bandu. **24** Ntopo hata yumo ywapala yanoite yake kae. Badala yake, kila yumo ywapala yanoite ya ywenge. **25** Mwaaweza lyaa kila kilebe chakipemewa kusoko kwa ajili ya dhamiri. **26** Mana

“dfunia ni mali ya Ngwana, ni yooti yaijazayo.” **27** Ni mundu ywaaminiya kwaa akibaalika lyaa, ni mwapala yenda, mulye chochote cha awapeile bila kunaluya maswali ga dhamiri. **28** Lakini mundu mana aabakiye, “Chakulya chee chaboka mu'sadaka ya apagani,” kana mulyee. Ayee nga kwa ajili yake ywaamakiye, na kwa ajili ya dhamiri. **29** Ni nenga nimaanisha kwaa dhamiri yitu, ila dhamiri ya yolo ywenge. Mana mwanja namani uhuru wango uhukumilwe ni dhamiri ya mundu ywenge? **30** Mana itei nenga natumya chakulya kwa shukrani, kwa mwanja namani nitukanilwe kwa ilebe ambayo nimeshukuru kwacho? **31** Kwa eyo, chochote mwakilya au kunywa, au chochote chamukipanga, mpange yote kwa ajili ya utukufu wa Nnongo. **32** Kana mbakoseshe Ayahudi au Ayunani, au likanisa lya Nnongo. **33** Mujaribu kati nenga yanijaribie kubapendeza bandu bote kwa makowe yote. Nitafuta kwaa faida yango mwene, ila ya baingi. Ni nenga napanga lee ili bapate lopolelwa.

11 Munikengame nenga, Kati na nenga ninkengamite Kristo. **2** Nambeambe naasifu kwasababu ya yamunikombokii nenga katki makowe gati. Nabasifu kwa kuwa mugakamwi mapokeo kati yaniyaletike kwinu. **3** Bai nataka mutange ya kuwa Kristo ni Ntwe wa kila nnalome, ni ywembe nnalome nga ntwe wa nnwawa, ni ya kuwa Nnongo nga ntwe wa Kristo. **4** Kila nnalome ywaloba au ywaboywa unabii mana atipunika ntwe wake atiuabisha ntwe wake. **5** Lakini kila nnwawa ywaloba au boywa unabii ali abile ni ntwe wake wazi atiuaibisha ntwe wake. Kwa mana ni sawa na kati atinyolewa. **6** Mana itei kati nnwawa apunika kwaa ntwe wake, ni akatwe nywili yake ipangike kuwa mwipi. Mana paibile ni oni ya nnwawa kukata nywili yake au nyolewa, bai apunike ntwe wake. **7** Mana apalikwa kwaa nnalome kupunika ntwe wake, kwa kuwa ywembe mpwano na utukufu wa Nnongo. Lakini nwawani utukufu wa nnalome. **8** Mana nnalome abokana kwaa ni nwawa. Ila nwawa abokana ni nnalome. **9** Wala nnalome aumbilwa kwaa kwa ajili ya nnwawa. Ila nwawa aumbilwe kwa ajili ya nnalome. **10** Ayee nga sababu nwawa apalikwa kuwa na ishara ya mamlaka nnani ya ntwe wake, kwa sababu ya malaika. **11** Hata nyoo, katika Ngwana, nwawa abile kwaa kichake bila nnalome, au nnalome bila nwawa. **12** Maana kati ya nwawa aboka kwa nnalome, nyonyonyo nnalome aboka kwa nwawa. Ni ilebe yote uboka kwa Nnongo. **13** Muhukumu mwabene: Je! ibile sahihi nnwawa annobe Nnongo hali ya ntwe wake ubile wazi? **14** Je hata asili kichake haiwafundishi kwaa ya kuwa nnalome abile ni nywili ndefu ni oni kwake? **15** Je asili aiwapundhi kwaa kuwa nwawa mana abile ni nywili ndefu ni utukufu kwake? Mana apeilwe nywili ndefu kati ngobo yake. **16** Lakini mana itei mundu yoyote apala bishana nnani ya lee, twenga twabile kwaa ni namna yenge, wala likanisa lya Nnongo. **17** Mu'maagizo yaaisa, nenga niasifia kwaa. Mana mana mukusanywike, kwa faida kwaa ila kwa hasara. **18** Mana kwanza, niyowine ya kuwa mkutanapo mulikanisa, kwabile ni mgawanyiko kati yinu, ni kwa sehemu nendaaminiya. **19** Kwa mana ni lazima ibe misuguano nkati yinu, ili kwamba balo balioyeketelwa bayowanike kwinu. **20** Kwa mana mana mukutanike, cha mulyaa ni chakulya kwaa cha Ngwana. **21** Mwenda lyaa, kila yumo ulyaa chakulya chake mwene kabla wenge balyaa kwaa. hata yolo abile ni njala, ni yolo ywalewite. **22** Je ntopo nyumba ya kulyaa ni nywaa? Je mwalidharau likanisa lya Nnongo ni kubafedhehesha babile kwaa ni kilebe? Nilongele namani kwinu? Nibasifu? nalowa kwasifu kwaa kwa lee. **23** Mana natipokya boka kwa Ngwana chelo chanipeilwe ni mwenga ya kuwa Ngwana Yesu, kilo chelo paasalitilwe, atiutola nkate. **24** Baada ya shukuru, atiutekwana ni kubaya, “Ayee nga yega yango, wabile kwa ajili yinu. Mupange nyaa kwa kunikombokya nenga.” **25** Nga nyonyonyo atitola kikombe baada ya kulyaa, no baya, “Kikombe chelo nga agano lyayambe katika mwai bango. Mupange nyoo mara ganansima kila pa'munywea, kwa kunikombokya nenga.” **26** Kwa kila muda pamulyaa nkate woo ni kuinywea ikombe, mwaitangaza kiwo sa Ngwana mpaka paaisile. **27** Kwa eyo, kila ywa alya nkate au nywea kikombe chelo cha Ngwana istahiliya kwaa, alowa ipatia hatia ya yega ni mwai ya Ngwana. **28** Mundu kannaluya mwene kwanza, na nyoo alyee nkate, ni kuinywea kikombe. **29** Maana ywa lyaa ni nywaa bila kuutafsiri yega, ulyaa ni nywaa hukumu yake mwene. **30** Ayee nga sababu ya bandu baingi nkati yinu ni atamwe ni dhaifu, ni baadhi yinu bawile. **31** Lakini mana tuichunguza twabene twalowa hukumilwa kwaa. **32** Ila twahukumilwa ni Ngwana, twarudiwa, ili kana tuise hukumilwa pamope ni dunia. **33** Kwa eyo, ainja ni alombo bango, mana mukwambine mpate lyaa, musubiriane. **34** Mundu mana abile ni njala, ni alyee munyumba yake, ili mana mukwembine mpamo ibile kwaa kwa hukumu. Na kuhusu makowe yenge yamugaandikile, nalowa kuwaelezea mana niisile.

12 Kuhusu karama ya mu'roho, ainja ni alombo bango nipala kwaa mkose tanga. **2** Mutangite kuwa pamubile apagani mukengamine ni kuongozwa

nayo. **3** Kwa nyoo, nipala muitange kuwa ntopo yeyote ywalongela kwa Roho wa Nnongo kabaya"Yesu atilaanilwa." Ntopo yeyote ywabaya, "Yesu ni Ngwana," ila katika Roho mpeletau. **4** Bai kwabile ni karama mbalembale, ila Roho ni ywembe yumo. **5** Ni kwabile ni huduma mbalembale, ila Ngwana ni ywembe yumo. **6** Ni kwabile ni aina mbalembale ya kazi, lakini Nnongo ni ywembe yumo ywapanga kazi zote katika boti. **7** Bai kila yumo upewa ufunuo wa Roho kwa faida ya wote. **8** Maana mundu yumo apeilwe ni Roho neno lya hekima, ni ywenge neno lya maarifa kwa Roho yoo yolo. **9** Kwa ywenge umpeya imani kwa Roho ywembe yolo, ni kwa ywenge karama ya ponya kwa Roho yumo. **10** Kwa ywenge matendo ga ngupu, ni ywenge unabii. Na kati ywenge uwezo wa yowa Roho, ywenge aina mbalembale ya lugha, ni kwa ywenge tafsiri ya lugha. **11** Lakini Roho ni yoo yolo ywapanga kazi zote, umpeya kila mundu karama kwa kadiri ya uchaguzi wake mwene. **12** Kwa mana kati yega ni umo, na ubile ni iungo yanyansima, ni iungo yoti ni ya yega woo wolo, nyonyonyo na Kristo. **13** Kwa mana katika roho yumo twenga twabote tutibatizwa kuwa yega umo, kwamba Ayahudi ni Ayunani kae, kuwa amanda kae au huru, ni bote tuinyweile Roho imo. **14** Kwa mana yega ni iungo kwaa chimo, ila ni yanyansima. **15** Mana itei magolo walowa baya, "kwa mana nenga na luboko kwaa, nenga na sehemu kwaa ya yega," ipangika kwaa kubile kwaa ni sehemu ya yega. **16** Na mana itei likutu lilowa baya, "kwa kuwa nenga na liiyo kwaamnenga na seheme kwaa ya yega," yee ailipangi kwaa kupangika kuwa sehemu ya yega. **17** Kati yega wote ubile liyo, likutu lyabile kwaako? Kati yega yoti yabile likutu, kwabile kwaako nungya? **18** Lakini Nnongo abekite kila iungo ya yega mahali pake kati yaapangite mwene. **19** Ni kati yoti ibile iungo imo, yega ibile kwako? **20** Nga nyo nambeambe iungo yanansima, lakini yega ni yimo. **21** Liyo laweza kwaa kuubakiya luboko, "Nibile kwaa na haja ni wenga." Wala ntwe uweza kwaa kugabakiya magolo, nibile kwaa ni haja na mwenga." **22** Lakini iungo ya yega yatibonekana kuwa ni heshima yahitajika muno. **23** Na iungo ya yega yatuwasile vyabile ni hekima njene, twaipea heshima muno, ni iungo yitu yabile kwaa na mvuto yabile ni uzuri muno. **24** Nambeambe iungo yitu yaibile ni mvuto yabile kwaa ni haja ya kupeyelwa heshima, kwa kuwa tayari ibile ni heshima. Lakini Nnongo aiunganisha iungo yote mpamo, ni kuipeya heshima zaidi yelo yaibile heshimilwa. **25** Apangite nyoo ili pabile kwaa ni mgawanyiko katika yega, ila iungo yoti itunzane kwa upendo wa yumo. **26** Ni muda iungo chimo mana kiumile, iungo yoti yalowa umia mpamo. Au wakati iungo chimo chaheshimilwa, iungo yoti yalowa puraika mpamo. **27** Nambeambe mwenga mwa yega wa Kristo, ni iungo kila chimo kichake. **28** Ni Nnongo abekite katika likanisa kwanza mitume, ibele manabii, tatu baalimu, boka po balo boti bapanga makowe makolo, boka po karama ya uponyaji, balo basaidiao, balo bapanga kazi ya kubaongoza, ni boti babile ni aina mbalembale ya lugha. **29** Je twenga twabote ni mitume? Twenga twabote twa manabii? twenga twabote ni baalimu? Je twenga twabote tupanga matendo ga miujiza? **30** Je twenga twabote tubile ni karama ya uponyaji? Twenga twabote tulongela kwa lugha? Twenga twabote twatafsiri lugha? **31** Muipale muno karama yaibile ngolo. Ni nenga nalowa kuabonekeya ndela yainoyite muno.

13 Tubaye kuwa nilongela kwa lugha ya bandu ni za malaika. Lakini kati nibile kwaa ni upendo, nibile kati shaba yailela au upatu wauvuma. **2** Ni kati nibile na karama ya unabii ni malango ga kweli yaibonekana kwaa ni maarifa, ni mana nibile na imani ya kuhamisha kitombe. Lakini mana itei nibile kwaa ni upendo, nenga na kilebe kwaa. **3** Na tubaye kuwa niatoa milki yango yoti ni kubalisha maskini, ni mana nalowa kutoa yega yango ili nisonywe ni mwoto. Lakini mana nibile kwaa ni upendo, ifaika kwaa. **4** Upendo uvumiliya na hufadhili. Upendo ujisifu kwaa **5** au kuipuna. Ubile kwaa ni kiburi au ukorofi. Upala kwaa makowe gake, ubona kwaa uchungu haraka, wala ubalanga kwaa mabaya. **6** Upuraia kwaa udhalimu. Badala yake, upuraika mu'kweli. **7** Upendo hupumiliya makowe goti; uaminiya makowe gote, ubile ni ujasiri katika makowe yote, ni ustahimili makowe gote. **8** Upendo ukoma kwaa. Mana itei kwabile ni unabii, wote walowa peta. Mana itei kwabile ni lugha, yalowa koma. Mana itei kwabile ni maarifa, yalowa peta. **9** Kwa kuwa tutangite kwa sehemu ni twapanga unabii kwa sehemu. **10** Lakini mana iisile yelo yaibile kamili, yelo yaibile kwaa kamili yapeta. **11** Panibile nchunu, nibayite kati mwana nchunu, natiwasa kati mwana nchunu, natiamua kati mwana nchunu. Panibile mundu nkolo, niibekite kutalu ga mwana nchunu. **12** Kwa mana nambeambe twabona kati kwa kioo, kati sura mulibendo, lakini muda wolo twalowa bona minyo kwa minyo. Nambeambe nitangite kwa sehemu, lakini muda wolo nitangite muno kati nenga yaniyowanike muno. **13** Lakini nambeambe makowe aga matatu gatidumu: imani, tumaini lyaisa, ni upendo. Lakini lyalibile likolo zaidi ya aga ni upendo.

14 Muupale upendoni tamaniya muno karama ya rohoni, zaidi muno mpate kutoa unabii. **2** Mana ywembe ywalongela kwa lugha ubaya kwaa ni bandu ila ubaya ni Nnongo. Mana ntopo ywalewa kwa sababu alongela makowe yayowanika kwaa katika Roho. **3** Lakini ywembe atoae unabii abaya ni bandu ni kuwachenga, kubatia mwoyo, ni kubafariji. **4** Ywembe ywalongela kwa lugha uichenga mwene, lakini ywembe ywatoa unabii kulichenga likanisa. **5** Nambeambe natamaniya panga mwenga mwabote mulongele kwa lugha. Lakini zaidi ya ago, natamaniya panga mtoe unabii. Ywembe ywatoa unabii ni nkolo kuliko ywembe ywalongela kwa lugha(labda abe ni watafsiri), ili panga likanisa lipate chengwa. **6** Lakini nambeambe, ainja na alombo bango, niisile kwinu ni longela kwa lugha, nalowa afaidia namani mwenga? Niweza kwaa, ila nabaya ni mwenga kwa ndela ya ufunuo, au kwa ndela ya maarifa, au unabii, au kwa ndela ya lifundisho. **7** Mana itei ilebe ya ibile kwaa ni ukoto kati filimbi au kinubi paitoa kwaa lilobe lyabile ni tofauti, iyowa tambulikana namani ni chombo gani chakiweza? **8** Kwa mana manaitei libaragumu lyatitoa lilobe lyange yowanika, ni jinsi gani mundu atanga ya kuwa ni muda wa kujiandaa ni vita? **9** Nga nyonyonyo ni mwenga. Mana mwalowa toa mu'lulimi neno lyalibile kwa dhahiri, ni jinsi gani mundu alowa elewa chaalongela? Mwalowa longela, ni ntopo ywaabayowine. **10** Ntopo shaka panga kwabile lugha zanyansima mbalembale mu'dunia, ni ntopo hata yimo yaibile kwaa ni maana. **11** Lakini mana itei nitangite kwaa mana ya lugha, nalowa pangika na mgeni kwa ywembe ywalongela, ni ywembe ywalongela alowa pangika mgeni kwango. **12** Nga nyonyonyo ni mwenga. Kwa kuwa mwatamaniya muno kubona udhihirisho wa Roho, mupale kwamba mzidi muno kulichenga likanisa. **13** Nga ywembe ywalongela kwa lugha ni alobe apewe tafsiri. **14** Kwa mana mana nilobite kwa lugha, roho yango uloba, lakini malango gango gabile kwaa ni matunda. **15** Nipange namani? Nalowa loba kwa Roho yango, lakini pia nalowa loba kwa malango gango. Nalowa imba kwa roho yango, nalowa imba kwa malango gango kae. **16** Vinginevyo, ukimsifu Nnongo kwa roho, ywembe abile mgeni alowa itika namani “Amina” mana utoa shukrani, mana itei ugatangite kwaa gaugabaya? **17** Mana ni kweli wenga washukuru vema, lakini yolo ywenge achengilwe kwaa. **18** Namshukuru Nnongo kwa kuwa nilongela kwa lugha zaidi ya mwenga mwabote. **19** Lakini katika likanisa ni heri nalongela maneno matano kwa malango gango ili nipate kubapundisha benge, zaidi ya longela maneno komi elfu. **20** Ainja ni alombo bango, kana mube bana achunu longela kwinu. Badala yake, husiana na ubou, mube kati bana bachunu. Lakini katika kuwasa kwinu mube bandu akolo. **21** Iandikilwe katika saliya, “Kwa bandu ba lugha yenge ni kwa mikano ya bageni nilongela ni bandu haba. Wala hata nyoo alowa niyowa kwaa,” Abaya Ngwana. **22** Nga nyo, lulimi ni ishara, kwa baliaminiya kwaa, ila kwa baaminiya kwaa. Lakini kutoa unabii nga ishara, kwa baaminiya kwaa, ila kwa ajili yabe baaminiya. **23** Aga, mana itei likanisa lyote limekusanyika pamope ni bote anene kwa lugha, ni bageni na baaminiya kwaa batijingya, Je baweza kwaa baya panga mwabile ni uchizi? **24** Lakini mana itei mwabote mwatoa unabii na ywaaminiya kwaa au mgeni ajingya, alowa shawishiwa ni yolo ywayowa. Atahukumilwa na yote ya gabayite. **25** Siri za mwoyo wake zatifunuliwa. Matokeo gake, alowa tomboka kifudifudi ni kumwabudu Nnongo. Alowa kiri ya panga Nnongo yu kati yinu. **26** Chanamani kifuatacho bai, ainja na alombo bango? Mana mukengamite pamope, kila yumo abile ni Zaburi, mapundisho, mafunuo, lugha au tafsiri. Mupange kila kilebe ili kwamba muichenge likanisa. **27** Kati yeyote ywalongela kwa lugha, bawe abele au atatu, na kila yumo katika zamu. Ni mundu lazima atafasiri chakibayilwe. **28** Lakini kati ntopo mundu wa tafsiri, ila kila yumo wabe atame kimya nkati ya likanisa. Bai kila yumo alongele kichake ni kwa Nnongo. **29** Na manabii abele au atatu anene, ni wenge baasikilize kwa kupambanua chalongelwa. **30** Lakini ywa tama akipunuliwa likowe katika huduma, yolo ambae abile alongela ni anyamaze. **31** Kwa kuwa kila yumo winu aweza kutoa unabii yumo badala ya ywenge ili kwamba kila yumo aweze kuipunza ni bote baweze kutiwa mwoyo. **32** Kwa kuwa roho ya manabii yabile pae ya uangalizi wa manabii. **33** Kwa kuwa Nnongo ni Nnongo kwaa wa machafuko, ila wa amani. Kati yaibile katika makanisa yote ya baumini. **34** Ipalikwa alwawa batame kimya katika likanisa. Kwa kuwa baruhusiwa kwaa longela. Badala yake, ipalikwa kuwa katika unyenyekevu, kati saliya yailongela. **35** Kati kwabile ni chochote balowa tamaniya kuipunza, bai babanaluye analome babe ku'nyumba. Kwa kuwa ni aibu kwa alwawa longela mu'likanisa. **36** Je neno lya Nnongo liboka kwinu? Je latiafikia mwenga kae? **37** Kati mundu ywailolekeya kupangika nabii au ba rohoni, impalika agatange makowe yaniyandikia ya panga ni maagizo ga Ngwana. **38** Lakini ayowanika kwaa aga, munneke kana abatambwe. **39** Nga nyo bai, ainja ni alombo bango, mupale muno kutoa unabii, na kana mubazuie mundu yoyote longela kwa

lugha. 40 Lakini makowe gote gapangilwe kwa uzuri ni kwa utaratibu.

15 Nambeambe nendakuwakombosha, ainja na alombo, nnani ya injili yaihubiriwa, ambayo mwaipokile ni yema nakwe. 2 Ni katika injili yee mwatilopolelwa, kati mwalikamwa imara neno lyaniwahubirie mwenga, ila muaminiya bure. 3 Kati kwanza yaniipokii kwa umuhimu niiletike kwinu kati ya ibile: panga bokana na maandiko, Kristo awile kwa ajili ya sambi yitu, 4 bokana na maandiko atisikwa, ni panga atifufuka lisoba lya tatu. 5 Ni panga ywamtokii Kefa, boka po kwa balo komi ni ibele. 6 Boka po atikwatokiya kwa muda umo ba'ainja na alombo zaidi ya mia tano. Baingi babe babile bado akoto, lakini baadhi yabe bagonjike lugono. 7 Boka po atikumtokya Yakobo, boka po mitume yote. 8 Mwisho wa bote, atikunitokya nenga, kati yee kwa mwana ywabile belekwa katika wakati ubile kwaa sahihi. 9 Kwa kuwa nenga na nchunu kati ya mitume. Nastahili kwaa kemelwa mtume, kwa sababu natilitesa likanisa lya Nnongo. 10 Lakini kwa neema ya Nnongo nibile kati yanibile, na neema yake kwangu yaibile kwaa bure. Badala yake, nipangite bidii kuliko wote. Lakini ibile kwaa nenga, ila neema ya Nnongo ibile nkati yango. 11 Kwa eyo kati ni nenga au bembe, twati lihubiri nyoo na tutiaminiya nyoo. 12 Nambeambe kati Kristo atihubiriwa kati ywafufuka kwa bandu babile mu'kiwo, ibe namani baadhi yinu mubaye ntopo ufufuo wa bandu babile mu'kiwo? 13 Lakini mana ntopo Ufufuo wa bandu babile mu'kiwo, bai hata Kristo afufuka kwaa kae. 14 Ni mana Kristo afufuka kwaa, nga nyoo mahubiri yitu ni bure, na imani yitu ni bure. 15 Ni twapatikana kuwa mashahidi ba ubocho kumhusu Nnongo, kwa sababu twatimshuhudia Nnongo kinchogo, baya atimfufua Kristo, wakati atikumfufua kwaa. 16 Kati mana itei bandu bakiwo bafufuliwa kwaa, Yesu kae afufuliwa kwaa. 17 Ni kati Kristo afufuliwa kwaa, imani yinu nga ya bure na bado mubile katika sambi yinu. 18 Nga nyoo hata balo babile batiwaa katika Kristo kae batiangamia. 19 Mana itei kwa maisha aga kichake tubile ni ujasiri kwa wakati woisa nkati ya Kristo, bandu bote, twenga niwakuhurumilwa zaidi ya bandu bote. 20 Lakini nambeambe Kristo atifufuka boka mu'kiwo, matunda ya kwanza ya balo babile mu'kiwo. 21 Kwa mana kiwo kiisile pitya bandu, pitya kae bandu ni ufufuo wa bandu. 22 Kwa mana kati katika Adamu bote batiwaa, nga nyoo kae katika Kristo bote balowa pangika akoto. 23 Lakini kila yumo kayika mpango wake: Kristo, matunda ga kwanza, ni boka po balo babile ba Kristo bapangite ukoto wakati woisa kwake. 24 Nga po walowa pangika mwisho, palyo Kristo paakabidhi upwalume kwa Nnongo Tate. Ayee nga palyo palowa komesha utawala wote ni mamlaka yote ni ngupu. 25 Kwa kuwa lazima atawale mpaka paalowa beka maadui bake bote pae ya nyayo yake. 26 Adui wa mwisho uharibiwa ni kiwo. 27 Kwa mana “abekite kila kilebe pae ya nyayo yabe.” Lakini paibaya “abekite kila kilebe,” ni wazi panga yee iusishe kwaa balo babekite kila kilebe pae yake mwene. 28 Wakati ilebe yote ibekilwe pae yake, boka po mwana mwene alowa bekwa pae kwake ywembe ywabile atikuibeka ilebe yote pae yake. Ayee nga ipangike ili panga Nnongo Tate abe yote nkati ya gote. 29 Au kae bapanga namani balo baabatizwile kwa ajili ya bandu ba kiwo? Kati bandu ba kiwo bafufuliwa kwaa kabisa, kwa namani kae batibatizwa kwa ajili yabe? 30 na kwa namani tubile katika hatari kila saa? 31 Ainja ni alombo bango, petya kuisifu kwango katika mwenga, ambayo nibile nayo katika Kristo Yesu Ngwana witu, natangaza nyoo: nawaa kila lisoba. 32 Ifaika namani, katika mtazamo wa bandu, kati bandu ba'kiwo bafufuliwa kwaa? “Leka bai tulyee ni nywaa, kwa mana malabo twalowa waa.” 33 Kana mulongele ubocho: “Makundi ganoite kwaa uharibia tabia inoyite. 34 “Mube na kiasi! mutame katika haki! kana muyendelee panga sambi. Kwa mana baadhi yinu mubile kwaa ni maarifa ya Nnongo. Nabaya nyoo kwa oni yinu. 35 Lakini mundu ywenge abaya,”Jinsi gani bandu ba kiwo balowa fufuliwa? Na bembe balowa isa na aina gani ya yega?” 36 Wenga wa nlalo muno! Chelo chaukipandile kiweza kwaa kuanza kukua ila kiwile. 37 Na chelo cha ukipandike ni yega kwaa ambao walowa kua, ila mbeyu yaichipua. Iweza kuwa ngano au kilebe chenge. 38 Lakini Nnongo aipeya yega kati yaapendile, na katika kila mbeyu yega yake mwene. 39 Yega yote ilandana kwaa, ila, kwabile na yega imo wa bandu, ni yega yenge ya anyama, na yega yenge ya iyuni, ni yenge kwa ajili ya omba. 40 Pabile na yega ya kumaunde kae ni yega ya mu'dunia. Lakini utukufu wa yega ya kumaunde ni aina yimo na utukufu wa mu'dunia ni wenge. 41 Kwabile ni utukufu umo wa lilumu, ni utukufu wenge wa mwei, ni utukufu wenge wa tondwa. Kwa mana tondwa yimo itofautiana ni tondwa yenge katika utukufu. 42 Nga nyoo ubile kae ni ufufuo wa bandu ba kiwo. Chelo chakipandwile, na chakiotile kiaribika kwaa. 43 Kipandilwe katika matumizi ya kawaida, kioteshwa katika utukufu. Kipandilwe katika udhaifu, kioteshwa katika ngufu. 44 Kipandilwe katika yega wa asili, kioteshwa katika yega wa kiroho. Kati

kwabile ni yega wa asili, kubile ni yega ya kiroho kae. **45** Nga nyoo iandikilwe kae,"Mundu wa kwanza Adamu atipangika roho yaatama." Adamu wa mwisho atipangika roho yaitoa ukoto. **46** Lakini wa kiroho aisa kwaa kwanza ila wa asili, ni boka po wa kiroho. **47** Mundu wa kwanza ni wa dunia, atitengenezwa kwa mavumbi. Mundu wanaibele aboka kumaunde. **48** Kati ya yolo ywapangilwe kwa mavumbi, nga nyoo pia balo bapangilwe kwa mavumbi. Kati ya mundu wa kumaunde abile, nga nyoo kae balo ba kumaunde. **49** Kati ambavyo tupapike mfano wa mundu wa mavumbi, tupapike kae mfano wa mundu wa kumaunde. **50** Nambeambe naabakiya, ainja na alombo bango, panga yega na mwai iweza kwaa kuurithi upwalume wa Nnongo. Wala wakuharibika kurithi wauharibika kwaa. **51** Linga! Naabakiya mwenga siri ya kweli: Twawile kwaa bote, ila bote twalowa badilishwa. **52** Twalowa badilishwa katika muda, katika kufumba ni kufumbua kwa liyo, katika tarumbeta lya mwisho. Kwa kuwa tarumbeta yalowa lela, ni banda babile mu'kiwo balowa fufuliwa na hali ya haribika kwaa, na twalowa badilishwa. **53** Kwani awoo waharibika ni lazima uwale wa haribika kwaa, ni wolo wa waa lazima uwale wa waa kwaa. **54** Lakini muda woo wa haribika walowa walikwa wa haribika kwaa, ni wolo wa kiwo walowa jingya mu'kiwo, nga waisa msema ambao uandikilwe,"Kiwo chamezwile katika ushindi." **55** Kiwo, ushindi wako ubile kwaako? Kiwo, ubile kwaako ni uchungu wako?" **(Hadēs g86)** **56** Uchungu wa kiwo ni sambi, ni nguvu ya sambi ni saliya. **57** Lakini shukrani kwa Nnongo, ywatupeile twenga ushindi pitya Ngwana witu Yesu Kristo! **58** Kwa eyo, apendwa ainja na alombo bango, mube imara na kana mlendeme. Daima muipange kazi ya Ngwana, kwa sababu mutangite kuwa kazi yinu katika Ngwana ni yabure kwaa.

16 Nambeambe kuhusu michango kwa ajili ya baumini, kati yanieleza makanisa ga Galilaya, nyonyonyo mupalikwa panga. **2** Katika lisoba lya kwanza lya wiki, kila yumo winu abeke kilebe fulani kando ni kukihifadhi, kati mwamuweza. Mupange nyoo ili panga kana kube na michango wakati paniisile. **3** Na paniikite, yeyote ywamunchawile, nalowa kuntuma pamope ni barua kutoa sadaka yinu kono Yerusalem. **4** Ni kati ni sahihi kwa nenga kuyenda pia, balowa yendya pamope ni nenga. **5** Lakini naisa kwinu, wakati napetya Makedonia. Kwa mana nalowa pitya Makedonia. **6** Labda naweza tama ni mwenga au hata kumaliza majira ya mbepo, ili panga muweze nisaidia katika safari yango. popote paniyenda. **7** Kwa mana nitarajia kwaa kuabona nambeambe kwa muda mwipi, mana natumainiya tama ni mwenga kwa muda pulani, kati Ngwana alowa kunruhusu. **8** Lakini nalowa tama Efeso mpaka Pentekoste, **9** kwa mana nnango mpana utiyongoliwa kwa ajili yango, na kwabile ni maadui banyansima banipingabo nenga. **10** Nambeambe muda Timotheo aisa, munlole panga abile ni mwenga bila yogopa, aipanga kazi ya Ngwana, kati yaniipanga nee. **11** Mundu yoyote kana amdharau. Mumsaidie katika ndela yake kwa amani ili panga aweze isa kwango. Kwa mana niamtarajia aise pamope ni alongo. **12** Nambeambe husiana na nongo witu Apolo. Natikumtia mwoyo muno kwakuatembelea mwenga pamope ni alongo. Lakini atiamua kuisa kwaa nambeambe. Nga nyoo, alowa isa muda apatike nafasi. **13** Mube minyo, muyemi imara, mpange kati analome, mube ni ngupu. **14** Bai goti yamugapanga mugapange katika upendo. **15** Mwaitangite nyumba ya Stefania. Muitangite panga babile baamini ba kwanza kolyo Akaya, ni panga baibekite bene mu'huduma ya baumini, Nambeambe naasihi, ainja na alombo bango, **16** mube anyenyekevu kwa bandu kati abo, na kwa kila mundu ywaabasaidia katika kazi ni apanga kazi pamope ni twenga. **17** Na nibile na puraha kwa ujio wa Stefania, fotunato na Akiko. Bayemi mahali ambapo mwenga mpalikwa kuwa. **18** Kwa mana waipuraisha roho yango ni yinu. Kwa eyo, nambeambe, mwatambue bandu kati aba. **19** Makanisa ga Asia batumite salamu kwinu. Akila na Prisca wanaasalimiya katika Ngwana, pamope ni likanisa lyabile mu'nyumba yabe. **20** Ainja ni alombo bango bote watiasalimya kwa busu litakatifu. **21** Nenga, Paulo, naiandikiya nyoo kwa luboko lwango. **22** Kati yeyote ywampenda kwaa Ngwana, bai laana ibe nnani yake. Ngwana witu, uise! **23** Neema ya Ngwana Yesu ibe ni mwenga. **24** Upendo wango ube pamope ni mwenga katika Kristo Yesu.

2 Akoritho

1 Paulo, mtume wa Kristo Yesu kwa mapenzi hga Nnongo, ni Timotheo nnongo witu, kwa likanisa lya Nnongo lyalibile Korintho, na kwa baumini bote babile mu'nkoa wote wa Akaya. **2** Neema na ibe kwinu na amani boka kwa Nnongo Tate yitu ni Ngwana Yesu kristo. **3** Na asifiwe Nnongo na Tate wa Ngwana Yesu Kristo. Ywembe ni Tate wa rehema na Nnongo wa faraja yote. **4** Nnongo utufariji twenga katika mateso yitu yote, ili panga tyweze kuafariji balo babile katika mateso. Tunaafariji wenge kwa faraja yeyelo ambayo Nnongo aitumile kutufariji twenga. **5** Kwa kuwa kati ya mateso ga Kristo uongezeka kwa ajili yitu, nyonyonyo faraja yitu uongezeka pitya Kristo. **6** Lakini kati twaataabishwa, ni kwa ajili ya faraja yinu ni wokovu winu. Na mana twafarijiwa, ni kwa ajili ya faraja yinu. Faraja yinu panga kazi kikamilifu pamwashiriki mateso kwa uvumulivu kati twenga kae twateseka. **7** Na ujasiri witu nnani yinu ni thabiti. Tutangite panga kati ya ambavyo mwatishiriki mateso, nyonyonyo mwatishiriki faraja. **8** Kwa kuwa tupala kwaa mwenga muwe alalo, alongo, kuhusu matatizo yatubile nayo kolo Asia. Twationewa zaidi ya twatiweza potwa, kati panga tubile kwaa ni litumaini lya tama kae. **9** Kweli twabile ni hukumu ya kiwo nnani yitu. Lakini yoo yabile ni kutupanga twenga tubeke kwaa litumaini nnani yitu wene, badala yake tubeke litumaini katika Nnongo, ywafufua bandu. **10** Ywatulopwile twenga boka ago maafa ga mauti, na alowa kutulopwa kae. Tubekite ujasiri witu katika ywembe panga alowa kutulopwa kae. **11** Alowa panga nyoo kati ya mwenga yamwatitusaidia twenga kwa maombi ginu. Nga nyoo baingi baloa toa shukrani kwa niaba yitu kwa ajili ya upendeleo wa nema tupyilwe twenga pitya maombi ya baingi. **12** Twaipunia lee: ushuhuda wa dhamiri yitu. kwa mana ni katika nia sapi ni usapi wa Nnongo panga twatiyenda wene katika dunia. Tupangite nyoo hasa ni mwenga, na katika hekima kwaa ya ulimwengu, lakini badala yake ni pitya neema ya Nnongo. **13** Twaandikiya kwaa chochote ambacho muweza kwaa kukisoma au elewa. Nibile na ujasiri **14** panga kwa sehemu muyomwile kutuyowa. Nibile ni ujasiri katika lisoba lya Ngwana Yesu twalowa sababu yinu kwa ajili ya kiburi chinu, kati yaa mwamubile kwitu. **15** Kwa mana nibile na ujasiri kuhusu lee, nipala isa kwinu kwanza, ili panga muweze pakya faida ya tembelewa mara ibele. **16** Nibile najiandaa kubatembelea kae wakati wakuyenda Makedonia. Kae nipala isa kubatembelea kae muda nakerebuka boka Makedonia, na boka po mwenga kunituma nenga wakati niyenga Uyahudi. **17** Panibile nawasa namna yee, je nibile nasitasita? Je naandaa nakowe lingana na viwango ya bandu, ili panga nibaye, “Eloo, eloo” na Hapana, hapana” kwa muda umo? **18** Lakini kati Nnongo ya abile mwaminifu, twabaya kwaa yoti “Eloo” na “Hapana.' **19** Kwa kuwa mwana wa Nnongo, Yesu Kristo, ywabile Silvano, Timotheo ni nenga twabile twantangaza nkati yinu, abile kwaa “Eloo” na “Hapana.” Badala yake, ywembe wakati woti ni “Eloo.” **20** Kwa mana ahadi zoti za Nnongo ni “Eloo” katika ywembe. Nga nyo kae pitya ywembe twabaya 'Amina” kwa utukufu wa Nnongo. **21** Nambeambe Nnongo ywaatuthibitisha twenga pamope ni mwenga katika Kristo, nga atutumile twenga. **22** Abekitea muhuri nnani yitu na kutupeya Roho katika mioyo yitu kati dhamana ya chelo chabile alowa kutupeya baadae. **23** Badala yake, namloba Nnongo anishuhudie nenga panga sababu yanipangile niise kwaa Korintho panga nibaelemee kwaa mwenga. **24** Ayee ibile kwaa sababu twajaribu dhibiti jinsi imani yinu yaipalikwa kuwa, Badala yake, tupanga pamope ni mwenga kwa ajili ya puraha yinu, kati yamuyemite katika imani yinu.

2 Kwa eyo niamwile kw sehemu yangi mwene panga niise kwaa kae kwinu katika hali ya uchunhu. **2** Mana natiasababishia mwenga matamwe, ni nyai ywanipuraisha nenga, lakini ni yolo ywabile ywaumizwa ni nenga? **3** Niandikile kati ya nipangite ili panga wakati waniisa kwinu niweze kwaa umizwa na balo babile panipangite nipuraike. Nibile na ujasiri kuhusu mwenga mwabote panga furaha yango yeyelo mubile nayo mwenga mwabote. **4** Kwa kuwa naandikya mwenga lingana na mateso makolo, na dhiki ya mwoyo, na kwa machozi yanyansima. Nipala kwaa kuwasababishia mwenga matamwe. Badala yake, nipala muutange upendo wanyansima wanibile nao kwa ajili yinu. **5** Mana kwabile ni yeyote ywasababisha matamwe, asababisha kwaa kwango kae, lakini kwa kiwango pulani bila beka ukale muno-kwinu mwenga mwabote. **6** Ayee nga adhabu ya mundu yoo kwa baingi yatosha. **7** Kwa eyo nambeambe badala ya adhabu, mpalikwa kumsamee ni kumfariji. Mupange nyoo ili panga aweze kwaa shindwa na huzunu yanyansima. **8** Kwa eyo naatia mwoyo kuthibitisha upendo winu hadharani kwa ajili yaywembe. **9** Ayee nga sababu niandikile, ili panga niweze kuajaribu na kuyowa kuwa mana ni batii katika kila kilebe. **10** Mana mwaweza msamiya yeyote, ni nenga namsamiya mundu yoo. Chelo chanikisamiya-kati nakisamiya chochote-kisameelwa

kwa faida yinu katika uwepo wa Kristo. 11 Ayee nga panga nchela aise kwaa kutupangia ubocho. Kwa kuwa twenga twaalalo kwaa kwa mipango yake. 12 Nnango utiyongoliwa kwango ni Ngwana paniisile katika mji wa Troa hubiri injili ya Kristo palyo. 13 Hata nyoo, nibile kwaa na amani ya mwoyo, kwa sababu nikwembine kwaa ni nongo bango Tito kolyo. Nga nyoo nialekite na kelebuka Makedonia. 14 Lakini ashukuriwe Nnongo, ywabile katika Kristo mara yote utuongoza twenga katika ushindi. Pitya twenga sambaza harufu inoite ya maarifa gake mahali pote. 15 Kwa mana twenga kwa Nnongo, ni harufu inoite ya Kristo, bote kwati ya balo babile lopolelwa na kati ya balo baangamia. 16 Kwa bandu baangamia, ni harufu boka mu'kiwo mpaka kiwo. Kwa balo balopolwa, ni harufu inoite boka ukoto mpaka ukoto. Ywa nyai ywastahili ilebe yee? 17 Kwa mana twenga twabile kwaa kati bandu banyansima bapemeya neno lya Nnongo kwa faida. Badala yake, kwa usapi wa nia, twabaya katika Kristo, kati ya tutumilwe boka kwa Nnongo, nnongi ya Nnongo.

3 Je, tutumbwile kuisifia bene kae? Tuhitaji kwaa barua ya mapendekezo kwinu au boka kwinu, kati baadhi ya bandu, je twahitaji? 2 Mwenga mwabene ni barua yitu ya mapendekezo, yaiandikilwe mu'mioyo yitu, yaiyowanika na kusomwa na bandu bote. 3 Na mwaonesha panga mwenga ni barua boka kwa Kristo, yaitolewa ni twenga, iandikilwe na wino kwaa ila kwa Roho wa Nnongo ywabile nkoto. Iandikilwe kwaa nnani ya vibao ya maliwe, ila nnani ya vibao vya mioyo ya bandu. 4 Na wolo nga ujasiri tubile nao katika Nnongo pitya Kristo. 5 Twajiamini kwaa wabene kwa kudai chochote kati boka kwitu. Badala yake, kujiamini kwitu kwaboka kwa Nnongo. 6 Ni Nnongo ywabile atupangite tuweze pangika atumishi wa liagano lyayambe. Ayee nga liagano labile kwaa lya barua ila ni lya Roho. Kwa kuwa barua ubulaga, lakini roho yatoa ukoto. 7 Nambeambe kazi ya kiwo itichongwa katika herufi nnani ya maliwe iisile kwa namna ya utukufu panga bandu ba Israeli balilinga kwaa bene ila pitya minyo ga Musa. Ayee nga sababu ya utukufu wa minyo gake, utukufu ambao wabile wafifia. 8 Je, kazi ya Roho ilowa kuwa kwaa na utukufu muno? 9 Kwa kuwa kati huduma ya hukumu ibile na utukufu, ni mara ilenga zaidi huduma ya haki huzidi muno katika utukufu! 10 Ni kweli panga, chelo chakipangilwe utukufu kwanza kibile kwaa utkufu kae katika heshima yee, kwa sababu ya utukufu wanansima. 11 Kwa kuwa kati chelo ambacho chabile chapeta chabile ni utukufu, ni kwa kiasi gani muno chelo ambacho ni chakudumu kibile na utukufu! 12 Kwa kuwa twajiamini eyo, tubile ni ujasiri muno. 13 Tubile kwaa kati Musa, ywabekite utaji nnani ya uso bake, ili panga bandu ba Israeli baweze kwaa lola moja kwa moja mu'mwisho wa utukufu ambao ubile watiboka. 14 Lakini malango gabe gatabilwe. Hata mpaka lisoba lee utaji wowolo bado ulekilwe nnani ya usomaji wa liagani lya kale. Ibekilwe kwaa wazi, kwa sababu ni katika Kristo kichake iondolewa kutalu. 15 Lakini hata leno, wakati wowote Musa asomwapo, utaji utama nnani ya mioyo yabe. 16 Lakini mundu paakeleka kwa Ngwana, utaji ulowa boka. 17 Nambeambe Ngwana ni Roho. Pabile ni Roho wa Ngwana, kubile ni uhuru. 18 Nambeambe twenga twabote, pamope ni minyo zibile kwaa bekewa utaji, ubona utukufu wa Ngwana. Twabadilishwa nkati ya muonekano wowolo wa utukufu boka shahada jimo ya utukufu yenda yenge, kati yaibile kwa Ngwana, ambaye ni Roho.

4 Kwaeyo, kwa sababu tubile ni huduma yee, na kati yaibile tuipokii rehema, tukata kwaa tamaa. 2 Badala yake, tumezikana ndela zote za aibu na ziyowanike kwaa. Twatama kwaa kwa hila, na tulitumia kwaa lineno lya Nnongo. Kwa kuwasilisha yaibile kweli, twaibonekeya twabene kwa dhamiri ya kila mundu nnongi ya Nnongo. 3 Lakini kati ijnili yitu iyowanike kwaa, iyowanika kwaa kwa balo baangamia kae. 4 Katika uchaguzi wabe, nongo wa ulimwengu woo atiwapofusha malango gabe ziamiya kwaa. Matokeo gake, bweza kwaa, kubona bweya ya injili ya utukufu wa Kristo, ywabile ni mpwano wa Nnongo. **(aiōn g165)** 5 Kwa kuwa twajitangaza kwaa wene, ila Kristo Yesu kati Ngwana, ni twenga wene kati atumishi winu kwa ajili ya Yesu. 6 Kwa mana Nnongo nga ambaye abayite, “Bweya walowa angaza boka mu'libendo.” Atitangaza katika mioyo yitu, kutoa bweya wa maarifa ya utukufu wa Nnongo katika uwepo wa Yesu kristo. 7 Lakini tubile ni hazina yee katika chombo sa ukando, ili panga iyowanike kuwa ngupu kolo muno ni ya Nnongo na ni yitu kwaa. 8 Twataabika katika kila hali, lakini tusonga kwaa. Twabona shaka lakini tujawa kwaa na kukata tamaa. 9 Twateselwa lakini twatelekezwa kwaa. Twatekwanilwe pae lakini twaangamia kwaa. 10 Masoba gote twabeba katika yega yetu kiwo sa Yesu, ili panga ukoto wa Yesu ubonekane katika yega yetu kae. 11 Twenga twabile akoto masoba tumetolewa kuwaa kwa ajili ya Yesu, ili panga ukoto wa Yesu ubonekane katika yega yetu ya bandu 12 Kwa sababu yee, kiwo chapanga kazi nkati yitu, ila ukoto wapanga

kazi nkati yinu. 13 Lakini tubile ni roho yeyelo ya imani lingana na chelo chaandikilwe: “Naaminiya, nga nyo nibayite.” Twenga kae twaaminiya, nga nyo twabaya. 14 Tutangite kuwa yolo ywaamfufuwe Ngwana Yesu kae alowa kutufufua twenga pamope ni mwenga katika uwepo wake. 15 Kila kilebe ni kwa ajili yinu ili panga, kwa kadri neema yaibile enea kwa bandu banyansia, shukrani yazidi yongekeya kwa utukufu wa Nnongo. 16 Nga nyoo tukata kwaa tamaa. Japokuwa panja twachakaa, nkati ya tupangika wayambe lisoba hadi lisoba. 17 Kwa kipindi chee kifupi, mateso aga mepesi yalowa kutuandaa twenga kwa ajili ya umilele nzito wa utukufu wanyansima zaidi ya ipimo yote. (aiōnios g166) 18 Kwa kuwa tulola kwaa kwa ajili ya ilebe ambavyo vyatibonekana. Ilebe twaweza kuibona ni vya muda, ila ilebe ambavyo yabonekana kwaa ni ya milele. (aiōnios g166)

5 Tutangite panga kati maskani ga ulimwengu ambayo twatama umo yaharibika, tubile ni lijengo boka kwa Nnongo. Ni nyumba ichengwite kwa maboko ya bandu, ila ni nyumba yangayomoka, katika maunde. (aiōnios g166) 2 Kwa kuwa katika lihema lee twaugua twatamaniya kuvikwa kwa maskani yitu kumaunde. 3 Twatamaniya kwa ajili ya yee kwa sababu kwa kuiwala twalowa bonekana kwaa kuwa tubile ntopo ngobo. 4 Kwa hakiaka muda tubile nkati ya hema lee, twaugua mana tukilemewa. Tupala kwaa kuvuliwa. Badala yake, twapala kuwalishwa, ili panga chelo chawaa ili kiweze mezwa ni ukoto. 5 Yolo ywatuandaa twenga kwa kilebe chelo ni Nnongo, ambaye ywatupeile twenga Roho kati ahadi ya chelo chalowa isa. 6 Kwa eyo mube ni ujasiri masoba gote. Mube minyo panga wakati tubile munyumba katika yega, tubile kutalu na Ngwana. 7 Kwa kuwa twatyanga kwa imani, kwa lolekea kwaa. Kwa eyo tubile ni ujasiri. 8 Ni bora tube kutalu mu'yega ni nyumba pamope ni Ngwana. 9 Kwa eyo twaipanga kuwa lengo letu, mana tukiwa mu'nyumba au kutalu, tumpendeze ywembe. 10 Kwa kuwa lazima bote tubonekane nnongi ya iteo cha hukumu cha Kristo, ili panga kila yumo aweze pokya chelo chastahili kwa makowe gapangika katika yega, mana itei ni kwa uzuri au kwa ubaya. 11 Kwa eyo, kwa kuitanga hofu ya Ngwana, twaashawishi bandu. Mana yatubile, ibonekana wazi ni Nnongo. Nendatumainiya kuwa itangike pia mu'dhamiri yinu. 12 Twajaribu kwaa kuashawishi mwenga kae kutubona twenga kati wa kweli. Badala yake, twaapeya mwenga sababu ya kuipunia kwa ajili yitu, ili panga muweze kuwa na jibu kwa balo baipunia kuhusu ya ibonekana lakini ibile kwaa chabile nkati ya mwoyo. 13 Kwa kuwa mana itei tumerukwa na malango, ni kwa ajili ya Nnongo. Na kati tubile mu'akili yitu timamu, ni kwa ajili yinu. 14 Kwa mana upendo wa Kristo watushurutisha, kwa sababu tubile na uhakika ni lee: kuwa mundu yumo atiwaa kwa ajili ya bote, na kwa eyo bote batiwaa. 15 Na Kristo atiwaa kwa ajili ya bote, ili panga bale batama batame kwaa kae kwa ajili yabe bene. Badala yake, lazima utama kwa ajili yake ywembe ambaye atiwaa ni fufuliwa. 16 Kwa sababu yee, kuanzia nambeambe ni kuyendelea tumuhukumu kwaa mundu lingana na viwango vya bandu, ingawa hapo kwanza twatimlola Kristo katika namna yee. Lakini nambeambe twamuhukumu kwaa yeyote kwa namna yee kae. 17 Kwa eyo, mana itei mundu yoyote abile nkati ya Kristo, ywembe ni kiumbe chaayambe. Makowe ya kale yatipeta. Linga, gabile gaayambe. 18 Ilebe yote yee yatiboka kwa Nnongo. Ywatupanisha twenga kwake mwene pitya Kristo, na atupile huduma ya upatanisho. 19 Nga nyoo ni baya, katika Kristo, Nnongo atiupatanisha ulimwengu kwake mwene, bila balangana makosa gabe dhidi yabe. Atiwekeza kwitu ujumbe wa upatanisho. 20 Kwa nyoo twasauliwa kati bawakilishi ba Kristo, kati panga Nnongo abile apanga rufaa yake pitya twenga. Twaaloba mwenga kwa ajili ya Kristo: “Mpatanishwe kwa Nnongo!” 21 Ampangite Kristo kuwa sadaka kwa ajili ya sambi yitu. Ywembe nga ambaye apangite kwaa sambi. Apangite nyoo ili tuweze kupangika haki ya Nnongo katika ywembe.

6 Na kwa eyo, upanga kazi pamope, twendabasihi mwenga kana muipokee neema ya Nnongo pabile kwaa ni matokeo. 2 Kwa kuwa abaya, “Wakati waukubalika nibile makini kwinu, na katika lisoba lya wokovu niliwasaidia.”Linga nambeambe ni wakati waukubaluka. Linga, nambeambe ni lisoba lya wokovu. 3 Twaweka kwaa liwe lya kizuizi nnonge ya mundu yoyote, kwa mana tuitakia kwaa huduma yitu iletwe katika sifa mbaya. 4 Badala yake, twaihakiki bene kwa makowe yitu yote, panga tu atumishi ga Nnongo. Tubile atumishi bake katika baingi ba ustahimilivu, mateso, dhiki, ugumu wa maisha, 5 kukombwa, vifungo, ghasia, katika panga kazi kwa bidii, katika kukosa lugono kilo, katika njala, 6 katika usafi, maarifa, uvumilivu, wema, katika Roho Mtakatifu, katika upendo halisi 7 Tubile abatumishi bake katika eneo lya kweli, katika ngupu ya Nnongo. Tubile ni silaha ya haki kwa ajili ya luboko lwa mmalyo na wa kushoto. 8 Twapanga kazi katika hekima na dharauliwa, katika kashfa na sifa. Twatituhumiwa

kuwa abocho na wakati tubile wakweli. 9 Tunapanga kazi napanga twajulikana kwaa na bado twayowanika vizuri. Twapanga kazi kati batiwaa na -Linga!-bado twatama. Twaipanga kazi kati twaazibiwa kwa ajili ya matendo yitu lakini kati kwaa yaabahukumilwe hata waa, 10 Twaipanga kazi kati wenye masikitiko, lakini masoba gote twabile na furaha. Twaipanga kazi kati maskini, lakini twajihatarisha baingi. Twaipanga kazi kati panga twapata kwaa kilebe kati twatemiliki kila kilebe. 11 Twabaya ukweli wote kwinu, Akorintho, na mioyo yitu yatifunguka kwa upana. 12 Mioyo yinu izuiliwa kwaa na twenga, ila mwatizuiliwa na hisia yinu wene. 13 Nambeambe katika badilishana kwa haki nalongela kati kwa bana-muipungue mioyo yinu kwa upana. 14 Kana mupungamanishe pamope ni baaminiya kwaa. Kwa mana kwabile ni uhusiano gani kati ya haki ni uasi? Ni kwabile ni ushirika gani kati ya bweya ya libendo? 15 Ni makubaliano gani Kristo aweza kuwa nayo na Beliari? Au ywembe ywaamiye abile sehemu gani pamope ni ywaaminiya kwaa? 16 Na kwabile na kakubaliano gani yabile kati ya hekalu lya Nnongo na lisanamu? Kwa mana twanga ni lihekale lya Nnongo ywabile nkoto, kati ambavyo Nnongo abayite: “Nalowa tama kati yabembe ni ktyanga kati ya bembe. Nalowa pangika Nnongo wa bembe, na bembe bapangika kuwa bandu bango.” 17 Kwa eyo, “Muboke kati yabembe, mkatengwe nabo,” abaya Ngwana.”Kana mukamwe kilebe kichafu na nalowa kubakaribisha mwenga. 18 Nalowa pangika kuwa Tate kwinu, ni mwenga mwalowa pangika bana bango analome na anwawa, “abaya Ngwana Mwenyezi.

7 Apendwa bango, kwa kuwa tubile na ahadi hizi, na tijitakase wabene kwa kila likowe lyabile lyatupanga kuwa achafu katika yegayitu na katika roho. Na tuupale utakatifu katika hofu ya Nnongo. 2 Mupange nafasi kwa ajili yitu! Twamkosea kwaa mundu yeyote. Twamdhuru kwaa mundu yoyote. 3 Twainufaisha kwaa kwa faida ya mundu yeyote. Nabaya lee kwakubalaumu kwaa. Kwa mana nibayite panga mubile mumioyo yitu, kwetu twenga kuwaa pamope ni tama pamope. 4 Nibile na ujasiri wanyansima nkati yinu, na naipunia kwa ajili yinu. Nibile ni puraha hata nkati ya mateso yitu yote. 5 Twabile Makedonia, yega yitu ibile kwaa na pumziko. Badala yake, twapatike taabu kwa namna yoti kwa kombwa vita upande wa panja na hofu upande wa ndani. 6 Lakini Nnongo, ywafariji bakata tamaa, atufariji kwa ujio ba Tito. 7 Ibile kwaa kwa ujio wake panga Nnongo atitufariji, ibile kae faraja za Tito azipokya boka kwinu. Ywembe atitubakiya upendo nkolo mubile nabo, huzuni yinu, na abile ni wasiwasi kwa ajili yango. Nga nyo nimezidi kuwa na puraha muno. 8 Hata ingawa barua yango ibapangite sikitika, nenga najutia kwaa, lakini niaujutia wakati paniabona barua yee uwapangite mwenga kuwa ni huzuni, lakini mwabile na huzuni kwa muda mwipi. 9 Nambeambe nibile na puraha, ni kwasababu kwaa mubile na shida, lakini kwa sababu huzuni yinu itiwaleta katika toba. Mwatipatwa na huzuni ya Nnongo, nga nyo mwateswilwe kwa hasara kwaa kwa sababu yitu. 10 Kwa mana huzuni ya Nnongo huleta toba ambayo hukamilisha wokovu bila ya kuwa ni majuto. Huzuni ya kidunia, hata nyo, huleta kiwo. 11 Muilinge huzuni yee ya Nnongo yatizalisha lengo gani kolo nkati yinu. Jinsi gani lengo labile kolo nkati yinu thibitisha kuwa mubile kwaa ni hatia. Kwa jinsi gani uchungu winu ubile nkolo, hofu yinu, matamanio yinu, bidii yinu, ni shauku yinu kubona panga haki ipalike pangika! Katika kila likowe mwatithibitishwa wamwene kutokuwa ni hatia. 12 Ingawa natiwaandikia mwenga, niandike kwaa kwa ajili ya mkosaji, wala kwa mundu kwaa ywateswile ni maovu. Niandikile ili panga udhati wa mioyo yinu kwa ajili yitu ipangwe yowanika kwinu nnonge ya minyo ga Nnongo. 13 Ni kwa ajili ya yee panga twafarijika. Katika nyongeza ya faraja yitu wabene, twapuraika kae, hata zaidi kwa sababu ya furaha ya Tito, kwa mana roho yake itiburudishwa ni mwenga mwabote. 14 Kwa kuwa mana naipunia kwake husiana na mwenga, nibile kwaa na aibu. Kinyume chake, mana kila neno laulibaya kwinu labile kweli, Maipuno yitu kuhusu mwenga kwa Tito yatithibitika kuwa kweli. 15 Upendo wake kwa ajili yinu hata ni nkolo muno, kati paakumbuka utii winu mwabote, jinsi mwatikunkaribisha ywembe kwa hofu na lendema. 16 Natipuraika kwa sababu nibile na ujasiri kamili nkati yinu.

8 Twataka mwenga muitange, ainja na alombo, kuhusu neema ya Nnongo ambayo itiolewa kwa makanisa ga Makedonia. 2 Wakati wa lijaribu kolo lya mateso, wingi wa puraha yabe ni ongezeko lya umaskini wabe upambike utajiri nkolo wa ukarimu. 3 Kwa naaba nashuhudia panga batitoa kwa kadiri ya balioweza, na hata zaidi ya balioweza. 4 Na kwa hiari yabembe bene kwa kutusihi kwingi, batulobite kwa ajili ya shiriki katika huduma yee kwa baumini. 5 Ayee itokana kwaa mana yatubile twatarajia. Badala yake, kwanza walijitoa bembe bene kwa Ngwana. Boka po kabajitoa bembe bene kwitu kwa mapenzi ya Nnongo. 6 Nga twatimsihi Tito, ywaabile tayari atianzisha kazi yee, kuleta katika ukamilifu tendo lee lya ukarimu

nnani yinu. 7 Lakini mwenga mubile baingi katika kila kilebe-katika imani, katika usemi, katika maarifa, katika bidii, na katika upendo winu kwa ajili yitu. Nga nyoo muhakikishe panga mwenga mwabile na wingi kae katika likowe lee lya ukarimu. 8 Nabaya lee kati amri kwaa. Badala yake, nabaya lee ili kupima uhalisi wa upendo winu kwa linganisha na shauku ya bandu benge. 9 Kwa mana mutangite neema ya Ngwana witu Yesu Kristo. Hata mana abile tajiri, kwa ajili yinu abile maskini. ili panga pitya umaskini wake muweze kuwa tajiri. 10 Katika likowe lee nalowa kuwapea ushauri ambao utabasaidia. Mwaka umo waupitike, mtumbwe kwaa panga likowe. Lakini mwatitamaniya kulipanga. 11 Nambeambe mulikamilishe, Mana ibile na shauku na nia ya kulipanga, boka po, je mwaweza kae kulileta katika ukamilifu, kwa kadri ya mwamuweza. 12 Kwa kuwa mubile na shauku ya kupanga likowe lee, ni likowe linoite na lyakubalika. Lazima liyemite nnani ya chelo chabile nacho mundu, nnani kwaa ya abile nacho kwaa mundu. 13 Kwa mana kazi yee ibile kwaa kwa ajili panga benge baweze kupata nafuu ni mwenga muweze lemewa. Badala yake, kube ni usawa. 14 Baingi binu wa wakati wambeambe utasaidia kwa chelo watikihitaji. Ayee nga nyoo kae ili panga baingi wabe uweze kuasaidia mahitaji yinu, na panga kuwe ni usawa. 15 Ayee nga kati yaiandikilwe;"Ywembe ywabile ni vingi abile kwaa na kilebe chochote chakibakile ni ywembe ywabile na kichunu chabile kwaa ni uhitaji wowote," 16 Lakini ashukuriwe Nnongo, ywabekite nkati ya mwoyo wa Tito mwoyo wowolo kwa bidii ya kujali ambavyo nibile navyo kwa ajili yinu. 17 Kwa mana apokile kwaa kae maombi yitu, ila abile na bidii husiana na maombi ago. Abile kwinu kwa hiyari yake mwene. 18 Tumtumite pamope ni ywembe nongo ambaye atisifiwa nkati mwa makanisa kwa ajili ya kazi yake katika kuitangaza injili. 19 Hivi kwaa kae, lakini achauliwe kae na makanisa kusafiri nitwenga katika kulipotwa sehemu mbalembale tendo lee lya ukarimu. Alee ni kwa utukufu wa Ngwana mwene na kwa shauku yitu ya kusaidia. 20 Twaepuka uwezekano wa panga yoyote aplikwa lalamika kuhusiana na twenga kuhusiana na ukarimu woo ambao twaupapite. 21 Twautola uangalifu kupanga cakibile chaheshima, nnonye kwaa ya Ngwana, lakini nnonge ya bandu kae, 22 Twantuma nongo ywenge pamope nabo. Twatimpema mara zanyansima, na tumweni abile ni shauku kwa ajili ya kazi zanyansima. Hata nambeambe abile na bidii muno kwa sababu ya ujasiri nkolo waabile nao nkati yinu. 23 Kwa habari ya Tito, ywembe ni mshirika mwenza wango na mpanga kazi mwenzanu kwa ajili yinu. Kati kwa alongo bitu, watumwile na makanisa. Nabaishimiya kwa Kristo. 24 Nga nyo, mubaoneshe upendo winu, na mubonekeye kwa makanisa sababu ya maipuno yitu kwa ajili yinu.

9 Husiana na huduma kwa ajili ya baumini, ni bora muno kwango kubaandikiya. 2 Nitangite kuhusu shauku yinu, ambayo naipunia kwa bandu ba Makedonia. Niabakiye panga Akaya abile tayari tangu mwaka waupitike. Hamu yinu itibatia mwoyo baingi babe panga. 3 Nambeambe, niatumile nongo ili panga maipuno yitu kuhusu mwenga gabile kwaa ya bure, ni ili panga mubile tayari, kati yanibayite mana mubile. 4 Vinginevyo, mana mundu yoyote wa Makedonia mana aisile pamope ninenga na kubakuta mubile kwaa tayari, twalowa bona oni-nilongela kwaa chochote kuhusu mwenga-kwa ujasiri muno katika mwenga. 5 Nga nyo nibweni yabile muhimu kuwasihi alongo kuisa kwinu na panga mipango mapema kwa ajili ya zawadi zanyansima. Ayee nga nyoo ili panga ibe tayari kati baraka, na kati kwaa kilebe chaamriwa. 6 Liwazo nga lee: mundu ywapandae njene alowa una njene kae, na yeyote ywapendae kwa lengo lya baraka kae alowa una baraka. 7 Bai na kila yumo ywatoa kati yaatipanga mumwoyo wake. Bai niywembe atoe kwaa kwa huzuni au kwa lazimishwa. Kwa mana Nnongo umpenda yolo ywatoa furaha. 8 Nnongo aweza izidisha kila baraka kwa ajili yinu, ili panga, kila muda. katika makowe goate, muweze pata gote muyahitaji. Ayee nga ibile ili panga muweze zidisha kila litendo linoite. 9 Ni mana iandikilwe: "Atitapanya utajiri wake na kuutoa kwa maskini. Haki yake yadumu milele." **(aiōn g165)** 10 Ywembe ywatoae mbeyu kwa mpanzi ni mkate kwa ajili ya chakulya, ni atoa kae na yongeya mbegu yinu kwa ajili ya kuipanda. Ywembe alowa yongeya mauno ga haki yinu. 11 Mwalowa tajirishwa kwa kila namna ili panga muweze pangika bakarimu. Ayee nga iletya shukrani kwa Nnongo pitya twenga. 12 Kwa kupanga huduma yee ibile kwaa ikamwa mahitaji ga baumini. Huzidisha kae katika matendo ganyansima ga shukrani kwa Nnongo. 13 Kwa sababu ya kupimwa kwinu na thibitishwa kwa huduma yee, mtatumbukiza kae Nnongo kwa utii kwa baya kwinu kwa ajili ya Kristo. Mwalowa mtunza kae Nnongo kwa ukarimu wa karama yinu kwabembe na kwa kila yumo. 14 Batitamaniya, na baloba kwa ajili yinu. Bapanga nyoo kwa sababu ya neema kolo ya Nnongo yaibile nnani yinu. 15 Shukrani ibe kwa Nnongo kwa karama yake yaiwezekana kwaa!

10 Nenga na Paulo, mwene nabasihi kwa unyenyekevu na upole wa Kristo. Nenga na mpole muda nibile nnongi yinu, Lakini nibile ni ujasiri kwinu muda nibile kutalu ni mwenga. **2** Naaloba mwenga panha, muda panibile pamope ni mwenga, nahitaji kwaa pangika jasiri na kujiamini kwangio mwene. Lakini nawaza nalowa hitaji kuwa jasiri muda panibapinga balo badhaniabo panga twatama kwa nmana ya yega. **3** Kwa mana hata kati twatyanga katika yega, twakombwana kwaa vita ya namna ya yega. **4** Kwa mana silaha twaitumya kombwana ni ya yega kwaa. Badala yake, ibile ngupu ya Nnongo ya haribiya ngome. Zalowa bomwa mijadala yaipotosha. **5** Kae, twajaribu kila chabile ni mamlaka chakiyemi dhidi ya maarifa ga Nnongo. Tulipangite mateka kila wazo katika heshima ya Kristo. **6** Na twapata utayari wa aribya kila matendo gabile kwaa na heshima, mara heshima yinu kae baibile kamili. **7** Linga chelo chabile wazi nnongi yinu. Kati yeyote ywashawishika panga ywembe ni wa Kristo, ni hebu ajikumbushe ywembe mwene panga mana yaabile kae ni wa Kristo, nga ngoo nga ni twenga kae tubile nyoo. **8** Kwa mana hata mana niipunie kichunu zaidi kuhusu mamlaka yitu, ambayo Ngwana atiyatoa kwa ajili yitu kuwachenga mwenga na kuwaaharibu kwaa, nibona kwaa oni. **9** Naitajia kwaa libonekane panga nabatisha mwenga kwa barua yango. **10** Kwa yelo baadhi ya bandu ubaya, “Barua zake zibile kale na zibile ni ngupu, lakini mu'yega ywembe ni dhaifu. Maneno gake yastahili kwaa yowanika.” **11** Ebu bandu ba namna yee batange panga chelo chatukibayite kwa barua muda tubile kutalu, ni sawasawa na yelo yatulowa gapanga muda tubile palo. **12** Tuyenda kwaa kutalu muno kati kujikusanya bembe au kujilinganisha bembe ni balo ambabo huisifia bene. Lakini mana bajimite bene ni kila yumo wabe, babile kwaa na malango. **13** Twenga, hata nyoo, twaipunia kwaa pitya mipaka. Badala yake, twapanga nyoo kae nkati ya mipaka ambayo Nnongo atitupimya twenga, mipaka yafika umbali kati waubile winu. **14** Kwa mana twajizidishia kwaa bene patuwafikiye mwenga. Twabile wa kwanza kuika kutalu kati kwinu kwa ajili ya Kristo. **15** Twaipunia kwaa pita mipaka kuhusu kazi ya benge. Badala yake, twatimainiya kati umani yinu yaibile ngolo panga lieneo lyetu lya kazi lyapanuliwa muno, na bado ni nkati ya mipaka sahihi. **16** Twatamaniya kwa lee, ili panga tuweze hubiri injili hata mu'mikoa zaidi yinu. Twaipunia kwaa kuhusu kazi ipangilwe katika maeneo yenge. **17** Lakini yeyote ywaipunia, aipune katika Ngwana.” **18** Kwa mana abile kwaa yolo ywajithibitisha mwene alowa thibitishwa. Ila, ni yolo ywabile Ngwana humthibitisha.

11 Nahisi panga muvumiliane na nenga katika baadhi ya upumbavu. Lakini kwa kweli mwavumiliana na nenga. **2** Kwa kuwa ni ywabile ni wivu kuhusu mwenga. Nibile na wivu wa Nnongo kwa ajili yinu, tangu natibaahidi mwenga ndoa ya nsengo yumo. Natibaahidi kubaleta mwenga kwa Kristo kati bikra safi. **3** Lakini nendayogopa panga kwa namna fulani, kati nng'ambo ywadanganya Eva kwa hila yake, malango yinu yaweza kuapotosha kutalu boka mu'ibada halisi na safi kwa Kristo. **4** Kwa mana kwa mfano panga mundu fulani aisa ni tangaza Yesu ywenge tofauti ni yolo twatibahubiria. Au kwa mfano panga mwapokya roho ywenge tofauti ni yolo ywampokile. Au kwa mfano panga mwapokya injili yenge tofauti ni yelo yamuipokile. Mwativumilia makowe haga vema yatosha! **5** Kwa kuwa nadhani panga nenga na nkati ya mwabile duni kwa habo bakemilwe mitume-bora. **6** Lakini hata mana nenga nifundishwa kwaa katika kutoa hotuba, nibile kwaa nyoo katika maarifa. Kwa kila namna na katika makowe gote tulipangite lee kujulikana kwinu. **7** Je, mupangite sambi kwa kuinyenyekeza mwene ili mwenga muweze kuinuliwa? Kwa kuwa natihubiri kwa uhuru injili ya Nnongo kwinu. **8** Natinyang'anya makanisa yenge kwa pokya msaada boka kwabe ili panga niweza kubahudumia mwenga. **9** Muda panibile mwenga na nibile katika uhitaji, namlemea kwaa yeyote. Kwa kuwa mahitaji gango yatitoshelezwa ni alongo baisile boka Makedonia. Katika kila kilebe nijizuia mwene kutokuwa mzigo kwinu, na nalowa yendelya kupanga nyoo. **10** Kati kweli ya Kristo ibile nkati yango, uku kuisifu kwango, kwanyamazishwa kwaa katika sehemu za Akaya. **11** Kwa mwanja namani? Kwa sababu napenda kwaa? Nnongo atangite kuwa naapenda. **12** Lakini chelo chanikipangite, nalowa kukipanga kae. Nalowa kukipanga ili panga niweze kuipinga nafasi ya balo baatamaniya nafasi ya kuwa kati tubile katika chelo chelo chawaipunia. **13** Kwa kuwa bandu balo ni mitume ba uongo na batendakazi abocho. Baikelebuya benge kati mitume ba Kristo. **14** Nga yee yashangaza kwaa, kwa kuwa hata nchela hujigeuza mwene kati malaika ba bweya. **15** Yee yabile kwaa mshangao nkolo kati batumishi ba haki. Mwisho wabe ipangika kati matendo gabe kati gastahili. **16** Nabaya kae: Bai na abile kwaa mundu yeyote ywawaza nenga na mpumbavu. Lakini kati mwapanga, munipoki nenga kati mpumbavu ili niweze kuisifu kichunu. **17** Chelo chanikipanga kuhusu kwa

kujiamini kwa kuipunia ahukumilwa kwaa na Ngwana, lakini nabaya kati mpumbavu. **18** Kwa ye bandu baingi huipuniya kwa namna ya yega, nalowa ipunia kae. **19** Kwa mana mwatichukuliana kwa puraha na bapumbavu, mwenga mwabene mubile na busara! **20** Kwa mana mwatichukuliana na mundu mana akikutia atumwani, kati husababisha mgawanyiko kati yinu, kati akibatumia mwenga kwa faida yake, kati atijibeka nnani ya hewa, au kati atibakombwa kuminyo. **21** Nalowa baya kwa oni yitu panga twenga tubile adhaifu muno kupanga nyoo. Na bado kati yeyote aipunia-nalongela kati mpumbavu-nenga naipuna kae. **22** Je, bembe ni Ayahudi? Na mwenga nga nyoo. Je, bembe ni Baisraeli? Na nenga nga nyoo. **23** Je, bembe ni batumishi ba Kristo? Nalongela kati nabile kwa na malango gango.) Nenga na zaidi. Nibile hata katika kazi ngumu muno, mbali zaidi ya kuwa vifungoni, katika kkukombwa pitya ipimo, katika kuyeketya hatari yanyansima ya kiwo. **24** Boka kwa Ayahudi natipokya mara tano “mapigo arobaini kutoa limo.” **25** Mara tatu natikombwa kwa fimbo. Mara jimo nakombwile maliwe. Mara tatu natinusurika mu'ngalaba. Natitumya kilo na mutwekati katika bahari wazi. **26** Nibile katika safari za mara kwa mara, katika hatari za mito, katika hatari ya majambazi, katika hatari boka kwa bandu bamataifa, katika hatari ya mji, katika hatari ya lijangwa, katika hatari ya bahari, katika hatari iboka kwa alongo abocho. **27** Nibile katika kazi ngumu na katika maisha magumu, katika kilo kikolo cha gonja kwaa, katika njala na kiu, mara zanyansima katika kufunga, katika mbepo ni uchi. **28** Kutalu na kila kilebe chenge, kubile na msukumo wa kila lisoba nnani yango na wasiwasi wango kwa ajili ya makanisa. **29** Nyai ywabile dhaifu, na nenga nibile dhaifu kwaa? Nyai ywasababisha benge tomboka mu'sambi, na nenga nitike kwaa ndani? **30** Mana lazima nenga niipune, nalowa ipunia chelo chaibonekeya udhaifu wango. **31** Nnongo na Tate ba Ngwana Yesu, ywembe ywabile atukuzwa milele, atangite panga nenga nilongela kwaa uboso. **(aiōn g165)** **32** Kolyo Dameski, nkolo wa nkoa nnema wa mpwalume Areta abileakiulenda mji wa Dameski ili kunkamwa nenga. **33** Lakini nibekilwe mu'kitondo, pitya pa'ridirisha katika ukuta, na natinusurika boka mu'maboko gake.

12 Lazma niipune, lakini ntopo chayongeyeka na lelo. Ila nayendelea mu'maono na mapunuo boka kwa Ngwana. **2** Nimtangite mundu yumo katika Kristo ywabile miaka komi na ncheche yaipitike-mana itei katika yega, au panja pa yega, nenga nintangite kwaa, Nnongo atangite, atinyakyliwa nnani katika liunde lyanyaitatu. **3** Nitangite panga mundu yolo-mana itei katika yega, au panja ya yega, nenga, nintangite kwaa, Nnongo atangite- **4** atinyakuliwa nnani kuyenda paradiso na kuyowa makowe matatifu muno kwa mundu yeyote kugabaya. **5** Kwa niaba ya mundu kati yolo naipunia, lakini kwa niaba ya mwene niipunia kwaa, ila kuhusu udhaifu wango. **6** Mana nipala kuipuna, nibile kwaa mpumbavu, kwa mana nibile nabaya ukweli. Lakini nalowa leka kuipuna, ili panga abile kwaa yeyote ywaaniwazia muno ya ago kuliko chakibonekana nkati yango au yowanika boka kwango. **7** Naipuna kwaa kae kwasababu ya ago mapunuo ga aina ya ajabu. Kwa nyo, nalowa jawa kwaa ni kiburi, mwimwa ubekilwe nkati ya yega yango, mjumbe wa nchela kunishambilya nenga, ili kana nikelebuke kuwa mu'maipuno. **8** Mara tatu natikumnnoba Ngwana kuhusu lee, ili ywembe abutuke boka kwango. **9** Ni ywembe kanibakiya, “Neema yangu yatosha kwa ajili yako, kwa mana ngupu upangwa kamili katika udhaifu. Nga nyo natamani muno kuipuna zaidi kuhusu udhaifu wango, ili panga uwezo wa Kristo uweze tama nnani yango. **10** Kwa nyo natosheka kwa ajili ya Kristo, katika udhaifu, katika matokangano, katika shida, katika mateso, katika hali ya sikitika. Kwa mana muda nibibe dhaifu, boka po nibile na ngupu. **11** Nenga nibile mpumbavu! mwenga mutilazimishwa kwa lee, kwa mana panibile natisifiwa na mwenga. Kwa mana nibile kwaa duni kabisa kwa abo bakemilwe mitume-bora, hata mana nenga na kilebe kwaa. **12** Ishara za kweli za mtume zapangilwe katikati yinu kwa uvumilivu, ishara na maajabu ni matendo makolo. **13** Kwa namna gani mubile ni umuhimu wa pae kuliko makanisa yaliyobaki, ila panga nibile kwaa mzigo kwinu? Mnisemiye kwa likosa lee! **14** Linga nenga nibile tayari isa kwinu kwa mara ya tatu. Nibile kwaa mzigo kwinu, kwa mana nipala kwaa kilebe chinu. Nabapala mwenga. Kwa mana bana bapalikwa kwaa beka akiba kwa ajili ya azazi. Badala yake, azazi bapalikwa beka akiba kwa ajili ya bana. **15** Napulaika muno tumya na tumilwa kwa ajili ya nafasi yinu. Mana nabapenda muno mwenga, nipalikwa kupendwa kichunu. **16** Lakini mana ibile, nibaelemea kwaa mzigo mwenga. Lakini kwa mana nenga na mwerevu muno, nenga na yolo ywaabakamwile mwenga kwa mana nibile ywaabapatike kwa uboso. **17** Je, nitola kwa kuyipangia faida kwa yeyote nimtumile kwinu? **18** Nimlobite Tito isa kwinu, na natintuma nongo ywenge pamope ni ywembe. Je, Tito abapangia faida mwenga? Je, tutyanga kwaa katika ndela

yeyelo? Je, tutyanga kwa katika magolo yeyelo? **19** Muwaza kwa muda woo bote tubile tukiitetea twenga twabene kwitu? Nnonge ya Nnongo, na katika Kristo, tubile twabaya kila kilebe kwa ajili ya kubaimarisha mwenga. **20** Kwa mana nibile na hofu paniisile naweza niapate kwaa mwenga kati yanitamania. Nibile na hofu panga mwaweza munipate kwaa nenga kati mwamutamaniya. Nahofia panga paweza kuwa na majadiliano, wivu, milipuko ga hasira, tamaa ya ubinafsi, umbeya, kiburi ni kombwana. **21** Nibile na hofu panga mana nibuyangine kae, Nnongo wango aweza kuinyenyekeza nnonge yinu. Nibile na hofu panga naweza huzunishwa na baingi ambabo batubu kwaa uchapu, ni uasherati na makowe ga tamaa gawayapangite.

13 Ayee nga mara ya tatu panga naisa kwinu."Kila lishitaka lazima lichengwe na uthibitisho wa mashahidi abele au atatu." **2** Nibayite kwa abo batenda sambi kabla na kwa benge bote muda panibile kolyo mara ya ibele, na niabaya kae: Paniisile kae, niavumilia kwaa. **3** Naabakiya mwenga lee kwa sababu mwapala ushaidi panga Kristo alongela pitya nenga. Ywembe abile kwaa dhaifu kwinu, badala yake, ywembe nga mwenye nguvu nkati yinu. **4** Kwa mana atisulubiwa katika udhaifu, lakini abile nkoto kwa ngupu ya Nnongo. Kwa mana twenga kae tu dhaifu nkati yake, lakini twatama naye kwa ngupu ya Nnongo nkati yinu. **5** Muichunguze mwabene mulole kati mubile katika imana. Mujipime mwabene. Mugundua kwaa panga Yesu Kristo abile nkati yinu? Ywembe yumo, vinginevyo mana mwathibitishwa kwaa. **6** Na nibile na ujasiri panga mwenga mwalowa gundua panga twenga twakataliwa kwaa. **7** Nambeambe tualoba kwa Nnongo panga muweze kupanga chochote kinoite kwaa. Niloba kwaa panga twenga tuweze bonekana kilicho sahihi, ingawa twaweza kubonekana tumeshindwa jaribia. **8** Kwa mana twenga tuweza kwaa panga lolote kunchogo na kweli, lakini kwa ajili ya kweli kae. **9** Kwa mana twapuraika muda watubile dhaifu mwenga mubile na ngupu. Twaloba panga muweze kupangwa bakamilifu. **10** Nagaandika makowe aga muda nibile kutalu ni mwenga, ili panga muda nibile pamope ni mwenga nahitaji kwaa kubabonekeya ukali mwenga. Nenda hitaji kwaa tumiya mamlaka Ngwana ywanipeile nenga niachenge na nibaharibie kwaa pae. **11** Mwisho bake, alongo analome ni anwawa, mupuraike! mupange kazi kwa ajili ya urejesho, mpeyelwe mwoyo, muyeketyane mwenga kwa mwenga, mutame katika amani. Na Nnongo ba upendo na amani alowa tama pamope ni mwenga. **12** Musalimiane kila yumo kwa libusu takatifu. **13** Baumini bote nabasalimu. **14** Neema ya Ngwana Yesu Kristo, upendo wa Nnongo, ni ushirika ba Roho mtakatifu ube pamope ni mwenga mwabote.

Agalatia

1 Nenga na Paulo mtume. Nenga mtume boka lii kwa mundu wala lii kwa bandu, lakinji boka kwa Yesu Kristo na Nnongo Tate aliyemfufua boka kwa nkiwo. **2** Pamope na nnunangu boti nune, ninda kuwaandikiya makanisa ga Galatia. **3** Neema na ibe kwinu na amani boka kwa Nnongo Tate bitu na Ngwana Yesu Kristu, **4** ywaipijite yeyipie mwene kwaajili yitu na dhambi yitu lenga wete atumbombwe na wakati wono uovu, bokana na mapenzi ya Nnongo witu na Tate. **(aiōn g165)** **5** Kachake ubi na utukufu milele na milele. **(aiōn g165)** **6** Ninda shangara kwamba garambuka kiyongoya kwenye injili yenge ninda shangara kwamba mbale boka kwake yembe ya akukemite kwa neema ya Kristo. **7** Ntopo injili yenge, lakini babile babadhi ya bandu banda sababisha mwenga matatizo bakana badilidisha injili ya Kristu. **8** Lakini hata mana itei twee ao malaika boka kunani abaya kwinu injili tofauti na yelo twaitangazie kwinu, na lanilwe. **9** Kati ya twalongei mpolongoi na nambeyambe nilongela kati mana abile mundu apala longela kwinu injili tofauti na kati choo mupokile na aalanike." **10** Nambeambe nipala ushaidi wa mundu au Nnongo? mbala kuwapuraisha bandu? mana kama mbala yendele paya kuwapulahisha bandu nee na mtumishi lii wa Kristo. **11** Nunango, nipala mwenga mutange kwamba injili yaa nibaya iboka lii kwa mundu. **12** mbokii lii kwa mundu, wala nipundishilwe kwaa. Badala yake, yabile ni kwa ufunuo wa Kristo kwango nenga. **13** Muyowine habari ya maisha gango gamchogo katika dini yakiyahudi, mwani litesage kanisa la Nnongo zaidi ya kalitenga na kulitiniya. **14** Natiyendelia na dini yakiyahudi zaidi ya kinalongo bango bengi ayahudi. nabile na bidii muno katika tamaduni za tate bango. **15** Lakini Nnongo atinogelelwa kunichawane boka ndumbo ya mao. Atinikema nee petiya neema yake. **16** Ati kumnaya mwana wake kachango, lenga kwamba nimtangaze yembe katikati ya bandu bamataifa wala mbalike ushauri wa iyega na damu. **17** Na niobwike lii yenda Yerusalem kwa wale babile mitume lii kabla ya nee. Badala yake nayei uarabuni na baadae buya Damesiki. **18** ada ya miaka mitatu nati boka yenda Yerusalem kumlinga Kefa, natitama na kwe kwa machoba komi na tano. **19** Lakini na bweni lii mitume yenge nimweni Yakobo, mnuna wee Nngwana. **20** Lola, nnonge ya Nnongo, nimkenga lii cha niyandika kwinu. **21** Boka pa nayei mikoa ya Shamu nakilikia. **22** ndopo ya nitangite kwa liyo kwa m, akanisa ya uyahudi yabile katika Kristo, **23** Lakini bende niyowa tu, Ywembe yatutesite nambe yambe na atangaza imani ya iharibie." **24** Bende kumsifu Nnongo kwa ajili ya nee.

2 Baada ya miaka komi ni ina nayei kae Yerusalem pamope ni Barnaba. Nampotwi na Tito pamope na nee. **2** Nayei kwasababu ya Nnongo atibonekana kwamba napalikwe yenda. nabekite mnonge yabe injili yanitangazile kwa bandu ba mataifa. (Lakini nalongei kwa siri kwa wabile iyongozi muhimu) napangite nyaa hakikisha kwamba nabutukite lii, ama natibutuka bure. **3** Lakini hata Tito, abile pamope nane, yabile myunani, alazimishwe inilwa. **4** Jambo le lapite kwa sababu nongo wa ubocho yaichile kwa siri peleka uhuru twabile papalite panga twee tupangilwe atumwa sheria. **5** Twapejilwe hata kwa saa jimo lenga kwamba injili ya kweli hii gali bila garambuka kwinu. **6** Lakini ywembe yabaite abile kiongozi bapiite lii kilebe kwango nee kilebe chaba kipangite ndopo maana kwango. Nnongo akani upendelelo kwa bandu. **7** Badala ya ke, babweni kwamba niaminilwe tangaza injili kwa ba inilwe lii. lenga kama Petro atangaze injili yango kwa bainilwe. **8** Kwa maana Nnongo, apangite kazi ndani ya Petro tubwe cha utumwe kwa bainilwe, ende apangite kazi ndani yango kwa bandu ba'mataifa. **9** Wakati wa Yakobo, Kefa, ni Yohana, bati tanganikwa kua bati chenga kanisa, batangite neema ya mbeilwe nee, batitupokiya katika ushirika nenga na Barnaba. Twapangite nyaa lenga kwamba tuyende kwa bandu bamataifa, lenga kwamba baweze yenda kwa balo bainilwe. **10** Batitupala twee kuhakombokiya masikini nenga mbalae panga kikoe Kati cheno. **11** Natikumkanikia wakati Kefa paichile Antiokia, waziwazi kwa sababu atinikosea. **12** Kabla ya bandu kadhaa hicho boka kwa Yakobo, Kefa above andelyaa pamope na bandu bamataifa. Ende yogopa bandu ambao Bapala tohara. **13** onyonyo Bayahudi benge bati yangabanika na unafiki pamope na Kefa. Matokeo gake yabile kwamba hata Barnaba atitolekwa na ulau wabe. **14** Lakini panibweni kwamba babile bakengama lii injili ya kweli, natikumbakia Kefa mnonge yabe boti, kama mwenga ni Ayahudi lakini mutuma kwa tabia ya bandu ba mataifa badala ya tabia za kiyahudi." **15** Twenga twabile Ayahudi kwa belekwa na siyo "bandu ba mataifa benye sambi." **16** Mutange wite ntopo yabalangiliwa haki kwa matendo ya sheria. Badala yake, tubulangiliwa haki kwa imani nkati ya Yesu Kristo. Twaichile kwa imani ndani ya Kristo Yesu lenga kwamba tubalangiliwa haki kwa imani ya Kristo na siyo kwa itendo ya sheria. Kwa matendo ya sheria ntopo mwili balanga haki. **17** Lakini kama

tunda kumpala mnongokwe kutubalangia haki ndani ya Kristo, tujikoliya bene pia tubi bene dhambi, je Kristo atipanga nmanda wa dhambi? nyonya lii! **18** Maana kama chenga tegemea lango mnani na beka sheria, tegemeo ambalo natikuliboya, nando kuilayana mwene kwa tekwana sheria. **19** Mbetiya sheria natiwa kwa sheria, kwa hiya nipalikwa tama kwa ajili ya Nnongo. **20** Natibalangilwa pamope ni Kristo. Nenga lii nitama, bali yembe Kristo atama mkati yango maisha yanitama nkati yango maisha yanitama katika mwili nitama kwa imani ndani ya mwana wa Nnongo, atikanipenda na kwa ajili yango. **21** Mpekani uruma ya Nnongo, maana mana itei haki nibile kupitia sheria bai Kristo kabahawire bure.

3 wagalatia mwalalo, ni liyo liako ovu laliwaaribu? Je Kristo Yesu alaite lii kati msulubiwa kunnonge ya minyo yinu? **2** nenga nipala tutange tena boka kwinu. je mwatipokiya roho kwa makowe ga saliya ama kwa amini galo gamyowine. **3** Je mwenga ni mwalalo kiasi che? je mwtumbwile katika Roho lengo muyowe katika yega? **4** Je mwatiseka kwa makowe genge bure, kati ya kweli yabile ya bure? **5** Je yolo apiale Roho kwinu napanga makowe ya ngupu kati yinu upanga kw makowe ga saliy ama kwa pekania pamope na imani? **6** abrahamu "Atikumuamini nnongo atibalangiliwa panga mwene haki." **7** Kwanamna yelo mwelewe panga, balo ambao bandamini Nibana ba abrahamu. **8** Andiko latitabili kwamba nnongo atikua balangilia haki bandu badunia kwandela ya amini. injili hatikuhihubili wete kwa abrahamu: "katika wenga dunia yoti yabarikiwa." **9** Lenga baadaye balo ambao babii naimani uwayali pamope ni abrahamu, yembe yabile na imani. **10** balo ambao bandategemea makoe ga saliya babile pae ya laana. kwakua itiandikwa, "amelaaniwa kila mundu yabakamwana lii na makoe goti gabaandikite katika kitabu cha salia, kuyapanga goti" **11** Mbeyambe ni ubi wazi kwamba Nnongo am'balan gia kwaa haki hata yumo kwa saliya, kwa kuwa mwene haki apala tama kwa imani. **12** salia inokana na imani, lakini badala yake "yembe yapanga makoe gana katika salia, apala tama kwasalia. **13** kristo atitukwombwa twenga boka lazi kwajili yitu. kwakua itiandikwa akoeite lazi kila mundu ywabambilwa kunani ya mkongo. **14** Nia lyabile lengo labile nyanya baraka yayabile kwa Ibrahimu yipala yeicha kwa kila mundu wa mataifa katika Kristo Yesu, lenga kwamba tuweche pokia ahadi ya Roho petya imani. **15** Nongo, nindalongela kwa namna ya kibinadamu. Hata muda ambapo patano la kibinadamu litiyomoka bekwa imara, ntopo ywa wecha chalawa ama yongekea. **16** Mbeyambe ahadi bahatizibaya kwa Ibrahimu na kwa kizazi chake. Ibaya kwaa, "kwa vizazi," imaanisha kwaa bana mbone bali badala yake kwa yumo kichake, "kwa kizazi chako" ywembe ni Kristo. **17** mbeyambe nibaya, saliya ambayo yaisile miaka 430 baadae, iboka kwaa patano la kiogo labekite Nnongo. **18** Kwa kuwa kati urithi isa kwa ndela ya saliya, ipale baha kae aichile kwa ndela ya ahadi lakini Nnongo yapiite bure kwa Ibrahimu kwa ndela ya ahadi. **19** mwanja namani saliya batikuipiya? batikuiyongekea kwa sababu ya makosa, mpaka lubeleko wa Ibrahimu uiche kwa balo ambao kwabe ati kuwaaidi. Salia yatibekwa katika shinikizo petiya malaika kwa luboko lwa mapatano. **20** mbeyambe mkengi amainisa zaidi ya mundu yumo, bali Nnongo ni yumo kichake. **21** Kwaiyo je saliya ibile kiogo na ahadi za Nnongo/ la hasha! kwa kuwa kati saliya yayapiyilwe yabile na uweso wa leta ukoti, haki mana ipatikikine kwa saliya. **22** Lakini bvadala yake, liandiko lititaba makowe goti pae ya dhambi. Nnongo apangite nyaa lenga kwamba aadi yake ya kutulopwa twenga kwa imani katika Yesu Kristo iwese patikana kwa balo baba amini. **23** Lakini kabala ya imani katika Kristo iichile kwaa, twabile twatitabilwa na kuwa pae ya saliya mpaka uwise ufunuo wa imani. **24** Kwaiyo saliya yatipangika kiongozi witu mpaka Kristo paisile, lenga kwamba tutihalangilwa haki kwa iamani. **25** Mbeyambe kwa kuwqa imani itiicha tupile kwaa pae ya muangalizi. **26** kwa kuwa mwenga mwaboti ni bana ba Nnongo petiya imani katrika Kristo Yesu. **27** Boti ambao twatibatizwa katika Kristo mutikumwala Kristo. **28** Ntopo myahudi wala Myunani, mtu mwa wala huru, mnatome wala mnwawa, kwa kuwa mwenga mwaboti katika Kristo Yesu. **29** Kati mwenga ni wa Kristo, basi n lubeleko lwa Ibrahimu, warithi kwa mujibu wa ahadi.

4 Nbaya nyanya maalamu ywa'alisi ni mwana, ntopo tofauti na mtumwa, hata upangite ni mmiliki wa mali yoti. **2** Badala yake, hai pae ya waangalizi na wajiamini mpaka muda wabekite Tate bake. **3** Pamope na twenga, twabile twabana, twamkamulikie katika utumwa na kanuni za kwanza ya ulimwengu. **4** Lakini wakati muhafaka pawaikite, Nnongo atikumtuma mwana wake, abelekwe kwa nwawa, belekwa pae ya saliya. **5** Apangite nyaa, kubakombwa babile pae ya saliya, lenga kwamba tupoki kai twabana. **6** Sababu mwenga mwabana, Nnongo atikuntuma Roho wa mwana wake nkati ya mioyo yitu, Roho akemae "Abba, Tate." **7** Kwa sababu yo wenge wamtumwa kwaa bali wa mwana. Kati wa mwana,

bai wenga wa mlisi petya Nnongo. **8** Hata kabla mnamtanga kwaa Nnongo, mwabiole mwatumwa kwa balo kwa asili miungu kwaa kabisa. **9** Lakini na mbeyambe kwamba muntangite Nnongo, ama kwamba tanganikwana Nnongo, kwa mwanja namani mundo buyanga kae kwenye kanuni dhaifu ya kwanza yangali thamani? Je mpala panga kae mwatumwa kae? **10** mwanda kuikamwa kwalola lisoba maalum, bonekana kwa mwei, nyakati na miaka. **11** Ninda yogopa kwaajili yinu. Ninda yogopa kwamba kwa namna pulani nitikuitabisha bure. **12** Nenda kuwaloba, mnunango mubii kati sa nibile nenga, kwaiyo nenga nibile kati chabile mwenga, Munikosile kwaa. **13** Bali mutitanga kwamba yabile ni kwasababu ya ugonjwa wa yega kwamba natihubiri injili kwinu kwa mara ya kwanza. **14** Ingawa hali yenge ya yega yatikuwabeka katika majaribu munisalawile kwaa ama munikoni kwaa. Badala yake mwati kunipokiya kati malaika wa Nnongo, kati kwamba nabi Kristo mwene. **15** Kwaiyo ibi kwako nambeya mbeno furaha yinu? kwa kuwa nanda shuhudia kwinu kwamba, mana iwesekine, mpale tupwa minyo ginu na kunipea nenga. **16** Hivyo nambeyambe, Je nibi naadui winu kwa sababu natikumakia kweli? **17** Banda kuwapaka kwa amu, ampali ukati kwaa bandupala kuwalekangania mwenga na nenga lenga muwakengame. **18** Ni vyema daima baa na shauku sababu, yaibii mzuri, panibile pamope na mwenga. **19** Bana bango basunu, niminya uchungu kwa ajili yinu kae mpaka Kristo abe nkati yinu. **20** Napendile tube Palo pamope na mwenga nambeambe na nagalambuka lilobe lango, kwasababu nitimaanisha kunani yinu. **21** Munibakie, mwenga mwamtamani baa pae ya saliya, myowa kwa saliya mwaibaya? **22** Kwa kuwa itiandikilwa kwamba Abrahamu abile na bana analome abele, yumo kwa yolo nnwawa mtumwa na yenge kwa nnwawa uru. **23** Hata nyoo, yolo wa mtumwa abele kwile kwa yega tu, bali yolo wa nnwawa huru abelekwile kwa ahadi. **24** Makowe aga yanda wezekana simuliwa kwa tumia mifano, kwa kuwa alwawa aba bana landana na maagano ya yega. Moja wapo boka katika kitombe Sinai. Papa bana ambao ni watumwa yono Hajiri. **25** Nambeambe Hajiri ni kitombe Sinai waubile Arabuni. Balandine na Yerusalem ya mbeyambe kwa kuwa ni mtumwa pamope na bana bake. **26** Bali Yerusalem yaibii kunani ni huru, na yeno ni mao bitu. **27** Kwakuwa itiandikilwa, “Pulahika wenga wannwawa ywa ubile ngumba, wenga waakotwike papa. Upie lilobe na ukombwe ndoti kwa puraika, wenga wa ukotwike yobelia papa. kwa mana wanambone ni bana kwa yabile ngum, ba, muno kwa yolo yengali mnalome.” **28** Nambeambe nongo wango, kati Isaka na mwenga ni bana baahadi. **29** Kwa muda wolo ambao mundu atibelekwa kwa mujibu wa yega atikumtesa yolo abelekwile kwa mujibu wa Roho. mbeyambe ni nyonyonyo. **30** Maandiko gabaya buli? “Mumoye nnwawa mtumwa pamope ni mwana nnalome. Kwa kuwa mwana wa nnwawa mtumwa inwa kwaa pamope na mwana wa nnwawa huru.” **31** Kwa nyo, nongo, twenga twabana kwaa ba nnwawa mtumwa, buli ni wa nnwawa huru.

5 Na kwa sababu kristo atapei uhuru lenga tubi huru nyonga, tugeme imata kana tukole kae katika kongwa la utumwa. **2** Tulinge nenga paulo nenda kumakia kwamba maana mpala inwa kristo hatawafaidiwa kwa ndela yeyote ile. **3** Tena nandalenga kila mnatome ya inite kwamba apalikwa panga kwa sheria yoti. **4** Kumlenga kulipite na kristo, bale bale mtibalangilwa haki kwa sheria. mtitomboka mbale na neema. **5** Maana kwa ndela ya roho kwa imani tundalenda ujasiri wa haki. **6** Katika kristo yesu ina au kotokaina ndoponmaana yoyote. mi imani kichake ipanga kazi petiya upendo helo nimaanisha kikowe. **7** Twabile mwandabutuka lubelo vizur nyoi yabamchibile kotoka aminia kweli. **8** Ushawishi wa panga nyo uboka lii kwake yembe yamkemite mwenga. **9** Chachandika pachumu ualibia lidonge loti. **10** ninda nobeliya mwenge katika ngwana kwamba munda wacha kwa ndela yenge yoyote. yoyote yolo yabunobea apalapotwa hukumu yake yamwe. **11** mnunango maana yendeli longelia inamwanja namani bado kanite seka? kwalikowe liyo chelo chaniku kanika kwa nsalaba chaweza ulibika. **12** kwa matakwa gango na mwene balo babaongoza vibaya balwa leka bene. **13** mnongo atikumkemanga mwenga mwalongo kwenye uhuru. ila kanamuutamie uhuru kwinu kati fulrsa kwa payega. badala yake kwa upendo muhudumiane mwenga kwa mwenga **14** kwakuwa sheria yatikamilika katika amuri jimo nayo ni lazma umpendo jilani yako katika wamwene **15** lakini maana kamtaunara naliana muhilinge kwamba kanamuhialibie lii mwenga kwa mwenga. **16** nandarokela muyende moyo atanyu mtimizalili tama yege. **17** kwakuwa yega inatama koro zadi ya moyo na moyo inatama konu zida yega. **18** metei moyo undakwarokolya mbilelili paye ya sheria **19** napliyano matendo ya yega gandamonekana ni umalayo, uchafu na ugelegele. **20** libada ya sanamu, mwabe, adui, yomana, husuda, nyongo, shandana, farakana, tengana kimadhebu. **21** bwiu, ulevi mlafi na makowe ngenge kati go randa ku kweleka mwenga

kati chonangwlike palongoi, kwamba balo babapango makowe kati gobaalithi lii ufalme wa mnongo. **22** litunda lamoyoni upendo furaha, amani, pumilia, mkatimu, ubinu hudumu, imani. **23** mpole na kiasi ndapo sharia dhidi ya makowe kati go. **24** balo bababile katika kristo yesu bati sulubiwa yega pa ope na shauku na lamaa yabe inamnyata. **25** maite tutuma kwa roho kae tipiyange kwa moyo. **26** kana tuipane kana mchokochane kila yumo na nyine, kana baboneane bwiu.

6 kinanunanga abile mundu atiboyalwa katika uovu, mwenga mwabile wa kiroha, mpalikwa kumkereboya mnunango katika roho ya upole. kono mulinge bene ili msijatibiwe. **2** mkipotoleana ingombo na kwa hiyo mtaikamilisha sheria ya kristo. **3** mana mundu yembe aiboba bora wakti si kilebe mwene cha kichake cha kuipania, **4** bila yakuilenganikia mwene na mundu yenge. **5** maana kila mundu atula mchingo wa kemwene. **6** Mundu yafundishite likiwe lazima anmakie yanamnowa yoti mwalimu wake. **7** kanomkongelwe mnongo ataniliwalili. kila apandacho mundu ndicho chauna pia. **8** kila yapanda mbeya katika asili yake ya dhambi auna akati wa milele boka kwa roho. mana mundu yembe aibona bora wakati si kilebe, andakwikonga mwene. kila yuma na alenge kazi yake lengo mwene chakukilumba kilebe mwene cha kichake cha kuipania, bila yakuilenganikia mwene na mundu yenge. **(aiōnios g166)** **9** kunauchoke katika panga makoe mema maana kwa wakati wake mema maana kwa wakati wake tupalauna manatukatike lii tamaa. **10** hivyo bisi wakti twatukolana nafasi tupange mena kila yumo. tupange mena zaidi has kwa walio mkati ya imani. **11** mulinge ugolo wa barua yaniandike kwa lubako langanamwene. **12** balo banalapanga mema kwa kulinga mwili ngababalazimisha inilwa hapanganyo kana banjingi mmateso ga wakristo munsalabu. **13** maana abo babataililwe bene bakamua lii sheria badala yake bapalamwe muinwe. **14** kanaipitelili nikaipuna isipokuwa kwa msalaba wa kwona witu yesu kristo katika ywebe dunia atisulubiwa kwaajili yako na dunia kwa kuwa nijalilili inwa ama kotoka inwa panga ni kilebe. **15** badala yake lubeleko lwayambe ni muhimu. **16** kwa boti balama kwa kanuii, babe na amai rongo ibekunani yabe na kunanu ya israli na nongo. **17** boka leno mundu yeyote kanaania ngaishe, maana nipotwite alama ya yesu muyega **18** yango. neema ya ngwana witu yesu kristo ibe na roho yetu mnunango Amina

Baefeso

1 Paulo, mmanda wa Kristo kwa mapenzi ga Nnongo, kwa balo batengwile kwaajili ya Nnongo batami
Efeso na babile baaminifu mu'Kristo Yesu. **2** Neema
ibe kwinu ni amani yaboka kwa Nnongo Tate bitu ni
Ngwana Yesu Kristo. **3** Nnongo ni Tate wa Ngwana
witu Yesu apeilwe sifa. Ni ywembe ywatubarikiye kwa
kila baraka ya roho, mu'mahali pa kumaunde nkati ya
Kristo. **4** Kabla ya kuumbwa dunia, Nnongo atuchawile
twenga twaaminiye mu'Kristo. Atuchawile twenga
ili tuwezu kupangika kuwa atakatifu ni tulaumikiwa
kwaa nnonge yake. **5** Mu'lipendo Nnongo atuchawile
mwanzo kwa kutulopwa kati bana bake kwa ndela ya
Yesu Kristo. Apangite nyanya kwa mana apendeziwe
panga chelo cha atamaniye. **6** Matokeo gake ni
kuwa Nnongo atitukuzwa kwa neema ya utukufu
wake. Cheno nga chaatupeile bure kwa ndela ya
mpendwa wake. **7** Kwa kuwa mu'mpendwa wake,
tubile ni ukombozi petya mwai wake, msamaha wa
sambi. Tubile ni leno kwa sababu ya utajiri wa neema
yake. **8** Apangite neema yee kuwa tanyansima kwa
ajili yitu mu'hekima ni ufahamu. **9** Nnongo apangite
iyowanike kwitu yelo kweli yaiyowanika kwaa ya
mpango, bokana ni hamu yaiyowanike nkati ya Kristo.
10 Muda nyakati zatitimya kwa utimilifu wa mpango
bake, Nnongo alowa kuvibeka mpamo ni kila kilebe
cha kumaunde ni cha kunani ya nnema nkati ya
Kristo. **11** Nkati ya Kristo twabile twachaulilwe ni
kukusudiwa kabla ya muuda. Ayee ibile bokana na
mpango wa ywapanga ilebe yoti kwa kusudi lya
mapenzi gake. **12** Nnongo apangite nyoo ili tuweze
kuwapo kwa sifa ya utukufu wake. Twabile wa kwanza
kuwa ni ujasiri nkati ya Kristo. **13** Yabile kwa ndela
ya Kristo kwamba mwaliyowa neno lya kweli, injili
ya ukochopoli wenu kwa ndela ya Kristo. Yabile
mu'ywembe pia kwamba mwaaminiya ni kutiwa mhuri
ni Roho Mtakatifu ywabile ahidiwa. **14** Roho nga
dhamana ya urithi witu mpaka umiliki wapatikaane.
Ayee yabile ni kwa sifa ya utukufu wake. **15** Kwa
sababu yee, tangu wakati mwayowanike kuhusu imani
yinu nkati ya Ngwana Yesu na kuhusu pendo lenu kwa
balo boti wabile watitengwa kwa ajili yake. **16** Nilekite
kwaa kumshukuru Nnongo kwaajili yinu na kuwataja
mu'maombi yango. **17** Naloba kwamba Nnongo wa
Ngwana witu Yesu Kristo, tate ba utukufu, alowa
kuwapeya roho ya hekima, mafunuo ga ufahamu
wake. **18** Naloba kuwa minyo yinu ya mioyo yaibekwile
bweya kwa mwenga kutanga ni waako ujasiri wa
kukemelwa kwinu. Naloba kwamba muuyowe utajiri
wa utukufu wa urithi wake nkati ya balo batengwile
kwaajili yake. **19** Naloba kwamba uyowe ukolo uzidio
wa likakala kyake nkati yinu ambao twaaminiya. Wolo
ukolo wabokana na kupanga kazi mu likakala lyake.
20 Ayee na likakala lyapanga kazi nkati ya Kristo
wakati Nnongo ywamfufuile kuoma kwa bandu ba
mu'kiwo ni kunketisha mu'luboko lwake wa kummalyo
mu'pandu pa kumaunde. **21** Atami Kristo kunani
kutalu ni utawala, mamlaka, nguvu, enzi, na kila lina
lyalikemelwa. Ywamtamiliye Yesu mwanja kae kwa
wakati kwaa wolo lakini kwa wakati woisa. **(aiōn g165)**
22 Nnongo abaite kuitisha ilebe yoti pae a magolo ga
Kristo. Ampangite ywembe ntwe kunani ya ilebe yoti
mu'likanisa. **23** Ni likanisa kwamba nga yega wake,
ukamilifu wake ambae hujaza ilebe yote mu'ndela
yoti.

2 Kati yelo mwabile mwawile mu'makosa na sambi
yinu. **2** Yabile mu'aga kwanza mwatiyenda lingana
na nyakati ya ulimwengu huu. Mwabile mwatiboka
kwa kunkengama ntawala wa mamlaka ya kumaunde.
Ayee nga roho yake yolo apangaye kazi mu, bana ba
kuasi. **(aiōn g165)** **3** Twenga wote twabile nkati ya balo
baaminiya kwaa hapo mwanzo. Twabile tupangite kwa
namna ya tamaa inoite kwaa ya yega yitu. Twabile
twapanga mapenzi ga yega yitu ni ufahamu witu.
Twabile kwa asili ya bana ba dhahabu kati benge.
4 Lakini Nnongo ywabile ni rehema yanyansima
kwa sababu ya lipendo lyake likolo lyaatupendile
twenga. **5** Muda twabile mu'kiwo mu'makosa yitu,
atuletya pamope mu'maisha gaayambe nkati ya
Kristo. Ni kwa neema kuwa nati lopolelwa. **6** Nnongo
kayogolya mpamo ni kutupanga tama pamope
mu'pandu pa'kumaunde nkati ya Kristo Yesu. **7**
Apangite nyoo ili muda waisa aweze kutubonekea
utajiri nkolo wa neema yake. Utubonekeya twenga
alee kwa ndela ya wema wake nkati ya Kristo Yesu.
(aiōn g165) **8** Kwa neema mupangilwe akochopoli kwa
ndela ya imani. Na yee iboka kwaa kwitu. Ni zawadi
ya Nnongo. **9** Itokana kwaa ni makowe. Matokeo
gake, abile kwaa mundu yumo ywa kujisifu. **10** Kwa
sababu twenga twabile kazi ya Nnongo. tuumbilwe
mu'Kristo Yesu upanga makowe yanoite. Ni makowe
aga ambayo Nnongo agapangite tangu zamani za
kale kwaajili yitu, ili tutyange mu'agoo. **11** Kwa nyo
mukumbukye kuwa kunchogo mwabile bandu ba
mataifa kwa namna ya yega. Mkemelwa"mbile kwaa
ni tohara" kwa chelo chakemelwa tohara ya yega
yapangilwe kwa maboko ga bandu. **12** Kwa muda woo
mwabile mwati tengwa na Kristo. Mwabile ageni kwa
bandu ba Israeli. Mwabile ageni kwa liagano lya ahadi.

Mwabile kwaa ni uhakika wa muda uisile. Mwabile bila Nnongo mu'ulimwengu. 13 Lakini nambeambe mu'Kristo Yesu mwenga ambao kunchogo mwabile kutalu ni Nnongo mpangilwe papipi ni Nnongo kwa mwai ya Kristo. 14 Kwa mana ywembe nga amani yitu. Apangite abele kuwa yumo. Kwa yega yake atikuuharibu ukuta wa utengano wabile utitenganisha, huo uadui. 15 Kwamba atikuikomesha saliya ya amri na kanuni ili aumbile mundu yumo wayambe nkati yake. Apangite amani. 16 Apangite nyoo ili kubakwembanisha makundi abele ya bandu kuwa yega yimo kwa Nnongo petya msalaba. Kwa ndela ya msalaba aupangite uadui kuwa kiwo 17 Yesu aisile ni kutangaza amani kwinu mwenga mwabile kutalu ni amani kwa balo babile papipi. 18 Kwa mana kwa ndela ya Yesu twenga abele tubile na nafasi kwa yolo Roho yumo kuyingya kwa Tate. 19 Nyoo bai, mwenga bandu ba mataifa mwasafiri kwaa ni ageni kae. Ila mwa wenyeji pamope ni balo batengwile kwa ajili ya Nnongo ni ajumbe mu'nyumba ya Nnongo. 20 Mchengwilwe nnani ya msingi wa mitume ni manabii. Kristo Yesu mwene abile liwe kolo lya mbembeni. 21 Mu'ywembe lyengo lyoti latikuunganisha pamope ni kukua kati hekalu nkati ya Ngwana. 22 Ni nkati yake mwenga mchengwilwe pamope kati mahali pa tamya pa Nnongo mu'Roho.

3 Kwa sababu ya lee nenga, Paulo, ni mfungwa wa Yesu Kristo kwa ajili yinu mataifa. 2 Naaminiya kwamba muyowine nnani ya kazi ya neema ya Nnongo ywanipeile kwa ajili yinu. 3 Natikwaandikiya bokana na namna ya ufunuo wabile funuliwa kwango. Awoo nga ukweli wayowanika kwaa ambao natiuandika kwa mwipi mu'barua yenge. 4 Pausomile kuhusu aga, waweza kuitanga busara yango mu'ukweli wolo wayowanika kwaa kuhusu Kristo. 5 Kwa ibeleko yenge ukweli wolo upangwa kwaa kwa bana ba bandu. Ila kwa mbeambe ubekilwe wazi kwa Roho kwa Mitume batengwile ni manabii. 6 Ukweli woo wauyowanike kwaa ni kuwa bandu ba mataifa ni ashiriki wenzetu ni ajumbe wenzetu wa yega. Ni bashiriki pamope ni ahadi ya Kristo Yesu petya Injili. 7 Na kwa lee nipangilwe mmanda kwa zawadi ya neema ya Nnongo yaibekilwe kwango petya panga kwa likakala lyake. 8 Nnongo aiboite zawadi yee kwango, japo kuwa nenga na mundu nchunu wa bote mu'balo batengwile kwaajili ya Nnongo. Zawadi yee ni kuwa nipalikwa kuatangazia mataifa injili yabile ni utajiri uchunguzike kwaa wa Kristo. 9 Nipalikwa kuatangazia bandu bote nnani ya namani ni mpango wa Nnongo wa siri. Awoo nga mpango wabile uyowanike kwaa kwa miaka yanyansima ipitike, ni Nnongo ywaiumbile ilebe yoti. (aiōn g165) 10 Ayee yabile kuwa, petya likanisa, atawala na mamlaka mu'sehemu ya kumaunde bapate yowa pande zanyansima za asili ya hekima ya Nnongo. 11 Aga mana yapangilwe petya mpango wangeyomoka nwabile utikamilishwa nkati ya Kristo Yesu Ngwana witu. (aiōn g165) 12 Kwa mana mu'Kristo twabile ni ujasiri ni uwezo wa jingya kwa ujasiri kwa sababu ya imani yitu kwake. 13 Kwa nyo nialoba kana mukate tamaa kwa sababu ya mateso gango kwaajili yinu. 14 Kwasababu yee nakombwa magoti kwa Tate. 15 Ywabile kwa ywembe kila familiya kumaunde ni kunani ya nnema ikemelwa lina. 16 Nenda kualoba kwamba apate kuaneemesha, bokana na utajiri wa utukufu wake, abapange imara kwa likakala petya Roho wake, ywabile nkati yinu. 17 Nenda kualoba kwamba Kristo atami nkati ya mioyo yinu petya imani. 18 Nialoba kwamba mube ni shina na msingi wa upendo wake. Mube mu'lipendo lyake ili muweze kutanga, pamope ni bote baaminio, jinsi upana, na urefu ni kimo na kina cha upendo ba Kristo. 19 Nenda kualoba kwamba muutange ukolo wa upendo wa Kristo, wabile uyongekeya ufahamu. Mpange aga ili mjaze ni ukamilifu wote wa Nnongo. 20 Nambeambe kwake ywembe ywaweza kupanga kila likowe, zaidi ya goti tuyalobite au tuyawezayo, petya likakala lyake lyatipanga kazi nkati yitu. 21 kwake ywembe kube ni utukufu nkati ya likanisa na mu'Kristo Yesu kwa ibeleko yoti milele ni milele. Amina. (aiōn g165)

4 Kwa nyoo, kati afungwa kwa ajili ya Ngwana, natikuasihi mtyange sawasawa ni wito ambao Nnongo abakemile. 2 Mtame kwa unyenyekevu nkolo ni upole ni uvumilivu. Mkichukuliana mu'upendo. 3 Muipange bidii kuutuza umoja wa Roho mu'kipungo sa amani. 4 Kwabile yega yimo ni Roho yimo, kati ambayo kae mwabile mwakemelwa mu'uhakika wa faraja yimo lya wito winu. 5 Kwabile ni Ngwana yumo, imani yimo, ubatizo umo, 6 ni Nnongo yumo na Tate wa bote. Ywembe abile nnani ya yoti, na mu'yoti na nkati ya yoti. 7 Kwa kila yumo witu apeilwe kipawa lingana na kipimo sa kipawa sa Kristo. 8 Ni kati maandiko gabaya, “yaabokite kunani muno, atikuakengama mateka mu'utumwa. Kabapeya vipawa bandu.” 9 Nga namani maana ya, “Atipaa,” ibele kwaa kwamba aulukite pia pandu pa pae ya nnema wa dunia? 10 Ywembe ambae atiuluka ni mundu yoyolo ywabile pia atipaa kutalu ya maunde yoti. Apangite nyoo ili uwepo wake ube mu'ilebe yoti. 11 Kristo abapeile bandu ipawa kati: atume, anabii, ainjilisti, achungaji, na baalimu. 12 Apangite

nyoo kubawezesha aumini kwa ajili ya kuuchenga yega wa Kristo. Apanga nyoo mpaka twenga twabote tufikie umoja wa imani ni maarifa ga mwana wa Nnongo. **13** Apanga nyoo hadi tuweze kuwa akomavu kati balo baifikie kimo kamili cha Kristo. **14** Ayee nga ili kwamba tubile kwaa kae kati bana, kana turushwerushwe kolo ni kolyo. Ili kana tutolilwe na kila aina ya mbepo wa lipundisho, kwa hila ga bandu mu'ujanja wa ubocho wapotoka. **15** Badala yake, twalongela ukweli mu'upendo ni kukua zaidi mu'ndela zote nkati yake ambaye nga ntwe, Kristo. **16** Kristo atiunganisha, kwa pamope, yega yoti ya baumini, Utiunganishwa mpamo ni kila iungo ili kwamba yega wote ukue ni kuichenga wamwene u'upendo. **17** Kwa eyo, nibaya lee, nati kuwasihi mu'Ngwana: Kana mutyange kae kati bandu ba mataifa kabatyanga mu'ubatili wa malango gabe. **18** Babekilwe libendo mu'malango yabe. Batifukuzwa kuoma mu'uzima wa Nnongo kwa ulalo wabile nkati yabe kwa sababu ya ugumu wa mioyo yabe. **19** Bayowine kwaa aibu. Watikuikabidhi bembe kwa ufisadi mu'makowe yabe masapu, mu'kila aina ya uchoyo. **20** Lakini, ayee nga muifunza kwaa kuhusu Kristo. **21** Nadhani kua muyowine kuhusu ywembe. Nadhani kuwa mwabile mwapundishilwe kuhusu ywembe, kati kae ukweli wa ubile nkati ya Yesu. **22** Lazima mugaleke makowe yoti kabakengamana ni mwenendo winu wa kinchogo. Ni utu wa kunchogo wauharibika kwa sababu ya tamaa za ubocho. **23** Muuleke utu winu wa kunchogo ili kwamba mpangike kuwa waayambe mu'roho ya malango yinu. **24** Mupange nyoo ili muweze kuuwala utu wambeambe, ulandine na Nnongo. Utiumbwa mu'haki ni utakatifu wa kweli. **25** Kwa nyoo, uibeke kutalu ni ubocho. “Muulongele ukweli, kila yumo ni jirani yake,” kwa sababu ni ashirika kwa kila yumo kwa benge. **26** Mube ni hasira, lakini kana mupange sambi.”Liumu kana lisame mwabile ni hasira yinu. **27** Kana mummpeye ibilisi nafasi. **28** Yeyote ywa jiba kana ajibe kae. Badala yake ni lazima apange kazi. Apange kazi yabile ni manufaa kwa maboko gake, ili kwamba aweze kumhudumia mundu ywabile ni hitaji. **29** Kauli inoite kwaa kana iboke mu'mikano yino yapalikwa kwa mahitaji, kuwapeya faida yake balo babayowanikia. **30** Kana mumuhuzunishe Roho mpeletau wa Nnongo. Ni pitya ywembe twabekelwa mihuri kwa ajili ya siku ya lopolelwa. **31** Lazima muubeke kutalu uchungu wote, ghadhabu, hasira, kombwana, ni matusi, pamope ni kila aina ya ubou. Iweni wema bene kwa bene. **32** Mube ni huruma. Musamiyane mwenga kwa mwenga, kati yaa Nnongo pitya Kristo atikuwasamiya nenga.

5 Kwa nyo, mube bandu ba kunkengama Nnongo, kati mwa bana bake aapendile. **2** Mutyange mu'lipendo. nyonyonyo kati yaatupendile Kristo twenga, aijitoa mwene kwa ajili yItu. Ywembe abile sadaka ni dhabihu, kuwa harufu inoyite ya kumpuraisha Nnongo. **3** Umalaya ni uchafu wowoti ni tamaa inoyite kwaa lazima ibalangwe kwaa nkati yinu, kati ipalikwe kwaa baaminiyo, **4** wala machukizo gabalangwe kwaa, malongelo ga kipumbavu, au mizaha ya udhalilishaji, ambayo yabile sawa kwaa, badala yake muipange shukrani. **5** Mwaweza kuba ni uhakika ya kuwa kwabile ni umalaya, uchapu, wala ywatamaniya, aywoo aabudu lisanamu. abile kwaa ni urithi wowoti mu'upwalume wa Kristo ni Nnongo. **6** Mundu ywoywote kana akubakiye ubocho kwa maneno matupu, kwa sababu ya makowe aga hasira ya Nnongo yaisa nnani ya bana babile kwaa ni utii. **7** Nga nyoo kana ushiriki pamope nakwe. **8** Kwa kuwa mwenga mwanzo mwabile libendo, lakini nambeambe mwabile bweya mu'Ngwana. Nga nyoo mutyange kati bana ba mweya. **9** Kwa kuwa matunda ga mbeya gatijumuisha uzuri woti, haki ni ukweli. **10** Muipale chelo chakimpuraisha Ngwana. **11** Kana ube ni ushiriki mu'kazi ya libendo zabile kwaa ni matunda, badala yake zibekwe wazi. **12** Kwa mana makowe yapangilwe ni bembe mu'siri nga aibu muno hata kugabaya. **13** Makowe goti, yayowanike pitya bweya, hubekwa wazi, **14** kwa kuwa kila kilebe chayowanike kwaa chapangilwa kuwa mu mbeya. Nga nyo ubaya nyoo, “Uluka, wenga waugonjike, na uluka kuoma mu'kiwo na Kristo alowa ng'ara nnani yako.” **15** Nga nyoo mube makini pamutyanga, kati kwaa bandu babile kwaa werevu ila kati werevu. **16** Muukomboe muda kwa kuwa masoba ni ga ubou. **17** Kana Mube ajinga, badala yake, mutange namani apenzi ba Ngwana. **18** Kana mulewe kwa wembe, uyongeyekeya mu uharibifu, badala yake mjazwe ni roho Mpeletau. **19** Mulongele ni kila yumo winu kwa zaburi, ni sifa, na nyimbo za rohoni. Muimbe ni musifu kwa mwoyo wa Ngwana. **20** Daima muiboye shukrani kwa makowe yote mu'lina lya Kristo Yesu Ngwana witu kwa Nnongo Tate. **21** Mwileke wene kila yumo kwa ywenge kwa heshima ya Kristo. **22** Anwawa, mwileke kwa alalome wine, kati kwa Ngwana. **23** Kwa sababu nsengo nga ntwe wa nnyumbo, kati Kristo abile ntwe wa kanisa. Nga mkochopoli wa yega. **24** Lakini kati likanisa. Nga mkochopoli wa yega. Lakini kati likanisa lyabile pae ya Kristo, nyonyonyo wake lazima apange nyoo kwa analome bako mu'kila likowe. **25** Analome, mwapende anyumbo binu kati yelo Kristo alipendile likanisa na kuitoa mwene kwa

ajili yake. **26** Apangite nyoo ili libe takatifu. Alilitakasa kwa kuliosha mu mase mu'neno. **27** Apangite nyoo ili aweze kujiwasilishia mwene likanisa tukufu, bila kuwa ni lidoa wala waa au kilebe chakipangilwa ni aga, badala yake ni takatifu libile kwaa ni kosa. **28** Kwa ndela yeyelo, analome bapalikwa kuwapenda anyumbo wabe kato yega yabe. Yolo ywampenda nnyumbo wake ayipenda mwene. **29** Ntopo hata yumo ywauchukya yega yake. **30** Badala yake, huurutubisha na kuupenda, kati Kristo alipendile likanisa. Kwa kuwa twenga twaashiriki ba yega yake. **31** "Kwasababu yee nnalome alowa kunleka tate bake ni mao bake ni kwembana na nyumbo wake, ni bembe abele babile yega yimo." **32** Awoo wabile ubonekana kwaa. Lakini niabaya kuhusu Kristo ni likanisa. **33** Lakini, kila yumo winu lazima ampende nnyumbo wake kati mwene, ni nyumbo lazima amweshimu nsengo we.

6 Bana muatii azazi winu mu'Ngwana, kwa mana ayee nga haki. **2** "Muheshimu tate bako ni mao bako" (Maana ayee nga amri ya kwanza ya ahadi) **3** "Ili ibe heri kwinu na muweze tama maisha marefu nnani ya nnema." **4** Ni mwenga mwa tate, kana muakwaze bana na kuwasababishia hasira, badala yake, mualee mu'maonyo ni maagizo ga Ngwana. **5** Enyi amanda, mube atiifu kwa mabwana winu wa pano pa'nnema kwa heshima ngolo ni kulrndema kwa yogopa mu'mioyo yinu, mube atiifu kwabe kati mwatikumtii Kristo. **6** Utii winu ubile tu mabwana winu kabalola ili kubapuraisha. Badala yake, mube atiifu kati amanda ba Kristo. Mugapange mapenzi ga Nnongo kuoma mumioyo yinu. **7** mubatumikie kwa mioyo yinu yoti, kwa kuwa mwamtumikya Ngwana na wala bandu kwaa, **8** mpalikwa kutanga kuwa mu'kila likowe linoyite mundu alipangile, alowa pokya zawadi boka kwa Ngwana, mana itei ywa mmanda au mundu ywabile huru. **9** Mwenga mwa'mabwana mupange nyonyonyo kwa amanda binu. Kana muwayogopeye mukitanga kuwa ywembe ywabile Ngwana wa woti nga yolo abile kumaunde. Mtangite kuwa ntopo upendeleo nkati yake. **10** Hatimaye, mube ni likakala mu'Ngwana mu'uwezo wa likakala lyake. **11** Muiwale silaha yoti ya Nnongo, ili mpate yema kunchogo ni hila ya nchela. **12** Kwa kuwa vita yitu ya mwai kwaa ya mwai ni nyama. ila ni dhidi ya falme ni mamlaka ya roho ni atawala ba ulimwengu ba ubou ni libendo, dhidi ya nchela mu'sehemu ya kumaunde. **(aiōn g165)** **13** Kwa eyo, muiwale silaha yoti ya Nnongo, ili mpate yema imara zaidi ya ubou mu'kipindi cheno kibou. Baada ya kuyomwa kila kilebe, mwalowa yema imara. **14** Hatimaye muyeme imara. Muipange nyoo baada ya kuwa muutabike nkanda mu'kweli ni haki pa'kifua. **15** Mupange nyoo pamuwalike utayari mumagolo yinu wa kutangaza injili ya amani. **16** Mu'kila hali mwamutola ngao ya imani, yabile ikuwezesha kuiyima mishale ya yolo mwou. **17** Muiwale kofia ya wokovu ni upanga wa Roho, ambao nga neno lya Nnongo. **18** pamope ni maombi ni dua. Mulobe kwa Roho kila muda. kwa mtazamo woo mube baangalifu kila muda kwa uvumilivu woti ni maombi kwa ajili ya baamini boti. **19** Mulobe kwaajili yango, ili nipeilwe ujumbe pakanipundisha mu'nkano wango. Mulobe kwamba niyowanike kwa ujasiri kweli wabokanie kwaa kuhusu injili. **20** Ni kwaajili nenga na balozi ywanitabilwe minyororo, ili kuwa nkati yabo nibaye kwa ujasiri kati yanipangilwe kubaya. **21** Lakini mwenga pia mugatange makowe yango na jinsi yaniyendelya. Tikito nnono bango kipenzi na mmanda mwaminifu mu'Ngwana, alowa kuwabakiya kila kilebe. **22** Nimtumite kwinu kwa kusudi lee maalumu, ili kwama muyowe makowe kuhusu twenga, aweze kubafariji mioyo yinu. **23** Amani na ibe kwa alongo, ni upendo mpamo ni imani kuoma kwa Nnongo tate ba Ngwana Yesu Kristo. **24** Neema na ibe pamope ni bote bampendile Ngwana Yesu Kristo kwa lipendo lyabile kwaa na'waa.

Wafilipi

1 Paulo na Timotheo atumwa ba yesu kristo, kwabalo babatengwile katika kristo baba tana filipi, pamope na babaangalia na mashemasi. **2** Neema naibile kwinu na amani ya ibaka kwa nnongo tatebitu na nngwana witu yesu kristo. **3** nimshukuru nnongo kila panin kombokya mwenga mwabote. **4** Mara yote katika kila loba kwanga kwaajili yinu mwenga mwabote. Nenda pulaikaga panimobyaga. **5** Ninashukrani yambone kwa sababu ya ushirika winu katika injili tango masobagakwanza mpaka leno. **6** Nina hakika kwamba hwembe hwatumbulisha kazi njema nkatiyinu ayendelwa kwikamilisha mpaka lisoba la nngana yesu kristo. **7** Ni sawa kwango kwisikiavyo juu yinu mwanga mwa bote kwasababu nimekie pamoja wango. mana mwenga mubile mwaashirika ayango latika neema katika kwitaba kwango na utetezi na uthibitishaji wango wa injili. **8** Nn"ungo nishahidi wango, jinsi mwamibile nashauku juu yinu mwabote katika undani wapendo la kristo yesu. **9** Naniloba kwamba; upendo winu uyongekeye zaidi katika marifa na ufaham wote. **10** Niloba kaajili ya neno ilimabe nawezo walengana saw, namambo gagabile bora sana. kae nenda kanobya ili besafi pasipo bantia yoyote katika lisoba kristo. **11** Nakae ili mutweleewe nalitunda lahaki lipatikanelo. katika yesu kristo, kwautukufu na sifa ya nnongo. **12** Sasa mwalongo bango, mbala ntange kuwa mamo gagapitike kwango gaipangite injili iyendeli sana. **13** Ndio maana kwitabu kwinu katika kristo, itanganikwe kwa alizi baikulu yote na kwakila mundu kae. **14** Naa longo bababile kaika nngwana, kwasbabu ya kwitaba kwango, batishawishika nathubutu kulihubiri neno pasipo hofu **15** baadhi kweli hala kumtanga kristo kwa fitina naugovi, na kae benge kwania njema. **16** Balo babalangaza kristo kwa upendo batangite mbekilwe pano kwaajili ya utetezi wainjili. **17** Bali bonge matangaza kristo kwa ubinafsi na kwa nia mbaya. pagani kwasababisha matatizo kwango katika minyororo yango. **18** Kwanyo? mjalili, aidha nijalili ndela hibile kwa hila au kakweli, kristo ondatangazwa na katika leno nanda palaikya! ndiyo nenenda palaika. **19** Kwa kwaa ndikite leno laleba yugolekwa kwango. Jambo lino huapita kwasababu ya malobo binu na msaada wa roho hua krsisto. **20** Lengana na matarajilo gango gawakika nagakweli ni kwamba nibonali oni. Badala yake kwaujqsiri wote kati ambavyo mosabagoli na sasa ndarajila kuwa kristo apala kakatuliwa katika yoga yango, manaibile katika ukoto au katika kiwo. **21** Kwa maana kwango, nenga lamanikistro na waa nifaida. **22** Lakini maa natana katika yoga mboleke litnda katika kazi ya mnongo, kwanyo ndititelii lyako lyakulisawa. **23** Maana nenda yaleka yega napanga panope na kristo, kilebe ambaso chathamani munomuno. **24** Ingawa igala kwayega yono nijambo la muhimu muna kwaajili yinu. **25** Kwa kuwa nible nauakika juu yaleno, nitengite naigala nanayendelya baapamipe namwenga mwbote, kwaajili yamaendeleo na furaha ya imani yhinu. **26** Nal ino lipaleta furaha yhinu ngolo katika kristo yesu, kwasababu bakwango panope na mwenga. **27** Mpalikwa mahishi maisha ginu katika mwenendo. Mzuri wamipasa injili ya kristo. mpangenyo ilipanaisa kwinu la au mana ninaisali, niyowe nyemeliko imara katika roho jlmo, mwendashinia, imani ya injili kwa panope. **28** nakamantishike nakilebe sosote sakipangilwe na madai ginu. yheno kwabe mishara ya ualibifu. bali kwinu nilishara ya wokovu bokya kwanaongo. **29** kwamana mwenga mutipeyeliwa kwaajil ya kristo, nimwanilelibai bali nateseka kai katika yhwembe. **30** kwamaa mwina mgogoro wolywolya katika wamubenwikwango namwanda yowa kwamba nibilenao hata mbiya mbeno.

2 Maana ibile yeyelusa moyo katika kristo. mana ibile falaja katika pendo lyake maana ibile kwina ushiika wa roho. mana ibile rehema na lusongo. **2** Mwikamilisho furha yango kwa panga mamope mubeupondo gumo, mubile mwabano katika riho na mubile nalikusudi limo. **3** kwa monge kwa ubinafsi na majivuno isipokuwa kwa linyenyekevu mwana mwabweni benge bora zaidi yinu. **4** Kila yumo winu kanaalinge baimahitaji gake binafsi, kae kwaajili mahitaji gabenge. **5** mubee nania kati ya bilenayo yesu kriisto. **6** Ingawa hwembe nisawa, na nnongo. Lakini ajalileli kolwa basanu na nnongo nikilebe sakamwana naso. **7** Badala yake atikwiuluya mwene. atweli umbo la maanda. atitike katika mfono wa binadamu. **8** Abonikine mwanadamu. Hwembe apeile lina lalipita kila lina. **9** Nyo basi nnongo atikumtukuzo sana. apale lina likolo lalipeta kila lina. **10** Apangitenya ilikwamba katika lina la yesu kila lijua sharti lijinamike. majua gagabile nakunani ya aridhi. **11** Naapangike nya ilikwamba kila lumi lukiri kwakwansa yesu kristo ni nngwana, kwa utukufu wa nnongo tate. **12** Kwanyo basi, mwapendwa bango kati mwanutii masobagoti, situ katika obile wongo lakini sasa ni zaidi sana hata pange baa ubone kiniwango, mwaajilibike uwokovu winu mwabene kwayogopa nalendene. **13** Kwa kuwa nnongo hwapanga kazi nkati yhinu ilikumwezesha

kunia napanga mambo gagamendeza hwembe. **14** Mupange mambo goti bila malaamiko na mitau. **15** Mupange nyoilikwamba mube bweya wadamia, katika kibelekwe cha uhasi na wovu. **16** Mukamwe sana neo la ukolo ili kwamba ni benasababu yatukweza lisiba lya kristo. kisha natanga kwamba nibutwikeli lubilo bure wala mbalikeli taaba bure. **17** Lakini atakabanimimin akati sadaka juu ya dhabihu nahuduma ya imani yinu, nenda pulaika, na nenda pulaika namwenga mwabote. **18** Nyongo na mwenga kae mwenda pulaika pa mope nanae. **19** Lakini nenda tumaini katika nngwana yesukumtuma Timotheo kwinu hivi karibuni, ilikwamba niweze yeyelwa moyo panatanga mambo ginu. **20** Kwakua bileli nayhwenge mwenye nitazomo kati wake, mwene nia ya kweli waajiinu. **21** Benge bote nabatuma kwinu bapala mambo gabe binafsi bai, nasiyo mambo ya yesu kristo. **22** Lakini nitengite saniini yake, kwassababu kati mwana mwahudumiwa na tatebake, ngamwatunike pamope nane katika injili. **23** Kwaiyo nitumaini kumtuma haraka pinditu pana tanga kilegan chachapitya kwango. **24** Lakimitibile na haki katika nngana kwamba nenga namwne kae naisa hivikaribuni. **25** Lakini nitikiia ni muhimu kumkeleboya kwinu epatra dito. hwembe ni nongo wangu na mpanga kazi nyango na skari nyango, mjumbe namtumishi winu kwaajili ya mahitaji gango. **26** Kwa saababu abile nahofu na apendile banamwenga mwaboti, kwakuwa mwayone kwamba endeminya. **27** Maana hakika endeminya sana kiasi chawai. lakini nnongo amekile lwongo, na wema wabile kunami yake bai, lakini kae wabile kunami yango ilikwamba kananibe nahuzuri juu huzari **28** Kwanyo ninkeleboya kwinu haraka iwezekanavyo ilikwamba panwa mwanajabe mpate palaika nanenga niboilwe wasiwasi. **29** Mumkaribishe epakadila katika nngwana kwafuraha yote. mwaheshimu bandu kati hwembe. **30** Kwa kuwa yabile kwaajili ya kazi ya kristo akiribia waatarishe maisha gake ilikumiokoa nenga naapangite sibo ambacho mwakombwili panga katika kunihadumia nenga kwa mubile kutalu nane.

3 Hatimaye mwalongo bangu mpaluika katika ngwana. nibonali usumbufu twaandikiya kae manen galyagalya. gano mambo gapat attumpea uslama. **2** Mwiadharin, nabwa mwiadhari na apangakazi abaya mwiadhari baba kana yega yabe. **3** Kwa kuwa twenga ngalikombe. twenga panga ngatamwabada nnongo kwa msaada wa roho. watuipunga ktika yesu kristo, naambao tubileli na ujasili katika yega. **4** Hatanyo kama angebaa nundu yhwo tmainiwa yaga yeno, nangambaleweza panganyo zaidi. **5** Kwani nainilwe lisoba linensense, labelikwile katika kabila la baisraeli. niwakabila la Benjamini. nimweblania wawaebrania. katika kwitimiza haki ya sheria ya musa, nabile nafarisayo. **6** kwajuudi yango nalitesike kanisa. kwakuitii haki yasheria, nibileli nalawama kisheria. **7** Lakini katika mambo gote ganigabweni kwafaida yango nenga, nagabalingile kiti takataka sabbu ya kutanga kristo. **8** Kwa kweli nigabalanga mambo gote kati hasra toka na naubara qwakumtanga kristo yesu nnga wango. Kwa ajili yake nilekite mambo goti, nigabalanga kati takataka ili nimpate kristo. **9** Nanibone kane katyeke. ndapu haki yangu binafsi bukana katika sheria bali nibile na haki yelwa yaipatikana imani katika kristo, yabuka kwa nnongo yone msingi katika imani. **10** Sasa mbala langa hembe nanguvu ya ufufuo kwake na ushirika wa mateso gake. mbalabadilishwa na kristo katika mfano wakiwa chake. **11** angalau nendaweza banamatu, aini katika ufufuo wawafu. **12** Kwelili kwamba tayari nigapatike mambogo au kwamba nibile namkamilifu katika mambogo bali nenda kwitahidi iliniweze pate sile sani patikana na kristo yesu. **13** Mwolongo bango, ndakiteli kwamba eti njonmwike pata mbambo gano. Bali mbanga jambo limo ndibalya gasogo nitazamia gannonge. **14** Niitahidi ikya lengo ilikusudi nipate tuzo la kunani la kimelwa na nnongo katika kristo yesu. **15** Hwabote twatuukolile wokovu tupaswa wacha namna yeno. namaibele yenge afikiria kwamauna yaibile tofauti kuhusu jambo lyolyote, nnongo kae alifaa alyo kwinu. **16** Hanyo hatuwafikia natuyonde katika mtindo wo. **17** Mwalongo bangu, munijigene. mwalinge kwa makini balya babaenenda kwa mifano waubile kwa jinsi yitu. **18** Hambane babaishi nibalo ambabo mara nyingi nitikunia kiyanga na sasa nimakiya kwa molibenge maisha kati adui ba masalaba wa kristo. **19** Mwsho wabe niulibike. kwakua nnongo wabe nindumbo, na kiburi sabe kibile katika oni yabe. bafikiria mambo ga tidunia. **20** bali uraia witu ubile mbinguni, ambako twendatarajia mwokozi witu Yesu kristo. **21** Abadilisha yanga yitu dhaifu panga kati yega yake ya utukufu; kwaazo wowolyawolya wa uweza kuidhibitisha ilebe yote.

4 kwaiyo mwapendwa bango, ambabo nenda kumtumaini, ambabo nifuraha na taji langa. muyeme imara katika nngana, mwenga mwa mabwaga apendwa. **2** Ninda kushiwenga eudia, kae nenda kusihiwenga sintike, mukeleboye mahusiano ga amani kati yinu, kwasababu mwenga, mwabote mwabele mwaunganike nngwana. **3** Kwa kweli, nenda kumsihi kae mwapanga kazi ayango, mwasaidi ana

akina mao kwa kuwa batumike pampe nane katika enezo injili ya nngwana tubile na kelementi pamopo na atumwa benge ba nngwana, ambao maina gabe gaandikilwe katika kitabu cha ukolo. **4** Katika ngwana masuba yote kae nenda baya mpalaikange. **5** Upole winu nautanganikwe nabandu bote nngwana able karibu. **6** Kana mwisumbwe kwa jambo lolote. badala yake mpange mambo ginu gote kwandela ya sali, naloba na shukuru. namaitaji ginu gajiuli kane na nnongo. **7** Basi amani ya nngwana yaibile ngolo kuliko ufahamu wote yalendela myo na mawazo ginu kwa mssa wa kristo yesu. **8** Hatimaye mwalongo bango; mugatafakari mambo gote gene ukweli, heshima, haki, usafi, upendo, ngalya gene tarifa njema, gene busara, pampe nagalya gagapala lumbilwa. **9** Mugatekelezo mambo golo gamwiyengne, kamu pokile gamugayone nagalo jamuga bweni twango nakwembe tatibitu ba imani aba na mwenga. **10** Nibile nafura ngolo sana juu yinu katika ngwana kwakuwa mwenga mulaite kae nia yakwihusisha kwinu juu ya maitaji gongo. kwakweli hapo patumbu mwate tmani kunijali twamaitaji gango japo mapatikeli fursa yakumsaidia. **11** Ndakite ishi katika haliyapongekelwa na kae katika hali yaba nagambone. **12** Katika mazingira gotego nenga nitikwiyengane siri yanamna yolya wakati wa shibe najinsi yolya wakati wamjala, yaani yambone napanga wamwiliji. **13** Niweza panga gano kwawezeshwelwa nahwembe hwanjega ngupu. **14** Hatanyo, mwapangike vema shirikiana nane katika dhiki yango. **15** Mwenga mwa afilipi ntangite kwamba mwanzo wa injili panaboi makedonia, ndapo kanisa laliniwezeshike katika mambo gagahusu piya na pokya isipokuwa mwenga kisinu. **16** Hata panabile Thethalonike, mwenga mwanitumike msaada zaidi na marajimo kwaajili ya maitaji gango. **17** Nimanisha likwamba mbala msaada. bali mbaya ilimpate matunda gagaleta faida kwinu. **18** Mbokile ilebe yote, nasasa nitwilile naileba ya mbone. nipokile ilebe yinu bokya kwa epafradito. nailebe nzuri yenenungwa wabya manukato, yayekitilwa ambayo yote ni sadaka ya impendeza Nnongo. **19** Kwa ajili yoa nnongo wango atwiliyanga maitaji ginu kwaajili ya utukufu wake katika yesu kristo. **20** Sasa kwa Nnongo natatebitu ube utakafu milele na milele Amina. **(aiōn g165)** **21** Salama yango imwiki kila matumini katika yesu kristo. wapendwa lanibile nalo benda kamsa limianga. **22** Kae baamini bote bapano benda. kumsalimianga balo familia ya kaisari. **23** Nasasa neema yangwana witu yesu kristo ibena roho yhinu.

Akolosai

1 Paulo mmanda wa Kristo kwa mapenzi ga Nnongo, ni Timotheo nongo yitu, **2** kwa baumini ni alongo baaminifu mu'Kristo babile Kolosai. Neema ibe kwinu, na amani kuoma kwa Nnongo Tate yitu. **3** Twampeya shukrani Nnongo, Tate wa Ngwana witu Yesu Kristo, ni twalowa kualobia mara kwa mara. **4** Twayowine imani yinu mu'Yesu Kristo ni upendo mbile nabo kwa balo bote babile batengwa kwa ajili ya Nnongo. **5** Mwabile ni upendo woo kwa sababu ya litaraja lya uhakika lyalibekilwe kumaunde kwa ajili yinu. Muyowine kuhusu litaraja lee lya uhakika kabla mu'lineno lya kweli, injili, **6** ambayo iisile kwinu. Injili yee ipambike matunda ni kuenea mu'ulimwengu woti. Yabile ipanga nyoo nkati yinu kae boka lisoba mwamuiyowine na kuipunza kuhusu neema ya Nnongo mu'kweli. **7** Ayee nga innjili mwaifunzile boka kwa Epafra, mpendwa witu mmanda mwaitu, ywabile ni mmanda mwaminifu wa Kristo kwa niaba yitu. **8** Epafra aupangite uyowanike kwitu upendo winu mu'Roho. **9** Kwa sababu ya upendo woo, boka lisoba twatuyowine lee, tulekite kwaa kuwalobia. Twabile tukiloa kuwa mjazilwe ni maarifa ga mapenzi yake mu'hekima yoti ni ufahamu wa kiroho. **10** Twabile tukiloba kwamba mwalowa tyanga kwa ustahamilivu wa Ngwana mu'ndela yaipendilwe. Twabile tukiloba kuwa mwalowa pambika matunda mu'kila likowe linoite ni kuwa mwalowa kuwa mu'maarifa ga Nnongo. **11** Twatiloba muweze kupeyelwa likakala mu'kila uwezo lingana na likakala lya utukufu wake mu'uvumilivu ni ustahamilivu woti. **12** Twaloba kuwa, kwa puraha, mwalowa mpeya shukrani Tate, ywabapanga mwenga muweze kuwa ni sehemu mu'urithi wa baumini mu'bweya. **13** Atitulopwa boka mu'utawala wa libendo ni kutubeka mu'upwalume wa Mwana wake ywampendile. **14** Pitya mwana wake twabile ni ukochopoli. msamaha wa sambi. **15** Mwana nga mpwano wa Nnongo ywabonekana kwaa. Ni mbeleki wa kwanza wa uumbaji woti. **16** Kwa kuwa kwa ywembe ilebe yoti iumbilwe, vyabile kumaunde ni vyabile mu'dunia, ilebe ibonekana na ibonekana kwaa. mana itei ni vya enzi au mamlaka au utawala au wabile ni likakala, ilebe yoti iumbilwe ni ywembe na kwaajili yake. **17** Ywembe ywabile kabla ya ilebe yoti, ni nkati ya ywembe vyatishikana mpamo. **18** Ni ywembe nga ntwe wa yega yaani likanisa, ywembe nga mwanzo na mbeleki wa kwanza kuoma nkati ya bandu ba kiwo, nga nyoo, abile ni nafasi ya kwanza nkati ya ilebe yoti. **19** Kwa kuwa Nnongo atipendezwa kuwa utimilifu wake woti utami nkati yake, **20** ni kupatanisha ilebe yoti kwake kwa ndela ya mwana wake. Nnongo apangite amani petya mwai ya msalaba wake. Nnongo atikuwapatanisha ilebe yoti kwake mwene, mana itei ni ilebe ya mu'dunia au ile ya kumaunde. **21** Mwenga kae, kwa muda umo mwabile ni ageni kwa Nnongo, na mwabile maadui wake mu'akili ni makowe mabou. **22** Lakini nambeambe atikwapatanisha mwenga kwa yega wake pitya mu'kiwo. Apangite nyoo ili kubaleta mwenga atakatifu, babile kwaa ni lawama ni bila disari nnonge yake, **23** kati mwatiyendelea mu'imani, mwabile mwatiimarishwa ni kuwa thabiti, pabile kwaa kudondoshwa kutalu kuoma mu'litaraja lya ujasiri lya injili mwaiyowine. Ayee nga injili itangazilwe kwa kila mundu ywaumbilwe pae ya kumaunde. Ayee nga injili yabile kwake nenga, Paulo nabile mmanda. **24** Nambeambe napuraikiya mateso gango kwa ajili yinu. Nenga nalitimiza mu'yega yango chakipungwi kwa mateso ga Kristo kwa ajili ya yega wake, wabile ni likanisa. **25** Nenga na mmanda wa likanisa lee, sawa sawa ni wajibu wanipeilwe boka kwa Nnongo kwa ajili yinu, kulijaza neno lya Nnongo. **26** Awoo nga ukweli wa siri yaibile iyowanika kwaa kwa miaka yanansima kwa ibeleko. Lakini nambeambe iyowanike kwa bote baaminio mu'ywembe. **(aiōn g165)** **27** Ni kwa balo ambao Nnongo apala kuafunua ubile utajiri wa utukufu wa siri ya ukweli woo nkati ya mataifa. Ni kwamba Kristo abile nkati yinu, ujasiri wa utukufu waisa. **28** Ayoo nga tumbayaye. Twankanikiya kila mundu, na kumfundisha kila mundu mkamilifu mu'Kristo. **29** Kwa ajili ya lee, nenga najibadilisha na kujitahidi lingana na likakala lyake lya lipanga kazi nkati yango mu'uweza.

2 Kwa mana nipala muitange jinsi ambayo nibile na taabu zanyansima kwa ajili yinu, kwa bote babile Laodikia na kwa bote ambao babona kwaa minyo yango mu'yega. **2** Napanga kazi ili kuwa mu'mioyo yabe iweze kufarijiwa kwa kuletwa pamope mu'lipendo ni mu'utajiri woti wanansima wa uhakika kamili wa maarifa, mu'kuitanga siri ya kweli ya Nnongo, lwabile ni Kristo. **3** Mu'hazina yoti ya hekima ni maarifa ziyowanika kwaa. **4** Nilongela nyoo ili kwamba mundu yeyoti kana aise kuwapangia hila kwa hotuba yabile ni ushawishi. **5** Na ingawa nibile kwaa pamope ni nenga mu'yega, lakini nabile ni mwenga mu'roho. Napuraika kuubona utaratibu winu unoite ni ngupu ya imani yinu mu'Kristo. **6** Kati mwampokii Kristo Ngwana, mutyange mu'ywembe. **7** Muiimarishe mu'ywembe, muchengwe nkati ya ywembe, muimarishwe nkati ya imani kati mwamupundishilwe, kutabilwa mu'shukrani yanyansima. **8** Mulole ya kuwa mundu yeyote

kana abanase kwa falsafa ni maneno matupu ga ubocho lingana na mapokeo ga bandu, lingana na kanuni ya kidunia, na lingana kwaa na Kristo. **9** Kwa kuwa mu'ywembe ukamilifu woti wa Nnongo utamile mu'yega. **10** Mwenga mwatijazwa mu'ywembe. Ywembe nga ntwe wa kila uweza ni mamlaka. **11** Mu'ywembe kae mwatitahiriwa kwa tohara ipangilwa kwaa na bandu mu'kuboyelwa yega wa nyama, lakini nga mu'tohara ya Kristo. **12** Mwatisikwa pamope ni ywembe mu'ubatizo. Na kwa ndela ya imani ywembe mwatifufuliwa kwa uweza wa Nnongo, ywabile atikutufufua boka mu'kiwo. **13** Na mwabile mwatiwaa mu'makosa yinu na kutahiriwa kwaa kwa yega yinu, awapangite ukoto pamope ni ywembe ni kuasamehe makosa yitu yote. **14** Atikuifuta kumbukumbu ya madeni yaiandikilwe, ni taratibu yaibile kunchogo na twenga. Aiboite yote na kuigongomea msalabani. **15** Atikuiboywa ngupu ni mamlaka. Atikugabeka wazi na kugapanga kuwa sherehe ya ushaidi kwa ndela ya msalaba wake. **16** Kwa nyo, mundu kana abamuhukumu mwenga mu'kulya au mu'kunywa, au kuhusu lisoba lya sikukuu au mwezi waayambe, au lisoba lya Sabato. **17** Ayee nga ivuli ya makowe gaisa, lakini kiini nga Kristo. **18** Mundu yeyote kana anyang'anywe tuzo yake kwa tamaniya unyenyekevu ni kwa kuabudu mamlaka. Mundu wa jinsi yee ujingya mu'makowe yaayabonikiye ni kushawishiwa ni mawazo yake kwa yega. **19** Ywembe aukamwa kwaa ntwe kuwa yega woti pitya viungo vyake ni mifupa uungwa na kushikamanikiwa kwa mpamo; ni hukua kwa ukuaji ubokana no Nnongo. **20** Mana itei mwati waa pamope ni Kristo kwa tabia za dunia, mbona mwatama kati mwatiwajibika kwa dunia: **21** “Kana muikamwe, wala kuionja, wala kuigusa?” **22** Aga goti yatiamuliwa kwa ajili ya uharibifu woisa ni matumizi, bokana na maelekezo ni mapundisho ga bandu. **23** Saliya zino zabile ni hekima ya dini zabile zatitengwa kwa ubinafsi ni unyeyekevu ni mateso ga yega. Lakini zabile kwaa ni thamani dhidi ya tamaa ya yega.

3 Mana itei kae Nnongo atikuwafufua pamope ni Kristo, mugapale makowe ya kunani ambako Kristo atama luboko lwa mmaliyo lwa Nnongo. **2** Muwase kuhusu makowe ga kunani kuhusu kwaa makowe ga dunia. **3** Kwa kuwa mwatiwaa, ni maisha yinu yayowanike kwaa pamope ni Kristo mu'Nnongo. **4** Palyo Kristo alowa bonekana, ambae nga maisha yinu, nga mwenga kae mwalowa binekana niywembe mu'utukufu. **5** Kwa eyo mugafikishe makowe galiyo mu'nnema yaani, umalaya, uchapu, shauku inoite kwaa, ni tamaa, ambayo nga ibada ya sanamu. **6** Ni kwaa ajili ya makowe aga gadhabu yaisa nnani ya bana babile kwaa nautii. **7** Ni kwa ajili ya makowe aga mwenga kae mwatityanga kwake mwatamite nkati yabe. **8** Lakini nambeambe ni lazima mugaboye makowe aga gote. Yaani, gadhabu, hasira, nia inoite kwaa, matukangano, ni maneno machapu yaboka mu'mikano yinu. **9** Kana mubaye ubocho kati yinu mwenga, kwa mana mwatiuuluwa utu winu wa kinchogo ni makowe gake. **10** Mwatiuwala utu waayambe, ambao upangika wambeyambe mu'maarifa bokana ni mpwano wa yolo ywamuumbile. **11** Mu'maarifa aga, ntopo myunani ni myahudi, tairiwa ni tairiwa kwaa, msomi, ywaabile kwaa msomi, mmanda, ni ywabile kwaa mmanda, lakini badala yake Kristo nga makowe goti nkati ya goti. **12** Kati bateule ba Nnongo, batakatifu ni apendwa, muuwale utu wema, ukarimu, unyenyekevu, upole ni uvumulivu. **13** Muchukulyane mwenga kwa mwenga, Muhurumiane kila mundu ni mwenake. Kati mundu abile ni lilalamiko dhidi ya ywenge, amsamehe kwa namna yeyelo ambayo Ngwana atikuwa samiya mwenga. **14** Zaidi ya makowe aga goti, mube ni upendo ambao nga kigezo cha ukamilifu **15** Amani ya Kriso ni ibaongoze mu'mioyo yinu. Yabile ni kwa ajili ya amani yee kwamba mwati tiliwa mu'yega umo. Mube ni shukrani. **16** Na lineno lya Kristo litame nkati yinu kwa utajiri. Kwa hekima yoti, mupundishane ni kushauriana mwenga kwa mwenga kwa Zaburi, nyimbo, na nyimbo za mu'roho. Muimbe kwa shukrani mu'mioyo yinu kwa Nnongo. **17** Na chochote mukipangite, mu'maneno au mu'makowe, mupange yote mu'lina lya Ngwana Yesu. Mumpeye shukrani Nnongo tate pitya Ywembe. **18** Anwawa, muanyenyekee asengo binu, kati yatipendeza nkati ya Ngwana. **19** Mwenga asengo, mwapende anyumbo yinu, na kana mube wakali dhidi yabe. **20** Bana, mubatii azazi winu mu'makowe yoti, mana nga impendeza Ngwana. **21** Mwa tate kana muwachokoze bana binu, ili kwamba kana baise kata tamaa. **22** Amanda, mubatii ngwana winu mu'yega kwa makowe yoti, kana ibe kwa huduma ya minyo kati bandu ba kupuraisha kae, ila kwa mwoyo wa kweli, Mun]yogope Nnongo. **23** Chochote cha mukipanga, mupange kuoma mu'mwoyo winu kati Ngwana na kana ibe kati kwa bandu. **24** Mutangite kuwa mwalowa pokya tuzo ya kumiliki kuoma kwa Ngwana. Ni Kristo Ngwana ywamwamumtumikya. **25** Kwa sababu yeyote ywapanga yabile kwaa ga haki alowa pokya hukumu kwa matendo yabile kwaa haki yaipangite, ni ntopo upendeleo.

4 Ngwana, mwapeye atumwa makowe ga haki
ni adili, mutangite kuwa mwabile ni Ngwana
kumaunde. **2** Muendelee kuwa thabiti mu'maombi.
Mutame minyo nkati ya lee kwa shukuru. **3** Mulobe
pamope kwa ajili yitu kae, ili Nnongo atuyogolii
nnango kwaajili ya neno, kubaya siri ya ukweli ya
Kristo. Kwa sababu ya lee nitabilwe minyororo. **4**
Ni mulobe kuwa niweze kulibeka wazi, kati ipalikwa
baya. **5** Muyende kwa hekima kwa balo babile panja,
ni muukombwe muda. **6** Maneno yinu yabe nga
neema muda woti, ni yakolee mwinyo mu'majira yoti,
ili kuwa muweze kutanga jinsi iwapalikwa kunyangwa
kila mundu. **7** Kwa makowe ganihusu nenga. Tikito
alowa kugapanga gayowanike kwinu. Ywembe ni
nnongo mpenndwa, mmanda mwaminifu, ni mmanda
mwaitu mu'ngwana. **8** Namtuma kwinu kwa ajili ya
lee, kuwa muweze kutanga makowe kuhusu twenga
na kae kuwa aweze kubatia mwoyo. **9** Nimtumite
pamope ni Onesmo, alongo bitu mpendwa mwaminifu,
ni yumo winu. Walowa kuabakiya kila kilebe sa
kipangike pano. **10** Aristarko, mtabilwa mwenangu,
atikuasalimya, pia ni Marko ywa binamu wa Barnaba
ywapokile utaratibu kuoma kwake, “Kati aisile kwinu,
mumpokii,” **11** Na pia Yesu ywakemelwa Yusto. Aba
kichabe nga tohara ni apanga kazi wenzango kwa ajili
ya upwalume wa Nnongo. Wabile ni faraja kwango.
12 Epafra atikwasalimu, Ywembe nga yumo winu
na mmanda wa Kristo Yesu. Ywembe upanga bidii
mu'maombi kwa ajili, ili kuwa aweze kuyema kwa
ukamilifu ni hakikisha ukamilifu mu'mapenzi yoti ya
Nnongo. **13** Kwa mana ninamshuhudia, kuwa apanga
kazi kwa bidii kwa ajili yinu, kwa abo babile Laodekia,
na kwa balo babile Hierapoli. **14** Luka yolo tabibu
mpendwa, ni Dema bati kwasalimu. **15** Muwasalimu
alongo bango babile Laodekia, na Nimfa, na likanisa
lya libile munyumba yake. **16** Barua yee mana ibile
isomwile nkati yinu, isomwe kae kwa likanisa lya
walaodekia, mwenga pia mwakikishe mwaisoma
yelo barua kuoma Laodekia. **17** Ubaye kwa Arkipo,
“Linga yelo huduma yabile uipokile mu'Ngwana, kuwa
upalikwa kuitimiza. **18** Salamu yee nga kwa luboko
lwangu mwene-Paulo. Muikumbukyea minyororo
yango. Neema na ibe kwinu.

1 Athesalonike

1 Paulo, Silwano na Timotheo kwa likanisa lya Athesalonike katika Nnongo Tate ni Ngwana Yesu Kristo. Neema na amani ibe na mwenga. **2** Twendatoa shukrani kwa Nnongo kila mara kwa ajili yinu mwabote, muda twatibakema katika maombi yitu. **3** Twendaikombokya bila kukoma nnongi ya Nnongo ni Tate yitu kazi yinu ya imani, juhudi ya upendo, na uvumilivu mu'ujasiri kwa ajili ya baadae katika Ngwana Yesu Kristo. **4** Alongo mwamupendwile ni Nnongo, tutangite wito winu. **5** Na namna injili yitu yaibile kwinu kwa neno kwaa kae, ila katika ngupu, katika Roho Mtakatifu, na katika uhakika. Kwa namna yee, mutangite twenga tubile bandu ba namna gani nkati yinu kwa ajili yinu. **6** Mwabile bandu ba kutugeya twenga na Ngwana, kati ya mulipokile neno katika taabu kwa puraha yaiboka kwa Roho mtakatifu. **7** Na matokeo gake, mupangilwe mpwano kwa bote katika Makedonia na Akaiya ambao baaminiya. **8** Kwa mana boka kwinu neno lya Nnongo lyabaya kote, na Makedonia kwaa na Akaiya kichake. Badala yake, kwa kila mahali imani yinu katika Nnongo latienea kwote. Na matokeo gake, tuhitaji kwaa longela chochote. **9** Kwa mana bembe bene banaarifu ujio witu waubile wa namna gani kati yinu. Batisimulya jinsi yamunkerebukiya Nnongo boka katika sanamu na kuntumikia nnongo ywabile nkoto na wa kweli. **10** Batitoa habari kuwa mwatimlenda Mwana wakeboka kumaund, ywatifufuliwa boka kwa bandu ba kiwo. Ayee nga Yesu, ywatubekite huru boka mu, ghadhabu yaiisa.

2 Kwa mana mwenga mwabene mutangite, alongo, kuwa ujio witu kwinu ubile kwaa wa bure. **2** Mutangite panga mwanzoni twatiteseka na batutenda kwa oni kolyo Filipi, kati mutangite. Tubile na ujasiri katika Nnongo longela injili ya Nnongo longela injili ya Nnongo hata katika taabu zanyansima. **3** Kwa mana mahusia yitu yatokana kwaa na ubaya. wala katika uchafu, wala katika hila. **4** Badala yake, kati twatiyeketilwa na Nnongo na aminiya injili, nga nyoo tulongela. Twabaya, kwa kubapuraisha kwaa bandu, lakini kumpuraisha Nnongo. Ywembe kichake nga achunguzaye mioyo yitu. **5** Kwa mana twatumiya kwaa maneno ga kujipendekeza muda wote, kati ya mutangite, wala watimiya maneno kati kisingizio kwa tamaa, Nnongo ni shahidi witu. **6** Wala tuupalike kwaa utukufu kwa bandu, wala boka kwinu au kwa benge. Twaweza kudai pandelelwa kati mitume ba Kristo. **7** Badala yake twabile apole kati yinu kati mao ywaabafairijia bana bake bene. **8** Kwa ndela yee tubile ni upendo kwinu. Tubile radhi kubashirikisha na injili kwaa kae ya Nnongo ila na maisha yitu mwabene. Kwa kuwa mubile apendwa witu. **9** Kwa kuwa alongo, mwendakombokya kazi na taabu yitu. Kilo ni mutwekati tubile twapanga kazi kusudi tuise kwaa kunlemeya yeyote. Wakati woo, twabahubiria injili ya Nnongo. **10** Menga mwa mashahidi, na Nnongo kae, ni kwa utakatifu wa namna gani, haki, na lawama ntopo yatuenenda bene nnongi yinu ywa mumwaminiya. **11** Nyo nyo nyo mutangite ni kwa namna gani kwa kila yumo winu, kati tate yaabile kwa bana bake yatubahimiza na kubatia mwoyo. Twashuhudia. **12** Panga mupalikwe yenda kati yaubile mwito winu kwa Nnongo, ywaabakemile mu'ufalme na utukufu bake. **13** Kwa sababu yoo twamshukuru Nnongo kila wakati. Kwa mana muda mupkii boka kwitu ujumbe ba Nnongo yamuyowine, muipokii kati kwaa neno lya bandu. Badala yake, muipokii kati kweli yaibile, neno lya Nnongo. Ni neno lee lya lipanga kazi kati yinu mwamuaminiya. **14** Kwa nyoo mwenga, alongo, mube bandu ba kuiga makanisa ga Nnongo yabile katika Uyahudi katika Kristo Yesu. Kwa mana mwenga mutesilwe kae katika makowe yale yale kwa bandu winu, mana ibile kuwa boka kwa ayahudi. **15** Babile na Ayahudi nga batiamua Ngwana Yesu pamope na manabii. Ni Ayahudi ambao batitufukuza tuboke panja. Pambendeza kwaa Nnongo na ni maadui kwa bandu boti. **16** Batitukenga tubaye kwaa na maarifa ili bapate kulopolwa. Matokeo gake ni panga batiyendelya na sambi zabembe. Mwisho ghadhabu yatiisa nnani yabe. **17** Twenga, alongo, tubile twatitengana ni mwenga kwa muda mwipi, kwa yega, katika roho kwaa. Tupanga kwa uwezo witu na kwa shauku ngolo kubona minyo yinu. **18** Kwa mana tupala kuisa, nenga Paulo, kwa mara jimo na mara yenge, lakini nchela alituzuia. **19** Kwa mana kujiamini kwitu ni namani kwa baadaye, au puraha, au taji ya kuipunia nnongi ya Ngwana witu Yesu wakati wa kuisa kwake? Je mwenga kwaa zaidi kati babile benge? **20** Kwa mana mwenga ni utukufu na puraha yitu.

3 Kwa eyo, tubiole kuwa twaweza kwaa vumiliya muno, twatiwaza kuwa inoyite kubaki kolyo Athene twabene. **2** Tumtumile Timotheo, nongo witu na mtumishi wa Nnongo katika injili ya Kristo, kubaimarisha na kubafariji husiana na imani yinu. **3** Tupangite aga ili kusudi kana abe yeyote ywalowa teteleka bokana na mateso aga, kwa mana mwabene mutangite panga tuyomwile saulilwa kwa ajili ya lee.

4 Kwa kweli, muda patubile pamope ni mwenga, twatitangulia kuabakiya kuwa tubile papipi pata mateso, na ago yapangite kati mupangite. 5 Kwa sababu yee, panibile kuwa naweza kwaa vumulia kae, natimtuma ili kusudi nipate tanga nnani ya imani yinu. Huenda nchela abile angalau atiajaribu, na kazi yitu ikawa ni bure. 6 Lakini Timotheo atiisa kwitu boka kwinu na atituletya twenga habari inoite nnani ya imani na upendo winu. Atubakiye kuwa mubile na kumbukumbu nzuri nnani yitu, na kuwa mwatamaniya kutubona kati ambavyo ni twenga twatamani kubabona mwenga. 7 Kwa sababu yee, alongo twatifarijika muno na mwenga kwa sababu ya imani yinu, katika taabu na mateso yitu yote. 8 Nambeambe twatama, kati muyemi imara kwa Ngwana, 9 Kwani ni shukrani ipi tumpeye Nnongo kwa ajili yinu, kwa puraha yote tubile nayo nnongi ya Nnongo nnani yinu? 10 Twaloba muni kilo ni mutwekati ili tuweze kuibona minyo yinu na kubayongekeya sa kipongwile katika imani yinu. 11 Nnongo witu na Tate mwene, na Tate witu Yesu atuongoze ndela tufike kwinu. 12 Na Ngwana awapange muyongeyekeye ni kuzidi katika lipendo, mupendane na kubapenda bandu bote, kati yatwabapenda mwenga. 13 Na apange nyoo ili kuimarisha mioyo yinu bila lawama katika utakatifu nnongi ya Nnongo witu na Tate yitu katika ujio ba Ngwana Yesu pamope ni batakatifu bake bote.

4 Hatimaye, alongo, twabatia mwoyo na kubasihi kwa Yesu Kristo. Kati mwatipokya maelezo boka kwitu namna ipalikwa kuyenda na kumpendeza Nnongo, kwa ndela iyo kae muenende na kupanga zaidi. 2 Kwa mana mutangite ni maelekezo gani tubapeile pitya Ngwana Yesu. 3 Kwa mana aga nga mapenzi ga Nnongo: utakaso winu-panga muukwepe umalaya, 4 Panga kila yumo winu atangite namna ya kumiliki nyumbo bake mwene katika utakatifu na heshima. 5 Kana ube na nyumbo kwa ajili ya tamaa ya yega(kati mataifa bamtangite kwaa Nnongo). 6 Abile kwaa mundu yeyote ywapala yoka mipaka na kunkosea nongowe kwa ajili ya likowe lee. Kwa mana Ngwana nga mwene lepa kisasi kwa makowe gote aga, kati tubile tangulia kuwaonya na shuhudia. 7 Kwa mana Ngwana atukema kwaa kwa uchafu, ila kwa utakatifu. 8 Kwa eyo ywalikana lee abakanikiya kwaa bandu. ila amkanikiya Nnongo, ywaabapeile Roho mtakatifu wake. 9 Kuhusu upendo wa alongo, ntopo haja ya mundu yeyote kukuandikia, kwa mana mwatipundishwa na Nnongo pendana mwenga kwa mwenga. 10 Hakika, mupangite aga gote kwa alongo babile Makedonia yote, lakini twabasihi, alongo, mpange hata na zaidi. 11 Twaasihi mutamaniye tama maisha ga utulivu, kujali kazi yinu, na kupanga kazi kwa maboko ginu, kati yatuwaamuru. 12 Panga aga ili uweze kuyenda vizuri na kwa heshima kwa habo babile panja ya imani, ili upungukiwe na lihitaji lyolyote. 13 Tupla kwaa mwenga mugayowe yaibile kwaaa sahihi, mwenga mwalongo, nnani ya habo bagonjike, ili kana muhuzunike kati benge babile kwaa na uhakika kuhusu wakati waisa. 14 Mana twaaminiya kuwa Yesu awile na kuyoka kae, nyonyonyo Nnongo alowa baleta pamope na Yesu habo bangonjike kiwo katika ywembe. 15 Kwa ajili ya ago twaamakiya mwenga kwa nebo lya Ngwana, panga twenga tubile akoto, twalowa tama muda wa kuisa kwake Ngwana, hakika twayongolya kwa balo bagonjike kiwo. 16 Kwa mana Ngwana mwene alowa uluka boka kumaunde. Aisa na lilobe likolo, pamope ni lilobe lya malaika nkolo, pamope na parapanda ya Nnongo, na bembe bawile katika Kristo walowa yoka kwanza. 17 Boka po twanga twatubile akoto, twatubile, twaloyanganika katika maunde pamope nabo kumlaki Ngwana hewani. Kwa ndela yee tubile na Ngwana masoba gote. 18 Kwa eyo, mufarijiane mwenga kwa mwenga kwa maneno aga.

5 Nambeambe kwa habari ya muda na nyakati, alongo, ntopo haja panga kilebe chochote kiandikwe kwinu. 2 Kwa mana mwenga mwabene mutangite kwa usahihi ya kuwa lisoba lya Ngwana yaisa kati mwii ywaisa kilo. 3 Palo palongela pabile “Amani ni usalama”, nga uharibifu huisa gafla. Ni kati utungu ywauisa kwa mao ywabile ni numbo. Baepuka kwaa kwa ndela yoyote. 4 Lakini mwenga, alongo mubile kwaa mu'libendo hata lelo lisoba lyaisa kati mwii. 5 Kwa mana mwenga mwabote ni bana ba bweya na bana ba mutwekati. Twenga tubile kwaa bana ba kilo au balibendo. 6 Nga nyo bai, kana tugonje kati benge bangonjike. Ila tukeshe na kuwa makini. 7 Kwa kuwa bagonjike ugonja na babalewa ulewa kilo. 8 Kwa mana twenga ni bana ba mutwekati, tube makini. Tuwale ngao ya imani na upendo, na, kofia ya chuma, ambayo ni uhakika wa lopolelwa kwa muda woisa. 9 Kwa mana Nnongo atuchawa kwaa mwanzo kwa ajili ghadhabu, ila kwa kupata lopolelwa kwa ndela ya Ngwana Yesu Kristo. 10 Ywembe nga ywaawile ili panga, mana tubile minyo au tugonjike, twatama pamope ni ywembe. 11 Kwa eyo, mufarijiane na kuchengana mwenga kwa mwenga, kati yaibile tayari mwapanga. 12 Alongo, twaaloba mubatangite balo batumilwe nkati yinu na balo babile

nnani yinu katika Ngwana na balo babile ashauri. **13** Twaaloba kae muwatangite na kuwapeya heshima katika upendo kwa sababu ya kazi yabe. Mube na amani nkati yinu mwenga mwabene. **14** Twabasihi. alongo, mubakanye babile kwaa yenda kwa utaratibu, mubatie mwoyo babile batikata tamaa. Mubasaidie balo babile anyonge, na mube avumilivu kwa bote. **15** Mulinge kana abe hata yumo yeyote ywalepa baya kwa baya kwa mundu yoyote. Badala yake, mupange gabile mema kwa kila yumo winu na kwa bandu bote. **16** Mupurahi masoba gote. **17** Mulobe bila kukoma. **18** Munshukuru Nnongo kwa kila likowe, kwa sababu ago nga mapenzi ga Nnongo kwinu katika Yesu Kristo. **19** Kana mumzimishe Roho. **20** Kana muudharau unabii. **21** Mugajaribu makowe gote. Mugakamwe lya libile jema. **22** Muepuke kila mwonekano ba uovu. **23** Nnongo wa amani abakamilishe katika utakatifu. Roho, nafsi na yega muitunze bila mawaa katika kuisa kwake Ngwana witu Yesu Kristo. **24** Ywembe ywaabakemile ni mwaminifu, ni ywembe nga mwenye kupanga. **25** Mwalongo, mutulobiye kae. **26** Mubasalimye alongo bote kwa busu litakatifu. **27** Nabasihi katika Ngwana panga barua yee muisome kwa alongo bote. **28** Neema ya Ngwana witu Yesu Kristo ibo pamope ni mwenga.

2 Athesalonike

1 Paulo, Silwano na Timotheo kwa kanisa lya atesalonike katika Nnongo Tate bitu na Nngwana Yesu Kirisitu. **2** Neema na ibe kwinu Amani yaipita kwa Nnongo Tate bitu na Nngwana Yesu Kirisitu. **3** Ipalikwa twenga kunshukuru Nnongo machina goti kwaajili yinu alongo. maana nyaa ngachaipalikwa, kwa kuwa Imani yinu indakula muno na upendo winu kwa kila mundu muyokekeye muno. **4** Hata twenga twabene twandalongela kwa kuipuna usu mwenga katika makanisa ga Nnongo, twandalongela habari ya komea kwinu na ubilya kwinu katika mateso gahibile nago goti. Twandalongela kwa habari ya mateso mwanyemii. **5** Hayii nga ishara ya hukumu ya Nnongo. mateso ga gaaipunga mwenga mustairi jingya ufalme wa Nnongo ambao kwaajili yake banda kutesa. **6** Kwa kuwa ibile haki kwa Nnongo kwa lepa mateso ball babatesa mwenga. **7** na kumpa raa mwenga mwanteselwa pamo na twee. Apanga nya wakati wa pamuhumukwa Nngwana Yesu buka kunani pamoja na malaika bena uwecho wake. **8** Katika mwali mwoto aabalipa kisasi balo babantangite lii Nnongo na bato babayiketya lii Injili ya Nngwana witu Yesu. **9** Bapateseka na maangamiso ganga lii yomoka na kuabeka kulipau na uwepo wa Nngwana na utukufu wa ngupu yake. **(aiōnios g166)** **10** Apanga paaicha linga nannumbe bandu bake na changalaa na boti babaaminile. kwa kuwa ukoye yitu kwinu mwatikulaminiya mwee. **11** kwasababu yino twanda kunobya mwenga machuba goti. Twandaloba Nnongo witu amalangi mwende stahili kemelelwa. Twanda luba kwamba apate timiza kila haja ya wema na kachi ya ubelya kwa ngupu. **12** Twanda loba mambo ga linga mpate kulilumba Lina lya Nngwana Yesu. Twanda loba kwamba linga mpate lumbilwa na ywembe, kitumbu cha nema ya nnogina ya Nngwana Yesu Kirisitu.

2 Tumbwe husu icha kwa Nngwana witu Yesu kwembania pamo linga tube na ywembe: tunda kunnoba mwenga mwalongo bitu. **2** kwamba kana bachumbwe na kutabisha kwa rahisi, kwa mwoyo au habari au kwa barua yaibonekana kuwa ya ipita kwinu, ya ibaya ya kuwa lichuba lya Nngwana tayari iichile. **3** Mundu kana ankonge kwa namna yeyote kwa kuwa iicha lii mpaka wulo mtumboko wa kwanza upite mundu nnau abonekane yuloo mwana nnau. **4** Hayu nga ywakanaye ywaipuna mwene ywankana Nnongo na chochote cha kiabudiwa. Na matokeo gake Tama pahekalu la Nnongo na kuilangiya ywembe kati Nnongo. **5** mkumbukyali bulii panibile na mwenga na mmakiye husu ikowe Kati yii? **6** Tumbwe ndangite chilo chakinzuia, linga aweche kukumukwa kwa wakati wene wapalikwa. **7** Siri ya yolo mundu nnau ipanga lyengo mpaka nambiambi, ila kuina ywazuia nambiambi mpaka bamuye mundela. **8** Nga yulo nnau ngaba pamuhukwa ambaye Nngwana Yesu apakumulana kwa mbunuo ya nkano wake. Nngwana apangali apakuchelewa kwa paumukwa kwa icha kwake. **9** Icha kwa yulo nnau kupapanga kwa lyengo shetani kwa ngupu yote, ishara na maajabu ga ubochuu, **10** na ubochu woti wene ulau mambo ga gapabaa kwa balo babaoba kwa kuwa baupoki lii upendo wa kweli linga kombolewa kwabe. **11** kwa kitumbu so Nnongo atumiya lyengo lya ubou linga baubili ubuchu. **12** Matokeo gake bote balau ukumilwa, balu babakotwike aminiya ukweli ila bembe kwipulaisha na mulau. **13** itubidi tuchukuru Nnongo kila wakati kwa ajili yinu mwalongo mwampendilwe na Nngwana maana Nngwana achawi mwenga kati malimbo kunkombwa kwa kutakasa mwoyo na ubilya Kati yilo kweli. **14** Asii nga sankemi mwenga, kwa ajili muwese pata heshimu kwa Nngwana witu Yesu Kirisitu. **15** Kwa-nyo mwalongo muyime kwa likakala. muutange utamaduni wa mupundishilwe kwa makowe au barua yitu. **16** Twembe lelo Nngwana witu Yesu Kirisitu mwene, Nnongo Tati bitu babatuywa pendile na kumpea pole yangali yomoka na ujasiliwema was maisa gagaisa pitya nema. **(aiōnios g166)** **17** Apei pole na kuupanga yeme ngupu miyo yinu na kila likowe na lyengo linannoga.

3 Nambiambi mwalongo mutulubii, linga likowe lya Nngwana hendelitukuzwa Kati mwaibile kwinu. **2** Mulube tuweze pona buka kwa bandu alau kwa kuwa botilii bene imani. **3** Lakini Nngwana mwaminifu, ywembe ampanga mwinga nyimee na kunendila kwa yulo nnau. **4** Tui na ujasili kwa Nngwana kwa sababu yinu, mpanga maendeleo na mpayendelya panga ghalu gatunagile. **5** Nngwana awese kunongaya mioyo yinu katika upendo na katika komeo kwa Kirisitu. **6** Tunda kunagya mwalongo, katika lina lya Nngwana Yesu Kirisitu, mwepuke kila nongo ywaishi kwa ukata na galuli mwamughapokile ga desturi ya buka kwitu. **7** Kwa kuwa mwabene mutangike sawa kwinu kutujiga twee. Tutamili kwinu Kati balu bangali heshima. **8** Tulileli chakulya cha mundu yeyote bila kunnepa. Badala yake, twapangite kachi kiloo na mutwe Kati kwa kachi ngumu na kwa matatícho linga kana tupange michigo Kwan yeyote katika mwenga. **9** Tupangite ga kwa sababulii twaina mamlakalii,

Badala yake, twapangi linga tube mfano kwinu linga mutuyige twee. **10** Palu patubile pamo na mwenga twati kunnogya, “Kati yinu Mana mundu haakani panga kachi kana alye”. **11** Kwa kuwa tuyuwine baadhi yinu bayendelya kwa ukata miongoni mwitu. Bapangalii kachi lakini badala yake bandu bangali utaratibu. **12** Tumbwe kwa aboo tunda kualagya na kuabakia katika Nngwana Yesu Kirisitu bapange kachi lazima kwa utulivu na lya chakulya chabe bene. **13** Lakini mwenga mwalongo kana muuimike mioyo katika panga gagapalikwa. **14** Mana mundu yeyote hakani panga ga makowe gitu ga ujumbe wumo, mube nakwe makini na ywembe na kana mube shirika nakwe pamo linga apate oni. **15** Kana muputulii kati alui, lakini mukwileke kati nongo. **16** Nngwana wa Amani ampei Amani wakati woti katika ndila yote. Nngwana abe na mwenga mwaboti. **17** Yinu nga salamu yangu Paulo kwa luboko lwangu namwene ambago alamaa kila barua. Nya ngani andika. **18** Neema ya Nngwana Yesu Kirisitu ibe na mwenga mwaboti.

1 Timotheo

1 Paulo ntumwa wa kirisitu Yesu, lingana na amri ya Nnungu na ywatukombweke Yesu Kirisitu yasili witu, wenga wa mwana wangu **2** Timotheo wa kweli katika aminia, Nema lwungo na amani yaibuka kwa Nnungu Tate bitu na Kirisitu Ngwana witu. **3** kati mwatukulobite pamibai yenda makedonia, wigale efeso lenga panga uweze kwa lasimisa bandu fulani kenebapundise mapundiso genge. **4** Kae kenebapekani omo na isabu ya uyomani yange mwisho. aga gasababisa sindana sana kuliko kwa yangatiya yundeleza mpango wa mnongo wa imani. **5** bai niya langya nya kwa upenda waupitya mumwongo sati muzamili inanoga na muiimani ya kweti. **6** Baadhi ya bandu balikosike lengo ngaba galeka mapundisho hanga na galambu kiiya malongulo ga kilalo. **7** Bapendi panga balimu ba sheria, lakini batangitekwa gabalogula ao chabasisitiza. **8** Lakini twatangite panga sheria ni inanoga manamundu aitumwa kinanoga. **9** tutangike panga, sheria yatonilwe kwaanyili ya mundu mwenehaki ila kwasbabu ya tekwana sheria na baasi, bandu bange acha nuongo na bene dhambi na baba kotwike ba na nuongo na ubou. itongwile kwaajili ya bababulanga akina tante na babe na akina mau babe kwaajili ya abulangi. **10** kitumbu Cha umalaya, kwa ajili ya baru babateka bandu na kuwapanga atumwa, sababu ya uboso kwaajili yo sindana, ubosu na ywoywote ywabile kisongu na ukweli. **11** maelekezo ga'gabukana na Injili gene hemimaya Nnongo gagabalikilye nagoga baga aminile. **12** Nenda kunshukuru Yesu Kirisitu Nngwana wangu ywonipei ngupu Mana anibalangi nenga panga na mwaminifu na kunibeka uduma. **13** nai na mundu wokupulu, nai mundu watesa, nai namundu wa puyo. Ila napatike lwongo sababu ya ulalo kwa kutoka aminiwa. **14** Lakini nema ya Nnongo witu itwilile upendo wabile mean Yesu Kirisitu. **15** Habari yeya kwiamini ninayenda staili na kwipokya kwa boti, Mana Yesu aisi pa Dunia kwalopoa bene sambi. nee na mmbaya kuliko boti. **16** Ila kwa sababu yee napatike kwangu lenga ngati yangu nenga, Awali ya got Yesu Kirisitu abonekane kwokomea goti. Apanga nywo linga kwa boti baba mwobelwa ywembe kwa ajili wange yomoka. **(aiōnios g166)** **17** Nana mbiyambino kwa mtawala ywange mwiso ywangali was ywana ubonekana Nnongo ywakisake Ibe isima na utukupu wageyomoka miaka na miaka. Amina. **(aiōn g165)** **18** Nenada kulangwa wenga wa Timotheo, mwana wangu. Nipanga nyanya lingana na unabii wabapitiyite apo zamani lenga wenga, ube mu ngondo inanoga. **19** Upange nyo linga ube na imani na zamili inanoga, kwabinabandu banikana na atikwa angamisa kwa Imani. **20** Kati mwana pangite himeneyo na Alekizanda banapei setani apundise kene bakana kufuru.

2 kwayo kabla ga goti, munilobi Dunia na sukrani mwipange kwaajili ya bandu bote. **2** kwasababu ya atawala bababile Kati ya utawala linga lupate Tama ga Amani tuliya na utakatifu wote na isima. **3** Ali-lina Nnongo na liyikitilwe nnogeya Nnongo na mkochopoli witu. **4** Sapendi babdu boti baokolewe bapate tanga kweli. **5** Kwasababu kwi na Nnongo yumo naywatupatani sayumo Kati ya Nnongo na bandu na ywembe na Kirisitu Yesu. **6** Aipiteye mwene kwalipya boti, kwa ushuhuda wakati woyikelilwe. **7** Kwasababu yene na mwene napangilwe panga na mjumbe kwa Injili na mtume. Nilongela kweli ndongela lii ubusu. Nenga na mwalimu wa bandu ba mataifa katika Imani na kweli. **8** Kwayo, nipala alalome kila kundi balube na nyosa mabokongabe mataifa bila nyongo na yogeba. **9** Nyonyonyo nipala alwawa bawale ngubo yaiyeketilwa, kwa isima na kwiyeleya na kana babe na nywili yosuka, ao dhahabu ao Lulu ao ngobo yawe garama ngolo. **10** Kae nipala bawale ngobo yestahili alwawa babayikilwe kumcha Nnongo kwapitya maisa mazuri. **11** Nnwawa aijingawe tuliya na kugatii goti. **12** Ninyeketya-lii nnywawafundisa au panga tawala kwa nchengowe ila atame kwa Hari ya tulia. **13** Sababu Adamu ngapi wa kwanza umbilwa alafu Eva. **14** Adamu akongwilwe kwaku, ila nnwawa gaywakongilwe sana muasi. **15** Hatanyo aluwalopolwa kwopitya kwopapa bana mene balowayendelya mu imani na upendo na musapi na akili inanoga.

3 likeweli lyenda aminika: mane abile mundu ywa tamani usimamizi alama nwalyengo linanoga. **2** Kwa-nyo simamizi lasima keneabe mundu ywolaumilwa. Lasima abe nalume ywa nwawa yumo. Abe na kiasi. busara, utaratibu, mkarimu. Lasima Abe na uweso wapundisa. **3** Kene atumii wimbi kene apende bulwe, ila mpole meene amani. Na lasima kene Abe mwene penda mbanje. **4** Itakiwa abe mundu ywa yemilika chengo wake mwene, na bana bake ipalikwa ba muheshimu kwa eshima yoti. **5** Mana Mana itei awezalii kwiongoza nyumba yake mwene, alowakulilela buli kanisa lya Nnongo? **6** Kene Abe ywaamini ywayambi, akana kwipuna na tumbu kwimuhukumu kati yule mpotofu. **7** Lazima kai Abe na tabia inanoga kwa boti bababile panja, lenga hakana tumbukya mu'oni na mutengo wa upotofu. **8** Na muudumu was kanisa nganyonyo bapalikwa babe

na heshima, na kene babe na makowe gabele, kene banywe wembe au bana tamaa. 9 Bawese kwilendela kwa zamiri safiyelo kweli imani ya iumukiwile. 10 Babe babawiti baba akikisilwe wite, Mana baweza dumu sababu ntupu chabalaumiwa. 11 Na alwawa na bembe babe na heshima, kene babe abuso, Bene kiasi na babaaminika kwa kilebe. 12 Batumishi babe alalome banwawa jumojumo. Lazima bawese kwiyenywa kinanoga bana babe na banyumba babe. 13 Kwasababu balo babatumika kinanoga, bapatajima kinanoga na ujasiri kulo ngati ya imani katika Yesu Kirisitu. 14 Nenda andika makowe ga kasako, na nitegemea icha kasako masoba ga karibu. 15 Ila mene na chelewa, nindaandika lenga upate tanga namna yoyenda kati ya nyumba Nnongo, nalyembe kanisa lya Nnongo lya libile likoti, mwimili na msaada wa kweli. 16 Uwesalii pinga ukweli wa Nnongo wa uumukwile ni ukulu: “Abone na yenga na pata uwakika kwa mwoyo nakumonana malaika, natangaza nkati ya bandu makotwike aminiya ngati ya mataifa, aliaminilwa na Dunia na aputwilye kunani kwa ngupu ya Nnongo.

4 Mwoyo Wenda longela kwa wakati woisa, waisa wakati bandu bataileka Imani na kwipikaniya mno yaikopeya na mafundisho gakistani. 2 Nganga pundisilwa kwa ubusu na unafiki na makusudio gabe gagelambuka. 3 Balowayendelya kwanikiya kobeka na poywa chakulwa ambayo Nnongo atikwiumba kwa shukurani nkati yinu mwalongo mwa muombilile na bene kwitanga kweli. 4 Kwasababu kila kilebe chakiumbite Nnongo kizuri. Ntupu chakupokya kwa shukurani kipalikwalii kukikana. 5 Maana kisapishwa kwalikowe lya Nnongo na kwa ndela ya loba. 6 Mene waluwakubandika makowegaa Nungi ya Alongo, Walowapanga watuma nanoga wa Yese Kristo mana unenepe kwamakowe gaimani na kwa mafundisho magarou gangakeminge. 7 Lakini wikame umoya kidunia yabai pendike alwawa Agoi. Badala yake wiyegane wamwene mucha Mungu. 8 Maana kwigolwagolwa kwa payega bendafaika pasene Ila utawa wendafaika sawa kwa kila kikowe lindila Ahadi na maisha gambiyambi na galugagaisa. 9 Likowe lilyakuliaminiya na Wenda stairi kuyeketya muno. Kwasababu yino twanda tabika na panga kasi kwa bidii sana. 10 Maana twina ujasiri kwa Nnongo ywabile nkoti, ambae ywa akobwa bandu bote lakini hasa kwa baba aminile. 11 Ugabaye na kugafundisha ikowe yee. 12 Mundu ywoywote kana hauzalau ujana wako badala yake ubefano kwa bote baba aminile kwolongela mayendo gako, upendo aminilwa na ungosi. 13 M'paka panaisa udumu katika kwilika na katika pundisa. 14 Kene waisalawe kalama yaibile ngati yako yawapeilwe pitya unabii, kwa kukubeka kyamoko gapindo. 15 Ugajali mambo haya utame kwagoo lenga kula kwako ubewezi kwa bandu bote. U'ulole sana yenda kwako na mafundisho. 16 Udumu mumakowe gaa mana waluwa kwikobwa wa mwene na balo bakupekania.

5 Kana ukwilike nalume mpindo. Bali umyei mwoyo kati tati bako. Ubayei mwoyo achembe kati alongo bako. 2 Ubayei mwoyo alwawa agai kati mao bako, na alwawa ainja kinadada bako kwa usafi woti. 3 Kuwaesimu baba wilikwe na kiasengo bake balu babale ajane kweli kweli. 4 Lakini mjane Mana Abe na bana au asukulu, baneke wite baiyigane kuilaya heshimu kwa bandu panyumba bene. Banneke alipe apindo bake mema, Mana yii inagike mbeye ya Nnongo. 5 Lakini ywawilike wa kweli ywalekilwe kisake, na ywembe amuumbilya Nnongo. Masuba goti adumu katika luba kiloo na mutwekati. 6 Hata nyo, nwawa ywa tama kwa anasa aluwa waa, ingawa balo nkoti. 7 Ugatangaze makoe linga kana babe na lawama. 8 Ila mundu akotwike kina alongo'be munomuno bababile munyumba yake akani imani na mbaya kuliko mundu ywa kotwike aaminiya. 9 Bai mwananwawa jwabile paiya myaka sitini, kene mwa mwandike muoroza na nwawa wana lome yumo. 10 Lazima atanganikwe matendo gake mema, mana iteikajali bana, au angolwa maugulo baba haminile, au ayaugatia bababile mumateso, au atikijingia mulyengo linanoga. 11 Lakini kwabaloo ajane ainja, kene waandike muoloza ya wajane. Mana bajingile mumatamanywe gapayiga dhiri ya Kirisitu, barakunda kobekwa. 12 Kwa ndela yii bayingwa muatia batekwani kwipiya kwabe kwa kwanza. 13 Nakae jingya mumazoea ga ukata. Bembe tindia nyumba kwa nyumba kaisio. Akalilii ila Kae bapala baa abai na bene jingilwa na ikowe ya bingi. Bembe longela ikowe yaipalikwa lii longela bembe. 14 Kwa-nyo nenga napala alwawa ainja bakunde, bapape baba bayimi nyumba yabe, linga kana kupeya adui nafasi ya kutushitakya kwa panga ulau. 15 Mana bingi bang'alambuki shetani. 16 Na nwawa ywoywote jwa aminile abe ajane, bai abayangate, linga kanisa lya kana topelwa, linga lyayangatie ajane kwelikweli. 17 Na apindo baba ongosa kinanoga babalangilwe kuwa benda staili eshima maradufu, hasa balo babaishungulisha fundisha likowe lya Nnongo. 18 Maandiko genda longela “kana umwibe ng'ombe nkano pakulya chakulya” na “Na mpanga kazi andastaili msahala wake”. 19 Kana wapoki

mastaka gampindo pasipo masaidi abele au atatu. **20** Wakwilike alau nnongi ya bandu bate linga benge babaigalile bayogope. **21** Nenda kulangya kwadhati nongiya Nnongo na Yesu Kirisitu na malaika ba-achawile naugatunze maagizo gaa bila bagua na kene wapange likewe lyolyote kwapendelea. **22** Kene wameki mundu ywoywote maboko upesi kene ushiriki dhambi ya mundu jwenge, ipalikwa kulendela twabene tube Safi. **23** Ipalikwalii nywa mache bai. badala yake, unywe na wembe pachene kwaajili ya ndumbo na matamwe gako ya mara kwa mara. **24** Dhambi ya bandu benge itangani kwa wazi, nayenda kwalongolya kuhukumu. Lakini dhambi yengei ikengama badae. **25** Na nyonyo bazi ya lyenga lya bhandu itanganikwa wazi, lakini hata yingi iyanikawa-lii.

6 Balo bote bababile na likongwa kati abanda babatolwa angwana babe Kati bene heshima boti, bapalikwa panga nyo linga lina lya Nnongo kenelii tukanilwe. **2** Abanda bene angwana baba aminile kene bachalawe kwa sababu bembe alongo. Badala bantumikie muno kwasababu angwana babayatia kasi yabe babaaminile na apendwa. kuapundisa makowe gaa. **3** Mene haba mundu jwapundisa upotovu agapokyelii maelekezo ngitu gaga aminike, na ago makowe ga Bwana witu Yesu Kirisitu, mene bagayeketyalii mapundiso lyalyapeleka kuutakatifu. **4** Mundu jwo andakwipuna na atangitelii chochote. Badala yake inda yangabana na shindani juu ya makowe makene gaa gabeleka bwingu, bulwe, matusi, mawazo gananyata. **5** Na bulwe want kila chuba kati bandu bene malango yayialabike. Kuileka kweli. Bapikilia utawa ndila ya utajili. **6** Sasa utauwa nalizika ni pwala nguloo. **7** Mana twaichilii na kilebe chochote duniani. Wala tuputwalii kilibe chochote buka duniani. **8** Badala yake twatosheka chakulya na ngubo. **9** Na boo babapanga na mali baluatumbukya majalibuni, mutego, Tumbukya mulalo wananchima tamaa mbaya na kikowe chochote chakibapanga bandu batumbuki mumaangamizi na ualibifu. **10** Kupenda mbanje mwanzo wa ualibifu. Bandu babaminyikia haya batikuobeya kutalu na imani na baiomite bene oni yananchima. **11** Lakini wenga mundu wa Nnongo, ughatile makowe goo. Ukingame haki utauwa, uaminifu, upendo, vumilia na upole. **12** Ukumbwe ngondo inanoga. Umuliye bwumi wangali yomoka. Yabile sababu you wapiite usaidi nnongi masaidi bananchima kwa chilo chakibii kigolou. **(aiōnios g166)** **13** Nakupei amri nnongi ya Nnongo, ywapanga ilibe yoti ilame, na nnongi ya Yesu Kirisitu, ywabaite nnongi ya kweli kwa Pontio Pilato. **14** Utunze amri kwakamilifu, bila yogopa, mpaka isa kwa Nngwana witu Yesu Kirisitu. **15** Nnongo aluathibitisha Isa kwake kwa wakati wake wabile sawasawa-Nnongo, ywabalikilwe, ngupu ya kichakee, mfalme ywatawala, Nngwana ywatawala. **16** Kichake ywa lama bila yomoka ywatama katika bweya wangali alibika. Ntupu mundu ywaweza kumona wala kunola. Kachake ibe hesima na uwecho wangeyomoka. Amina. **(aiōnios g166)** **17** mwabakie matajiri ba dunia tuno kene baipune, na baubilii utajiri, Mana wokakikalii. Badala yake, palikwa bamuubili Nnongo. Ywembe nga tupea utajiri wote linga tupuloki. **(aiōn g165)** **18** Mwabakie babange gananoga, batajirike katika lyengo linanoga, babe babakaribisha na mwoyo wa piya. **19** Katika ndila yoo baibekya msingi unanoga kwa jambo lyalya isa linga bawesa tama maisa kamili. **20** Timotheo, ulindile chaupeilwe. Ughakwepe ga kilalo na taukana kwa kilogologe na ubuchu makema maarifa. **21** Baadhi ya bandu batangaza makoe gaa, na nyo bakisiim bakisiim imani. Neema ibe pamope nawe.

2 Timotheo

1 paulo mtumwa wa yesu kristo kwa mapenzi ganungu. sawasaw na adi ya ukoto waubile ngati ya kristo yesu. **2** kwa timosea mwana ywanipendele neema. leema na amani buka kwa nungu tati na kristo yesu tatibitu. **3** nishukulu nungu, ywembe ywani tumikia kwa nia njema kati sha pangaite tatibitu panikumbukia daima katika maombi gangu kile. **4** na mutwe kati nina minyi klakukubona. ili nenga nibe nafula nina gakumbi kia moli gako. **5** babile bene kuku mbukia usulmani yako ya ukwezi, ambayo apoosha kwanza ya tatama kwa bibi bake lewisi na mabake yunisi na bile na uwakika na ywembe imaniyo itama ngati yako ayo. **6** Yino nga sababu nina kukumbukia kujutia kipaji sha nungu yaibile ngati yako kwa ndila kwa bikilwa maboko **7** Yangu kwa sbabu nungu atu peileeli mwoyo wa yogopa, ila ngupu na upendo n nizamu. **8** kwa agoo kana ubone aga ushuuda kuhusu tatinitu wala bangu nenga paulo nditabil wa kwake. Ila mwenga ushiliki mateso kwajili ya injili sawa sawa na uweza wa nungu. **9** Ni nungu ywa tuokowite na kutukema kwa wito mtakatifu apangiteli nyoo lingana na kazi itu bila lingana na neema na pango wake mwene. atitupea makowe gano katika kristo yesu kabula ya mahuda ua. **(aiōnios g166)** **10** Lakin mbia mbi uwekevu wa nungu uwishlie umukilwa kwa isha kwa mwokozi witu kristo yesu. kristo ywa ikomesha mauti na kuleta ukoto wa ngali yuwa kwa bwea wa injili. **11** Kwa manayo natitolekwa mbange na mubili. mtume na mwalimu. **12** kwa maana yo nina lumia nyo lakini lili haya kwago nitangite ywembe anawesha kuki tunja shilusha nakabizile kwake ata lishubalilu. **13** Uniku mbukie mfano wa ujumbe wauwa minifu wauu yuwine buka kwangu. pamoja na imani na upendo wa ubilee ngati ya kristo yesu. **14** Ugaa tunze makowe mazuli gakuka bizile nungu pitia roo mtakatifu ywa tama ngati itu. **15** utangaze nabaite bote baba tama asiyabati nileka. nabile palikundi ili babe figelo na emugene. **16** Bwana ati kwa ponya nyumba ya onesifolo kwango mala nyingi atibudulisha na aibumenili oni minyololo yake. **17** Pabile leema ati nipala kwa bidi na anipatike. **18** Nn"ungu anijalile pata leema buku kwake lishubala lilu. katisha nzaidie pana bilee efeso. wenga utangite vizuli.

2 kwa hiyo wenga wamwana wangu. ujiliwe ngupu katika neema yaibike ngati ya kristo yesu. **2** Na makowe gauga yuwine kwangu miyongoni mwa mshaidi. baingi wakabizi kwa bandu baaminifu ambayo bawesha kwa fundisha bingii kahi. **3** ushiliki taabu pamoja nanenga. kati asikali mwema wa kristo yesu. **4** Ndupu asikali ywa tumika wakati wowo kaii ya ngabana na sgughuli ya kawaida ya maisha aga. **5** Ili apulaiki tajili wake kuluu. kahi kati mundu ywa shindana kati mwa kwi kinginama kanuni. **6** ni muimu ywembee mkulima mwne bidii abe wa kwanza kuipokia mgaoo wa mazao gakee. **7** ulifikilie ususha nibaya, kwa maana yesu aisha kuga tanga mambogote. **8** ukumbuki yesu kristo buka usao wa daudi nywembe atifufuka buka kwa baandu babawile. ili uaingane na ujumbe wangu wa injili. **9** ambayo kwa sababu yayooo mbaya mateso natabilwa manyololo kati na mwii. lakini neno lanungu lita bilwali na minyololo. **10** kwa nyoo nati vumilia makowe gote kwaijili ya balu ambaye nungu ashawile. ili bembe babe kahi baupate uwokovu wa ubile katika kilisto yesu pamoja na fufuka wa milele. **(aiōnios g166)** **11** baya kuno ni kwa aminika mwenetuwile pame na ywembe twishi na ywembe kah! **12** mwene tuvumilie. twatawala pamoja na ywembe kaii atukana twenga. **13** mwene tubilea twa aminifu. ywembe aigala baa mwaminifu mahana aweshaki kwii kana mwene. **14** vendele kwa kubkukia nani ya makowe aga. waoonge mbele ya nungu baleke bishana na usu makowe. kwasbabu ndupu manufa katika likowe lino. bukana nali kuna alibika kwa balu baba pikania. **15** upange bidi kuilaya panga uyikitilwe ywa bileli na sabbu ya kunaumu. ulitumi lineno la kweli kwa usahi. **16** wiepushe na jadili ga duniani gembe aongoza kwa zaidi nazaidi ga zambi. **17** majadiliano gabe ga landale kati lilonda ndugu. miongoni mwabe ni imenavyo na fileto. **18** aba bandu baba kesike ukweli. babaya ya panga fufuka tayali bapitike baba ipunduwa imani ya bahazi ya baandu **19** ata nyoo msingi imala wa nungu unayima wene uwandishi wuno. yesu atangite bababile bake. nakila ywa litambwa linala yesu ni lazima haleke mabaya. **20** munyumba ya tajili siyo kuna yomboli ibile yombo ya zabu na shaba bahi kuna yombo ya mikongo na utupihi. bazi ya yino ni kwajili ya matumizi ya ishima na baazi yake ni kwa matumizi gaga bileli ya ishima. **21** mwene abile mungu apakwi takasa mwene buka kwenye matumizi gagabile ya shima. ywembe ni shombo shaeshi mika ati tengenezwa malumu. ywa bile na manufa kwa yesu na ywa andaliwe kwa kazi mzuli. **22** uibutike tamaa ya ujana wako uwikingame haki imani upendo na amani pamoja na buluu baba kema yesu kwa woyo safi. **23** lakini ukane ulalo na maswali ya kipuuzi wenga utangite panga ibeleka bulwe **24** mtumishi wa yesu ibidileli yumana badala yake ywembe abempole kwa bandala boote. ywa wesha fundisha na ywa

vumiliya. **25** nilazima abakiee kwa uploeee baluu baba pinga lakini nungu aweshe kwa pea msama kwa kuwi tanga kweli. **26** uweshe pata tanga kahi na kuikana mtego wa shetani. bada ya tangabati tekelwa shetani. bada ya tangabati tekelwa. na ywembe kwaajili ya mapenzi gakee.

3 lakini utange katika lishuba la mwisho kwa panga na mashuba magumu. **2** kwa maana bandu baaba bene kwipenda beene beene baba pende elaa benee. kuilumba bene majivuno. benee shalongoo kwa yuwali apino babbee. baba bilele na shukrani na baya. **3** baba bileli na upendo wa sili baba palali isi kwa amani na kwiziwa bene ngupu baba pendileli neema. **4** baba saliti magaidi benee kwipenda bene na bapende anasa kuliko kupenda nungu. lakini baikana ngupu yake wiepushe na bandubo. **5** kwa panga na baba ba sula ya kupenda nungu lakin baikana ngupu yake. wiepushe na bandupo. **6** kwanyo bazi yabe ni alulume baba jingia kwenye familia ya bandu kwa shawishi alwahwa alalo. aba ni alwahwa baba jaliwite nazambi na bene kwa longolia na tama zakila ainaa. **7** alwahwa ba kuwifundisha mashuba gotee lakin kahi baweshali kwihikia ufamu wa yulu kweli. **8** kati nyalu ambayo yane na yabile batitama kinyume na maubushu batiyima kinyume na kweli na bandu baba yikitiweli usiyana na imani. **9** lakini bae ndeliyali kulipite. kwa kwa nyo ulalo wabee wa bikilwa wazi kwa bandu bote kati shaibile baluu bandu. **10** lakini wengo unga tangite mafundisho gangu. mwendo wangu makusudi gangu. imani yangu. uvumilivu wangu. upendo wangu. na uvumilivu wangu. **11** mateso maumivu na gaga mbatike kulu aitokia ikenia na lisita. nati vumiliaa mateso. yesu ati niokowa katika gote agoo. **12** botee baba palaa ishi katika maisha ya kumwamwabudu nungu katika kristo yesu bateselwa. **13** bandu baovu na abushuuu bazidi panga maovu zaidi bapotosha bingi bembe bene bati potoshwa. **14** lakini urenga udumu katika makoe gawi fundishike na kuga aminia kwa zibitisha. kwa nyoo utangite wifu ndishike kwa nyahi. **15** utangite panga umwana wako wagatangite maandiko matakatifu agagano gawesha kukuelimisha kwaajili ya wokovu kwa ndila ya imani katika kristo yesu. **16** kila andiko liti jihilwa pumzi na nungu. linafaika kwa mafundisho gene faida. kwa shawishi kwa legebishe makosa na kwa fundisha aki. **17** yino nikwa mundu wa nungu abekamili abee ati peelwa nyezo kwajili ya panga kila kazi mzuli.

4 ngupea agizo lino lialibile liali topite mbele ya nungu naa kristo yesu ywa pata kwa ukumu bababile akoto na baba wilee na kwa sababu ya umukewa kwake na ufalume wake. **2** ubaye likome ube tayali kwa wakati waahu faika na wangali faika. wabakie bandu zambi yabe. wakalipi kwa imizu kwa uvumiliu wote na mafundisho. **3** kwa maana wakati maisha ambae bandu bashu kulianali na mafundisho ya kweli badala yake. balpalia balimu waa kwa fundisha lingana na tama yabe kwa ndila yino mashikilo gabe matekenywa. **4** baleka pikania mafundisho ya keli na balekia adisi. **5** lakin wenga ube wa mwa minifu katika makowe gote. uvumilie magumu upange kazi ya uwinjilisiti utimize uduma yako. **6** kwa maan anenga tayali nenga ndimimi nwa muda wa buka kwangu ukalibiee. **7** ndishindana katika aki. **8** taji ya aki itibikilwa kwa jili yangu ambaye yesu ngaukamu kwa aki. anipealishubalilu. nasiya kwangu lei na balubote baba nenda kwa shauku bonekana kwake **9** witaidi ishi kwangu alaka. **10** kwa nyoo dema atinilek. aipenda dunia yana mbiambino na ayini sesolonike. kreseni atiyenda galatia na tito atiyenda daimatia. **(aiōn g165)** **11** luka tu ywa bile pamoja na nenga. utole maluko wishe na kwee kwanyoo ywembe muimu kwangu katika uduma. **12** nitimike tikiko efeso. **13** luka joo ambalo natilileka tiloya kwa kalipo. pawa isha wanete pamoja na yiulu itabu asa yilu ya ngozi **14** alekezanda mkumbwa yuma atini pangia mashapu gambone. yesu anepa lingana na matendo gake **15** wenga kai uwini lindile, nayo ywembe atigakana muno makowe gitu. **16** katika kuwitetea kwangu wa kwanza tupu mundu yoyote ywaa yemi pamoja na nenga dadala yake. kila yumo atinikeka nungu kana asabiee atia. **17** lakini yesu atiyima pamoja nane atiniyiya ngupu ilinenga patia kwangu likowe lilongelwe kwa uwaminifu na maataifa bapate yuwa. na tinkolewa mulubeka lwa imba. **18** yesu aniepusha na matendo gake mashapu na kuniokoa kwaajili ya ufalme wake wa mbinguni. utukufu ube kwake milele na milele amina. **(aiōn g165)** **19** usalimie pilisika. kalia na nyumba ya onesifo. **20** elasito atihigala kwoo kolinso. lakini filifino natii kuneka mileto abile mtamwee. **21** upange upesi uishee kabla ya kipindi sha mbepoo eibule anaa kusalimiaa. kahi punde lida. silaudia na alongo botee. **22** nungu abee pamoja na mwoyo wako neema ibee pamoja na wenga.

Tito

1 Paulo ntumwa wa Nnungu na ntumwa wa Yesu kilisito kwa haminia, panga bandu bake Nungu na hakili yake ya uhakika ya ileta aminia. **2** Babile katika haminia ukoto wa milele wa Nungu juwa wechali baya ubuchu hatiaidi milele. **(aiōnios g166)** **3** Kwa wakati wapangite. Hatiumukwa likowe liake katika jukumu mbeile nenga chimulia likowe liake. yatinibidi panganyo naipeilwe jukumu na Nnungu nkombochi witu. **4** Kwa tito mwana wangu kiukwli katika haminia kwitu, Neema, tuipatike uku witu buka kwa Nnungu tati bitu na Yesu kristu hatitukomboa twenga. Kwa sababu wenga natikuleka Krete. **5** Kwa sababu mambo uyabike vizuri gote gagabile bado kamilika natibika bandu mukanisa liak kwa kila neema ganikulekile wenga. **6** Mzee wa kanisa kana habe nalikosa lioliote habe na nalume wa nwawa yumo, ywa bile na bana bakweli banga likupekelwa makowe kumbwali mundu. **7** Ni muimu kwa kiongosi, msimamisi wa nyumba ya Nnungu kana habe na lawama, kana habe mundu nduti, kana habe na nyonge, kana hanywe wimbi, kana habe nabulwe, kana habe natama. **8** Habe mundu wa kalibicha bandu, ywapenda mema, ywabile na akili na nchima, ywa penda akihamwamini Nnungu, ywa itawala mwene. **9** Ywa manyi kagayemelya mapandiso gaga pundisilwe ili awese kubayea moyo kwa mapundiso gana nnoga nakuagalambwa boti babakana. **10** Maana baba kana bananchima mno mno babo kotwike pita nikombe makoe gabe akilalo banda kuakomba na kubaindi bandu kumbu katika upotofu. **11** Lasima kubakinya bhandu katibo babapundi gangali na gapaikanagaoni gangali faida na kuibomwana nyumba yoti. **12** Mundu yumo, atibaya ywaabi na busara “Aakrete bai na uboso wangali mwaiso, anyatau manyama ganatari mkata ywange yukuta.” **13** Aga ganikubakia ga-kweli, kwa iya ubakanikie kwa ngupu leka balongele ikoe ya kweli katika imani. **14** Wenga kana ujingie katika adithi ya ubonjo ya kiyaudi au amri ya bandu bo ikoeya kweli kuipanga ubonjo. **15** Kwa boti baba pelekite ikowe yote mbeleteka. boti babile asapo bange amini utopo sakipeletike, kwa kuwa mawaso gabe na fikra yabe itichafuliwa. **16** Baipanga kumtanga Nnungu lakini kwa makowe gabe bana kumkana bembeni baasi na bangali tii awaku banda bonekalia kwa kikowe chochoti chana unoga.

2 Lakini wenga ukoye galyo galongwana bwiso, mundu akuyowe. **2** Apendo babe ni kiasi, malango, batolii, bannyogope Nnongo, babe na moyo bwiso, kana babe na masaka lii. **3** Alwana apendo baibonekiya bene kana bana ndimi ibele, kana babe amanda baugembe. **4** Kasi yabe kuayegana aenza galyo gota gonogike ili batame bwiso ni asengo babe, ni bhana babe. **5** Bwisho kuayegana kubhaa atwaanzi baapekanye asengo babe ili kna bhankupulu Nnongo. **6** kati iyeya alogolyae amisembe kana babe ni batolii. **7** Kwa ndila yeyote ibekaye kulongele bandu bababone, kwa kasi ntei, mana kamuayagana piyaye, miyegeyo bwiso bababone bhandu bema. **8** Mulongele ikowe ya ukoto nayangali kasolo, ili lelo wyowyote wyakana aibone oni kwa mwanja n'topu libaya kwitu. **9** Atumwa ban'yuwe angwana babe kwa kila kikowe. pabalikwa kwa y'hegana kwenda taukana nabo. **10** Kana bajibe pale pake bapalikwa bala yee imani hinanoga ili lelo katiwa ndela yoti baganogeye mapundiso gitu gagamusu Nnungu mwokozi witu. **11** Kwa mwanja neema ya Nnungu indabonekana kwa bhandu boti. **12** Itupundisa kana-makowe gangali ki'Nnungu na taman'iya kulunia. Itupundisa tama kwa lunda na haki na katika ndela Nnungu mula wono. **(aiōn g165)** **13** Wakati watulenda pokya watu ubilia litu lene baraka ubonekane utukupu wa Nnungu witu mkholho na mwokosi witu Yesu kirisitu. **14** Yesu atekwipia mwene kwitu twenga kutulopwa boka kuasi kutupanga pelete, kwa nia yake. Bandu babasahaulilwe babile na kilolo cha panga kasi inanoga. **15** Ugalongele na ugakong'ondi makowe haga, ukalipi kwa amuli yoti. kana un'yeketi mundu whowhti akusalawe.

3 Wakombokeye kwiuluya pababbile apendo babaisimika, kwoyowa noyeketya panga kila lyengo ligolou. **2** Wakombokeye kanabapangi ayabe malau baleke yomana, baleki na benge amwa makowe gabapalapanga no laya kwiuluya kwabe kwa benge. **3** Kwa kitumbu na twenga twateoba kwo gania kwitu. Twaobite muulau no no pangilwa twa abanda kwo minyikiya malau na kwipulaikya lunia. twatami mu bwigu na ulau twate kwauchi aitu nouchiana. **4** Kiya sa nnungu nkosopoli witu na upendo wke kwa bandu pawaboninike. **5** Yabile kwa kitumbu sopanga magolou kwituli ila kwa Neema, atitukosopolya kwa kutugolwa kwo belekwa kae na kutupanga twa bayambe kwa Roho mpeletau. **6** Nnungu anetike Roho mpeletau kunaniyitu kwapotya Yesu Kristo mkosopoli witu. **7** Apangitenya lenga mana tubalangilwe haki kwa Neema tube na ukakape woba twamope mumaisha ga milele. **(aiōnios g166)** **8** Leleno likowe lyo aminika. Nimpala mulongele kwa likakala makowe gano. Linga balu babamwubilia Nnungu babe na zamila inanoga yababikite nungi yabe. Ikowe yino inanoga na ina

faida kwa bandu boti. **9** Lakini wileke ikoye yakilalo na
sabana sindana, yumana kwipala selia. Ikoye yii ntupu
maana wala faida. **10** Munkane mundu ywoywote
ywa pala kumagana. baada ya kunkwilika mara jimo
au mara ibele. **11** Maana mundu ywoywo ailei ndila
inanoga apanga sambi na enda kwiukumu mwene.
12 Panantuma Artemi, au Tikiko wayumbiteke waise
kaasangu kuna nikopoli kwa niamuite tama wakati
wa mbepo. **13** Uyunguye untume Zena mtaalam kwa
salia, na Apolo, bila pungwa kilebe. **14** Bandu bitu
lasima bakasane kiyegana lyengo linanoga bakana
panga kasi yange matunda. **15** boti bababile na nenga
banda kusalimu. basalimie bote twatubile na imani
jimo. Baraka ibe na mwenga.

Filemoni

1 Paulo mtabilwa wa kristo Yesu na Nnungu,
Timotheo kwa filemoni bwiga litu wa tupanga
lyengo pamo. **2** na Afia neno mbwitu, na Akripas asikari
nnyitu wa kanisa lyalikwmbana na kaachako. **3** Neema
ibe kwinu yaipita kwa Nnungu tate bitu na ngwana
Yesu Kristo. **4** Wakati woti nendoshukuru Nnungu
nenda kutamwa panilaba. **5** Njoine obelya kwako na
upendo na upendo waubilenao kwa ngwana Yesu na
kwa banamachi boti. **6** Nduba umope waunogite wa
ubelya kwinu kwa kila kikoe kigolou twenga na kristo.
7 Mbile napulaa telebuu kwa kitumbuu cha wenga
kubatuliza mioyo banamachi. **8** Nibii nangupu lyoti kwa
boti katikaa Kristo ya kukubakia upange chauwecha
panga. **9** Lakini kitumbu cha upendo, nenda kuloba
nenga na Paulo nng'oi wanitabilwe nambiambi kitumbu
cha yesu **10** Nenda kuloba usu mwana wangu
Onesmo wanimpapite katika tabilwa kwangu. **11**
Hakupwaikeli lakini nambiambino hakupwaika wenga
na nenga. **12** Nintumite ywembe ywapamwoyo wangu
abuyangane kwako. **13** Napendi akayendelya tama
nanee lenga aniya ngate pandu pako panitobilwe kwa
kitubu liyagayo. **14** Napendi kupanga kikowe sosate
wangali yikilya wenga. **15** Natendika kitumbu likowe
linoguu lipangike kwakuwa muli, ila kati mwaupande
wa mwane. Kitumbu sabukakasako sai kwalioba
paumapa na wa maisa gote. **(aiōnios g166)** **16** Linga
kareaba mmanda kai ila aba mundu yo ngama kati
Nnungu ywaapendilwa muna na nenga munomuno
na wenga kuyigana katu za bwana. **17** Kati nyo
mwamba ndolya nenga mshirika kai mwaupala paga
kunipokiya nenga. **18** Lakini mana kukosite likowe
l'ol'ote nakulonga kikowe kuroke kachango nee.
19 Nee na'Paulo niandika kwa luboko namwene:
nenga na'kulipa. Nikoya kwako kwo-longa mu'maisa
g'ako muno. **20** Eelo wanongo, Unileke nipate pula
ya'Bwana boka kwako: uutelebuye moyo wango
katika Kristo. **21** Bukana na amo niywa nikuahidikya
wangali kyanyo panga uliapanga pita ama nikubakia
nikuliba. **22** Popo na popo ubike bwiso pandu pa
ugonjo wa ageni kwa kitumbu sangu, nindowasa
kwopitia amo uniliulya nakutyangila papipiino. **23**
Epafra ayuu tatabilwa twatate kitu nibusa kirisitu Yesu
endokusalimia. **24** Kati mo panga Marko, Aristariko,
Dema, Luka, bababi mulyangopamope na nenga.
25 Ngingi ya Bwana bwitu Yesu Krisitu pamope na
mwoyo wako. Amina

Baebrania

1 Zamani Nnongo alongelike ni maokolo kapetya manabii mara yanyansima ni kwa ndela yanyansima. **2** Eye siku tubinayo Nnongo alongei ni twee kupetya mwana, aamei mrithi wa ilebe yoti, iyeya kupetya ywembe aumbile ulimwengu. **(aiōn g165)** **3** mwanage ni nuru ya utukufu wake, tabia pekee asili yake, ayendeya ilebe kwa liyaulyo lya ngupu yake baada ya kuyomwa utakaso wasambi aatami pae luboko wa mmalyo wa enzi oko kunani. **4** Aibora kuloka malaika, kati ya lina arithike ya libii bora muno kuliko lina lyake. **5** Kwa maana malaika gani akoiye, “wenga wa mwanangu, leno nibii tate bako?” lelo, “Nabaa tate kwake, niywqembe aba mwana kwango?” **6** Palyo, Nnongo ametike mbelekwa wa kwanza duniani akoya, “malaika bote baNnngo lasima bamuabudu.” **7** Kwa malaika akoya, ywembe atenda malaika bake kuba Roho, ni atumishi bake kuba ndimi ya moto.” **8** Kwa mwana ukoya, “Kiti sako sa enzi, Nnongo, sa mileli ni milele hukongosoluwa mpwalume wako ni lukongoso lwa haki. **(aiōn g165)** **9** Apendike haki ni kukana utekuaji wa saliya, kwa eyo Nnongo, Nnongo wako, akupayi mauta ga pulaha kuliko ayino.” **10** Apo mwanzo Ngwana, atei msingi wa dunia, mbengo ni kasi ya maboko gako. **11** Zaboka, lakini wenga wayendelya, zote zasakala kati ngobo. **12** Ulaikonza kati likoto yaa, ni yembe ya badilika kati ngobo ya wenga wa yoyolyo, ni miaka ya yomoka kwaa.” **13** Kwa malaika gani Nnongo akoiye wakati wowoti, “Tama luboko lwangu lwa mmaliyo mpaka palyo niatenda adui bako kuba kiti sa magolo gako?” **14** Je, malaika bote roho kwaa, itumikwe kubaudumia ni kubatunza balyo arithi ba uokovu?

2 Kwa eyo tugabeke nnonge galyo tuayowine, kana tuise kulekwa kutalu ni ego. **2** maana sa bakoya malaika ni halali ni kila likoya ni uasi upokya adhabu bai. **3** Twapata buli kuenguka mana tayari kwa uokou gono nkolo? Uokou waukoiwe ni Ngwana ni kuthibitisha kwitu ni balyo baayowine. **4** Nnongo iyeya atiuthibitisha kwa ishara, kwa maajabu ni itendo mbalembale, ni zawadi za Roho mtakatifu azibagine kuyendana ni mapenzi gake mwene. **5** Nnongo aubekite kwaa ulimwengu waisa, tulongelya habari zake, pae ya mamlaka. **6** Badala yake mundu pulani ashuhuduli mahali pulani kakoya, “Mundu nyai, mpaka unkomboki? au mwana wa mundu, hata antunze? **7** Untei mundu kuba nsunu kuliko malaika, ung'walike taji ya utukufu ni heshima(Zingatia gano mayaulio; umbei kunani ya kasi ya maboko gako”ago ago kunakala za kale) **8** Ubei kila kilebe pae ya magolo gake, “Eyo Nnongo abei kila kilebe pae ya mundu. Alei kwa kilebe sosote sa kanga bekwa pae yake. Lakini mbeyambe bado tubona kwaa kila kilebe kibi pae yake. **9** Ata eyo tubona ywa antei kwa muda, pae kuliko malaika-Yesu mwalowa kukunda kwake masaka ni kiwo saka wauliywe taji ya utukufu ni heshima. kwa eyo Yesu apaiye kiwo kiwo mwalo wa kila mundu. **10** Nnongo yabi sawasawa, kila kilebe sabi mwalo wake kupetya ywembe, aletike bana bingi kuutukufu, yalengani kumtenda kiongozi kuuokovu wabe kuba mkamilifu kupetya masaka. **11** Kwa mana bote abele ywaa abeka wakfu ni balyo babeka wakfu, bote baoma kuasili yimo. Nnongo mwalo gono ywa ababei wakfu, kwa Nnongo abona kwa oni kuakema alongo. **12** Akoya, “Nilikoya lina lyako kwa alongo bako nayemba kuhusu wenga pa kipenga.” **13** Kakoya iyeya, “Niamini ywembe.” lelo, “lola pano nibile ni bana ambei Nnongo.” **14** Bana bote ba Nnongo hushiriki yega ni damu, Yesu ni ywembe alishiriki kupitya waa iliapate kumtombologa ywa abile ni mamlaka baunani ya kiwo, ywenge kwaa ni ibilisi. **15** Yeno yabi eyo ili kuabeka huru balo bote bai kabayogopa kiwoo. Maisha gabe goti bai abanda. **16** Balatu malaika kwa aboayangata. Badala yake, abayangata bana ba Abrahamu. **17** Kwa eyo yabi lazima ywembe abi kati nlongo wabe mundila yoti, ili awese kuba kuhani nkolo mwene kuja ni uaminifu kwa ilebe ya Nnongo iyeya abe ni uweso wakupitya msaada kwa bandu bene sambi. **18** Mwalo Yesu mwene ikundike masaka, ni kugeywa, abi ni uweso wa kuwayangata balyo benge bageywa.

3 Eyo alongo atakatifu, ayeketya nkemo wa kunani, mumlogwe Yesu, mtume ni kuhani nkolo wa ukiri witu. **2** Aimwaminifu kwa Nnongo ansangwile, kati Musa ya abi mwaminifu iyeya, munyumba ya Nnongo. **3** Kuba Yesu atekuhesabiwa kuba ni heshima ngolo muno kuloka ya abi nayo Musa, mwalo asenga nyumba abonekana abi ni heshima ngolo kuliko ya nyumba yene. **4** Kila nyumba usengwa ni mundu, lakini ywa asengite kila kilebe ni Nnongo. **5** Musa abi mwaminifu kati mtumishi munyumba ya Nnongo, kapiya ushuhuda wa galyo galongelwa. **6** Kristo ywembe ni mwana wa kuyemia munyumba ya Nnongo. Twenga twa nyumba yake mana tukamwaminiye kwa haraka ni kuamini mufahari ya kuyiamini. **7** Kwa eyo, kati Roho mtakatifu eyo akoya, “leno mana uyowine sauti yake, **8** Kana uutende mwoyo wako kunnonopa kati Aisraeli ya batei muuasi, palyo kageywa mpongote. **9** Gono

wabi wakati Tate binu bateniasi kwa kunigeya, ni wakati miaka arobaini babweni matendo gango. **10** Nipulaiswe ni kibelei eso, Nakoiye bandu oba kila mara muminyo yake ni batangite kwa ndela yango. **11** Kati ya nilapike muhasira yango, Bajingya kwaa muraha yango." **12** Mbe ni m, alango, alongo kwa mwise kuba ni mwoyo mwou wa kutokuyeketya yumo winu, mwoyo wayenda kutalu ni Nnongo ywa abi nkoto. **13** Mpeyane mayegeyo yanoite kila lisoba kila yumo niayabe, ili kila lisoba mbe kamupala, nkati yeno hata yumo kana atendwe mnonou musambi. **14** Mana twi pamope ni Kristomana tuikamana ninye ni kuyema kwitu kwa ngupu kwake kuoma mwanzo hadi mwisho. Kwa leno likoiywe, **15** "Leno mana mwapenya sauti yake, kana muitende mioyo yinu kunonopa, kati ya Aisraeli yabatei wakati wa uasi." **16** Nyai abo baaniyowine Nnongo ni kaba muasi? Baikwa balyo alongwiye Musa kuoma Misri? **17** Akina nyai Nnongo atekubakasirikia kwa miaka arobaini? Sio pamwepe ni balyo batei sambi, palyo bawile yega yabe yagonzike kulisangwaa? **18** Nyai abo Nnongo aalapile bayingya kwaa kuraha yake, mana balyo kwaa bankotike ywembe? **19** Tubona bawesike kwaa kujingya kuraha mwalo bankotike kwaa.

4 Kwa eyo, tube akotei nkati yitu kana abe hata mundu yumo kushindwa kuikya ahadi ahadi endeleu ya kujingya lipokolyo lya Nnongo. **2** Tubi ni habari inogike kuhusu lipomolyo lya Nnongo litanganikwe kwitu kati ya bandu ba Israel ya bainalo, lakini iyumbe ogo ubasaidia kwaa balyo bayowine lakini bakamwaminiye kwaa kuimani kwabe. **3** Twenga, tubi ni imani twayingya kulipomolyo, kati ya ikoya, "kati ya nilapike kwa hasira yango, bayingya kwaa mulipomolyo lyango" Akoiye leno, ingawa kasi yote yabi iyomwike kwitengesa tangu palyo mwanzo wa ulimwengu. **4** Akoiye pandu pulani lisiku lya saba, "Nnongo apomoli lisiku la saba mukasi ya uatei." **5** Lelo akoiye, "Bayingya kwa mulipolyo lyango." **6** Mwalo ogo, lipomolyo lya Nnongo bado like akiba kwa baadhi ya bandu kuyingya, palyo Aisrael bingi bayowine habari inoike kuhusu lipomolyo lyake bayingii kwaa mwalo baaminike kwaa, **7** Nnongo abei lisiku lelo ikemwa, "Leno" Yembe ayongiye lisiku eye palyo alongike ni Daudi, akoiye kwa muda wa mlaso baada ya nkoyo wa kwanza "Leno mana muyowa sauti yake, kana ntende mioyo yinu kuba minonou." **8** Kati Yoshua aba pati lipomolyo, Nnongo angekoya kwa lisiku lyenge. **9** Eyo bado kuke sabato ya lipomolyo libekikwe mwalo wa bandu ba Nnongo. **10** Ywa ajingya mulipomolyo lya Nnongo ywembe mwene atepomolya itei yake, kati Nnongo ya atei. **11** Tube ni shauku ya kujingya mwa mulipomolyo, kana abe mundu wa kutendebuka kuba mwasi. **12** Liyegeya lya Nnongo libi hai na libi ni gupu ni libi ji ukale kulka upanga wenye ukale kono ni kono kuoma ni kutenganiya nafsi ni Roho, ni yega lenge kutanga eso moyo akiwasa. **13** Ntopo sa kiumbikwe kakijingya kuminyo ya Nnongo, kila kilebe ni dhahiri na kibipala kwa minyo ya yumo ambaye ni lasima tupiye hesabu. **14** Baadaye kuba ni kuhani nkolo ateyingya kumaunde, Yesu mwana wa Nnongo, kwa ungangale tukamuliye imani yitu. **15** mwalo twantopo kuhani nkolo ywa awesa kwaa kutubonia kuja kwa mapungufu gitu, lakini ywembe kwa ndela zake zote abi kageywa kati twenga ila ywembe ntopo sambi. **16** Na tuise kwa ujasiri katika kiti a enzi, sa neema, ilipokii rehema i tupate neema ya kutuyangata palyo tupala.

5 Kila kuhani nkolo, atesaguliwa kuoma kwa bandu, atesaguliwa kuyemia badala yake mulebe ya iyendana ni Nnongo, ili awese kupiya ka pamwepe sawadi ni zabibu mwalowa sambi. **2** Awesa kuishughulisha kwa upole ni ayinga ni abishi kwa kuba ywembe ate tetelekwa ni udhaifu. **3** Mwalowa leno, abi ni wajibu wakupiya sadaka kwa mwalo wa sambi sake kati ya atenda kwa sambi sa bandu. **4** Ntopo mundu atola heshima mwalo wake mwene, lakini badala ya lasima akemwe ni Nnongo, kati ya ywabii haruni. **5** Hata Kristo aipayikwaa mwene heshima kwa kuitenda mwene kuba kuhani nkolo Nnongo atekoya kwake, "Wenga wa mwanango, leno ni bi Tate bako." **6** Kati ya akoya sehemu yenge, "Wenga wakuhani milele baada ya mfumo wa Melkizedeki." **(aiōn g165)** **7** Palyo pa kipindi sake sa yega, ateyopa ni kuyopea, atekun, yogopa Nnongo kwa moli. Ywembe awesa kumpiya mukiwo. mwalowa kuioloya kwake kwa Nnongo. **8** Japo aimwana, atekuiyegana kutii kwa galyo gaakundiye masaka. **9** Atekamilishwa kwa ndela yeno atei kwa kila mundu ywa amwaminiye kuba mwalo wa okovu. **(aiōnios g166)** **10** Kwa kutengwa ni Nnongo kati kuhani nkolo baada ya samu ya Melkizedeki. **11** Tubi ni yangansima ya kukoya kuhusu Yesu lakini iyingya nnonou kwakukeya mwalowa mwenga mwavivu wakupekaniya. **12** Japokuwa muda gono mwapaliwe kuba mabalimu, bado kube ni umuhimu wa mundu kubayegana mayegeyo ga awali ya kanuni ya liyaulio lya Nnongo, muhitaji mabele ni kilalyo kwaa kinonou. **13** Kuba ywa amnywae mabele bai ntopo mzoefu muuyumbe wa haki kuba ike mwoto. **14** Upande wenge, kilalyo kinonou ni sa

bandu apendo, balyo mwalo wa uzoefu wabe wa kutenganinya ni galyo ganoike kwaa, bateyeganwa kutanga leno linoike ni leno linoike kwaa.

6 Eyo mana tulei galyo tubeiyegana kuhusu uyumbe wa Kristo, tupalikwa tube ni juhudi kugenda kwenye kukomala, kana tubeke misingi ya toba kuoma mukasi yelo ntopo uhai ni imani ku Nnongo, **2** wala misingi ya mayegeyo ya ubatizo, ni kuabekya maboko, kuyoka kwa bawile, ni hukumu ya milele. **(aiōnios g166)** **3** Twatetende eno mana Nnongo atukanikiye kwaa. **4** Iwesekana kwaa balyo bapatike nuru awali, bate paya kipawa sa kumaunde, ni kutendwa kuba ashirika ba Roho mtakatifu, **5** ni ambao batepaya kunoga liyaulyo lya Nnongo ni kwa ngupu za wakati uisa. **(aiōn g165)** **6** Kisha kabatomboka iwesekana kwaalelo kuabakiya kutoba. Yeno mwalo bate kuusulubisa mwana wa Nnongo kwa mara yana ibele munafsi yabe, kabantenda kigombo sa zihaka hadharani. **7** Kwa kuwa bwee upokya ula itomboka mara kwa mara kunani yake, ni kuipya mauno ganoike kwa abo batei kasi kubwee. kupokya baraka kuoma kwa Nnongo. **8** Lakini mana kubeleka miiba ni manyei, ntopo thamani, lelo ni ibi muhatari ya kulaaniwa mwiso wake kuteketezwa. **9** Japo tulongela eno, mambwiga apendwa, twanda shawishiwa galyo ganoike kwinu ni galyo gauokovu. **10** Kwa kuba Nnongo dhalimu kwaa aleba kwaa kasi yinu ni kwaupendo wa muuboniye mwalowa lina lyake, kwaleno mwatumikile baamini na mkebado mwatumikia. **11** Tupala kila yumo winu abonenye bidii yeyelyo mpaka mwisho mwa uhakika kuba ngangale. **12** Tukani mube anyongou, lakini mbe afuasi wa balyo barithio ahadi mwalo wa imani ni uvumulivu. **13** Mana Nnongo ampayi Ibrahimu ahadi, alapike kea nafsi yake mwene, mwalo iwesekanike kwaa kulapa kwa ywenge, maana ntopo ywenge nkolo kuuloka ywembe. **14** Kakoya, “Hakika nakubariki na nayongeya ubelei wako muno.” **15** Kwa ndela yeno, Abrahamu apokile selo aaidilwe baada ya kulenda kwa uvumilivu. **16** Maana badu kulapa kwa yembe nkolo kuloka bembe, ni kwabe kikomo sa masindano goti ni kulapa kwa kugathibitisha. **17** Palyo Nnongo ateamua kuboneya kwa uwazi kwa baritrhi ba ahadi kusudi lyake linoike libadilika kwaa, athibitishe kwa kulapa. **18** Atei eyo kwa ilebe ibe iwesa kwaa kutendebuka, muengo Nnongo awesa kwaa kukoya uboso, twenga tubutukii hifadhi tupate kuyeyelwa mwoyo kukamuliya kwaa ngupu litumaini libekilwe kulonge yitu. **19** Tubinayo uyasiri kati nanga ngangale ni yakutengema roho yitu, uyasiri wandoyingiya nkati ukiogo ya pazia. **20** Yesu ayingii sehemu ya kati nlongoli witu, mana ayomwike kufanyika kuhani nkolo hata milele baada ya utaratibu wa Melkizedeki. **(aiōn g165)**

7 Yai eno Melkizedeki, mpwalu wa Salemu kuhani wa Nnongo wa kunani, abwanagine ni Abrahamu kabuya kuoma kuabulaga apwalume ni kumbariki. **2** Abrahamu kaampaya jimo ya komi ya kila kilebe sa abi atweti. Lina lake “Melkizedeki” maana yake “mpwalume wa haki” ni iyeya “mpwalume wa Salemu” ambaye nga 'mpwalume wa amani.” **3** Ntopo tate ntopo mao, ntopo abelezi ntopo mwanzo wa siku ntopo mwiso wa lisiku badala yake aigala kuhani milele kati mwana wa Nnongo. **4** Fikiria wete yeno mundu eyo ni nkolo, mbelei witu Abrahamu ampayi yimo ya komi na ilebe inoike atweti kuvita. **5** Hakika, ukolo wa alawi balyo bapokii ofisi za kikuhani bai ni amri kuoma kusaliya kutola yimo ya komi kuoma kwa kila bandu, kuoma kwa Aisrael ayabe, pamope ni bembe, pia ni lukolo kuoma kwa Abrahamu. **6** Lakini Melkizedeki, ywembe lukolo kwako wa alawi, apokii yimo ya komi kuoma kwa Abrahamu, ni kaambariki ywembe abi ni ahadi. **7** Palo ikanikiwe kwaa mundu nchunu barikilwa ni nkolo. **8** Kwa likowe leleno mundu ywa pokya yimo ya komi awaa lisiku jimo lakini kwa lyenge yumo ywaa apokii yimo ya komi kuoma kwa Abrahamu kaikoywa kati ya atami. **9** kwa namna ya kulongela, Lawi apokii yimo ya komi, iyeya apiye yimo ya komi kwa Abrahamu. **10** Kwa maana Lawi abile mu; iuno ya tate bake Abrahamu wakati Melkizedeku akwembine ni Abrahamu. **11** Kati ukamilifu utiwezekana patya kwa ukuhani wa Lawi, (Kwa eyo pae yake bandu hupokya saliya), pabile ni hitaji lyaako zaidi kwa kuhani ywenge kuinua baada ya nfumo wa Melkizedeki, na kemelwa kwaa baada ya mpangilio ba Haruni? **12** Kwa eyo ukuhani mana ubadilike, yapalikwa na saliya kubadilika. **13** Yumo ywabile ni makowe aga gabaywa kuhusu kabila lyenge, kuoma kwabe ntopo ywahukumilwa mu'madhabahu. **14** Nga yabile wazi kuwa Ngwana witu abokite mu'Yuda, likabila lyabile Musa alibaya kwaa kuhusu makuhani. **15** Nga aya tugabaya nga wazi mana itei kuhani ywenge atiboka kwa mpwano wa Melkizedeki. **16** Kuhani yolo wayambe yumo kwaa ywabile kuhani nnani ya msingi ba saliya zabile husiana na ubeleko wa mundu, lakini mu'misingi ya ngupu ya maisha gawezekana kwaa haribika. **17** Kwa eyo maandiko yatishuhudia kuhusu ywembe: “Ywembe nga kuhani milele boka ku'mfumo wa Melkizedeki.” **(aiōn g165)** **18** Kwa mana amri yabile ya kwanza yatibekwa pembeni mana yabile zaifu

na yaifaike kwaa. 19 Eyo saliya yapangite kwaa chochoti sakikamilifu. Ila, pabile ni ujasiri unoyite kwa ago tunkengama Nnongo. 20 No ujasiri unoyite walowa patikana kwaa ila kwa ndela ya lapa, kwa likowe lee makuhani wenge bachukianga kwaa kilapo chochoti. 21 Lakini Nnongo akichukii kilapo palyo abayite husu Yesu, “Ngwana alapile ni kana abadili malango gake.'wenga wa kuhani milele.” (aiōn g165) 22 Kwa likowe lee Yesu atiisa kuba kati dhamana ya liagano linoyite. 23 Hakika, kiwo huzuia makuhani tama milele. Yee nga kwa mana babile makuhani banansima, yumo baada ya ywenge. 24 Lakini kwa mana Yesu atama milele, ukuhani wake ubadilika kwaa. (aiōn g165) 25 Kwa eyo ywembe kae ywaweza kwa ukamilifu kamilisha kwalopwa balo bankaribia Nnongo petya kwake, kwa mana ywembe atama daima kwa kuloba kwaajili yabe. 26 Kwa eyo kuhani nkolo wa namna yee atistahili kwitu. Abile kwaa ni sambi, hatia, nsafi, ywatengwa kuoma kwa babile ni sambi, ni ywabile nnani kuliko maunde. 27 Ywembe abile kwaa ni lihitaji, mpwano wa makuhani akolo. kuoma dhabihu kila lisoba, kwanza kwa sambi yake mwene, ni baadae kwa sambi sa bandu. Apangite nyoo mara jimo kwa boti, paajilekite ywembe mwene. 28 Kwa saliya huchawa bandu babile adhaifu kuba nga makuhani, akolo, lakini neno lya kiapo, lalibile baada ya saliya, ywachaulilwe Mwana, ywapangilwe kuba nga mkamilifu milele. (aiōn g165)

8 Lyabile likowe lyatulibaya nga lino: tubile ni kuhani nkolo ywatamile pae mu'luboko lya mmalyo wa iteo sa enzi kumaunde. 2 Ywembe nga mtumishi mu'pandu patakatifu, hema lya kweli ambalo Ngwana alibekite, mundu kwaa yeyoti wa waa. 3 Kwa mana kila kuhani nkolo ubekwa kutoa zawadi ni dhabihu; kwa eyo ibile muhimu kuba ni kilebe sa kutoa. 4 Nga kati Kristo ywabile nnani ya nnema, ywembe mana abile kwaa kuhani zaidi ya palyo. Kwa mana babile tayari balo balyotoa ipawa lengana ni saliya. 5 Batihudumu kilebe ambacho chabile nakala ni kivuli sa ilebe ya kumaunde, sawa kati Musa ywakanyilwe ni Nnongo palyo apala chenga hema. “Lola,” Nnongo kabaya kuwa, “chenga kila kilebe lengana ni muundo waubweni nnani ya kitombe.” 6 Lakini Kristo atipokya huduma yabile bora muno kwa mana ywembe kae nga mpatanishi wa liagano linoyite, ambalo labile tayari kwa ahadi inoyite. 7 Eyo kati liagano lya kwanza lyabile kwaa ni makosa, kubile kwaa ni haja ya kulipala liagano lya ibele. 8 Kwa mana palyo Nnongo atigundua makosa kwa bandu kabaya, “Linga, lisoba lyaisa,'abaya Ngwana,'palyo nalowa tengeneza liagano lyayambe pamope ni nyumba ya Israeli, ni nyumba ya Yuda. 9 Lyabile kwaa kati agano lya nilipangilepamope ni tate babe masoba amabgo natibatola kwa luboko kuayongolya kuoma nnema wa Misri. Kwa mana kabayendelya kwaa mu'liagano lyangu, nanenga nibajali kae,'abaya Ngwana. 10 Kwa mana yee elo agano nalowa kulipanga kwa nyumba ya Israeli baada ya masoba ago,'abaya Ngwana,'nalowa beka saliya zango mu'mawazo gabe, nalowa kuziandika mu'myoyo yabe. Nalowa kuba Nnongo babe, nabo bababile bandu bango. 11 Kabapundishana kwaa kila yumo na jirani yake, no kila yumo na nongowe, yake, kabaya, “Myowe Ngwana,” eyo boti kabanitanga nenga, boka nchunu mpaka nkolo wabe. 12 Kwa eyo nalowa kuabonekiya rehema kwa makowe yabe, galyo ya haki, kana nigakumbukye masambi gabe kae.” 13 Kwa kubaya “Waayambe” alipangite liagano lya kwanza kuwa lyazamani. Na elo nga ambalo atilitangaza kuba lyazamani lyalibile tayari yomoka.

9 Hata lyagano lya kwanza lyabile ni sehemu ya ibada pano pakilambo ni taratibu za ibada. 2 Mana mu'hema kwabile ni chumba chabile chatiandaliwa, chumba cha panja, pakemilwe pandu patakatifu. Mu'lieneo lee pabile ni kinara sa taa, meza ni mikate ya wonyesho. 3 Nga nchogo ya pazia lya ibele pabile ni chumba chenge, pakemilwe pandu patakatifu muno. 4 Mwabile ni madhabahu ya dhahabu kwa kufukiza uvumba. Mwabile lisanduku lya liagano, lyalibile lichengwile kwa dhahabu. Nkati yake pabile ni bakuli lya dhahabu lyabile ni manna, fimbo ya Haruni yatiota manyei, ni zabile mbao za maliwe ya liagano. 5 Nnani ya lisanduku lya liagano maumbo ga maserafi ga utukufu batifunika mabawa yabe nnongi ya iteo sa upatanisho, ambacho twaweza kwaa kulielezea muno. 6 Baada ya ilebe yelo kuba vyaishilwe andaliwa, Makuhani kawaida ujingya mu'chumba cha panja cha hema kutoa huduma zabe. 7 Lakini kuhani nkolo ujingya chelo chumba chenaibele kichake mara jimo kila mwaka, na bila kuacha kutoa sambi kwaajili yake kichake, na kwa sambi za bandu wazipangite bila kusudia. 8 Roho mpeletau atishuhudia kuwa, ndela ya pandu patakatifu muno bado yayongoli kwaa mana lelo hema lya kwanza bado liyemi kwaa. 9 Lee nga kielelezo sa muda woo waubile. Zawadi zoti ni dhabihu ambazo zatitolelwa vyaweza kwaa kamilisha dhamiri ya ywaabudu. 10 Nga chakulya ni kinywaji kichake vyatiyanganiya mu'namna ya taratibu ya ibada ya kujipanga safi. Vyoti vibile nga taratibu za yega vyabile vyapangilwa iise amri

yaayambe yaipalikwa bekwa pandu pake. 11 Kristo atiisa kati kuhani nkolo wa makowe yanoite ambayo yatiisa. petya ukolo ni ukamilifu wa hema kolo lya lipangilwe kwaa mu'maboko ga bandu, ambao babile kwa baulimwengu woo waumbilwe. 12 Yabile kwaa ga mwai ya mbuzi ni ndama, ila kwa mwai yake mwene kuwa Kristo ajingii pandu patakatifu muno mara jimo kwa kila yumo ni kutuhakikishia twenga ukombozi wangayomoka. (aiōnios g166) 13 Kati kwa mwai ya mbuzi ni mafahari kaganyunyiziwa kwa majivu ya ng'ombe achunu mu'balo balyo asafi kwaa batengwilwe ni Nnongo na kupanga yega yabe inoyite. 14 Je nga muno kwaa mwai ya Kristo yabile petya Roho wangayomoka ayilekite mwene bila mawaa kwa Nnongo, panga safisha dhamiri yitu kuoma makowe gakiwo kuntumikya Nnongo ywabile nkoti? (aiōnios g166) 15 Kwa mana eyo, Kristo nga mjumbe wa liagano lyayambe. A yee nga sababu kiwo chaalekite huru bote babile mu'liagano lya kwanza kuoma mu'hatia ya sambi zabe, ili boti balo babakemelwa ni Nnongo baweze pokya ahadi ya urithi wabe wangeyomoka. (aiōnios g166) 16 Kati kwabile ni liagano latidumu, lazima thibitisha kwa kiwo cha mundu yolo ywapangile. 17 Agano lyabile ni ngupu pandu kwapangite kiwo, kwa mana kwabile kwaa ngupu mu'mwene kulipanga ywabile nkoti. 18 Eyo hata lelo lkwaa liagano lya kwanza lyabekilwe bila mwai. 19 Palyo Musa abile ammoywi kila lyagizo lya saliya kwa bandu boti, katola mwai wa ng'ombe ni mbuzi, pamope ni mase, kipande sa ngobo kikele, ni hisopo, ni kwinyunyiza gombo lyene ni bandu boti. 20 Boka po kabaya, “Yee nga mwai ya liagano lyabile Nnongo kabapea amri kwinu. 21 Mu'hali yeyelo, atinyunyiza mwai nnani ya hema ni iyombo vyatitumilwa mu'huduma ya ukuhani. 22 No lengana na saliaya, karibu kila kilebe chatitakaswa kwa mwai. Bila kumwaga mwai ntopo samehelwa. 23 Kwa eyo yabile lazima kuba ni nakala ya ilebe ya kumaunde sharti isafishwe kwa yeno dhabihu ya anyama. Hata eyo, ilebe ya kumaunde vyene vyapalikwa kusafishwa kwa dhabihu yabile inoyite muno. 24 Mana Kristo ayingya kwaa pandu patakatifu muno papangilwe ni luboko, ambayo nga nakala ya ilebe halisi. Badala yake atijingya kumaunde mwene, pandu ambapo ywabile nnongi ya minyo ba Nnongo kwaajili yitu. 25 Ayingii kolyo kwaajili ya kwitoa sadaka kwaajili yake mara kwa mara, kati afarisayo kuhani nkolo, ywabile ajingii pandu patakatifu muno mwaka baada ya mwaka pamope ni mwai ya ywenge, 26 Kati eyo yabile kweli, bai yabile lazima kwabe teseka mara ganansima muno tangu mwanzo wa dunia. Lakini mara yimo mpaka mwisho wa miaka yayongolelwa kuboywa sambi kwa dhabihu yake mwene. (aiōn g165) 27 Kati yaibile kwa kila mundu alowa waa mara yimo, na baada ya eyoo yaisa hukumu, 28 Nga eyo Kristo ni ywembe ywabile ammoyitwe mara yimo kuziondoa sambi za bengi, kwa kusudi kwaa lya shughulikya sambi, bali kwa ukombozi wa balo babile bakinsubiri kwa saburi.

10 Kwa yelo saliya nga kivuli cha makowe mema yaisa, yalo kwaa gabile halisi. Saliya yange wezekana kubakamilisha balo ambao batikunkaribia Nnongo kwa ndela ya dhabihu zezelo zabile ni makuhani batiyendelya kutoa mwaka baada ya mwaka. 2 Au vyabile dhabihu izo zawezike kwaa kukoma kutolelwa? Kwa kigezo chelo batiabudu, babile batisafirishwa mara jimo, kababile kwa ni utambuzi muno ba sambi. 3 Bali mu'dhabihu mwabile ni ukumbusho wa sambi zapangilwe mwaka baada ya mwaka. 4 Kwa mana yatiwezekana kwaa mwai ya mafahari ni mbuzi kuziondoa sambi. 5 Palyo Kristo paisile mudunia, kabaya, “Mutamaniye kwaa matokeo au dhabihu, badala yake, mwatiuandaa yega kwaajili yango. 6 Mwabile kwaa ni thamani mu'matokeo yoti ya kuteketezwa au dhabihu kwaajili ya sambi. 7 Boka po natibaya, “Lola, pano natiyapanga mapenzi gako, Nnongo, kati yaiandikilwe kunihusu nenga mu'gombo.” 8 Kabaya kati abile abayilwe nnani: “Mwatitamani kwaa dhabihu, matoleo, au sadaka ga kutiniya kwaajili ya sambi, wala kana ubweni puraha nkati yake” dhabihu yabile yaboywile lengana na saliya. 9 Boka po kabaya, “Lola, nabile pano kupanga mapenzi gako.” Abekite mbwega taratibu zabile za mwanzo ili kuimarisha zalo zana ibele. 10 Mu'taratibu zanaibele, twatubile twatitengwa kwa Nnongo kwa mapenzi gake petya kuyitoa yega ya Yesu Kristo mara yimo kwa muda woti. 11 Ibile kweli, kila kuhani uyema kwa huduma lisoba ni lisoba, aboyite dhahabu yeyelo, yabile, kwa vyovyoti, kamwe ywaweza kwaa kuboywa sambi. 12 Lakini baada ya Kristo kuboywa dhabihu mara yimo kwa sambi milele yoti, atitama luboko lwa mmalyo lya Nnongo, 13 atisubiri mpaka maadui bake babekwe pae ni kupangwa iteo kwaajili ya magolo gake. 14 Kwa mana kwa ndela ya toleo limo atei kwakamilisha milele balo babile batengwa ba Nnongo. 15 Nga Roho mpeletau ywashuhudia kwitu. Kwa mana kwanza kabaya, 16 “Lelo nga liagano nalowa kulipanga pamope nabo baada ya masoba ago; abayite Ngwana: nalowa ibeka saliya yango nkati ya mioyo yabe, nga nalowa andika mu'malango gabe.” 17 Boka po kabaya, “Kabazikumbuka kwaa kae sambi ni makowe gabe

ga'kiwo.” **18** Nambeambe pandu pabile ni msamaha kwa aba, ntopo kae dhabihu yoyoti kwaajili ya sambi. **19** Kwa eyo, alongo, twabile ni ujasiri ba jingya pandu patakatifu muno kwa mwai ya Yesu. **20** Eyo nga ndela yabile itabilwe kwaajili yitu kwa ndela ya yega yake, mbeyambe ni ukoti yapitii mu'pazia. **21** Nga kwa mana twabile ni kuhani nkolo nnani ya nyumba ya Nnongo. **22** nga tumkaribiye ni mwoyo wa kweli mu'utimilifu bake ba uhakika ba imani mana itei twabile ni mwoyo yabilenyunyiziwa safi kuoma ubou wa dhamiri ni kuba ni yega yitu yapeletike ni mase sapi. **23** Bai nga tukamwe mu'uthabiti toba ya ujasiri ba tumaini litu, bila ya kelebuka, kwa mana Nnongo ywaatiahidi nga mwaminifu. **24** Nga tuyongeye kuiwasa namna ya kumtia mwoyo kila yumo hupenda ni makowe ganoite. **25** Nga kana tuleke kukusanyika pamope, kati pakapanga benge. Badala yake, kutiana mwoyo kila yumo zaidi ni zaidi, kati mwatibona lisoba latikaribia. **26** Kati twatupanga kusudi kuyendelya kupanga sambi badala ya kuba twatipokya elimu ya ukweli, Dhabihu yenge ya sambi yasalia kwaa kae. **27** Badala yake, twabile ni tarajio kichake lya hukumu ya kutisha, ni ukale wa mwoto wabile utibateketeza maadui ga Mungu. **28** Yeyoti ywabile aakanikiye saliya ya Musa kabawaa bila rehema ya ushuhuda wa mashahidi abele au atatu. **29** Kiwango gani cha azabu muno ywakiwasa chalowa nstahili kila yumo ywatikumdharau mwana wa Nnongo, yeyoti ywaupangite mwai wa liagano kati kilebe chabile kitakatifu kwaa, mwai wabile wabekilwe wakfu ni Nnongo-yeyoti ywabile atikuntukana Roho ba neema. **30** Kwa mana twatanga yumo ywabile ayemi, “Kisasi ni chango, nalowa lepa.”Nga kae, Ngwana alowa kwahukumu bandu bake.” **31** Ni likowe lya kuogopa mundu kutomboka mu'maboko ga Nnongo ywabile nkoti! **32** Lakini kombokya masoba gapitike, baada ya kubekwa nuru kwinu, ni namna ya namani mwawezile kuvumilia makowe gaminya muno. **33** Mwabile m'bekilwe wazi mu'dhihaka ni matukangano ni mateso, ni mwabile ashiriki pamope ni balo bapetya mumateso kati ago. **34** Kwa mana mwabile ni mwoyoba huruma kwa abo babile afungwa, nga mwamupoki kwa puraha adhabu ya urithi winu mwatangite mwenga mwabene mwabile ni urithi unoite ni wa kudumu milele. **35** Kwa eyo kana muuleke ujasiri winu, wabile ni zawadi ngolo. **36** Kwa mana mwahitaji uvumilivu, ili kwamba mpale kupokya chelo Nnongo atikwaahidi, badala ya kupangilwa kuyatenda mapenzi gake. **37** Kwa mana baada ya muda nchene, yumo ywatiicha, alowa icha hakika ni alowa kawia kwaa. **38** Ywa bile ni haki wango alowa tama kwa imani. Kati ywaboi kunchogo, nalowa pendezwa kwaa ni ywembe. **39** Lakini twenga twabile kwaa kati balo bakerebukye kunchogo kwa angamya. Badala yake, twenga twabaadhi ya balo twabile ni imani ya kuilinda roho yitu.

11 Nambeambe imani yabile nga hakika yabile nayo mundu muda atarajia kilebe pulani kwa ujasiri. Ni hakika ya kilebe chabile bado bonekaniya. **2** Kwa mana yee apindo bitu batithibitika kwa imani yabe. **3** Kwa imani twatifahamu kwamba ulimwengu waumbilwe kwa amri ya Nnongo, ili kwamba chelo chatibonekaniya chatitengenezwa kwaa bonekana ni ilebe ambayo yabile yatibonekana. **(aiōn g165)** **4** Ibile kwa mana ya imani kuwa Habili atikumtolea Nnongo sadaka ya kufaa kuliko kagapanga Kaini. Yaibile ni kwa mana yee atikusifiwa kuba mwene haki. Nnongo atikumsifu kwa mana ya zawadi yailetike. Kwa mana yoo, Habili bado abaya, ingawa atiwaa. **5** Yaibile kwa imani kuba Enoko apotwilwe nnani na abonike kwaa kiwo.”Abonekine kwaa, kwa mana Nnongo atikuntola” kwa mana yabayilwe nnani yake kuba atikumpendeza Nnongo kabla ya kuntola kunani. **6** Ntopo imani yatiwezekana kwaa kumpendeza Nnongo, kwa mana ywaisa kwa Nnongo lazima aaminiye kuba Nnongo abile nkoti ni huapatia zawadi balo bankengamite. **7** Yabile kwa imani kuba Nuhu, abile akanyilwe ni Nnongo husiana na makowe ambago yaibile kwaa yatibonekine kwa heshima ya Nnongo kachuchengya safina kwaajili ya kulopwa familia yake. Kwa kupanga yee, atikuihukumu dunia ni kuba mrithi ba haki yaisa petya imani. **8** Yaibile ni kwa imani kuwa Ibrahimu, paakemilwe alowa kueshimu no yendya pandu paapalikwa pokya kati urithi. Ayei bila yowa pandu gani pabile atiyenda. **9** Yabile ni kwa imani yabile yatiitama mu'nnema ya ahadi kati mgeni. Atitama mu'lihema pamope ni Isaka ni Yakobo, barithi babenge ni ahadi yeyelo. **10** Ayee nga sababu atitarajia kuupata mji ambao ywaubuni na kuuchenga alowa pangilwa Nnongo. **11** Yabile ni kwa imani panga Ibrahimu, na Sara mwene, wapokii ngupu ya tunga ndumbo ingawa babile apindo muno, kwa mana wamweni Nnongo kuwa mwaminifu, ywabile atiwaahidia mwana nnalome. **12** Kwa eyo kae boka kwa mundu yolo yumo ywaabile atikaribia kiwo batibelekwa bana babalangika kwaa. Babile banyansima kati itobdo za kumaunde kati mbeyu ya mchanga katika fukwe ga bahari. **13** Aba bote bawile katika imani bila pokya ahadi, ila, babile baibweni ni kuikaribisha kwa kutalu, batibaya panga babile ageni na apitaji nnani ya nnema, **14** Kwa balo balongela makowe kati aga babekite bayana kuwa waipala

nchi yabe bene. **15** Kwa kweli, kati babile bakiiwaza nchi ambayo babokite, babile na nafasi ya kerebuka. **16** Lakini kati ya ibile, batamaniya nnema waubile bora, ambayo, ni ya kumaunde. Kwa eyo Nnongo abweni kwaa kiya kemelwa Nnongo wabe, kwa mana atiutayarisha nnema kwaajili yabe. **17** Yabile ni kwa imani panga Ibrahimu baada ya jaribiwa, atimtoa Isaka. Nga nyoo, ywatipokya kwa puraha ahadi, alimtoa mwana wake mwene, **18** ambaye nnani yake atilongelwa, “Boka kwa Isaka ubeleki wako walowa kemelwa.” **19** Ibrahimu atangite panga Nnongo abile na uwezo wa kumfufua Isaka boka mu. kiwo, na kwa longela kwa lugha ya maumbo, atimpokya. **20** Yabile ni katika imani panga Isaka atimbariki Yakobo na Esau kuhusu makowe gaisa. **21** Ibile ni kwa imani panga Yakobo abile katika hali ya waa, atekumbarikiya kila yumo wa bana ba Yusufu. Yakobo aabudiya, kaegemeya nnani ya fimbo yake. **22** Yabile ni kwa imani panga Yusufu muda wake wa mwisho ubile papipi, alongela nnani ya boka kwa bana ba Israel Misri na kabaagiza tola pamope nabo mifupa gake. **23** Ibile ni kwa imani panga Musa, paabelekilwe, atibikana kwaa muda wa miyei itatu na azazi bake kwa sababu bamweni kuwa ni mwana nchunu ywabile mzuri, na bayogopa kwaa amri ya mpwalume. **24** Ibile ni kwa imani panga Musa paabile mundu mpindo, akani kukemwa mwana wa nwawa wa Farao. **25** Badala yake, achawa shiriki mateso pamope ni bandu ba Nnongo badala ya puraika ni anasa za sambi kwa muda nchunu. **26** Awazile kiya ya kunkengama Kristo kuwa ni utajiri nkolo kuliko hazina za Misri kwa mana atumbwi minyo katika zawadi muda wake woisa. **27** Ibile ni kwa imani panga Musa aboka Misri. Ahofia kwaa hasira ya mpwalume, kwa mana atipumilia kwa lolekeya kwa ywabonekana kwaa. **28** Ibile ni kwa imani panga aikamwi Pasaka na kunyunyiza mwai, ili panga mharibu wa mbeleki wa kwanza aweze kwaa kubakamwa wabeleki wa kwanza analome wa baisraeli. **29** Ibile ni kwa imani panga bapeta katika bahari ya shamu kati pannema nkavu. Muda bamisri batijaribu peta, balimezwa. **30** Ibile ni kwa imani panga ukuta ba Yeriko utombwike pae, baada ya kuuzunguka kwa masoba saba, **31** Ibile ni kwa imani panga Rahabu yolo kahaba aangamiya kwaa pamope ni balo babile kwaa atiifu, kwa sababu abile abapokii bapelelezi na kubahifadhi salama. **32** Nibaye namani zaidi? Mana muda utosha kwaa longela ga Gideoni, Barak, Samsoni, Yeftha, Daudi, Samweli na manabii, **33** ambao pitya imani batizishinda falme, bapangite haki, bapokya ahadi. **34** Baikanikya mikanwa ya imba, batizima ngupu ya mwoto, bakwepite ncha ya upanga, baponywa boka mu matamwe, babile mashujaa vitani, na catisababisha majeshi ga ageni kupiya. **35** Alwawa bapokii bandu ba kiwo babe kwa ndela ya ufufuo. Benge bateswile, bila yeketya kulekwa huru ili panga baweze pata uzoefu wa ufufuo ubile bora muno. **36** Benge batiteswa kwa dhihaka na kwa kombwa, eloo, hata kwa tabilwa na kwa bekwa muligereza. **37** Bapondwile maliwe. Batitekwanikwa ipande kwa misumeno. Batibulagwa kwa upanga. Batiyenda kwa ngozi ya ngondolo na ngozi ya mbuzi babile babapala, batiyendelya katika maumivu na mapangilwe yanoite kwaa. **38** (Ambayo ulimwengu wastahili kwaa kuwa nabo) batitanga tanga mmwitu, mukitombe, katika mapango na katika mashimo ga nnema. **39** Ingawa bandu bote aba batiyeketiwa na Nnongo kwa sababu ya imani yabe, bapokya kwaa chaatiahidia. **40** Nnongo atiyongolya kutupatia kilebe kibile bora. ili panga bila twenga baweza kwaa kamilishwa.

12 Kwa eyo, kwa mana tumezungukwa na liunde likolo lya mashahidi, tutupe kila kilebe chatulemea pamope ni sambi yaibile yatuzingira kiurahisi. Tupange mbio kwa saburi katika mashindano yabekilwe nnongi yitu. **2** Tugaelekeze minyo yitu kwa Yesu, ywabile mwanzilishi na ywaitimiza imani yitu, ambaye kwa ajili ya puraha ibekilwe nnongi ya ywastamili msalaba, mana atiidharau kiya yake, na tama pae luboko lwa kummalyo lwa iteo sa enzi sa Nnongo. **3** Mana mumfikirie ywembe ywastamili maneno ga chuki boka kwa babile ni sambi, dhidi yake mwene ili panga muise kwaa muchokite au kuzimya mioyo yinu. **4** Mwataabika kewaa au teseka pamushindana na sambi kiasi cha ishiwa na mwai. **5** Mwasahau kae kolo kutiwa mwoyo ambako kunabaelekeza kati bana analome: “Mwana wango. kana ugatole kwa wepesi maruda ga Ngwana, wala kana ukate tamaa paurekebishilwe ni ywembe.” **6** Kwa mana Ngwana humwazibu yeyote ywaampendile, na kumwadhibu kila mwana ywabile ampokya kwaa. **7** Mustahimili majaribu kati kurudiwa. Nnongo hushughulika ni mwenga kati ywashughulika na bana, mana ni mwana gani ambae tate bake aweza kwaa kumwazibu? **8** Lakini mana ntopo adhibiwa, ambako twenga twabote twashiriki, bai ni mwenga ni haramu na bana bake kwaa. **9** Zaidi ya yote, tubile na tate bitu mu'dunia ba kutuazibu, na twatibaheshimiya. Je tupalikwa kwaa hata zaidi kumweshimu Tate ba kiroho na tama? **10** Hakika tate bitu batituazibu kwa miaka michunu kati yatibenekana sawa kwabe, lakini Nnongo utuazibu kwa faida yitu ili tushiriki utakatifu

wake. 11 Ntopo azabu yaipuraisha kwa muda woo. Upangika na matamwe. Hata nyo, baadaye upambika tunda lya amani ya utauwa kwa balo bapundishilwe nabo. 12 Kwa eyo muinue maboko ginu yailegea na kupanga magoti yinu gabile dhaifu kuwa gabile ni ngupu kae; 13 Munyoshe mapito ga nyayo yinu, ili panga yeyote ywabile mlemavu ayongoli kwaa upotevuni lakini apate kuponywa. 14 Muipale amani na bandu bote, na utakatifu kae ambao bila huo ntopo ywamwona Ngwana. 15 Mube baangalifu ili panga abile kwaa ywatengwa kutalu na neema ga Nnongo, na panga iise kwaa shina lya uchungu lyalowa chipuka na kusababisha shida na kukerebuya benge. 16 Mulolekeye kuwa ntopo umalaya au mundu ywabile kwaa mtauwa kati yaa Esau, ambaye kwa sababu ya mlo umo atipemeya haki yake ya belekwa. 17 Kwa mana mutangite panga baadaye, atitamaniya kurithi baraka, atikanikiwa, kwa sababu apatike kwaa fursa ya tubu pamope ni tate bake, hata ingawa agapalike muno kwa machozi. 18 Kwa mana muisa kwaa katika kitombe ambazo waweza kwaa kamwa. Nnema watiyaka mwoto, libendo, kukatisha tamaa na dhoruba. 19 Mwaisa kwaa kwa lilobe lya tarumbeta, au kwa maneno gabokana na lilobe ambalo lyatisababisha kila baliyowine balobe kwaa neno lolote longela kwabe. 20 Kwa mana baweza kwaa vumiliya chelo chaamuliwa: “Mana itei hata mnyama ywakamwile kitombe, lazima akombolwe ni maliwe.” 21 Ya yogopeya muno yaagabweni Musa abayite, “Namuogopeya muno kiasi cha lendema.” 22 Baada yake, muisile pakitombe sa Sayuni na katika mji wa Nnongo ywabile nkoto, Yerusalemu ya kumaunde, na kwa malaika elfu komi batisherehekea. 23 Muisile katika kusanyiko lya abeleki ba kwanza bote, na kwa roho ya batakatifu ambao batikamilishwa, 24 Muisile kwa Yesu mpatanishi ba agano lyaayambe, na kwa mwai yainyunyuzilwe ambayo ulongela mema zaidi kuliko mwai ya Habili. 25 Linga kuwa kana uise ukamkataa yumo ywaalongela. Kwa kuwa mana batiepuka babile kunkataa yumo ywabile baonya dunia, kwa hakika twaepuka kwaa mana itei twakerebuka kutalu boka kwa yolo ywatukanya boka kumaunde. 26 Kwa muda woo lilobe lyake lyatitikisa dunia. Lakini nambeambe atiahidi na longela, “Bado mara yenge kae nalowa tikisa kwaa dunia kichake, ila maunde kae.” 27 Maneno aga, “Mara jimo kae,” ibonekeya kutoweshwa kwa ilebe ya ilendemeshwayo, ayee nga, ilebe ambayo iumbwile, ili panga yelo ilebe yalendema kwaa vibakie. 28 Kwa eyo, tupokii upwalume ambao ulendema kwaa, twapuraika katika hali ya kumwabudu Nnongo kwa yeketya pamope na nyenyekeya katika chelo. 29 Kwa mana Nnongo witu ni mwoto waulyaa.

13 Bai upendo wa nongo ni uyendeli. 2 Kana msahaulile kubakaribisha ageni, mana kwa kupanga nyoo, bbadhi watikwakaribisha malaika bila kuyowa. 3 Kumbukya boti babile muligereza, kati yamubile nabo kolyo pamope nabo. na kati yega yinu yatipangilwa kati babe. 4 Bai ndoa ni iheshimilwe ni boti na bai kindanda sa ndoa kipangwe kuba safi, kwa mana Nnongo atikuahukumu baasherati ni azinzi. 5 Bai ndela yinu ya maisha ibe huru mu'upendo ba mbanje. Mube mwatiridhika ni ilebe mubile nayo, mana Nnongo mwene kabaya, “Nalowa kuwaleka kwaa mwenga kamwe, wala kubatelekeza mwenga.” 6 Bai tulidhike ili tubaye kwa ujasiri, Ngwana nga msaidizi bango; kana niyogopile kwaa mundu ywaweza kunipanga namani?” 7 Muafikirie balo babile kabayongolya, balo kabalongela neno lya Nnongo kwinu, mukumbukye matokeo ga mienendo gabe; muiyangate imani yabe. 8 Yesu Kristo nga ywembe, jana, leno ni aya milele. (aiōn g165) 9 Kana uise kuyogoliwa ni mapundisho mbalembale ga kigeni mana inoyite kwa mwoyo uchengwe kwa neema, na ibile kwaa saliya kuhusu chakulya ago kababasaidia balo baishile kwa ago. 10 Tubile ni madhabau yabile ni balo batumikilwe nkati ya lihekalu babile kwaa ni haki ya kulya. 11 Kwa mana mwai ya anyama, yatiboywa kati dhabihu kwaajili ya sambi, yailetike kuhani nkolo nkati ya pandu patakatifu, lakini yega yabe yatiniywe panja ya kambi. 12 Kwa eyo Yesu ni ywembe ywatesekile panja ya nnyango ba mji, ili kubeka wakfu bandu kwa Nnongo petya mwai yake. 13 Nga kwa eyo tuboke kwake panja ya kambi, twaipotwike fedheha yake. Mana twabile kwaa makao ya hudumia mu'mji woo. 14 Badala yake tuupalange mji wauisile. 15 Petya Yesu yatikuapasa mara kwa mara kuyitoa sadaka ya kuntukuza Nnongo, kumsifu kuwa tunda lya mikano yitu libaye lina lyake. 16 Nga kana usahau kupanga yanoite ni kusaidiana mwenga kwa mwenga, kwa mana petya kati yelo nga Nnongo upendezwa muno. 17 Muieshimu ni kujishusha kwa iongozi yinu, mana kabayendelya kubalinda kwaajili ya nafsi yinu, kati balo kabatoa hesabu. Mugaeshimu ili iongozi binu baweze kubatunza kwa furaha, nga ibile kwaa huzuni, yabile yatikuasaidia kwaa. 18 Tulobe, mana twabile ni uhakika kuba twabile ni dhamira inoyite, twatamaniya kuishi maisha ga heshima mu'makowe goti. 19 Ni boti niakubatia mwoyo muno mpange yee, ili niweze buyangana kwinu muda nchunu. 20 Nambeambe Nnongo wa amani, ywabile atibaletya kae kuoma kwa

bawile mchungaji nkolo ba ngondolo, Ngwana witu Yesu, kwa mwai ya liagano lya milele, **(aiōnios g166)** **21** Kabapeya uwezo kwa kila kilebe kinoyite kupanga mapenzi gake, kaapanga kazi nkati yitu yabile inoyite ya kupendeza mu'minyo gake, petya kwa Yesu, kwake ube utukufu milele ni milele. Amina. **(aiōn g165)** **22** Nambeambe nibakuapeya mwoyo, mwalongo, kuchukulyana nga neno lya kutia mwoyo wabile kwa mwipi natibaandikya mwenga. **23** Mutangite kuwa nongo bitu Timotheo ni ywembe nalowa kummona kati atiicha muda nchunu. **24** Mubasalimii iongozi bako boti ni baumini boti. Balo baboite Italia kabaasalimia. **25** Ni neema ibe ni mwenga mwaboti.

Yakobo

1 Yakobo mmanda ba Nnongo ni Ngwana witu Yesu Kristu, kwa makabila komi ni ibele gagatawanyike, salaam. **2** Mubalange kwamba pulaika muno, alongo bango mwanakamupeta mumatatizo ga kila aina. **3** mutange panga ipalilwa imani yinu ipalae pumiliya. **4** Muleke pumilia ili mwikamilishe kasi yake, ili muweze komala kikamilipu, bila pungukiwa ni loloti. **5** Lelo mana mundu kati yinu apala hekima ailobe kuoma kwa Nnongo, ywembe piya kwa wakati ni bila benda kwa boti babannoba, na apala kwapeya kwa hekima. **6** Lakini mulobe kwa imani, bila shaka, kwa mana ywembe ywabile ni shaka ni kati mawimbi mubahari, tolelwa na upepo notaikuilwa kuno ni kuno. **7** Kwa hakika mundu ywoo kana aweze panga apala pokelelwa likowe lyake mboka kwa Ngwana; **8** Mundu yoo ai'na nia ibele, imara kwaa mundela yake yoti. **9** Mwalongo maskini apalikwa kwipuna kwa yima kwake kunani, **10** Muda wowo mwalongo tajiri kwo nyenyekea kwake, kwa mana alwambokeka kati liloba lya mmende lya mung'unda mwapetaa. **11** Lisoba lilwapita na lyoto liyotinia yumea michee, na lisoba tomboka n goloka kwake waha. Nganyonyo bandu matajiri bapilya muliyengo lyabe. **12** Atibarikiwa mundu yolo ywapumilia majaribu, na mwana baada ya shinda jaribu lee, apala pokya taji ya ukoto, yaibile itiahidiwa kwa balo babampindile Nnongo. **13** Mundu ywoywoti apalikwa kwaa baya paajaribiwa, “Jaribu leni liboka kwa Nnongo,” kwa mana Nnongo ajaribiwa kwaa ni ubou, ni Nnongo mwene amjaribu kwaa yeyoti. **14** Kila mundu ujaribiwa ni tamaa yake mbaya yaimshawishi ni kummuta kunanipa. **15** Baada ya sambi potwa ndumbo sambi loelekwa, ni yolo sambi komala muno muno, yomokya kwake ni kiwo. **16** mwalongo bango mwapendwa, kana mukongelwe. **17** Kila zawadi inoyite ni kila zawadi yabile kamilifu iboka kunani, iuluka pae kuoma kwa Tate ba nuru, Habadilika kwaa kamwe kati kiwili mwakibadilika. **18** Nnongo atikuchawa kutupeya twenga ukoti pitya Neno lya ukweli, ili tuwese kuba ubelekwi wa kwanza nkati ya iumbe yake. **19** Mutangite lee, mwalongo bango, Kila yumo apalikwa abe mwepesi wo yowa, nga mwepesi kwaa longela wala kasilika. **20** Kwa mana hasira ya mundu yaweza kwaa kupanga haki ya Nnongo. **21** kwa nyo mubeke kutalu uchapu wa sambi ni ubaya woti wabile sehemu yoyoti, na kwa nyenyekea mulipoki likowe lyalipendilwe nkati yinu, ambalo libile ni uwezo wokoa roho yinu. **22** Mulikengame likowe kana muliyowe bai. mwikonga nafsi yinu mwabene. **23** Kwa mana kati yoyoti ywaliyowa likowe bila kulipangya kazi ni sawa ni **24** mundu ywailola kuminyo yake halisi mu'kilolo. Aitasimini kuminyo yake, na kuboka na baada ya muda mwipi libalya mwaabile. **25** Lelo mundu yoo ywailola kwo uangalifu saliya toti, saliya huru no yendelya kuiheshimu, kana iakamwi kwa sababu ywembe ywa mundu wo'sahau, mundu yoo alowa barikiwa mana aipangite. **26** Mana mundu yeyoti alwawasa mwene panga ni mundu wa dini, lakini awesa kwaa kuutawala lulemi lwake, haukonga mwoyo wake ni dini yake ni yabule. **27** Dini yaibile safi ni iharibike kwaa nnonge ya Nnongo witu ni Tate nga yee: kuasaidia yatima ni ajane mu'mateso yabe, no kuilinda mwene ni ufisadi wa dunia.

2 Mwalongo bango kana muibalange imani ya Ngwana witu Yesu Kristu, Ngwana wa Utukufu, kwopendelea bandu fulani. **2** Kati mundu fulani ajingii mu'mikutano yinu aweti pete ya dhahabu no aweti kinanoga, kabee ajingingile maskini ywabile aweti kwaa kinoyite. **3** no laya kumpala muno yolo mwene aweti ngobo inoite no baya “Chonde wenga tama pano pandu panoite” lakini mummakiye yolo maskini, “Wenga yema pano.” au “Tama pae ya magolo gango.” **4** Je, muhukumiana kwaa mwenga mwabene, ni kua baamuzi babile ni mawazo mabou? **5** Mupekani, mwalongo bango mwapendilwe, je, Nnongo achawile kwaa maskini ba dunia kuapanga matajiri mu imani ni kurithi upwalume waadile babampindile? **6** Lakini mwasalawile maskini! Je matajiri kwaa kabawatesa mwenga, na bembe kabaaburuta kwaa mahakamani mwenga? **7** Je matajiri kwaa babalitukana lina lelo linoite lyamukemilwe kwake? **8** Hata nyoo, kati mwatiitimiza yelo saliya ya upwalume kati yaiandikilwe mu'maandiko, “upalikwa kumpenda jirani yako kati wenga wa mwene,” mwapanga vyema. **9** Lakini kati mwaipendile baadhi ya bandu, mwalowa panga sambi, mwahukumu ni saliya kuwa ni watekuwa saliya. **10** Kwanyo ywoywoti ywaifata saliya yoti, na bado akobile nukta yimo tu, abile ni hatia ya tekwana saliya yoti. **11** Kwamba Nnongo atebaya, “kana uzini,” nga ywembe abayite, “kana ubulage,” mana uzini kwaa, lakini wabulaga, utekwanike saliya ya Nnongo. **12** Kwa eyo mulongele no kwiheshimu kati balo mubile karibu hukumilwa na saliya ya uhuru. **13** Kwa mana hukumu uisa bila huruma kwa balo babile kwaa ni huruma. Huruma uitukuza yene nnani ya hukumu. **14** Kwina uzuri gani, alongo bango, kati mundu abaya nibile ni imani, lakini abile kwaa ni makowe? **15** Je yelo imani yawesa kumlopwa? Kati nongo nnalome au nnwawa ni mhitaji wa ngobo au chakulya cha

kila lisoba, 16 ni yumo winu kaamakiya, “Muyende
kwa imani, mukayote mwoto ni mulye kunanoga,”
lakini kana muapeye mahitaji muhimu ya yega,
ifaike namani? 17 Imani kichake, kati yabile kwaa ni
makowe, ifaike kwaa. 18 Bado mundu fulani aweza
baya, “Ubile ni imani, ni nenga nabile ni makowe.”
Nilaye imani yako panga kwaa makowe, ni nenga
nalowa kukulaya imani yango kwa makowe gango.
19 Wendaamini kuwa kwabile ni Nnongo yumo, ubile
sahihi. Lakini nchela nabo batiamini nyoo ni lendema.
20 Je, upala yowa, ywa mundu mpumbavu, namna
yolo imani bila makowe ifaike kwaa? 21 Je Tate bitu
kwaa Abrahamu ywaabalangilwe haki kwa makowe
gampiite mwana wake Isaka nnani ya madhabahu? 22
Mwabweni kuwa imani yake ipangite kazi ni makowe
gake, ni kwa makowe gake, imani yake yaiyikiye
kusudio lyake. 23 Maandiko gatimizwa gagabaya,
“Abrahamu atimwamini Nnongo, ni atibalangilwa kuwa
mwene haki.”Kwa eyo Abrahamu atikemelwa rafiki ba
Nnongo. 24 Mwamweni kuwa kwa makowe mundu
alowa balangilwa haki, na nga imani kwaa kichake.
25 Kadhalika, Je abile kwaa Rahabu yolo kahaba
ywabalangilwe haki kwa matendo, ywaakaribisha
ajumbe ni kuapeleka kwa ndela yenge? 26 Kwa mana
kati ya yega bila roho wawile, nyonyo, imani bila
makowe iwile.

3 Malongo bango, baingi kwaa nkati yinu bapaswa
kuwa balimu, mtange panga twalowa pokya
hukumu ngolo muno. 2 Kwa mana boti twalowa
kosea mu'ndela ganansima. Kati yoyoti ywabile
kwaa ywaajikwaa mu'maneno gake, aywoo nga
mundu mkamilifu, aweza kudhibiti yega yake yoti
pia. 3 Nambeambe kati twatibela lijamu za farasi
mu'mikanwa yabe kabatuheshimu, ni twaweza
kuigalambuwa yabe yoti. 4 Utange panga kuwa
ngalaba, ingawa yabile ngolo lakini isukumilwa kwa
usukani nsunu muno yendya popoti apapala nahodha.
5 Nga nyo nyo, lulimi nga kiungo kisunu sa yega,
lakini kwilumba makolo muno. Linga mwitu nkolo
walowa yakilwa kwa cheche njene ya mwoto! 6
Lulimi pia nga mwoto, nga nnema wa ubou, ubekilwe
nkati ya iungo ya yega witu, yabile najisi yega yote
ni kulibeka nnani ya mwoto ndela ya maisha, ni
mwene sonywa mwoto wa kuzima. (Geenna g1067) 7
Kila aina ya mnyama ywa mwitu, kiyuni, chakikwaba
ni kuimbe sa mubahari kisibitiwa ni bandu. 8 Lakini
ntopo mundu hata yumo ywaweza dhibiti lulimi, ni
ubou wotulia kwaa, utweli sumu ya kubulaga. 9
Kwa lulimi twatikumtukuza Ngwana ni Tate bitu, nga
kwa wowolo twalowa laani bandu babile baumbwile
kwa mpwano wa Nnongo. 10 Mu'nkanwa chechelo
ubaya maneno ga baraka ni laana. Alongo bango
makowe aga ganike kwaa pangika. 11 Je, lose limo
lyaweza piya mase gananoga na ganababa? 12
Alongo bango, Je nkongo wa tini waweza pambika
matunda ga mzeituni, au mzabibu waweza pambika
matunda ga mtini? wala kinywanyu ya mase ga
mwinyo gapiya mase gangali mwinyo. 13 Ni nyai nkati
yinu ywabile ni hekima ni malango? Mundu yoo ni
alaye maisha ganoite mu'kazi yake kwa nyenyekeya
uboka ni hekima. 14 Lakini kati mwabile wivu nkale ni
nia ya ubinafsi mumyoyo yinu, kana muipune no baya
ubocho nokuukana ukweli. 15 Ayee hekima kwaa
yelo yaiuluke kuoma kunani, lakini badala yake ni ya
mudunia, ya roho kwaa, nga ni ya nchela. 16 kwa
mana pandu pabile ni wivu ni ubinafsi ubile, kubile ni
vurugu ni kila likowe bou. 17 Lakini hekima yaiboka
kunani, kwanza ibile sapi, boka po yatipenda amani,
upole ni ukarimu, yabile twilya rehema ni matunda
ganoite, bila pendeleya bandu pulani, ni kweli. 18
Na tunda lya haki upandilwa muu'amani kwa balo
ambabo babapanga makowe ga amani.

4 Bulwe ni migogoro nkati yinu iboka kwaako?
Ikakatuka kwaa kuoma mu'tamaa yinu yainyata
yailetike ngondo nkati ya ashirika binu? 2 Mwalowa
tamaniya chelo mwabile nacho kwaa. Mwaabulaga
ni kukikengama chelo mwaweza kwaa kukipanga
chinu. Mwatikombwana ni yomana, ni bado mpatike
kwaa sababu munnoba kwaa Nnongo. 3 Munda
loba ila mupokya kwaa kwa sababu muloba kwaajili
ya likowe linoyite kwaa, ili muwese kwitumya kwa
tamaa yinu inoyite kwaa. 4 Mwenga mwamalaya
mutangite kwaa panga umbwiga ni dunia nga uadui
ni Nnongo? kwa eyo, yoyoti ywaamua panga ni
ubwiga ni dunia uipanga mwene adui ba Nnongo.
5 Au mwawasa maandiko gabile ntopo maana
gabalongela kwa roho ywabekilwe nkati yitu abile ni
wivu muno kwaajili yitu. 6 Lakini Nnongo uwapea
neema muno, nga maana maandiko gabaya, “Nnongo
humpinga ywabile ni kiburi, lakini umpeya neema
ywabile ni unyenyekevu.” 7 Eyo, muipiye kwa
Nnongo. Mumpinge ibilisi ni ywembe apalatila boka
kwinu. 8 Muegeli papipi ni Nnongo, ni ywembe
alwayegelya papipi nimwenga, musapisa muboko
ginu, mwenga mwabene sambi, na mwalowa teseka
mu'miyo yinu, mwenga mwabile ni nia yanaibele.
9 Muuzunike, muombolese, no lela! mugalambue
heka kwinu kube kulela ni puraha kuba maombolezo.
10 Muyinyenyekeye mwabene nnongi ya Ngwana,
ni alowa kwainua kunani. 11 Kanamulongeleane

kinchogo yinu mwabene, alongo, mundu ywalongela kinchogo ya alongo bake, au atikumhukum nongo bake, alongela nchogo ni saliya ni huihukumu saliya ya Nnongo. Mana muihukumu saliya, muiheshimu kwaa saliya, ila mwalowa kuihukumu. **12** Ni yumo ywaweza panga saliya nga hakimu, Nnongo, ywembe ywabile ni uweso wa kulopwa ni kubulaga. Wenga wa nyai ywahukumu jirani bako? **13** Mupekanie, mwenga mwamulongela, “Lino au malabo twalowa yendya mu'mji woo, no tama mwaka kolyo, ni kupanga biashara, ni kutengeneza faida. **14** Nga nyai ywayowa namani salowa tokea malabo, ni maisa yitu nga ya namani kae? Kwa mana mwatilandana kati ukungugi wapeta muda mwipi ni kuoma. **15** Badala yake mukabaya, “kati ni apenzi ga Ngwana, tupala ni twalowa panga cheno ni chelo.” **16** Lakini nambeambe, mwaipuniya nnani ya mipango yinu. Maipuno yinu ago nga ubou. **17** Kwa eyo, kwake ywembe ywatangite panga yanoite lakini agapangite kwaa, kwake yolo nga sambi.

5 Muise nambeambe, mwwenga mwabile matajiri, mulele kwa lilobe lya kunani kwa mwanja taabu yaicha kunani yinu. **2** Utajiri winu utiharibika ni mawalo yinu gataunilwe ni ilulu gaharibifu. **3** Dhahabu yinu ni fedha yinu ikosike thamani, ni uharibifu wake walowa shuhudia dhidi yinu nga kuangamiza yega yinu kati mwoto. Mwibekiye hazina yinu mu'masoba ga mwisho. **4** Mugalinge, malepo ga atendaji balo balepa kwaa kwaajili ya una mu'nngunda yinu balela! Nga kilelo cha balo bapuna mazao ginu saikite mumakutu ga Ngwana ba Majeshi. **5** Mutami kwa anasa mu'dunia ni kuipuraisha mwenga wa mwene. Mwainenepesha mioyo yinu kwa lisoba lya machinjo. **6** Mwatikuhumu ni kummulaga yabile ni haki ywaweza kwaa kwapinga. **7** Kwa eyo muipumiliye, alongo, mpaka wauisa wa Ngwana, kati mkulima ywalenda mauno ga thamani kuoma mu'nnema, ywa lenda kwa pumiliya kwaajili yake, mpaka ula wa kwanza ni wamwisho waisa. **8** Pia mwenga mube apumilivu: muitabe mioyo yinu. kwa mana kuisa kwake Ngwana kubile karibu. **9** Mwalongo, kana munung'unikyane mwenga kwa mwenga, ili kana muise hukumilwa. Linga, hakimu, ayemi mu'nnango. **10** Kwa mpwano, mwalongo, mugalinge mateso ni upumilivu wa manabii walowa bonekana mu'lina lya Ngwana. **11** Linga twabakema balo batipumiliya, “heri.” Mwayowine upumilivu ba Ayubu, nga mwalitanga kusudi lya Ngwana kwaajili ya Atubu nga kwa namna gani Ngwana atwelii huruma ni rehema. **12** Zaidi ya goti, alongo bango, kana mulape, kwa maunde wala kwa nnema, au kwa kilapo sa ina yenge. Bali yelo “elo” yinu nga imaanishe “elo” nga “hapana” yinu nga imaanishe “hapana”, ili kwamba muise kwaa kutomboka pae ya hukumu. **13** Abile yeyoti nkati yinu abile ni mateso. Lazima alobe. Je, kwabile ywachangamka? ni aimbe kwa sifa. **14** Je, kwabile mundu yeyoti nkati yinu ywabile aminya? Nga abakeme apindo ba'likanisa, nabo apindo ba'likanisa balobe nnani yake, kabampaka mauta mu'lina lya Ngwana, **15** nga malobe ga imani yalowa kubaponiya atamwe, ni Ngwana alowa kwainua. Ni nkati alowa panga sambi, Nnongo alowa kumsamiya. **16** Kwa eyo muungame sambi yinu mwenga kwa mwenga, na kulobiana kila yumo ni ywembe, ili muweze ponyelwa. Malobe ya ywabile ni haki ubeleka matokeo makolo. **17** Eliya abile mundu ywabile ni hisia kati yitu, alobite kwa juhudi kwamba ula kana iise, ni yaisa kwaa mu'nnema kwa muda wa miaka itatu ni miei sita. **18** Nga Eliya alobite kae, ni maunde gamwaite ula nnani ya nnema ni wapiite sakulya. **19** Alongo bango, kati yeyote nkati yinu apala kelebuka kuoma mu'ukweli, lakini ywenge alowa kunlejesha. **20** Ebu ni uyowe kuwa yeyote ywankengama ywabile ni sambi ni kuoma mu'ndela yake ya ukosaji alowa kwiponiya nafsi yake kuoma mu'kiwo ni kwipunika sambi yanansima.

1 Petro

1 Petro mtume wa Yesu Kristo, na ageni ba baganike baba saulikwe katika Ponto yoti, Garatia, Kapadokia, Asia na Bithinia. **2** Buka nitangite Ninungu, Baba, kwo takaswa na Roho mtakatifu, kwa kumwubiliya Yesu Kristo, na kwo jitililikwa myai yake. Neema ibe kwinu na amani yinu iyongekeye. **3** Nnungu tati wa Bwana witu Yesu Kristo na angali. Katika ukulo wa Rehema yake atetupapa wayambi na ujasili wa urithi pitya kwo yuke Yesu Kristo pitya muwafu. **4** Kwa urithi wa wangalilumya, wangalibana na usapu wa Pungwa, Utibikilwa kwa Nnungu ajili yinu. **5** Kwa uwezo wa Nnungu tundalindilikwa Pitya imani kwa wokovu ambao ubile tayali kwa umukulwa katika masoba ya mwisho. **6** Mupulaike katika lino, mubagane sayeno lazima kwinu bona uzuni katika kumpaya kwa aina mbalembale. **7** Yino ni kwasababu imani yinu iyongekeye kumpayanga, imani yoni ya thamani kuliko Dhahabu ambayo indaoba katika mwoto ambao iipakia imani yino. Yino tokea imani yino ipate beleka sifa, utukufu, na heshima katika kumumu kwa Yesu Kristo. **8** Munamonali ywembe lakini mumpendile, munamonali sayino lakini muamini katika ywembe na mupulaike kweli kweli kwa pula ambayo ipatike utukufu. **9** Sayino mwendapokya mwabene matokeo ga imani yino, wokovu wanafsi yinu. **10** Manabii butepala na lokia kwa umakini usu wkovu wuno, nusu Neema ambayo yinu. **11** Bupalite tanga ndila yaku ya wokovu wo isa. Bapalite kae pala tanga muda gani Roho ya Kristo ywa bile nkati yabe abile kalongela nabo namani, yino yabile kaipitya wakati Pabile kaba bakiya mapema husu mateso ga Yesu Kristo na utukufu waupeleke kunkingama. **12** Baumukulilwe manabii kwamba babile kamatumukia mamba aga na twenga kwa ajiri yabe bena, ila kwa ajili yinu, simulya kwa mambo aga pitya kwa balu babaleta injili ya Roho mtakatifu ywa tumilwe buka Mbinguni, mambo ambayo hata Malaika bapendi umukulwa kwabe. **13** Kwa njo mutabe iuno yino, kwa malango ginu. Mutame liki katika wasakwinu. Mube na ujasiri woubelikwa kwa neema ya Yaisa kwinu wakati wa wamwau mukulikwa kwa Yesu Kristo. **14** Kati bana babayuwa, kwane mwitabe mwabone na tamaa mwatikwikingama wakati pamwabile ntupu tanga. **15** Kwanjo kati mwankemite mwabile mtakatifu, na mwenga mube mwatakatifukatika tabia yinu yote maishani. **16** kwa njo batiandika “Mube mwatakatifu kwa sababu ata nenga nantakatifu”. **17** Na mwana mwakwe matate yulu ywa ukumu kwa haki alinga na kasi ya kila mundu, tutumi muda wa mwanja witu katika unyenyekevu. **18** Mutangite kwa njo yabile kwa ela, wa dhahabu -li kwa ilebe yai nyamaruka ambayo ititukombwa Buka mutabi ya itu ya kijinga ambayo yatuyi ganilwe na “ttati” bitu. **19** Kwa njo muti kombolekwa kwa miyai ya ishima ya Kristo, na kati Ngondolo ywa bile na kila li dowa. **20** Kristo ate saulikwa kabia ya msingi wa lunia, kwanjo sayeno machuba ga mwiso, muteumukulwa kwinu. **21** Mumwubilya Nn”ungu pitya ywembe atikumpeya utukufu ili kwamba Imani yinu na ujasiri ube katika Nn”ungu. **22** Muipangite nafsi kwipanga sodi kwa yikita kwinu kweli, kwa dhumuni pendo la kiulongo lyalibile na unyofu, kwa njo mupendane kwa bidii buka pa mwoyo winu. **23** Mubelekwile mora inebile, sio kwa mbeyu yaiaribike, lakini buka kwa mbegu yange aribikea, pitya ukoti na neno lya Nn”ungu lyalijingile. **(aiōn g165)** **24** Kwa njo yega yoti ni makapi, na utukufu wake woti katimaluba na makapi, makapi yuma na maluba tumbuka. **25** Kwa njo neno la Bwana igala milele”, wono ni ujumbe ambao watebaakiilwa kati injili kwinu. **(aiōn g165)**

2 Kwa njo mubike pabwega ubovu winu woti na konga, unafiki, bwigu na kashifa. **2** Kati bana alele mupale mabele supiga pamwoyo ili kwamba muwesekula nkati ya wokovu. **3** Kwa njo mubweni Bwana na mwema. **4** Mwise kwa bile ywembe liwe likoti lyalitama ambalo litikani lwa na bandu, lakini litisaulikwa na Nn”ungu nanilya thamani kwake. **5** Na mwenga kati maliwe gagabile makoti gaga senge lwa kunani panga nyumba ya mwoyo ili panga ukuwani mtakatifu ambao ubuya sambi ya mwoyo, yai yekitilwa na Nn”ungu pitya Yesu Kristo. **6** Lyandiko libaya nyanya, mm”lole nibii Sayuni liwe lya pabwega, likulo lya lisaulikwe na lya thamani. Ywoywoti ywamwobilya ywembe abona oni. **7** Kwa njo ishima yinu mwenga mwamuamini lakini liwe lyabalikani Babasenga leno lipangite liwe likulu lya pabwega. **8** Na “liwelyo kubala na mwamba wokubali” Bembe kubala, Babalikana neno kwa lilu lyalibile kai Batesauli kwa Bembe. **9** Kwa njo mwenga ni lukolo lwalu saulikwe na mpendo wa Kifalme, taifa, takatifu bandu ba miliki ya Nn”ungu ili pange muwese tangaza matendo ga ajabu ga yulu ywankemite buka mulubindu isa kwene mweya wa ajabu. **10** Mwenga mwabile li mwa Bandu ba Nn”ungu li mwenga mupakile rehema. **11** Mwolongo nitekunkema kati mwageni mwaz bakwijima buka mwo jiga tamaa mbaya ya sambi, ambayo yendakubwana na ngodo ya mwoyo winu. **12** Mupalikwa mube na tabia safi buka mataifa ili kae mwana babalongela

kita mupangite ikowe njapu, Buluwa bulanga kasi yinu sapi na kunumba Nn"ungu katika masoba go isa kwake. **13** Muyikiti kila kilebe sa mundu kwa ajili ya Bwana abile kati mfalme nkulu, **14** ikapanga atawala babatumilwe kwa nkubwa baba panga ma chapu na kwapulaikya balu baba panga sapi. **15** Kwa njo mapenzi ya Nn"ungu, kwa panga sapi mwankanikiaya longela makowo ga kilalo kwa mandu achochi. **16** Mwana bandu bubile hunu, kwane matumihuru winu kati kiwikilyo cha ubou, basi mube kati mwabanda ba Nn"ungu. **17** Mwaeshimu bandu boti, mwapende alongo, munjogope Nn"ungu, mumwesimu mfalme **18** Mwabanda mwayogofe mabwana binu kwa heshima yoti, siyo tu bwana yu sapi, mpole, lakini kai nanabile asapu. **19** Kwa njo sifa kati yoyoti ywa vumilia lumya waka wateseka bila kilebe kwa sababu ya kumpala Nn"ungu. **20** Kwina kilibe gani mwana mwenda dumu pamupanga sambi buka po mwendelipata azabu? Kwa njo mwana mupangile sapi naywa pata tabu kwo hukumiwa, yino ni sifa sapi kwa Nn"ungu. **21** Kwa lino mwatikemelwa kwa Kristo ywa tesike kwa ajili yitu, anekile mfano kwa ajili yinu kingama njayo yake. **22** Ywembe apangiteli sambi wala abone kineli konga munkano wake. **23** Wakati ywembe patukanilwe, akilibukieli tukana, hatishikeli ila atikwipaye mwene kwake ywembe ywa ukumu kwa haki. **24** Ywembe mwene atiputwa sambi yitu payiga yake munkongo, ili kwamba kwane tube na pandu kai katika sambi na tutame kwa ajili ya haki. Kwo kumbulwa kwake twenga tuponi. **25** Mwaboti mwamwabile kamuangaika kati ngondolo ywaobite, lakini sayino abuite kwa mchungaji na mlinzi wa mweyo winu.

3 Kwa ndila yii, mwenga mwabubile mwalwawa mupalikwa kwipiya kwa akinasengo binu mwabena, ili ata baadhi yabe banaliyikitya li neno, pitya tabia ya akinajumbo babe baweza utilwa bila neno. **2** kwa sababu balu bene baluwa bona tabia yinu njema pamope na heshima. **3** Yino ipangike siyo kwa mapambo ga panja suka njwili, vito vya dhahabu, au ngubo ya mitindo. **4** Lakini badala yake mupange kwa utu wa nkati ya mwoyo, na zidi katika goloka ma unyenyekevu na utulivu wa mwoyo ambani wa thamani mbele ya Nn"ungu **5** Kwa njo alwawo atakatifu bate kwi pamba bene kwa ajili yino. Bibile na imani katika Nn"ungu na bate kawatii akina sengo babe bene. **6** Kwa ndila yino, sana atikujuawa Ibrahamu na kunkema ywembe "mchengowe" mwenga lelo ni mwabana bake mana mwapanga ganang'oloka na mwana nyogopali mabaya. **7** Kwa ndila yoyoyo mwenga mwanalume mupalikwa tamaa na akinajumbo binu mutangite panga ni ainu alwawani dhaifu, mwatangite bembe kasi yabe pokya ainu zawadi ya ukoti. Mupange nya ili kwamba luba kwinu kwane mukotoke. **8** Hatimaye, mwenga mwaboti, mube na ndelajimo, mwabene huruma, upendo kati mwalongo mwanyenyekevu, na mwapole. **9** Kwane mulipe kwa mbisi tukana kwa tukana. Nungi yake muyendeli bariki, kwa sababu yino mwatekimelwa, ili kwamba muwese kwipata baraka. **10** Nyembe ywapala kuoenda maisha no bona lisuba sapi lazima alukilibuye lulime lwake kwa mabaya na mikano yake baya hila. **11** Na agalabuke na aleke masapuino panga gagabile mazuri. **12** Mijo ya bwana umona mwene haki na masikio gake kugayuwa maombi gake. Lakini kuminyo ya Bwana kubile kinyume na balu babapanga maovu. **13** Nyai ywapala kudhuru mwe, kanpala tamani lyalibile lizuri. **14** Lakini mwana mwateseka kwa haki mubarikiwe, Kwane muyogope galu ambapo bembe banda gayogapa. Kwane mube na sukala. **15** Badala yake mumeke Kristo Bwana katika mwoyo winu kati mtakatifu kila saa mupetayari kunyangwa kila munduywa nokiya mwenga kwa namari mumwobilya Nn"ungu. **16** Mube na dhamini sapi ili panga bandu babatukana maisha ginu mema katika Kristo bawesa aibika lwa sababu balongela kinyume dhidi yinu panga mwabile mwamupanga maovu. **17** Ni vizuri zaidi mwanaipangite Nn"ungu andapala, kwamba muteseka kwo panga mema kuliko kwo panga mabaya. **18** Kristo na ywembe atiteseka mara jima kwa ajili ya sambi. Ywembe ambaye ni mwene haki atiteseka kwa ajili yetu ambao twabile twabene haki ili kwamba atulete twenga kwa Nn"ungu. **19** Atiwa katika yiga lakini apangilwa nkoti katika mwoyo. Katika mwoyo atinda no kwa bakiya mwoyo ambao sasa utitabilwa. **20** Yubile sapili wakati uvumilivu wa Nn"ungu pawabile kaulinda wakatiwa nuhu, lichuba lyabarengesage safina na Nn"ungu atekwaokoa bandu asene nafsi nane buka katika masi. **21** Yino n alama you batizo wawakombwa mwenga sasa, sio leka usapu buka muyiga, lakini kwo luba dhamini sapi kwa Nn"ungu pitya yuka Yesu Kristo. **22** Nywemba abile luboko lwa nungi kwa Nn"ungu ayei mbinguni. Malaika na ngupu lazima inyue yewmbe.

4 Kwa njo, Kristo atiteseka katika payiga, muwalange silaha ya ndila yiyiloyilu. Ywembe ywateseke katika yiga abuilwe sambi. **2** Mundu, yo ayendelyali kai tama katika yiga, ila kwa mapenzi ya Nn"ungu, kwa maisha yake gagaigie. **3** Kwa kua muda waupite ulingani panga mambo ambago mataifa gapala panga-ufisadi, nia mbaya, lobya, ulafi, sherehe za kipangani

na ibada ya sanamu yangali pulaika. **4** Bawasa ajabu pamwiegea panga mambo aga mwaboti, hivyo balongela masapu juu yinu. **5** Baluwa balanga kwake ywembe tayari hukumu baba bile akoti na baba yukite. **6** Kwao kusudia lino injili yatelongelekwa kwabe babawile, kwamba pamija bayomwile hukumiwa katika yiga yabe kwa mundu ili bawese tama na Nn"ungu katika mwoyo. **7** Mwisho wa mambo goti wendaisa kwa hiyo mupate tanga mubile sawa na mubena ndila sapi kwa ajili ya luba kwinu. **8** Kabla ya makowe goti mupe na bidii katika upendo kwa kila mundu, kwa kuwa upendo upalikwa lii umukwa sambi ya nine. **9** Mulayange ukarimu kwa kila mundu bila nung'unika. **10** Katika kila mundu winu mwapokile karama mwitumyange katika peyana, kati mwasi mamizi wema wa kabama yanambone yaipiyilwe bure na Nn"ungu. **11** Mwana mundu alongei naibe kati kuntonga Nn"ungu na mwana mundu abaya naibe na uwezo kati wa Nn"ungu, ili kwamba kwa kila kibe Nn"ungu apate kutukuzwa pitya Yesu Kristo. Utukufu na uweza wina ywemba milele na milelel Amina. **(aiōn g165)** **12** Mwalongo, kwane mubalange mupayilwe ambapo mwabapaite kati kilebe cha kigeni ingawa kwina kilebe kigeni sasabile kativumika kwinu. **13** Lakini kwa kadiri ya mupala yobelya na matesi ga Kristo, mupulaike, ili kwamba mupulaike no shangilia katika umukulwa na utukufu wake. **14** Iwapa bate kuntukana kwa ajili yalina lyake Kristo, mubarikiwe kwa sababu ya mwoyo wa utukufu roho wa Nn"ungu aisa juu yino. **15** Lakini kwa niabe yoyoti mwene ywoteseka kati muuaji, mwili, ywapanga maovu au ywaishughulisha na mambo ya bigi. **16** Lakini mwana ipangite mundu dayeselwa kati mkristo, kwene abone onili, bali antukuze Nn"ungu katika lina lyo. **17** Kwa kuwa wakati wikite kwo hukumu tumbulya nyumba ya Nn"ungu na mwana itumbulya kwinu yapamba buli kwa balu baba kutoka kwiyuwa Injili ya Nn"ungu. **18** Naa mwana mwenye haki asalimika pitya magumu, yapanga buli kwa mundu ywange na haki na mwene sambi? **19** Kwa njo poti banda teseka buka na mapenzi ga Nn"ungu bapei nafsi yabe kwa muumba mwaminifu ili batange pabapanga mema.

5 Nenda kwa sili apinda bababile miongoni mwinu, nenga nanibile nampinda nyabe na shaidi mateso ya Kristo na ambaye vile vile ni mshirki katika utukufu unapatikana. **2** Kwa njo, nipeya mwoyo mwenga mwaipindo mulikote likundi lya Nn"ungu lyakibile miongoni mwinu, mulilolange, sio kwa sababy muyeubilikwa lakini kwa sababu mupalitenjo, tokana na Nn"ungu mulotange sio kwa penda mbanje ya oni, lakini ka penda. **3** Kwane mwipange mwamabwana kunaniya bundu bababile payi ya lola kwinu, lakini mube mfano wa likundi. **4** Palu mchungaji mpindo paluwa tanganikwa mwapokya mataji go utukufu yaobali uthamani wake. **5** Namwenga, mwa vijana mwasend, munyenyekeyanga kwa apindo binu. Mwenga mwabori muwale unyenyekevu nopeyana mwenga kwa mwenga, kwani Nn"ungu akumbwa benge yuwa, lakini apeya neema anyenyekevu. **6** Kwa njo munyenyekeyange paiya makoga Nn"ungu gagabile hodari ili akakatuye kwa muda wake. **7** Mumiki fadhaa yinu panani yake, kwa sababu andakuntanga. **8** Mube na busara, mube mwamuaminika. Yulu adui yinu, ibilisi kati imba ywa kumbwa nduli kaegelya, kampala mundu wa kunuma. **9** Muyime nchungu yake, mube na makakala katika imani yinu, mutangite panga alongo binu bababile ulimwenguni bapitya mateso kati go. **10** Baada ya kuteseka kwa muda nkulu, Nn"ungu wa neema yoti, ywabakemite katika utukufu wa milele nkati ya Kristo, ankamilisha, amwimariisha na kumpeya ngupu. **(aiōnios g166)** **11** Enzi ibe kwake milele na milele. Amina. **(aiōn g165)** **12** Namthamini silwano kati nn"ongo mwaminifu, na nimwandikile mwenga kaw kifupi pitya kwake. Nipeyanga mwoyo wa nendashudia ponga chanikiandike ni neemo ya kweli kwa Nn"ungu. Muyimange nkati yake. **13** Mwabili mwamubile Babelu baba Sauli kwe na mwenga, banda kunsalimia, na Marko mwanawangu andankusalimia. **14** Musalimianane kwa kila jumo kwa busu la upendo. Na Amani ibe kwinu mwamubile nkati ya Kristo.

2 Petro

1 Simoni Petro, Mmanda na mtume wa Yesu Kristo,
kwa balo baipokile imani yeyelo ya thamani kati
twaipokile twenga, imani yaibile nkati ya haki ya
Nnongo na mwokozi witu Yesu Kristo. **2** Neema
ibe kwinu, amani iyongeyekeye pitya maarifa ga
Nnongo na Ngwana witu Yesu. **3** Pitya maarifa ga
Nnongo tupatike makowe gake yote kwa ajili ya
uchaji wa maisha. Boka kwa Nnongo ywatukemile
kwa ajili ya uzuru wa utukufu wake. **4** Kwa ndela
yee atitutumanisha ahadi ngolo ya thamani. Apangite
nyoo ili kutupanga barithi ba asili ya Nnongo, kwa
kadiri tuyendelya kuuleka ubou wa dunia yee. **5**
Kwa sababu yee, mupange bidii kuongeza uzuri kwa
ndela ya imani yinu, kwa sababu ya uzuri, maarifa. **6**
Pitya maarifa, kiasi, pitya kiasi saburi, na pitya saburi
utauwa. **7** Pitya utuwa upendo wa alongo na pitya
upendo wa alongo, upendo. **8** Mana makowe aga
gabile nkati yinu, yayendelya kukua nkati yinu, bai
mwenga mwapangika kwaa tasa au bandu babeleka
kwaa matunda katika maarifa ga Ngwana witu Yesu
Kristo. **9** Lakini yeyote ywabile kwaa na makowe aga,
ugabona makowe ga papipi kae; ywembe nga ipofu,
atisahau utakaso ba sambi yake ya kale. **10** Kwa eyo,
alongo bango, mupange juhudi ili kujihakikishia uteule
na wito kwa ajili yinu. Kati mugapanga aga, mwalowa
kuikwaa. **11** Nga nyoo mwaipatia bingi ba nnango wa
jingya katika upwalume wangayomoka wa Ngwana
witu na nkochopoli Yesu Kristo. **(aiōnios g166)** **12** Kwa
eyo nenga nalowa pangika tayari kuwakombokya
makowe aga kila mara, hata kama mwayatanga,
nambeambe mubile imara katika kweli. **13** Nawaza
kuwa nibile sahihi kubaamsha na kuwakombokya
nnani ya makowe aga, ningali nibile nkati ya hema
lee. **14** Kwa mana nitangite kuwa muda kwaa mrefu
nalowa liondoa lihema lyango, kati Ngwana Yesu
Kristo atubonekeya. **15** Nalowa jitahidi kwa bidii kwa
ajili yinu ili mkombokeye makowe aga baada ya
nenga kuboka. **16** Kwa mana twenga twafata kwaa
hadithi zatijingya kwa ustadi palo patulongela nnani
ya ngupu na kujidhihirisha kwa Ngwana witu Yesu
Kristo, ila twenga tubile mashahidi ba utukufu wake.
17 Ywembe ywapokile utukufu na heshima boka
kwa Nnongo tate palo lilobe liyowanike boka katika
utukufu nkolo yatibaya."Ayoo nga mwana wango,
mpendwa wango ambaye ywatipendezwa niywembe."
18 Tuyowine lilobe lee iboka kumaunde palo tubile
niywembe katika chelo kitombe kitakatifu. **19** Tubile
ni lee neno lya unabii lyalithibitike, ambalo kwa lee
mwapanga vyema kuliteketeza. Kati taa ya'ing'ara
mulibendo mpaka bwamba na ndondwa ga mawio
zatibonekana katika mioyo yinu. **20** Mutangite aga
panga, ntopo unabii wauandikilwe kwa sababu ya
kuwaza mwabene kwa nabii mwene. **21** Kwa mana
ntopo unabii wabile kwa mapenzi ga bandu, ila bandu
bapangilwe na Roho mtakatifu ywalongela boka kwa
Nnongo.

2 Manabii ba ubocho walowa bokanga kwa Baisraeli,
na balimu wa uongo walowa isa kae kwinu. Kwa siri
balowa kuapeya mapundisho ga ubocho nabo walowa
kunkengama Ngwana ywaabapemeya. Wajiletya
uharibifu ba haraka nnani yabe bene. **2** Bingi wapala
ndela yabe ya oni na pitya bembe waikufuru ndela ya
ukweli. **3** Kwa uchoyo walowa kubanyonya bandu
pitya maneno ga ubocho. Hukumu yabe ichelewa
kwaa, uharibifu walowa kubakengama. **4** Maana
Nnongo abaleka kwaa malaika balo batikengeuka. Ila
abatombwile kuzimu ili batabilwe ni minyororo mpaka
hukumu paiisile nnani yabe. **(Tartaroō g5020)** **5** Wala
Nnongo ativumiliya kwaa ulimwengu wa kunchogo.
Ila, atimuhifadhi Nuhu, ywabile ni wito wa haki,
pamope ni benge saba, muda wailekite garika nnani
ya ulimwengu wabaasi. **6** Nnongo atiihukumu miji
ya Sodoma na Gomora kiasi cha kupangika majivu
na uharibifu ili ibe mpwano kwa ajili ya baovu katika
masoba gaisa. **7** Lakini paapangite lee, atinlopwa
Lutu mundu ywa haki ywabile atihuzinishwa na tabia
chafu za bakengamite kwaa sheria ya Nnongo. **8** Kwa
mana yolo mundu wa haki, ywatama nabo masoba
gatiitesa nafsi yake kwa ajili ya yalo yaagayowine
na kugabona. **9** Kwa eyo Ngwana atangite jinsi
ya kubalopwa bandu bake wakati wa mateso na
namna ya kubavumilia baovu kwa ajili ya hukumu
katika lisoba lya mwisho. **10** Hakika woo nga ukweli
kwa balo bayendelya tama katika tamaa ya yega
yee na kugadharau mamlaka. Bandu ba jinsi yee
babile ni ujasiri katika dhamiri yabe. Batiyogopa kwaa
kubakufuru atukufu. **11** Ingawa malaika babile ni
uwezo na ngupu kuliko bandu, lakini baweza kwaa
letya hukumu dhidi yabe kwa Ngwana. **12** Lakini aba
banyama babile kwaa na akili batichengwa kwa asili
ya kukamwa na kuangamizwa. **13** Baumizwa kwa ujira
ba mabou gabe. Mutwekati wote utama kwa anasa.
Batijaa ubou na maovu. Upuraikia anasa za ubocho
batisherehekea ni wenga. **14** Minyo gabe yatipunikwa
na umalaya; batosheka kwaa panga sambi. Ubalaghai
na kubatombwa baumini achunu katika sambi. Babile
na mioyo yatijaa tamaa, ni bana balaanilwe. **15**
Bailekite ndela ya ukweli. Batitomboka na kuikengama

ndela ya Balaam mwana wa Beori, ywapenda kupata malipo ga udhalimu. **16** Lakini ywakanikiwa kwa ajili ya ukosaji wake. Mbonda ywabile bubu alongela kwa lilobe lya bandu, atiukenga uchizi ba nabii. **17** Bandu aba ni kati chemichemi ibile kwaa na mase. Ni kati maunde galowa tolwa ni mbepo. Liunde zito lyatihifadhiwa kwa ajili yabe. **(questioned)** **18** Ulongela kwa majipuno matupu. Ubatombwa bandu kwa tamaa ya yega. Ubalaghai bandu bajaribia kutila babo batama katika ukosaji. **19** Ubaahidi bandu uhuru muda wabe bene ni amanda ba sambi ya ufisadi. Mana mundu upangwa kuba mmanda wa chelo chamtawala. **20** Ywembe ywajiepushae ni uchafu ba ulimwengu kwa kutumia maarifa ga Ngwana na mkochopoli Yesu Kristo, na boka po atikerebukia uchapu woo kae, hali yake upangika inoite kwaa kuliko yelo ya mwanzo. **21** Inoite bandu kati abo baitangite kwaa ndela ya haki kuliko kuitanga na boka po kuzileka kae amri takatifu zabapeilwe. **22** Mithali yee huwa na ukweli kwabe."mapwa ukulebukiya matapishi gabe. Ngobe ywatioshwa ukerebuka kae mu'matope.

3 Nambeambe, nendakukuandikiya wenga, mpendwa yee barua ya ibele ili kukuamsha katika akili, **2** ili panga uweze kombokya maneno galongelwa kabla na manabii batakatifu na kuhusu amri ya Ngwana witu na mkochopoli kwa tumya mitume. **3** Ulitange lee kwanza, panga basaliti baisa katika masoba ga mwisho kubasaliti mwenga, kabayenda sawasawa na malengo gabe. **4** Na pababaya, "Ibile kwaako ahadi ya kerebuka? Tate bitu bawile, Lakini ilebe yote ibile nyoo tangu mwanzo wa uumbaji. **5** Mana bapangite kati basahau panga nnema ni kumaunde itumbwilwe bokana na mase na pitya mase zamani za kale, kwa neno lya Nnongo, **6** na panga pitya neno lyake na mase gapangite ga ulimwengu kwa kipindi chelo, mana itei imejaa mase, itiharibika. **7** Lakini nambeambe kumaunde na nnema itunzwile kwa neno lelo lelo kwa ajili ya mwoti. Yatihifadhiwa kwa ajili ya lisoba lya hukumu na maangamizi ga bandu babile kwaa Nnongo. **8** Ayee iweza kwaa kuuchenga ujumbe wako, mwapendwile, panga lisoba limo kwa ngwana ni kati miaka elfu jimo. Na miaka elfu moja ni kati lisoba limo. **9** Ayee panga kwaa Ngwana apanga mbole mbole kutimiza ahadi, kati yaifikiriwa kuwa, Lakini ywembe ni mvumilivu kwa ajili yinu, ywembe utamani kwaa hata yumo aangamie. Lakini utamaniya kutoa muda ili bote bapate kutubu. **10** Ingawa, lisoba lya Ngwana ipangike kati mwii, kumaunde yapeta kwa kukombwa lilobe. Ilebe yalowa tiniwa mwoto. Nchi ni ilebe yote ibile yalowa bekwa wazi. **11** Kwa kuwa ilebe yote vyalowa teketea kwa ndela yee. Je wapangika mundu wa aina gani? Utame kitakatifu na maisha ga ki'Nngongo. **12** Upalikwa kutanga na kuyowa haraka ujio wa lisoba lya Nnongo. Lisoba lee kumaunde kwalowa teketezwa kwa mwoto. Na ilebe yalowayeyuka katika lyoto kali. **13** Lakini bokana na ahadi yake, twalenda liunde lyayambe na nnema wayambe, ambapo wabile mu haki walowa tama. **14** Nga nyo bapendwa kwa mana twatarajia ilebe yee, jitahidi kuwa makini na laumiwa kwaa na kuwa na amani pamope niywembe. **15** Uzingatie uvumilivu wa Ngwana witu katika ukochopoli, kati mpendwa muinja witu Paulo, ywaandikiya mwenga, bokana na hekima ambayo apeyilwe. **16** Paulo alongela kuhusu ago gote katika barua yake, kubile ni ilebe ambayo ni igumu kuitanga. Bandu babile kwaa na adamu na uimara bativiharibu ilebe nga nyo, Na mana bapangite kwa maandiki. Kueleka maangamizi yabembe. **17** Nga nyo, apendwa kwa kuwa mugatangite ago. Mujilinde bene ili panga kana mupotoshwe na abocho wa balaghai na kupoteza uaminifu. **18** Lakini mukue katika neema na ufahamu wa Ngwana na mkochopoli Yesu Kristo. Nambeambe utukufu ubile ni ywembe nambeambe na milele. Amina. **(aiōn g165)**

1 Yohana

1 Chelo chakibile tangu mwanzo-chelo chatukiyowine, chelo tukibweni kwa minyo yitu, chelo chatukilolekeya, na maboko yitu iyomwike-kuhusu neno lya ukoto. **2** Na wolo ukoto upangite kutangika wazi, na tuubweni, na kuushuhudia, na kubatangulizia ukoto wa milele, ambao ubile kwa Tate na upangika kuyowanika kwitu. **(aiōnios g166)** **3** Chelo chatukibweni na kukipekania twakitangaza kwinu kae, ili panga muweze kwembana pamope natwee, na ushirika witu pamope na Tate na mwana wake Yesu Kristo. **4** Na twabaandikia makowe aga ili panga puraha yitu ibe timilifu. **5** Awoo nga ujumbe twatiupekania boka kwake na kubatangazia: Nnongo ni bweya na nkati yake ntopo libendo hata nchunu. **6** Mana twabaya panga tubile na ushirika niywembe na twatyanga mulibendo, twalongela ubocho na twapanga kwaa ukweli. **7** Lakini twatyanga katika bweya mana ibile katika bweya, twashirikiana twenga kwa twenga, na myai ya Yesu Kristo, mwana wake yatitutakasa boka sambi yote. **8** Mana twabaya ntopo sambi, twaibocholea twabene, na kweli ibile kwaa nkati yitu. **9** Lakini tukizitubu sambi zetu, ywembe ni mwaminifu na haki kutusamiya sambi yitu na kututakasa na ubou woti. **10** Tukibaya panga twapanga kwaa sambi, twampanga ywembe kuwa mbocho, na neno lyake libile kwaa nkati yake.

2 Bana bango apendwa, nabaandikiya makowe aga kwinu ili mupange kwaa sambi. Lakini mana yumo winu apangite sambi, tubile na wakili ywabile pamope na Tate, Yesu Kristo-ambaye ni mwenye haki. **2** Ywembe ni mpatanishi kwa sambi yitu, na kwa sambi yitu kichake kwaa, lakini pia kwa ulimwengu mzima. **3** Kwa lee tutangite panga tumtangite ywembe, kati twaitunza amri yake. **4** Ywembe ywabaya, “Nintangite Nnongo,” lakini azikamwa kwaa amri zake, ni mbocho, na kweli ibile kwaa nkati yake. **5** Lakini yeyote ywakamwa neno lyake, kweli katika mundu yolo upendo wa Nnongo utikamilishwa. Katika lee tutangite panga tubile nkati yake. **6** Ywembe ywabaya atama nkati ya Nnongo apalikwa mwene kae kuyenda kati yelo Yesu Kristo atiyenda. **7** Apendwa, niandika kwaa mwenga amri yambeambe, ila amri ya zamani ambayo muiyomwile kuwa nayo tangu mwanzo. Amri ya zamani ni neno ambalo mwatilipekania. **8** Hata nyo naandikiya mwenga amri yambeambe, ambayo ni kweli katika Kristo na kwitu, kwa nana libendo lyapeta, na bweya ya kweli ibile tayari yamulikya. **9** Ywembe ywabaya abile mwene nuru na kunchukia nongowe abile katika libendo hata nambeambe. **10** Ywembe ywampenda nongowe atama katika bweya na ntopo likowe lolote laweza kunkwaza. **11** Lakini ywembe ywamchukiya nongowe abile mulibendo na atyanga mulibendo; Ywembe atangite kwaa kolyo ayendamkwa mana libendo lyatimpofua micho gake. **12** Nabaandikia mwenga, bana apendwa, kwa sababu mwatisamiwa sambi yinu kwa ajili ya lina lyake. **13** Nabaandikya mwenga, mwa tate, kwa mana mutangite ywembe ywabile tangu mwanzo. Nabaandikya mwenga, vijana, kwa mana mwatimshinda yolo nchela. Natibaandikiya mwenga, bana achunu, kwa mana muntangite Tate. **14** Natibaandikya mwenga mwa tate, kwa mana mutangite ywembe ywabile tangu mwanzo. Nabaandikya mwenga vijana, kwa mana mubile imara, na neno lya Nnongo litami nkati yinu, na mwatimshinda yolo nchela. **15** Kana muipende dunia wala makowe ambayo yabile katika dunia. Mana itei yolo atiipenda dunia, upendo ba kumpenda Tate ubile kwaa nkati yake. **16** Mana kila kilebe chakibile katika dunia-tamaa ya yega, tamaa ya minyo, na kiburi cha ukoto-vyabokania kwaa na Tate lakini vyabokana na dunia, **17** Dunia na tamaa zake zapeta. Ila ywembe ywapanga mapenzi ga Nnongo yolo atama milele. **(aiōn g165)** **18** Bana achunu, ni muda wa mwisho. Kati ambavyo muyowine panga ywampinga Kristo aisa, hata nambeambe bampinga Kristo baisile, kwa hali yee tutangite panga ni muda wa mwisho. **19** Batiyenda zao boka kwetu, mana babile kwaa ba kwetu. Mana babile ba kwetu balowa yendelea kuwa pamope natwe. Lakini muda batiyenda zao, chelo chakibonekeya kuwa babile kwaa ba kwetu. **20** Lakini mpeyilwe mauta na yolo Mtakatifu, mwenga mwabote muitangite kweli. **21** Nabaandikiya kwaa mwenga kwa sababu muitangite kwaa kweli, ila kwa sababu muitangite na kwa sababu ntopo ubocho wa yelo kweli. **22** Nyai ni mbocho ila ni ywembe ywapinga panga Yesu ni Kristo? Ayoo mundu ni mpinga Kristo, palo paampinga Tate na mwana. **23** Ntopo ywampinga Mwana atame na Tate. Yeyote ywamkiri Mwana abile na Tate kae. **24** Mana kwa ajili yinu, chelo mukipekaniya boka mwanzo leka kiyendelee kuwa nkati yinu. Mana chelo mukipekaniya boka mwanzo chatama nkati yinu, kae, mwatama nkati ya Mwana na Tate. **25** Na yee niahadi ywatupeile twenga: ukoto wa milele. **(aiōnios g166)** **26** Natibaandikiya aga mwenga kuhusu balo ambao bangebaongoza mwenga katika ubocho. **27** Kwa ajili yinu, yalo mauta yamugapokii boka kwake yatama nkati yinu, na mumwitajia kwaa mundu yoyote kuafundisha, ila mana mauta yake

yabafundisha kuhusu makowe yote na ni kweli na ubocho kwaa, na hata mana yatibafundisha, mutame nkati yake. **28** Nambeambe, bana apendwa, mutame nkati yake, ili muda paatokeya, tuweze kuwa na ujasiri na kujisika kwaa oni nnongi yake katika kuisa kwake. **29** Mana mutangite kuwa ywembe ni mwenye haki, mutangite panga kila yumo ywapanga haki ateibelekwa ni ywembe.

3 Mulole ni pendo lya namna gani lyatupeile Tate, panga tukemelwa bana ba Nnongo, na yelo nga tubile. Kwa mana yee ulimwengu ututangite kwaa mana umtangite kwaa ywembe, **2** Apendwa twenga nambeambe ni bana ba Nnongo, na yaridhika kwaa bado jinsi yatubile. Tutangite panga Kristo paabonekana, twalowa fanana naywembe, mana twambweni kati yaabile. **3** Na kila yumo ambaye abile na ujasiri wolo kuhusu muda woisa wauelekezwa kwake, hujitakasa mwene kati ywembe yaabile mtakatifu. **4** Kila undu ywaendelea kupanga sambi kuitekwaniya saliya. Kwa sababu sambi ni kutekwania saliya. **5** Mutangite Kristo atidhihirishwa ili kuziondoa sambi kabisa. **6** Ntopo hata yumo ywadumu nkati yake na kuendelea kupanga sambi, Ntopo mundu hata yumo ywadumu katika sambi mana itei amweni au kuntanga ywembe. **7** Bana bapendwa, kana mkubali kupotoshwa na mundu yeyote. Ywapanga haki ni mwene haki, mana yelo Kristo ywembe abile mwenye haki. **8** Ywapanga sambi ni ba ibilisi, kwa sababu ibilisi ni mpanga sambi tangu mwanzo. Kwa mana yee Mwana wa Nnongo atidhihirishwa ili aweze kuziharibu ili aweze kuziharibu kazi za ibilisi. **9** Yeyote ywabelekilwe na Nnongo apanga kwaa sambi, kwa sababu mbeyu ya Nnongo utama nkati yake. Aweza kwaa kuendelea kupanga sambi kwa sababu abelekilwe na Nnongo. **10** Katika lee bana ba Nnongo na bana ba ibilisi abtangitwe Yeyote ywapanga kwaa chakibile cha haki, cha Nnongo kwaa, wala yolo ambaye aweza kwaa kumpenda nongowe. **11** Mana wolo nga ujumbe muuyowine boka mwanzo, panga tupalikwa kupendana twenga kwa twenga, **12** abile kwaa kati kaini ambaye abile wa nchela na atimbulaga nongowe. Na kwa mwanja namani atimbulaga? Kwa mana matendo gake gabile mabou, na yalo ya nongowe yabile ya haki. **13** Alongo bango, kana mushangae, mana ulimwengu utabachukiya. **14** Tutangite tuyomwile boka mu'kiwo na kuyingya mu'ukoto, kwa mana twaapenda alongo. Yeyote ambaye abile kwaa na upendo utama katika kiwo. **15** Mundu yeyote ywamchukia nongowe ni muuaji. Na mutangite kuwa ukoto wa milele utama kwaa nkati ya muuaji. **(aiōnios g166)** **16** Katika lee tutangite lipendo, kwa sababu kristo atiutoa ukoto wake kwa ajili yitu. Twenga tupalikwa kuyatoa maisha yitu kwa ajili ya nongo. **17** Lakini yeyote ywabile na ilebe, na ambona nongowe mwenye uhitaji, lakini huuzuia moyo wake wa huruma kwa ajili yake; je upendo wa Nnongo utama kinamani nkati yake? **18** Bana bango bapenzi, tupende kwaa mikano wala kwa maneno matupu ila katika vitendo na kweli. **19** Katika lee tutangite panga twenga tubile katika kweli, na mioyo yitu inathibitika katika ywembe. **20** mana itei kati mioyo yitu yatuhukumu, Nnongo ni nkolo kuliko mioyo yitu, na ywembe utanga makowe yote. **21** Apenzi, mana yitu yatuhukumu, tubile na ujasiri kwa Nnongo. **22** Na chochote tukiloba twakipokya boka kwake, kwa sababu twazikamwa amri yake na tugapanga makowe yagampendeza nnongi yake. **23** Na yee nga amri yake-ya panga tupalika kuamini katika lina lya mwana wake Yesu Kristo ma kupendana twenga kwa twenga kati yatupatia amri yake. **24** Ywaziheshimu amri zake utama nkati yake, na Nnongo utama nkati yake. Na kwa sababu yee tutangite panga utama nkati yitu. Kwa yolo Roho ywatupile.

4 Apendwa, mumwaminiye kwaa kila roho, lakini muijaribu mubone mana yaboka kwa Nnongo, kwa sababu manabii wanyansima wa ubocho watitokea mu'dunia. **2** Kwa lee mumtangite Roho wa Nnongo-kila roho yalowa baya kuwa Yesu Kristo atiisa katika yega ni ya Nnongo, **3** na kila roho yabaya kwaa Yesu ni Nnongo kwaa. Ayee ni roho ya mpinga Kristo, ambayo mupekania kuwa yaisa, nambeambe tayari ibile mu'dunia. **4** Mwenga ni wa Nnongo, bana apendwa, na muyomwile washinda kwa sababu ywembe ywabile nkati yinu ni nkolo kuliko ywembe ywabile katika ulimwengu, **5** Bembe ni ba ulimwengu, kwa eyo bakiba ni cha ulimwengu, na ulimwengu wabapekania. **6** Twenga ni wa Nnongo. Ywembe amtangite Nnongo aweza kutupekania. Ywembe ywabile kwaa na Nnongo aweza kwaa kutupekania. Katika yee tutangite roho waa kweli na roho wa ubocho. **7** Mwapendilwe, tupendane twenga kwa twenga, kwa elo lipendo lya Nnongo, na kila yumo ywampendae abelekilwe na Nnongo na kuntanga Nnongo. **8** Ywembe ywampenda kwaa Nnongo amtangite kwaa, kwa mana Nnpngo ni upendo. **9** Katika lee lipendo lya Nnongo lyatifunuliwa nkati yinu, panga Nnongo atintuma mwana wake wa pekee ulimwengu ili tutame pitya ywembe. **10** Katika lipendo lee, ni panga kwaa twatimpenda Nnongo, lakini ywembe atitupenda twenga, no ntuma mwana

wake awe fidia ya sambi yitu. **11** Apendwa mana itei Nnongo atupendike twenga, yeyelo tupalikwa tupendane twenga ka twenga. **12** Ntopo hata yumo ywamweni Nnongo. Mana twapendana twenga kwa twenga, Nnongo atama nkati yitu. **13** Katika lee tutangite kuwa twatama nkati yake na ywembe nkati yitu, kwa mana atupeileRoho wake. **14** Na tuubweni na kuhushudia kuwa Tate attmtuma Mwana kuwa mkochopoli wa ulimwengu. **15** Kila ywabaya panga Yesu ni Mwana wa Nnongo, Nnongo atama nkati yake na ywembe nkati ya Nnongo. **16** Na tutangite na kuamini upendo abile nao Nnongo nkati yitu. Nnongo ni pendo, na ywembe atama nkati ya upendo atama nkati ya Nnongo, na Nnongo utama nkati yake. **17** Katika pendo lee liyomwike kamilika kati yitu, ili tuwe na ujasiri lisoba lya hukumu, kwa sababu mana ywembe abile, na twenga nga tubile ktika ulimwengu wolo. **18** Ntopo hofu nkati ya pendo. Lakini pendo kamili huitupa hofu panja, kwa mana hofu huhusiana na hukumu. Lakini ywembe ywaogopeya akamilika kwaa katika lipendo. **19** Twapenda kwa mana Nnongo atitupenda kwanza. **20** Mana itei yumo abaya, “Nampenda Nnongo” lakini anchukya nongowe, ywamweni, aweza kwaa kumpenda Nnongo ambae ywamwonea kwaa. **21** Na yee nga amri tubile nayo boka kwake: Yeyote ywampendae Nnongo, apalikwa kumpenda nongowe pia.

5 Yeyoteb ywaaminiya kuwa Kristo abelekwile na Nnongo. Na yeyote ywampenda ywembe ambaye aboka kwa Tate ubapenda bana bake. **2** Kwa lee tutangite panga twawapenda bana ba Nnongo-patumpendile Nnongo na kuipanga amri yake. **3** Ayee nga namna ya kumpenda Nnongo panga twazikamwa amri zake. Na amri zake ni nyepesi. **4** Kwa kuwa kila ywabelekilwe na Nnongo huushinda ulimwengu. Na wolo nga ushindi wa kuushinda ulimwengu, imani yitu. **5** Ni nyai ywaushinda ulimwengu? Na yolo ywaaminiye panga Yesu ni Mwana wa Nnongo. **6** Ayee nga ywaisile kwa mase na myai-Yesu Kristo. Aisa kwaa tu kwa mase ila kwa mase na myai. **7** Kwa mana babile atatu bashuhudiao: **8** Roho, mase na myai. Haba atatu uyeketyana. Zingatia: Maneno aga “Tate, Neno, na Roho Mtakatifu” yabonekania kwaa katika nakala bora za kale) **9** Mana twapokya ushuhuda wa bandu ba Nnongo ni nkolo kuliko wolo. Kwa mana ushuhuda wa Nnongo ni wolo-panga abile na ushuhuda kuhusiana na mwana wake. **10** Ywembe ywamwaminiye mwana wa Nnongo abile na ushuhuda nkati yake mwene. Na yeyote ywaamwiniya kwaa Nnongo ampangite kuwa mbocho, kwa mana aaminiya kwaa ushuhuda ambao Nnongo atiuleta kuhusu mwana wake. **11** Na ushuhuda nga wolo-panga Nnongo atupeile ukoto wa milele, na ukoto ubile nkati ya mwana wake. **(aiōnios g166)** **12** Ywabile nae mwana abile na ukoto. Ywabile kwaa naywembe Mwana wa Nnongo abile nkoto. **13** Natiwaandikia aga muweze kutanga panga mubile na ukoto wa milele-mwenga mwamuaminiya katika lina lya Mwana wa Nnongo. **(aiōnios g166)** **14** Na wolo nga ujasiri tubile nao nnongi yake, panga mana tukiloba kilebe chochote sawa sawa na mapenzi gake, hutusikia- **15** Na mana tutangite panga hutupekania-chochote cha tukiloba kwake tutangite panga hutupekania panga tubile nacho hicho chatumlobite. **16** Mana mundu ywanloba nongowe atenda sambi yapelekea kwa kiwo, apalikwa kuloba na Nnongo alowa kumpeya ukoto. Nalongela kwa balo ambao sambi yabe ni yelo yaipelekea kwaa kiwo-pabile na sambi yaipelekea kiwo-nilongela kwaa panga apalikwa kuloba kwa ajili ya sambi yee. **17** Uasi wote ni sambi-lakini pabile na sambi yaipelekea kwaa kiwo. **18** Tutangite ya kuwa ywabelekilwe na Nnongo apanga kwaa sambi. Ila ywabelekilwe na Nnongo hutunzwa naywembe salama daima, na yolo nchela aweza kwaa kumdhuru. **19** Tutangite panga twenga ni wa Nnongo na tutangite panga ulimwengu wote ubile pae ya utawala wa yolo nchela. **20** Lakini tutangite panga Mwana wa Nnongo aisile na atupeya ujuzi, panga tuntangite ywembe ywabile mu kweli na panga tubile nkati yake ywembe ywabile kweli, hata katika mwana wake Yesu Kristo. Ni Nnongo wa kweli na ukoto wa milele. **(aiōnios g166)** **21** Bana apenzi, mujiepushe na sanamu.

2 Yohana

1 Bu'ka kwa mpindo, linga kwa nwawa ywa saulilwe
na bana bake, banapenda kitumbu sa kweli,
na'penda kwaku kisangu, kwa bhandu boti baitangite
kweli, **2** Kitumbu sa kweli yangayomoka yaibile nkati
yitu yaipala baa pamope natwee. **(aiōn g165)** **3** Neema,
samilwa na amani, yabaa pamope na twee buka
kwa Nnungu Tati bitu na Yesu Kirisitu mwana wa
Tati ba kweli na upendo. **4** Nipulaike muno kwa
kitumbu niibweni panga, bingi ba bana bitu batama
mu kweli Kati twenga mwatupoki ayi amuli Buka
kwa Tati. **5** Yambi ino, nendo kuluba wenga wa
nwawa, nikupeya kwaku amuli ya ayambi, yiyilya
yatwabi nayo buka tangu, panga tupalikwa pendana
twabene na bene. Na wuno nga upendo tupalikwa
tutame Kati amuli yake mwaipala. **6** Yino nga yilu
amuli yamwaiyubwine buka tangu, panga mupalikwa
mutame Kati mwaibaya Ayo amuli. **7** Kwa kitumbu sa
abusu bambone batwilimu Dunia, na bakani yikitya
panga, Yesu Kirisitu aaisi kwa ndila ya yiga, Ayu
nga yulu nkongi ayikitya kwaku ukakapewa Kirisitu.
8 Mwilingu mwabene panga mwobeya kwa gala
gatuyomwile ga pangya lyengo, Lakini lengapanga
muweze kwipokiya zawadi kamili **9** Jwo jwote jwa
nyendelya nnonge adumu mu mupundiso ga Kristo,
utupo Nnongo, jwembe jwadumu mu mupundiso abina
tate na mwana Kai. **10** Mana mundu kaisa kasinu
na aletike kwa lipundiso leni, kana munkaribishe mu
nyumba yinu na kana mwampange abari. **11** Kwa
sababu jwa usalimia ushirikiana naye na makowe
gake mabou. **12** Nibii na makowe gananchima ga
kumwandikiya, na nigaandike kwa napendi kwa kuga
andika kwa karatasi na wino. Ila nitamaniya isa kayino
na longela nkano kwa nkano, panga pura yinu ipate
panga kamili. **13** Bana bannobo winu ncha ulilwa
nenda kwa salimu.

3 Yohana

1 Kwa mpindo Gayo ywanimpendi kwa yilu kweli.
2 Waupendilwe, nendo kulubya makowe gako
gatama bwiso na payiga yako pabe kati mwoyo
wako mwautama bwiso. **3** Kwakitumbu, pamwoyo
wangu pabi telebu bai panibayilwa na alongo
babaisi buka akwo no koya mulu mwaubile na kweli
na mwauyendelya na ayo kweli. **4** Sakitelebwiye
mwoyo wangu, pita makoye goti, yuwa panga,
bana bhangu batama mu kweli **5** Waupendilwe,
wendoyendelya aminika amo mwawapokya alongo
na apita ndila. **6** Ngabo basimulya no kookeya
mukanisa, amo ubile na amo wapenda bhandu.
amo wasailiya bhandu, wendonogeya, waleka kwaku
bhandu babayenda mu myanja ago nga makowe
gampulaisa Nnungu. **7** Buka na lina lako, baayi
wangali kikowe buka kwa bhandu bangali kuntanga
Nnungu. **8** Tumbeleo tuaplikwa kwapokwa bandu
kati-baa, linga tupange lyengo twayabe mwanza
kweli. **9** Nauandiki umati likowe furaniila Diotrofe, jwa-
alibile ywakwanja naine, hayakatyanali na twee. **10**
Kwa-nyo, mananiisile nagakumbukya makowe gake
nganga panga; mwalongela makowe gana nyata
kutubalatyee. anagajeketyalili makowe ngakengene
maa-na jwembe apokya kwa alongo. Hata kwa kanikia
aine babapala kwapokya alongo babe, kwapalaganya
papabille pamope. **11** Bwigalyangu, kanaujige
kinanyata, bolaujige kinanoga. jwa panga kinanoga
jwa Nnungu, gapanga gananyata anammona-li
Nnungu. **12** Demetrio naukweli wene aubweni na
lyenga twamasaili, na-ngote ngatugalongela ga kweli.
13 Nibile na makowe gananchima gakukulogolya,
nipendi-li kukuandikia kwa ikalamu ya wino. **14** Balo
masoba masene, twaisa bonagana nawe minyo
kwa minyo. Amani ibe na wenga, bakupanga habali
akinabwigalyo pakapanga abali mabwigalo kila mundu
na lina lyake.

Yuda

1 Yuda, mmanda wa Yesu kiristo, na nnongowe
Yakobo, kwa balo babakemilwe, babapendilwe
katika nnongo Tate, na babatunjilwe mwanja
Yesu Kirisitu. **2** Rehema na amani na upendo
iyongekeye kwinu. **3** mwapenzi, panipangaye kila
ndela kumwandikyanga mwenga usu ukochopoli
witu, na bweni lazima nimwandikyange lenga
kunkombokea panga mwilendele kwa uaminipu
imani yatwapeile mara jimo bai twenga twatuobelya.
4 kwa kitumbu kunabanda babajingi kinyemela
abobalembilwe lulembo lenga baukumiwe bandualau
babagalambwa Neema ya Nnungu panga kilebe
chobocho bankana Bwana witu kichake na Bwana
Yesu kirisitu. **5** tumbwele mbenda kunkombokeya
mwenga panga inga mutangite kwa kakape panga
kwina wakati Bwana akochopoli, bandu boka Misri,
bokapo babakotwike kumwobelya atekwanganyia.
6 malaika babakotwikw kwilenndela lenji yabe
nakukileka kitamochabe Nnungu abeimutabilwe
wangayomoka mulubendo balende ukumu ya lichoba
lya mwisho. **(aïdios g126)** **7** kati sodoma na Gomora
na ilambo yaiteleta, ambabo na bembe baijingiye
bene muusharati na bakengime mwaba minyikiyage
gangaliba boka patumbu, balayilwe kati mfango wa
balo babalumya mumwoto wangayomoka. **(aiōnios
g166)** **8** Nyinyonyo kwa ndela yeyeloyelo babalota
ndoto bachapuya yegayabe kwokana isimu apendo
nolongela bocho usu utukupu. **9** Lakini atamalaika
nkolo Mikaeli, payomine na ibilisi asindinenakwe
mwanja yega ya Musa alowiteli lets likowe lyobocho
palipake abaite Nnungu akubendi. **10** Lakini bandu
babalekite ubocho kwa chochote chabakotwike
kitanga nachabakitangite bapangite kati inyama
bangali malango ago ngaalabiye. **11** ole wabe
mwanja bapite mundela ya Kaini, nokengama ulaa
wa Balaamu. Balanganyike muuasi wa Kora. **12**
Aba ngababalongolya mucheleko cheleko yinu yo
upendo nopulaika bila oni na kwipeya chakulya
bene, baikati maunde gange mache gagapotolwa na
nchunga kati mikongo yangapambika yaiyoma pabele
noyobokolwa ndandae. **13** Ni mawimbi ya bahari
yabii Ni ndoti yene, Ni tondwa zindoranda kunani
ambazo upili wa lubendo wabekilwe kwaajili yabe
wangayomoka. **(aiōn g165)** **14** Enoko, jwa saba katika
isabu ya Adamu, atitabili husu bembe, atibaya lola
Ngwana andaisa na maelfu na maelfu ya atakatifu
bake, **15** Lenga apange ukumu kunani ya kila mundu,
na kwayeya atiya boti baba kotoka kun'yowa Nnongo
kwa ayendo gabe goti gaba yomwi panga mundela
yaibile kwaa ya utauwa, na kwa makowe goti ga
ukale ambapo babile kwa bali longela kunani yake.”
16 Haba gabalo baba nung'unika, baba lalamika gaba
kingama tama yabe yo ubou, baba ipuna, na bembe
kwa faida yabe kwa konga benge. **17** Ila mwenga,
mwapenzi, mukomboki yange makowe gaga bakiyilwe
zamani na mitume ba Nngwana Yesu Kristo. **18**
Baba baite kachinu, m muda wa bwiso kwaba na
bandu babadhiaki nabo bakengama tamaa yabe
yange utauwa.” **19** Bandu ba batengeneza, benda
tawaliwa na tamaa ya asili na wantopo Roho. **20**
Lakini mwenga, mwanipendile, kati mwa mwichewa
mu imani yinu takatifu sana, na panga mwamuloba
kwa Roho mtakatifu. **21** Mwilendele kwene upendo
wa Nnongo, na mulende uruma ya Nngwana witu
Yesu Kristo ambayo kumpeya mwomi wange yomoka.
(aiōnios g166) **22** Mulangi huruma kwa balo baba bii na
masaka. **23** Mwalopwe benge kwa kwantondobeya
buka kwene mwoto. Kwabenge mulaye lwongo kwa
yogopa. Kamulichukwa hata ngobo ya iyejilwe lilowa
lya yega. **24** Sayena kayake anaweza kunendela
mwakana kobala, na kwasabisha muyeme nnonge ya
utukufu wake, bila kiziwi wizi na bapula ngolo, **25**
Kayake Nnongo kiyake mwokozi belya Yesu Kristo
Nngwana witu, Utukupu ube kayake, uwezo na ngupu
kabla ya wekati woti, na sayeno na hata -wanga
yomoka. Amina. **(aiōn g165)**

Ufunuo

1 Nyaa nga cha umukulilwe Yesu Kirisitu ambao Nnungu apelwe kualangya abandu bake makowew ambago lazima ga pa pilya karibuni. Apangite gatanganikwe kwabkumtuma malaika wake kwa mbanda wake Yohana. **2** Yohana apiya ushuhuda wa kila kilibe cha kibweni usiana na likowe lya Nnungu ni kwa ushuhuda wa upiite husu Yesu Kirisitu. **3** Abalikiwe ywembe ywa soma kwa lilobe na balu babayua maneno ga unabii gano na kugatii chakiandikilwe muno, kitumbu muda uti karibia. **4** Yohana kwa makanisa saba ga gabile Asia: neema ibe kwinu na amani buka kwa ywabile, ywapabaa, na ywapaicha na buka kwa Roho saba bababile nnongi ya kitigo chake cha enzi. **5** Na buka kwa Yesu Kirisitu ambeye nga shahidi mwaminifu mmelkekwa wa kwanza ba bawile, na ntawala wa mfalme dunia yino, kwa ywembe ywatupendile na atubikite huru buka mmalau gitu kwa damu yake. **6** Atupangite panga ufalme wa makuhani wa Nnungu na Tate bake kwake panga tukuka na ngupu milelebdaima. Amina. **(aiōn g165)** **7** Linga andaicha na maunde kila lio lipakumwona pamoja boti babamwomite. Na kabila yoti ya dunia bapakukulika kwake. Ndiyo, Amina. **8** Nenga nga Alfa na Omega abaya Ngwana Nnungu, ywembe ywabile na ywapabaa, na ambaye andaicha mwene ngupu. **9** Nenga Yohana nuna winu na kati yinu ywa shiriki mateso na ufalme na uvumumilia thabiti wa ubile katika Yesu; nabile pa kisiwa cha kikemelwa Patimo kitumbu cha neno la Nnungu na ushuhuda usu Yesu. **10** Nabile katika Roho lichuba la Ngwana, nayuwine nchugu yangu lilobe la kunani kati ya tarumbeta, **11** Yaibaya, uandike katika kitabu ga ugabona na ugatume kwa makanisa saba yenda Efeso, yenda Smima, yenda Pergamo, yenda Thiatira, yenda Sardi, yenda Philadelphia na yenda Laodikia. **12** Nitigalambuka linga ni lilobe lya nyai ywabile kalongela na nee, na panigalambwike nabweni kinara cha dhahabu cha taa saba. **13** Pakatikati ya kinara cha taa abile yumo kati mwana wa Adamu, aweti ngamu ndacho yaukite pai ya magulu gake, na mkanda wa dhahabu tindia pa kiuba. **14** Mtwe wakwe na nywili yake yai uu kati pamba kati barafu na minyo gake gabi mwali wa mwoto. **15** Njayo yake yabi kati shaba yahikutilwe sana, kati shaba yaipitile katika mwoto, na lilobe lyake yabi kati machi maingi gaga yenda kwa haraka. **16** Abi akamwi ndondwa saba katika luboko lwake wa mmalyo, na buka mukano wake mwabi na lipanga likale wene makale kuno na kuno. Kuminyo yake kwende ng'araa kati mwenga nkalee walichuba. **17** Pamweni, natitumbuka pamagulu gake kati mundu nywa wile. Abikite luboko lwake mmalyo panani yangu na baya “Kana uyogope” Ninga na wa kwanza na wa mwisho. **18** Na ambaye nenda ishi. Nati waa, lakini linga nenda ishi bila waa! Na nibile na funguo ya mautiu na kuzimu. **(aiōn g165, Hadēs g86)** **19** Kwaiyo ugaaandike ga ugabweni nambiambi, na galo gagapita baadaye, **20** kwa maana yaiyubite husu ndondwa saba yauibweni katika luboko lwangu lwa mmalyo, na chilo kinara kinara cha dhahabu cha taa saba: ndondwa saba nga malaika wa makanisa saba, na kinara cha taa saba nga galo makanisa saba.

2 “Kwa malaika wa likanisa lya Efeso uandike,'Haga nga maneno ga yulo ywakamulya yilo ndondwa saba katika luboko lwake lwa mmalyo. Ywembe ywatyanga kati ya inara ya dhahabu ya taa saba abaya nyaa, **2** “Ndangite chaupangite na bidii yako ya lyengo na komea kwako muno, na kwamba huwecha kwaa husiana nabo bababile alau, na ulikuapaya boti babaikema panga mitume na nyoo kwaa, nababonekana abocho. **3** Ndangite uwecha lindaa, na komeya, na upilile maingi kwasababu ya lina lyangu, na unachoka kwaa bado. **4** Lakini lenga lanibilenalo kwa ajili yako, ulekite upendo wako wa patumbu. **5** Kwahiyo ukumbukii pautumbwize, ukatubu na panga matendo ga upangite tangu patumbuu mana utubu kwaa naicha kwako na kukibaya kinara chako buka mahali pake. **6** Lakini wenga una lino, ukachilikia galo ambago wanikulau ghaba ga panga, ambago hata nenga nenda kachilika. **7** Mana uina lichikilo upikani galo ambago Roho agabakia makanisa. Na kwa ywembe ywashinda nampeya kibali cha lya buka katika mkongo wa ukoto wa ubile katiakparadiso ya Nnungu.' **8** Kwa malaika wa kanisa la Smirna uandike: 'Haga nga maneno ga yolu ambaye nga ywa tubwa na mwisho ambaye atiwaa na panga nkoto kaii. **9** Nigatangite mateso gako na umasikini wako (lakini wenga wa tajiri) na ubocho wa balo babaikema Mayahudi (lakini bembe kwaa lisinagogi la nchela). **10** Kana uyogope mateso gaga kupata linga! ibilisi apata kutahikwa kati yinu muligereza linga apate kupaya na mpateseka kwa machuba komi. Mube mwaminifu mpaka waa na napeye kofia ya ukoto. **11** Mana ubile na lichikilo upikanii Roho agabakiya maknisa ywembe ywa shinda hapata kwaa matatizo awaa kwaa mara ya ibele. **12** “Kwa malaika wa kanisa la Pergamo andika: haga ngalongela ywembe na alyo lipanga lika kwaa, wena maka kwaa kuno na kuno. **13** “Nipatangite pa tama mahali pa kibile kitigo cha enzi cha nchela.

Hata nyoo wenga wanda kulikamwa sana lina lyangu na huikani kwaa imani yako ya ibile kwangu, hata machuba galo ga Atipasi shahid ywangu mwaminifu ywangu, ywawile nkati yinu, hapo nga nchela pa tama. **14** Lakini ni ikowe njini husu wenga: ubile nabo kwo bandu babakamwa mafundisho ga Balagumu, ywembe ywamfundishike Balaki bika ikwazo nnungi ya bana ba Israel, linga balye yukulya yabapiyite sadaka kwa nnungu wabe na tenda umalaya. **15** Katika hali yino, hata wenga ubile nabo baadhi yabe babakamwa mapundisho ga Banikolai. **16** Basi utubu! na mana upangite kwaa nyoo nenda icha upesi na napanga vita nawe na lipanga lolipita katika mukano wango. **17** Mana ui a machikilo upikani Roho chaabakia makanisa. Yulo ywashinda aampeya baadhi ya yilo mana yaihiyilwe, na nampea liwe lyu laliandikwe lina lya ayambi manani ya liwe, lina ambalo ntupu ywalitangite ila ywembe ywalipokya." **18** "Kwa malaika wa kanisa lya Thiatira uandike: haga nga maneno ga mwana wa Nnungu, ywembe ywa bile na minyo gake kati mwali wa mwoto, na njayo kati shaba yabaikulike sana. **19** Ndangite ambacho chakipangite upendo wako na imani na uduma na komea kwako imala, na kwamba chilo chaupangite karibuni zaidi ya chilo chaupangite polongoi. **20** Lakini nina lee husu wenga: mwenda kunkomeya nnwawa Yezebeli waikema mwene nabii nnwawa, kwa mapundisho gake, aposha utumishi bandu panga umalaya na lya chakulya chakipiyilwe sadaka kwa kinyago. **21** Nampeile muda wa tubu lakini abile kwaa tayari tubu kwa ulau wake. **22** Linga natikutaikwa pa kindanda cha matamwe, na balo babapanga wesherati na ywembe katika mateso makali, kwalei batubu kwa cha bapangite. **23** Naakumbwa banabake bawee na makanisa goti batanga kwamba nenga nga niyachunguza mawacho na tamaa. Nampeya kila yumo kadili ya matendo gake. **24** Lakini kwa baadhi yinu mwamuigabile katika Thiatira kwa balo boti mwangali kamwa mafundisho kwaa, na mwangali tanga cholo ambachon baadhi uikemaa mfumbo ga nchela mbaya kwinu mbikali panani yinu nchigo wowoti. **25** Kwa jambo lyolyoti lazima mube imara mpaka paniicha. **26** Yeyote ywa shinda na panga chalo chanikipangite hadi mwisho ywembe nampeya mamlaka katika ilambo. **27** Abakuatawala kwa bakola ya chuma, kati bakuli ya ukando, atekwana ipande ipande. **28** Kati mwaipokile buka kwa Tati bangu nampeya kaye ndondwa ya kindai. **29** Mana ubile na lichikilo upikani chalo ambacho Roho aya bakiya makanisa.

3 Kwa malaika wa kanisa la Sardi uandike maneno ya yulo ywa kumulya yalo Roho saba ya Nnungu ni ndondwa saba "Ndakite ambacho chaupangite uina sifa ya panga wa ukoto wa wakati uwile. **2** Uyumuke na ugapange imara gagaisa lile, lakini gai karibu waa, kwasababu machuba yandabona na itendo yako ikamilike pa minyo ga Nnungu wangu. **3** Kwahiyo ukumbuki galo galo gaupokile na yua, ugalii na tubu. lakini mana uyumwike kwaa mbaicha kati mwii, na watanga kwaa saa yakuuyampaicha kunani yake. **4** Lakini kui na maina machini ya bandu katika Sardi ambayo bana chafua kwaa ngobo yabe. Batyanga pamope na nee, baweti ngobo uu, kwasababu bandastahili. **5** Yulo ywa shinda bapakun'gwalika ngobo uu, na nilifuata kwaa lina lyake buka katika kitabu cha ukoto na nalitambua lina lyake nnongi ya tati bangu, na nnongiya malaika. **6** Mana ubile na lichikilo, upikani Roho agabakia makanisa." **7** "Kwa makanisa ga Philadefia uandike: Maneno ga mtakatifu ni kwelii ywabile ni punguo ya Daudi andayangwa na ntupu ywa wecha yigala. **8** Ndagite chaukipangite linga, nikubiki nnongi yako nnyango wauyugulikwe ambao ntupu ywa weza yigala. Ndangite ubile ni ngupu njini lakini utii neno lyangu unalikana kwaa lina lyangu **9** Ulingee! Boti bababile ba sinagogi la nchela, balo bababayage bembe nga Ayahudi na kumbe nyoli badala yake babaya ubocho. Naapanga baiche na bamijinamii nnongi ya magulu gako ni batanga natikupenda. **10** Kwa kuwa utunzike amri yangu kwa komea muno nakulindela na saa yako ya kukupaya ambayo yendaicha katika ulimwengu woti, kuwapaya balo boti babata pa kilambo. **11** Nenda icha upesi ukamulie muno chalo chaubile nacho linga kanaubee mundu wa tola kofia yako. **12** Nipala kumpanga ywembe ywashinda panga lugoma katika hekalu la Nnungu wangu, na hapala pita kwaa panja kamwe. Nipala kuliandikia kwake lina lya Nnungu wangu, lina la mji wa Nnungu wangu (yerusalemuwanyambe, wahuuluka pae poka kumaunde kwa Nnongo wangu) nalina liake layambe. **13** Yembe yabile na lichikilo, na yowe chabaya Roho kwa makanisa.' **14** Kwa malaika wa kanisa lya Laodika uandike: maneno gake ywabile Amina, ywategemewa ni shahidi mwaminifu, mtawala kunani ya uumbaji wa Nnungu. **15** Ndangite chaukipangite, ni kwamba wenga si wa mbepo ama mwoto! **16** Nyo, kwasababu wenga ni vuguvugu, ntupu mwoto wa mbepo, nipala kukutapika upita munkano wangu. **17** Kwa kuwa ubaya, "Nenga na tajiri, nibile na mali ynambone, na nipala kwaa chochote." Lakini utangite kwaa kwamba wwnga ni duni muno, wahuchunikiwa, masikiniu, kipofu na uchi. **18** Upekani

ushauri wangu, upeme kwango dhahabu yaisafishilwe kwa mwoto lenga upate panga watajiri, na ngobo uuu ya ing'ara lenga ujiwalike mwene na kana ubone oni ya uchi wako, ni mauti ya pakala katika minyo gako upate bona. **19** Kila ywanipenda, ninda kumwelekeza ni kumfundisha namna yaipalikwa tama; kwa nyo, upange mkweli wa tubu. **20** Lola nindayema katika mnyango ni nikombwa odi, yeyoti ywayowa lilobe lyango ni yogowa mnango, nipala icha na jingiya munyumba gake ni lya chakulya nokwe ni ywembe pamope na nee. **21** Ywembe ywashinda, nipala kumpeya haki ya tama pae pamope ni nee kunani ya kiteo chango cha enzi, kati nenga chanishindile na tama pae pamope ni Tate bango kunani ya kiteo chake cha enzi. **22** Ywembe ywabile lichikilo na apekani ambacho Roho ayabakiya makanisa.

4 Baada ya makowe haga nakilinga, nabweni mnyango wogolikwe ku'maunde, Lelo lilobe lya kwanza, likilongela na nee kati tarumbeta, likibaya "Uwiche pano, nipala kulaya yapala bonekana baada ga makowe haga." **2** Mara jimonabile katika Roho, nabweni chapite kiteo cha enzi kibekilwe ku'maunde, ni mundu atitama. **3** Yumo ywakitamilie atibonekana kati liwe lya yaspi ni akiki. Pabile ni lipeta mnango ukitindiya kiteo cha enzi, lipeta mnango utibonekana kati zumaridi. **4** Nakukitiandia kiteo cha enzi kyabile ni iteo ya enzi venge ishirini na ncheche, ni Tate atamile muiteo ya enzi babile apendo ishierini na ncheche, batiwalikwa ngobo uu ni taji ya dhahabu mumitwee yabe. **5** Boka katika kiteo cha enzi yapitika miale ya radi, muungurumo ni radi. Taa saba yabile yatiyaka nnonge ya iteo ya enzi, taa ni Roho saba za Nnongo. **6** Kae nnonge ya iteo ya enzi pabile ni bahari, yabile oni kati kilola. Boti tindiya iteo ya enzi babile bene ukoti ncheche babatwelile nnonge ni nchogo. **7** Kiumbe wa kwanza mwene ukoti abile kati imba, kiumbe wana ibele mwene ukoti abile kati ndama, kiumbe wa tatu mwene ukoti abile ni minyo kati mundu, ni yolo mwene ukoti wana ncheche abile kati ta kagoloka. **8** Iumbe bene ukoti ncheche kila yumo abile ni mabawa sita, batitwelia minyo kunani ni pae, yabe kilo ni mutwe kati bakoma kwaa baya, "Mpeletau, mpeletau, mpeletau ni Ngwana Nnongo, ntawala kunani ya yabile na abile ni yabaicha." **9** Kila wakati iumbe bene ukoti pabapiya utukupu, hesima, ni kushukuru nnonge ya abile atitama pakiteo chelo cha enzi ywembe ywaishi milele ni daima. **(aiōn g165)** **10** Apendo ishirini ni ncheche batisujudu bene nnonge yake yakitamile kiteo cha enzi bakibaya. **(aiōn g165)** **11** "Wastahili wenga, Ngwana witu ni Nnongo witu, pokiya utukupu ni heshima ni ngupu. Kwa kuwa uiumbite ilebe yoti, ni kwa mapenzi gako, vyabile ni viliumbwa."

5 Kisha nabweni katika luboko lwa mmaliyo wa yelo ywatamile katika iteo ya enzi, gombo latiandikilwe nnonge ni nchogo, ni iyeile mistari saba. **2** Namweni malaika mwene ngupu atihubiri kwa lilobe likolo, "Nyai ywastaili yogowa ligombo ni nikuitekua mihuri yake?" **3** Nntopo mundu kumaunde au mulunia au pae ya lunia ywawechite yogowa gombo ama kulisoma. **4** Nalelite kwa uchungu kwa kuwa hapatikwe kwaa yeyoti ywastahili kuliyogowa gombo ama kulisoma. **5** Lakini yumo wa apendo atikunibakiya, "Kana ulile, lola! imba wa kabila lya Yuda, Kieke lya Daudi, ashindile kuliyogowa gombo n mihuri gake saba." **6** kati ya iteo ya enzi ni benr ukoti ncheche ni miongoni mwa apendo, namweni mwana ngondolo atiyema, atibonekana kati yawile. Abile ni pembe saba ni matiyo saba-hayee nga Roho saba za Nnongo zalagilwe mulunia yoti. **7** Atiyenda natola ligombo, boka muluboko lya mmalyo ni yelo yatamile katika iteo ya ezi. **8** Palitolile ligombo, bene ukoti ncheche ni apendo ishirini ni ncheche bainamite mpaka pae nnonge ya mwana ngondolo kila yumo abile ni kinubi ni kibakuli ya dhahabu lalitwelile uvumba nga maombi ya baamini. **9** Batiyemba mwimbo wa yambe, "Undastahili kulitola ligombo ni kuliyogwa mihuri yake, kwa kuwa atichinjwa, ni kwa damu yako utikunipema Nnongo bandu wa kila kabila, lugha, jamaa ni taifa. **10** Ukaapanga ufalme ni makuhani kwa ajili ya kumtumikia Nnongo witu, nabo batawala kunani ya kilambo." **11** Boka po natilinga ni nayowine lilobe lya malaika banambone tindia iteo ya enzi-idadi yabe yabile 200,000,000 ni bene ukoti ni apendo. **12** Babaite kwa lilobe likolo,'Astahili mwana ngondolo ywa chinjwe pokea uwezo, utajiri, hekima, ngupu, heshima, utukupu ni sifa.' **13** Nayowine kila chumbwile cha kilebe kumaunde ni mulunia ni pae pakilambo ni kunani ya bahari, kila kilebe nkati yake kikibaya,'kwake ywembe ywatama kunani ya iteo ya enzi ni kwa mwana ngondolo, kubi ni sifa, heshima, utukupu ni ngupu ga kutawala milele ni milele. **(aiōn g165)** **14** Bene ukoti ncheche batibaya,'Amina! ni apendo bati inama pae ni abudu.

6 Natilinga wakati mwana ngondolo payogolilwe yumo ya yele mihuri saba, nayowine yumo wa balo bene ukoti ncheche atibaya kwa lilobe yailandine ni radi, Muiche!" **2** Natilinga ni pabile ni farasi muu! yamakile abile ni bakuli ni apeilwe taji. Apite kati mshindi yashindeye lenga ashinde. **3** Waakati mwana

ngondolo payogwile muhuri wa na ibele, nayowine mwene ukoti wa naibele akibaya, “Muiche” Boka po farasi ywenge atipita-mwekundu kati mwoto. **4** Ywamwokile apeilwe ruhusa ya kuboka na amani ya mulunia, Ili bandu bachinjane. Ywa ampandile apeilwe upanga nkolo. **5** Wakati mwana ngondolo payogile wolomuhuri wa itatu, nayowine mwee ukoti wa lutatu akabaya, “Muiche! Namweni farasi mpili, ni ywampandile abile ni kizani muluboko lwake. **6** Nayowine lilobe labonekine baa yumo ni balo bene ukoti ikibaya, “Kibaba sa ngano kwa dinari jimo ni ibaba itatu ya shahiri kwa dinari jimo, lakini kana uchalawe mauta ni divai.” **7** Wakati mwana ngondolo bayogwile muhuri ywa ncheche, nayowine lilobe lya bene ukoti ncheche ikibaya, “Muiche”! Bokapo namweni farasi wa kijivu. **8** Ywampandile akemelwa lina lyake mauti, ni kuzimu yabile ilifutike. Bapeyilwe mamlaka kunani ya Roho ya kilambo, bula kwa upanga, kwa njala ni ugonjwa ni kwa anyama wa mwitu katika kilambo. **(Hadēs g86)** **9** Wakati mwana wa ngondolo payogwile muhuri wa tano, namweni pae ya madhabahu Roho za balo balo bababuligwe kwa sababu ya neno lya Nnongo ni boka ni ushuhuda waukamwile kwa uthibiti. **10** Batilela kwa lilobe likolo, “mpaka lichoba la kwo, mtawala wa vyoti, mtakatifu na mkweli, upala hukumu babatama kunani ya kilambo, na lipiza kisasi damu yitu?” **11** Boka kila yumo apeilwe kanzu nyeupe na akawabakiya panga bapalikwa tenda pachunu hata mpaka paitimia hesabu kamili ya watumishi ayabe ni alongo anwawa ni wanalome paitimia babaligwa, kati bembe bababuligwe. **12** Wakati mwana ngondolo payogwile muhuri wa sita, natilinga na pabili ni tetemeko likolo. Lumu labile lipili kati gunia la singa, ni mwei woti upangite kati damu. **13** Ndondwa ya kumaunde yititomboka katika kilambo, kati mikongo matunda gake ganda polota wakati wa mbepo unapotikisa ni kimbonga. **14** Kunani yatiyomoka kati gombo lalibingi litwa. Kila kitombe ni kisiwa vyatama mahali pake. **15** Boka po Afalme wa kilambo ni bandu maarufu ni majemadari, matajiri, bene ngupu, ni kila yumo yalagilwe ni huru, batikuiya katika makolo ni katika mwamba wa kilombe. **16** Bati kuibakia itombe ni miamba, “Tumtombokiye mutuiye dhidi ya minyo bake yatama pa kiteo cha enzi ni boka hasira ya mwana ngondolo. **17** Kwa kuwa lichoba likolo lya ghadhabu itikaribia, ni nyai yawecha lima.

7 Baada ya haga nabweni malaika ncheche batiyemanga pa kona ncheche za lunia, bazaile mbepo ncheche za kilambo kwa ngupu lenga kwamba upande ndopo mbepo unavuna katika kilambo, kunani ya bahari ama dhidi ya mikongo goti. **2** Nabweni malaika ywenge kaicha boka mashariki, abile ni muhuri wa Nnongo yabile nkoti. Atilela kwa lilobe likolo kwa malaika ncheche bapapeilwe ruhusa ya katibu kilambo ni bahari. **3** “Kana muiharibu nchi, bahari, ama mkongo mpaka patuyomwa beka mihuri katika kibonge ya mutwe ya atumishi wa Nnongo witu. **4** Nayowine idadi ya bacheilwe muhuri: 144,000, babayeilwe muhuri boka kila kabila lya bandu ba Israel. **5** 12,000 boka katika kabila lya Yuda bayeilwe muhuri, 12,000 boka katika kabila lya Rubeni, 12,000 boka katika kabila lya Gadi, **6** 12,000 boka katika kabila lya Asheri, 12,000 boka katika kabila lya Rubeni, 12,000 boka katika kabila lya Nathali, 12,000 boka kabila lya manase. **7** 12,000 boka katika kabila lya Simoni, 12,000 boka kabila lya Lawi, 12,000 boka kabila lya Isakari, **8** 12,000 boka kabila lya Zebuloni, 12,000 boka kabila lya Yusufu, ni 12,000 boka kabila lya Benjamini bajeilwe muhuri. **9** Baada ya makowe haga natilola, ni pabile ni umati nkolo ambao ntopo mundu ywa wecha balanga-boka kila taifa, likabila, jamaa ni lugha-batiyemanga nnonge ya iteo ya enzi ni nnonge ya mwana ngondolo. Batiwala nganzu nyeupe ni bana matawi ye ntende muluboko yabe, **10** Ni babile kabakema kwa lilobe lya kunani: “W2okovu ni wa Nnongo ywatamile pa iteo ya enzi, ni kwa mwana ngondolo!” **11** Malaika boti babile bati yemanga tindiya iteo ya enzi ni kubatindia balo apendo pamope ni balo bene ukoti ncheche, bainamite pae ardhini ni beka minyo yabe kunani ya ardhi nnonge yaniteo ya enzi ni kumwabudu Nnongo. **12** Bakibaya “Amina! Sifa, utukufu, heshima, shukurani, heshima, awecha ni ngupu vibii kwa Nnongo witu milele ni milele! Amina!” **(aiōn g165)** **13** Boka po yumo wa balo apendo atinilokiya, “Bano ni akina nyai babawalite nganzu nyeuoe, ni babokite kwako? **14** Nikam'bakiya, “Ngwana nkolo, wenga utangite.” ni akanibakiya, “haba ni balo babokite kudhiki ngolo. Bakuchite nganzu yabe ni kuzipanga nyeupe kwa damu ya mwana ngondolo. **15** Kwasababu yeno, babile nnonge ya iteo ya enzi ya Nnongo, ni bana mwabudu ywembe kilo ni mutwekati katika hekalu lyake. Ywembe ywatamite kunani ya iteo ya enzi apala sambaza hema lyake kunani yabe. **16** Babona kwaa njala kae, wala nyota kae, lumu lipala kuwatinia kwaa, wala lioto lya latinika. **17** Kwakuwa mwana ngondolo ywabile katikati ya iteo ya enzi apala panga mchungaji wabe, ni apala kuwalongocha katika kinyanyu sa mase ya ukoti ni Nnongo apakuwapunwa kila lichozi katika minyo yabe.

8 Wakati mwana ngondolo payogwile muhuri wa saba, kupangite chichi kumaunde takribani nusu saa. **2** Boka po nabweni malaika saba babayema nnonge, ni bapeilwe tarumbeta saba. **3** Malaika ywenge aichile, akamwile bakuli lya dhahabu lene uvumba, atiyema mu madhabahu. Apeilwe uvumba wanambone ili kwamba apiye pamope ni maombi ya baamini boti katika madhabahu ya dhahabu nnonge ya iteo ya enzi. **4** Lioi lya wolo uvumba, pamope ni maombi ya baamini, uhoboka kunani nnone ya Nnongo boka muluboko lwa malaika. **5** Malaika atolite libakuli lya uvumba ni kulitwelia mwoto boka mumadhabahu. Boka po atikulitomboya pae kunani ya kilambo ni yapitike lilobe lya radi, miale ya radi ni tetemo lya kilambo. **6** Balo malaika saba babile ni matarumbeta saba babile tayari kuyakombwa. **7** Malaika wa kwanza atikombwa litarumbeta lyake, ni yapitike ula wa maliwe ni mwoto wayabanganike ni damu. Vyataikulilwe pae katika kilambo lenga kwamba thelythi yabe itinike, theluthi ya mikongo itítomboka ni manyei yoti ya kijani yatinike. **8** Malaika wa naibele akombwile litarumbeta lyake, ni kilebe kati kitombe kikulu chakibile chatinike mwoto chatitaikulilwa mubahari. theluthi ya bahari abile damu. **9** Theluthi ya viumbe akoti katika bahari vyawile, ni theluthi ya ngalaba zitiharibika. **10** Malaika wana itatu atikombwa tarumbeta lyake, ni ndondwa ngulu yatombwike boka kumaunde, kaimulike kati kitunzi, kunani ya theluthi ya mito ni inyanyu ya mache. **11** Lina lya ndondwa ni pakanga, theluthi ya mase yapangite pakanga, ni bandu banambone bawile bokana ni mache yagabile mababa. **12** Malaika wa ncheche akombwile litarumbeta lyake, ni theluthi ya lumu lakombwilwe, pamope ni theluthi ya mwei ni theluthi ta ndondwa. Kwa nyo theluthi ya vyoti igeukile panga lubendo; theruthi ya mutwekati ni theluthi ya kilo yabile ntopo mwanga. **13** Natilinga, ni yapekanike tai yabela kagoloka katikati ya anga, kakema lilobe likowe, “Ole. ole, ole, kwa balo babatama katika kilambo, kwa sababu ya mlipuko wa tarumbeta yaingali ambayo ikalibie kombolekwa ni mamaika atatu.”

9 boka po malaika wa tano atilikombwa litarumbeta lyake, Nabweni ndondwa boka kumaunde yaibile yaitomboka pa kilambo, Ndondwa yapeilwe ufunguo waliembwebwaelekea kwene liyembwa lalibile ntopo mwisho. **(Abyssos g12)** **2** Atiyogowa liembwa lalibile ntopo kiemo, nalioi uhoboka kunani kwa safu boka nkati ya liembwa kati lioi liboka katika tanuru likolo. Lumu ni anga vitigalambuka vipangite lubendo kwa sababu ya lioi laliboka muliembwa. **(Abyssos g12)** **3** Nkati ya lioi wapite nzige icha kunani ya kilambo, nabo bapeilwe ngupu kati yelo ya lupelele kunani ya kilambo. **4** Babakilwe kababodhuru maakapi katika kilambo ama mmea, wowoti wa kijani ama nkongo, ilita bandu bababile ntopo muhuri wa Nnongo katika kibonge chabe cha kuminyo yabe. **5** Bapeilwe kwa ruhusa ya kuwabulaga bandu, bali babatese bai kwa miei itano. Kubaba kwabe wabile kati wola wa lumwa ni kipelele pampona mundu. **6** Katika machoba ago bandu bapala kiwo, lakini bakipata kwaa. Batamani waa, lakini kiwo kipala kuwabutuka. **7** Nzige bztilzndznz ni farasi batiangaliwa kwa vita. Mumitwee yabe mubili ni kilebe kati taji ya dhahabu ni minyo yabe ibile kati ya binadamu. **8** Babile ni nywili kati anwawa minyo yabe yabile kati imba yaa. **9** Babile ni kiuba kati ya kiuba ya yumo ni lilobe lya mabawa yabe yabile kati lilobe lya mamutuka yanambone ya vita ni farasi bababutuka genda vitani. **10** na mikelo iluma kati kipelele; katika mikela yabe babile na ngupu ya kudhuru bandu kwa miei mitano. **11** Babile nakwe kati mfalme kunani yabe malaika wa lioi lalibile ntopo mwisho. Lina lyake katika Kiebrania ni Abadani, ni katika kiyunani ana lina Apolioni. **(Abyssos g12)** **12** Ole ya kwanza ipitike. Baada ya leno yabile maafa yapayega yandaicha. **13** Malaika ba sita atikombwa tarumbeta tarumbeta lyake, ni niyowine lilobe lipita katika pembe ya madhabahu ya dhahabu ya ibile nnonge ya Nnongo. **14** Lilobe itikum'bakiya malaika wa sita abile ni tarumbeta, “mubaleke malaika ncheche babatabile katika mto nkolo Efrata. **15** Malaika balo ncheche batiandaliwa kwa saa hiyo maalum, lichoba liyo, mwei woo, ni mwaka woo, batilekelwa bababulage theluthi ya wanadamu. **16** Idadi ya askari bababile kunani ya farasi yabile 200,000,000. Nayowine idadi yabe. **17** Nganyoo panibweni farasi katika maono gango ni balo babaobokwile kunani yabe: Iuba yabe yabile yekundu kati mwoto, buluu yaipite ni njano yaipite kwaa. Mitwe yabe yafarasi vitilandana ni mitwe ya imba ni mumaboko yabe upite mwoto, lioi ni salfa. **18** Theluthi ya anadamu batibulagwa ni gano mapigo matatu: mwoto, lioi ni salfa yaipitike katika mikano yabe. **19** Kwa kuwa ngupu ya farasi ibile mumikano yabe ni mikea yabe kwa kuwa mikela yabe yabile kati mngamba, ni babile ni mitwe yabaitumile kubayea majeraha banadamu. **20** Bandu babalekwite, balo babaligwe kwaa ni mapigo haga, batubite kwaa abudu moka ni miungu ga dhahabu, mbanje, shaba, maliwe, ni mikongo, llebe yaibona kwaa, yowa ama tyanga. **21**

Wala hawakutubia kuwabulaga kwabe, bwabe wabe, uasherati wabe ama ndela yabe ya jiba.

10 Boka po namweni malaika ywenge nkolo kauluka pae boka kumaunde. Atabilwqe kumaunde, ni abile ni upinde wa ula kunani ya mtwe wabe. Kuminyo yake abile kati lumu ni magolo gake yabile kati luyema wa mwoto. **2** Atikamwa ligombo lichunu muluboko lwake laliumukilwe, ni ywembe abekite ligolo lyake lya mmalio kunani ya bahari ni ligolo lyake lya mmakea kunani ya kilomba kiyomo. **3** Boka po atitondobea lilobe kunani kati imba paunguruma, ni muda patondobiye lilobe radi saba zatiunguruma. **4** Wakati radi saba paingurumite, nabile kani karibia andika, lakini nayowine lilobe boka kumaunde kaibaya: Tunza ipange siri chelo radi saba zaibaya, kana uandike." **5** Boka po malaika ywa nimweni ayemite kunani ya bahari ni pakilambo kiyomo, atioboya luboko lwake kunani ya maunde. **6** Ni lapa kwa yolo twatema milele ni milele-ywaumbile maunde ni vyoti vya vibile, mukilambo ni vyoti vibile, ni bahari ni vyoti vibile, "Kwa panga ntopo chelewa kae. **(aiōn g165)** **7** Lakini katika lichoba lelo, wakati malaika wa saba papala karibia kombwa litarumbeta lyake, ngaapo siri ya Nnongo ipala timiya, kati patangazile kwa atumishi bake manabii. **8** Lilobe laniliyowine boka kumaunde itikunibakiya kae: "Niyende, nitole ligombo lichunu laliumukwile lalibile muluboko lwa malaika yayemi kunani ya bahari ni kunani ya kilambo kiyomo." **9** Boka po nayei kwa malaika ni kum'bakiya anipei ligombo lichunu. Atikunibakiya, "Utole ligombo ni uliye. Lipala kulipanga ndumbo lyako libii na baba, lakini munkano wako lipapanga linanoga kati asali." **10** Natilola ligombo lichunu muluboko mwa malaika ni lya, labile tamu kati asali munkano wango, lakini baada ya lya, mundumbo yango mwatibaba. **11** Boka po baadhi ya malobe gati kunibakiya, "upalikwa tabiri kae kuhusu bandu bana mbone mataifa, lugha ni afalme.

11 Napeilwe mnoi wa tumia kati imba ya pemiya. nabila kilwa,'niboke nikalenge hekalu lya Nnongo ni madhabahu, ni balo bamwabudu nkati yabe. **2** Lakini kana ulenge eneo lya luwa wa panja pahekalu, kwa kuwa bapeilwe bandu bamataifa bapala kuulebata mji mtakatifu kwa muda wa miei arobaini ni ibele. **3** Nipala kuwapea mashahidi wango abele mamlaka ya tabiri kwa muda wa machoba 1,260, kana bawalite maguniya." **4** Haga mashahidi ni mikongo ibele ya mizeituni ni vinara vyabile vyaviemite nnonge ya Ngwana wa kilambo. **5** Kati mundu ywoywoti atiamua kubadhuru, mwoto upala peta mumikano yabe ni kuwadhuru adui yabe yeyoti ywapala kubadhuru lazima abulagwe kwa ndela yino. **6** Haba mashaidi bana uwezo wa taba anga leno kana uniye ulo wakati wa tabiri. Bana ngupu ya galambua mache panga damu ni kuipanga kilambo kwa kila aina ya pigo wakati woti babapala. **7** Wakati babayomwa ushuhuda wabe, yolo mnyama ywapita muliyembwa lalibile ntopo ni mwisho apanga vita dhidi yabe. apashinda kuwabulaga. **(Abyssos g12)** **8** yega yabe ipala gonja katika mitaa ya miji mikolo (ambao mifani yabe ukemwa Sodoma ni Misri) Nga Ngwana wabe atisulubiwa. **9** Kwa masoba atatu ni nusu baadhi pita katika jamaa za bandu, kabila, lugha ni kila taifa bapala linga yega yabe ni bapala piya kibali bekwa mumakaburi. **10** Balo babatama pakilambo bapala furaikwa kwaajili yabe ni shangilia, bate tumiana zawadi kwa sababu haba manabii abele batikuwatesa balo batami pa kilambo. **11** Lakini baada ya machoba gatatu ni nusu pumzi ya ukoti boka kwa Nnongo ipala kuewajingia nabo bapala yema kwa magolo yabe. Hofu ngoro ipala kuwa tombokiya balo babalola. **12** Boka po bapala yowa lilobe likolo boka kumaunde kaiwabakiya, "muichange kono!" Nabo bayenda kunani kumaunde katika liunde, wakati adui yabe kabalola. **13** Katika saa yoo kupala baa litetemeko likolo lya mbwee ni jimo ya komi ya miji ipala tomboka. Bandu elfu saba bapala bulagwa ni tetemeko babaigalo akoti bapala yogopa ni kumpea utukufu Nnongo wa kumaunde. **14** Ole ya naibele ipitike. Mulinge! Ole ya naitatu inda icha upesi. **15** Boka po malaika wa sabaa akombwile litarumbeta lyake, ni lilobe likolo latilongela kumaunde na baya, "ufalme wa kilambo upangite ufalme wa Ngwana witu ni Kristo wake. Apala tawala milele ni milele." **(aiōn g165)** **16** Boka po apendo ishirini ni ncheche babile batamile pakiteo ya enzi nnonge ya Nnongo batitomboka pae pa mbwee, minyo ielekite pae, nao batikumwabudu Nnongo. **17** Babaite, Tupiya shukrani yitu kwabe, Ngwana Nnongo, mtawala kunani ya vyoti, yaubile ni yabile, utolile ngupu yako ngolo ni tumbwa tawala. **18** Mataifa watikasirika, lakini ghadhabu yabe iichile. Wakati uichile kwa watu hukumiwa ni wenga zawadiwa atumishi boka ni manabii, waamini ni balo babile ni hofu ya lina lyako, boti abele babafaike kwa kilebe ni bene ngupu. N i wakati wako uikite balo babaiharibu lunia. **19** Boka po hekalu lya Nnongo kumaunde latiumukuliwa ni lisanduku lya agano lyake latibonekana nkati ya hekalu lyake. Yabile ni miali ya mweya, ndoti, ngurumo za radi, tetemeko lya mbwee ni maliwe ya ula.

12 Ishara ngolo yaibonekine kumaunde: nwawa yayobikwe ni lumu, ni mwei pae ya magolo yabe; ni taji lya ndondwa komi ni ibele yabile kunani ya mtwe wabe. **2** Abile ni ndumbo ni abile kalela kwaajili ya maumivu ya papa-katika uchungu wa beleka. **3** Ni ishara yenge yabonekine kumaunde: Lola! Pabile ni ling'ambo likele nkolo abile ni mitwe saba ni mbembe komi, ni yabile mataji saba pamutwe yabe. **4** Nkela wabe utikokota theluthi jimo ya ndondwa kumaunde ni kuitoikwa pae mukilambo. Lingambo latiyema nnonge ya mwana nnwawa ywa karibie beleka, lenga wakati wabeleka, apale kummeza mwana wake. **5** Atibeleka mwana, mwana nnalome, ywapala tawala mataifa yoti kwa imba ya kiuma. Mwana wake atikakatuliwa kunani ya Nnongo ni pa iteo ya enzi. **6** Ni nnwawa atibutukiya nyikani, mahali ambapo Nnongo atiandaa eneo kwa ajili yake, lenga aweche hudumiwa kwa machoba 1,260. **7** Na mbeyambe yabile ni vita kumaunde. Mikaeli ni malaika zake batikombwana ni yolo ling'ambo; ni ywembe ling'ambo likolo ni malaika bake batikombwana nabo. **8** Lakini ling'ambo labile ntopo ni ngupu yatosha shinda. Kwanyoo yabile ntopo nafasi kae kumaunde kwaajili yake ni malaika bake. **9** Ling'ambo likolo -ling'ambo lelo lya kunchogo lyakemelwa ibilisi ama nchela ambalo libaya ubocho-kilambo sote latitaikuliwa pae mukilambo, ni malaika bake bataikulilwe pae pamope ni ywembe. **10** Boka po nayowine lilobe likolo boka kumaunde: “Nambeambe wokovu uichile, ngupu-ni ufalme wa Nnongo witu, ni mamlaka ya Kristo wabe, Kwa kuwa mshitaki wa anuna bitu ataikulilwe pae-anda kubashitaki nnonge ya Nnongo witu mutwekati ni kilo. **11** Batikumshinda kwa damu ya mwana ngondolo ni kwa neno lya ushuhuda wabe, kwa maana bapendile kwa muno maisha yabe, hata waa. **12** Kwa nyoo, mushangilie, mwenga kumaunde, ni boti mwamutama nkati yabe, Lakini ole wa kilambo ni bahari kwa sababu mwovu atiuluka kwinu atwelile ni hasira kali, kwa mana atangite kwamba abii ni muda nchunu. **13** Wakati ling'ambo lyatangite panga lateikulilwe pae pakilambo, latikunkengama nnwawa ywa atibeleka mwana nnalome. **14** Lakini nnwawa apeilwe mabawa abele ya tai nkolo, lenga kwamba aweche goroka hadi ku'lieneo lya liandaliwe kwa ajili yake kolyo ku'jangwa, eneo ambalo aweza kuitunza mwene, nyakati ni nusu wakati-mahali pawecha kwaa kaa yolo ling'ambo. **15** Ling'ambo lyatipengana mache boka pankano wake kati libende, lenga apange gharika ya kumgharikisha. **16** Lakini mbwee itikunyangatia nnwawa, Itiumukwa nkano wake ni milalibende launile ling'ambo boka pankano wake. **17** Boka po ling'ambo atikumkachilikia nnwawa naywembe atiboka ni panga vita ni uzao wabe woti-balo babamtii amri ya Nnongo ni shirikiana ushuhuda kuhusu. Yesu.

13 Boka po ling'ambo latiyema kunani ya miangi ufukweni mwa bahari. Boka po namweni mnyama kaboka mu'bahari. Abile ni mbembe komi ni mitwe saba. Katika mbembe yake mwabile ni litaji komi, na katika mutwe wake mwabile manene yankufuru Nnongo. **2** Ayu mnyama wanimweni kati hobe. Magolo kati dubu, nkano wabile kati imba, nayuu ligambo atikumpeya ngupu ni katika iteo cha enzi, ni mamlaka yene ngupu muno ya tawala. **3** Mtwee wa mnyama yumo kati be chatibonekana nalibokaa likolo ambalo lipalae sababisha mauti gake. Lakini libanga lyake latipona. ni kilambo soti satisangala ni kumkengama mnyama. **4** Eloo ni kumwabudu ling'ambo, apeilwe mamlaka yolo mnyama. Batiendelea longela, “nyai kati mnyama? ni nyai wakombwana kwee?” **5** Mnyama apeyilwe nkano linga alongele makowe ga matusi batikumruusu kuwa ni utawala kwa miei arobaini na ibele. **6** Nga nyoomnyama atiumukwa nkano longela matusi baina ya Nnongo, atitukana lina lyake, pakilambo patamage balo batamage kumaunde. **7** Mnyama atiruhusiwa kupanga vita ni baamini na kubashinda. Pia, apeilwe mamlaka kunani ya kila kabila, bandu, lugha ni taifa. **8** Boti batami mukilambo watamwabudu yembe, boka umbaji kwa kilambo, kati kitabu cha ukoti ambacho ni cha mwana wa ngondolo, ambaye atichinjwa. **9** Mana ipangite yeyoti abi ni likutu, ni ayowe. **10** Mana ipangite mundu yumo batikumtola kwa ngupu, ni atiyenda kwa ngupu, yumo abulaga kwa lipanga, kwa lipanga ubulagwa. Hawo nga mkemao wa utlivu ni uvumilivu ni amani haba babile watakatifu. **11** Namweni mnyama ywenge kaicha boka mu, kilambo. Abile mwene mbembe ibele kati ngondolo ni atilongela kati mng'ambo. **12** Atilaya mamalaka yoti ya katika mnyama yolo ywa kwanza katika uwepo wake, ni panga katika kilambo na baro baishi wakimuabudu yolo mnyama wakwanza, yolo libaka lyake liponike. **13** Apangite miujiza yenye ngupu, hata panga mwoto kuruka nkati ya kilambo boka kumaunde nnonge ya bandu. **14** ni kwa ishara atiruhusiwa panga, atikuwakonga balo baatama mukilambo, akiabakiya tengeneza kinyago kwa heshima a mnyama aba ambaye atijeruiwa kwa lipanga, lakini bado katama. **15** Atikuruhusu pia mbumo katika kinyango sa mnyama yolo kinyango iweze baya ni sababisha balo boti bakani kuabudu mnyama ba'awee. **16** Pia atikuwalazimisha kila yumo,

ngaa abile kwaa samani ni mwene ngupu, tajiri, ni maskini, huru ni mmanda, poke alama katika luboko lwa kuume au pakibonge. **17** Yabile iwezekana kwaa kila mundu apeme au mbala pema isipokuwa mwene alama ya mnyama, ni yeno namba yene indabaya lina lyake. **18** Ayee ipalikwa busara. Ikiwa yeyoti anafahamu, munleke ili apange hesabu ya namba ya mnyama, mana namba yakibinadamu. Namba yake 666.

14 Natilinga namweni mwana ngondolo atiyema nnonge yango kunani ya kitombe sa Sayuni. Pamope nayee twabile twabote, twabile 144,000 mwene lina lyake lya tate bake atiandika katika kibonge yake. **2** Nayowine lilobe boka kunani yatiyowanika kati ngurumo ya mache ganambone na lilobe likolo njai. Lilobe niyowine kati wakombwa inubi babakombwa inubi yabe. **3** Kabayemba mwambo wa yambe nnonge ya iteo ya Enzi ni nnonge ya bene uhai ncheche na apendo. Ntopo ata mwene mali wa kuipundisha hawo mbambo isipokuwa kwa 144,000 ambapo batikombolelwa mboka mukilambo. **4** Haba ni balo ambabo abakujichafulia kwaa bene kwa alwawa, maana batikuitukuza bene baina ya makowe ya umalaya. Ni haba ambabo batikukota mwana ngondolo popote payei, haba batikombolelwa boka kwa mundu babile matunda ga kwanza kwa Nnongo ni kwa mwana ngondolo. **5** Ntopo ubocho wawapatikine katika mikano yabe, ntopo wakuwalaumu. **6** Namweni malaika ywenge atiuluka nkati ya maunde, ywabile ni ujumbe wa habari inoyite kwatangazia balo batami mulunia kila taifa, kabila, lugha ni kila bandu. **(aiōnios g166)** **7** Kabakema kwa lilobe likolo, "Mun'yogope Nnongo ni mumpei utukupu. Kwa mana muda wa hukumilwa utikaribia. Mumwabudu ywembe, ywembe ywaumbile maunde, ni lunia, ni bahari, ni chemchemi ya mase." **8** Malaika ywenge-malaika ywana ibele-kaakengama kabaya, "Utomboki, utomboki, Babeli nkolo, ywabile utibanywesha divai ya ukahaba, divai yailetike ghadhabu nnani yake." **9** Malaika ywenge-malaika ywa tatu-atikwakengama, kabaya kwa lilobe likolo, "Yeywoti ywamwabudu ayoo mnyama ni lisanamu lyake, ni kupokea alama mu'minyo gake ni mumaboko gake, **10** Ywembe aywaa divai ya ghadhabu ya Nnongo, divai yabile iandalilwe ni kutomboka bila changanyilwa mukikombe sa hasira gake. Mundu ywanywile alowa teswa ni mwoto wa kiberiti nnongi ya mwana ngondolo. **11** Na lioi lya minya yabe walowa yendya milele ni milele, ni pabile kwaa ni mapunziko mchana ni kilo-abo baabuduo mnyama ni sanamu yake, ni kila mundu ywapokile alama ya lina lyake. **(aiōn g165)** **12** Awoo nga wito wa subiria ni uvumilivu kwa baamini, balo babile heshimu amri za Nnongo ni Imani katika Kristo. **13** Nayowine lilobe kuoma kumaunde latibaya, "Uandike aga: Heri bandu bawaa mu'Ngwana."Eloo", abaya Roho, "Ili baweze kupomolya kuoma mu kazi yabe, mana makowe gabe gabakengama." **14** Natilinga na kubona kubile ni liunde uuu, na ywatama mu'liunde nga yumo ywabile mpwano wa mwana wa mundu. Ywabile ni taji ya dhahabu mu'ntwe wake ni mundu kyembe kikale muluboko lwake. **15** Malaika ywenge kae atiisa kuoma mu'lihekalu ni kukema kwa lilobe likolo yendya kwa yolo ywatama mu'liunde: "Tola kyembe sako ni utumbwe kuuna. Kwa mana muda wa mauno uikite, mana mauno gabile mu'lunia yabile tayari." **16** Kae yolo ywabile mu'liunde kakipisha sa kyembe nnani ya lunia, ni lunia yatiunwa. **17** Ni malaika ywenge kaisa kuoma mu'hekalu lya kumaunde; niywembe abile ni kyembe kikale. **18** Na balo malaika ywenge kaisa kuoma mu'madhabahu, ni malaika ywabile ni mamlaka ya nnani ya mwoto. Kankema kwa lilobe likolo malaika ywabile ni kyembe kikale, Tola kyembe kikale ni ugakuanye matawi ga mzabibu kuoma kwa mzabibu wa lunia, kwa mana zabibu zabile tayari. **19** Malaika atikipeleka kyembe sake mu'lunia no kugakusanya mauno ga zabibu ya lunia ni kwibeka mu'lipipa likolo lya divai ya ghadhabu ya Nnongo. **20** Lisungilo lya divai lyapondwange panja ya mji ni mwai wake utitomboka pae mu'chelo kimo cha mwishi wa farasi, kwa stadia 1,600.

15 Nabweni kae ishara yenge kumaunde, ngolo natishangala muno; Pabile ni malaika saba wenge mapigo saba, ambayo yabile mapigo ga mwisho (mu'eyo hasira ya Nnongo yabile ititimya. **2** Nabweni chelo chapangite kuwa bahari ya bilauri yanganilwe ni mwoto, yayemile mbega ya bahari ya balo babile ashindi ba mnyama ni sanamu yake, ni nnani ya maliwe yaiwakilisha lina lyake. Babile bakamwile inubi yapeilwe ni Nnongo. **3** Babile bakiimba wimbo wa Musa, mmanda wa Nnongo, ni wimbo wa mwana ngondolo: "Kazi zabe ni ngolo zabile zatishangaza muno, Ngwana Nnongo, ywatawalaye yoti. Mwaminifu ni ndela zako ni za kweli, Mpwalume ba mataifa. **4** Nyai ywashinda kukuhofia wenga kichako ywa mtakatifu. Mataifa goti gaisa ni kukuabudu nnongi yako kwamana ubile mwema na makowe gako gayowanika." **5** Baada ya makowe ago natilinga, ni pandu papeletau muno, pabile ni hema ya ushuhuda, yayongolikwile kumaunde. **6** Kuoma pandu papeletau muno kabaisa malaika saba babile

ni mapigo saba, bawalikea ngobo inoyite, kitani yabile ng'ala ni mishipi ga dhahabu mu kifua yabe. **7** Yumo ywa balo babile ni akoti ncheche kabapeya balo malaika saba mabakuli saba ya dhahabu yabile ni ghadhabu ya Nnongo ywatama milele na milele. **(aiōn g165)** **8** Pandu papeletau muno babile ni lioi kuoma kwa utukufu wa Nnongo na kuoma kwa uwezo wake. Ntopo hata yumo ywaweza kujingya mpaka magigo saba ga malaika gapangilwe.

16 Nayowine lilobe likolo kuoma kwa pandu paapeletau ni itibaya kwa balo malaika saba, "Uyende ni kumwaga nnani ya lunia mabakuli ga dhahabu ga Nnongo." **2** Malaika ba kwanza kayenda ni kumwaga bakuli lyake mu'lunia; ilonda mbaya ni yabile ni maumivu makale yatiisa kwa bandu babile ni alama ya mnyama, kwa balo batikumwabudu sanamu ywake. **3** Malaika wanaibele amwayite libakuli lyake mubahari; yabile kati mwai ya mundu ywatiwaa, ni kila kiumbe kibile kikoti mubahari satiwaa. **4** Malaika ba tatu amwayite bakuli lyake mu'mito ni mu'chemichemi za mase; zabile mwai. **5** nayowine malaika wa mase kabaya, "Wenga wa mwaminifu yumo ywaubile ni wabile, Mpeletau-kwa kuwa utuletya hukumu yeno. **6** Kwa mana wamwayite mwai za baamini ni manabii, utikwapeya balo kunywea mwai; nga kabastahili." **7** Nayowine madhabahu yatikuyanga, "Eloo! Ngwana Nnongo ywabile ni utawala nnani ya ilebe yoti, hukumu zako ni kweli ni zabile ni haki. **8** Malaika wa ncheche ngamwaite kuoma kulibakuli lyake nnani ya liumu, ni kulipeya ruhusa kutiniya bandu kwa mwoto. **9** Batiniyilwe kwa lyoto lyakutisha, na kabakupuru lineno lya Nnongo, ywabile ni ngupu nnani ya mapigo goti. Batubu kwaa wala kumpeya ywembe utukufu. **10** Malaika atano amwayite kuoma kulibakuli lyake mu'iteo ya enzi sa mnyama, ni libendo lyatiunika upwalume bake. Batisaga mino mu'maumivu makale. **11** Kabantukana Nnongo bakumaunde kwamana maumivu yabe ni majeraha yabe, ni balo batiyendelya kutubu kwaa chelo chakipanga. **12** Malaika ba sita kabamwaga mu'bakuli lyake mu'nto nkolo. Frati, ni mache yake yatikauka ili kuweza kuandaa ndela ya apwalume baikite kuoma mashariki. **13** Naibona roho tatu chapu yatibonekana kati chura baboka panja ya nkanwa wa yolo ng'ambo, yolo mnyama, ni yolo nabii wa uongo. **14** Ni roho ya nchela zalowa panga ishara ni miujiza. Babile kabayenda kwa mpwalume ba lunia yoti ili weza kubakusanya pamope kwa vita mu'lisoba kolo lya Nnongo, ywabile ntawala nnani ya goti. **15** ("Linga! Nilowa isa kati mwii! Heri yolo ywadumu mu'nkesha, ywatunzaye ngobo yake ili yendya panja bila wala ngobo ni kuionia oni yake.") **16** Kabanletike pamope pandu pakemelwage kiebrania Amagedoni. **17** Malaika wa saba amwaite kuoma mu'libakuli lyake mu'anga. Boka po lilobe lyayowanike kuoma kutakatifu ni mu'iteo ya enzi, lyabayite, "Iyomwike!" **18** Pabile ni miale ya mbweya ba radi, ngurumo, ishindo ya radi, ni lilendemo lyakutisha-lilendemo likolo lya bui lyapangite kwaa mu'dunia tangu bandu babile tama mu'dunia, eyo nga lilendemo likolo muno. **19** Mji nkolo wapapwanike mu'ipande itatu, ni ijiji ya mataifa yayogolilwe. Boka po Nnonga kankumbusha nkolo wa Babeli, ni kuupea mji woo kikombe chabile ni divai kuoma kwa ghadhabu yake yabile kale. **20** Kila kisiwa chaboyite na itombe yoti yangana bonekine kae. **21** Ula ngolo ya maliwe, yabile ni uzito wa talanta, yatombwike kuoma kumaunde nnani ya bandu, ni kabamlaani Nnongo kwa mapigo ga ula ya maliwe kwa mana lelo pigo lyabile baya muno.

17 Yumo ywa malaika saba ywabile ni itasa saba kaisa ni kunimakiya, "Uichange, nalowa kukubonikiya hukumu ya kahaba nkolo ywatama nnani ya mase **2** mengi, ywabile mpwalume ba nnema bapangite makowe ga uzinzi niywembe ni nnani ya mvinyo wa umalaya bake watama mu'dunia watileweshwa. **3** Malaika kantola mu'roho mpaka mupongote, na nimweni nnwawa atami nnani ya mnyama nkele ywabile ni maina ga matukangano. Mnyama ywabile ni ntwe saba ni mbembe komi. **4** Ywa nnwawa atiwala ngobo ya zambarau ni ngele ni apambwilwe kwa dhahabu, maliwe ga thamani, ni lulu. Abile akamwile kikombe sa dhahabu muluboko lwake sabile ni ilebe ya machukizo ya uchapu wa umalaya wake. **5** Nnani ya paji lyake liyandikilwe lina lya siri: "BABELI NKOLO, MAO BA MAKAHABA NI ILEBE YA MACHUKIZO GA NNEMA." **6** Namweni ya kuba nnwawa yoo abile atilebata wimbi kwa mwai ya baumini ni mwai ya balo bawile kwaajili ya Yesu. Mana kabamweni, nabile ni mshangao nkolo. **7** Lakini malaika kanibakiya, "Kwa mwanja namani watishangala? Nalowa kukubakiya maana ya yolo nnwawa ni mnyama ywantolile(mnyama ywabile ni ntwe saba na mbembe komi). **8** Mnyama ywamweni abile, ni abile kwa leno, lakini tayari kupanda kuoma mu'yembwa lyange yomoka. Boka po kayendelya ni uharibifu. Balo batamii nnani ya nnema, balo babile maina yabe yaandikilwe kwaa mu'kitabu cha ukoti tangu kubekwa misingi ya nnema-batishangala batimwona mnyama ywabile, kuwa yabile kwaa leno, lakini ywabile karibu kuyenda. **(Abyssos g12)** **9** Wito wolo ni kwaajili ya malango

ga hekima. Mitwe saba nga itombe saba yabile nnwawa atami nnani yake. **10** Ni kae nga apwalume saba. Apwalume atano gatombwike, yumo abile, ni wenge aichile kwaa bado; muda baichile, walowa tama kwa muda mwipi. **11** Mnyama ywabile, lakini ywabile, ywembe kae nga mpwalume wa nane; lakini nga yumo nkati ya balo apwalume saba, na atiyenda mu'uharibifu. **12** Mbembe komi wazibweni nga apwalume babapokeyilwe upwalume, lakini kabapokya mamlaka kati apwalume kwa lisaa limo mpamo ni mnyama. **13** Haba banashauri yumo, ni kabampeya ngupu yabe ni mamlaka yolo mnyama. **14** Kabapanga vita kati yabe na mwana ngondolo. Lakini mwana ngondolo alowa kubashinda kwa mana nga Ngwana wa mangwana na Mpwalume ba apwalume-na mu'ywembe twakemilwe, tuchaulilwe, baaminifu." **15** Mamlaka kanibakiya, "Galo mache gaugabweni, kabatama yolo malaya nga bandu, makutano, mataifa na lugha. **16** Mbembe komi zauzibweni-zabile ni yolo mnyama kabanchukiya yolo kahaba. Na kabampanga kuba kichake ni kana atewala ngobo, kabaulya bwega wake, ni kabautiniya mwoto. **17** Mana Nnongo abekile mumyoyo yabe ni kupotwa kusudi lyake kwa makubaliano ga kumpeya mnyama ngupu kuntawala mpaka maneno ya Nnongo gabatimya. **18** Yolo nnwawa wamweni nga mji wolo ubile nkolo wautawala nnani ya afalme ba nnema."

18 Baada ya ilebe yoo namweni malaika ywenge atiuluka pae boka kumaunde. Ywembe abile ni mamlaka ngolo, ni kilambo satimulikilwa kwa utukufu wake. **2** Atilela kwa lilobe likolo, atibaya, "Utitomboka, utitomboka, chelo kilambo kikolo cha Babeli! papangate mahali patama masetani, ni mahali patama masetani, ni patama kila mchapu ni iyuni ywabauchi. **3** Kwa kuwa mataifa goti yanywile wembe ni tamaa ya umalaya wake umletiya asila. Bafalme wakilambo bapanga nae umalaya. Bapanga biashara ba kilambo bapangite matajiri kwa ngupu ya maisha gake ga anasa." **4** Boka po nayowine lilobe lyenge boka kumaunde kalibaya, "M'bokange kwake bandu bangu, lenga kana mushiriki katika sambi yake, lenga kana mupoki azabu yake yeyoti. **5** Sambi yake itilundikana kunani kati maunde, ni Nnongo atikugakombokiya matendo gake maovu. **6** Munlepe kati mwabalepi benge, ni munkanlepe mara ibele kwa kadili muwapangite; katika kikombe chayangabine, mumyangabanie mara ibele kwa ajili yake. **7** Kati mwaikakatuye mwene, ni atitama kwa anasa, mumpei mateso genge ni huzunika. Kwa kuwa abaya kumoyo wake, "Natitama kati malkia; na kati mjane kwaa, nipabona kwa lombola. **8** Kwa nyoo nkati ya lichoba jimo mapigo gake galakutolya; kiwo, lomboka, ni njala. Atinike kwa mwoto, kwa kuwa Nngwana Nnongo ni mwene ngupu, na ni nkolo wake." **9** Baafalme ba kilambo bapangite umalaya ni nachanganyikiwa pamope ni ywembe balela ni lombola babona lioi wa tinika kwake. **10** Batayema nninge ya ywembe, kwa hofu ya maumivu gake bakibaya, "ole, ole kwa mji nkolo, Babeli, mji wenye ngupu! kwa saa jimo hukumu yake itiisha." **11** Bapanga biashara wa kilambo mulele nalombola kwaajili yake, kwa kuwa ntopo hata yumo ywapema bidhaa yake kae. **12** Bidhaa ya dhahabu, mbanje, maliwe ya thamani, lulu, kitani inanoga, zambarau, hariri, ngeree, aina yoti ya mikongo ya harufu inanoga, kila yombo cha mbembe za ndembokila yombo chakitengenezilwe kwa mikongo ya thamani shaba, kiume, liwe, **13** Mdalasini, viungo, uvumba, manemane, ubani, wembe, mauta, bwembwe unanoga, ngano, ng'ombe ni ngondolo, farasi ni mutuka, ni atumwa, ni roho ya bandu. **14** Matunda ga uyaminyike kwa ngupu yako yatiboka boka kwako. Anasa yako yoti ni mapambo yatiboka, gapatikana kwaa kae. **15** Bapanga biashara wa ilebe yeno bapatike utajili kwa mapenzi gake batayema nnonge boka kwake kwa sababu ya hofu ya maumivu yake, balenga ni lilobe lya lombola. **16** Bakibaya, "Ole, ole mji wolo nkolo wauwalike kitani kinanoga, zambarau, ni ngere, ni pambwa kwa dhahabu, ni vito vya thamani ni lulu!" **17** Nkati ya saa jimo ufahari woti too watiboka. Kila nahodha wa ngalawa, kila baharia ni boti bana mache, ni boti babapanga kazi baharini, batiyema mbali **18** Batilela pabamweni lioi watinika kwake. Batibaya, "Ni mji waa'ko waulandine ni mji wono nkolo?" **19** Bataikwile mavumbi kunani ya mitwee yabe, ni batilela, bapitike moli ni lomboka, "Ole, ole mji pakolo poti babamile ni meli yabe baharini babile mafahari bokana ni mali yabe nkati ya lisaa limo batikuwangamiya." **20** "Mupulaike kunani yake, kunani wenga waamini mitume, ni manabii, kwa maana Nnongo amemleta hukumu yinu kunani yake." **21** Malaika mwene ngupu atikakatuga liwe kati liwe likolo lya yaga ni taikwa baharini, kabaya'"kwa ndela yino, Babeli, walo mji nkolo wataikwa pae kwa ukatili ni wabonekana kwaa kae. **22** Malobe gainanda, bana muziki, bang'anda filimbi, ni itarumbeta bayowanika kwaa kwinu. Wala lilobe lya litole ywayowanika kwinu. **23** Bwega wa taa waangaza kwaa nkati yako ni lilobe ngwana harusi ni bibi harusi hywayowanika kwaa nkati yako, maana bapanga biashara wako babile wakolo wa kilambo, ni wa mataifa, batikongelwa kwa bwabe wako. **24** Nkati yake damu ya manabii

ni waamini yabonekine, ni damu ya wote babawile kunani ya kilambo."

19 Baada ya makowe gaa nayowine lilobe kati mlelo nkolo wa kipenga kikolo cha bandu kunani yatibaya, "Haleluya. Wokovu, utukufu ni ngupu ni vya Nnongo witu. **2** Hukumu yake ni kweli ni ya haki, kwa kuwa ati hukumu malaya nkolo ywa alibiye kilambo kwa umalaya wake. Apangite kisasi kwa damu ya bapangakazi bake, ambayo atikuipengana ywembe mwene." **3** Kwa mara yana ibele atibaya, "Haleluya! lioi boka kwake milele ni milele." **(aiōn g165)** **4** Balo apendo ishirini ni ncheche ni iumbe hai ncheche batikumwinamia ni kumwabudu Nnongo ywatama pakitewo cha enzi, babile bakibaya, Amina. Haleluya!" **5** Ndipo lilobe labokite pa'iteo ya enzi, yatibaya, mumlumbe Nnongo witu, enyi bapanga kazi yake yoti, mwenga mnaomcha ywembe, boti mwamubile ntopo umuhimu ni bene ngupu." **6** Boka po nayowine lilobe kati lilobe likundi likolo lya bandu, kati lilobe lya kungulumo lya mache yanambone, ni kati ngulumo lya radi, yaitibaya, "Haleluya! Ngwana ni Nnongo witu, mtawala kunani ya boti utawala. **7** Ni tushangilie ni pulai ni kumpa utukufu kwa sababu harusi ni sherehe ya mwana ngondolo atiicha, ni bibi harusi abile. **8** Atikumrusu kum'walisha kitani safi ni yaing'ara ng'ara(kitani safi ni makowe ya haki ya baamini). **9** Malaika atibaya na nee, "kuwaandika haga; Batibarikiwa babakokwile kwenye sherehe ya harusi ya mwana ngondolo."Nyonyonyo atikunibakia, "haga nga makowe ga kweli ga Nnongo." **10** Natikumwinamia nnonge ya magolo gake nakumwabudu, lakini atikunibakia, "Kana ubaye nyaa! nenga ni mtumishi nnyino ni nnunango mwene kamwa ushuhuda wa Yesu ni Roho wqa unabii." **11** Boka po namweni maunde yatiumukwa, ni natirola kwabile ni farasi muu! ni yolo ywabile ywamwobokie atikemelwa mwaminifu ni kweli. Hukumu kwa haki ni panga vita. **12** Minyo gake ni kati mwali wa mwoto, ni kunani ya mutwee wake ana litaji ganambone. Ana lina liliandikilwe kunani yake latitanganikwe kwaa ni mundu yoyoti isipokuwa ywembe mwene. **13** Atiwala mavazi labandukiye katika damu, ni lina lyake atikemelwa neno lya Nnongo. **14** Majeshi ya kumaunde yabile gati kumkengama kunano ya farasi beupe, batiwalikwa kitani kinanoga. **15** Munkano lwake mwapitike lipanga likale ambao kuyaangamiza mataifa, ni ywembe atikubatawala kwa fimbo ya kioma, ni ywembe ulebata yombo ya wembe kwa nyongo kati ya Nnongo, hubatawala kunani ya boti. **16** Ni ywembe atiandikwa kunani ya vazi lyake ni katika kibunge chake lina lyake, MFALME WA AFALME NI NGWANA WA ANGWANA. **17** Namweni malaika atiyema katika liumu. Atikabakema kwa lilobe likolo iyuni boti babagoroka kunani, "Muiche, chamkachanyike pamope kwenye chakulya kikolo cha Nnongo. **18** Muiche mlye nyama ya afalme, nyama ya majemedali, nyama ya bandu bakolo, nyama ya farasi ni bapanda farasi, ni nyama ya bandu boti, bababiole huru ni batumwa, bababile ntopo umuhimu ni bene ngupu." **19** Natikum'bona mnyama ni Afalme wa kilambo pamope ni majeshi gabe. Babile batikuipanga kwa ajili ya panga vita ni yumo yaomwike farasi ni jeshi lyake. **20** Mnyama abiboyokelwa ni nabii wake waubocho bocho yazipangite ishara katika uwepo wake. Kwa ishara yeno atikubakongo balo batikuipokiya atama ya mnyama ni babaisujudile kinyao yake. Boti babele batitailikwa bangali akoto katika libwawa lya mwoto liyakalo kwa kiberiti. **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **21** Balo baigalile batibulyagilwa kwa lipanga waubokile munkano mwa yumo ywabokite kunani ya farasi. Iyuni boti balile mizoga ya yega yabe.

20 Kisha namweni malaika atiuluka boka kumaunde, abi ni upunguo wa liyembwa lalibile ntopo mwisho ni nyororo ngolo muluboko lwake. **(Abyssos g12)** **2** Atikamwa lelo ling'ambo, mng'ambo lya zamani ngae ni ibilisi au nchela ni kuntaba miaka elfu. **3** Atikulitaikwa muliyembwa labile ntopo mwisho, atikulitaba ni kulibekia mhuri kunani yake. Yeno yabile nyoo lenga kana bakongetwe mataifa kae mpaka miaka elfu paiyomoka. Baada yapoo, bakumnekekeya huru kwa muda nchunu. **(Abyssos g12)** **4** Boka po namweni iteo ya enzi. Babatamile ni balo bababile bapeilwe mamlaka ya hukumu. Nyonyo ni mweni nafsi ya balo babile bakalwile mitwee kwaajili ya ushuhuda kuhusu Yesu na kwa neno lya Nnongo. Babile bamwabudu kwaa mnyama wala kingao chake, na bakani pokia ye atama kunani ya kibonge yabe ama muluboko baichile muukoti, batitawala pamope ni Kristo kwa miaka elfu. **5** Wafu babaigile baichile kwaa muukoti mpaka miaka elfu paiyomwike. Wono nga ufufuo wa kwanza. **6** Atibarikiwa ni mataifa ni bandu yoyoti yotolile nafasi katika ufufuo wakwanza! Kiwo cha naibele ntopo ngupu kunani ya bandu kati bano. Papala baa ni makuhani wa Nnongo ni wa Kristo ni batawala ni ywembe kwa miaka elfu. **7** Wakati wa miaka elfu paopala ika mwisho, nchela ayogolelwa boka gerezani mwake. **8** Apayenda panja kubakonga mataifa katika kona nchehe za kilambo-Gogu ni magogu kabaleta pamope kwaajili ya vita. Bapanga banambone kati miangi ya bahari. **9**

Bayeu unani kweni itarumbeta ya kilambo na tindiya kambi ya baamini, mji waupendilwe. Lakini mwoto waichile boka kunani ni kubaangamiza. **10** Nchela, ambae atibaya kwabe ubocho, atitaikulilwa nkati ya ziwa lya kiberiti, ambapo mnyama ni nabii wa ubocho patiteikulilwe mpamo, Batesekilwe mutwe nkati ni kilo milele ni milele. **(aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442)** **11** Boka po nakibweni kiteo sa enzi kikolo nyeupe ni yolo ywatamile kunani yake. Kilambo ni kumaunde zatibutuka kwakulipile boka katika uwepo wake. Lakini pabile kwaa nafasi ya balo yenda. **12** Natikuwabona babawile-hodari ni babile ntopo wa umuhimu batiyemanga katika iteo ya enzi, ni itabu yenge yaukwile-Kitabu cha ukoti. Bandu babawile batiukumilwa kwa chelo chakiandikwile nkati ya itabu, matokeo ya chelo chabakipangite. **13** Bahari itikubabaya babawile ambao babile nkati yake. Kiwo ni kuzimu batikubaboya babawile babile nkati yake, ni wafu batihukumiwa lingana na chabakipangite. **(Hadēs g86)** **14** Kiwo ni kuzimu zataikwile nkati ya ziwa lya mwoto. Yeno nga mauti yanaibele-ziwa lya mwoto. **(Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442)** **15** Kati lina lya yoyoti lapatikine kwaa litiandikwa nkati ya kitabu sa ukoti, atitaikulilwa nkati ya ziwa lya moto **(Limnē Pyr g3041 g4442)**

21 Boka po namweni maunde yaayambe ni kilambo chayambe, kwa kuwa maunde ya kwanza ni kilambo sa kwanza ipitike, ni bahari yabile ntopo. **2** Nabweni mji mtakatifu, Yerusalem yayambe, wauichile pae boka kumaunde kwa Nnongo, utiandaliwa kati bibi harusi bampambike kwa ajili ya nchengowe. **3** Nayowine lilobe likolo boka pakiteo sa enzi yatibaya, “Lola! makao ya Nnongo yabile pamope ni wanadamu, naye alwatama pamope nabo. Bapanga bandu bake, ni Nnongo mwene apanga Nnongo wabe. **4** Apakufuta kila moli kutoka katika minyo yinu, ni ntopo kiwo kae ni lombola, ama lela, ama maumivu, makowe ya zamani yapitike. **5** Ywembe ywabile, atamile kunani ya kiteo cha enzi atibaya, Lola! napanga makowe goti panga yayambe.” Atibaya, “Andika leno kwa sababu maneno haga ni ya hakika ni kweli.' **6** Atikunibakiya, “makowe haga yapitike! Nenga ni Alfa na Omega, wanncogo ni wa mwisho. kwa yoyoti ywabona nyota nipala kumpea makano bila ya gharama boka pa kinyanyu sa mache ya ukoti. **7** Ywembe ywashinda apalarithi makowe haga, ni nipala panga Nnongo wake, ni ywembe apalapanga mwana wango. **8** Lakini kati yaibile kwa bayogopa boti, bangaliamini, babauchi, bababulaga, wamalaya, babe, waabudu inyago, ni wabocho boti sehemu yabe ipala panga katika ziwa lya mwoto wa kiberiti wautiniya. Ago nga mauti gana ibele.” **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **9** Yumo wa malaika saba aichile kwango nee, yumo ywabile ni mabakuli saba yagatwelile mapigo saba ya mwisho ni atibaya, “Iche pano! Nipala kukulaya bibi harusi, nnwawa wa mwana ngondolo.” **10** Boka po atikunitola kwakulipite katika Roho pakitombe kikolo ni kilambo naatikunilaya mji mpeletau, Yerusalemu, utiuluka pae boka kumaunde kwa Nnongo. **11** Yerusalemu wabile ni utukufu wa Nnongo, ni uzuri wake wabile kati kito cha thamani, kati maliwe ya kilolo safi lya yaspi. **12** Wabile ni kingombe kikolo, mnacho wene mnyango komi ni ibele, pamope malaika komi ni ibele munyango. Kunani ya mnyango pabile patiyandikwa malina ya makabila komi ni ibele ya bana ba Israeli. **13** Upande wa mashariki pabile ni mnyango itatu, upande wa kusini minyango itatu, upande wa kaskazini minyango itatu, ni upande wa magharibi minyango itatu. **14** Kingombe cha mji yabile ni misingi komi ni ibele, ni kunani yake pabile ni malina komi ni ibele ya mitume komi ni ibele wa mwana ngondolo. **15** Yumo atilongela na nee abile ni kipimo cha bakola yaitengenezwile na dhahabu kwaajili ya lenga mji mnyango wake ni kingombe chake **16** mji wabekite nkati ya mraba, urefu wake wabile sawa ni upana wakeAtilenga mji kwa kipimo cha fimbo, stadia 12,000 kwa uracho. uracho wake, upana ni kiyemo vyatilingana). **17** Nyonyo atilenga kingombe chake, ukolo ukolo wake wabile dhiraa 144 kwa vipimo vya kianadamu(ambavyo vyabile vipimo vya malaika). **18** kingombe chabile kichengilwe kwa yaspi ni mji wenge dhahabu safi, kati kilolo safi. **19** Msingi ya kingombe yabile itipambwa ni kila aina ya liwe lya thamani. Lya kwanza yabile yaspi, lya naibele yabile yakati samawi, lana itatu yabile kalkedon, lya ncheche zumaridi, **20** lya tano Sardoniki, lya sita akiki, lya saba krisolitho, lya nane zabarajadi, lya tisa yakuti ya manjano, lya komi krisopraso, lya komi ni jimo hiakintho, lya komi ni ibele amethisto. **21** Mnyango komi ni ibele yabile lulu komi ni ibele, ya kila mnyango watengenezwile boka kwenye lulu jimo. Mitaa ya mji yabile dhahabu safi, yabokine kati kilolo safi. **22** Namweni kwa hekalu loloti nkati ya mji, kwa luwa Ngwana Nnongo, ywembe mtawala kunani ya vyoti, ni mwana ngondolo ni hekalu lyake. **23** Mji haupalile kwaa lumu ama mwei lenga angaza kunani yake kwa sababu utukufu wa Nnongo watimulika kunani yake, ni taa yake ni mwana ngondolo. **24** Mataifa batwanga kwa mbwea wa mji wao. Wafalme wa kilambo baleta fahari yabe nkati yake. **25** Mnyango yake yajigalikwa kwaa wakati wa mutwekati, ni papanga ntopo kilo palo. **26** Batelanga

fahari ni heshima ya mataifa nkati yabe. **27** Na ntopo kichapu chapala jingiya nkati yake. wala yoyoti ywapanga makowe ni oni ama nakonga hajingiya kwaa, bali balo tu malina yabe yoti yandikwa katika kitabu cha ukoti cha mwana ngondolo.

22 boka po namweni malaika atikunilaga lubende lwa mache ya ukoti, mache yabile yandamelie metiya kati bilauri yabile ganda butuka boka paa kiteo cha enzi cha Nnongo ni cha mwana ngondolo. **2** Peta katika ya mitaa ya mji. Kati ya mbembe ya lubende pabile ni mkongo wa ukoti, wa ubeleka aina komi ni ibele ya matunda, ni hubeleka matunda kila mwei. Makapi ya mikongo kwaajili ya kuwaponya mataifa. **3** Wala ntopo ni laana yoyote kae. Iteo ya enzi sa Nnongo ni cha mwana ngondolo chapala baa nkati ya kilambo, ni wapanga kazi wake bapala kumumikia. **4** Bapala kutubona kuminyo kwake, ni lina lyake labaa kunani ya ibonge ya kuminyo yabe. **5** Papanga ntopo kilo kae; lawa ntopo hitaji lya mbwega wa taa ama lumu kwa sababu Ngwana Nnongo apamulika kunani yabe. Nabembe batawala milele ni milele. **(aiōn g165)** **6** Malaika atikunibakiya, maneno aga ya aminika na kweli. Ngwana Nnongo wa Roho ya manabii atikuntuma malaika bake kubalaya atumishi bake chakipala bonekkana yeno papipi," **7** "Lola! mndaicha upesi! Atibalikiwa ywembe maneno ya unabii wa kitabu cheno." **8** Nenga, Yohana, Nganiyowine na bona makowe aga, paniyowine na kuyabona, natitomboka pae mwene nnonge ya magolo ya malaika nakumwabudu, malaika atikunilaya makowe gaa. **9** Atikunibakiya, "kana upange nyoo! nenga nimtumishi mnyino, pamope ni balo babapekaniya maneno ya kitabu cheno, mwabudu Nnongo!" **10** Atikunibakiya, "kanauyabiki alama maneno ya unabii wa kitabu cheno, mana wakati uwikile. **11** Yabile ntopo haki, na mchapu kimadili, ayendeli panga mchafu kimadili, mwene haki, na ayendeli panga mwene haki, yabile mtakatifu, na ayendeli panga utakatifu." **12** "Lola! mndaicha upesi, malipo gango gabile pamope ni nee. Kumlepa kila yumo lengana na chakipangite. **13** Nenga ni Alfa ni Omega, wa nnchogo ni wa mwisho, mwanzo na mwisho. **14** Bati barikiwa balo babakucha mangobo gabe lenga bapalw haki ya lila boka paa mkongo wa ukoti ni jingiya mji petya mnyango. **15** Panja kuna mbwa, babe, malaya, bababulaga, waabudu inyango, ni kila yapenda na shuhudia ushahidi wa ubocho. **16** Nenga Yesu, natikumtuma malaika wango waushuhudiaji husu makowe aga kwa makanisa. Nenga na ndandai wa ubeleko wa Daudi, ndondwa ya kindai ya ing'ara." **17** Roho ni bibi harusi abaya, "Muiche!" Ni ywembe ywayowa abaye, "muiche" Yeyoti twabile na ndondwa, na aiche, na yoyoti ywatamani, ni apate mache ya ukoti bure. **18** Namshuhudia kila mundu ywapekania maneno ga unabii wa kitabu cheno; kati boti apala yongeya katika goo, Nnongo apala kumyongekeya mapigo gagaandikilwe katika kitabu cheno. **19** Kati mundu yoyoti apala kuyaboya maneno ya kitabu cheno cha unabii, Nnongo apalaboya sehemu yake katika mkongo wa ukoti katika mji mtakatifu, ywembe habari yake itiandikilwa nkati ya kitabu cheno. **20** Ywembe ywalongela makowe aga abaya, "E'loo! mndaicha upesi." Amina! Uwiche, Ngwana Yesu! **21** Neema ya Ngwana Yesu yabe na kila mundu. Amina.

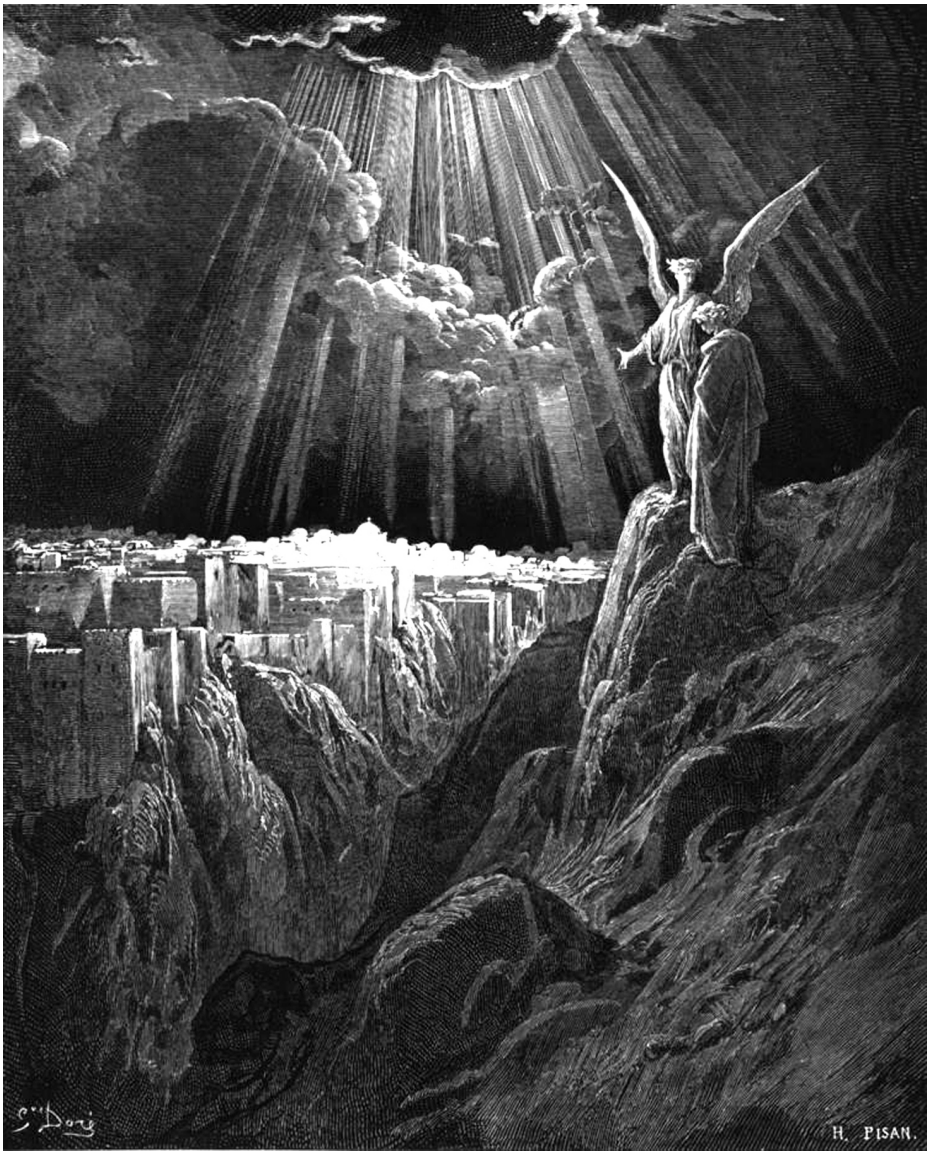

Nabweni mji mtakatifu, Yerusalem yayambe, wauichile pae boka kumaunde kwa Nnongo, utiandaliwa kati bibi harusi bampambike kwa ajili ya nchengowe. Nayowine lilobe likolo boka pakiteo sa enzi yatibaya, "Lola! makao ya Nnongo yabile pamope ni wanadamu, naye alwatama pamope nabo. Bapanga bandu bake, ni Nnongo mwene apanga Nnongo wabe."
Ufunuo 21:2-3

Reader's Guide

Kindengereko at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Kindengereko at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Ndengereko---Ndengereko-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Arumi 10:7
Ufunuo 9:1
Ufunuo 9:2
Ufunuo 9:11
Ufunuo 11:7
Ufunuo 17:8
Ufunuo 20:1
Ufunuo 20:3

aïdios

Arumi 1:20
Yuda 1:6

aiōn

Mathayo 12:32
Mathayo 13:22
Mathayo 13:39
Mathayo 13:40
Mathayo 13:49
Mathayo 21:19
Mathayo 24:3
Mathayo 28:20
Marko 3:29
Marko 4:19
Marko 10:30
Marko 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yohana 4:14
Yohana 6:51
Yohana 6:58
Yohana 8:35
Yohana 8:51
Yohana 8:52
Yohana 9:32
Yohana 10:28
Yohana 11:26
Yohana 12:34
Yohana 13:8
Yohana 14:16
Matendo ga Mitume 3:21
Matendo ga Mitume 15:18
Arumi 1:25
Arumi 9:5
Arumi 11:36
Arumi 12:2
Arumi 16:27
1 Akoritho 1:20
1 Akoritho 2:6
1 Akoritho 2:7
1 Akoritho 2:8
1 Akoritho 3:18
1 Akoritho 8:13
1 Akoritho 10:11
2 Akoritho 4:4
2 Akoritho 9:9
2 Akoritho 11:31
Agalatia 1:4
Agalatia 1:5
Baefeso 1:21
Baefeso 2:2
Baefeso 2:7
Baefeso 3:9
Baefeso 3:11
Baefeso 3:21
Baefeso 6:12
Wafilipi 4:20
Akolosai 1:26
1 Timotheo 1:17
1 Timotheo 6:17
2 Timotheo 4:10
2 Timotheo 4:18
Tito 2:12
Baebrania 1:2
Baebrania 1:8
Baebrania 5:6
Baebrania 6:5
Baebrania 6:20
Baebrania 7:17
Baebrania 7:21
Baebrania 7:24
Baebrania 7:28
Baebrania 9:26
Baebrania 11:3
Baebrania 13:8
Baebrania 13:21
1 Petro 1:23
1 Petro 1:25
1 Petro 4:11
1 Petro 5:11
2 Petro 3:18
1 Yohana 2:17
2 Yohana 1:2
Yuda 1:13
Yuda 1:25
Ufunuo 1:6
Ufunuo 1:18
Ufunuo 4:9
Ufunuo 4:10
Ufunuo 5:13
Ufunuo 7:12
Ufunuo 10:6
Ufunuo 11:15
Ufunuo 14:11
Ufunuo 15:7
Ufunuo 19:3
Ufunuo 20:10
Ufunuo 22:5

aiōnios

Mathayo 18:8
Mathayo 19:16
Mathayo 19:29
Mathayo 25:41
Mathayo 25:46
Marko 3:29
Marko 10:17
Marko 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yohana 3:15
Yohana 3:16
Yohana 3:36
Yohana 4:14
Yohana 4:36
Yohana 5:24
Yohana 5:39
Yohana 6:27
Yohana 6:40
Yohana 6:47
Yohana 6:54
Yohana 6:68

Yohana 10:28
Yohana 12:25
Yohana 12:50
Yohana 17:2
Yohana 17:3
Matendo ga Mitume 13:46
Matendo ga Mitume 13:48
Arumi 2:7
Arumi 5:21
Arumi 6:22
Arumi 6:23
Arumi 16:25
Arumi 16:26
2 Akoritho 4:17
2 Akoritho 4:18
2 Akoritho 5:1
Agalatia 6:8
2 Athesalonike 1:9
2 Athesalonike 2:16
1 Timotheo 1:16
1 Timotheo 6:12
1 Timotheo 6:16
2 Timotheo 1:9
2 Timotheo 2:10
Tito 1:2
Tito 3:7
Filemoni 1:15
Baebrania 5:9
Baebrania 6:2
Baebrania 9:12
Baebrania 9:14
Baebrania 9:15
Baebrania 13:20
1 Petro 5:10
2 Petro 1:11
1 Yohana 1:2
1 Yohana 2:25
1 Yohana 3:15
1 Yohana 5:11
1 Yohana 5:13
1 Yohana 5:20
Yuda 1:7
Yuda 1:21
Ufunuo 14:6

eleēsē

Arumi 11:32

Geenna

Mathayo 5:22
Mathayo 5:29
Mathayo 5:30
Mathayo 10:28
Mathayo 18:9
Mathayo 23:15
Mathayo 23:33
Marko 9:43
Marko 9:45
Marko 9:47
Luka 12:5
Yakobo 3:6

Hadēs

Mathayo 11:23
Mathayo 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Matendo ga Mitume 2:27
Matendo ga Mitume 2:31
1 Akoritho 15:55
Ufunuo 1:18
Ufunuo 6:8
Ufunuo 20:13
Ufunuo 20:14

Limnē Pyr

Ufunuo 19:20
Ufunuo 20:10
Ufunuo 20:14
Ufunuo 20:15
Ufunuo 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Petro 2:4

Questioned

2 Petro 2:17

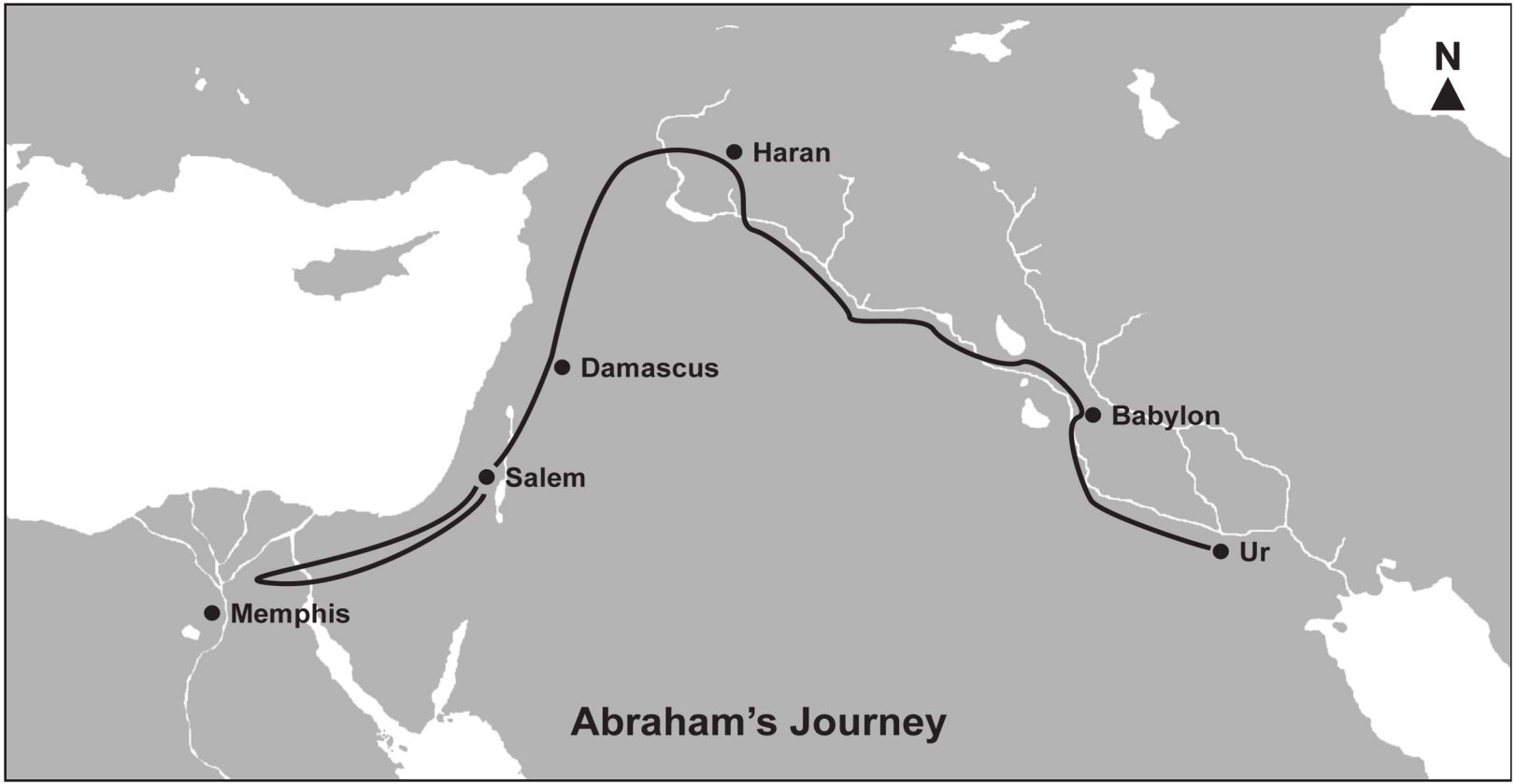

Yaibile ni kwa imani kuwa Ibrahimu, paakemilwe alowa kueshimu no yendya pandu paapalikwa pokya kati urithi. Ayei bila yowa pandu gani pabile atiyenda. - Baebrania 11:8

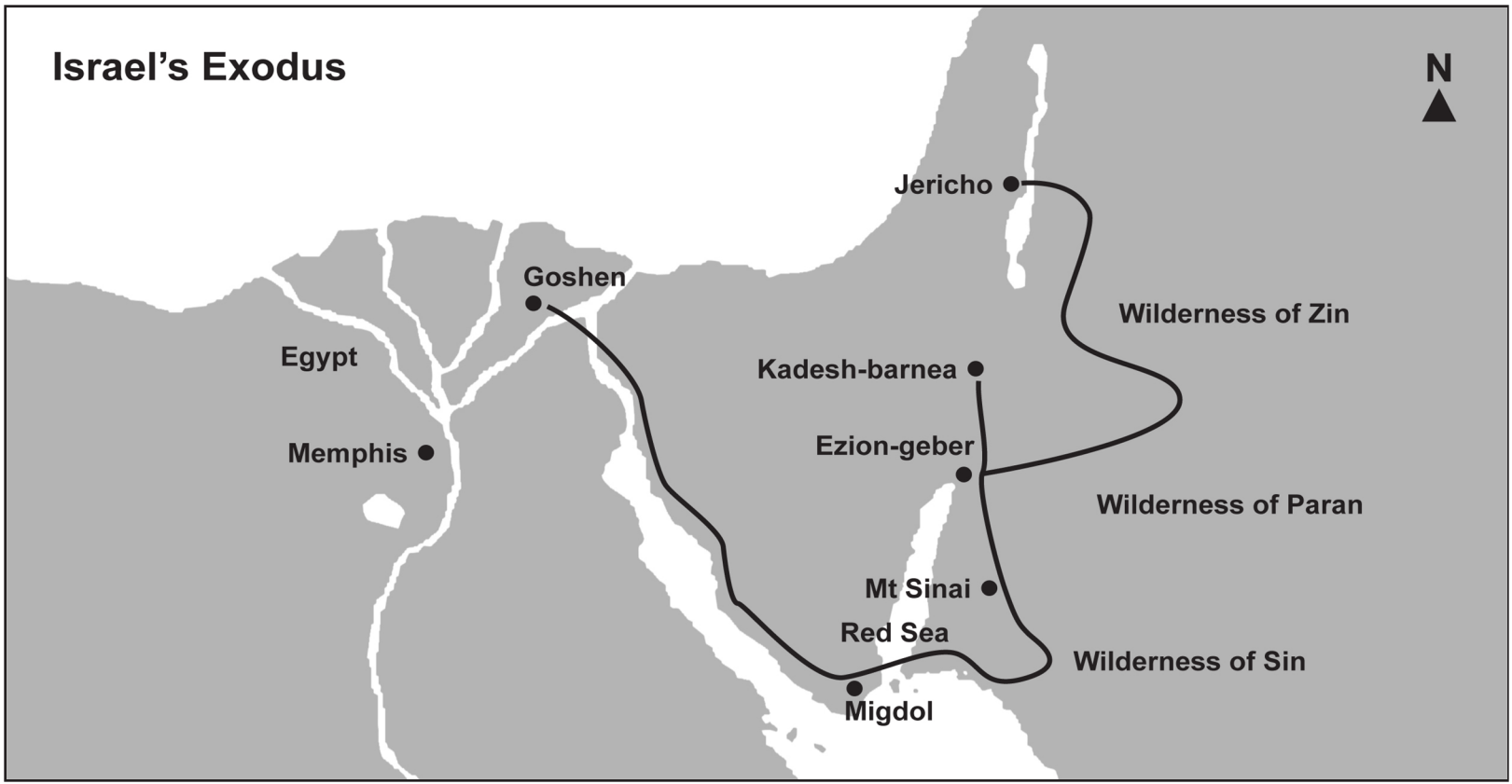

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

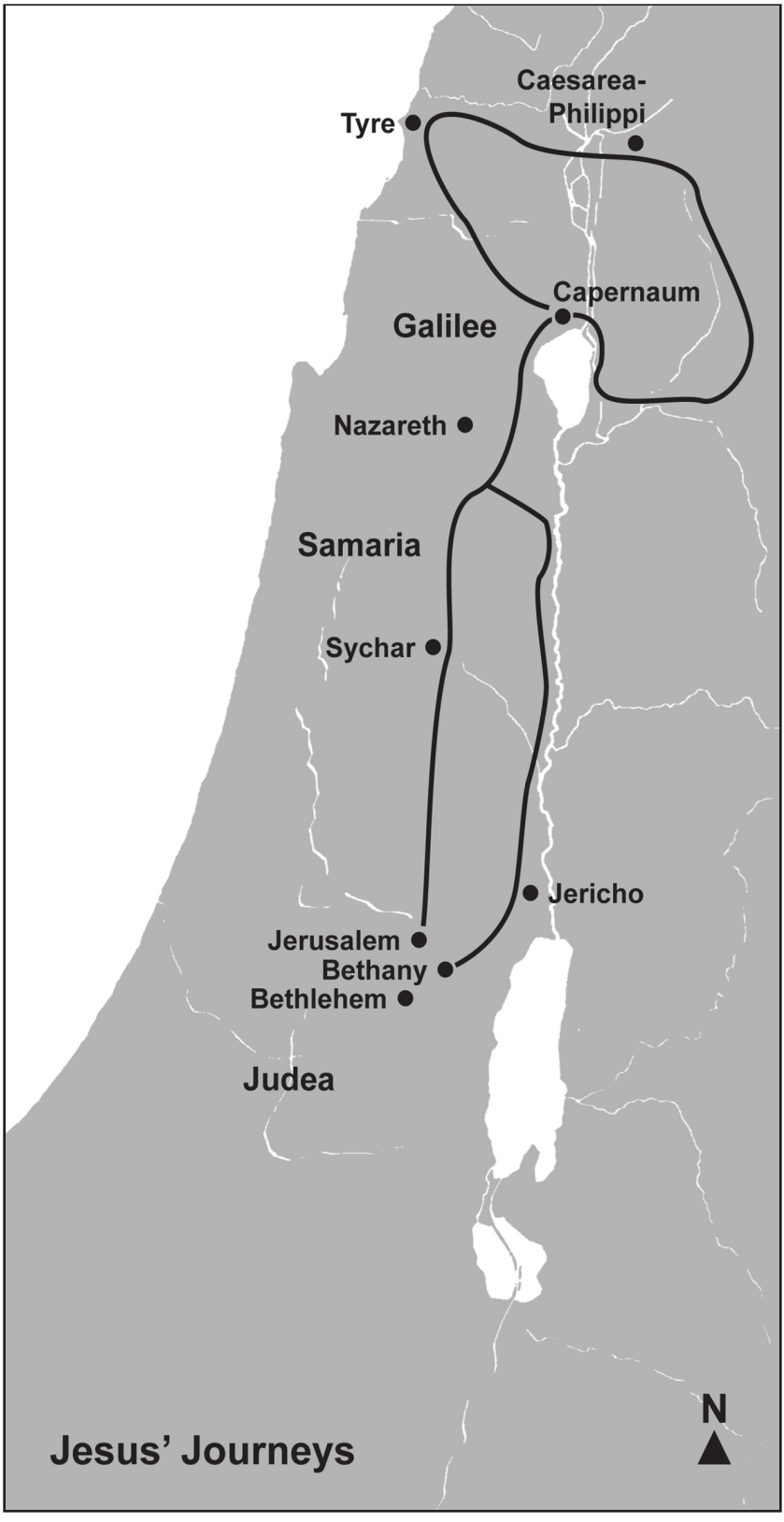

Mwalo mwana wa Adamu aisi kwa kutunukiwa bali aisi kutumika, ni kuyaoiya maisha gake kwa faida ya bingi. - Marko 10:45

Paulo Tarisi waYesu Kirisitu, ywakemilwe panga mtumishi ywa bagulilwe mwanja likewe lya Nnungu. - Arumi 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful?			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we?			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

<table>
<tr><td colspan="4">Fallen</td><td>Glory</td></tr>
<tr><td>Fall to sin
No Law</td><td>Moses' Law
1500 B.C.</td><td>Christ
33 A.D.</td><td>Church Age
Kingdom Age</td><td>New Heavens
and Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">1 Timothy 6:16
Living in unapproachable light</td><td rowspan="7">Acts 3:21
Philippians 2:11
Revelation 20:3

God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City</td></tr>
<tr><td colspan="2">John 8:58
Pre-incarnate</td><td>John 1:14
Incarnate</td><td>Luke 23:43
Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="2">Psalm 139:7
Everywhere</td><td colspan="2">John 14:17
Living in believers</td></tr>
<tr><td colspan="4">Ephesians 2:1-5
Serving the Savior or Satan on Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:22
Blessed in Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:23, Revelation 20:5,13
Punished in Hades until the final judgment</td></tr>
<tr><td colspan="4">Hebrews 1:14
Serving mankind at God's command</td></tr>
<tr><td colspan="4">2 Peter 2:4, Jude 6
Imprisoned in Tartarus</td><td rowspan="4">Matthew 25:41
Revelation 20:10

Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels</td></tr>
<tr><td colspan="3" rowspan="3">1 Peter 5:8, Revelation 12:10

Rebelling against Christ
Accusing mankind</td><td>Revelation 20:13
Thalaasa</td></tr>
<tr><td>Revelation 19:20
Lake of Fire</td></tr>
<tr><td>Revelation 20:2
Abyss</td></tr>
</table>

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Kindengereko at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you," John 15:16*. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Kwa eyo muyende mukabapange mataifa goti kuba anapunzi bango. mukaabatize kwa lina lya Tate, na lya mwana, na lya Roho mpeletau. - Mathayo 28:19